

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་
གཙེས་བཅུས།

འཇམ་དཔལ་འཕེལ་བའི་
འཕྲིན་ལྗོན་ལྷན་ཁག་གི་
འཕྲིན་ལྗོན་ལྷན་གྱི་

བོད་ཐེང་།
༡༩

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཙེས་བཅུས་བོད་ཐེང་། ༡༩

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་
དགོངས་པ་རབ་གསལ།

རྩེ་ཚོང་ཁ་པ་སློབ་ཐབས་གྲགས་པས་མཛད།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བུ་སྐུ་བོད་ཐེང་། ༡༩

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་
དགོངས་པ་རབ་གསལ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སློབ་ཐུང་གྲགས་པས་མཛད།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས་དཔར་དུ་བསྐྲུབ།

© Institute of Tibetan Classics, 2010
All rights reserved.
Compiled, edited and published by the Institute of Tibetan Classics
www.tibetanclassics.org

དབེ་དེབ་འདི་མ་དབེ་མོས་འཛིན་ཁ་གསལ་ཐོག་བསྐྱར་བྱས་པ་དང་བསྐྱར་གནང་ན་དགག་བྱ་མིད།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བརྩམ་པོད་ཟེང་། ༡༩

དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

བརྗོད་བྱ། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་དང་དཔར་བསྐྱར་བྱས།
སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་ཇི་ལིར་དཔར་ཐངས་དང་པོ་བསྐྱར།

Series title: *bod kyi gtsug lag gces btus* Vol.19
Volume title: *uma la 'jug pa'i rgya cher bshad pa dgongs pa rab gsal*
Author: rje tsong kha pa blo bzang grags pa (1357-1419)

1. Indo-Tibetan Buddhism - Madhyamaka School - Middle Way philosophy - Emptiness - the Two truths - Bodhisattva levels - the Four Buddha Bodies
2. dbu ma rta ba shes rab-uma bzhi brgya pa-uma la 'jug pa-spyod 'jug-
3. Nagarjuna - Aryadeva - Buddhapalita - Candrakirti - Bhavya - Santideva - Je Tsongkhapa

ISBN 978-81-89165-21-6

Printed in New Delhi, India

THE DALAI LAMA

༡༡། ཁོད་གངས་ཅན་གྱི་རྒྱུང་ས་སུ་མི་ལོན་སྤོང་བཞུགས་པའི་སྤོན་ནས་སྤྲད་ཡིག་གིས་མཆོད་པའི་རིག་གནས་དང་འཕེལ་
གིན་དུ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། རྒྱག་པར་བཅན་པོ་ཆོས་རྒྱལ་ལོ་པཎ་ནམས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་བཀའ་བྲིན་ལས་སྤོན་པ་སངས་རྒྱལ་གྱི་
ཆོས་རྒྱལ་དཔལ་ལྷན་ལོ་རྒྱུད་མཁས་པའི་བཞེད་རྒྱན་ནང་དོན་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྩ་བ་བཅན་པོ་རྒྱལ་ཁྲི་རྒྱ་གུང་ས་ལས་
འདས་པའི་འདྲི་མྱེད་མེ་བ་སྤོང་བྱུང་པ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཟེར་ནང་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན། དེང་གི་དུས་
སྤའང་ཁོད་མི་རིགས་དང་། དེ་མཚུངས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་རིག་གཞུང་ཁྲབ་གདལ་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་ཆེན་པོ་དྲུང་
གྱི་ལུལ་དང་། རྩ་སྤྲི་ཁོངས་ཀྱི་ཐུབ་དང་ཀལ་ལུག་སོགས། དེ་བཞིན་ཆེན་པོ་རྒྱ་ལི་ལུ་ལ། ཐོགས་མཚུངས་མི་པོ་དེ་མ་ལ་
ཡའི་རྩོ་རྒྱ་དུ་ཆགས་པའི་འབྲུག་འབྲས་དང་ལ་དུགས། བྱེ་དེ་སོགས་ཀྱིས་མ་ཆད་པར་འཛམ་གླིང་གི་ས་ཁུལ་དུ་མ་ར་
བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་རྩ་བུ་བྱིས་ཐུར་འགྲོ་བ་མིའི་བདེ་དོན་དང་། རྒྱག་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་ཁྱི་བདེའི་ཚོག་ཁབས་འདེགས་གང་
འཆམས་བསྐྱབས་དང་རྒྱབ་སྐྱོལ་སྤྲོ་ཡོད་པར་མ་ཟད་སྤྲད་ཀྱང་མྱེད་ཆོན་རིག་དང་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་བའི་སྤོན་སྤར་རྒྱག་ཁབས་
འདེགས་རྒྱུ་བ་ཐུབ་རྒྱུ་ཡིན་པ་གདོན་མི་བ།

རྒྱ་མཆོན་དེ་ལྟར་ལ་བཞེན་ནས་ད་ལམ་ཁེན་པ་མེན་གྱི་ལལ་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁབ་དཔྱད་ཁབ་གིས་བོད་ཀྱི་གཙུག་
ལག་གཅེས་བུས་ཞེས་པ་བོད་ཀྱི་རིས་མེད་མཁས་ཀྱི་བྱུང་ཆད་ཅན་དུ་མས་བརྩམས་པའི་བཞུགས་པའི་སྤོན་པོ་དེ་མྱུ་རྒྱུ་མཁས་པ་
ཐོགས་གཅིག་དུ་བསྐྱེགས་དེ་ཞུས་དག་ངེས་འདྲོངས་སོང་པ་དེང་རབས་ཀྱི་སྤོན་དང་མཐུན་པ་དེ་བཀའ་བྲིན་ཐོག་དཔར་རྒྱན་
ཤུད་བཞིན་ཡོད་པར་སྤོང་ནས་ལི་རང་བཞུགས་བཞེད་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་གཙུག་ལག་གཅེས་བུས་འདིས་བོད་ཀྱི་སྤོན་
གཉེར་གྱི་བསྐྱེ་གནས་མང་པོར་གལ་ཆའི་བོད་ཀྱི་བཞུགས་པའི་འདྲི་དག་བཞུ་ཆོག་ཡོང་རྒྱ་དང་། རྒྱག་པར་རང་རིགས་སྒོ་
གསར་གཞིན་རྒྱ་ནམས་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྒྱ་ཆེ་གཉིད་ཟབ་འདི་ལ་དོ་སྣང་ཆེར་བསྐྱེད་དང་གཞུང་དོན་
སྤོབ་གཉེར་བྱ་རྒྱུའི་ཆ་རྒྱུ་དང་གོ་སྐབས་གསར་པ་ཞིག་ཐོབ་རྒྱུའི་ཕྱོད་ཕྱོད་སྤོན་བཅས། ཏུ་ལའི་སྒྲ་མར་འབོད་པ། རྒྱུའི་དག་
རྒྱུང་བཞུགས་འཛིན་རྒྱ་མཆོས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བདུན་པའི་ལྷགས་ཏེ་ཟླ་ ༡༠ ཆོས་ ༡༥

ཕུ་ལོ་ ༡༠༠༡ ཟླ་ ༡༡ ཆོས་ ༡༠ བཟང་པོ་ལ།

༥ བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་པ་རྒྱལ་པོད་མེད་ཆ་ཚད་ལྡོག་སྒྲིག་དང་དབར་སྐྱོན་གྱི་རྒྱ་འགྲེལ་
མཐུན་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷོགས་ཨ་ཤིའི་མི་ཤིག་སྐྱེས་ལུང་སྤེའི་ཉེར་གཤེད་དང་། Barry J.Hershey
ལུ་སྐྱེས་པོ་ནི་ཉེར་གཤེད་ Connie Hershey ཉེར་གཤེའི་ཁྱིམ་ཚང་གི་དགེ་ཅན་ The Hershey
Family Foundation བཅས་ནས་སྐྱར་བར་དད་གཏོང་སྒྲིག་བདག་ནམས་ཆེ་ལྷག་དོན་ལྡན་
ཐོག་འདི་ཐུའི་ལེགས་ཆོགས་བསམ་དོན་བཞིན་ལྷན་གྱིས་ཐུབ་པའི་སྒྲོན་འདུན་གྱི།

ཕྱོགས་སྒྲིག་པའི་གྲོང་བརྗོད།

ད་ལམ་འདྲིའི་མེད་པོ་དེ་གི་མཁས་གྲུབ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དུ་མས་བརྩམས་བསྒྲིགས་མཛད་པའི་གཞུགས་ཆེ་བ་བརྒྱ་ལྷག་གཉིས་ལྷག་ཙམ་ཞིག་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་བསྡུས་ཏེ་བོད་ཀྱི་གཞུག་ལག་གཅེས་བརྩམ་ཞེས་པའི་བོད་མེད་གསར་དུ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གིས་དཔར་བསྐྱར་བྱས་ནི། གཙོ་བོ་རང་མེད་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་རིག་གནས་སྒྲི་དང་ལྷག་པར་ནང་དོན་རིག་པའི་གནས་ཟབ་མོ་རྣམས་ཆ་ཚང་བ་པོད་གྲངས་མི་མང་བ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་དེར་རབས་སྒྲིགས་པར་བའི་ཡོད་པོར་ལེགས་པར་མཆོག་ཐུབ་པ་དང་། དེ་མཚུངས་སྒྲིགས་པར་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ནས་གལ་ཆེའི་བརྟན་བཅོས་འདི་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་བཟྱི་བའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཐོབ་པའི་དམིགས་ལུས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན། དམིགས་ལུས་གཞན་ཡང་རིམ་པས་གལ་ཆེའི་བོད་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་འདི་རྣམས་དཀྱིན་ཡིག་སོགས་འཛམ་གླིང་གླེད་ཡིག་གཞན་དུས་སུ་གི་ལམ་ནས་ནམ་ཞིག་གཞུང་ཚུམ་པ་པོའི་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཆེ་ལག་རྣམས་ཀྱི་མཚན་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་གྲགས་ཐུབ་པ་མ་ཟད་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་གལ་ཆེའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་འཛམ་གླིང་གླིང་སྤྱིའི་སྤྱེ་ཆེའི་གཞུག་ལག་གི་གྲུབ་དུ་སྒྲིབས་ཏེ་སྒྲིབ་ཐུང་པོར་ལན་ཐོགས་ཡོང་བའང་ཡིན་སྟེ།

བོད་མེད་འདི་ཉིད་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཞུས་ནི། ཚུ་བ་པོའི་ཐུབ་བརྟན་སྒྲིན་པས་འགན་ཁུར་གྱིས་ལོ་གསུམ་འཛམ་གླིང་མཛད་པོར་དཔུང་ཞིབ་གིས་བོད་མེད་འདི་ནང་རི་བརྒྱུས་ཀྱི་ཐུག་དཔེའི་མཚན་ཐོའི་གཞིམ་པ་གོད་བསྒྲིགས་ཏུ་ཤིང་། ལས་དོན་འདིའི་ཐོག་སྒྲིལ་པོར་ས་ལྗུབས་མགོན་ཆེན་པོས་དབུས་རིས་མེད་བླ་ཆེན་ལག་དང་དེ་མཚུངས་བོད་ཀྱི་མཁས་དབང་ལག་ལའང་བཀའ་སློབ་ཏུ་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་གླིང་རང་ཅག་བོད་ཀྱི་གླེད་ཡིག་ནང་སྟོན་གི་གསུང་སྟོལ་ལ་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་དང་རྒྱ་པ་ལྟ་ཞེས་གྲགས་པ་ལྟར་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལམ་ལྟས་སྒྲི་ཆོས་སྟོན་པའི་བརྟན་བཅོས་ཁྱིམ་ག་བཀའ་བ་བརྒྱུས་མོད། འདྲིའི་མེད་པོའི་དབང་དུ་བསྒྲིག་ཏེ་ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་བརྟན་པའི་ནང་ད་ལྟ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདིའི་སྟོལ་གཏོད་པ་ནས་བཟུང་དུས་རབས་ཉེ་ལུ་པའི་སྟོད་ཆའི་བར་གྱི་དུས་ལྷན་མི་ལོ་ཆིག་སྟོང་སྟེ་བརྒྱ་ཙམ་འདིའི་ནང་དུ་རྒྱ་པའི་མཁས་དབང་ཆེད་ལྡན་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྩིས་གཞུང་གནད་ཆེ་བ་ལག་མང་ཙམ་ཞིག་བོད་མེད་གཅེས་བརྩམ་ཏུ་ཞུས་ཏུ་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་བསྒྲིག་ཏེ་ཐོག་མར་བོད་དུ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་རྒྱུ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་གང་མས་པ། ས་དགེ་བཀའ་རྟེན་རྟོན་པོར་དང་བཅས་པ་སོ་སོའི་རྒྱུ་མོང་མ་ཡིན་པའི་མན་ངག་སྟོན་པའི་སྒྲིགས་བཟའ་ལག་དེ་ནས་རྒྱལ་ཁྲུས་ཀྱི་སྟོད་པའི་སྟོང་། སྟོན་པ་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྒྲགས་བླ་མེད་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྟོགས་རིམ། དཔལ་དུས་ཀྱི་ལོ་ཐོར་

ལོའི་རྒྱལ་གཞག་དེ་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ལ་ལའ་ཕྱིན་དང་། ཟབ་མོ་དབྱ་མའི་ལྟ་བུ། ཚད་མ་རིག་པ། མངོན་པ་
གོང་ལོག་གཉིས། སྤྱད་མཐའི་རྒྱལ་གཞག་བཅས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལེགས་པའདད་ལྟགས་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱ་སོགས་སྟོན་པའི་
མཁས་པ་དང་སྤྱད་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྡེའི་གཞུང་གཙུག་པ་བྱས་སྡེ་ཚོགས། གཞན་ཡང་གསོ་བ་རིག་པ་སྟོན་གྱི་གཞུང་།
སྤྱད་སྟོན་གྱི་ཕྱིས། བོད་ཀྱི་ལྟ་མོའི་གཞུང་ཚོན་ལག་རྒྱལ་རབས་དང་ཚོས་འབྱུང་སྟེང་རིགས་གལ་ཆེ་དཔེ་མཚོན་བཅས་
སྡེ་ཚན་འདི་ཆ་ཚང་བོད་གྲངས་སོ་གཉིས་ནང་ལེགས་པར་མཚོན་སྤྱད་པ་ལྟས་ཡོད།

པོད་ཐོང་འདི་བཞིན་ཞུསྟེག་དངོས་གཞི་ཞུསྟེག་ཐོག་མར་གཞུང་སོ་སོ་ཀམ་སྤྱའི་ནང་འཇུག་དུས་མ་
དཔེ་བོད་དཔར་སྟེང་བཀྲ་ལྷན་ཞིག་ལྟསྟེག་གིས་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་དེ་ཕྱི་མོར་བརྒྱུས། དེ་ནས་གཞུང་དེའི་མ་དཔེ་
བོད་དཔར་མི་འདྲ་བ་ཇི་བཞགས་པན་ཚུ་ཞིབ་བསྟར་བྱས་ཏེ་མ་དཔེ་མི་འདྲ་བའི་ནང་དཔར་ཡིག་མཚུ་མིན་ཇི་ཡོད་
ངོས་ལེགས་པར་བརྒྱ་སྟེ་མཚན་ཐོ་གཏོད་དེ་མ་དཔེའི་ནང་མངོན་གསལ་ཅན་གྱི་ལོ་རིམ་རིགས་རྒྱལ་བཅོས་ཤིང་
གཤམ་དུ་མཚན་ནང་དེ་དོན་གསལ་བའདད་དང་། གཞན་དོགས་གཞི་ཡོད་པ་རྒྱལ་ས་རང་སོར་བཞག་སྟེ་ལོག་གི་མཚན་
ནང་ནོར་བཅོས་ཇི་ལྟར་དགོས་མིན་གྱི་བསམ་འཚར་སྤྱུ་ཡོད་པ་ལས་རྩ་བའི་མ་དཔེ་བོད་དཔར་གང་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་
དེ་ཚད་ལྟར་རང་དུ་བྱས་ཏེ་ཞུད་ག་གཙང་པེས་ཐོངས་དུ་མ་སོང་བ་ལྟས་ཡོད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་གྲོག་པ་པོ་དོན་གཉིར་
ཅན་རྒྱལ་ས་ནས་ལྟས་བཅོལ་གྱི་ཡིག་ཆ་ལག་ལ་དབྱེད་ཞིབ་གནང་བ་དེའི་སྟེང་ལྟར་གཞུང་སོ་སོའི་ནང་ལྟར་འདྲེན་ཇི་
ཡོད་གང་སྤྱད་ངོས་འཛིན་གྱིས་བཀའ་བསྟན་དང་གཞུང་འབྲུ་སོགས་གང་ཡིན་ཚད་ལྟར་དཔར་མ་ཞིག་གི་ཉིང་ནས་
བྱག་དཔེ་སོ་སོའི་མཚན། དཔར་མ་གང་ཡིན་གྱི་ངོས་འཛིན། བོད་ཨང་གྲངས། བོག་སྤྱད་ཡིག་ཐོང་གི་ཨང་གྲངས་
བཅས་གསལ་པོ་གཏོད་དེ་གཤམ་དུ་ཞུསྟེག་པའི་མཚན་ཞེས་པའི་ནང་བརྒྱུ་ཡོད། དཔེ་དེ་བཞེད་སྟེག་སྐབས་གཞུང་
གི་ཚན་པ་གལ་ཆེ་རྒྱལ་ས་ངོས་འཛིན་སྟེ་བ་དང་། བྱག་དཔེ་གཟིགས་བའདེ་པོ་ཡོང་ཆེད་གཞུང་དོན་གལ་ཆེ་བ་རྒྱལ་ས་དེ་བ་
ཀྱི་དབྱུང་དཀར་ཆག་ལོགས་སུ་གཏོད་པ་ལྟར་ཚན་པ་སོ་སོར་བགོས་ཏེ་འགོར་ས་བཅད་ཆེ་ལག་གང་ཡིན་གཏོད་པ་མ་
ཟད་ནང་དོན་རྒྱལ་ས་ཀྱང་དེར་རབས་ཀྱི་དཔེ་དེ་བ་སྟེག་ལྟགས་ལྟར་དུ་བསྟོས་སྤྱད་ཏེ་སྟེ་ཕྱིའི་དབྱེ་མཚན་ས་གསལ་
པོ་ངོས་འཛིན་སྤྱད་པ་བྱས་ཡོད། གཞན་ཡང་བོད་སོ་སོའི་ནང་ཇི་བཞགས་ཀྱི་གཞུང་གང་ཡིན་རྩ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་
དོན་གནས་དཔེར་ན་རྩ་བ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་དོན་དང་། གཞུང་སོ་སོའི་དོན་རྒྱལ་ས་རིམ་ཅན་འབྲེལ་བ་རྟོག་སོགས་
གསལ་བའི་སྟོན་སྟེང་དོན་ཀྱང་བཀོད་ཡོད་པ་བཅས་སྟེ་ཕྱིའི་ལས་དོན་མཐའ་དག་ལ་གང་ཤེས་ཀྱིས་དམ་དོན་ཅི་
ལྟས་ཞུ་ཞུས་ཡང་དུང་ཡིག་ཆད་ལྟག་དང་། གཞུང་མཚན་སྟེ་སྟེ་ཕྱིའི་སོགས་གང་ཐད་ནས་ནོར་འབྱུལ་གྱི་རྒྱ་
ཡོད་པེས་པས་མཁྱེན་ལྟར་རྒྱལ་ས་ནས་བཟོད་པར་མཛད་འཚལ།

དེ་བཞིན་དུང་ཚོ་ཞུསྟེག་པ་རྒྱལ་ས་གཞུང་མཐོང་རྒྱ་ཞན་པ་དང་། ལྟག་པར་མ་དཔེ་ལག་སོན་མ་སྤྱད་

པ་སོགས་ཀྱིས་པོད་མེད་འདི་ནང་དེས་པར་བཀྲམས་སྟེངས་པའི་དཔེ་གཞུག་གལ་ཆེའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ལྟར་ཡོད་
དེས་པས་མང་པོས་མཁས་པའི་མཁུན་མར་བཞོད་གསོལ་ཞུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་སྟེང་ནས་ཀྱང་རིམ་པས་པོད་མེད་
འདིར་པོད་གྲངས་གསར་བ་བསྟོན་པའི་གོ་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་ནད་རྒྱན་པའི་དཀའ་འཁྲོད་དགོངས་འཆར་ཡང་ལྷག་
སྟོང་ཡོད་པ་ཞེས་ཤེ་བསྟུན་ཡང་ཞུ།

མཐའ་དོན་པོད་ཀྱི་གཞུག་ལག་གཅེས་བཏུས་ཀྱི་པོད་མེད་འདི་བཞིན་ཚོགས་པ་སྒྲིགས་ཀྱིས་དཔར་བསྟན་
རིམ་པས་ཞུ་བའི་གལ་ཆེའི་ལས་དོན་འདི་ཐོག་རྩེར་ལྟ་བུར་སྟེ་པོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་སློབ་གཉེར་ཁང་ནས་ཞུ་སྒྲིག་བ་ཆོར་
མཐོ་སློབ་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་རྒྱུ་བཀྲམས་ཀྱི་པོད་དཔེ་རྣམས་ལྷག་པར་དབྱེད་ཞིབ་ཞུ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་གནང་བ་དང་།
དེ་མཆོས་མ་དཔེ་རྣམས་ཀྱིས་ཕུང་འདི་ནང་འཇུག་སྒྲིའི་སྒྲུལ་འགན་དགའ་ལུན་གར་ཅེ་གྲ་ཆོར་གི་དཔེ་མཛོད་ཁང་
ནས་བཞེས་པ་བཅས་ལ་སྒྲུལ་རྩེ་ཆེ་ཞུ་གཞན་ཡང་སྒྲུག་དཔེ་ཞུ་སྒྲིག་གཅོས་ལྷན་ཁྲུང་སྒྲུལ་འཆོལ་ཞིབ་སོགས་ཀྱི་
ལས་དོན་ཆེ་མཐོའི་རིགས་རྣམས་དེ་བཞིན་ཆེད་བཞོད་ཞུ་སྒྲིག་པས་གནང་ཐོག་ཁོ་པོ་ལྟ་བུར་སྟེན་པས་ཀྱང་ལྷན་
བཞེད་དཀའ་བ་རྣམས་ལ་གར་ལེས་འཆོལ་ཞིབ་སོགས་བྱས་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་གཞུ་ཆེ་ལག་རྣམས་དེར་རབས་དང་
མཐུན་པར་གཞུ་འཆོལ་སྟེང་རྒྱུད་རྒྱུ་བས་འབབ་འགོ་བཙོད་འགོད་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་འགན་སྲུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་
གཞུ་ཡོངས་རྩོགས་ཐངས་སྒྲིལ་གཉིས་གྲོག་སྟེ་ཞུ་དག་ལྟ་བུ་པ་སོགས་ཞུ་ཡོད། ཞུ་སྒྲིག་པ་ཆོས་བཞོད་པའི་ནོར་
བཙོས་དང་མཆན་རྣམས་དང་དེའི་སྟེང་ཁོ་པོས་ག་མའི་ཞུ་སྒྲིག་བཀྲིས་པའི་ནོར་བཙོས་དང་མཆན་ཁ་བསྟོན་རྣམས་མ་
ནོར་བར་རྒྱ་བས་སོ་སོར་ལ་ཡོད་པ་སོགས་ལས་དོན་དུ་མའི་འགན་སློབ་ཐབས་ཆོས་དང་དང་སློབ་ཐབས་དོ་རྩེད་པ་སྒྲིང་
གཉིས་ནས་གནང་བ་དང་། སྟེ་ཡིད་དཔར་བསྟན་ཞུ་རྒྱུའི་ལས་དོན་གར་ཅིར་སྒྲུག་སོགས་རྩོར་ཆོས་དག་སྟོར་བསྟན་
འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ནས་གནང་བ་བཅས་ཆོར་མར་སྒྲུགས་རྩེ་ཆེ་ཞུ་བཅས་སྟོན་འགྲོའི་སྟེང་བཙོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ།
པོད་ཀྱི་གཞུག་ལག་གཅེས་བཏུས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲིག་དང་ཞུ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་གྲུང་རིམ་ལྟ་རམས་ལྟ་བུར་སྟེན་
པས་སྒྲུ་ཆོས་ལ། །

དཀར་ཆག

སྒྲིག་སྒྲིབ་དོ་སྒྲིབ།xi

དཔེ་སྒྲིག་གསལ་བཤད།xi

དབུམ་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ།

མཚན་དོན་དང་འགྲུར་ཐུག་.....4

བསྐྱེད་བཙོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཚོན་པར་བཞོན་པ།

སྒྲིབ་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་བཞོན་པ།6

སྒྲིབ་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་བྱེ་ཐུག་འཆལ་བ།16

བརྒྱམས་པའི་བསྐྱེད་བཙོས་ཀྱི་ལུས་དངོས།

རྒྱའི་ས་བཤད་པ།23

༡ ལྷགས་འདིའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྒྲིབ་བསྐྱེད་པ།23

༢ བྱེ་བྲག་ཏུ་སོ་སྒྲིབ་སར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་བཤད་པ།25

༣ བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སའི་རྣམ་གཞག་བསྐྱེད་པ།26

 ༡) ས་བརྩའི་རྩལ་མོང་གི་རྣམ་གཞག་.....26

 ༢) ས་བརྩ་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།29

 ༡) ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ།29

 (༡) ཁྱད་གཞི་སའི་དོ་བོ་མདོར་བསྐྱེད།29

(༡) བྱད་ཚེས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད།	31
<༡> རང་གི་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན།	31
<༢> གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཟེལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཡོན་ཏན།	34
[༡] ས་འདིར་ཉན་རང་རྣམས་རིག་ས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གནོན་པ།	34
[༢] ས་བདུན་པར་ཉན་རང་གཉིས་སྒོ་འོ་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གནོན་པ།	36
[༣] དེ་ལྟར་གསུངས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པ།	38
{༡} ས་བཅུ་པའི་མདོ་ས་ཉན་རང་ལ་ཚེས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པ།	38
{༢} དེ་རྒྱུ་བ་པའི་ཁྱད་སྟངས་བསྟན་པ།	44
{༣} དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཚུད་པ་སྟངས་པ།	52
<༣> ས་དང་པོར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ།	57
(༢) སའི་ཡོན་ཏན་བརྟོད་པའི་སྒོ་ནས་མཛུགས་བསྟེན་པ།	65

སེམས་བརྒྱེད་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར།

སེམས་བརྒྱེད་གཉིས་པ།	67
སེམས་བརྒྱེད་གསུམ་པ།	77
སེམས་བརྒྱེད་བཞི་པ།	91
སེམས་བརྒྱེད་ལྔ་པ།	94

སེམས་བརྒྱེད་དྲུག་པ།

སའི་ངེས་ཚིག་དང་ཤེར་བྱིན་ལྷག་པར་བསྟན་པ་མོགས།	97
ཉན་འབྲུང་གི་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ།	107
དང་པོ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལུང་གིས་བསྟན་པའི་ཚུལ།	107

ཀ ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ་དགོད་པ།	107
ཁ དེ་ཁོན་ཉིད་གཤམ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོས་བརྒྱུད་པ།	107
༡ དཔུམ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་གསུང་པ།	109
༢ དཔུམ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་གསུང་པ།	114
གཉིས་པ། ལུང་གི་དོན་དེ་རིགས་པས་བརྒྱུད་པ།	120
ཀ ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་བརྒྱུད་པ།	120
༡ མཐའ་བཞིའི་སྒྲེབ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དགག་པ།	120
༡) རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེབ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་པ།	124
༢) དེ་རིགས་པས་རྒྱུ་བའི་རྒྱུ་བ་བྱེད་བརྟན་པ།	124
(༡) བདག་སྒྲེའོག་པ།	124
(༢) གཞན་སྒྲེའོག་པ།	131
<༡> ཕྱོགས་ལྔ་མ་བརྗོད་པ།	131
<༢> ལུགས་དེ་དགག་པ།	132
[༡] གཞན་སྒྲེའོད་པའི་ཕྱོགས་སྒྲིབ་དགག་པ།	132
{༡} གཞན་སྒྲེའོད་པ་དངོས།	132
{༢} གཞན་སྒྲེའོད་པ་ལ་འཛིན་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་སྤང་པ།	143
ཀ༡ འཛིན་རྟེན་གྱིས་གཤམ་པས་གཞན་སྒྲེའོད་པ་སྤངས་ནས་འཛིན་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་	
སྤང་པ།	143
བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བཤད་པ།	
༡) བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིབ་རྣམ་གཞག་	145
༢) སྒྲིབ་ཀྱི་དོན་ལ་སྒྱུར་པ།	153

३) བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ།	154
༤) བཀའ་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པ།	169
༥) འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པའི་གཞོད་རྒྱལ་བསྟན་པ།	170
ཁ) འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟངས་དུ་ཡང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་བསྟངས་པ།	171
{ १ } དེ་ལྟར་བཀའ་པ་ལའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ།	173
{ ༢ } རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགར་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ།	174
{ ༣ } བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀའ་པ་ལའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ།	185
ག) རྟག་ཆད་གྱི་ལ་བསྟངས་ལའི་ཡོན་ཏན།	185
ཁ) ལས་འབྲས་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཕད་པའི་ཡོན་ཏན།	186
༡) རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འདོད་པ་ལ་ཀུན་གཤིས་གསལ་བས་བྱང་མི་དགོས་པར་བསྟན་པ།	190
२) ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་བྱ་འབྲུང་བའི་དཔེ་བསྟན་པ།	193
३) དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཚུད་བསྟངས་པ།	196
[१] སེམས་ཙམ་པའི་ཡུགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།	203
{ ༡ } ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།	203
{ २ } གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཆད་མ་དགག་པ།	231
ག) གཞན་དབང་གི་སྐྱབ་བྱེད་རང་རིག་དགག་པ།	231
ཁ) སེམས་ཙམ་པའི་ཡུགས་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ལས་ཉམས་པར་བསྟན་པ།	247
ག) དེས་ན་ཀླ་སྐྱབ་གྱི་ཡུགས་ཁོན་འི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་རིགས་པ།	248
ང) གཞན་དབང་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟངས་འགོག་པ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ།	251
{ ३ } སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་སྐྱས་བྱི་དོན་འགོག་པ་མིན་པར་བསྟན་པ།	254
(२) གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ།	272
(༣) ལྷ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པ།	273

༡) མཐའ་བཞིའི་སྒྲེབ་བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན།	277
༢) མཐའ་བཞིའི་སྒྲེབ་བཅའ་པ་གཉིས་ཀར་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ།	278
༣) རྟེན་འབྲུག་གི་སྒྲེབ་ཉིད་ཀྱིས་མཐར་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་ཚུལ།	284
༤) རིགས་པས་དབྱུད་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བུའི་སྤྲོད་པ།	288
༥) གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ།	291
༦) མར་འདོད་ཀྱིས་ཐོག་མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་དགག་དགོས་པར་བསྟན་པ།	291
༧) བདག་དང་བདག་གི་བགཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚུལ།	293
༨) བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།	293
(༡) གཞན་སྤྲེལ་བཏགས་པའི་ཕྱང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་དགག་པ།	293
(༢) རང་སྤྲེལ་བཏགས་པའི་ཕྱང་པོ་ཉིད་བདག་རྒྱུ་འདོད་པ་དགག་པ།	299
<༡> ཕྱང་པོ་བདག་རྒྱུ་འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པ།	299
<༢> དེ་ལྟར་འདོད་པར་མི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པ།	304
<༣> ཕྱང་པོ་བདག་རྒྱུ་བ་ལ་གཞོད་བྱེད་གཞན་བསྟན་པ།	305
<༤> ཕྱང་པོ་བདག་རྒྱུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཤད་པ།	307
<༥> གཞན་གྱི་ལྷགས་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པ།	316
(༣) དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མའི་ཕྱོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སོགས་གསུམ་དགག་པ།	317
(༤) དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་ཇུས་ཡོད་དགག་པ།	320
(༥) བདག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བཞག་པ་དཔེ་དང་བཅས་པར་བཤད་པ།	322
<༡> བདག་མཐའ་བདུན་དུ་མེད་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་གིང་རྟེན་འདྲ་བར་བསྟན་པ།	322
<༢> སྤྲེལ་པ་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ལྷག་མ་གཉིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	323
<༣> དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གཞན་གྱིས་རྩོད་པ་སྤང་བ།	327
<༤> མིང་གི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་དོན་གཞན་ཡང་གྲུབ་པར་བསྟན་པ།	328

(༦) དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་མཐར་འཛིན་གྱི་དྲོག་པ་སྤངས་སྤང་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ།	329
༡) བདག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།	334
༢) བདག་དང་གིང་ནིའི་དབྱུང་བ་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡང་བསྐྱེ་བར་བསྟན་པ།	335
༡) ལུས་སྐྱམ་སོགས་གྱི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱེ་བ།	335
༢) རྒྱུད་འབྲས་ལུའི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱེ་བ།	336
༣) དེ་ལ་གཞན་གྱི་རྩྭ་བ་སྤང་བ།	339
(༡) རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་སྤྱོད་མཚུངས་པའི་རྩྭ་བ།	339
(༢) རང་ལ་སྤྱོད་མེ་མཚུངས་པའི་ལན་བསྟན་པ།	340
ག དེས་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེར་བཤད་པ།	346
༡) སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེར་བ་མདོར་བསྟན་པ།	346
༢) བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	348
(༡) སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	348
(༢) སྟོང་ཉིད་བཞིར་བྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	364

སེམས་བསྐྱེད་བརྟན་པ་ནས་བརྟུ་པའི་བར།

སེམས་བསྐྱེད་བརྟན་པ།	368
སེམས་བསྐྱེད་བརྟུན་པ།	369
སེམས་བསྐྱེད་དགུ་པ།	374
སེམས་བསྐྱེད་བརྟུན་པ།	376

ས་བརྟུའི་ཡོན་ཏན་དང་འབྲས་ལུའི་ས།

ག ས་བརྟུའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ།	378
---------------------------	-----

༡ ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།	378
༢ ས་གཉིས་པ་ནས་བརྟན་པ་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།	379
༣ དག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།	380
ཁ འབྲས་བུའི་ས་བསྟན་པ།	381
༡ དང་པོར་མངས་ཀྱིས་པའི་ཚུལ།	381
༢ རྒྱ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་	389
༣ རྒྱལ་པའི་རྒྱ་བསྟན་པ།	401
༤ ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་རྒྱལ་པ།	402
༥ མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་བཞུགས་པའི་དུས་གྱི་བཤད་པ།	404
བསྟན་པའི་ས་ཁྱེད་པར་བཟུམས་པའི་ཚུལ།	406
བསྟན་པའི་ས་ཁྱེད་པར་བཟུམས་པའི་དགེ་བ་བསྟོན་པ།	409
མཁུག་གི་དོན།	410
དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་ས་བཅད་དབུས་འཕྲུག་པའི་ཕ་ཚོགས་གི་སྤྱོད་པའི་མང་གྲངས་དང་སྤྱོད་པ།	413
ཞུ་སྤྱོད་པའི་མཆན།	427
ཡུང་འདྲན་ཕྱག་དཔའི་མཆན་གཞུང་།	461
ཞུ་སྤྱོད་པའི་ཁུངས་བཅོལ་གྱི་ཡིག་ཆ་ལག་	467

སྒྲིབ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོལ།

རྒྱུ་ཚུལ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དབུ་མའི་ལྷ་པོའི་སྒྲོལ་ལས་བརྒྱུ་མས་པའི་འབེལ་གཏམ།

སྒྲིབ་པ།

༡ འདིར་ར་ཆོས་པོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་ཀྱི་པོད་ཐེང་ནང་པོད་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་རིག་པའི་ཆ་གས་
ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྷ་པོའི་སྒྲོལ་ལ་པོད་ཐེང་གཉིས་བཞུགས་པའི་ཐུ་མར་པོད་
གངས་ཅན་གྱི་ཐུངས་སུ་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་རིགས་པའི་ཆུ་ཆོད་ཤིན་ཏུ་མཐོན་པོར་སྒྲིལ་བར་མཛད་
མཁན་རྒྱུ་ཚུལ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་(༡༩༥༧-༡༩༧༩)གསུང་«དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»ཞེས་པའི་
ལེགས་བཤད་ཤིན་ཏུ་གཤམས་ཅན་དེ་ལྟ་དག་གཅོད་སོང་ཐོག་དཔར་བསྐྱར་ཞུས་ཡོད། གཞུང་འདི་
འཇམ་མགོན་ཐུ་མས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་སྒྲོལ་ལ་བསྐྱར་བཅོས་གལ་ཆེ་བ་ཁག་ལྷ་མཛད་པའི་ནང་ནས་
ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད་བརྒྱུ་མས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐུ་ཤོས་ཏེ། རྒྱུ་མ་ཐུ་རན་ལས་འདས་པའི་
སྒྲ་ལོར་མཇུག་ཤོགས་པ་རྣམས་ཐར་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་ལས་ཐོན་པ་ལྷར་ལགས་པས་བསྐྱར་བཅོས་འདིར་
འཁོད་པའི་རང་ལུགས་རྣམས་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བརྩི་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
སྒྲིབ་གཞུང་འདི་ཐུ་ལོ་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་གི་འཕགས་ལུལ་གྱི་དབུ་མ་པའི་སྒྲོལ་དཔོན་ཆེན་པོ་
དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གསལ་པའི་བསྐྱར་བཅོས་«དབུ་མ་འཇུག་པ་»རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་
བཤད་ཡིན་པས། གཞུང་དངོས་གཞིའི་སྒྲོལ་དེ་དབུ་མ་འཇུག་པ་ལྷར་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་ནས་བརྒྱ་
པ་རྫོགས་ཀྱི་བར་རེ་རེ་བཞིན་རིམ་གྱིས་འགྲེལ་བར་མཛད་མོད། འོན་ཀྱང་དགོངས་པ་རབ་གསལ་
འདི་«དབུ་མ་འཇུག་པའི་»འགྲེལ་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་དབུ་མའི་བསྐྱར་བཅོས་རང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་ཞིག་
ཏུ་འད་བརྩི་དགོས་པར་ཁོ་པོ་མཐོང་། དེ་ལྷར་དབུ་མའི་གཞུང་འདི་འཇམ་མགོན་ཐུ་མའི་གསུང་ཐུ་
ཚོམ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་པའི་ལམ་གཉིས་ཀ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ལབ་པ་
དང་། རྒྱབས་དུ་མར་མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱལ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་གསུང་འགྲེལ་ཡོད་གཞན་ནས་ཀྱང་སྒྲིབ་པོ་
བསྐྱར་བཅོགས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་བཞེས་ཆེ་བར་གྱུར་པར་བརྟེན། དཔལ་དགེ་ལྷན་པའི་གདན་ས་དང་
མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བཤད་གྲུ་ཁག་ལ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྷར་གསལ་པ་ལས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་སྒྲོལ་ལ་
ཐོས་བསམ་མཛད་པའི་རྒྱབས་སུ་གཞུང་མ་ཐུ་ལྷ་བྱུར་བའི་ཐོལ་སྒྲ་ས་ནས་དར་བ་དུས་དེ་ལྷའི་བར་

དབུ་མ་ཉམས་པར་གནས།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཟབ་མོ་དབུ་མ་འོ་སྒོར་ལ་གཞུང་ཆེ་ལག་བརྩམས་ཚུལ།

དེ་ཡང་འཇམ་མགོན་སྤྲུལ་སྐུ་མོ་དབུ་མ་འོ་སྒོར་ལ་ཐོས་བསམ་ཞིབ་མོའི་
 ལམ་ནས་དབུ་མ་མཐར་ཐུན་པར་མཛད་ཚུ་ལ་རྣམ་ཐར་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་ལས་གསལ་པར་ཐོན་པ་
 ལྟར་ལ།^༡ དེ་ལྟ་བུའི་ཐོས་བསམ་གྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་དོན་སྒྲོམ་སྐབས་ཀྱིས་ཉམས་
 ལེན་དུ་མཛད་ཅིང་། ལྷག་པར་འོལ་ཁར་བསགས་སྤྱང་སྟོན་དུ་བཏང་བའི་སྐབས་པར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་
 གཞོལ་བ་སོགས་ལས་ཟབ་མོ་དབུ་མ་འོ་སྒོར་ལ་ཐུགས་ལ་བྱངས་པར། སྟོན་པ་
 བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོན་ཉིད་ཐུན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཐུགས་ལ་བྱངས་པར། སྟོན་པ་
 བ་ནས་མི་ཐུང་པའི་དད་པ་བླ་ན་མེད་པ་བྱངས་ཏེ། རང་དབང་མེད་པར་སྟོན་པའི་བཀྲིན་དུན་པའི་
 ཡིད་དུང་དུང་པའི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པའི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་“ལེགས་
 བཤད་སྟོང་པོ་”ཞེས་བྱ་བ་མཛད་པ་ད་ལྟ་མཇལ་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། གཞན་ཡང་ལྷག་པའི་ལྟ་རྒྱུ་ལ་
 འཇམ་པའི་དབུངས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བསྐྱངས་གིང་ལྷག་པར་འོལ་ཁར་སྐབས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་
 པའི་རྗེས་ཙམ་ནས་འཇམ་པའི་དབུངས་ཀྱི་ཞལ་དངོས་སུ་གཟིགས་ཏེ་མདོ་ཐུགས་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་
 ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོར་ལ་དོགས་འདྲི་ཞུ་བའི་སྐལ་པ་འཇུག་པ་བྱུང་།^༢ དེ་ལྟར་ཐུན་པ་གཞུག་
 དུ་མ་ཞིག་འཛོམས་པ་ལས་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པ་ལ་སྟན་པའི་ཐུན་སྐུ་མ་ཆོགས་པའི་རྟེན་རྣམས་ཆ་
 ཆོང་བར་གྲུབ་ཅིང་། རང་ངོས་ནས་ཀྱང་ཐུས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཐུགས་བརྩེ་པ་ཆེན་པོས་དགོངས་
 ཏེ། རྗེ་སྤྲུལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་“རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་”དབུར། “གང་ཞིག་གཟིགས་གིང་གསུང་བ་ཡིས།
 མཐེན་དང་སྟོན་པ་བླ་ན་མེད། །རྒྱལ་བ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་། །གཟིགས་གིང་བསྟོན་པ་དེ་ལ་
 འདུད།”^༣ །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྗེ་ལྟར་གཟིགས་པའི་ཟབ་མོའི་དོན་རྣམས་ཐུན་ཅི་མ་
 ལོག་པར་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་ཆེ་ཆུང་མང་ཙམ་ཞིག་བརྩམས་པར་མཛད་དོ།

དེ་ལྟར་ཟབ་མོ་དབུ་མ་འོ་སྒོར་ལ་རྗེ་སྤྲུལ་པས་བསྟན་བཅོས་ཆེད་དུ་བརྩམས་པ་ལས་ལྷ་ཤོས་
 བློ་བྱི་“བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་”སྟེན་དུ་བྱུང་བའི་“ལྷག་མཐོང་ཆེན་པོར་”གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཅིང་།
 གཞུང་དེ་ཐུ་ཡོ་ ༡༧༠༩ ལང་མཇུག་རྫོགས་པར་མཛད་པས་དེ་དུས་རྗེ་སྤྲུལ་དགྲུང་གྲངས་བཞི་བརྒྱའི་

ནང་ལེབས་ཟེན། གཞུང་དེའི་ནང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ཅུ་བའི་ས་བཅད། “རིགས་
 བའི་དགག་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་འགོག་པ་ཐལ་རང་གང་གིས་བྱེད་པ་དང་། བྱེད་པ་དེ་ལ་བཞེན་
 བས་ལྟ་བ་རྒྱད་ལ་སྒྲེས་པའི་ཚུལ།” ཞེས་ས་བཅད་སྒྲོམ་ཆེ་བ་གསུམ་དུ་བྱེ་ཞིང་། དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་
 གྱི་ཐད་དགག་བྱ་ཁྲུབ་ཆེས་དྲགས་པ་དང་རྒྱུད་བར་ཐལ་བ་གཉིས་ཀ་ལེགས་པར་བཀག་ དེའི་ནང་
 བས་ཀྱང་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་ཁྲུབ་ཆེ་བར་འགོག་པའི་གཞུང་གི་ན་ཏུ་རྒྱས་གིང་། གཙུ་བོར་དོགས་
 པའི་སྒྲོམ་མི་འདྲ་བ་བཞིའི་སྒྲོམ་དབྱེད་པ་མཛད་དེ། ༡ བྱི་ནང་གི་ཆོས་རྒྱུས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་
 པའི་རིགས་པས་བཀག་མ་བཀག་དང་། ༢ ཆོས་རྒྱུས་ཆོད་མས་མ་གྲུབ་པས་ཡོད་པར་འདོད་མི་
 རིགས་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་དང་། ༣ དབུ་མའི་གཞུང་ལས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་སུ་བཞིའི་སྐྱེ་
 པ་བཀག་པས་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྐྱེ་བ་འཛོག་པ་མི་འཐད་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་དང་། ༤ དེ་
 བཞིན་དུ་མདོ་བསྟན་བཙུན་བཙུན་ལས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་
 པའི་སྐྱེ་བ་ཞིག་བཀག་པས་ཡོད་མེད་སོགས་གང་དུ་འང་བཞོད་དུ་མེད་པར་འདོད་པ་སོགས་ཀྱིས་དབུ་
 མའི་རིགས་པས་རི་ཙམ་འགོག་མི་འགོག་གི་མཆོམས་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པ་ལས་ཆད་མཐར་ལྷུང་
 པའི་སྒྲོམ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ལུང་རིགས་དང་བཅས་པའི་སྒྲོམ་དབྱེད་པ་ཞིབ་དུ་མཛད། ཡང་དེ་ལས་
 བསྐྱོག་སྟེ་དགག་བྱའི་ཆོད་འཛིན་ཁྲུབ་རྒྱུ་དྲགས་ན་ཆོས་རྒྱུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ལེགས་
 པར་འགོག་མི་རུས་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐྱབས་སུ་རིགས་པས་གང་འགོག་པའི་
 དགག་བྱ་ལེགས་པར་ངོས་འཛིན་དགོས་ཚུལ་དང་། དེ་ཡང་རི་ལྟར་བྱ་དགོས་ཚུལ་གསལ་བར་སྟོན་
 པས་གཞུང་འདི་རྒྱ་མའི་བཞེད་པ་ལྟར་གྱི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་རི་ལྟར་བྱ་ཚུལ་རྟོགས་པ་ལ་མེད་དུ་
 མི་རུང་བའི་ལེགས་བཤད་ཅིག་དུ་གྱུར་ཡོད། དེའི་རྒྱུ་སྐྱེད་དགག་བྱའི་རང་བཞིན་དེ་ཐལ་རང་གང་
 གིས་བྱེད་པར་སྟོན་པའི་ས་བཅད་ཀྱི་ཁོངས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་རྒྱུ་དབྱེད་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ལྷན་
 ཐལ་འཁྱུར་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་བཞེད་པའི་གནད་རྒྱུས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ལས་
 འཕྲོས་ཏེ་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བའི་སྤྱ་རགས་ཀྱང་ཁྲུད་པར་ཡོད་པར་བསྒྲུབས། མཐར་ཅུ་
 པའི་ས་བཅད་གསུམ་པ་ལྟ་བ་རྒྱད་ལ་སྒྲེ་ཚུལ་ཁོངས། རིམ་པ་བཞིན་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་
 མེད་གཉིས་བསྒྲོམ་ཚུལ་དང་། དེ་གཉིས་བསྒྲོམ་པ་ལས་སྐྱེ་བ་སྐྱོང་ཚུལ་གསུངས། མཐུག་དུ་ལྷག་
 མཐོང་སྒྲོམ་ཚུལ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ལྷག་མཐོང་གི་རབ་དབྱེད་དང་། ཞི་ལྷག་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་ཚུལ། ལྷག་པར་

ཞི་ལྷག་གི་སྒྲིང་ཚུལ་གནད་པ་སྐྱུ་མ་ཞིག་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས། ལྷག་མཐོང་ཆེན་པོའི་གཞུང་
འདིས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་སྒྲོར་ལ་ཐོས་པས་མ་སྒྲིམ་གསུམ་གྱིས་འཇུག་ཚུལ་གྱི་གནས་ལེགས་པར་ཆང་
པར་བྱས་ཏེ་གཏན་ལ་ཡབ་པས། ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྷ་པོའི་སྒྲོར་ལ་གནད་གིན་ཏེ་ཆེ་བའི་པོད་གྱི་
བསྟན་བཅོས་གིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞུ་མི་དགོས།

རྗེ་བླ་མའི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་གལ་ཆེ་བ་གཞན་ཞིག་ནི་«དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྡིང་
པོར་»གསལ་པའི་གཞུང་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བྱི་ལོ་ ༡༤༠༩ ཡས་མས་སུ་བརྒྱུ་མས་པར་མཛད། འདིའི་
བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་གྲུབ་མཐའ་དབུ་མེམས་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་རྣམས་
ལ་དྲང་ངེས་རྗེ་ལྷར་འབྱེད་ཚུལ་དང་། དེ་གཞིར་བྱས་ཏེ་རང་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་
གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀའི་ལམ་ནས་ཆེས་གསལ་པར་མཛད་པ་དེ་ཡིན་མོད།
བསྟན་བཅོས་འདིའི་དབུ་མ་པའི་སྐབས་སུ་ཁྱུ་ཁྱུབ་ཡབ་སྐུས་ཏེ་གཞུང་བྱི་མོའི་དབུ་མ་པར་གསལ་
པའི་གཞུང་ལྷགས་སྡིའི་བཤད་བ་དང་། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་སུ་སྡེ་སྡེ་སྐོག་མར་
རང་རྒྱུད་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཆེ་ལག་མདོ་སྡེ་སྒྲིང་བ་དང་རྣལ་འབྱོར་སྒྲིང་བ་གཉིས་ཀའི་ཟབ་མོའི་ལྷ་བ་
དང་འབྲེལ་བའི་བཞེད་བསྟན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དང་། མཐར་དཔལ་ལྷན་ཐལ་འགྱུར་པའི་སྐབས་
སྟོན་སྐབས་བདག་མེད་སྐུ་རགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དང་། ཐལ་འགྱུར་པས་བྱི་དོན་བཞེད་ཅིང་ཀུན་གཞི་
དང་རང་རིག་མི་བཞེད་པའི་ཁྱད་པར། དེ་བཞིན་ཏུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་མི་བཞེད་པའི་ཁྱད་པར་
རྣམས་གཏན་ལ་ཡབ། (འདིར་རང་རྒྱུད་འགོག་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོར་རང་རྒྱུད་
འགོག་ཚུལ་གསུངས་པ་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱགས་ནས་དབྱེད་ན་ཐལ་འགྱུར་པའི་དཀའ་གནད་ཀྱི་
མདུད་པ་མང་པོ་ཞིག་གོལ་སྐབ་པའི་དགེ་མཚན་ཡོད།) གཞན་ཡང་གཞུང་འདིའི་བརྗོད་བྱ་གལ་ཆེ་བ་
ཞིག་ནི་འཁོར་ལོ་གསུམ་ལ་དྲང་ངེས་འཛིག་ཚུལ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་«མདོ་སྡེ་དགོངས་
འགེལ་»ནས་གསུངས་པའི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་བྱམས་ཞུས་ལེའུར་གསུངས་པའི་
མཚན་ཉིད་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དབར་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་རྗེ་ཡོད་སོགས་དབུ་མེམས་ཀྱི་ལྷ་པོའི་
ཟབ་གནས་ཏུ་མར་བཤད་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་བསྟན་བཅོས་འདིས་མཛད་སྤང་ངོ་།

དུས་རིམ་གྱི་སྒོ་ནས་བརྗེ་བའི་དབུ་མའི་གཞུང་གསུམ་པ་ནི་«ཅུ་ཤེ་རིག་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་
མཚོ་»ཡིན་ལ། དེ་ནི་བྱི་ལོ་ ༡༤༠༧ རྗོགས་པར་མཛད། གཞུང་འདི་ནི་དཔལ་མགོན་ཁྱུ་ཁྱུབ་ཀྱི་དབུ་

མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པ་«དབུ་མ་ཙུ་བ་ཤེས་རབ་»ཀྱི་རྣམ་བཤད་ཡིན་ཅིང་། འདིའི་
 རང་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་འགྲེལ་བ་«ཚིག་གསལ་»ཀྱི་དཀའ་གནད་ཀྱང་དུ་མ་ཞིག་ལ་ཞིབ་བཤད་ཐོན་
 པ་སོགས་ཀྱིས་བོད་རྒྱ་དུ་ཙུ་བའི་འགྲེལ་བ་མང་དག་ཅིག་བཞུགས་པའི་ནང་ནས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་
 ཞིག་ཡིན་པ་བསྟོན་དུ་མེད། དེ་རྗེས་ལམ་རིམ་«ལྷག་མཐོང་རྒྱུ་རྩུ་»གྲགས་པ་ནི་ ༡༩༡༥ ལོར་
 མཆུག་རྫོགས་པར་མཛད་ལ། འདིའི་ནང་དབུ་མའི་ལྷ་བའི་སྒོར་ལ་བརྫོད་དོན་གལ་གྱིན་ཏུ་ཆེ་བ་
 བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསལ་བར་གཏན་ལ་ཐབ་པས། «ཙུ་བའི་གཞུང་»རབ་བྱེད་ ༡༩ པ་
 འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞག་པའི་འགྲེལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་«དགོངས་པ་རབ་གསལ་»སེམས་
 བསྐྱེད་དུག་པའི་ནང་དུ་བྱུང་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། «ལྷག་མཐོང་རྒྱུ་རྩུ་»བྱུང་བའི་
 བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒོར་རྣམས་བསྒྲགས་ནས་གཟིགས་སྤྲེལ་ན་དཔལ་ལྷན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱིས་
 བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་མོར་རྟོགས་སྤྲེལ་བ་ཞིག་འོང་། རྗེ་བླ་མའི་དབུ་མའི་གཞུང་ཕྱི་ཤོས་
 ནི་གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྷར་ད་ལྷའི་སྒྲིགས་བམ་འདིར་བཞུགས་པའི་«དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་»གསལ་
 ཡིན། གཞུང་འདིའི་བརྫོད་བྱ་རྗེ་ཡིན་རགས་ཙམ་ཞིག་ནི་དེ་བའི་དཀར་ཆགས་ནས་མཁྱེན་ངེས་
 ལ་ལྷག་པར་དེ་བའི་ལྷན་ཐབས་སུ་བཞུགས་པའི་«དགོངས་པ་རབ་གསལ་»ཀྱི་ས་བཅད་དང་དབུ་
 མ་འཇུག་པའི་ཙུ་ཚིག་བཤད་རྒྱུར་»ལས་ཀྱང་ཙུ་བའི་གཞུང་གི་སྒོམ་རྗེ་ལྷར་ཡིན་ལེགས་པར་རྟོགས་
 ཅུས་པས་འདིར་སྒྱུར་དུ་ཞུ་བའི་ངལ་བ་མི་བྱའོ།།

རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བྱུང་པར།

སྒྱུར་འཕགས་ལུལ་གྱི་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་གཞུང་དཔེར་ན་མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱུད་ཀྱི་«ཙུ་བ་ཤེས་
 རབ་»དང་འཕགས་པ་ལྷའི་«བཞི་བརྒྱ་བ་»ལྷ་བྱ་བོད་རྒྱ་དུ་བསྟན་པ་རྫོང་དར་གྱི་རྒྱ་བས་ནས་བསྒྱུར་
 ཟེན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྣལ་འབྱོར་སྒྱུད་པའི་དབུ་མ་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྐུས་གཉིས་ཀྱིས་
 ཀྱང་བོད་དུ་དབུ་མའི་ལྷ་བ་སྤེལ་པ་དང་། དེ་ནས་བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་དབུ་མ་རྫོ་བོ་རྗེས་ལེགས་ལྷན་
 ཀྱི་གཞུང་སྒོམ་ཆེ་བ་«དབུ་མ་སྒྲིང་པོའི་»འགྲེལ་བ་«རྟོག་གེ་འབར་བའི་»འཆད་ཉན་མཛད་ལ། དེ་
 བཞིན་དུ་བཙུང་ལོ་རྩ་བས་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་གཞུང་«དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་»ཙུ་འགྲེལ་དང་ཙུ་བའི་
 འགྲེལ་བ་«ཚིག་གསལ་»སོགས་བསྒྱུར་ཏེ་དཔལ་ལྷན་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་གི་འཆད་ཉན་དར་

ཚུལ་སོགས་ཁོ་པོས་པོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཅིས་བརྟམ་གྱི་པོད་ཐེང་ནང་དབུ་མའི་སྒོར་ལ་པོད་གཉིས་
བཞུགས་པའི་སྐུ་མ་ «ཟབ་མོ་ལྟ་བུའི་བྱད་པར་བཤད་པ་» ཞེས་པའི་དེབ་དེའི་སྒོན་གྱིང་དུ་ཞུས་ཡོད་
པས་དེར་གཞིགས་འཛུལ།

འདིར་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བུའི་སྒོར་ལ་དམིགས་གསལ་མཛད་
པ་བསྐྱངས་པའི་སྒོར་རགས་བསྐྱམ་གྱི་ག་བཞེད་རྒྱ་ཡིན། དེ་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་དབུ་མའི་
གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་མཛད་སྐབས་པོད་དུ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་གཞུང་
གལ་ཆེ་བ་རྣམས་པོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བྱེད་ཅིང་། ལྷག་པར་བ་ཆོབ་ཀྱིས་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་རང་
གཞུང་དང་འགྲེལ་བ་ «ཆོག་གསལ་» སོགས་བསྐྱར་ཏེ་མི་ལོ་ནི་བརྒྱ་ཡས་མས་སོང་བས། དུས་ལུན་
དེའི་ནང་བ་ཆོབ་ཉིད་ཀྱི་ཙ་ཤེའི་འགྲེལ་བ་དང་། དེའི་སྒོབ་མ་མ་བྱ་བ་བྱང་ཆུབ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཙ་
ཤེའི་འགྲེལ་བ་ «འཐད་ལྷན།» སྒོབ་དཔོན་ལྟ་བུས་རང་རྒྱུད་ཤར་གསུམ་གྱི་གཞུང་གི་འགྲེལ་བ་ཁག་
དང་རང་རྩོམ་ «དབུ་མ་ཤར་གསུམ་སྒོང་བྱུན།» དེ་བཞིན་དུ་པོད་ཀྱི་དབུ་མ་པ་མང་པོས་དབུ་མའི་
གཞུང་གི་འགྲེལ་བ་མཛད་པ་སོགས་ཀྱིས་པོད་སྐད་ནང་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་སྒོར་ལ་དབྱེད་པ་མཛད་
པའི་སྒོལ་དར་བྱེད་པ་ནི་ཞུ་མི་དགོས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བྱུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་བྱད་ཆོས་ནི་གཅིག་ནས་དཔལ་མགོན་ཀྱི་རྒྱུབ་ཀྱི་དབུ་མའི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་བཀྲལ་
སྐབས་མཐའ་གཅིག་དུ་སྒོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་རང་
ལུགས་འཐད་ལྷན་དུ་རྒྱུབ་པ་དང་། གཉིས་ནས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་སྒོབ་དཔོན་ཆེ་ཁག་རྣམས་ཀྱི་ནང་
པན་རྩུན་གྱི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་སྤྱོད་རྣམས་སྤྱི་ཤིང་ལེགས་པར་འབྱེད་པ་མ་ཟད་དབུ་མ་པའི་ཤིགས་
ལམ་སྤྱོད་འགའ་གནད་རྣམས་ཀྱང་ཞིབ་པར་གསལ་བཤད་མཛད་པ་དེ་ཡིན། གཞན་ཡང་དབུ་
མའི་བསྟན་བཅོས་དཔེར་ན་ «རྩ་བ་ཤེས་རབ་» ལྟ་བུའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་སྐབས་གཞུང་བྱེ་བྲག་པ་
དེའི་བཤད་པ་མཛད་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དཔལ་མགོན་ཀྱི་རྒྱུབ་ཀྱི་དབུ་མའི་གཞུང་གཙོ་ཆེ་བ་གཞན་
«ཤིགས་པ་དུག་ཅུབ་» དང་། «སྒོང་ཉིད་བདུན་ཅུབ་» ཙ་འགྲེལ། «བརྩོད་བསྐྱོག་» ཙ་འགྲེལ། «ཞིབ་
མོ་རྣམ་འཐག་» «རིན་ཆེན་ཐེང་བ།» བསྟོད་པའི་ཆོག་ས། «མདོ་ཀུན་ལས་བརྟམ་པ་» སོགས་མཐའ་
དག་དང་བསྟན་ཏེ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་པོའི་བཞེད་པ་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་གཏན་ལ་འབབས་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་ «དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་» ལྟ་བུ་ཡིན་ན་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་གཅིག་ལུང་མི་

འཛིག་པར་དཔལ་ལྷན་སྒྲིལ་པའི་གཞུང་གལ་ཆེ་བ་གཞན་དཔེར་ན་དཔུ་མ་རྩ་པའི་འགྲེལ་བ་«ཆིག་གསལ།» «བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ།» «འཇིགས་པ་དྲུག་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ།» «སྒྲིང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བ་»སོགས་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་གཞུང་མཐའ་དག་གི་གནད་བསྟུན་ཏེ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་པོའི་བཞེད་པ་དབྱིས་ཕྱིན་པར་གཏན་ལ་འབབས་པར་མ་ཟད། གང་ལ་འགྲེལ་བ་མཛད་པའི་གཞུང་དངོས་དེ་ཉིད་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག་ཡིན་ནའང་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོའི་སྒྲོབ་དཔོན་དེས་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ཀའི་རྣམ་གཞག་དེས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེད་པར་བརྟེན། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ཀ་དང་སྒྱུར་བར་མཛད་པ་སྟེ། མདོར་ན། “ཕྱོག་ཐབས་གཅིག་གིས་བསྒྱུད་པ་ན། །ཐམས་ཅད་གཅིག་ཅེར་འགྲེལ་བ་ལྟར།”¹⁵ །ཞེས་བྱུང་བ་བཞིན་གཞུང་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་ལ་གཟིགས་པའི་སྐབས་སུ་འདྲ་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ནས་གཟིགས་ཤིང་བཤད་པ་རྟེན་བཅུགས་ནས་མཛད་པ་གཞུག་ཏུ་སྒྲིང་།

རྗེ་བླ་མ་ཉིད་ཀྱིས་དཔུ་མའི་སྒྲོར་ལ་གཞུང་རང་རྟེན་དཔེར་ན་ལྷག་མཐོང་ཆེ་ཆུང་ལྟ་བུ་བརྩམས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་རྩ་པའི་རང་ལུགས་དཔལ་ལྷན་སྒྲིལ་པའི་བཞེད་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མཛད་མོད། འོན་ཀྱང་དཔུ་མའི་ཐབས་གནས་དུ་མ་ཞིག་ལ་དཔུ་མ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་གཞན་གྱི་གཞུང་གལ་ཆེ་བ་དཔེར་ན་ཞི་བ་ལྷའི་«བསྐབ་བརྩམས་»དང་«སྒྲིང་འཇུག་» ལེགས་ལྷན་འབྱེད་ཀྱི་«དཔུ་མ་སྒྲིང་པོ་»རྩ་འགྲེལ་དང་། རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་བ་«ཤེས་རབ་སྒྲོམ་མེ།» དེའི་འགྲེལ་བཤད་སྒྱུར་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་གྱིས་མཛད་པ། དེ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་སྒྲིང་པོའི་«བདེན་གཉིས་»རྩ་འགྲེལ། ཞི་བ་འཛོའི་«དཔུ་མ་རྒྱན་»རྩ་འགྲེལ། ཀ་མ་ལ་གྲི་ལའི་«དཔུ་མ་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་»དང་། རང་རྩོམ་«དཔུ་མ་སྒྲིང་བ་»དང་«སྒྲོམ་རིམ་»སོགས་འཕགས་ལུ་ལྱི་དཔུ་མའི་བསྟན་བཅོས་གལ་ཆེ་བ་ཐམས་ཅད་ནས་ལེགས་ཆ་བྲལ་ཤིང་།¹⁶ དེ་ལྟ་ནའང་ལྷ་པའི་དཀའ་གནས་ཞིབ་བྲལ་གྱུ་བ་མཐའི་བཞེད་པ་ཅུང་མི་མཐུན་པ་ཡོད་པ་རྣམས་མ་འདྲེས་པར་སྒྲིལ་ལེགས་པར་འབྱེད་པར་མཛད་དེ་དཔུ་མའི་ལྷ་པའི་དཀའ་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཤིང་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པར་མཛད་པ་ནི་འཇམ་མགོན་བླ་མའི་དཔུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དམིགས་བསལ་ཅན་ཡིན་པར་ཁོ་བོ་མཐོང་།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དཔུ་མའི་སྒྲོར་གྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དམིགས་བསལ་གཞན་ཡང་མཁྱེན་དགོས་པ་ཞིག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔལ་ལྷན་སྒྲིལ་པའི་ལུགས་ཀྱི་མགོན་པོ་ལྷ་སྒྱུ་བ་ཀྱི་དགོངས་

པ་འགྲེལ་པའི་སྒྲིང་པོ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྟད་དུ་འང་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་
བརྟེན། དེ་ལྟ་ན་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་པོ་ཉིད་གཏན་ནས་མེད་པར་སྐྱབས་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་རྒྱ་
འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་སོགས་ཐ་སྟད་ཀྱི་བྱ་བྱེད་བསྟོན་དུ་མེད་པ་རྣམས་རྗེ་ལྟར་འཛོག་ཚུལ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུ་མ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་དོགས་གནས་གིན་ཏུ་མང་པ།
དཔེར་ན་ལས་འབྲས་མི་བསྐྱབས་པའི་ཚུལ་དང་། ལས་བསགས་པའི་རྗེས་སུ་ལས་རང་ཉིད་འགགས་ཟེན་
མོད་དེ་ལྟ་ན་འང་ལས་དེས་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་རྗེས་སུ་རང་གི་འབྲས་ལུ་རྣམ་སྒྲིན་རྗེ་ལྟར་འཕེན་ཚུལ།
ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གི་ངོ་པོ་འཛོག་ཚུལ། རང་བཞིན་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་
བདག་འཛིན་སྐྱོར་འཛོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ཚུལ། སློ་དང་ཡུལ་གྱི་
རྣམ་གཞག་ སློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་སོགས་དཀའ་གནས་མང་པོ་ཞིག་ལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་དབུ་མའི་
གཞུང་དུ་གང་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཞིབ་བཤད་དང་དང་མ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཐལ་འཇུག་པའི་རང་
ལུ་གས་ཀྱི་སྒྲིའི་འགོས་དང་བསྟན་ནས་དབྱུང་པ་ཞིབ་མོར་མཛད་པའི་གསལ་བཤད་བཀོད་ཡོད།
དཔེར་ན། «དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»དུ་དབལ་ལྟན་སྒྲ་པའི་རང་ལུགས་ལ་ཀུན་གཞི་མི་
བཞེད་པར་གསུངས་པའི་ཐད་དྲུང་། འདི་ལྟར།

འཕགས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་ཚུལ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཙམ་མེད་ཀྱང་། བྱ་བྱེད་ཐམས་
ཅད་བཞག་པས་ཚོག་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་ལྷགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས། རྣམ་པར་དག་
པའི་བྱུང་མཐའ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དེ་གང་ཞེན། དེ་ཞིག་ཀུན་གཞི་
རྣམ་ཤེས་དང་རང་རིག་འགོག་ལྷགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོལ་བས་ཕྱིར་ཕྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་སྒྲིད་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་གསུམ་དང་། ཤེས་པ་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་དུ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་
ཡང་ཁས་སྒྲུང་དགོས་པ་དང་། ཉན་རང་ལ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་དང་། ཚོས་ཀྱི་
བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཛོག་པ་དང་། ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དུས་
གསུམ་གྱི་འཛོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཡིན་ནོ།།^ཕ

ཞེས་གསུངས་གིང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཅ་ཅ་པའི་གྲུབ་མཐའ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྟད་དུ་འང་མི་
བཞེད་པ་ལ་ཐུག་པར་ནན་ཏན་ཏུ་བསྐྱབས་པར་མཛད་པ་ལྟ་བུའོ།།

རྩེ་བྲུ་མའི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་གལ་ཆེ་བ་གཞན་ཞིག་ནི་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་
 ལྟ་བུ་གཏན་ལ་འབེབས་སྐབས་དཔལ་ལྷན་ཐལ་འཕྱུར་བའི་ལུགས་སུ་འདྲ་དབུ་ཚད་ཟུང་འབྲེལ་དུ་
 མཛད་པ་དེ་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ནས་བྱས་ན་སྤྱིར་དབུ་ཚད་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་བཤད་སྟོལ་དེ་རྒྱ་གར་
 རང་ནས་དར་ཐོན་ཏེ། དཔེར་ན་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་ཀྱིས་ཚྭ་གས་གྲུང་གི་ཚད་མ་རིག་པའི་གནས་
 རྒྱུ་མས་རང་གིས་དབུ་མ་བཤད་པའི་སྐབས་སྤྱིར་བཤད་ན་དེའི་བདག་མེད་སྐབས་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་
 བཤོད་པའི་སྐབས་ཚུལ་གསུམ་མོགས་ཀྱི་བཤད་པ་ཐོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དགག་པའི་རྒྱུ་
 གཞག་མཛད་སྐབས་གཞན་མེད་ཀྱི་བཤད་པའང་གསལ་བར་ཐོན་པ་མོགས་ལས་རགས་ཅམ་རྟོགས་
 ལུས།^༡ དབུ་ཚད་ཟུང་འབྲེལ་དུ་རྒྱས་པར་ཐོག་མར་གཏན་འབེབས་མཛད་མཁན་ནི་ཁོ་པོ་ལྟར་ན་
 མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་ཉིད་དུ་མཐོང་། ཞི་འཚོས་དབུ་མའི་གཞུང་ལ་འཆད་ཚོམ་དམིགས་ཀྱིས་མཛད་
 པ་བཞིན་དུ་ཚད་མའི་གཞུང་ལའང་བསྟན་བཅོས་«ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟུས་པ་»དང་། དཔལ་
 ལྷན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་«རྩོད་པའི་རིགས་པའི་»འགྲེལ་བ་མོགས་ཀྱང་བརྒྱུ་མས་པར་
 མཛད་པ་ལས་རྟོགས་ལུས་པས་ཞི་འཚོ་ཡཔ་རྒྱས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་གཏན་
 ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་འདྲ་ཚད་མ་པའི་རིགས་པ་དང་དེ་འབྲེལ་གྱི་ཐ་སྙད་ལྟ་ག་པར་སྤྱོར་བའི་
 སྟོལ་གཏོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་འདྲ་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་ལུགས་ཀྱི་དབུ་མ་ཐལ་འཕྱུར་བའི་ལྟ་བུ་གཏན་ལ་
 འབེབས་པའི་སྐབས་ཚྭ་གས་གྲུང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་པའི་རིགས་པ་དང་ཐ་སྙད་སྤྱིར་བའི་སྟོལ་ནི་
 ཐོག་མར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་གཏོད་པར་སྤྱང་། དེ་ལྟར་མཛད་པའི་རྩ་བའི་དགོངས་པ་གཏད་ས་ནི་
 འདི་ལྟར་སྤང་ཞེ། སྤྱིར་ཚད་མ་པའི་ལུགས་ཀྱིས་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་གཞིར་བྱས་པའི་སྟོ་དང་ཡུལ་
 ཀྱི་རྒྱུ་གཞག་མཛད་པ་དུ་མ་ཞིག་དབུ་མ་པོ་པོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱེ་བ་ལ་མི་འཐད་མོད། རྩ་བའི་ཚད་
 མ་རིག་པའི་གྲུབ་དོན་སྤྱིར་པོ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་།
 དེ་ལྟར་གཏན་ལ་པབ་པའི་གནས་རྒྱུས་སྟོན་རི་ལྟར་ངེས་པའི་རྩལ་དང་། དེ་ལྟར་ངེས་པའི་དོན་
 རྒྱུ་མས་རང་གི་སྤྱོད་པ་ལ་གཏུགས་ནས་གོ་མས་པས་མཐར་ཐྱིན་ཏེ་རྒྱུ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་
 བསྐྱེད་ཏེ་མེས་ཀྱི་དྲི་མ་དག་ཚུལ་མོགས་ནི་གཞིའི་ལྟ་བུ་གང་ལའང་སྤྱིར་དུ་རུང་བའི་རིགས་པའི་སྤྱི་
 སྟོལ་ལྟ་བུར་གནས་པར་བརྟེན་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་ལུགས་ཀྱི་དབུ་མ་ཐལ་འཕྱུར་བའི་སྐབས་སུ་འདྲ་
 ངེས་པར་ཁྱེད་ཆོག་པ་ཞིག་ཏུ་དགོངས་པའོ།།^༢

སྒྲིལ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཚད་མ་འཛོག་མིན་ལ་ཤོད་ཀྱི་མཁས་པ་ནམས་
 བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་བྱུང་མོད། འོན་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་གང་ཡིན་རུང་རང་ལུགས་ལ་སྒྲིག་རྒྱུ་དང་
 ལྷ། གཟུགས་བརྟན་དང་བྱུང་བཞིན། དུག་ཆ་དང་སྒྲུ་མའི་དྲ་དང་དྲ། རི་ཤོང་གི་མགོ་ལ་རུའོད་
 མེད་ཐོགས་ཀྱི་དབར་བདེན་བརྟུན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་ཐུན། ཚད་མ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྒྱུར་རུང་མ་སྒྱུར་
 རུང་། འོན་ལ་བདེན་བརྟུན་གྱི་བྱུང་པར་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་གཞིའམ་སྒྲིའི་མཁས་ལྟ་བུ་ཞིག་དེས་པར་
 འདོད་དགོས་པ་ནི་རིགས་པ་སྒྲུབ་པའི་ལུགས་ལ་ནི་གཡོས་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་ལ་རྩེ་
 ཙོང་ཁ་པའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན་དཔལ་ལྷན་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་སུ་དེ་འདྲའི་ཚད་གཞི་དེ་འཛིག་རྟེན་
 ན་མི་བསྒྲུབ་ལ་ཚད་མར་འཛོག་པ་བཞིན་དུ་སྒྲུབས་སྟོབས་ཀྱི་དོན་ལ་མི་བསྒྲུབ་ཞིག་ལ་ཚད་མའི་ཐ་
 སྟོན་བཞིན་ཚོགས་པ་མ་ཟད། ཚད་གཞི་དེའི་སྟེང་ནས་འཛིག་རྟེན་པ་ལ་གྲགས་པ་སྟེ་མ་བརྟགས་མ་
 དབྱུང་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བདེན་བརྟུན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཡང་ལེགས་པར་འབྱེད་བྱུང་པར་བཞེད། དེ་
 ལྟ་བུའི་ཚད་མ་དེ་ཡང་གང་ལ་ཚད་མར་འཛོག་པའི་ས་མཚམས་སམ་སྒྲིའི་སྒྲོམ་ལྟ་བུ་ནི་ཐ་སྟོན་བདེན་
 པ་སྟེ་མ་བརྟགས་མ་དབྱུང་པའི་བརྟུ་ཚུ་ལ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་མཐར་ཐུག་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
 མིན་ལ། འོན་མཐར་ཐུག་གི་ཐོག་ནས་བཤད་ན་ནི་ཚད་མ་དེ་རྣམས་ལོག་པའམ་བརྟུན་པ་འབའ་
 ཞིག་ཏུ་གྱུར་པར་འདོད་དགོས་པ་ནི་ཁྱུ་ཅི་ལ་དགོས། དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྟོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
 ཚད་མས་གྲུབ་པར་འཛོག་ན་དོན་སྟེང་ནས་གྲུབ་པའི་ཚུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་རོ་བོ་ཞིག་ཡོད་པར་འཛོག་དགོས་
 པ་གཏན་ནས་མིན་པར་ཤེས་པ་གལ་ཆེ།” དེ་ཡང་དཔེ་གོ་བདེ་བ་ཞིག་འགྲེལ་པ་«ལུ་རྒྱ་པ་ལི་ཏ་»
 ལས་བྱུང་བའོག་ཏུ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོང་པ་ལ་དཔྱོད་པའི་མཚམས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་ཚུལ་
 བཤད་པའི་སྒྲུབས་སུ་སྒྲུབ་པ་བྱ་ལ། ཡང་དཔེ་གཞན་ཞིག་བཀོད་ན། ཆོས་རྒྱལ་ལོར་བཟང་དང་ཡིད་
 འཕྲོག་ལྟ་མོ་གཉིས་ཤོད་རྒྱུར་གིས་གྲུབ་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་མོད། ཡིད་འཕྲོག་ལྟ་མོ་དྲི་ཟའི་བྲམ་མོ་ཡིན་
 པ་བདེན་པ་དང་ག་ཟའི་བྲམ་མོ་ཡིན་པ་བརྟུན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལོར་བཟང་གིས་ཡིད་འཕྲོག་ལྟ་མོ་
 བསད་པ་བརྟུན་པ་དང་མ་བསད་པ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་དགོས་པ་ནི་ཤོད་རྒྱུར་གི་སྒྲི་
 ཁྲིམས་ཤིག་གཏན་འབེབས་ཟིན་རྗེས་དེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་རིགས་པའི་འགོ་སྟངས་ཡིན་
 མོད། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་དབང་གིས་སྒྲིལ་ཡིད་འཕྲོག་ལྟ་མོ་ཡོད་པ་དང་དེ་དྲི་ཟའི་བྲམ་མོ་ཡིན་པར་ཁས་
 ལེན་དགོས་པར་ཐལ་པའི་ཉེས་པ་མི་འཇུག་པ་བཞིན། ཐ་སྟོན་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་

གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ཚེས་ཚུལ་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་འཛོག་ཕྱིན་དེ་རྣམས་མཐར་ཐུག་བདེན་པའི་
དབང་དུ་བྱེད་ནའང་དེ་ལྟར་ཁེས་ལེན་དགོས་པར་ཅི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། མི་འགྱུར་རོ།།

དེ་ཡང་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་«ཚིག་གསལ་»དུ་སྟོགས་གྲུབ་གི་ཚད་མ་འཛོག་ཚུལ་སྒྱི་དང་
ལྷག་པར་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་འདོད་ཚུལ་ལ་དམིགས་ཀྱིས་དགག་པ་མཛད་པའི་མཐུག་ཏུ།

དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་བཞེད་པ་འཛོག་རྟེན་གྱི་དོན་རྟོགས་པར་རྣམ་པར་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གྲུབ་པ་ན་ཚུན་
བསྟོན་པས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་དག་ཡོད་ན་གཞལ་བུའི་དོན་དག་དུ་འགྱུར་ལ། གཞལ་བུའི་དོན་
དག་ཡོད་ན་ཚད་མ་དག་དུ་འགྱུར་གྱི། ཚད་མ་དང་གཞལ་བུ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ།།¹⁹

ཞེས་ཚད་མ་དང་གཞལ་བུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་པན་ཚུན་བསྟོན་ནས་གྲུབ་པར་འཛོག་
པའི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་མ་ཟད་རིག་བྱེད་དཔྱོད་པ་བའི་ལུགས་ལྟར་ཚད་མ་ལ་
མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ལུང་དཔེ་ཉེར་མཛལ་བཅས་བཞེར་འདོད་པ་དེ་སྒྱིར་འཛོག་རྟེན་གྱི་ཐ་
སྟོན་དང་མཐུན་པས་འཐད་སྟོགས་སུ་མཛད་པ་དང་། དེ་ལས་བསྒྲོག་སྟེ་ནང་པའི་ཚད་མ་སྒྲུབ་སྟོགས་
གྲུབ་གི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་གྲངས་ལ་སོགས་པར་དམིགས་ཀྱིས་དགག་པ་མཛད་པ་
«ཚིག་གསལ་»དུ་གིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱུང་བས། རྒྱ་པའི་ལུགས་ལ་ཚད་མ་མི་བཞེད་པར་སྒྲུབ་ནི་
དཔལ་ལྷན་རྒྱ་པའི་གཞུང་ལ་ཞིབ་མོར་བརྟག་ན་དོན་ལ་གནས་པར་མི་སྤང་། དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་
འདིའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ་མཁྱེན་པ་ལ་ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་དུ་གྲགས་པའི་«ཚིག་
གསལ་»གྱི་ཚད་འགོག་གི་གཞུང་འདི་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་དགོས་པར་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་།²⁰ དེ་ལྟར་འང་
སྒྱིར་ཚད་མ་དང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་ཐད་ལ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བར་གྲགས་པའི་འཕགས་
ཡུལ་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དངོས་པོར་སྒྲུབ་པའི་ལུགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་འགོག་པ་གཙོ་བོར་
མཛད་པ་ལས་རང་ལུགས་ཆེད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མ་བྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བོད་ཀྱི་སྒྲིན་གྱི་
དབུ་མའི་འགྲེལ་བྱེད་སྒྱི་དང་ལྷག་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་དུ་འདྲ་རྒྱས་པར་མ་བོན་པར་
བརྟེན་ཚད་མའི་དོགས་གནས་དཔེར་ན་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་རིགས་
པ་འཛོག་མིན། ནང་པའི་ཚད་མ་སྒྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཁྱོད་རྣམས་ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་

པའི་སྒྲོན་མ་འཇུག་པར་བཤད་པ་རང་ལུགས་ལ་འབྲད་མིན། ཐུགས་གྲུང་གིས་སྒྲོ་ཡུལ་ལ་འཇུག་
 པ་ན་གཞལ་སེལ་པའི་སྒྲོན་མ་འཇུག་པར་བཤད་པ་འབྲད་མིན། ཡུལ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་
 དབང་གིས་ཚད་མ་ལ་མངོན་ཇེས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཚད་མ་པས་བསྒྲུབས་པས་རང་མཚན་ཐ་སྙད་དུ་འང་
 མི་བཞེད་ན་ཚད་མ་ལ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཞིག་པས་ཚད་མ་ལ་མངོན་ཇེས་གཉིས་སུ་ངེས་
 པར་འདོད་མི་འདོད། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མ་འདོད་མོད་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གཏན་
 ཚིགས་འཇོག་དགོས་མིན་སོགས་གནས་དུ་མ་ཞིག་ད་དུང་ཡང་དབྱེད་པའི་ཡུལ་དུ་ལུས་པ་ཁོ་པོ་མཐོང་
 རོ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དབུ་མའི་གཞུང་ལས་བརྒྱུ་མས་པའི་དོགས་གནས་ཁག་གཅིག

དེ་ལྟར་རྗེ་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོས་དབུ་མའི་སྒྲོ་ར་ལ་དབྱེད་པ་ཞིབ་མོར་མཛད་པའི་གཞུང་མཛད་
 པ་ལས་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ཕྱོད་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ལྷན་སྒྲུབ་པའི་རིང་
 ལུགས་གིན་ཏུ་དར་བ་བྱུང་། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་དངོས་སྒྲོབ་ཁོངས་རྒྱལ་ཚབ་རྗེས་རྗེའི་ལྟ་བ་གཞིར་བྱས་
 ཀྱིས་«བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱིད་ཡིག»དང་། «རིན་ཆེན་སྤངས་པའི་འགྲེལ་བ།» «བཞི་བརྒྱ་པའི་དར་
 རིག» «དབུ་མ་འཇུག་པའི་བསྐྱེད་རྒྱུ་།» «སྒྲོད་འཇུག་གི་རྣམ་བཤད་»རྣམས་བརྒྱུ་མས། མཁས་
 གྲུབ་རྗེས་«སྒྲོད་ཐུན་རྒྱལ་བཟང་མིག་འབྱེད་»དུ་གྲགས་པའི་ལེགས་བཤད་དང་། «ལྟ་ཁྱིད་ཐུན་སེལ་
 སྒྲོན་མེ»སོགས་མཛད། དེ་བཞིན་དུ་རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་འཇུག་རིག་དང་ཅུ་ཤེད་ཆོག་འགྲེལ།
 གྲུང་རྒྱལ་མཚན་བཟང་པོས་དབུ་མ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བ་དང་། «སྒྲོད་ཐུན་ཆུང་བ།» བ་སོ་ཆོས་
 ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་«ལྟ་ཁྱིད་ཆེན་མོ་»མཛད་པ་སོགས་ཀྱིས་རྗེའི་རང་ལུགས་ཀྱི་དབུ་མའི་འཆད་ཉན་
 ཐུགས་མཐར་འཁེལ་བ་བྱུང་། གཞན་ཡང་དུས་རབས་བཙོ་ལྷ་པའི་སྒྲོད་དུ་གདན་ས་ཆེན་པོ་རི་བོ་དགེ་
 ལུན་དང་དེ་མཚུངས་འབྲས་སྤངས་དང་མེ་ལ། གཙང་དུ་བཀྱིས་ལུན་པོ་སོགས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྗེས་
 འཇུག་གི་གདན་ས་ཆེ་ལག་རྣམས་ཐུག་འདེབས་པ་ལས་རིམ་གྱིས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་འཇུག་
 མགོན་སྤྱི་མའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་ཕྱོད་གིན་ཏུ་དར་བ་ཞིག་བྱུང་བ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
 ཡིག་ཆ་རྣམས་ལས་དོགས་ལུས།

གང་ལྟར་ཡང་འཇུག་མགོན་སྤྱི་མས་དབུ་མའི་གཞུང་རྣམས་མཛད་རྗེས་སུ་ཁྱར་དང་མི་འདྲ་

པར་དབུ་མའི་དཀར་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཞལ་གྱི་ཏུ་གསལ་པའི་བཤད་པ་ཐོན་པར་བརྟེན། རྩེ་
 གླུ་མའི་རྩེ་མའི་འཕྲུག་དག་ལྟ་བུ་པའི་ནང་ཁུལ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ཚོས་བརྒྱུད་གཞན་གྱི་མཁས་པའི་
 བཤད་དུ་འདུང་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་དོགས་གནས་མང་པོ་ཞིག་ལ་དབུད་པ་གྱི་ཏུ་འཁེལ་ཞིང་། དུས་རབས་
 བཙུག་པའི་རྩེ་མའི་ནང་ལ་རྩེ་མའི་ལྟ་བུ་པའི་དངོས་སུ་སྒྲིལ་བའི་དགག་པའི་
 གཞུང་ཡང་རིམ་པས་ཐོན་པ་བྱུང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་སྟག་ཚང་ལོ་རྩ་བས་རང་གི་«གྲུབ་མཐའ་ཀུན་
 ཤེས་»ཙུ་འགྲེལ་དུ་རྩེ་མའི་ཁ་པས་ཐལ་འགྲུར་བའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྟངས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་
 ལ་དམིགས་ཀྱིས་དགག་པ་དང་། དེ་རྩེ་མའི་སྒྲིལ་པ་གོ་བོ་རབ་འབྱུངས་པ་དང་། བཀ་ཆེན་
 ལྷ་ཀ་མཆོག་གཉིས་ཀྱིས་དགག་པ་ལྟ་རྩེ་མའི་དང་། དུས་རབས་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ནང་ཀུམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་
 རྩེ་མའི་དགག་པ་དང་། འབྲུག་པ་བརྒྱ་དྲུག་པའི་དགག་པའི་དུས་ལྟེན་མའི་མཁས་པ་འཕྲུ་མི་མམ་
 ཀྱིས་ཀྱང་འཕྲུག་པའི་ཁྱེད་དང་། རྩེ་མའི་འཕྲུག་ཤེས་རབ་ལའི་འགྲེལ་པ། དབུ་མ་རྒྱུན་གྱི་འགྲེལ་པའི་
 གཤམ་དུ་རྩེ་མའི་ལྟ་བུ་པའི་ཆ་གསལ་འགར་དགག་པ་ཐོན་ལ། དགག་པའི་དེ་ལྟ་མས་ལ་དག་ལྟ་
 པའི་ཐོགས་ནས་ལན་ཐོན་པ་ཡང་། དཔེར་ན་དུས་རབས་བཙུག་པའི་ནང་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་
 རྩེ་མའི་ཀྱིས་གོ་ལན་དང་། སེ་རྩེ་མའི་བརྒྱུད་ཚོས་རྒྱུན་གྱིས་གོ་ཤིག་གཉིས་དང་ཀུམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་
 རྩེ་མའི་ཀར་ལན། བཀ་ཆེན་བསྐྱོད་ནམས་གྲགས་པའི་ཀར་ལན། རྩེ་མའི་བདེ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་
 འབྲུག་ལན། བཀ་ཆེན་རྩེ་མའི་བཟང་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་སྟག་ལན་དང་། སུར་ལྟོག་ངག་དབང་བྱུངས་པའི་སྟག་
 ལན། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་མཁའ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་«གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་»སྟག་ཚང་གི་ལན་
 དང་། དྲག་དཀར་རྩེ་མའི་བཟང་དཔལ་ལྟན་དང་དཔལ་འཛིན་རབ་གསལ་སོ་སོས་འཕྲུ་ལན་སོགས་ཐོན་པ་
 ཡིག་ཆ་སོ་སོར་མཇུག་ན་མཁའ་དེས་པས་འདིར་གསལ་བཤད་ཀྱི་ངལ་བམི་བྱ། གང་ལྟར་ཡང་
 དགག་པ་དང་ལན་གྱི་ཡིག་ཆ་དེ་ལྟ་མས་ལ་བརྟག་ན་འཇམ་མགོན་གླུ་མས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་རྩེ་མའི་
 དབུད་པ་གྱི་ཏུ་ཞིབ་ཅིང་གཏིང་ཟབ་མཛད་པའི་བདག་རྒྱུན་ལས་བོད་གངས་ཚན་གྱི་ལྟོངས་སུ་ལྟ་
 གྲུབ་རིག་པ་སྒྱིད་ལྟག་པར་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་རིགས་ལམ་སྤྲོད་དུ་བྱུང་བ་
 བཞི་བའི་རྩེ་མའི་གྱི་ཏུ་མཐོན་པོར་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་གདོན་མི་ཟེཏོ།

དེ་ལྟར་འདིར་འཕྲུག་ཀྱི་རྩེ་མའི་དབུ་མའི་གཞུང་གི་བཤད་པ་དང་དེ་
 ལ་བརྟེན་ཏེ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ལྟ་རྩེ་མའི་དབུད་པ་མཛད་པའི་དོགས་གནས་གོང་དུ་ཐལ་འགྲུར་

པའི་ལུགས་ལ་ཚད་མ་བཞེད་མིན་སྒྲོར་རགས་ཙམ་ཞིག་ཞུས་ཟིན་ཅིང་། རྟོགས་གནས་གལ་ཆེ་བ་
གཞན་ཡང་འགའ་ཞིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བརྟུན་ཏེ་དེ་དག་གི་སྒྲོར་ལ་རྩེ་སྒྲུ་མའི་བཞེད་པ་རྣམས་ལུང་
རིགས་གང་ལ་ཁུངས་བརྟགས་ཏེ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་འགྲེལ་བཟོད་དང་འབྲེལ་གཙོ་བོ་འཕགས་ཡུལ་
ཀྱི་དབུ་མ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རབ་དབང་པོར་བྱས་ཏེ་བརྟག་པ་མདོར་བསྡུས་
ཤིག་ཞུས་ན་ཟབ་མོའི་དབུ་མའི་ལྟ་པའི་རྟོགས་གནས་མང་པོ་ཞིག་ལ་གོ་རྟོགས་ལེགས་པོར་འོང་ངེས་
པས་དེ་ལྟར་དུ་བགྱིའོ།།

ག རྟོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་ཇི་ཙམ་འགོག་པའི་མཚམས་ངོས་བཟུང་བ།

དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྟེ་སྟྱི་དང་ལྷག་པར་ཤེར་ཕྱོགས་ཀྱི་མདོ་ལས་སྒྲུབས་མང་པོར་
བྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྱེ་བ་དང་འགག་པ་སོགས་མ་
མཆིས་པར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གསུངས་པ་བཞིན། བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་དཔེར་ན་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
མཚོད་བཟོད་དུ། “འགག་པ་མེད་པ་སྒྱེ་མེད་པ།”^{༡༩} །ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ།
“བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན།”^{༢༠} །ཞེས་སོགས་སྟེ་བཞིའི་སྒྱེ་བ་བཀག་པ་དང་། «སྟོང་ཉིད་
བདུན་རྩ་བ་»ལས། “འདུས་བྱས་དང་ནི་འདུས་མ་བྱས། །དུ་མ་མ་ཡིན་གཅིག་མ་ཡིན། །ཡོད་མིན་
མེད་མིན་ཡོད་མེད་མིན། །མཚམས་འདིར་སྒྲ་ཆོགས་ཐམས་ཅད་འདུས།”^{༢༡} །ཞེས་སོགས་གསུངས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྟོན་ཀྱི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་ཀྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་
འབེབས་པའི་རིགས་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བཀག་པར་འདོད་པ་ལ། རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་དེ་ནི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱོད་མི་བཟོད་པ་དང་བཀག་པ་གཉིས་འབྲུལ་པས་ལེན་
ཅིང་། ལྷག་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་གང་འགོག་པའི་མཚམས་ལེགས་པར་ངོས་མ་
ཟིན་པའི་སྟོན་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་ཏེ་རང་ལུགས་ལ་ནི་རྟོན་དམ་དང་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་དཔྱོད་པའི་བྱེད་པར་
བྱེ་བ་གལ་ཆེ་ཚུལ་དང་། དེ་འབྱེད་ནུས་ན་བྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་
སོགས་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་ཆད་མཐར་མི་ལྟར་པའི་དགེ་མཚན་ཡོད་པར་བསྒྲུབས།^{༢༢}

དེ་ལ་རྟོན་དམ་དང་ཐ་སྐྱོད་ཀྱི་དཔྱོད་ཚུལ་ཀྱི་བྱེད་པར་རགས་བསྡུས་ཤིག་བཀོད་ན།
དཔེར་ན་ས་པོན་ལས་སྟུ་གུ་སྟེ་པའི་ཚུལ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན། འཇིག་རྟེན་ཀྱི་ཐ་སྐྱོད་ལ་ཡོངས་

གཤམ་མོན་སྤུལ་ལ་གྲུབ་པ་བཞིན་ཞིང་ལ་ས་པོན་བཏབ་སྟེ་བརྒྱན་གཤེར་དང་ཐུད་པ་ལས་རིམ་
 གྱིས་མུ་གུ་སྟེ་བར་མཐོང་བའི་མྱོང་བ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་ས་པོན་ལས་མུ་གུ་སྟེ་ཞེས་པ་དེ་ཙམ་དུ་འཛིག་གི
 དེ་ལྟར་མུ་གུ་དེ་རང་དང་བདག་ཉིད་ཐ་དད་པའི་ས་པོན་ལས་སྟེ་ས་མམ་གཅིག་པ་ལས་སྟེ་ས་ཞེས་
 མོགས་དབྱེད་ནས་མི་འཛིག་པ་ལྟར། མ་བརྟག་མ་དབྱེད་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྟོད་ཀྱི་སྟོམ་དེའི་
 བར་དུ་མུ་གུའི་རོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་མོགས་ལ་བརྟག་ན་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་དབྱེད་པར་སོང་ལ། དེ་ལས་
 པལློག་སྟེ་མ་བརྟག་མ་དབྱེད་པའི་རྩལ་དེས་མ་འཛིམ་པར་ས་པོན་དང་མུ་གུ་ལ་མོགས་པ་རྣམས་དོན་
 རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་མེད་ལ་དབྱེད་པར་འཇུག་པ་ན་དོན་དམ་ལ་དབྱེད་པར་སོང་
 བས། དེའི་ཆོས་མུག་གང་ཡང་རིགས་པས་དབྱེད་དུ་མི་བཟོད་ལ། དེ་ལྟ་ན་འང་ས་མུག་རིགས་པ་དེས་
 གཞོད་པ་འམ་བཀག་པ་ནི་གཏན་ནས་མིན་ཏེ། རིགས་པ་དེས་གཞོད་པ་འམ་བཀག་པ་ལ་རིགས་པ་
 དེས་དབྱེད་མི་བཟོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི་ ཡོད་ན་དེས་རྟེན་དགོས་པ་ལ་དེས་དེ་ལྟར་མ་རྟེན་པ་
 ཞིག་དགོས་པར་གསུངས། རིགས་པའི་རྩལ་དེ་ནི་ཆོད་མ་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་སྒྲུང་རུང་མ་
 དམིགས་པའི་གཏན་ཆོག་ཀྱི་འགོ་ས་ལས་གསལ་བར་གྲུབ་པོ། །དེ་ཡང་དོན་དམ་དང་ཐ་སྟོད་དུ་
 དབྱེད་རྩལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོ་ལ་འཆར་གིན་ཏུ་བདེ་བ་ཞིག་འབྲེལ་པ་«བརྒྱུ་པ་ལི་ཏ་»ལས་བྱུང་སྟེ། དེར་
 ལྟ་བུར་ཞིག་གི་ནང་སྟེ་ས་ལུ་གཉིས་ལོ་རིས་ལ་ཡོད་པའི་ལྷ་བྱིས་ལག་ན་མ་དུང་ཅེ་གསུམ་ཐོགས་པ་
 དང་ལག་ན་འཁོར་ལོ་ཐོགས་པ་གཉིས་དབང་ལྷག་དང་མེད་མེད་ཀྱི་བྲག་ཡིན་ཅོད་པའི་ཆོད་ཀྱན་ཏུ་
 རྒྱ་ཞིག་དེར་སྟེ་བས་པ་ལ་བྱིས་པས། ཀྱན་ཏུ་རྒྱ་དེས་གང་ལ་ཅོད་པའི་གཞི་དེ་གཉིས་ཅིག་པའི་རི་མོ་
 ཡིན་ཀྱི་དབང་ལྷག་དང་མེད་མེད་ཀྱི་བྲག་ཡང་མ་ཡིན་པར་གེས་གྲང་ལག་ན་ཅེ་གསུམ་ཐོགས་པ་
 དབང་ལྷག་དང་འཁོར་ལོ་ཐོགས་པ་མེད་མེད་ཀྱི་བྲལ་ཞེས་སྒྲུབ་ལ་རྒྱུ་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྟོན་མི་བྱུང་སྟེ། དེ་
 ལྟར་བདེན་མི་བདེན་བཅོད་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྟོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྒྲུབ་པ་གསུངས་པ་
 ལྟར་རོ།^{༡༥} །དེ་བཞིན་དུ་«དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་»ཅུ་འབྲེལ་དུ་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་
 པའི་ཆོད་མས་མི་གཞོད་རྩལ་རྒྱས་པར་གསུངས་སྒྲུབས་གང་འགོག་ན་འཛིག་རྟེན་པས་གཞོད་རྩལ་
 གསུངས་པ་ལས་གྲང་དབལ་ལྟན་རྒྱ་བས་དོན་དམ་དང་ཐ་སྟོད་གཉིས་ཀྱི་དབྱེད་རྩལ་ལེགས་པར་བྱེ་
 བ་གནད་ཆེ་བར་བཞེད་པར་གྲུབ། དེ་དང་རྩལ་མཚུངས་པར་རྒྱ་བའི་«བཞི་བརྒྱ་པའི་འབྲེལ་པར་»
 ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་རིགས་པས་རྣམ་པར་སྟོན་པའི་མིག་མོགས་མི་འགོག་པར་གསུངས།

ཉེ། འདི་ལྟར།

ཅི་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་འདི་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་གསལ། གལ་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་འགོག་པར་རྒྱབ་པས་དེ་རི་ལྟར་མ་བཀག་ཅེན། ཁོ་བོ་ཅག་གི་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་དོན་རང་
བཞིན་འཚོལ་བ་ལྟར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དོ། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་འདིར་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གིས་ངོ་བོས་བྱུང་
པ་འགོག་གི་མིག་ལ་སོགས་པ་བྱས་ཤིང་དེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་བྱུང་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཉིད་ནི་
མི་འགོག་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཡོད་པས་གང་ཞིག་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པས་མིག་ལ་སོགས་པ་
ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དོ།^{༡༥}

ཞེས་དོན་དམ་དབྱེད་བྱེད་ནི་དོན་རང་བཞིན་འཚོལ་བ་ལྟར་ལེན་པ་དང་དེ་ལྟ་བུའི་དབྱེད་པས་སྤང་
སོགས་ཐ་སྟད་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་མི་འགོག་པའི་ཚུལ་གྱིན་ཏུ་གསལ་བར་བརྒྱབས་པས། འཕགས་ཡུལ་
ཀྱི་དབུ་མ་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཞལ་མཐུན་པར་དོན་དམ་དབྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་རིམ་ཅུ་
འགོག་མི་འགོག་གི་ཚུལ་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་རི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་བྱུང་བར་མཐོང་དོ།

ཁ ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་བྱེད་པར།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བརྒྱབས་པ་ལྟར་དབྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་དང་། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་རིགས་པས་སྤང་སོགས་ཐ་སྟད་པའི་ཚོས་རྣམས་མི་འགོག་པར་བྱུང་བ་ལས། སྟེ་བ་
དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་དང་། ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་རྣམ་དབྱེད་འབྱེད་དགོས་པ་
ཤུགས་ཀྱིས་ཐོན་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་དབུ་མའི་གཞུང་རྣམས་སྤང་རྣམ་དབྱེད་འདི་གསལ་བར་
བྱེད་པར་མཛད་ཡོད། དེ་ཡང་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དགོས་པར་འདོད་པ་དག་ནི་དངོས་པོར་སྒྲི་
བ་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་མཐའི་ཅུ་བ་ཞིག་དོན་ལ་ཁས་གྲུངས་པར་སོང་སྟེ། དཔལ་མགོན་ཀླུ་རྒྱལ་གྱིས་«ཅུ་
ཤེའི་»རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པའི་ནང་ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་
དང་མཆོག་གསུམ་སོགས་མི་འཐད་པས། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་ལྟ་བུའི་སྒྲུར་འདེབས་
སུ་ལྟར་ཚུལ་གྱི་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པ་ཕྱོད་པ་བཞོད་པ་ལས་རྟོགས་ནུས། སྒྲིར་བྱེད་ནང་གི་བྱུང་མཐའ་སྒྲུབ་
ཐམས་ཅད་མཛོན་སུམ་ལ་བསྟོན་པར་མི་མཛད་ཅིང་། མཐའ་ན་རྒྱང་འཕེན་ཡང་མཛོན་སུམ་གྱིས་

གྲུབ་པའི་ཚེས་ཡོད་མེད་ལ་དོགས་པ་མེད་ན་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་ཡང་ཅེར་སོན་པའི་མཁས་
 པ་དབུ་མ་པས་མངོན་སུམ་གྱིས་ཕྱོང་བས་གྲུབ་པའི་ཕྱང་སོགས་ཀྱི་ཚེས་ཡོད་མེད་ལ་དོགས་པ་ཞུགས་
 པ་ག་ལ་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་པན་ཚུན་བརྩོད་པའི་གཞི་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ཚེས་ཚུམས་རི་ལྟར་ཡོད་ཚུལ་ལ་
 དཔྱོད་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཕྱི་རོལ་གྲངས་ཅན་པས་ཕྱི་ནང་གི་ཚེས་ཚུམས་སྤྱི་གཙོ་བོའི་རྣམ་འགྲུར་
 ཏུ་བཤད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པས་རུལ་སྒྲན་ཆ་མེད་བསགས་པ་ལས་གྲུབ་པ་དང་། རང་སྡེ་དོན་སྤྱོད་
 གཉིས་ཀྱིས་རང་མཚན་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་རོ་བོར་གྲུར་པའི་སྤྱོད་པ་ཀྱི་རུལ་དང་ཤེས་པ་སྒྲན་ཅིག་ཆ་མེད་
 སོགས་ལས་གྲུབ་པ་དང་། སེམས་ཅོམ་པས་རྣམ་རིག་ཅོམ་གྱི་རྣམ་སྤྱོད་གྲུབ་པ་སོགས་བཤད་ཅིང་།
 མཁས་པ་དབུ་མ་པས་ནི་དོན་གྱི་རོ་བོས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བཞེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱུང་བ་
 ལས་ཤེས། དེ་ལྟ་ནའང་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་ཅག་ལ་ཐན་གཞོད་དངོས་སུ་འབྲེལ་མཁན་གྱི་ཕྱང་
 སོགས་ཀྱི་ཚེས་ཚུམས་ཡོད་པ་གཞིར་བཞག་ལས་དེ་རྣམས་ཡོད་མེད་ལ་བརྩོད་པ་གཏན་ནས་མིན་
 པར་ཁོ་བོ་མཐོང་།

འོ་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་དང་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཏུ་མར་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་
 ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་སོགས་སུ་བཞི་ཀ་བཀག་པ་ཆེས་མང་བས་དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་གང་
 ཡིན་ཞེན། དེ་ཐམས་ཅད་སྤྱིར་ཡོད་མེད་ལ་དབྱེད་པ་ཅོམ་མིན་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པ་སྡེ་རང་
 བཞིན་འཛོལ་བ་ལྟར་བྱེད་པའི་སྒྲུབས་སུ་གོ་དགོས་པ་དཔེར་ན། «ཅུ་ཤེའི་»རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པའི་
 སྤྱི་དུ།

ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་པར་བལྟ།

དེའི་ཕྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་ལ། མཁས་པས་གནས་པར་མི་བྱའོ།^{༡༩}

ཞེས་གསུངས་པའི་འཐད་ཀྱི་ཅུ་འགྲེལ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་«བརྒྱུ་པ་ལི་ཏ་»དང་འགྲེལ་པ་«ཚིག་གསལ་»
 གཉིས་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན། ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་བལྟ་ན་རྟག་མཐར་ལུང་བར་འགྱུར་བའི་ཡོད་ལྟ་དེ་
 རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་བལྟ་བ་དང་། མེད་པར་བལྟ་ན་ཆད་མཐར་ལུང་པའི་མེད་ལྟ་ནི་དངོས་པོའི་
 རང་བཞིན་ཁས་སྤངས་ནས་ཕྱིས་ཞིག་པར་བལྟ་བ་ལ་གསུངས་ཤིང་། དེའི་གྲུབ་དོན་ཏུ་«ཚིག་གསལ་»
 དུ། “གང་གི་ལྟར་ན་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་མི་འཐད་པ་དེ་ལ་ནི་རྟག་པ་དང་། ཆད་པར་བལྟ་བར་

ཐལ་བར་མི་འགྱུར་དེ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།”^{༥༠} ཞེས་བྱུང་བ་ལས་ཤེས་
སོ།།

གཞན་ཡང་«བླ་པ་ལི་ཏར་»རབ་བྱེད་དང་པོ་རྒྱུན་བརྟག་པའི་འགྲེལ་པའི་ཐད་དུ། “རྒྱུན་
གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་འདི་ལྟར་གྲུབ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རྒྱ་བར་མིན་ཅུས་མོད་གྱི། འོན་ཀྱང་རྒྱུན་
རྣམས་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།”^{༥༡} ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་དང་ཡོད་པ་ཙམ་གྱི་བྱུང་པར་དངོས་སུ་
བྱེད་པར་མཛད། དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་དབལ་ལྡན་རྒྱ་བས་ཀྱང་གོང་དུ་དྲངས་པའི་གཞུང་དུ། “དེའི་
ཕྱིར་དེ་ཡོད་པས་གང་ཞིག་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པས་མིག་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་
དོ།”^{༥༢} ཞེས་བྱུང་བ་དང་། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ་མིག་མེད་དོ་ཞེས་འཛིག་རྟེན་
ཐ་སྟན་དང་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཀ་ལས་མི་སྒྲིབ་པར་གྱིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་།^{༥༣}
དེ་བཞིན་དུ་དབལ་ལྡན་རྒྱ་བའི་«ཐུང་པོ་ལྡའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པར་»མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་དག་ལས་
གསུངས་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་བདེན་པར་ཡོད་པ་བསལ་བས་ལས་དང་འབྲས་ལུའི་
རྣམ་བཞག་ལ་གཞོད་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེས་པའི་དོགས་པ་བཞོད་པའི་ལན་དུ། འདི་ལྟར།

ཡོད་པ་ཉིད་ཙམ་ཉེ་བར་བརྟོན་པས་ནི་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་མི་བྱུང་སྟེ། བརྟགས་པ་ཙམ་ལ་ཡང་ཡོད་དོ་
ཞེས་ཉེ་བར་བརྟོན་དོ། །དེ་ཡང་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དག་སྟོང་དག་ལྟ་པོ་འདི་རྣམས་ནི་འདུ་ཤེས་ཙམ་
དང་། དམ་མཐའ་ཙམ་དང་། ཀུན་རྟོག་ཙམ་དང་། ཐ་སྟན་ཙམ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་འདས་པའི་དུས་དང་། མ་འོངས་
པའི་དུས་དང་། ཅམ་མཐའ་དང་། ལྷ་རན་ལས་འདས་པ་དང་། གང་ཟག་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་
ཙམ་དུ་མ་འོན་པར་བསྒྲུབས་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདས་པའི་གཞུགས་བྱུང་བར་མ་གྱུར་ན་ཐོས་པ་
དང་ལྡན་པའི་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་དག་འདས་པའི་གཞུགས་ལ་མི་བལྟ་བ་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་འདས་པའི་
གཞུགས་ཡོད་པས་དེའི་ཕྱིར་ཐོས་པ་དང་ལྡན་པའི་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་འདས་པའི་གཞུགས་ལ་མི་བལྟ་འོ།^{༥༤}

ཞེས་སྒྱུར་ཡོད་པར་སྒྲུབས་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་མི་དགོས་ཤིང་། བརྟགས་པ་ཙམ་གྱི་ཡོད་
པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་། དེ་ཡང་དབེར་ན་འདས་མ་འོང་གི་དུས་དང་། ཅམ་མཐའ་དང་། ལྷ་
འདས་དང་། གང་ཟག་རྣམས་རྣམས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པ་དབལ་ལྡན་རྒྱ་བའི་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྒྲུབས་མང་པོར་ཐོན་པས། ཡོད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་བྱུང་བ་འཕགས་ལུལ་

གྱི་དབུ་མ་པའི་སྒྲིབ་དཔོན་གཙོ་བོ་རྣམས་མི་བཞེད་ལ། ཡོད་ཚུལ་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་རྗེ་
ཙོང་ཁ་བས་གསར་གཏོད་མཛད་པ་ལྟ་བུའང་གཏན་ནས་མིན་པར་གྲུབ་པོ། །དེ་ལྟར་ཡོད་པ་དང་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་རིགས་པའི་ལམ་ནས་སྤྲེལ་བ་མོད། སྤྱང་ཐོག་ནས་བཤད་ན་དེ་འདྲའི་
རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་པ་གིན་ཏུ་དཀའ་ལ། དེ་ཡང་སྤྱང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཁུག་ཏུ་མ་གཏོགས་སྒྲིབ་དུ་ནི་
རང་ཅག་ཐ་མལ་པའི་སྒྲོ་བོར་ཡུལ་སྤྱང་ཕྱིན་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྤང་བ་འཇམ་
མགོན་བླ་མས་གསུངས་པའང་གཤིས་དགོས་སོ།།

ག དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྲིབ་མི་སྒྲིབ་ལ་དབྱེད་པ།

དེ་ལྟར་ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་དང་། སྤང་ཐོག་གི་ཆོས་རྣམས་
ཡོད་པ་ཙམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་རིགས་པས་མི་འགོག་ན། འོན་ཅི་འགོག་ཅེ་ན། ཆོས་རྣམས་
གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་འགོག་པར་གྲུབ་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་སྒྲིབ་སྤྱོད་དམ་
ཞེས་པའི་ཆོག་གི་ཁྱད་པར་དངོས་སྤྱད་རུང་མ་སྤྱད་རུང་དོན་ལ་སྤྱད་པ་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། སྤང་
ཐོག་སྤྱོད་ཡོད་པ་ཙམ་དང་དེ་རྣམས་གྱི་སྒྲིབ་དང་འགག་པ་ཙམ་མི་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ལས་ཀྱང་
གཤིས་རབ་སྒྲིབ་པོར། “སྤང་བོ་ལྟ་བོ་དེ་དག་གྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་པར་རྣམ་པར་བརྟེན།”^{༡༥} ཞེས་
རང་བཞིན་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སྤྱད་ཏེ་གསུངས་པ་གིན་ཏུ་མང་ལ། དེ་བཞིན་དུ།

གང་ཞིག་རྒྱུ་ལས་སྒྲིབ་པ་དེ་མ་སྒྲིབ། །དེ་ལ་སྒྲིབ་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན།།

རྒྱུ་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྤྱོད་པར་བཤད།།^{༡༦}

ཞེས་པར་ཡང་“སྒྲིབ་པའི་རང་བཞིན་”ཞེས་དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་སྒྲིབ་པའི་ཆོག་དངོས་སྤྱོད་ན། བརྟེན་
བཅོས་ལས་ནི་དེ་བས་ཀྱང་སྒྲིབ་པ་གིན་ཏུ་མང་པར་གསལ་བར་བྱུང་སྟེ། “སྤྱང་ཉིད་བདུན་ཅུ་བ་”
ལས།

གནས་པའམ་སྒྲིབ་འཛིག་ཡོད་མེད་དམ། །དམན་པའམ་མཉམ་པའི་ཁྱད་པར་ཅན།།

སངས་རྒྱུས་འཛིག་རྟེན་སྤྱད་དབང་གིས། །གསུང་གི་ཡང་དག་དབང་གིས་མིན།།^{༡༧}

ཞེས་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་གོང་དུ་བྲངས་པའི་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་པའི་གཞུང་རྒྱུ་མས་དང་། དབུ་མ་པའི་
སྒོ་བ་དཔོན་གཞན་གྱི་བཏུན་བཅོས་ལས་ཀྱང་བྱུང་ངོ་། །ལྷག་པར་ནི་བ་ལྷའི་«བསྐྱབ་བཏུས་»ལེའུ་
བཏུ་བཞི་པའི་ནང་ཚོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་ཀྱང་ལས་དང་འབྲས་སུ་འབྲེལ་བ་མི་འགལ་བ་དང་།
རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་རི་ལྷར་མཐོང་བཞིན་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་མི་འགལ་བར་རྒྱུ་བ་པའི་སྐབས་སུ་
«ཡབ་སྐུས་མཇལ་བ་»སོགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་ཁག་གཅིག་བྲངས་སྟེ། བར་མཚམས་ཞིག་ཏུ།
“མིག་ནི་མིག་གི་རང་བཞིན་དང་བུལ་བ། ཁམས་ནི་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བུལ་བའི་སྤྲད་དུ་སྟེ།
ཚོས་གང་ལ་རང་བཞིན་མ་མཆིས་པ་དེ་ནི་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའོ།” ཞེས་མདོ་ཚིག་བཀོད་དེ་གསལ་
བཤད་མཛད་པ་བྱུང་།³⁹

འོན་དཔལ་རྒྱ་བས་«ཚིག་གསལ་»དུ་ལེགས་ལྷན་བྱེད་པ་སུ་བཞིའི་སྒྲེ་བ་འགོག་པའི་ཐད་
དུ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྱུར་བ་མི་འཐད་པར་གསུངས་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་«ཚིག་
གསལ་»ཀྱི་གཞུང་ཉིད་ལ་གཟིགས་ན་བདག་སྒྲེ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་པར་བདག་ལས་
མི་སྒྲེ་སྟེ་ཞེས་སྒྱུར་མི་དགོས་ཏེ་བདག་ལས་སྒྲེ་བ་ཀྱན་རྫོབ་དུ་འང་གྲུ་བ་པ་ཁས་མ་བྲུངས་པས་རང་
ལུགས་དབུ་མ་པ་ལ་བཏོས་ནས་ཁྱད་པར་སྒྱུར་མི་དགོས་པ་དང་། གཞན་སྟེ་བྱི་རོལ་པས་རྒྱམ་པར་
བཞག་པ་རྒྱམས་ནི་ཀྱན་རྫོབ་དུ་འང་ཁས་མི་ལེན་པས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་འགོག་ཏུ་ས་པར་བཏེན་
གཞན་གྲངས་ཅན་གྱི་རོལ་བཏོས་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་སྒྱུར་མི་དགོས་པར་གསུངས་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་
དགོངས་པ་བཀའ་བ་ལྷར་གཞུང་གི་དོན་དུ་གནས་སོ།

དེ་ལྷ་ནའང་བུམ་པ་ལྷ་སུ་བདེན་པར་མེད་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་ལྷར་སྒྱུ་རོལ་པའི་དོ་
རྗེས། “སྤྲང་བ་ལིང་ལིང་འདི་རང་སོར་བཞག་ནས། །དགག་རྒྱ་རྩ་ཅན་ཞིག་འཚོལ་བར་སྤྲང་སྟེ།”⁴⁰།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར། རང་ཅག་ཐ་མལ་པའི་སྒྲོར་རི་ལྷར་སྤྲང་རྩལ་གྱི་བུམ་པ་རྩྱགས་སུ་བཏུབ་པ་
དེ་གྲུ་མ་ཉམས་པར་བཞག་སྟེ་“བདེན་པར་གྲུ་བ་པ་”ཞེས་པའི་དགག་བྱ་རྒྱ་རྩ་བ་ཞིག་གང་སྒྲོའི་
དམིགས་པར་སོང་བའི་བུམ་པ་དེ་དང་གཏན་ནས་འབྲེལ་བ་མེད་པ་བྱི་རོལ་ནས་གྲུ་བ་པ། རི་བོང་གི་
མགོ་ལ་རྩ་འགོག་པ་ལྷ་སུ་བའི་བའི་བའི་དེ་ལོ་ན་ཉིད་ལ་གོ་བ་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་ཡིན།⁴¹ དེ་ཡང་
བུམ་པ་བདེན་པར་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི་རང་ཅག་ལ་གང་སྤྲང་རྩལ་གྱི་བུམ་པ་དེ་ཉིད་རོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་

གྲུབ་པ་ལྟེ། རང་ཅག་གི་སྒོ་བདེན་འཛིན་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་ལ་སྤང་བ་ན་རང་བཞིན་དང་བཅས་
 བར་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་ཞིང་དེ་ལྟར་དུ་ཞེན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འདུ་བུ་སོགས་ཀྱི་
 ཆོས་རྣམས་ལན་ཚུན་བསྟོན་པ་ཙམ་དུ་དང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་བད་དང་རྟོག་པ་འབབ་ཞིག་གིས་དབང་
 གིས་གྲུབ་པ་ལས་དོན་སྟེང་ནས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་འཛོག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་གོ། །དེ་བཞིན་དུ་
 བུམ་པ་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་རང་གི་གཤིས་ལུགས་སུ་མ་གྲུབ་པ་ལྟེ་དེ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་བུམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
 གྲུབ་པ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། རང་མཚན་ནམ་ཇུས་ཀྱི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ། བདེན་
 བར་མ་གྲུབ་པ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ། བུམ་པ་ཡང་དག་པར་མ་གྲུབ་པ། བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་
 བ་སྟེད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་ཞིག་གཞུང་ལས་བྱུང་། དེ་ཡང་དགག་བྱའི་བྱུང་བར་སྒྱུར་བ་ན་རང་བཞིན་
 ཀྱིས་ཞེས་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་སྟེ་ཞེས་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་རྣམ་དཔྱེག་སུམ་པ་བྱེད་སྒྲུ་སྒྱུར་བ་
 དང་། ཡང་རང་ངོས་ནས་ཞེས་རྣམ་དཔྱེག་པ་འབྱུང་བྱུངས་སྒྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པར་ཞེས་
 དང་། དོན་དམ་པར། དོན་དམ་དུ། ཡང་དག་པར། མཐར་ཐུག་ཏུ་ཞེས་སོགས་རྣམ་དཔྱེག་གཉིས་པའི་ཆ་
 གས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐུད་སྒྱུར་བ་ནི་གནད་གིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཚུལ་འདི་ངེས་དགོས།

ངོ་ན་མཁས་པ་དབུ་མ་པ་དང་དངོས་པོར་སྒྲུབ་རྣམས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་
 བཙོན་པ་ན་ཡང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་མེད་ལ་མི་བཙོན་ཀྱི་རི་ལྟར་ཡོད་ཚུལ་ལ་བཙོན་པ་ཡིན་
 བ་དཔལ་ལྡན་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པར་འཛོག་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེན། དེ་ལ་
 སྒྱིར་འཕགས་ལུ་ལ་ཀྱི་དབུ་མ་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་རྣམས་རང་བཞིན་འགོག་པ་བཙམ་འདོན་མཛད་པ་
 ལས་དོན་སྒྲུ་སྟེ་གཉིས་དང་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་སྒྲུབ་སྟོགས་ནས་ཆོས་རྣམས་རི་ལྟར་ཡོད་ཚུལ་གྱི་
 བཤད་པ་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་མཛད་པར་མི་སྤང་ལ། དེའི་གནད་ནི་ཁོ་བོས་བརྟག་ན་འདི་ལྟར་
 བསམ་སྟེ། སེམས་ཅན་འཁོར་བར་འཕྱིང་བ་ནི་རང་དང་བྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ལ་བདག་ཏུ་གྲུབ་པ་
 འཛིན་པའི་གཏི་ཐུག་བདེན་འཛིན་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ཅིང་། གསུང་རབ་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་
 གསུངས་པ་ནི་སྒྲོས་པར་འཛིན་པ་དེ་དང་དེས་དྲངས་པའི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་རྣམས་བརྟོག་
 པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པས། དེ་ལ་ནི་རང་བཞིན་འགོག་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་རྗེས་སུ་གང་ལུས་པ་ནི་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་འབབ་ཞིག་ལས་
 དོན་གྱི་ངོ་བོ་རང་དབང་བ་ཞིག་མ་རུང་བུས་པའི་རང་མཚན་པའི་དངོས་པོ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛོགས་

མེད་པ་ལ་དགོངས་སམ་སྒྲམ། དེའི་ཕྱིར་གསུང་རབ་ལས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་མང་པོར་སྒྲུ་མ་
 དང་། སྒྲིག་རྒྱ། བྲག་ཆ། གཞུགས་བརྟན་དང་ཚུ་སྒྲ་སོགས་འཛིན་དེན་ན་གྲགས་པའི་བརྟན་པའི་དཔེ་
 དུ་མ་ཞིག་བཀོད་པའི་གནད་ཀྱང་འདི་ལ་བྲག་ མགོན་པོ་ཀླུ་པ་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་དུ་བྱེད་ནའང་། ཚེས་
 རྒྱུ་མ་ལ་རང་བཞིན་བཀག་པའི་བྱལ་དུ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྒྱུ་གཞག་མི་འཛིན་པར་བརྟུན་པའི་ཐད་
 གཙོ་པོར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གསུངས་པའི་སྟོན་ནས་གསལ་བཤད་མཛད་པ་དཔེར་
 བ་«སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་»ཙུ་འབྲེལ་ལས་ཐོན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་
 དབྱུད་པ་ཞིབ་མོར་མཛད་པའི་གྲུབ་དོན་དུ་དོན་གནས་འདི་ཐོག་འདི་ལྟར་གསུངས་སྟེ། ཚེས་གང་དང་
 གང་ཡིན་རུང་དེ་ཡོད་པར་འཛོག་པ་ན་ཡོད་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས་མ་འདས་སྟེ་ཡང་ན་དོན་སྟེང་ནས་
 ཡོད་པར་འཛོག་དགོས་པ་དང་། ཡང་ན་དོན་སྟེང་ནས་མིན་པར་བ་སྟེད་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་པར་
 འཛོག་དགོས་པར་ཁ་ཆོན་ཆོད་ལ། དེ་གཉིས་ལས་རང་བཞིན་འགོག་པའི་དབུ་མའི་རིགས་པས་དོན་
 སྟེང་ནས་ཡོད་པ་མི་འཐད་པར་གྲུ་བ་པ་ན་བ་སྟེད་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་པ་འོས་མེད་དུ་གྲུ་བ་པར་
 གསུངས་པ་ལྟར་ལགས།⁴⁰ དེ་ལྟ་བུའི་བ་སྟེད་དུ་ཡོད་པའི་ཆོད་ནི། སྦྱིར་དོན་དེ་བ་སྟེད་པའི་གེས་པ་
 ལ་གྲགས་པ་དང་། དེ་ལྟར་དུ་གྲགས་པའི་དོན་དེར་བ་སྟེད་པའི་ཆོད་མ་གཞན་གྱིས་མི་གནོད་པ། དོན་
 དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་གེས་གྱིས་ཀྱང་མི་གནོད་པ་ཞིག་གསུམ་དགོས་ཚུལ་ཞིབ་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་
 པའི་གསུང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལྟར་རོ།⁴¹

ང་རང་བཞིན་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་མིན་དང་། དོན་དམ་རྣམ་གངས་པ་དང་རྣམ་གངས་མ་
 ཡིན་པའི་སྟོར།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བུའི་སྟོར་ལ་དོགས་གནས་
 བྱུང་བ་གལ་ཆེ་བ་གཞན་ཞིག་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ལ་འཛོག་མི་འཛོག་གི་སྟོར་དེ་
 ཡིན། དེ་ཡང་འཇམ་མགོན་སྤྱི་མཆོག་གིས་ཕྱི་མདོའི་ཆོག་ཟེན་གྱི་བརྗོད་དོན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
 འཕགས་ལུལ་གྱི་དབུ་མ་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ཀླུ་པ་ཡབ་སྐུས་གཉིས་དང་། སངས་
 རྒྱུ་མ་བརྟུངས། སྤྱི་བ་གྲགས་པ་དང་ཞིབ་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་དགོངས་པ་དང་བརྟུན་ནས་ཆོས་རྣམས་
 ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པ་འཇམ་པོ་པོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དམ་གནས་ལུགས་མཐར་བུག་ཏུ་སྐབས་

མང་པོར་བརྒྱབ་སྤྲོད་ཀྱི་དབུ་མ་པའི་སྒྲིབ་དཔེ་ཆ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་
ལ་འབེབས་པ་ནི་དགག་ཕྱོགས་ནས་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་པོ་ཉིད་འགོག་པ་ཁོ་ནའི་སྤྲེང་ནས་མཛད་
ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་དགག་ཆོག་ཀྱང་དགག་པའི་རིགས་གཉིས་ལས་དགག་བྱ་བ་གཤམ་གྱི་མེད་པར་
དགག་པ་ཁོ་ནའི་སྤྲེང་ནས་བརྒྱབ་སྤྲོད་པའི་སྒྲིབ་ལྟ་བུར་མཛད་སྒྲིབ་། དཔེར་ན་དབལ་
མགོན་ལྷ་རྒྱལ་གྱི་གསུང་ལ་བརྟག་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲོན་པ་ན་སྤྲོང་བ་ཉིད་དང་། རོ་བོ་
ཉིད་མ་མཆིས་པ་དང་། བདག་མེད་པ་དང་། བདེན་པར་མེད་པ། ཡང་དག་པར་མ་གྲུབ་པ་སོགས་
དགག་ཆོག་དངོས་སུ་ཐོན་པའི་ཐ་སྣང་རྣམས་བྱུང་ལ། གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད། དེ་ཁོ་ན་ཉིད། ཡང་
དག་པའི་མཐའ། ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱུང་བའང་དེ་རྣམས་ལ་དགག་པའི་ཆོག་དངོས་སུ་མེད་ནའང་དེ་དང་
དེ་ཙམ་ཞེས་སོགས་དོན་སྒྲོལ་འཆར་བ་ན་རྣམ་བཅད་འབའ་ཞིག་ཏུ་འཆར་བའི་ཐ་སྣང་གྱི་རྣམ་གྲངས་
བཞོན་པ་ཤ་སྟག་བྱུང་། དོན་དམ་བདེན་པའི་བྱད་ཆོས་ངོས་འཛིན་པའི་སྒྲིབ་སྤྲོད་ཅ་ཤིང་རབ་བྱེད་
བཅོད་བརྒྱད་པར་གཞན་ལས་གཤམ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཞིབ། སྒྲིབ་པ་མེད་པ། རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་དོན་
དང་། ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་དོན་བཅས་གསུངས་ལ་ཐ་སྣང་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བརྟག་ན་དགག་ཕྱོགས་
འབའ་ཞིག་ནས་སྒྲིབ་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་མངོན་ནོ།^{༡༣} །དེ་ལྟར་མཛད་པའི་གནད་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
དབྱེད་པའི་ཆོ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཐར་བུ་གཤིས་སྤྲོད་ལུགས་ལ་དབྱེད་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཆོད་གཤམ་པའི་ཐ་
སྣང་འབའ་ཞིག་ལས་སྒྲུབ་པའི་ཐ་སྣང་སྒྲིབ་ཕྱིན་དེ་ལ་ཡོད་འཛིན་གྱི་ཞེན་པ་རང་གིས་སྒྲེབ་སྤྲོད་
མཐར་ལྷུང་བའི་སྒྲིབ་སོན་གནས་པ་ལ་དགོངས་སམ་སྒྲུམ།

དོན་མདོ་དང་བརྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་ཟབ་མོ་སྤྲོང་བ་ཉིད་སྒྲོན་པ་ན་རང་བཞིན་འགོག་
པའི་དགག་ཕྱོགས་འབའ་ཞིག་མཛད་པ་བདེན་མོད། དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དངོས་གཞི་
གཏན་ལ་འབེབས་པའི་འབེབས་སྟེགས་སམ་སྤྲོན་འགོ་ལྟ་བུ་ཡིན་གྱི་རང་བཞིན་བཀག་པ་དེ་ཉིད་
ཟབ་མོ་སྤྲོང་བ་ཉིད་མིན་ཏེ། དེ་ནི་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དངོས་ལ་ནི་ཡོད་པ་དང་།
མེད་པ་དང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་བཅས་སྒྲིབ་པ་བཞི་ཆར་ལས་འདས་པ་
ཞིག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཡོད་མེད་སོགས་ཅིར་ཡང་བརྟོད་དུ་མེད་ཅིང་ཅིར་ཡང་ཡོད་ལ་བྱེད་དུ་
མེད་པའི་དོན་དམ་པ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེན།^{༡༤} འདི་ལ་དབྱེད་པར་བྱ་བའི་གནས་གིན་ཏུ་མང་ཡང་མེ་
ཞིག་གནད་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་སྒྲིབ་ན། དེ་ལྟ་ན་མདོ་ལས་སྤྲོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་སོགས་སྤྲོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་

དབྱེ་གསུངས་པ་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་དངོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ་ཉིད་ཀྱིས་
 སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པར། “དམ་པའི་དོན་ནི་དེར་ཟད་དེ།”³³ ཞེས་དངོས་ཀྱན་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་
 པ་འབའ་ཞིག་དམ་པའི་དོན་ཏེ་དེ་ལོན་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་
 སངས་རྒྱལ་བསྐྱངས་དང་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་བས་སྒྲ་བས་མང་པོར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་
 གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་སོགས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང་། དེ་ལོན་ཉིད་མཇལ་བའི་
 རིག་ཤེས་འཛོག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་གིང་། དེ་ལྟ་ན་དེ་ལོན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་
 གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་ཡོད་མེད་དུ་འཛིན་པ་སོགས་ལྟོག་པ་ལས་གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་
 སྐབས་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། དེ་ལྟ་ན་རྒྱན་ག་ཉ་གང་གི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་འཇུག་པ་བཀག་པའི་སྒྲོམ་དང་
 ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་སྒྲོམ་པ་གཉིས་ལ་དོན་ལ་ཁུད་པར་མེད་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་བྱུང་ངམ་
 ལྷམ་མོ།

དེ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ལ་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཕགས་ལུལ་གྱི་དབུ་མ་པ་
 ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འཛོག་པ་ནི་དེ་དག་གི་གཞུང་ལས་ཐོན་ཏེ། དཔེར་ན་དཔལ་མགོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་
 “སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རང་འགྲེལ་”དུ། “དོན་དམ་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དངོས་པོ་
 ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་དེར་ཟད་དོ།”³⁴ ཞེས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་རྟེན་
 འགྲེལ་གྱི་ཚོས་རྣམས་རང་གྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཟད་པ་སྟེ་དེ་འབའ་ཞིག་ལས་མེད་པར་གསུངས་
 གིང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བསྐྱངས་ཀྱིས་“བརྒྱ་པ་ལི་ཏར།” “དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རྣམས་
 ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་བལྟ་བ་སྟོན་དུ་མར་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ངོ་པོ་ཉིད་
 མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་དེ་ལོན་མཐོང་པ་སྟེ་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པ་འགྲེལ་པ་ཡིན་
 འོ།”³⁵ ཞེས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ངོ་པོ་ཉིད་མེད་པ་མཐོང་བ་དེ་དེ་ལོན་ཉིད་མཐོང་བ་དང་། དེ་འདྲ་
 བ་དེ་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཉིད་དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་གསུངས། ཡང་དེའི་རབ་བྱེད་བཅུ་
 བདུན་པར་ཡང་། “མདོར་ན་སྤྱི་དང་ནང་ལ་བདག་མེད་པ་བདག་གི་མེད་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་གང་ཡིན་པ་
 དེ་ནི་དེ་ལོན་འི་དམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལོན་འི་ལྟ་བ་བསྒྲོམས་པས་ནི་དེ་ལོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ།”³⁶
 ཞེས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །ལྷག་པར་དུ་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་བས་“ཚིག་གསལ་”རབ་བྱེད་བཙུ་ལྟ་བུར།

ཡིན་པའི་རྣམ་དཔྱེ་བའི་པ་འདི་འཕགས་པ་ལྟ་རྒྱུ་ཡང་སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱི་གསུང་ལ་ནི་གཏན་ནས་མི་
 བྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་ལྟ་བུ་གི་དབུ་མ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ལ། ཞི་བ་
 ལྷ་སྟོགས་ཐལ་འཇུག་བའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དུ་འང་དེ་ལྟའི་རྣམ་དཔྱེ་མཛད་པ་རྩ་བ་
 ཅས་མེད་པའི་ཚུལ་འདི་ཤེས་དགོས་པ་གནད་འགགས་ཞིག་ཏུ་མཐོང་། འོ་ན་རྣམ་དཔྱེ་འདི་ཐོག་མར་
 གང་ལས་བྱུང་ཞེ་ན། རྩོན་གྱི་བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་འགྲེལ་མཛད་མང་པོས་ «ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོའི་»བདེན་
 གཉིས་རྩ་འགྲེལ་དང་ལྷག་པར་ཞི་བ་འཚོའི་«དབུ་མ་རྒྱན་»ལ་ཁུངས་གཏུགས་པར་སྤང་ནའང་། ཞི་བ་
 མོར་བརྟག་ན་རྣམ་དཔྱེ་འདི་ཐོག་མར་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད་པར་རྟོགས། དེ་ལ་དོགས་གནས་
 འདིའི་ཐོག་འཕགས་པ་ལྟ་བུ་གི་སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་དང་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོ་ཞི་བ་འཚོ་གསུམ་སྟེ་བོད་ལ་
 རང་རྒྱུད་ཤར་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དམ་ལ་རྣམ་དཔྱེ་གཉིས་སུ་མཛད་པའི་སོ་སོའི་
 གཞུང་ཆོག་རྣམས་བཞོད་དེ་སྐབས་སྟོབས་ཀྱི་བཤད་པ་བའི་དུ་ན་གཞུང་དོན་གསལ་བར་རྟོགས་པ་
 ལ་ཕན་པེས་པས། ཐོག་མར་ལེགས་ལྷན་གྱི་དབུ་མ་སྤྱིང་པོའི་འགྲེལ་བ་«རྟོག་གེ་འབར་བར་»ས་ལ་
 སོགས་པ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་པ་ལ་དངོས་སྤྱོད་པས་དེ་ལྟ་ན་མོན་སུ་མ་དང་འཇིག་རྟེན་
 གྲགས་པས་གཞོད་པར་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ཚུད་པ་བཞོད་པ་ལ་དེ་ལྟར་མི་གཞོད་ཚུལ་གསུངས་པའི་
 མཐུག་ཏུ་འདི་ལྟར།

འོ་ན་དོན་དམ་པ་ནི་གང་དག་སྟོ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དགག་པ་ནི་ཡི་
 གའི་ཡུལ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དགག་པ་མེད་པར་མི་འཇུག་རམ་ཞེ་ན། དོན་དམ་པ་ནི་རྣམ་གཉིས་ཏེ། དེ་ལ་
 གཅིག་ནི་མངོན་པར་འདུག་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཟག་པ་མེད་པ་སྟོན་པ་མེད་
 པའོ། གཉིས་པ་ནི་མངོན་པར་འདུག་པ་དང་བཅས་པར་འཇུག་པ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་
 རྗེས་སུ་ཐུན་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་པ་དང་བཅས་པ་
 སྟེ། འདིར་དེ་དམ་བཅས་པའི་ཁྱད་པར་ཉིད་བརྒྱུད་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ།^༡

ཞེས་དང་། དབུ་མ་སྤྱིང་པོའི་འགྲེལ་བ་«རྟོག་གེ་འབར་བར་»“གཏན་ཆོགས་དང་ནི་དཔེ་ཡང་མེད།།
 རྟོགས་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་མེད།།” ཞེས་པ་རོལ་པོས། དབུ་མ་པ་ཁྱེད་ལྟར་ན་དོན་དམ་པར་ནི་
 ཏགས་དང་དཔེ་དང་བསྐྱབ་བྱ་སྟེ་རྟོགས་ཀྱང་མེད་པས་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་དགག་བྱ་བདེན་

གྲུབ་འགོག་པའི་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པའི་རིགས་པ་ནུམ་ལ་བརྒྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་རུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་
 ཞེས་བརྗོད་པའི་ལན་དུ། གོང་དུ་བྲངས་པའི་དོན་དམ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་ཅིང་བརྒྱབ་བྱ་སྐྱབ་
 པ་ནི་དོན་དམ་སྤྱི་མ་སྟེ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པས་སྟོན་མེད་ཀྱི་ལན་འདེབས་
 མཛད་པས།^{༤༩} སྐབས་དོན་དེ་གཉིས་ཀ་ལས་དོན་དམ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་དགོས་པ་དང་དབྱེ་བ་
 སོ་སོའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་རྟོགས་ལུས། དེ་ཡང་«རྟོག་གི་འབར་བར་»ནི་རྣམ་དབྱེ་དེ་གཉིས་ལུ་ཅན་
 འབའ་ཞིག་གི་སྤྱིང་ནས་འཛོག་ཅིང་། དེའི་གནད་ཀྱང་རང་རྒྱ་དུ་བའི་སྟོབ་དཔོན་ལེགས་སྣན་ལ་
 སོགས་པ་རྣམས་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྐྱབ་གི་རྗེས་སུ་བྲངས་སྟེ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་གདམ་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་
 པའི་གཞུག་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་མ་ཟད་དོན་དམ་ལ་དབྱོད་པའི་སྐབས་སུ་འང་རང་རྒྱ་དུ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་
 བརྒྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་ལུགས་ཀླང་ཚུགས་ནས་བཤད་པ་མཛད་པས། དེ་ལྟ་ན་མདོ་ལས་དོན་དམ་པ་
 སྟོས་པ་མཐའ་དག་ལས་འདས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་མི་འགྱུར་རམ་སྟེ་མ་པའི་དོགས་པ་
 རྒྱུར་ཤིང་བས་དེ་སྟོབ་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་སྟོན་ནས་སྟོན་སྟོང་གི་ལན་འདེབས་
 མཛད་དགོས་པ་བྱུང་ངོ་།།

རང་རྒྱ་དུ་གཤམ་གསུམ་གྱི་སྟོབ་དཔོན་གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་བའི་«བདེན་གཉིས་»སུ་ནི།

སྟེལ་སོགས་པ་བཀག་པ་ཡང་། །ཡང་དག་པ་དང་མཐུན་ཕྱིར་འདོད།།

དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །ཡང་དག་ཏུན་བཀག་མེད་གསལ།།

བརྟགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡི། །བཀག་པ་བརྟགས་མིན་ཇི་ལྟར་འགྱུར།།

དེ་བས་འདིར་ནི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །ཡང་དག་དོན་ཡིན་ཡང་དག་མིན།།

ཡང་དག་ཉིད་དུ་གཉིས་མེད་དེ། །དེ་ནི་སྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན།།

འཇམ་དཔལ་གྱིས་ནི་ཡང་དག་དུས། །རྒྱལ་བའི་སྤྱིས་པོ་མི་གཙུང་བཞུགས།།^{༥༠}

ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པར་བདེན་པའི་སྟེལ་པ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་དེ་དོན་དམ་པ་དང་མཐུན་པའི་
 ཕྱིར་དོན་དམ་དུ་འདོད་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་མི་འཛོག་སྟེ་གང་བཀག་པའི་
 དགག་བྱ་དེ་མེད་ན་དེ་བཀག་པའི་བཀག་པ་དེ་ཡང་བདེན་པར་མེད་པ་གསལ་བར་གྱུ་བ་ལ། དེ་

བཞིན་དུ་གང་འགོག་རྒྱུ་དེ་དག་གི་ཕྱི་དྲུག་ལས་འབྲེལ་ཡིན་ན་དེ་བཞག་པའི་དགག་པའང་
 རྟོག་བརྟགས་སུ་རྩི་ལྟར་མི་འཇུག་ཞེས་བརྟགས་ཡོད་དུ་བསྟུབས། དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་ན་དེ་འདྲའི་
 རྒྱུ་བ་བཞག་པའི་དགག་པ་དེ་ཉིད་ཡང་དག་ཀྱང་རྫོང་སྟེ་ཀྱང་རྫོང་དུ་ཡོད་པར་འཛོག་པས་ཡང་དག་
 པའི་དོན་ནམ་དམ་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཡང་དག་པར་ཡོད་པའམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་མི་འཛོག་སྟེ་
 དོན་དམ་པར་གང་ཡང་བཞོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་^{༥༥} ཞེས་«དྲུ་མ་རྒྱུན་པའི་མདོ་»བཀོད་དེ་གསལ་
 བར་གསུངས་པ་ལས་དོན་དམ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་དགོས་པ་དང་དོན་རྟོགས་ལུས། །དེ་ལྟར་ཡོ་
 བཤེས་སྒྲིང་པོས་མཐུན་པའི་དོན་དམ་དང་དོན་དམ་དངོས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མཛད་མོད་ཕྱིས་ཞི་བ་འཛོམས་
 བདེན་གཉིས་དཀའ་འགྲེལ་མཛད་སྐབས་རྣམས་དབྱེ་དེ་གཉིས་ལ་རིམ་བཤུགས་རྣམས་གངས་པའི་དོན་
 དམ་དང་རྣམས་གངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་སྟུར་ཏེ་བཤད་པ་མཛད་དོ།

རང་རྒྱུད་ཤར་གསུམ་གྱི་སྟོབ་དཔོན་གསུམ་པ་ཞི་བ་འཛོམས་ནི་«དབུ་མ་རྒྱུན་»དུ།

དམ་པའི་དོན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། །འདི་ནི་དམ་པའི་དོན་ཞེས་བྱ།

ཡང་དག་ཏུ་ནི་སྟོན་པ་ཡི། །ཚོགས་རྣམས་ཀྱང་ལས་དེ་གོ་ལ་ཡིན།^{༥༦}

ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཀ་མ་ལ་བྱི་ལས་«དབུ་མ་རྒྱུན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་»དང་«དབུ་མ་སྒྲིང་བ་»
 སོགས་སུ་འདྲ་དོན་དམ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་ན། རྣམས་དབྱེ་དེ་ཡུལ་དང་
 ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་སྟུར་བར་གསལ་བར་གྱུ་བ་ཅིང་། ཡུལ་ཅན་ལ་སྟུར་བ་ན་གོང་དུ་ལེགས་ལྟན་
 གྱི་«རྟོག་གི་འབར་བར་»ལྟ་བུ་བ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་སྟེང་ནས་སྟོན་པ་དང་
 བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་བྱུང་པར་འབྱེད་ནས་འཛོག་པ་ཆེས་གིན་ཏུ་གསལ་ལ། ཡུལ་ལ་སྟུར་བ་ན་དོན་
 དམ་དུ་གྱུ་བ་མ་གྱུ་བ་ཀྱི་སྟེང་ནས་འབྱེད་དགོས་པ་ནི་དཔེར་ན་བདེན་པའི་རྒྱུ་བ་བཞག་པ་ཀྱང་རྫོང་དུ་
 ཡོད་པར་འཛོག་དགོས་ཚུལ་གསུངས་པ་ལས་ངེས་ལུས་སོ།^{༥༧}

དེ་ལས་བརྒྱུག་སྟེ་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱིས་བཤད་པ་ལྟར་རང་རྒྱུད་པའི་སྟོབ་དཔོན་
 དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡུགས་ལ་གཅིག་དུ་བྲལ་སོགས་བདེན་མེད་སྟུང་པའི་རིགས་པས་བསྟུབས་པའི་བདེན་
 པའི་རྒྱུ་བ་མེད་པ་སོགས་དོན་དམ་དངོས་མ་ཡིན་ན་སྟོབ་དཔོན་དེ་རྣམས་རང་ཡུགས་ལ་ཚོས་རྣམས་
 བདེན་པར་མ་གྱུ་བ་བཞགས་ཡུགས་སྟེང་བའི་དུ་བཞེད་པ་ནང་འགལ་ཞིང་། ལྷག་པར་གནས་

ལྷགས་སྒྲིབ་པ་ཉིད་རིགས་པས་བསྐྱབ་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དབུ་
 རྒྱུགས་ཀྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་དགོས་པ་ཡང་སྒྲིབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་བདེན་མེད་སྐྱབ་པའི་
 རིགས་པ་ལ་བདེན་ནས་སྐྱབ་ལྟ་བུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྒྲིབ་ན་སྒྲོ་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་
 པའི་སྐྱབ་པ་བདེན་པར་མ་གྱུབ་པ་དེ་ཉིད་སྐྱབ་པའི་སྒྲིབ་གི་ཚིག་ཉིད་སྒྲིབ་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དོན་དམ་བདེན་
 པ་ཡིན་མོད། དེ་ནི་དགག་སྒྲིབ་ནས་བདེན་པའི་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་བཀག་པའི་སྒྲིབ་སངས་ཙམ་
 ལས་སྐྱབ་སྒྲིབ་ནས་ཡུལ་གྱི་དོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སྒྲིབ་སྒྲོའི་དམིགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡིད་ལ་མི་
 བྱེད་པའི་ཚུལ་དུ་འཇུག་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། དེ་འདྲ་བའི་སྒྲིབ་ཉིད་དེ་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བའི་དགག་བྱ་
 བཀག་ཙམ་གྱི་དོན་སྒྲིབ་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་ན་གཏན་ནས་མི་རུང་སྟེ། དེ་ནི་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཙམ་དང་རྗེས་
 དཔག་གི་སྒྲིབ་ཡུལ་ཚོས་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ན་སྐྱོད་གི་ལམ་ལས་བརྒྱུད་དགོས་པར་བདེན་སྐྱོད་ག་
 གིས་བཅོས་པའི་སྒྲིབ་འབྲལ་ཞིག་དུ་གྱུབ་པ་ནས་པའི་རིགས་པར་སྐྱབ་པ་མདོ་ཉེ་པ་ཡན་གྱི་སྒྲིབ་ལྟ་བུ་
 ཡིན་པས། དེ་འདྲ་བ་ལྟ་བུ་དེ་ལྟ་བུ་ཟུང་བའི་ཤོས་སུ་བཅི་བའི་དབུ་མ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་
 གངས་ཅན་གྱི་མཁས་པའི་གཙུག་ཀྱན་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ལྟ་བུ་ག་ལ་འཇུག།

དེ་ལྟར་རང་རྒྱུད་པ་ལས་གཞན་པའི་དབུ་མའི་སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བསྐྱབས་དང་རྒྱ་བ་
 གགས་པ་སྒྲིབ་དོན་དམ་ལ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་མཛད་མོད། སྒྲིབ་དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲོའི་སྒྲིབ་
 ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་འདི་ཐལ་འགྱུར་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གསུང་དུ་འདྲ་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་
 དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གགས་པས་«ཆོག་གསལ་»དུ། “དེའི་བྱིར་དོན་དམ་པ་དེ་ལ་ཆོག་གསལ་ཤེས་པ་
 འཇུག་པ་ག་ལ་ཡོད། དོན་དམ་པ་དེ་ནི་གཞན་ལས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་ཞི་བ་དང་། འཕགས་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོར་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ནི་
 བརྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཤེས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།”^{༤༥} ཞེས་སྒྲིབ་གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
 ཞི་བ་ལྟས་«སྒྲིབ་འཇུག་»དུ། “དོན་དམ་སྒྲོ་ཡི་སྒྲིབ་ཡུལ་མིན། །སྒྲོ་ནི་རྒྱན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད།”^{༤༦}
 ཅས་གསུངས་པ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བོ་ཞིག་སྟེ། བ་དག་ལས་ཤེས་
 རུས། མགོན་པོ་སྐུ་རྒྱུད་རང་ཉིད་གསུང་དུ་བྱེད་ནའང་། «ཙམ་ཤེས་།»

བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལྟོག་པ་སྟེ། །ཐམས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཡུལ་བསྒྲིག་པས་སོ།།
 མ་སྒྲིབ་པ་དང་མ་དགག་པ། །ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ་འདས་དང་མཚུངས།།^{༤༧}

ཞེས་སོགས་བྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་ན་དབུ་མ་འི་གཞུང་མང་པོར་ཚིག་ཟིན་ལ་དོན་དམ་བདེན་
བསྟོའི་སྟོན་ཡུལ་མིན་པར་གསུངས་པ་ནི་གཙོ་བོ་«འཕགས་པ་ཡང་སྤྲས་མཛེལ་བའི་མདོ་»ལས།

དེ་ལ་ཀུན་རྫོང་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྟོན་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་སོ། །དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
ནི་བརྟོན་དུ་མེད་པ་སྟེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་
བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། མ་བསྟན་པ།^{༤༠}

ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་«འཕགས་པ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པའི་མདོར་»

ལྟའི་བྱ་གལ་ཉེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་གྱི་སྟོན་ཡུལ་དུ་གྱུར་ན་དོན་དམ་པའི་རང་
བཞིན་དེ་ཉམས་པར་འབྱུང་ཉེ། ལྟའི་བུ་ལོན་གྱི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་
དང་། ཡང་དག་པར་མ་སྟེས་པ་དང་། མ་འགགས་པ་དང་། བརྟོན་པར་བྱ་བ་དང་། རྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་།
ཤེས་བྱ་དང་། ཤེས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཉེ།^{༤༡}

ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་ལྟར་དོན་དམ་སྟོའི་སྟོན་ཡུལ་མིན་པར་གསུངས་པའི་
དགོངས་པ་གང་ཡིན་དཔྱིས་ཐྱིན་པར་རྟོགས་པ་གིན་ཏུ་དཀའ་བའི་གནས་སུ་སྣང་མོད། འདིའི་སྒྲོར་
ལ་རྒྱ་གཞུང་དུ་བཤད་པ་གསལ་ཤོས་གིས་ཤེས་པའི་འབྱུང་སྟོ་གོས་ཀྱི་«སྟོན་འཇུག་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་»དུ་
བྱུང་།^{༤༢} དེར་དཀའ་གནད་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་གནས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་འགྲེལ་བརྟོན་མཛད་
པ་ནི་འདི་ཡིན་ཉེ། གཅིག་ནས་མདོ་ལས་དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོའི་ཡུལ་ལས་འདས་པར་གསུངས་
གིང་། ཡང་སྟོགས་གཞན་ཞིག་ནས་ཐ་སྙད་བདེན་པ་དོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པ་ལས་
དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོ་མ་གསུམ་གྱིས་འཇུག་རྒྱ་ཆུལ་ཡང་གསུངས་པ་གཉིས་རི་ལྟར་མི་
འགལ་བའི་རྒྱལ་རྒྱལ་འདོན་དུ་མཛད་ནས་བཤད་པ་མཛད་པ་དེ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཤེས་འབྱུང་སྟོ་གོས་
གྱིས་བཤད་པ་མཛད་པ་ལས་དཔག་སྟན་དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོ་གང་གི་ཡུལ་ཡིན་མིན་དཔྱད་པའི་སྟོ་
ནི་སྟེར་བདེན་འཛིན་མ་རིག་པས་བསྟན་པའི་སྟོ་དང་ལྷག་པར་ཡུལ་ལ་ཡོད་མེད་དང་རྟག་མི་རྟག་ལ་
སོགས་པའི་ཁྱད་པར་རྟོག་པའི་རྣམ་རྟོག་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་པ་གིན་ཏུ་གསལ། དེ་ཡང་སྟེར་སོ་སྟེའི་
ས་ལ་སྟོ་ཡིན་ཐྱིན་མ་མཐའ་བརྒྱལ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་འང་ཤེས་པ་ལ་བདེན་འཛིན་མ་རིག་པས་

མ་བསྐྱད་པ་ཞིག་མེད་པས་ཤིས་པ་གང་ཡིན་རུང་ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་བྱིན་ཡུལ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུང་བའི་བསྐྱད་པས་བྱུང་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་མངོན།

མདོར་བསྡུས་ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྷ་བ་ངེས་པ་ལ་ཚོས་རྣམས་ལ་དོན་སྤྱིར་ནས་གྲུབ་པའི་དོ་བོ་རྒྱལ་ཚམ་ཡང་མེད་པར་ངེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་དགག་བྱའི་དོན་དམ་མམ་རང་བཞིན་ཞེས་པ་རྟོག་པས་བཅོས་པའི་བཅོས་མ་ཞིག་གི་དོལ་ནས་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིར་དུ་རྒྱུར་བྱེད་ཡོད་ནས་རི་བོར་གི་མགོ་ལ་རྩ་ཡོད་པར་འགོག་པ་ལྷ་བ་མིན་པར། རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཚོས་དཔེར་ན་ཚོར་བ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལྷ་བ་ལྷ་བྱུར་ཆ་བཞག་ན་པན་རྒྱུན་བསྟོས་པའི་སྒྲོ་ནས་སམ་བཟོན་གྱི་དབང་གིས་པར་འཛོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཚོར་བ་ཁོ་རང་གི་དོས་ནས་རྒྱུ་བ་པའི་དོ་བོ་ཞིག་གམ། ཡང་ན་ཚོས་གཞན་ལས་སྤུང་མོང་མ་ཡིན་པར་འབྱེད་ཚོས་ཚོར་བ་བྱེད་བྲག་པ་ཁོ་རང་གཅིག་བྱ་དེ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་དེ་གང་ལ་གཞིར་བྱས་པའི་རང་བཞིན་སྒྲོ་ངའི་ནང་གི་སེར་རིལ་ལྷ་བ་འཛིན་པའི་དོ་བོ་ཞིག་གི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་ལྷན་སྤྱོད་ལ་རྗེ་ལྷ་ར་འཆར་བ་བཞིན་དུ་མེད་པར་ངེས་དགོས་ལ། མདོར་ན་ཚོས་གང་དང་གང་ཡིན་རུང་། རང་ཉིད་རང་གི་གཤིས་སུ་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་ཏུ་ངེས་དགོས། དེ་ལ་ནི་མཚན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་གཏན་ནས་བཞིག་པ་ཞིག་དགོས། “དམིགས་གཏད་བཞིག་པ་”ཞེས་པ་ཡང་མཚན་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འཇུག་པའི་གནས་སམ་གཞི་རྩ་བ་ནས་མེད་པར་བཟོ་བ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་མགོན་པོ་སྤྲུལ་གྱིས་«རིགས་པ་དུག་ཅུ་པར།»

གནས་བཅས་སེམས་དང་ལྡན་རྣམས་ལ། ཁོན་མོངས་དུག་ཅན་ཅིས་མི་བྱུང་།།⁴³

ཞེས་དང་། གནས་ཡོད་ན་ནི་འདོད་ཆགས་དང་། འདོད་ཆགས་བྲལ་བར་འགྱུར་ཞིག་ན།

གནས་མེད་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས། ཆགས་པ་མེད་ཅིང་ཆགས་བྲལ་མིན།།⁴⁴

ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་ཐད་དུ་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་དངོས་པོའི་རང་གི་དོ་བོ་སྒྲོ་འདོགས་ན་སེམས་དེ་གནས་པ་དང་བཅས་པ་དང་དངོས་པོའི་རང་གི་དོ་བོ་མ་དམིགས་ན་གནས་མེད་པར་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། དངོས་པོར་དམིགས་པ་མེད་ན་སེམས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པ་དང་། གང་དག་སེམས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་དམིགས་པ་མེད་པ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲུལ་གདུག་པ་ཅན་

གྱིས་མི་ཚུགས་པར་གསལ་བར་གསུངས་པས།^{༡༡} “མཚན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏན་བཤིག་པ་”ཞེས་
 པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཚེན་པོས་སྐབས་གཞན་དུ་ངེས་ཤེས་གྱི་ཡུལ་གྱི་འཛིན་སྐྱེད་ས་བཤིག་པ་ཞེས་གསུངས་
 པ་དང་དོན་གཅིག་ལ། དེའི་དོན་ནི་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མ་ལུས་པ་སྟེ་ཡུལ་
 དེ་ལ་ཞེན་པ་ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་གྱིས་དྲངས་པའི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱང་
 སྒྲེ་མི་རྣམས་པའི་སྒྲོའི་འཇུག་ཚུལ་ཞིག་ཆང་བ་དགོས། དེ་འདྲ་བ་དེ་ལ་ནི་དཔེར་ན་རང་རྒྱུད་གྱི་ཆོར་བ་
 ལྟ་བུ་བདེན་པར་མེད་ཅེས་པ་མགོའི་སྟེང་དུ་ལྷ་མོ་མེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཆོག་ཙམ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོས་བྱས་
 གྱི་སྟངས་པ་ཡིད་བྱེད་གྱིས་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་ལ། ཡང་ཡུལ་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པས་སྒྲོས་ཀྱང་ཅིར་
 ཡང་མི་བརྒྱུད་ཞེས་པའི་སེམས་གྱི་འཇུག་པ་བཀག་པའི་ཡིད་བྱེད་གྱིས་ཀྱང་མི་ཆོག་སྟེ་སྒྲོམ་ཚུལ་དེ་
 གཉིས་ཀས་ནི་སོགས་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུན་ཆགས་སྤྱགས་པའི་ལྷན་སྒྲིལ་གྱི་བདེན་འཛིན་ལ་ཅི་ཡང་
 གཞོད་པར་མི་བྱེད་དོ།

འོན་ཏེ་དགོས་ཤིག། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཙན་བུམ་པ་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་ཆོས་གཞན་ལས་བྱུང་མོང་མ་
 ཡིན་པར་འབྱེད་ཆོས་གྱི་རང་མཚན་ནམ་དོན་སྟེང་ནས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་འཇུག། ཆགས་སྤྱུར་པའི་ཡན་
 ལག་དེ་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་གང་ལས་སྒྲེ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན། རང་གིས་རྣམས་པས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བྱ་སོགས་
 ཆགས་ནས་ཀྱང་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་གཏན་ནས་མེད་པར་ངེས་ཤིང་། དེ་ལྟར་དབྱུང་
 པ་ན་བུམ་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གང་ཡང་སྒྲོས་བརྒྱུད་མེད་པ་སྟེ། “དམིགས་པ་མེད་པ་”ཞེས་པ་སྒྲོ་
 འཛོག་སའི་གནས་གང་ཡང་མ་ལུས་པར་བཤིག་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་དགག་བྱ་བཀག་ཙམ་གྱི་
 སྟོང་སངས་ཙམ་ལས། སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་“འདིའོ་”སྟུམ་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཅུང་
 ཟད་ཀྱང་མེད་པར་མ་ཟད། དགག་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་དགག་བྱ་བཀག་པ་ཙམ་ལས་“བདེན་པར་མེད་
 ”སྟུམ་པ་དང་། “འདི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།” “བདེན་པར་མེད་པ་བདེན་ནོ”སྟུམ་པ་སོགས་གང་ཡང་ཡིད་
 ལ་མི་བྱེད་པ་ཞིག་གི་སྒྲོ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲོ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས། དེར་བརྟེན་སྟོན་གྱི་
 འཕགས་ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་བ་དཔོན་རྣམས་སྐབས་འགར་སྟོང་ཉིད་བསྒྲོམ་པ་ལ་ནམ་མཁའ་བསྒྲོམ་པ་ཞེས་
 པའི་ཐ་སྟོན་ཀྱང་འདོགས་པར་མཛད་དེ། དཔེར་ན། «བྱང་ཚུབ་སེམས་འགྲེལ་»དུ།

སེམས་ལ་དམིགས་པ་མེད་པ་ཡི། གནས་པ་ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དེ་དག་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་པ་ནི། རྣམ་མཁའ་སྒྲོམ་པར་བཞེད་པ་ཡིན།^{༡༢}

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒྲོང་པ་ཉིད་བསྒྲུབ་པའི་མཐུ་ལས་རྗེས་སྐོབ་ཏུ་གྱི་
 དང་ནང་གི་ཚོས་ལ་འཇུག་པ་ན་ལྷ་མ་གྱི་ཞེན་ཆགས་རྣམས་རྒྱུང་དུ་འགོ་བ་དང་ཡུལ་ལ་དམ་འཛིན་གྱི་
 མཉུན་པ་སྒྲོང་དུ་སོང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་འོང་བ་དང་། ལྷ་ག་པར་ཡུལ་ལ་དམིགས་པ་ན་རང་བཞིན་མེད་
 པའི་ངེས་པ་འདྲེན་ཅིང་། ཚོས་རྣམས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་མཐོང་སྟེ། རྗེས་སྐོབ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་
 སྒྲོང་བ་སྐོབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་དེ་དུས་ལྟ་བུའི་གོ་བ་རྣམ་དག་ཅིག་སྐྱེས་པ་མ་ཟད་སྒྲོང་པ་རྟེན་འབྱུང་དུ་
 གར་བ་ཞེས་པ་གསལ་དུ་བརྗོད་པ་ལྷ་མ་བྱུང་བ་ཡིན་ལོ།།

ཅ སྒྲོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟེན་འབྱུང་དུ་འགྲེལ་ཚུལ།

དེ་ལྷ་མ་གོང་དུ་ངོས་བརྒྱུང་བའི་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་
 ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་«ཙ་ཤེའི་»དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ཙ་བར་མཛད་དེ་སྒྲོང་པའི་
 དོན་རྟེན་འབྱུང་དང་དེ་བཞིན་དུ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་སྒྲོང་བར་བཀྲལ་བ་དེ་དཔལ་མ་གོན་སྒྲུབ་ཀྱི་
 བཞེད་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་བརྒྱབས་ལ། དེ་ཉིད་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་འདྲ་ཡིན་
 པར་ཙལ་དུ་བཏོན་ནས་བརྒྱབས་པར་མཛད་པ་དོན་ལ་གནས་པར་མཐོང་སྟེ།^{༡༥} དཔེར་ན་«ཙ་
 ཤེའི་»མཚན་བརྗོད་དུ་འཕགས་པ་ཀླུ་ས་བཙུག་ལྷན་འདས་ལ་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོན་ཉིད་རང་
 དབང་དུ་གསུངས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཐུག་འཆལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་«འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྒྲོང་
 པ་»དང་«དཔེ་མེད་པར་བསྒྲོང་བ་»སོགས་བསྒྲོད་ཚོགས་སུ་འདེད་བཙུག་ལྷན་འདས་པ་རྟེན་འབྱུང་
 གསུངས་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྒྲོད་པར་མཛད་པ་ལས་ཤེས་ལུས། ལྷ་ག་པར་«ཙ་ཤེས་»རབ་བྱེད་ཉིད་བཞི་
 པར་དངོས་སྒྲུབ་ས་ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་དེ་ལྟ་ན་གཞི་བདེན་པ་བཞི་དང་དེ་ལ་བརྟེན་
 པའི་ལམ། དེ་བཞིན་དུ་རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་། འབྲས་བུ་བྱང་འདས་སོགས་མི་འཐད་པར་
 བརྩོད་པ་ལ། “དེ་ལ་བཤད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི།”^{༡༦} ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་ལྷ་མ་སྒྲུབ་དེ་སྒྲོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
 དགོས་པ་དང་། སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ། སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པས་ནོངས་པར་ལན་འདེབས་མཛད་
 ཅིང་། དེའི་རྒྱབས་སྒྲོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་གང་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་རྟོག་
 བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོས་པ་སྒྲེག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་རྟོག་སྒྲེག་པ་ལས་དེ་ལས་བྱུང་
 བའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་བརྒྱུག་ལ། དེ་ཟད་པས་ཐར་པ་སྟེ་གོ་ལ་བ་སྐོབ་པར་གསུངས་པས་སྒྲོང་

ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་གཙོ་བོ་ནི་རྣམ་རྟོག་གི་སྒྲོམ་པ་ལྡོག་པ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས། ལྟར་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་
རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་དོན་ཏེ་སྒྲོམ་པའི་མཐའ་ཀྱན་ལས་འདས་པའི་ནི་བའི་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
འཛོག་དགོས་པ་དང་། ལྟར་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་གསུངས་ཏེ།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད།།

དེ་ནི་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་སྟེ། །དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ།།⁶⁰

ཞེས་རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད་དང་དབུ་མའི་ལམ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ལ། དེ་དང་ཚུལ་
མཚུངས་པར།

གང་གིས་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་དག །དབུ་མའི་ལམ་དུ་དོན་གཅིག་པར།།

གསུང་མཚོག་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡི། །མངས་རྒྱས་དེ་ལ་བྱག་འཛུལ་ལོ།།⁶¹

ཞེས་«བརྟོན་བརྒྱུག་»གི་མཐུག་ཏུ་འདྲ་གསུངས་སོ།།

ཞིབ་དུ་བརྟག་ན་འདི་ལྟར་སྒྲམ་སྟེ། སྒྲིམ་བྱེ་ནང་གི་ཚོས་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་འབའ་
ཞིག་ལས་གྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ལྟ་བུ་དེ་ནི་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་ཚུལ་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པ་
ཞིག་ཡིན་པ་བསྟོན་དུ་མེད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་“རྒྱུན་ཉིད་འདི་བ་ཙམ་”ཞེས་པའི་བསྟན་ཀྱང་ཐེག་
དམན་གྱི་གཞུང་དཔེར་ན་གནས་བརྟན་སྟེ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་དབྱུངས་ཀྱི་གསུང་«རྣམ་པར་
དག་པའི་ལམ་»སྟེ་པེ་སྒྲིམ་ཞེས་པའི་ནང་དུ་འདྲ་ཐོན་པ་ལས་རགས་ཙམ་རྟོགས་ཀྱས། དེ་ཡང་འདི་
བ་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་རྒྱས་ནང་པ་སྒྲིའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བྱེད་པ་པོ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་གཙོད་ལ། རོ་
བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་པ་བྱས་ན་ཙམ་རྒྱས་དོན་སྟེང་ནས་སྟེ་རང་གི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གཙོད་དགོས་པ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་། མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱལ་གྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་
འབྱུང་དེ་ཡང་འཐད་པ་ནི་ཚོས་རྣམས་རང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ཆ་གས་སོགས་གཞན་འབའ་ཞིག་ལ་
བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའོམ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་ལས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་བྱུང་བ་ཟད་
ཀྱང་མེད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་གྲུབ་པར་གསུངས། དཔེར་ན་«རྩ་ཤེར།»

གང་ལ་སྒྲིབ་པ་ཉིད་རྩུབ་པ། རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་རྩུབ་པ་འགྱུར།
གང་ལ་སྒྲིབ་པ་ཉིད་མི་རྩུབ་པ། རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་རྩུབ་མི་འགྱུར།^{༤༩}

ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ།

གང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་རྩུབ་པ། རྟེན་པ་ལྟོག་པུ་ཉིད་མིན།
དེ་ལས་གཞན་པ་འདྲ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་པ་ཆད་མེད་ཅན་མ་ཡིན།^{༥༠}

ཞེས་དང་། ཡང་རབ་བྱེད་བདུན་པར།

རྟེན་པ་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ། རྟེན་པ་ལྟོག་པུ་ཉིད་ཀྱིས་ཞི།
དེ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་ཞིན་ཉིད་དང་ནི། སྒྲིབ་པ་ཡང་ནི་ཞི་བ་ཉིད།^{༥༡}

ཅེས་སོགས་སྒྲིབ་པ་མང་པོར་གསུངས་པ་ལྟར་ལགས། དེ་ལྟར་བཅོམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ལས།
“འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་།” ཞེས་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྩལ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་དབྱིས་ཏེ་
པར་ཡོངས་པ་ལ་མགོན་པོ་རྒྱ་རྒྱལ་ལྟར་ན་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྒྱམས་པའི་རྟེན་པ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་
འབྲེལ་ཞིག་ལས་དོན་སྟེང་ནས་རང་གི་དོ་བོ་འཛོགས་ཀྱི་ཚུལ་ལྟར་ཡང་པར་དེས་པའི་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དེས་དགོས་པར་དམིགས་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་ལྟར་བྱ་ཞིག་
མཛད་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་གཟིགས་པར་ཁོ་བོ་མཐོང་། དེའི་ཕྱིར་རྗེ་བླ་མས་“རྟེན་འབྲེལ་
བསྟོན་པར།”

གང་གང་རྟེན་པ་རག་ལས་པ། རྟེན་པ་བཞིན་ཀྱིས་སྒྲིབ་ཞེས།
གསུངས་པ་དེ་ལས་ཡ་མཚན་པའི། ལེགས་སྒྲིབ་ལྟུང་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད།^{༥༢}

ཅེས་དང་། རྟེན་ནས་བྱུང་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། མཐར་ལྟ་བུ་ལ་མི་བསྟན་ཞེས།
ལེགས་གསུངས་འདི་ནི་མགོན་ཁྱེད་ཀྱི། སྒྲིབ་པ་ལྟར་མེད་པའི་རྒྱ།^{༥༣}

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།

དོན་སྟོང་དང་རྟེན་འབྲུང་དོན་གཅིག་པར་སྐྱེ་སྐྱུབ་ཀྱིས་གསུངས་པའི་གོ་དོན་གང་ཡིན། དེ་
 པལེན་དུ་རྩེ་ཙེང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་ལུགས་ཀྱིས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་དོན་ལྷན་ཅི་མ་ལོག་
 པར་རྟོགས་པ་ལ་སྟོང་པ་རྟེན་འབྲུང་དུ་ཤར་པ་ཞིག་དགོས་ཤིས་པའི་གོ་དོན་གང་ལགས་ཞེན། དེ་ལ་
 རྩེ་ཙེང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་རང་པལེན་མེད་པ་རྟེན་འབྲུང་གི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི་ལྟོ་ལྟོར་པ་བསམ་པའི་
 དོན་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དོན་ལྟོག་གི་དོན་མིན་ལ། དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་རྟེན་འབྲུང་བརྟེན་པའི་སྐྱེ་འི་
 དོན་དུ་ཡོད་པ་སོགས་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། དེའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་རྟེ། བཅ་ཞིག་བྱིན་པ་གི་ཆོས་
 གང་དང་གང་ཡིན་རུང་དེའི་སྟེང་རྟེན་འབྲེལ་མི་བསྐྱེ་བར་མཐོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གིས་དོ་བོས་གྲུབ་
 བར་འཛིན་པའི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་ཞིག་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རེས་པ་དང་། དེ་པལེན་དུ་ཆོས་
 རྣམས་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་རེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་དོན་གྱིས་དོ་བོས་དཔེན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་
 རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་སོགས་པན་ཚུན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
 བར་འབྲུང་བའི་རྒྱལ་ལ་ངང་གིས་རེས་པ་འདྲེན་བྱུང་པ་སོགས་སྟོང་དང་རྟེན་འབྲུང་རྒྱ་འབྲས་ལྟ་འཆར་
 པ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་སོ། །རྒྱ་མཚན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་རྩེ་བླ་མས་«ཙེ་ཤེ་ཤེ་ཀ་ཆེན་»དུ། “སྟོང་པའི་
 དོན་རྟེན་འབྲུང་དུ་འགོ་བ་ནི་རང་པལེན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོད་མས་ཞིགས་པའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ལ་ཡིན་
 གྱིག་ཞན་ལ་མིན་ནོ།”^{༡༦} ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལྟ་བུ་སྟོང་དང་རྟེན་འབྲུང་དོན་གཅིག་པར་སྐྱེ་བ་པ་
 འདི་དབུ་མ་པ་སྤྱིའི་བྱུང་ཆོས་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་
 པའི་བྱུང་ཆོས་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཏེ་དོས་འཛིན་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་སྤྱིར་གྲུབ་མཐའ་སྒྲིབ་རྣམས་རང་རང་གི་ལྟ་བ་དེ་རྟོག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སུ་
 མ་ལྟར་བར་པལེད་པས་གཞི་དངོས་པའི་གནས་རྒྱལ་གཏན་ལ་འབེབས་སྐབས་སུ་སྒྲིབ་རྒྱུ་དང་
 གནས་རྒྱལ་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་དེ་སོ་སོའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་རྣམ་གཞག་བགྱི་བན།
 སྒྲིབ་པས་མེད་མཐའ་མེལ་བ་དང་གནས་རྒྱུ་ལ་ལམ་སྒྲིབ་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་པས་ཡོད་མཐའ་
 མེལ་པའི་བཤད་པ་བྱས་མོད། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་པའི་ལུགས་རྒྱད་
 དུ་བྱུང་བ་འདི་ལ་ནི་སྤྱིའི་བཀོས་དེ་ལས་ལྟོག་ཏེ་སྒྲིབ་པས་ཡོད་མཐའ་མེལ་བ་དང་སྟོང་པས་མེད་
 མཐའ་མེལ་པའི་རྒྱལ་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་འོང་བའང་གོང་དུ་སྒྲུས་པ་ལྟར་སྟོང་དང་རྟེན་འབྲུང་རྒྱ་
 འབྲས་ལྟ་འཆར་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན།^{༡༧} སྟོང་དང་རྟེན་འབྲུང་རྒྱ་འབྲས་སུ་འཆར་ཞེས་བའང་བསྟེན་

གལ་དེ་ངས་དམ་བཅས་གང་ཡོད། །དེས་ན་ང་ལ་སྒྲིན་དེ་ཡོད།།
ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། །ང་ནི་སྒྲིན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན།༥

ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་ལྷ་ས་«བཞི་བརྒྱ་པར།»

ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། །གང་ལ་ཚྭ་གསལ་ནི་ཡོད་མིན་པ།།
དེ་ལ་ཚྭ་ནི་དེང་པོ་ནའང་། །འཁྲན་ཀ་བརྗོད་པར་རྩམ་མ་ཡིན།༥

ཞེས་དང་། དཔལ་ལྷན་སྒྲ་བས་«དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར།»

སྒྲ་འབྲིན་པས་སྒྲ་དབྱེད་བྱ་མ་སྤང་སྒྲ་ནི་འབྲིན་བྱེད་དམ།།
འོན་ཏེ་ཐུད་ནས་ཡིན་ཞེས་སྒྲ་སྒྲ་ཟིན་ཉེས་པ་འདྲིར་གང་ལ།།
དེས་པར་ཚྭ་གསལ་ཡོད་དེ་ལ་འགྲུར་གྱི་བདག་ལ་ཚྭ་གསལ་འདྲི་ནི།།
ཡོད་པ་མིན་པས་ཐལ་བར་འགྲུར་བ་འདྲི་ནི་མིན་མ་ཡིན།༥

ཞེས་སོགས་གོང་གི་ཚིག་བཅད་རྣམས་ལ་བསམ་སྟེ་བོད་ཀྱི་དབུ་མ་འི་འགྲེལ་བྱེད་མང་པོས་ཐལ་
འགྲུར་བ་ལྷན་ན་དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་ཅི་ཡང་མེད་པར་སྒྲ་མོད། སྒྲིར་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་ནམ་
ཚྭ་གསལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བརྟག་པ་ནི་རང་རྒྱུད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་དུ་འང་ཐོན་པས་དབྱེད་པ་ཐལ་
འགྲུར་པའི་སྒྲིར་ཚོས་ལྟ་བུར་བརྩི་བ་ནི་ཅུང་ཞོར་བར་སྤང་། དེ་ཡང་དཔེར་ན་«རྟོག་གི་འབར་བར།»
“གལ་ཏེ་རང་ཚྭ་གསལ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་གྱི་ཚྭ་གསལ་སྒྲ་འབྲིན་པའི་ཅོ་འདྲི་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་
ཞེ་ན།” ཞེས་པའི་རྩོད་པ་བཞོད་དེ་དེའི་ལན་དུ། “ཁོ་བ་ཅག་གི་ཚྭ་གསལ་ལ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྲོད་པ་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཅོ་འདྲི་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། རེ་ཞིག་དེ་
ལྷན་ཚྭ་གསལ་གྱི་སྒྲིན་མེད་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ” །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

གལ་ཏེ་འདྲི་སྒྲིད་ཅེས་གཞན་གྱི་ཚྭ་གསལ་སྒྲ་འབྲིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་ཚྭ་གསལ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཅོ་འདྲི་
བ་ཉིད་དུ་མ་གྲུར་ཏམ་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་གསལ་པའི་དེ་ཉིད་དང་། དེ་ཚྭ་གསལ་སྒྲ་
རྒྱུད་པའི་སྒྲིན་པ་ཚྭ་གསལ་ཉིད་དུ་བཞག་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་རྣམ་ཀུན་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །གང་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་

ཅིང་། ཁྲོ་ཡང་སྒྲིབ་ར་མི་འགྱུར་བ། །དེ་ཉིད་མཉམ་མེད་དེ་མཁའ་གསུངས།།^{༡༥}

ཞེས་གྲུབ་བྱུང་ངོ་།།

དེ་ལ་གོང་དུ་བྲངས་པའི་གཞུང་ཚམས་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་ཞེན། དེ་ཚམས་ཀྱིས་སྤྱིར་དབུ་མ་པ་
ལ་སྒྲིགས་སམ་དམ་བཅའ་མེད་ཚུལ་སྒྲུབ་ཏུ་གསུངས་པ་མིན་པར་སྐབས་སྟོབས་སོ་སོར་སྦྱར་ཏེ་
བཤད་དགོས་པ་ནི། དཔེར་ན་«བརྩོད་བརློག་»ཏུ་བྱུང་བ་དེ་དངོས་སྤྱོད་པས་ཚུར་དབུ་མ་པ་ལ། གལ་
ཏེ་ཚམས་ཚམས་རང་བཞིན་མེད་ན་དབུ་མ་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་འགོག་པའི་ངག་ལ་
རང་བཞིན་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་ལ།
དེ་འདྲའི་ངག་དེ་ལ་རང་བཞིན་མེད་ན་དེ་ལ་རང་བཞིན་འགོག་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
བརྩོད་པ་ལས་འཛོམས་པས། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་གཞིར་བྱས་པའི་རྣམ་པ་ཞག་གི་དམ་བཅའ་
ཡོད་ན་ནི་རྒྱད་སྐྱུས་པའི་སྒྲིབ་དེ་ཁོ་བོར་འཇུག་མོད། དེ་ལྟ་བུའི་དམ་བཅའ་ལས་ལེན་ནི་ཁོ་བོ་ལ་
མེད་པས་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་སྒྲིབ་མེད་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་པ་གཞུང་གི་དོན་ཡིན་པ་«རྩོད་བརློག་»ཅུ་འགྲེལ་
ཞིབ་ཏུ་སྒྲོག་ན་གཤམ་ངེས། དེ་ཡང་«བརྩོད་བརློག་»ལས།

གལ་ཏེ་མངོན་སྲུང་ལ་སོགས་པའི། །དོན་ཀྱིས་གལ་ཏེ་དམིགས་ན་ནི།།

བསྐྱབས་པའམ་བརློག་པར་བྱ་ན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ང་ལ་སྒྲུན་ཀ་མེད།།^{༡༦}

ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་གཞིར་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་ནི་མངོན་སྲུང་དང་། རྒྱུ་
དབག་དང་། ལུང་དང་། དཔེ་ཉེར་མཇལ་སོགས་ཚད་མ་གང་གིས་གྲུབ་པ་གཅིག་མེད་པས་དེ་
མཇལ་པའི་ཚད་མའང་འཇོག་མི་རུང་བས། དེ་ལྟ་བུའི་ཚད་མ་གཞིར་བྱས་ཀྱིས་སྒྲུན་ཀ་གཤོད་པ་རྣམས་
ཁོ་བོ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྦྱོར་བའི་དབུ་མ་པ་ལ་མི་འཇུག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་གིན་ཏུ་གསལ།^{༡༧} །དེ་
བཞིན་དུ་«བཞི་བརྒྱུ་པ་»དང་«དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་»ནས་བྱུང་བ་རྣམས་གྲུང་སྐབས་དོན་དང་བསྒྲུན་
ཏེ་གཤམ་དགོས་ལ་དེ་ལྟར་དགོངས་པ་ལེན་ཚུལ་རྒྱུ་ཡིན་གསལ་བར་རྩིས་མས་ལམ་རིམ་ལྟ་ག་
མཐོང་ཆེན་མོར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ལས་མཁའ་བར་མཛད་འཆོལ།^{༡༨} དེ་ལྟ་ནའང་དབུ་མ་པ་སྤྱི་དང་
ལྟ་ག་པར་དཔལ་ལྷན་སྒྲུབ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཁས་ལེན་རྣམས་ཐ་སྦྱད་བདེན་

པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་མཐར་ཐུག་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གྲང་ཁེས་ལེན་དགོས་པ་ལྟ་བུར་བསམ་
པ་ནི་གིན་རྟོག་ལ། དེའང་དབལ་ལྡན་སྒྲ་བ་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་པ་ནི་«འཇུག་པ་»ཙུ་འགྲེལ་དང་
«ཚིག་གསལ། «བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ།» «ཡུང་པོ་ལྷའི་རབ་རྟུ་བྱེད་པ་»སོགས་གཞུང་གིན་རྟ་
མང་པོ་ཞིག་རྟ་དངོས་བྱུགས་དུ་མར་ཐོན་ལ། དེ་ཡང་དབེར་ན་«དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར།»

སོ་སོའི་སྒྲེ་བོ་རྣམས་ནི་རྟོག་པས་འཛིང་། །མི་རྟོག་རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་གྲོལ་གྱུར་པས།།

རྟོག་རྣམས་ལོག་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་དེ། །རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་འབྲས་བུར་མ་ཁས་རྣམས་གཞུང་།།^ལ

ཞེས་གསུངས་པ་རང་ལུགས་ལ་མི་བཞེད་ན། དེའི་འོག་དེ་མ་ཐག་རྟ།

ཉོན་མོངས་སྒྲོན་རྣམས་མ་ལུས་འཛིགས་ཚོགས་ལ། །ལྟ་ལས་བྱུང་བ་སྒྲོ་ཡིས་མཐོང་འགྱུར་ཞིང་།།

བདག་ནི་འདི་ཡི་ཡུལ་དུ་རྟོགས་བྱས་ནས། །རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད།།^ལ

ཞེས་སོགས་གྱིས་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་རྟ་འཛིན་པ་དེ་ཉེས་པའི་འབྱུང་གནས་སུ་མཐོང་ནས་བདག་
དེ་འགོག་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་འབྲེལ་མེད་པར་འགྱུར་བས། «དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར་»
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞི་སྒྲར་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབལ་ལྡན་སྒྲ་
བས་«ཡུང་པོ་ལྷའི་རབ་རྟུ་བྱེད་པར་»ཡུང་པ་ལྷ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དང་ནང་གསེས་གྱི་དབྱེ་བ་དབེར་
ན་འདུ་བྱེད་གྱི་ཡུང་པོའི་རབ་དབྱེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སེམས་བྱུང་རྣམས་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་སོགས་
གསུངས་པ་རྣམས་རང་ལུགས་ལ་མི་བཞེད་ན་དེ་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ངལ་བ་ཅིའི་ཕྱིར་མཛད་
ཅེས་དྲིའོ། །ཡང་«ཡུང་པོ་ལྷའི་རབ་རྟུ་བྱེད་པ་»དེ་ཉིད་ལས།

དེའང་རྗེས་རྗེས་སུ་མི་དམིགས་པས་ནི་རྟག་པར་ལྟ་བར་མི་ལྟར་ལ། ཉེབར་ལེན་པ་ལས་རྣམ་པར་བཞག་པ་
ཅམ་གྱི་བདག་ཁས་སྤངས་པས་ནི་ཆད་པར་ལྟ་བར་མི་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་ནས་དབུ་
མའི་ལམ་བསྐྱབས་པས་བརྟེན་ནས་འཕྱུར་བ་ཉེབར་ལེན་པ་ལས་རྣམ་པར་གནས་པའི་བདག་འཕགས་པ་རི་
ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པས་བདག་དུ་འཛིན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་ཏེ་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་
ལོ།།^ལ

ཞེས་བདག་གམ་གང་ཟག་རྗེས་སུ་གྲུབ་པའམ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་མི་དམིགས་པས་རྟག་མཐར་

མི་ལྟར་ལ། ཉེ་བར་ལེན་པ་ལྟར་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་བདག་ཁས་ལེན་པས་ཆད་མཐར་
མི་ལྟར་བར་དབུ་མར་གནས་ཚུལ་གསུངས་པ་རང་ལུགས་མིན་ན་ཅི་ཡིན།

གལ་ཏེ་དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་ཅེས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་མཛོན་སུ་མ་དུ་རྟོགས་པའི་
འཕགས་པའི་གཟིགས་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ་
དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཡང་ངེས་པར་བཞེད་དེ། «ཙུ་ཤེ་»རབ་
བྱེད་ཉེར་བདུན་པར་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འང་མེད་པར་གསལ་བར་
གསུངས་པ་ལྟར་དོན་ལའང་གནས་སོ། །དེས་ན་དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཁས་ལེན་དེ་
དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཡོད་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི་འབྲུལ་པའི་གནས་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་
འཕགས་པ་ཡང་སྤངས་ཀྱི་ལུགས་ལ་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གང་གི་འང་རྒྱུ་བཞག་བྱེད་དུ་མེད་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་«ཙུ་ཤེ་»རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པར་དངོས་སྒྲུབ་ནས་དབུ་མ་པ་ལ་བདེན་བཞེད་དང་
མཆོག་གསུམ་སོགས་མི་འཐད་པའི་ཉེས་པ་བཀོད་པ་སོ་ན་གནས་པར་ཡང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁེས་
ལེན་དགོས་སོ། །མདོར་ན་དོགས་གནས་འདིའི་ཐོག་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་རིགས་ལམ་གིན་ཏུ་ཟུང་
མོའི་ལམ་ནས་གསལ་བཤད་མཛད་པ་བཞིན་དབུ་མ་པ་ལ་སྤྱིར་ཁས་ལེན་མེད་ཅེས་འདོད་ན་འགལ་
འདུ་འབའ་ཞིག་གི་གནས་སུ་གྱུར་པ་བཙོས་སུ་མེད་པར་གྲུབ་པོ།

དོན་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་རང་ལུགས་ལ་ཆད་མ་འཛོག་མིན་དང་། སྒྲུབ་དག་འདོད་
མི་འདོད། ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་ན་གང་གི་སྟེང་ནས་འབྱེད་ཅི་ན།
དེ་ལ་སྤྱིར་འཕགས་ལུལ་དུ་སྤྱུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་སུ་བྱུང་བ་
པོད་ཀྱི་དབུ་མའི་འགྲེལ་བྱེད་པལ་མོ་ཆེ་བཞེད་པ་ལྟར་དོན་ལའང་གནས་གིང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་
ལེགས་ལྡན་གྱིས་སངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་སྤྱད་པ་དང་དེའི་འགལ་སྟོང་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བས་མཛད་པ་
ལས་གྲེས་ཚུལ་དང་། དེ་ཡང་རྒྱ་བས་རང་རྒྱུད་མི་འཐད་པའི་བཤད་པ་མཛད་པར་བྱུང་བ་སོགས་
པལ་ཆེར་ཞལ་མཐུན་མོད། པོད་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བུ་ལ་སྤྱ་
རགས་ཡོད་པ་མི་འདོད་ཅིང་།¹⁶ རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ནི་རང་རྒྱུད་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་
བྱུང་བཞི་ངོ་པོ་ཉིད་མེད་པ་སྒྲུབ་བྱེད་གང་ལ་བྱེད་ལ་བརྩོད་པ་ཙམ་མིན་པར་རྩ་བའི་ལྟ་བུ་ལ་སྤྱ་

རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ལས་ཐོན་ཚུལ་གསལ་བར་བསྒྲུབས་ཏེ་རང་རྒྱུད་པས་ཐ་སྐྱོད་དུ་རང་བཞིན་
ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་ཐལ་འགྱུར་པས་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ནམ་རང་མཚན་ཐ་སྐྱོད་དུ་འདར་མི་
བཞེད་པའི་རྣམ་དཔྱེ་མཛད། དེ་ལྟར་འཇམ་མགོན་བླ་མས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་རྗེ་ལྟར་
འཛིག་མིན་དང་ཐལ་འགྱུར་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གདན་ཚིགས་མི་བཞེད་པའི་ཚུལ་སོགས་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་པ་
«ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་»དང་«དང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་»གཉིས་སུ་བྱུང་བས་དེ་གཉིས་ལས་མཁྱེན་པར་
མཛོད།

དེ་ཡང་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་སོགས་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་སོ་སོའི་གཞུང་
དུ་རང་ལུགས་ལ་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཐ་སྐྱོད་དུ་བཞེད་པའི་ཁྱད་པར་གང་ཡོད་སྟེ་མ་
ན། སྤྱིར་ཐལ་འགྱུར་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གསུང་དུ་འདར་བས་འགར་
སྤྱོད་ཐེན་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྤྱོད་པ་དང་རྣམས་སུ་མ་གྲུབ་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཐ་སྐྱོད་དངོས་སུ་ཐོན་མོད།⁴⁰ ཞིབ་མོར་བརྟག་ན་ཐལ་འགྱུར་པ་དང་མི་འདྲ་བར་སློབ་
དཔོན་འདི་རྣམས་ཐ་སྐྱོད་དུ་རང་བཞིན་ནམ་རང་མཚན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་འཇམ་མགོན་བླ་མས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་པར་སྟངས་ལྟ། དཔེར་ན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་«ཤེས་རབ་སློན་མེར་»སེམས་
ཙམ་པས་ཀྱན་བརྟགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པའི་མིང་དང་
རྟོག་པ་ལ་བྱེད་ན་གཞན་དབང་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར་པས་དེ་ལྟ་ན་གཞན་དབང་ལ་
སྐྱུར་འདེབས་སུ་གསུངས་པས་གཞན་དབང་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པར་བཞེད་པ་གསལ་
ལ།⁴¹ ལྷག་པར་«རྟོག་གི་འབར་བར་»འབྱུང་བ་ས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་སྒྲ་བ་དང་གཤེར་བ་ལ་
སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ནི་རི་ཁྲོད་པ་དང་གདོལ་པ་ཡན་ཆད་ལ་ཡང་གྲགས་པར་བརྟེན་
འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་བསལ་བའམ་མེད་པར་འདོད་ན་མངོན་
སུམ་དང་གྲགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གནོད་པར་བརྟོད་པ་ལ། «བཤད་པར་བྱ་སྟེ་དོན་དམ་པར་ཞེས་སམ་
དམ་བཅས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཁས་བླངས་པ་དང་མངོན་སུམ་དང་གྲགས་པའི་གནོད་པ་
མེད་དོ།»⁴² ཞེས་ལན་འདེབས་མཛད་པ་ལས་དཔགས་ན་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱིར་མི་འགོག་གི་
དོན་དམ་དུ་འགོག་པས་དོན་དམ་པར་ཞེས་ཁྱད་པར་སྐྱུར་ཡོད་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་།
ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

འོན་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་བ་དང་གཤེར་བ་དང་། ཚད་དང་གཞི་བཞིན་ལ་སོགས་པ་དག་སྤྱི་བ་བཞིན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་ཞེན། བཤད་པ་དེ་དག་ཀྱང་རྫོང་གི་བདེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཞན་སེལ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོད་པར་ཟད་དེ། དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ།¹³

ཞེས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་རྫོང་དུ་ཡོད་པར་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། དེ་འགོག་པ་ན་ངེས་པར་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱུང་པར་སྒྱུར་བར་གསལ་བར་གྲུབ།

སྤྱི་བ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྒྲིབ་པོས་ནི་«བདེན་གཉིས་»ཅུ་འགྲེལ་དུ་ཀྱང་རྫོང་ལ་ཡང་འོག་གི་རྣམ་དབྱེས་འཛད་ཅིང་། ཡང་དག་དང་ཀྱང་རྫོང་གི་གཞི་མཐུན་འཛོག་སྐབས་སྤྱི་བ་སྤྱི་བ་ལྟར་དོན་སྤྱི་བ་ལས་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱུང་པར་གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་དུ། “བསྐྱེད་པ་མེད་པས་རིགས་པ་ནི། །དོན་དམ་ཡིན་ཏེ།”¹⁴ ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དོན་དམ་གྱི་ངོ་བོ་འཛོག་སྐབས་དངོས་པོ་སྤྱི་བས་ཤུགས་ཀྱིས་རིགས་པས་བསྐྱེད་པས་པའི་མི་བསྐྱེད་པའི་དོན་ལ་དོན་དམ་དུ་གསུངས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་དེ་འདྲ་བ་དེ་ནི་ཚུལ་གསུམ་རང་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཤིག་ལས་འོས་མེད་དོ། །དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་ནི་འཆོ་ཡབ་སྐུས་གཉིས་ཀྱི་གསུང་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་ཐོན་པས་རང་རྒྱུད་པའི་སྤྱི་བ་དཔོན་རྣམས་ཚོས་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་འགོག་གི་རང་བཞིན་སྒྱིར་མི་འགོག་པའི་གཞུང་བཅུགས་པར་མཛོད་ནོ། །གཞན་ཡང་དཔལ་ལྷན་སྒྲིབ་པས་«འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་»དུ།

འདིར་སྐུས་པ། དོན་དམ་པར་སྤྱི་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྤྱི་བ་དགག་ལ་རག་འོད། གཞུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་དམིགས་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་གཞན་ལས་སྤྱི་བར་འགྱུར་རོ། ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་ན་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཅི་སྟེ་བརྗོད་དེ་བདེན་པ་གཅིག་ལོ་ནར་འགྱུར་རོ།¹⁵

ཞེས་པ་རོལ་པོས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་བ་ཀྱང་རྫོང་དུ་མེད་ན་ཡང་དག་ཀྱང་རྫོང་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ཀྱང་རྫོང་བདེན་པ་མི་འཐད་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་གཅིག་ཤིང་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་ཐལ་བ་བཀོད་མཐའ་དེ་དོན་དམ་པར་སྤྱི་བ་མེད་པ་དང་ཐ་སྐད་དུ་རང་མཚན་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཞིག་ཏུ་འཛོག་དགོས་ཤིང་། དེ་འདྲ་བ་དེ་ནི་ལེགས་ལྷན་ལྟ་བུ་རང་རྒྱུད་པ་ཞིག་ལས་འོས་མེད་དོ། །གང་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་ཐལ་བར་གཉིས་ལ་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཐ་སྐད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ལྟ་བུའི་བྱུང་པར་མི་

འདོད་ན་ཕྱིས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་འགྲེལ་བྱེད་མང་པོས་དབུ་མ་པ་གཉིས་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་
 ཚིགས་འཛོག་མི་འཛོག་དང་། རང་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོང་ལ་ཡང་ལོག་བཞེད་མི་བཞེད། ཚད་མ་འཛོག་
 མི་འཛོག་ རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་བྱུང་བར་མང་དག་ཅིག་གསུངས་པ་རྣམས་
 གྲུབ་མཐའི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་པ་ལ་དགའ་བའི་གཏམ་ཙམ་ལས་དེ་ལྟ་བུའི་བྱུང་བར་གང་ལ་བརྟེན་
 བས་བྱུང་བའི་གནད་འགགས་དམིགས་བསལ་ཞིག་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཁོ་བོ་མཐོང་ངོ་།།

དེ་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བརྟག་ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བུའི་རྫོར་
 ལ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་གསུང་རབ་རྣམས་བརྩམས་པའི་རྗེས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་ཟབ་མོ་དབུ་
 མའི་ལྟ་བུའི་རྫོར་ལ་དབྱུད་པ་གཏིང་ཟབ་མཛད་པའི་ལམ་སྲོལ་ཆེ་ཆེར་འཕེལ་བ་གདོན་མི་ཟེའིང་།
 རྗེ་བླ་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་དགེ་ལྡན་པའི་ནང་ལའང་ཆ་བཞག་ན་རྗེའི་གསུང་རབ་ལ་བརྟེན་
 པའི་འགྲེལ་པ་དང་ཡང་འགྲེལ། དེ་བཞིན་དུ་རང་རྒྱུད་གི་བརྟན་བཙུགས་དཔེར་ན་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་
 «སྟོང་ཐུན་སྒྲུལ་བཟང་མིག་འབྱེད།» ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་«གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་»
 དང་«ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།» གཞན་ཡང་དབུ་མའི་རྫོར་ལ་ཡིག་ཆ་གིན་ཏུ་
 མང་བཞིག་འཕེལ་བ་དང་། ཆོས་བརྒྱད་གཞན་གྱི་མཁས་གྲུབ་ཀྱང་གིན་ཏུ་མང་བཞིག་གིས་རྗེ་བླ་
 མའི་གསུང་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལུགས་ཀྱི་དབུ་མའི་ལྟ་བུའི་རྫོར་ལ་བཞེད་པ་གང་ཡིན་གཏན་
 འབེབས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཡང་མང་དག་ཅིག་སྤེལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཁ་བའི་ལྗོངས་དེ་དབུ་མ་སྒྲུབ་པའི་ལུང་པར་
 གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་བ་ལོ་རྒྱུས་ལས་ཤེས་པོ།།

ད་ལྟ་སྐབས་སུ་བབས་པའི་«དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»ཀྱི་གཞུང་འདི་ལ་ཆ་བཞག་
 བ། དེ་གཞིར་བརྒྱུད་སྟེ་དཔལ་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་གྲུབ་དུ་མས་རྗེ་རྗེས་སུ་འགྲེལ་པ་དང་རྣམ་
 བཤད། སྤྱི་དོན། མཐའ་དབྱེད་དང་། མཆན་འགྲེལ་སོགས་གིན་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་བརྩམས་པ་བྱུང་སྟེ།
 གོང་དུ་ཞུས་ཟིན་པ་བཞིན་རྒྱལ་ཆབ་རྗེས་«དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བསྟུན་དོན།» རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་
 ཀྱིས་«དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་མེ་ལོང་།» གུང་རུ་རྒྱལ་མཆོན་བཟང་
 པོས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བ། རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་«དབུ་མའི་རྣམ་བཤད་
 དགོངས་པ་རབ་གསལ།» རྫོམ་བའི་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་«དགོངས་པ་རབ་གསལ་བཤད་
 ཐབས་མན་ངག་དགོངས་རྒྱན་»དང་། དབུ་མ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད། རྒྱལ་མཚོག་ལྟ་བུས་དབུ་མ་

འཇུག་པའི་འིག་ཏུ་དེ་བཞིན་དུ་དགོ་ལྷན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བཤད་བྱ་དང་གདན་ས་ཁག་ལ་སློབ་གཉེར་བཅི་བའི་ཡིག་ཆར་གྱུར་པ་ལ་འཇུག་དབྱངས་དགའ་སློབ་དབྱུང་མ་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་འགྲེལ་དགོངས་པ་རབ་གསལ། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྤྱི་དོན་དང་མཐའ་དཔྱད། བཀ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་སྤྱི་དོན་དང་མཐའ་དཔྱད། མཁས་གྲུབ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་དབྱུང་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་སྤྱི་དོན་དང་མཐའ་དཔྱད། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་དབྱུང་མའི་མཐའ་དཔྱད་གིན་ཏུ་རྒྱས་པ། ཀུན་མཁྱེན་འཇིག་མེད་དབང་པོས་དབྱུང་མའི་མཐའ་དཔྱད། གུང་ཐར་སློབ་ཤོས་རྒྱ་མཚོའི་དབྱུང་མའི་མཐའ་དཔྱད་སོགས་དང་། མཁས་པ་གཞན་གྱིས་མཛད་པའི་དབྱུང་མ་འཇུག་པ་དང་འགྲེལ་བའི་མཐའ་དཔྱད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་མང་དག་ཅིག་བྱུང་ལ། འགྲེལ་བ་གལ་ཆེ་བ་གཞན་ཡང་ཆོས་རྗེ་དག་དབང་དཔལ་ལྷན་གྱིས་དབྱུང་མ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བ་དང་། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་འཇུག་པའི་བརྗེད་བྱང་། སོག་པོ་སློབ་ཟུང་ཏུ་མགྱིན་གྱིས་དབྱུང་མའི་སྤྱི་དོན་གྱི་མཚན་འགྲེལ། དག་དཀར་སློབ་ཟུང་དཔལ་ལྷན་གྱིས་«དབྱུང་མ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་སློན་མེ»དང་། «དཀར་གནད་ངེས་དོན་གསལ་བའི་སློན་མེ»སོགས་བཞུགས་པ་རྣམས་དངོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་འཇམ་མགོན་བླ་མའི་«དབྱུང་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»འདིའི་དཀར་འགྲེལ་དང་རྒྱར་རྒྱན་ལྷ་བྱ་གཉིས་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་སློབ་ཟུང་ཏུ་མགྱིན་གྱི་དབྱུང་མ་སྤྱི་དོན་གྱི་མཚན་ནི་གིན་ཏུ་པན་ཆེ་བས། གཞུང་འདི་དང་གོང་དུ་བྲངས་པའི་ཡིག་ཆ་ཅི་རིགས་གིག་ལ་སྤྱད་ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ལེགས་བཤད་«དབྱུང་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་»འདི་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་པའི་ལྷ་མིག་ལག་ཏུ་སོན་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའང་འོང་བས་འདིར་གཞུང་འདི་རྣམས་ཀྱི་མཚན་སློབ་ཙམ་བཞིས་སོ།།

མཐའ་དོན་དུ། ད་ལམ་འདིར་ཁོ་པོས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་དབྱུང་མའི་ལྷ་བའི་ནང་ནས་ཆ་གསལ་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ལྷ་རྗེས་ཀྱི་དོགས་པ་བཀོད་པ་ཁག་གཅིག་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ཏེ་གསལ་བཤད་ཅུང་ཟད་བཞིས་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་རང་རིགས་སློབ་གསལ་རིགས་པར་སྤྱོད་བརྒྱུས་སྤྱིར་འཇམ་མགོན་བླ་མའི་ལྷ་བའི་དགོངས་དོན་གང་ཡིན་རྟོགས་པ་ལ་ཅུང་ཟད་སྒྲན་ངེས་རྣམས་པའི་ཀུན་སློང་དང་། ལྷག་པར་བྱི་ལོ་དུས་རབས་བཙོ་ལཱི་རྗེས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་མཁས་པས་དབྱུང་མའི་སློབ་ལ་གཞུང་ལྷ་རྗེས་བརྒྱུས་པ་མང་དག་ཅིག་གི་དོན་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་དབྱུང་མའི་ལྷ་བའི་སློབ་རིགས་བརྒྱུས་གིག་རྒྱས་མེད་ན་སྒྲུབས་དོན་དཔེན་པ་ལྷ་བྱ་རའགྱུར་

ངེས་པར་བརྟེན། བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཞིབ་དུ་བལྟ་བར་འདོད་པ་རྣམས་
 ལ་སྟོན་འགྲོའི་ལྗེ་མིག་ལྟ་བུ་ཞིག་དུ་འང་འཇུག་གིད་སྟེ་ལཱ་པའི་སྒོ་རེ་འང་ཅུང་ཟད་བཅངས་ཏེ་གཏམ་
 ཅུང་ཟད་རྒྱས་པ་འདི་བཅིས་སོ། །དེ་ལྟར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ལེགས་བཤད་མད་དུ་བྱུང་བ་«དབུ་མ་
 དགོངས་པ་རབ་གསལ་»ཏུ་གསལ་བ་དེ་ཉིད་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཅུས་ཀྱི་པོད་སྟེང་ཁོངས་ཀྱི་
 དག་གཅིང་ངེས་ཀྱི་སྟེང་ནས་དེར་རབས་ཀྱི་སྟོལ་ལྟར་དེབ་གཞུགས་སུ་དཔར་དུ་བསྐྱེད་སྐྱབས་སྟོན་
 སྟེང་རྩོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བུའི་བྱད་ཆོས་སྒྲོར་ལས་བརྒྱམས་
 པའི་འབེལ་གཏམ་ཅུང་ཟད་བཅིས་པ་འདི་ཡང་། འཇམ་མགོན་ཐུ་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་གདན་ས་དགའ་
 ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་«དགོངས་པ་རབ་གསལ་»ཀྱི་གཞུང་འདི་ཉིད་དང་། «དྲང་ངེས་རྣམ་
 འཕྱིད།» ལྟག་མཐོང་ཆེ་ཆུང་དང་། «ཙུ་ཤེ་འི་ག་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་»བཅས་དབུ་མའི་གཞུང་ཆེན་
 ལཱ་ལ་ཐོས་བསམ་ཞིབ་མོར་བཅིས་པའི་སྐལ་བ་ཐོབ་ཅིང་གཞུང་ལུགས་འདི་རྣམས་ལ་ཤེས་ནས་དད་
 པ་ཅུང་ཟད་ཐོབ་པ་གྲུང་རིབ་ལྟ་རམས་སྟབས་སྟེན་བས། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༠ ལྷ་ཆོས་ལ་གྲིས་པ་
 དགེའོ། །

||

༡ རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཁོངས་སུ་གསལ་བ་ལས་སྟེ་ཤོས་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་པོར་ལྟར་བ་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་«རྣམ་
 ཐར་དད་པའི་འཇུག་དོགས་»དང་«གསང་བའི་རྣམ་ཐར་དངོས་གྲུབ་སྟེ་མ་»གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྗེའི་དངོས་སྟོབ་
 རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་«རྣམ་ཐར་ཟུར་འདེབས་ལེགས་བཤད་ཀུན་བཏུ་ས།» འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེའི་
 «གསང་བའི་རྣམ་ཐར་ཆོགས་བཅད་མ།» ནེ་རིངས་པའི་«ནོར་བུའི་བང་མཛོད་»དང་། «བྲམ་ཆེན་ཕྱོན་ཚུལ་གསེར་གྱི་
 མཆོད་སྟོང་»བཅས་བཞུགས་གིང་། དུས་ཕྱིས་བྱུང་བ་ལས་གསལ་ཆེ་བའི་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་«ལན་བདེའི་རོལ་
 མཚོ།» རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྗེའི་«རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་»དང་། ཆ་ཏར་དགེ་བཤེས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་«བདེ་ལེགས་འབྱུང་
 གནས་»རྣམས་སོ། །

༢ རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཟབ་གནས་སྟེ་དང་ལྷག་པར་ཟབ་མོ་ལྟ་བུའི་སྟོར་ལ་
 དྲི་ལན་བྱུང་ཚུལ་གྱི་སྟོར་རགས་ཙམ་ཞིག་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ། བོད། ལ་«རྗེ་སྐྱམས་རྗེ་བཙུན་མེད་མདའ་
 པའི་བླ་ཡིག་གི་ལན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཞེས་ནས་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་རྣམས་སྟགས་ཉམས་སུ་བྱུལ་བ།»

¹⁷ རྟོན་མགས་འདིའི་རྒྱུ་བརྐྲངས་པ་མགས་ཙམ་ཞིག་ལོ་ཅོས་བོད་རྩིས་ཀློག་ལག་གཉིས་པ་རྣམས་ཕྱི་བོད་ཆེད། ༡) «དཔལ་འབྱོར་»

ལྷན་པའི་ལུགས་གྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས།» ཞེས་པའི་དེ་བ་དེའི་སྒྲིམ་གྱི་དོ་སྤྱོད་དུ་ཞུས་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་
འཆེལ།

༡༠ ལྷག་ཚད་ལོ་ཙྰ་བས་(«གྲུབ་མཐའ་ཀུན་གསལ།» དེ་བ། ཤོག་ ༡༧༡)ཚད་མས་གྲུབ་ན་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་པ་དང་།
རང་ལུགས་ལ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟ་རན་རྒྱུ་ལམ་གྱི་མེ་དང་མེ་དངོས་ལ་མེའི་དོན་བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པ་སོགས་
བཤད་པས་སྒྱིར་སློབ་དོན་མཐུན་དང་ལོག་གེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འཛོག་པ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བ་དབྱེད་གཞི་གི་ཏུ་ཆེ་སྟེ། དེ་ལྷན་
དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་རང་ཉིད་ནས་«ཚོག་གསལ།»དུ་རྒྱུང་འཕེན་པས་སྒྲིབ་པ་ལྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ལྟ་བ་དང་དབུ་མ་
པས་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ལྟ་བ་གཉིས་ལ་ལོག་ལྟ་ཡིན་མི་ན་གྱི་ཁྱད་པར་ནན་གྱིས་བྱེ་བར་མཛད་པ་ངེས་པ་
དོན་མེད་དུ་གྱུར་རོ།

༡༡ ལྷེ་དགེ་ ༣༤༠ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་བ་གྲགས་པ། «ཚོག་གསལ།» ཤོག་ ༣༥ བཤ

༡༢ ཚོག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་གཞུང་དེ་ལ་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་ལ་ཞུང་ཞུང་བ་ཆོས་དབང་གྲགས་པས་ཟིན་བྲིས་སུ་མཛད་པའི་
མཆན་འགྲེལ་ཞིག་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་«སྟོང་ཐུན་ཆེན་པོའི་»གཤམ་དུ་བཞག་ས་ཤིང་། ཚོག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་རྣམ་
བཤད་རྒྱུ་ཙམ་ཞིག་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱུངས་བཞད་པས་མཛད་ཡོད་པ་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བརྒྱུ་གྱི་བོད་ཐོང་།
༡༣ «དཔལ་དགེ་ལྷན་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས།» ཞེས་པའི་ནང་དཔར་དུ་བཅུ་བཞེད།

༡༤ ལྷེ་དགེ་ ༣༤༡ བསྟན། དབུ་མ། ཙམ་མོན་པོ་ཀླ་སྒྲུབ། «ཙམ་མོན་པོ་ཀླ་སྒྲུབ།» རབ་བྱེད། ༡ མཆོད་བརྗོད། ཤོག་ ༡

༡༥ བོད་མཆོད་ས། «ཙམ་མོན་པོ་ཀླ་སྒྲུབ།» རབ་བྱེད། ༡ སྟོག་ ༡ ཤོག་ ༡

༡༦ ལྷེ་དགེ་ ༣༤༢ བསྟན། དབུ་མ། ཙམ་མོན་པོ་ཀླ་སྒྲུབ། «སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་བ།» སྟོག་ ༣༩ ཤོག་ ༣༩ བཤ

༡༧ རྗེ་ཙམ་མོན་པོ་ཀླ་སྒྲུབ། «ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ།» གསུང་འབུམ། བ ཤོག་ ༣༧༡ བཤ ཅས་དང་། «ཙམ་མོན་པོ་ཀླ་སྒྲུབ།» གསུང་
འབུམ། བ ཤོག་ ༣༧ ཅས་

༡༨ ལྷེ་དགེ་ ༣༤༣ བསྟན། དབུ་མ། ཙམ་མོན་པོ་ཀླ་སྒྲུབ། «འགྲེལ་བ་བརྒྱུ་པ་ལི་ཏ།» རབ་བྱེད། ༡༨ ཤོག་ ༣༧༧ བཤ

༡༩ ལྷེ་དགེ་ ༣༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཡ་སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ། «བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།» ཤོག་ ༣༧༡ བཤ གལ་ཏེ་
འགས། རྒྱ་གཞུང་གི་ཚོག་ཟེན་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པས་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པར་མི་འགོག་པར་གསུངས་པ་འདུང་ཡོད་མོད།
སྒྲུབས་མང་པོར་དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མ་སྒྱུར་བར་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་
བཅས་ཕྱོགས་བཞི་ཀ་འགོག་པ་འདུང་ཡོད་པས་མཆོད་ས་སོ་ཞེས་སྒྲུ་ན། འདིར་གཞུང་གི་ཚོག་ཟེན་རེ་གཉིས་ལ་གང་ཡོད་གྱིས་
གཞུང་དོན་གཏན་ལ་མི་འབེབས་ཀྱི། ལྷ་པའི་གཞུང་ཙམ་མོན་པོ་ཀླ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཞེད་པ་གང་ཡིན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཞུང་

३१ རྩོམ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ། བ «བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ།» ཤོག ༤༠༤ བཤ

༢༩ ཟླ་དག ༢༩༢༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱུའ། «ཅ་བ་ཤེས་རབ།» རབ་བྱེད། ༡༨ ཟློག ༩ འོག ༡༡ ན་༩
 ༣༩ གོ་རམས་པའི་«ལྷ་པའི་ཤེན་འབྱེད་»དང་། ལྷག་ཚང་གི་«གྲུ་བ་མཐའ་ཀླན་ཤེས་»མོགས་སུ་གཟིགས། དེ་ལྷན་འདྲེ་ཅོང་
 ཁ་བ་ཆེན་པོ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་པོད་ཀྱི་དབུ་མ་སྐྱ་བ་གསལ་ཆེ་བ་གཞན་རྟོག་ལོ་ཆེན་པོ་དང་། ལྷ་བ་ཆོས་མེད། འཇམ་མགོན་
 ས་པམ། རོང་རྟོན་ཆེན་པོ་མོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བདེན་པ་བཀག་ཅམ་སྟོང་ཉིད་དུ་བཞུད་པའི་སྟོང་ཁོ་བོས་བོད་ཀྱི་གཙུག་གཅེས་
 བརྟམ་ཀྱི་བོད་ཐེང་ ༡༨ «ཟབ་མོ་ལྷ་པའི་བྱེད་པར་བཤད་པའི་གཞུང་གཅེས་བརྟམ་»ཞེས་པའི་རྟོན་གྱིང་རྟོན་དུ་ལུས་ཟིན་
 པ་དེར་གཟིགས་འཆོལ།

༣༠ ཟླ་དག ༢༩༣༠ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱུའ། «རྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་བ།» ཟློག ༥༩ འོག ༢༥ བ༥

༣༡ ཟླ་དག ༢༩༣༡ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱུའ། «རྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བ།» འོག ༡༢༠ བ༥

༣༢ ཟླ་དག ༢༩༤༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་མངས་རྒྱས་བསྐྱེད་སུ། «བྱ་རྒྱ་པ་ལི་ཏ།» རབ་བྱེད། ༡༥ འོག ༢༩༩ བ༢

༣༣ ཟླ་དག ༢༩༤༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་མངས་རྒྱས་བསྐྱེད་སུ། «བྱ་རྒྱ་པ་ལི་ཏ།» རབ་བྱེད། ༡༢ འོག ༢༩༩ བ༢

༣༤ ཟླ་དག ༢༩༥༠ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་བ་གསལ་བ། «ཆོག་གསལ་ལ།» རབ་བྱེད། ༡༥ འོག ༥༩ བ༡

༣༥ ཟླ་དག ༢༩༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་བ་གསལ་བ། «འཇུག་པ་རང་འགྲེལ།» འོག ༢༡༥ ན་༩

༣༦ ཟླ་དག ༢༩༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ལེགས་ལུན་འབྱེད། «རྟོག་གོ་འབར་བ།» འོག ༥༠ བ༩ ད་ལྷ་བསྟན་འབྱུང་དུ་«དབུ་
 མའི་དོན་བསྟན་པ་»ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་ཀྱི་གཞུང་བྱུང་རུ་ཞིག་ལེགས་ལུན་བྱེད་ཀྱིས་མཛད་པར་བྱངས་པའི་ནང་དོན་
 དམ་ལ་རྣམ་གངས་དང་རྣམ་གངས་མ་ཡིན་པའི་བཤད་པ་ཕྱིས་ཀྱི་རང་རྒྱུད་པའི་སྟོང་དཔོན་དག་གི་གཞུང་ལས་བྱུང་བ་མི་ལྷ་
 བ་བཞིན་འཁོད་འདུག་མོད། «རྟོག་གོ་འབར་བ་»གཞུང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་ནང་དེ་འདྲའི་རྣམ་དབྱེ་གསལ་བ་བགྲོས་ཟུར་
 ཅམ་ཡང་མ་བྱུང་བས། འདིའི་ལེགས་ལུན་བྱེད་བྱ་བ་རྟོག་གི་འབར་བ་རྩོམ་པ་བོའི་ལེགས་ལུན་ཡིན་མིན་བརྟག་དགོས་
 པར་མཐོང་། གཞུང་རྒྱུང་རུ་འདིར། “དང་བོ་དེ་ཡང་གཉིས་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་རྣམ་གངས་དོན་དམ་དང་། རྟོག་པ་བཀག་
 པའི་དོན་དམ་མོ།” ཞེས་རྣམ་གངས་པའི་དོན་དམ་ལའང་ནང་གསེས་རིགས་པའི་དོན་དམ་དང་། རྟོག་པ་མོགས་པའི་
 བཀག་པའི་དོན་དམ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བྱུང་བ་བརྟག་

༣༧ ཟླ་དག ༢༩༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ར་ལེགས་ལུན་འབྱེད། «རྟོག་གོ་འབར་བ།» འོག ༡༩༩ བ༩

༣༨ ཟླ་དག ༢༩༥༩ བསྟན། དབུ་མ། མ་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པོ། «བདེན་གཉིས།» ཟློག ༩-༡༡ འོག ༩ ན་༩

༣༩ ཟླ་དག ༢༩༥༩ བསྟན། དབུ་མ། མ་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པོ། «བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ།» འོག ༥ ན་༡

༤༠ ཟླ་དག ༢༩༥༩ བསྟན། དབུ་མ། མ་ཞིབ་འཛོ། «དབུ་མ་རྒྱུ།» ཟློག ༢༠ འོག ༡༩ ན་༢

༤༤ རྟོན་དམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འདིའི་སྒྲིབ་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བཤད་པ་ཞིབ་ཤོས་ཤིག་ནི་ལམ་རིམ་ལྷན་མཐོང་རྒྱུ་བར་བྱུང་བ་
 ལ་གཟིགས། གཞན་ཡང་རྟོན་གནས་འདིའི་སྒྲིབ་དབྱེ་པ་རྒྱུ་ཙམ་ཞིག་ཀྱང་མཐུན་འཇམ་དབྱུངས་བཞད་པའི་«གྲུབ་
 མཐའ་ཆེན་མོ»(དབ། ཤོག ༥༥- ༥༦ བར)དང། ཆོས་རྗེ་དག་དབང་དཔལ་ལྷན་གྱི་«གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ལུགས་
 གྱི་བདེན་གཤིས་རྣམ་བཞག»(གསུང་འབུམ། བོད། ཤོག ༡༩ ན༡ - ༥༩ ན༣ བར)ནང་རང་རྒྱུད་པའི་སྒྲིབ་དཔོན་
 རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དངས་ཏེ་བཤད་པ་ཞིབ་པར་མཛད་པ་བཞགས།

༤༥ རྟེན་གྱི་ ༣༥༠ བསྟན། དབུ་མ། ལ་རྒྱ་བ་གསལ་པ། «ཆོག་གསལ་པ།» རབ་བྱེད། ༩༩ ཤོག ༡༥༩ བ༧
 ༤༦ རྟེན་གྱི་ ༣༥༡ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ཞིབ་ལྷ། «སྒྲིབ་འཇུག» ལེལ་ ༩ སྟོག ༩ ཤོག ༣༡ ན༡
 ༤༧ རྟེན་གྱི་ ༣༥༢ བསྟན། དབུ་མ། ཙམ་མོན་པོ་ལྷ་རྒྱུ་བ། «རྩ་བ་ཤེས་རབ།» རབ་བྱེད། ༡༩ སྟོག ༢ ཤོག ༢༡ ན༣
 ༥༠ རྟེན་གྱི་ ༤༠ བཀའ། དཀོན་བརྟེན་པ། ར་ ཤོག ༤༠ བ༥ ཡལ་སྤྲུལ་མཇལ་བའི་མདོ་ལུང་འདི་ཆོག་གསལ་པ་དང་འཇུག་པ་
 རང་འགྲེལ་གཤིས་ཀར་དུངས།

༥༡ རྟེན་གྱི་ ༡༡༩ བཀའ། མདོ་རྟེ། མ་ «ཀུན་རྫོབ་དང་རྟོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པའི་མདོ།» ཤོག ༣༥༢ ན༣
 ༥༢ རྟེན་གྱི་ ༣༥༣ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ ཤེར་འབྱུང་སྒོ་གོས། «སྒྲིབ་འཇུག་རྒྱུ་ཆེར་འགྲེལ།» ཤོག ༡༩༩ བ༣
 ༥༣ རྟེན་གྱི་ ༣༥༤ བསྟན། དབུ་མ། ཙམ་མོན་པོ་ལྷ་རྒྱུ་བ། «རིགས་པ་དུག་རྩ་བ།» སྟོག ༥༩ ཤོག ༣༩ ན༢
 ༥༤ རྟེན་གྱི་ ༣༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཙམ་མོན་པོ་ལྷ་རྒྱུ་བ། «རིགས་པ་དུག་རྩ་བ།» སྟོག ༥༩ ཤོག ༣༩ བ༧
 ༥༥ རྟེན་གྱི་ ༣༥༦ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ རྒྱ་བ་གསལ་པ། «རིགས་པ་དུག་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ།» ཤོག ༣༠ ན༡
 ༥༦ རྟེན་གྱི་ ༡༥༠༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། རི་ མོན་པོ་ལྷ་རྒྱུ་བ། «བྱང་རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ།» སྟོག ༥༡ ཤོག ༩༠ ན༤
 ༥༧ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། གསུང་འབུམ། བ «དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྤྱི་དཔོ།» ཤོག ༤༤ བ༤ ནས་ ༥༣ ན༩
 ༥༨ རྟེན་གྱི་ ༣༥༧ བསྟན། དབུ་མ། ཙམ་མོན་པོ་ལྷ་རྒྱུ་བ། «རྩ་བ་ཤེས་རབ།» རབ་བྱེད། ༩༩ སྟོག ༢ ཤོག ༡༩ བ༢
 ༥༩ བོད་མཚུངས། «རྩ་བ་ཤེས་རབ།» སྟོག ༡༩ ཤོག ༡༥ ན༤
 ༦༠ རྟེན་གྱི་ ༣༥༨ བསྟན། དབུ་མ། ཙམ་མོན་པོ་ལྷ་རྒྱུ་བ། «རྩོད་པ་བསྟོག་པ།» སྟོག ༡༡ ཤོག ༣༩ ན༤
 ༦༡ རྟེན་གྱི་ ༣༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཙམ་མོན་པོ་ལྷ་རྒྱུ་བ། «རྩ་བ་ཤེས་རབ།» རབ་བྱེད། ༩༩ སྟོག ༡༩ ཤོག ༡༥ ན༩
 ༦༢ བོད་མཚུངས། «རྩ་བ་ཤེས་རབ།» རབ་བྱེད། ༡༩ སྟོག ༡༠ ཤོག ༡༡ ན༩
 ༦༣ བོད་མཚུངས། «རྩ་བ་ཤེས་རབ།» རབ་བྱེད། ༡༩ སྟོག ༡༤ ཤོག ༥ ན༩
 ༦༤ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ། བོད། ༡༨ གསུང་ཐོར་བ། «རྟེན་འགྲེལ་བསྟོད་པ།» སྟོག ༥ ཤོག ༡༥ བ༣

༥༥ གོང་མཆོངས། གྲོག ༡༩

༥༦ རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ། བོད། བ «ཕྱ་ཤེ་ཤིག་ཆེན།» ཤོག ༢༥༩ བཅ

༥༧ རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ། བ «རྩེ་བཙུན་མེད་མདའ་བ་ལ་ལུལ་བའི་ཤོག་དྲིལ།» ཤོག ༢ ཅ།

༥༨ རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ། བོད། ཁ གསུང་ཐོར་བ། ཤོག ༢༣༩ བལ

༥༩ རྩེ་དགེ ༢༢༢༢ བསྟན། དབུ་མ། ཙ མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱལ། «བཙོང་བ་བསྟོག་པ།» གྲོག ༢༩ ཤོག ༡༢༢ བཅ

༦༠ རྩེ་དགེ ༢༢༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཙ འཕགས་པ་ལྷ། «དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ།» རབ་བྱེད། ༡༤ གྲོག ༢༥ ཤོག ༡༢ ཅ།

༦༡ རྩེ་དགེ ༢༢༤༡ བསྟན། དབུ་མ། ལྷ་བ་གསལ་པ། «དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ།» སེམས་བསྐྱེད། ༤ གྲོག ༡༢༩ ཤོག ༢༡༢ བཅ

༦༢ རྩེ་དགེ ༢༢༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ར ལེགས་ལྷན་འབྱེད། «རྟོག་གི་འབར་བ།» ཤོག ༡༢༡ བལ

༦༣ རྩེ་དགེ ༢༢༢༢ བསྟན། དབུ་མ། ཙ མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱལ། «བཙོང་བ་བསྟོག་པ།» གྲོག ༣༠ ཤོག ༢༢ ཅ།

༦༤ རྩེ་དགེ ༢༢༢༢ བསྟན། དབུ་མ། ཙ མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱལ། «བཙོང་བ་བསྟོག་པའི་འབྲེལ་པ།» ཤོག ༡༢༢ བཅ། ཅས་

༡༢༩ ཅ། བར་ལ་གཟིགས།

༦༥ རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ། བ «ཐུང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ།» ཤོག ༤༢༢ བཅ། ཅས་གཟིགས།

༦༦ རྩེ་དགེ ༢༢༤༡ བསྟན། དབུ་མ། འ ལྷ་བ་གསལ་པ། «དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ།» སེམས་བསྐྱེད། ༤ གྲོག ༡༢༩ ཤོག ༢༡༠ ཅ།

༦༧ གོང་མཆོངས། སེམས་བསྐྱེད། ༤ གྲོག ༡༢༩ ཤོག ༢༡༠ ཅ།

༦༨ རྩེ་དགེ ༢༢༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ལ ལྷ་བ་གསལ་པ། «ཐུང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད།» ཤོག ༢༤༩ བཅ

༦༩ ལྷག་ཆང་ལོ་རྩེ་བས་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྷ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བཞེད་པར་སྤང་ལ། སྤྱི་ལོ་གོ་གསལ་རྣམས་གཉིས། འཇུག་གི་

འཇུག་མི་ལམ་སོགས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྷ་བ་ལ་ཐོ་རགས་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་མི་བཞེད་མོད། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་

ཆོགས་བཞེད་མི་བཞེད་དང་། ཆོད་མ་བཞེད་མི་བཞེད། དེ་བཞིན་དུ་རང་ལུགས་ལ་དམ་བཅའ་ཡོད་མེད་སོགས་གི་ཁྱད་

པར་ཡོད་རྒྱལ་གསུངས།

༧༠ རྩེ་དགེ ༢༢༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ས རྩོམ་དཔོན་ཀ་ལྷ་ལ་གྲི་ལས་མཛད་པའི་གཞུང་«ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་

གྲུབ་པ་»ཞེས་པ་ཞིག་བཞུགས།

༧༡ འདིའི་ཐད་ཀྱི་ཁུངས་རྣམས་ལེགས་པའདད་སྤྱིང་པོར་དྲངས་ཤིང་བཤད་པ་ཞིབ་པར་མཛད་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས།

༧༢ རྩེ་དགེ ༢༢༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ར ལེགས་ལྷན་འབྱེད། «རྟོག་གི་འབར་བ།» ༤༠ ཅ།

༧༣ རྩེ་དགེ ༢༢༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ར ལེགས་ལྷན་འབྱེད། «རྟོག་གི་འབར་བ།» ༤༤ ཅ།

༡༩ རྩེ་དགོ ༡༩༩༡ བསྟན། དབུ་མ། མ་ ཡེ་ཤེས་སྒྲིང་བོ། «ཡདེན་གཉིས།» གློ་ག ༩ ཤོག ༡ རྩེ

༢༠ རྩེ་དགོ ༡༩༩༣ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་བ་གྲགས་པ། «དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ།» ཤོག ༡༩༩ རྩེ

དཔེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད།

༡ འདིར་ར་ཚོས་པོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཞུས་ཀྱི་པོད་ཐེང་བཅུད་གྲག་པར་«དབུས་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་
ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ།»ཞེས་པའི་དེབ་འདིའི་ནང་བཞག་ས་ཁུག་སོལ་བའི་མ་ཕྱི་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
ཆེན་པོའི་གཙུང་འབྲུམ་མ་པར་བཞག་ས་པ་བཀ་ཤིས་ལྷན་པོའི་དཔར་མ་ལ་གཞི་བཙེལ་ཞིང་། དེ་དང་དཔར་མ་བསྐྱར་
ཡུལ་ལྷ་ས་ཞོལ་དཔར་མ་དང་། རྒྱ་འབྲུམ་དཔར་མ་གཉིས་དང་ཕན་ཚུན་བསྐྱར་ཞིབ་ཞུས།

གཞི་རྒྱུ་ར་ཚོས་མ་དཔེ་ཚོར་བཙེམ་ཞུས་པར་ཡིན་པོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཞུས་རྒྱུག་པ་པོའི་ཐེང་
བརྗོད་ནས་མ་ཕྱེན་ངེས་ལ། གཞུང་སོ་སོར་བཀའ་བསྟན་དང་དེ་བཞིན་དུ་པོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་སྡེ་རྒྱུ་ཀྱི་གཙུང་ཤིན་ཏུ་
མང་བ་ཞིག་ཡང་ན་དངོས་སུ་ཡུང་འབྲེན་མཛད་པ་འདུ། ཡང་ན་ཞལ་འཕངས་མཛད་པ་རྣམས་ཅི་ལྟར་གྱི་སོ་སོའི་ཁྱད་སྤྱོད་
འཚོལ་ཞིབ་ཞུས་ཏེ་མཛད་པ་པོ་དང་གཞུང་སོ་སོའི་མཚན། དེ་བཞིན་དུ་གཙུང་འབྲུམ་ཀྱི་པོད་ཀྱི་ཨང་གྲངས། ཤོག་
གྲངས་ཡིག་ཐེང་དང་བཙས་པ་གསལ་བར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ་མཚན་བཀོད་ཡོད། དཀའ་བསྟན་གྱི་ཡུང་ངོས་འཛིན་
རྒྱལ་ས་ **ཟླ་དགེ** ཞེས་པའི་བསྐྱུས་ཡིག་བཀོད་པ་ནི་ཟླ་དགེ་བཀའ་འཁྲུང་དང་བསྟན་འབྲུང་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་
ར་ཚོས་དབྱུང་ཞིབ་ཞུ་ཡུལ་ནི་རྒྱ་གར་ལྷི་ཡིར་དཔར་བཞུས་ཀྱི་དཔར་དུ་བཏབ་པའི་དཔར་མ་དེ་ཡིན་པས་པོད་ཀྱི་ཨང་
གྲངས་དང་ཤོག་གྲངས་སོགས་བཀོད་པ་དཔར་མ་དེ་གཞི་བཙུང་ཡིན། དེ་ཡང་མཐུན་ཤོག་ལ་ཉག་ས་ **ན་** དང་། རྒྱུ་
ཤོག་ལ་ཉག་ས་ **བ་** བཙས་བཀོད་ཅིང་། དེའི་མཇུག་དུ་ཡིག་ཐེང་ཡང་ངོས་འཛིན་ཞུས་ཡོད། ཟླ་དགེ་དཔེ་ཐོའི་ཨང་
གྲངས་ནི་ནི་ཙོང་ཏོ་ཏོ་ཀུམ་ཐོ་སྟོབ་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་བའི་ཟླ་དགེ་བཀའ་བསྟན་གྱི་དཀར་
ཆགས་གཞི་བཙུང་གི་ཨང་གྲངས་དེ་རྣམས་ཡིན། **པེ་ཅིང་** ཞེས་པ་ནི་པེ་ཅིང་ནས་དཔར་བསྐྱུན་གནང་བའི་བཀའ་
བསྟན་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེའི་དཔེ་ཐོའི་ཨང་གྲངས་ནི་ནི་ཙོང་ནས་པེ་ཅིང་དཔར་མ་དེའུ་གཞུགས་སུ་བསྐྱར་དུ་དཔར་
བསྐྱུན་བྱེད་རྒྱལ་ས་ཀྱི་ཡུག་དཔའི་མཚན་ཐོ་བསྒྲིགས་པ་དེ་ཡིན་ལགས།

མཐའ་དོན་འདིར་ར་ཚོས་པོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཞུས་ནང་པོད་ཀྱི་ནང་བསྟན་རིག་པའི་གཞུང་ཤིན་
ཏུག་ལ་ཆེ་ཞིང་གྲགས་ཆེ་བ་འདིར་ཞུ་དག་གཙང་ངེས་ཀྱི་སྟེང་དེའུ་གཞུགས་སུ་དཔར་བསྐྱུན་ཞུ་བར་དགའ་སྟོ་
ཡིད་རང་དང་བཙས། གཞུང་འདིའི་ཐོག་ནས་རང་རིགས་སྟོགས་ར་མང་པོས་པོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་རིག་གནས་ཀྱི་ནང་
ཚན་ནང་རིག་པའི་གནས་དོན་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་གཏིང་ནས་གོ་དོན་གསལ་ལེགས་པར་བརྟེན་པ་མ་ཟད་གང་ལྟར་ཐོས་
བསམ་བསྟོན་གསུམ་གྱི་ལམ་ནས་ལག་ལེན་དུ་འཁྲུང་བའི་གོ་སྐབས་ལེགས་པོ་འདེམ་བྱས་པའི་རེ་སྟོན་ཞུ་བོད་ཀྱི་
གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས། ལྷ་ཆོས་ལ།

༡༡། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་
དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ།།

རྗེ་ཙཱ་ཁ་པ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པས་མཛད།

སེམས་བརྩེད་དང་པོ།

༡༡༡། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་བཙུན་སློ་
མ་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་། འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གྲུས་པ་ཆེན་པོས་བྱག་འཇོལ་
ཞིང་རྒྱབས་སུ་མཆིའོ།

ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ན་གཏེར། །འཛིག་རྟེན་ཀྱི་མ་འདྲིས་མཛེས་
བཤེས་ཏེ། །ས་གསུམ་འགོ་ལ་ལམ་བཟང་མཆོན་པའི་མིག་ལྷུང་དབང་སྤྱོད་པའི་ཉི་མས་ཉག་ཏུ་
སྒྲོངས། །རབ་འབྱམས་རྒྱལ་བའི་འཁོར་དུ་ཟབ་མོའི་གནས། །ཡང་དག་སྤུལ་གྱི་གདམ་གྱི་སང་
གོའི་སྒྲ། །ཀྱན་ནས་སྒྲོག་ལ་མཚུངས་པ་མ་མཆིས་པའི། །འཇམ་དབྱངས་སློ་མས་ཉག་ཏུ་བྱིན་གྱིས་
ལྷོངས། །དུས་གསུམ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད། །མཐའ་བྲལ་དབུ་མ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
འབྱུང་ལམ། །རྗེ་བཙུན་འགྲེལ་བར་ལུང་བརྟན་སྤྱུ་སྒྲུབ་ལ། །སྤིང་ནས་འདུད་དོ་བརྟེ་བའི་ལྷགས་རྒྱས་
ཟུངས། །མགོན་དེའི་གདམས་པས་གོ་འཕང་མཐོར་གཤེགས་ནས། །ཉིད་གྱིས་གཟིགས་གང་འགོ་ལ་
གསལ་མཛད་པའི། །ལེགས་ལམ་སྟོན་པའི་གདམ་ལ་དབང་འབྱོར་བ། །དཔལ་ལྷན་འཕགས་པ་ལྷ་
ཡི་ཞབས་ལ་འདུད། །རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་བཀའ་བྲུབ་ཅིང་། །འཕགས་པའི་དགོངས་པ་
མཐར་ཐུག་གསལ་བར་མཛད། །བྲུབ་པའི་རིག་འཛིན་གནས་སུ་གཤེགས་ཐུང་བ། །སངས་རྒྱས་
བརྒྱངས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོས་བྱག་འཇོལ། །སྤུལ་རྟོགས་དཀའ་བྱུང་སྤོང་ཆེན་པོའི་ལམ། །སྤྱུ་སྒྲུབ་
ལྷགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གནད། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྟོན་མཛད་ལྷ་བའི་ཞབས། །ཞིབ་ལྷ་དང་
བཅས་པའི་ཞབས་ལ་འདུད། །སྤྱུ་སྒྲུབ་འཕགས་པ་ལྷ་ཡི་བྲུབ་པའི་མཐའ། །ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གསུམ་
གྱིས་བཀྲལ་བ་ཉིད། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་གནད་དོན་ཀྱི་རྫོགས་པར། །དྲི་མེད་སྒོ་བྲོས་མིག་གིས་
ལེགས་མཐོང་ཞིང་། །ཐྱོགས་འདྲིར་ལྷགས་དེ་འཆད་འདོད་པལ་མོ་ཆེས། །བཤད་པའི་དྲི་མས་སྐྱགས་
པ་བསལ་བྱིར་དང་། །གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་བྱིར་ཡོངས་དག་བཤད་པ་ཡིས། །དབུ་མ་འཇུག་པའི་རྒྱ་
ཆེར་བཤད་པ་བྱ།

མཚན་དོན་དང་འགྲུར་ཕྱག

འདིར་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་དོན་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རང་གི་འགྲེལ་པ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པ་ལ་བཞི།
མཚན་གྱི་དོན། འགྲུར་གྱི་ཕྱག་གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་དོན་ནོ།།

དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་ན་རྒྱ་དེགས་བཞི་ཡོད་པའི་ལོགས་པར་སྐྱར་བའི་རྒྱ་དུ་ན། བསྟན་
བཅོས་འདིའི་མཚན་མ་རྩུ་མ་ཀུམ་པ་རྩུ་ར་ན་མའོ། །དེ་པོ་ད་རྒྱ་དུ་བསྐྱར་ན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་
ཞེས་བྱ་བའོ། །འདིར་གང་ལ་འཇུག་པའི་དབུ་མ་ནི། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར།¹ ཞེས་གསུངས་པས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདིའི་འགྲེལ་པར་རྩ་གཤམ་
སུ་མཛད་པ་ན་དབུ་མ་ལས། ཞེས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རྩ་གཤམ་ལ་བྱའོ། །དབུ་མའི་གཞུང་གཞན་
དང་། དབུ་མའི་དོན་གཞན་ལ་མི་བྱའོ། །མ་རྩུ་མ་ཀུམ་པ་ཀྱི་བྱིངས་ལ་འབུམས་ནས། དབུ་མའི་
བསྟན་བཅོས་སམ་དབུ་མའི་བྱ་བ་མཐའ་ལ་དབུ་མར་བྱས་པར་གཤམ་རབ་སྟོན་མར་ཡང་བཤད་
པས།² དབུ་མ་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་བྱུང་ཡང་། འདིར་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་གོ་བར་བྱའོ།།

པོ་ན་རྩ་བ་གཤམ་རབ་ལ་བསྟན་བཅོས་འདིས་འཇུག་ཚུལ་དེ་རྒྱ་ཞིག་ཅེན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་
བསྟན་བཅོས་དེར་ཀྱན་རྫོང་དང་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་མ་བརྟོད་ལ། འདིར་དེ་གཉིས་
རྒྱས་པར་བསྟན་པས་དེ་ལ་འཇུག་གོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་པོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པའི་
རྣམ་གྲངས་ནི། འཇུག་པ་ལས་རྩ་བ་གཤམ་རབ་གིན་ཏུ་རྒྱས་པས། བཤད་པ་དེ་ལོགས་པར་མ་མཐོང་
རོ། །རང་གི་ལུགས་ནི་རྩ་བ་གཤམ་རབ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྟོ་
ནས་སོ། །དེའི་དང་པོ་ནི་རང་འགྲེལ་ལས། ལུགས་འདི་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་
གྱིས་ངས་པར་བྱའོ།³ ཞེས་པ་དང་། དེ་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་ཚོས་ཟབ་མོ་འདི་སྤངས་པས། དེའི་ཕྱིར་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དེ་པོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་
འཇུག་པ་འདི་སྐྱར་བ་ཡིན་ནོ།⁴ ཞེས་རང་གིས་དབུ་མའི་དོན་གཏན་ལ་བབ་པ་དེ། དབུ་མ་པ་གཞན་
དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དང་མཐུན་པར་
བཤད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་ངས་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་བཅུམས་པར་གསུངས་དེ།
ཆོག་གསལ་ལས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཚུལ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་གཤམ་རབ་བྱ་བར་གསུངས་

གིང་། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་དགག་པ་ཅུ་ཤེ་དང་། ཚིགས་གསལ་དུ་མི་རྒྱས་པ་འདིར་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དགོས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་མ་ཅུ་ཤེའི་དོན་ལེགས་པར་ངེས་
པ་ནི། གཞུང་འདིས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གཅིག་གོ།

རྒྱ་ཆེ་བའི་སྒྲོན་མ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། འཕགས་པའི་ལུགས་འདིར་ཐེག་པ་གཉིས་
ལ་གནས་པ་ལ། ཤིན་རྒྱ་ཟབ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་མི་འབྲེད་ཅིང་།
ཅུ་ཤེ་ལས་ཟབ་མོའི་བྲོགས་མ་གཏོགས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱུང་ཚལ་མ་བསྟན་ཀྱང་། གཞུང་
འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས། ཐེག་ཆེན་པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པའི་
རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་པའི་གདུལ་བྱ་ཁོ་ནའི་
དབང་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཅུ་ཤེར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ཡང་རང་འགྲེལ་
ལས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཡང་རིགས་པ་ཉིད་དེ།
རྒྱས་པར་བསྟན་པ་བརྟུན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
པ་མདོར་མཆོན་པ་ཅམ་ཞིག་རྒྱ་ཟད་དོ། །ཞེས་ཤིན་རྒྱ་གསལ་པར་གསུངས་ཏེ་འོག་རྒྱ་འཆད་དོ། །

དེ་ལྟར་ན་གཞུང་དེར་བསྟན་པའི་ལམ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གཞན་འཕགས་
པའི་མན་ངག་གིས་ཁ་བཀང་ཆེན་ཤིན་རྒྱ་ལེགས་པས། དེ་སྒོར་བ་ལ་སོ་སྒྲིའི་སའི་ཆོས་གསུམ་དང་།
འཕགས་པ་སྒོར་བའི་ས་བཅུ་དང་། འབྲས་སུའི་ས་དང་། ས་ལྡ་བ་དང་དུག་པའི་གོ་རིམ་གྱིས་བསམ་
གཏན་གྱི་ངོ་བོ་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས། བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱེད་པའི་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པ་རྣམས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཅུ་ཤེའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་
པའི་ཆེ། འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པ་འདི་རྣམས་དྲན་ནས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་ཆོགས་པའི་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་བྱུང་ན། གང་ཟག་དེ་ལ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་བརྒྱུ་མས་པའི་དགོས་པ་
གཉིས་སྟོར་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཅུ་ཤེའི་ལམ་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྒྲོན་མ་འཇུག་
པ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གཉིས་པའོ། །

གཉིས་པ་(འཕྱར་གྱི་ཕྱག)ནི། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཆོལ་ལོ།

ཆོག་གི་དོན་གོ་བར་སྒྲུ་ལ། འཇམ་དཔལ་ལ་ཕྱག་འཆོལ་བ་ནི། གཞུང་འདི་དོན་དམ་པའི་

ཚོས་མངོན་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་པས། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། རྩོན་གྱི་བཀའ་བཅད་པ་དང་མཐུན་པར་མཛད་པའོ།།

བསྐྱན་བཅོས་ཚུམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཚོན་པར་བཞེད་པ་ལས་ སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་བསྟོན་པ།

གསུམ་པ་(གཞུང་གི་དོན་)ལ་བཞི། བསྐྱན་བཅོས་ཚུམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཚོན་པར་བཞེད་པ། བརྩམས་པའི་བསྐྱན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས། བསྐྱན་བཅོས་རི་ལྟར་བརྩམས་པའི་ཚུལ། བསྐྱན་བཅོས་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྟོན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་བསྟོན་པ་དང་། སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་བྱེ་བྱེ་ཐུག་འཚལ་བའོ།།

དང་པོ་ནི། དགོས་པ་དབུ་མའི་བསྐྱན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། གང་ཟག་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཚུམ་པར་བཞེད་པ་རྒྱ་བའི་ཞབས་ཀྱིས། གཞུང་གཞན་ལས་མཚོན་བཞེད་ཀྱི་ལུལ་དུ་མཛད་པའི་ཉན་རང་གཉིས་མཚོན་བཞེད་ཀྱི་ལུལ་དུ་མ་བཀོད་པར་མ་ཟད། སངས་རྒྱུས་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ལས་ཀྱང་ཐོག་མར་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱ་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་པོ། སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་བཅོན་རར་བསྐྱམས་པ་སྐྱབས་མེད་པ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་སྒྲོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། རྒྱའི་གཙོ་བོ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ། སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོན་པར་འོས་པར་བསྐྱན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཞེས་སོགས་ཚོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་སྟོས་སོ།།

འདི་ལ་གཉིས། སྤྱིང་རྗེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱར་བསྐྱན་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྩ་བར་བསྐྱན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཉན་རང་གཉིས་བྱལ་དབང་ལས་སྟེན་ཚུལ་དང་། སངས་རྒྱུས་རྣམས་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་ཚུལ་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་གསུམ་བསྐྱན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱུས་འབྲིང་རྣམས་བྱལ་དབང་སྟེན།

ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་གཞན་ལས་ཉན་ནས། བསྐྱོམས་པའི་འབྲས་བུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་པ་ན། རོན་དེ་གཞན་ལ་ཐོས་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་ཏེ། ཐོས་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟར་བྱ་བ་བྱས་སོ། །འདི་ལས་སྤྱིད་པ་གཞན་མི་ཤེས་སོ།^{༡༠} །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུང་རབ་ལས་

མར་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར་ཤོ། །རྒྱ་བཤད་འདི་གཞུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་སྟོགས་འགའ་ཞིག་ལ་མེད་
 གྱུར། རྒྱུན་མེད་དེ་རྒྱ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་ལ་རྒྱ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པས་མ་ཁྲུབ་པ་ནི།
 དཔེར་ན། རྒྱ་མ་ལས་སྟེང་པའི་བརྒྱ་ལ་མཚོ་སྟེང་གི་རྒྱ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་རྒྱ་དེ་དེ་རྒྱ་བ་ཀ་¹¹ནི་ཐོས་སྟོགས་ལ་ཡང་འཇུག་པ་ལྟར་ན། འབྲས་བུའི་མཚོག་གམ་སངས་
 རྒྱས་ཡུ་བཤོད་པའི་ལམ། སངས་རྒྱས་རྒྱལ་ལས་ཐོས་ནས་ཐོག་བ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ལམ་དེ་དོན་
 དུ་གཉིས་བརྒྱམས་ལ་སྟོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་ཏེ། དམ་ཚོས་པད་དཀར་ལས། མགོན་པོ་དེ་
 རིང་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་ལྟར། །བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཡང་དག་བསྟུག་པར་བགྱི། །བྱང་ཆུབ་པ་ཡི་རྒྱ་ཡང་
 རབ་དུ་བརྗོད། །དེ་བས་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་མི་བཟད་འདྲ།¹² །ཞེས་གསུངས་ཏེ་རྒྱ་མཚན་འདི་
 གཉིས་བྱང་ཆུབ་མེས་སྐད་པའ་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་འདྲ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་རྒྱམས་ལ་ནི་
 ཐོས་སྟོགས་ཀྱི་དོན་དངོས་སོ། །ཁ་ཅིག་ཀྱང་པ་གསུམ་པ་ལ་དམ་པའི་རྒྱ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་རྣམ་མཁོ་
 ཐོག་ཆེན་གྱི་དང་། བྱི་མ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་པོ་ཞེས་ཟེར་མོད་ཀྱང་། དང་པོ་ནི་ཐོག་ཆེན་གྱི་བྱང་
 ཆུབ་དང་། གཉིས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་དེར་བཤོད་པའི་ལམ་ལ་བྱེད་པ་འགྲེལ་པའི་དགོངས་པ་ལོ། །བྱང་
 མེས་སྐད་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སངས་རྒྱས་ལས་ཐོས་ནས། གདུལ་བྱ་ལ་སྟོག་པས་ཉན་
 ཐོས་ཡུ་འབྱུར་རོ་སྟུམ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ་ལམ་དེ་སྟོག་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། རྗེས་སུ་མཐུན་པ་
 ཅུམ་ཡང་རང་གིས་མི་རྒྱུབ་པ་ལ་བསམས་པ་ཡིན་པས་སོ། །

སངས་རྒྱས་འབྲིང་ཞེས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི། འགྲེལ་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེ་ཉིད་གང་ཟག་
 གསུམ་ཆར་ལ་འཇུག་སྟེ།¹³ ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ཏ་དུ་བརྒྱ་ཞེས་པའི་རྒྱ་གང་ཟག་
 གསུམ་ག་ལ་འཇུག་པར་འཆད་པ་ལྟར་ལོགས་ཏེ། ཏ་དུ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །བརྒྱ་ཁོང་དུ་རྒྱད་པ་ལའོ། །
 ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་བརྒྱའི་རྒྱའི་དོན་དུ་བྱས་པའི་ཆོ། དོན་དེ་གང་ཟག་གསུམ་ག་ལ་
 ཡོད་པས། དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྒྱས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་བརྟན་ཅེས་ཟེར་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་
 ཡུ་བརྒྱར་ཤོ། །རྒྱུར་བརྒྱའི་རྒྱ་སངས་རྒྱས་ལ་བརྒྱར་དུ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱབས་འདིར་མི་འཚོམ་སོ། །བརྒྱའི་
 རྒྱ་ནི་པད་འདབ་རྒྱས་པ་དང་། གཉིད་སྐད་པ་ལ་ཡང་འཇུག་པར་བཤད་པས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་
 བརྒྱར་མི་དགོས་སོ། །

འབྲིང་གི་དོན་ནི། རང་རྒྱལ་རྣམས་ནི་བརྒྱལ་པ་བརྒྱར་བཤོད་ནམས་དང་ཡོ་གེས་

པ་ཉེན་པ་¹⁶གོང་དུ་འཕེལ་བའི་བྱད་པར་གྱིས། ཉན་ཐོས་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་། པམོད་
ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འཇུག་
པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་མེད་པས་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ལས་དམན་པས་འབྲིང་བོའོ། ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་ལས་ཡེ་ཤེས་ལྷག་པའི་དོན། གཟུང་དོན་རྟོག་
པ་སྤོང་བྱིར་དང་།¹⁷ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་སྒྲུབ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ལུགས་འདིར་ཚོས་
ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཉན་རང་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་།
དེ་རྒྱད་སྒྲུབ་དེས་ཀྱང་བྱུང་མཐའ་དེ་འདོད་པར་འདུག་པའི་བྱིར་རོ། དེས་ན་འགྲེལ་བར་ཡེ་ཤེས་
གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལྷག་པར་གསུངས་ལ།¹⁸ གོང་དུ་འཕེལ་བ་ནི། ལམ་གྱི་བགྱོད་པ་གོང་དུ་རྗེ་བཟང་
དུ་འགྲོ་བའོ། དེ་ཡང་བསྐལ་བ་བརྒྱར་བམོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ལ་གོམས་པ་ལྟར་ལེན་པ་ཡིན་གྱི།
ཉན་ཐོས་ལྟར་ལམ་ལ་གོམས་པ་མིན་མི་རྣམས་པ་མེན་པའོ།

པམོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་སྒྲིལ་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཅམ་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་
འཇུག་པའི་གཙོ་བོ་ནི། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས། ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་རོ་བོས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་ན། སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚོགས་ཡིན་པས།¹⁹ ཞེས་བྲུན་མེད་
པའི་བྱང་ཆུབ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཀྱིས། འབྲས་བུར་འཛིན་པ་ལ་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་
དོན་ཚང་བའི་བམོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་སོ། དོན་དེ་མཚང་བ་གཉིས་ནི་ཚོགས་པལ་པའོ། །འདི་ཡང་
ཚོགས་ཀྱི་རྒྱད་དོད་སྟོན་ར་ལ་དེས་ཆོག་གིས་བཤད་པའི་དོན་ནོ། །པམོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
བགྱོད་པ་ཉན་ཐོས་ལས་ཆེས་ལྷག་པའི་བྱིར། འདོད་པ་ཁམས་སུ་ཡང་མིན་པ་ཐ་མ་པའི་ཆོ། སྒྲོབ་
དཔོན་གཞན་གྱིས་བརྟན་པ་ལ་མི་རྟོས་པར་དག་བཙུག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲིད་རྣམས་ཤིང་། དེ་ཡང་རང་
གཅིག་པའི་བྱིར་སངས་རྒྱས་པ་ཉེ་དག་བཙུག་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ན། རང་སངས་རྒྱས་
ཞེས་བྱ་ལ་རང་བྱུང་ཞེས་བྱང་གསུངས་སོ། །ཐུབ་པའི་སྒྲུབ་ནི་ཉན་རང་དག་བཙུག་ལ་ཡང་འཇུག་མོད་
ཀྱང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་མེན་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉན་རང་དང་
བྱང་སེམས་རྣམས་ལས་བྱང་གོང་ན་མེད་པའི་ཚོས་ཀྱི་དབང་ཐུག་དམ་པ་བརྟེས་པ་དང་། གང་ཟག་
གསུམ་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཚོས་ཀྱི་མིན་ལ་མངའ་སྒྱུར་པའི་བྱིར་རོ། །ཐུབ་དབང་དེ་རྣམས་
ལས་ཉན་རང་རྣམས་སྒྲིས་པ་ནི་དེ་དག་གིས་བརྟན་པའོ།

ཐུབ་དབང་གིས་ཉན་པར་བསྐྱེད་ཚུལ་རི་ལྗང་ཡིན་ཞེས། སངས་རྒྱལ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་
ན་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་ཐིམ་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲོན་པ་ལ་འཇུག་ལ། ཚུལ་དེ་ཉན་པར་གི་རིགས་ཅན་
རྣམས་ཀྱིས་ཉན་པ་དང་། ཐོས་པའི་དོན་སེམས་པ་དང་། བསམས་པའི་དོན་སྒྲིམ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་
འདྲ་བའི་རིམ་པ་ལས་ཀྱང་པར་འབྲས་བྱ་གང་ལ་མོས་པ་རི་ལྗང་བ་བཞིན་དུ་ཉན་པར་གཉིས་ཀྱི་འདོད་
པ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཐིམ། དེ་གཉིས་ཐུབ་དབང་གིས་བསྐྱེད་པའོ། །གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་
ཅན་མང་པོས་སངས་རྒྱལ་ལས་ཆོས་ཐོས་པའི་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱང་། རང་རྒྱལ་གྱི་
རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པས། དེ་དག་གིས་ཐུབ་པས་
གསུངས་པའི་དོན་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་བྱས་པས་རང་གི་འདོད་པ་རྫོགས་པ་མི་འབྲད་དོ་
སྒྲུལ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། གལ་ཏེ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་ཁ་ཅིག་སྒྲོན་པས་རྟེན་འབྲེལ་གསུངས་པ་ཉན་
པ་ཁོན་ལས། དོན་དམ་པ་རྟོགས་པ་ལ་མ་ཁས་པ་བྱུང་ཡང་། ཆོས་ཐོས་པའི་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་བ་དེ་
ཁོ་ན་ལ། རང་རྒྱལ་གྱི་མུང་འདས་མི་འཕྲོ་བ་མོད་ཀྱང་། སངས་རྒྱལ་གྱིས་¹¹ རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱེད་པའི་
རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུ་བ་པོས། མུང་ངེས་ཀྱི་ལས་བསགས་པས་ལས་སོག་¹² པའི་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་འབྲས་བྱ་
མ་མུང་ཡང་། སྒྲེ་བ་གཞན་དུ་ངེས་པར་མུང་བ་ལྟར། ཆེ་འདྲིར་མུང་འདས་མ་ཕྲོ་བ་ཀྱང་། ཆེ་རབས་
གཞན་དུ་ངེས་པ་ཁོ་ནར་མུང་འདས་འཕྲོ་བ་བའི་ཐིམ་དང་། རྒྱར་སངས་རྒྱལ་གྱིས་ཆོས་བསྐྱེད་པ་ལ་
ཉན་བསམ་བསྒྲོམ་གསུམ་བྱས་པས། འདོད་པ་རྫོགས་པར་བཤད་པའི་ཆེ་དེ་ཁོ་ན་ལ་བསམས་ནས་
བཤད་པ་མིན་པའི་ཐིམ་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། དེ་ཉིད་ཤེས་པས་གལ་ཏེ་འདྲིར།
མུང་ན་འདས་པ་མ་ཕྲོ་བ་ཀྱང་། སྒྲེ་བ་གཞན་དུ་འབད་མེད་པར། ཤེས་པར་ཐོབ་འགྱུར་ལས་
བཞིན་ནོ།¹³ །ཞེས་དང་། དཔུམ་ལས་ཀྱང་། རྫོགས་སངས་རྒྱལ་རྣམས་མ་བྱུང་ཞིང་། ཉན་ཐོས་
རྣམས་ཀྱང་ཟད་པ་ན། །རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། །བརྟེན་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འབྱུང་།¹⁴ །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

འབྲེལ་པར། གལ་ཏེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ།¹⁵ ཁ་ཅིག་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱེད་
ཡང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་གོ་འཕང་མ་ཕྲོ་བ་བསྐྱར་བས། རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱེད་པས་ཉན་ཐོས་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་ལན་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་དང་། གཞན་
དག་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲེ་མེད་ཀྱི་དོན་ཉམས་སུ་བླངས་མ་ཐག་ཏུ་འབྲས་བྱ་¹⁶ འབྱུང་རིགས་པ་ལས། དེ་

མེད་པས་ན། བྱིས་ཀྱང་འབྲས་བུ་དེ་མི་སྐྱེད་དོ་ཞེས་པའི་ལན་སྟོན་པར་འཆད་པའི། སྐབས་ཀྱི་དོན་
མ་རྟོགས་པའི་བཤད་པ་སྟེ། སྤྱི་བ་དབང་གིས་རང་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཚུ་ལ་ལ་དྲོགས་པ་ཆེ་བས་དེ་ལ་
དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས། དྲོགས་པ་གཅད་དགོས་པ་མ་བཅད་པར་འདུག་པའི་བྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(སངས་རྒྱལ་རྣམས་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་ཚུ་ལ་)ནི།

སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་གིང་།

ཉན་རང་གཉིས་བུའ་དབང་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། སྤྱི་བ་པའི་དབང་པོ་དེ་རྣམས་གང་ལས་
བལྟམས་གིན། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ནི་བྱང་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
གལ་ཏེ་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱལ་གྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་སྐྱེས་པས། རྒྱལ་པའི་སྤྱི་
ཞེས་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། རྒྱལ་པའི་སྤྱི་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར་སྤྱི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་བྱང་སེམས་
དཔའ་ལས་འབྱུངས་པ་རི་ལྟར་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན་བུའི་པ་ནི་བུ་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་མི་རིགས་པ་བཞིན་
ནོ་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་རྣམས་རྒྱལ་པ་འགའ་ཞིག་གི་སྤྱི་ཡིན་པ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་ཚོན་
གཉིས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་རྣམས་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
ལས་བྱང་སེམས་རྣམས་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་ཚུ་ལ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གནས་
སྐབས་ནི་བྱང་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །འདིས་ནི་སངས་རྒྱལ་
ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད། སྟོན་སྟོན་ལམ་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་
རྒྱར་པ་ཁོ་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སངས་རྒྱལ་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་བརྒྱུད་པའི་ཉེར་ལན་ཀྱི་རྒྱུའི་
སྟོན་སྟོན་བྱང་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་རྒྱར་བསྟན་ནོ། །ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་ལས་
བྱང་སེམས་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་ཚུ་ལ་ནི། རྟེན་བཅུན་འཇམ་དཔལ་བྱང་སེམས་དཔའ་འགྱུར་
པ་ཉིད་ཀྱིས། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཆེས་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་
བྱང་སེམས་ཀྱི་སེམས་འཛིན་དུ་བཅུག་པར་མདོ་མེ་ལས་འདོན་པ་ཡིན་ནོ།^{༡༩} །འདིས་ནི་བྱང་སེམས་
གཞན་ཀྱིས་ཐོབ་བུའི་སངས་རྒྱལ་དང་། རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱལ་དེའི་སྟོན་ཅིག་
བྱེད་སྟེན་བྱས་པའི་སྟོན་སྟེ། སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་པར་རྒྱུའ་པ་ཡིན་ནོ།

འདིར་ཕྱོགས་སྤྲེལ་སྤྲོ་བས། བྱང་སེམས་རྣམས་རྒྱལ་པའི་སྤྱི་ཡིན་པས། བྱང་སེམས་

ཁྱུ་ལ་པ་ལས་འབྱུངས་པ་རིགས་ཀྱི། དེ་ལས་བརྒྱུག་ནས་སྤྱོད་པ་མི་རིགས་ཞེས་བརྟན་པ་ལ། བྱང་
སེམས་ཁྱུ་ལ་བའི་སྤྱོད་ཡིན་པ་བདེན་མོད་ཀྱི། ཞེས་རང་ཡང་དེ་ལྟར་བཞེད་པར་བརྟན་པ་ན། དེ་ལས་
ཡོན་ཀྱང་བྱང་སེམས་ལས་སངས་རྒྱུ་ལྟུངས་པ་མི་འགལ་བའི་རྒྱ་མཚོན་བརྟན་དགོས་པ་མ་
བརྟན་པར། བྱང་སེམས་ལས་སངས་རྒྱུ་ལྟུངས་པར་རྒྱུ་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བརྒྱུབས་པ་ལ་
ཡང་ད་དུང་དྲོགས་པ་སྤྲུལ་སྤྱེ་བས། དྲོགས་པ་དེ་མི་ཚོད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྤྲུལ་ན། སྤྱོད་འདི་མེད་དེ་བྱང་
སེམས་ལས་སངས་རྒྱུ་ལྟུངས་པར་ཅ་བར་བརྟན་པའི་དོན་ནི། རྒྱ་མཚོན་དང་པོའི་སྐབས་སུ་
སྤྱོད་པ་ལམ་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱིས། ལམ་ཉམས་སུ་བྱུངས་པ་ལས་འབྱས་སུ་སངས་རྒྱུ་ཐོབ་པ་ལ་བཤད་
པ་ན། བྱང་སེམས་དེས་ཐོབ་པའི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྱོད་བྱང་སེམས་དེ་མིན་པར་གཤམ་བས། དེ་ལ་བདེན་
མོད་ཀྱི་ཞེས་ཟེར་བ་གལ་ཡིན། ཡང་བདག་ཅག་གི་སྤོན་པའི་གསུང་ལས་གསར་དུ་བྱང་སེམས་སུ་
སྤྱོད་པ་དེ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་དེའི་སྤྱོད་ཡིན་ཀྱང་བྱང་སེམས་དེ་ལས། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་དེ་ལྟུངས་པ་མིན་པས་
ཚོད་པ་དེ་ནི་ཁྱུ་ལ་དེ་གཉིས་རྣམ་པར་མ་ཐེད་པའི་ཚོད་པར་འགྲེལ་བས་ལན་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས།
གཤམ་པ་ཡོད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རྟོགས། དེ་ལྟར་ན་འང་འདི་ལ་ཡང་སྤྱིར་བོ་མེད་པའི་བཤད་པ་མང་
དུ་བྱུང་སྤང་རོ། །བྱང་སེམས་རྣམས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སངས་རྒྱུ་
རྣམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ལ་བརྟགས་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ་”ཞེས་སྤྱུར་རོ།

བརྟགས་པ་མཛད་པའི་དགོས་པ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་རྒྱ་ཡུན་ཚོགས་ནི་
ཆེས་བཞིར་པ་སྟེ་གིན་ཏུ་གཅེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་བྱང་སེམས་ལ་མཚོད་པར་
བརྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། འབྲས་སུ་སངས་རྒྱུ་ལ་མཚོད་པ་བྱགས་ཀྱིས་འཕངས་པར་དགོངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྱོད་ཀྱི་སྤོན་གིང་འདོད་པའི་འབྲས་སུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟེར་བའི་གིང་གི་སྤྱུ་གུ་དང་
སྟོང་གུ་ལ་ཐོགས་པ་མཐོང་ཞིང་། གིང་གི་ལོ་མ་གཞོན་པ་འཇམ་པོའི་གནས་སྐབས་སུ་ལྷག་པར་ཡང་
གཅེས་སྤྱོད་སྤྱུ་བྱས་ཏེ་སྤྱོད་པ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྤོན་གིང་སྤྱོད་གྱི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསོས་སུ་
ཡུར་པའི་སྤྱུ་གུ་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པ་ལ་ཡང་གཅེས་སྤྱོད་སྤྱུ་བྱས་ཏེ། འབད་པ་ཆེན་པོས་བསྐྱར་
བར་བྱ་བར་བརྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། བྱང་སེམས་ལ་བརྟགས་པ་གསུང་བའི་དུས་དེར་འཁོར་
དུ་ཉེ་བར་ཡུར་ཅིང་། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་བཞོད་པ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་ཉིད་ལ་ངེས་པར་སྤྱུར་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་རོ།

དགོན་མཚོག་བཅེགས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། འོད་ཟུངས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱ་བ་ཚོས་
 བ་ལ་བྱག་འཚལ་བ་ལྟར་ཉ་བ་ལ་མ་ཡིན་ནོ། །འོད་ཟུངས་དེ་བཞིན་དུ་གང་དག་པ་ལ་རབ་ཏུ་དད་བ་
 དེ་དག་གིས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བྱག་བྱའི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་
 མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་འབྱུང་ངོ་། །
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལས་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ངོ་།^{༡༦} །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་པར་ལུང་གིས་
 བརྒྱབས་ལ། རྒྱ་མཚོན་ལྷ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་རིགས་པས་བརྒྱབས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞན་ལས་མཚོད་
 བཟོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྲགས་པའི་ཉན་རང་གཉིས་དང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་ལ་འདིར་དངོས་སུ་
 མཚོད་བཟོད་མ་མཛད་པ་ནི། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་རྒྱ་ལ་མཚོད་བཟོད་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞི་རིམ་
 བ་བཞིན་རྒྱ་འབྲས་སུ། ཉན་ཐོས་ཞེས་པའི་རྒྱ་བ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི། དེ་རྣམས་ཀྱི་མཐར་
 གཏུགས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱ་དོས་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་
 ལས། བྱང་སེམས་སྟེ་བ་ཡིན་ཀྱང་། སྤུང་དབང་སྟེས་ཞེས་པའི་རྒྱབས་སུ། དེ་ལ་ཉན་རང་ལྟར་བཤད་
 མི་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་སྤུང་དབང་ལས་སྟེས་པར་སྟོན་པ་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡང་མཐར་
 གཏུགས་ན། སྤིང་རྩེ་ལ་ཐུག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་བ་སྤིང་རྩེ་ལ་ཐུག་པ་ནི་
 འོགས་སུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཡོད།

གསུམ་པ་(བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་གསུམ་བསྟན་པ་)ནི།

སྤིང་རྩེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་སྟོད་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ།[༡]

གལ་ཏེ་ཉན་རང་གཉིས་སུ་བ་དབང་ལས་དང་། སྤུང་དབང་རྣམས་བྱང་སེམས་ལས་
 འབྱུངས་ན། བྱང་སེམས་དེ་དག་གི་རྒྱ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སྤིང་རྩེའི་སེམས་དང་།
 དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐའ་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྟེ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དོན་
 རྟོགས་པའི་སྟོ་ཤེས་རབ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསུམ་ནི། རྒྱལ་སྤྱི་སྤང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་
 བོའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་འདིར་འགྲེལ་པར་མདོ་དངས་པ་ལས་བསྟན་པ་བཞིན་
 ཡིན་^{༡༧}ཞེས་གསུངས་ལ། མདོ་ལས་ནི། རང་གི་སེམས་ཀྱི་དེ་ལོན་ཉིད་རྟོགས་ནས། ཚིག་ཉིད་འདི་

སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ་སྒྲུལ་ནས། སེམས་གང་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
ཞེས་བྱའོ།³⁴ །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་ལ་
དམིགས་པ་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་མ་ཚོགས་ལ། ཡང་འགྲེལ་བར་བདག་གིས་འཇིག་རྟེན་འདི་མཐའ་
དག་སྟུག་བསྐྱེད་ནས་བཏོན་ཏེ། སངས་རྒྱུས་ཉིད་ལ་ངེས་པར་སྦྱར་བར་བྱའོ་སྒྲུལ་དུ་ངེས་པར་སེམས་
སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།³⁵ །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཡང་ཐོབ་བྱ་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པ་མེད་པས་མཚན་ཉིད་
ཕྱོགས་གཅིག་པའོ། །ངེས་ན་འགྲེལ་བར་སྒྲིང་རྩེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེད་པར་སྟོན་པའི་
སྐབས་སུ། དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་བདུད་ཅིང་རྩ་ལ་དུ་བྱུང་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱ། ཐིམ་ཅི་ཡོག་གི་རྟོག་པ་
མཐའ་དག་ཡོག་པའི་མཚན་ཉིད། འགོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་གཉེན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་རྒྱུར་པ། སངས་རྒྱུས་
ཉིད་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལོ།³⁶ །ཞེས་ཐོབ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པ་གསལ་
པར་བཤད་པས། ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཐོབ་བྱ་བྱ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་
པར་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཚོགས་པར་འདོད་པར་བྱ་སྟེ། འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་
དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ཡོགས་གིང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་³⁷གསུངས་པ་དང་ལུགས་འདི་ལ་མི་འདྲ་བ་
མེད་དོ།

དེ་ལྟར་ཚོས་གསུམ་པོ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱར་འཇོག་པ་ནི། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། བདག་
ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིས། །བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ན། །དེ་ཡི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །རི་
དབང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་བརྟན་དང་། །ཕྱོགས་མཐའ་གཏུགས་པའི་སྒྲིང་རྩེ་དང་། །གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་ཡེ་
གསལགས།³⁸ །ཞེས་གསུངས་པའི་ལུགས་སོ། །ལུང་དེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྩ་བར་བརྟན་ཀྱི་བྱང་སེམས་
ཀྱི་རྩ་བར་དངོས་སུ་མ་བརྟན་ཀྱང་། རྩ་བ་ནི་དང་པོའི་དོན་དང་། དེའི་དུས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱགས་སུ་
སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱ་ཡིན་པར་སྐབས་ལས་གསལ་སོ། །ཚོས་གསུམ་
བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱར་སྟོན་པ་འདི་ཉན་རང་སངས་རྒྱུས་ལས་དང་། སངས་རྒྱུས་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་ན།
བྱང་སེམས་གང་ལས་འབྱུངས་ཞེས་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱར་
མི་རུང་བས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལོ།

དེ་ལྟར་འདི་གསུམ་གང་གི་རྒྱར་བཞག་པའི་བྱང་སེམས་དེའི་མ་མཐའ། ལམ་ཞུགས་ཀྱི་བྱང་
སེམས་ཐོག་མ་པ་ལ་བྱེད་དམ་མི་བྱེད། བྱེད་ན་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེའི་རྒྱར་འཇོག་པ་མི་

འཐད་དེ། དེ་ཐོབ་མ་ཐག་བྱང་སེམས་སུ་གཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐའ་གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པའི་
ཡེ་ཤེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱར་འཛོག་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བྱང་སེམས་རྣམས་ནི་ཐོག་མར་ཀུན་རྫོབ་བྱང་
ཚུབ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་ཚུབ་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཕྱིན་དུག་ལ་སྟོབ་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་
བུའི་ཤིང་ཕྱིན་ལ་སྟོབ་པའི་རྒྱབས་ཉིད་ནས། མཐའ་གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྟོབ་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་བྱེད་ན་ནི་རྒྱ་བཙོན་པ་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་སུ་བཤད་པ་དང་། ལྷན་གྱི་སྟོན་ཤིང་
གི་རྒྱ་གུ་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་སུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེན། རི་རྒྱད་བཤད་པའི་སྟོན་དུ་
འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཉིས་པ་ནི་ཁས་མི་ལེན་པས་དང་པོ་ཁས་ལེན་ནོ། །འོན་ཀྱང་རྒྱར་
བཀོད་པའི་སྟོན་ནི་མེད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་
སྒྲོམ་པའི་རྒྱབས་ལ་དགོངས་ཀྱི། བསྒྲོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དངོས་མིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་བྱར་གིང་གི་ཤུན་པའི་རོ་ཕྱོང་བ་དང་། ཤུན་པའི་ནང་གི་རོ་ཕྱོང་བ་དང་
འདྲ་བར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྒྲུམ་པ་ཅམ་ནི། ཆོག་རྗེས་
འབྲངས་པའི་གོ་བ་ཅམ་ཡིན་པས་བྱར་གིང་གི་ཤུན་པའི་རོ་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཟེར་
ཡང་སེམས་བསྐྱེད་དངོས་མིན་ནོ། །བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྟོང་པའི་མན་ངག་བཞིན་དུ་སྦྱངས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། ཡིད་ལེགས་པར་འཁྱལ་བུའི་ཕྱོང་བ་བྱུང་པར་ཅན་སྟེས་པ་ནི། ཤུན་པའི་ནང་གི་བྱར་
གིང་དངོས་ཀྱི་རོ་དང་འདྲ་བས། སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་
ལྷག་བསམ་བསྒྲུལ་བ་ལས་ཀྱང་། རི་ལྷར་ཤུན་པ་དེ་བཞིན་སྦྲུབ་སྟེ། །རོ་ལྟ་བུའི་འདི་ལ་དོན་སེམས་
ཡིན།³³ །ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དཔང་པོ་རྣོན་པོས་སྟོན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་
བ་བཅུལ་ནས། དེ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་སྟོན་གཉིས་པ་ཡང་མེད་པའི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྟོན་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་མེད་པ་མིན་གྱི། འགལ་བར་མཐའ་གཉིས་
དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་ལ་བཤད་ལ།³⁴ དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འོང་བ་མི་འགལ་ལོ། །དོན་
དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འཆད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་ཏེ། གཉིས་སུ་མེད་སྟོ་ཞེས་པས་ཐོག་མར་
ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་སྟོན་དགོས་པས་སོ། །

གཉིས་པ་(བྱང་མེམས་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་ཅུ་པར་བསྟན་པ་)ནི།

གང་མྱིར་བཅེ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་ལོ་རྟོག་ཡུན་ཚོགས་འདིའི། ལ་བོན་དང་ནི་སྒྲེལ་ལ་ཆུ་འདྲ་ཡུན་འདྲ།
ལོངས་སྟོན་གནས་ལ་སྒྲིན་པ་ལྟ་བུར་འདོད་ཡུར་པ། །དེའི་མྱིར་བདག་གིས་ཐོག་མར་སྒྲིང་ཆེ་བསྟོད་པར་བགྱི།། ༡།

བྱང་ཆུབ་མེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཅུ་པ་ཡང་སྒྲིང་ཆེ་ཡིན་པས་ན།
དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྒྲིང་ཆེ་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བཞེད་ནས། གང་མྱིར་ཞེས་ཐོགས་
གསུངས་སོ། །གང་གི་མྱིར་སྒྲིང་བཅེ་བའི་རྒྱལ་བའི་ལོ་རྟོག་ཡུན་ཚོགས་འདིའི་ཐོག་མར་སྒྲིང་པ་ལ་
གལ་ཆེ་བས་བོན་དང་ནི་འདྲ་ལ། བར་དུ་གོང་ནས་གོང་དུ་སྒྲེལ་བ་ལ་ཆུ་དང་འདྲ་ཞིང་། ཐ་མར་འདུལ་
བྱས་ཡུན་འདྲ་དུ་ལོངས་སྟོན་པའི་གནས་ལ། འབྲས་བུའི་སྒྲིན་པ་**ལྟ་བུར་འདོད་པར་གྱུར་པ་དེའི་མྱིར་།
ཟླ་བའི་ཞབས་བདག་གིས་ཉན་རང་དང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་མེམས་དང་དེའི་རྒྱ་གཞན་གཉིས་
ལས་ཀྱང་ཐོག་མར་རལ། བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པའི་ཐོག་མར་སྒྲིང་ཆེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་པར་བགྱིའོ། །དེ་
ཡང་དག་ཅོད་བསྟོད་པ་མིན་གྱི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱལ་བའི་ལོ་རྟོག་བསྟན་པ་ལ། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་
དུ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་དོ། །ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་ནི་དཔེའི་རྒྱབས་སུ་ཕྱིའི་ལོ་རྟོག་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་
གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བ་གསུམ། མོ་མོ་བར་མོང་བ་ལྟ་བུ་མིན་པར། དོན་གྱི་རྒྱབས་སུ་རྒྱལ་བའི་ལོ་རྟོག་
ལ་སྒྲིང་ཆེ་ཁོ་ན་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་ནོ།།

ཐོག་མར་གལ་ཆེ་བ་ལ་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་ཚུལ་ནི། འདི་ལྟར་སྒྲིང་ཆེ་ཆེན་པོ་ཅན་ནི་མེམས་
ཅན་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་པས། སྤྱག་བསྐྱེད་ཅན་གྱི་མེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་
མྱིར་དུ། བདག་གིས་མེམས་ཅན་འདི་ཐམས་ཅད་འཁོར་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ནས་བཏོན་ཏེ། སངས་རྒྱས་
ལ་ངེས་པར་རྒྱུར་བར་བྱའོ་སྟེ་དུ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་དམིགས་པའི་མེམས་བསྐྱེད་ལ། དེ་ཡང་རང་གིས་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལ་རག་ལས་པར་མཐོང་ནས། བདག་གིས་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བྲམ་མེད་བྱང་ཆུབ་
ཅི་ནས་ཀྱང་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟེ་དུ། བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པའི་མེམས་ངེས་པར་བསྐྱེད་དོ། །དེ་འདྲ་
པའི་དམ་བཅའ་བ་དེ་ཡང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་སྤྱིན་ཐོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་དོར་ན་
མི་འགྲུབ་པར་མཐོང་ནས། ཡེ་ཤེས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོན་པ་ལ་ཡང་ངེས་པ་ཁོ་ནར་འཇུག་པས་ན།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚིས་ཀུན་གྱི་ས་བོན་ནི་སྒྲིང་ཆེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་རིན་ཆེན་

འཕྲེང་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གང་ཞིག་ལས། ལྷིང་རྗེ་ཚོན་བཏང་སྟོན་ཀུན་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མ་
མེད་བཤད་པ། སེམས་ཡོད་སྤྱི་ཞིག་དེ་ལ་སྟོན།¹⁶ ཅེས་ལྷིང་རྗེ་ཚོན་དུ་བཏང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་
ཀྱི་འདས་པའི་སྟོན་པ་སྟེ་དང་། ཟུང་བར་དུ་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་གཏད་ཀྱི་རྒྱུ་མ་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་སྟོན་པ་གསུམ་གྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་ཀུན་བསྐྱེད་པར་གསུངས་སོ།།

བར་དུ་གལ་ཆེ་བ་ལ་ཁྱེད་འདྲ་ཚུལ་ནི། ལྷིང་རྗེ་འོན་གྱིས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ལྷ་
གུ་ཐོག་མར་བསྐྱེད་དུ་ཟེན་ཀྱང་། དུས་ཤིས་ལྷིང་རྗེ་འོ་ཚུས་ཡང་དང་ཡང་དུ་མ་བཅུས་ན། འབྲས་ལྷ་
སངས་རྒྱལ་ཀྱི་རྒྱུར་རྒྱུར་པའི་ཚོགས་གཉིས་ཡངས་པ་མ་བསགས་པ་འདི། དེས་པར་ཉན་རང་གང་རུང་
གི་རྒྱང་ན་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་ལ། ལྷིང་རྗེ་འོ་ཚུས་ཡང་ཡང་བཅུས་ན་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་རོ། །ཐ་
མར་གལ་ཆེ་བ་ལ་སྟེན་པ་དང་འདྲ་ཚུལ་ནི། རྒྱལ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་དུ་ཟེན་ཀྱང་ལྷིང་རྗེ་འོ་ཚུན་པ་དང་
བྲལ་ན། འཁོར་བ་རི་མེད་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱིས་ཉེ་བར་ཡོངས་སྟོན་པའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་
ཞིང་། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ཚོགས་གཉིས་ནས་གཅིག་དུ་བརྒྱད་པ་བར་མ་ཆད་པ་
འཕེལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། འབྲས་ལུང་སར་ལྷིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱན་ལྷན་དུ་འདུག་ན་དེ་ལས་བསྐྱོག་
སྟེ་འབྱུང་བའོ། །དེ་ལྟར་ན་གང་ཤིར་ཞེས་པ་བཞིའི་དོན་བཀལ་བས་ནི། ཐེག་ཆེན་པ་བྱེད་པར་འདོད་
ན་ཐོག་མར་ཡིད་ལྷིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་རྒྱུར་པ་ཞིག་དང་། དེ་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་
ཚུབ་ཀྱི་སེམས་མཚན་ཉིད་ཆར་བ་ཞིག་ལྷིང་ཐག་པ་ནས་བསྐྱེད་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་པས་ནི་གདོན་
མི་ཟ་བར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྟེ་དང་། ཟུང་བར་དུ་ཟབ་མོའི་ལྷ་བ་སྤྱི་ཐག་གཅོད་དགོས་པར་
འདུག་སྟེ་ནས་དེ་དག་ལ་སྟོབ་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན་པ་ལ་དེས་པ་བརྟན་པོ་རྟེན་དགོས་སོ།།

ལྷིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་བྱེ་སྟེ་བྱུག་འཆལ་བ།

གཉིས་པ་(ལྷིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་བྱེ་སྟེ་བྱུག་འཆལ་བ)ལ་གཉིས། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་
ལྷིང་རྗེ་ལ་བྱུག་འཆལ་བ་དང་། ཆོས་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷིང་རྗེ་ལ་བྱུག་འཆལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི།

དང་པོར་ར་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང་། །བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་བསྐྱེད་པ།

ཚོ་རྒྱུ་འབྱུང་ལྟར་རག་དབང་མེད་པ་ཡི། །འགོ་ལ་ལྷིང་རྗེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུང་། ༡།

རང་འཛིན་གྱི་འཛིག་ལྟས་ར་ཡིར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་སྟེད་པས། མེམས་ཅན་འདི་རྣམས་
 བློ་དང་པོར་ཉེ་བདག་གི་བར་མཛོན་པར་ཞེན་པའི་འཛིག་ལྟའི་སྒྲ་ལོ་ལྟ། རང་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟས་
 རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་སྒྲ་མ་ནས། ར་ཞེས་པའི་དོན་འདི་
 ཉིད་དུ་སྟེ་དེ་ལ་བདེན་པར་མཛོན་པར་ཞེན་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ར་ཡིར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟས།
 རང་འཛིན་གྱི་དམིགས་ལྟལ་ལས་གཞན་པ་སྟེ་དེ་མིན་པའི་གཟུགས་དང་མིག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་
 པོ་ལ། འདི་ནི་བདག་གི་འོ་ཞེས་བདག་གི་བ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་བསྟེན་པས། མོ་ཆུན་གྱི་འཕྲལ་
 འཁོར་འཕྱུན་པ་སྟེ་འཁོར་བ་ལྟར། རང་དབང་མེད་པར་འཁོར་བ་ཡི་འགོ་བ་ལ་སྟིང་རྒྱར་ལྟར་པ་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ལ་འདྲུད་དོ་ཞེས་པ་ནི། མེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྒྱལ་ཕྱག་འཆའ་བའི་དོན་ནོ།།

འགོ་བརྒྱམས་མོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུད་མོ་དང་འདྲ་ལྟས་རི་ལྟར་ཡིན་སྒྲ་མ་ན། དེ་ལ་མེམས་ཅན་
 དང་མོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུད་གཉིས་ནི་འདྲ་བ་པོ་དང་འདྲ་ལྟལ་ཉི་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིའོ། །འདྲ་ཚུལ་ནི་དཔེ་ལ་ཐག་
 པས་བསྐྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དུག་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། དོན་ལའང་དེ་ཡོད་པར་
 རྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ན། ཁྱད་པར་དང་པོ་ནི་བཅུད་གྱི་འཛིག་རྟེན་འདི་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་
 ཐག་པས་ཆེས་དམ་དུ་བསྐྱམས་པའོ། །འདི་ནི་ཞེས་པ་ནི་འོག་མ་ལྟ་ལ་ཡང་སྒྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མོ་
 ཆུན་གྱི་འཕྲལ་འཁོར་བསྐྱོར་མཁན་དང་འདྲ་བར། རྣམ་པར་གྲུས་པས་བསྐྱེད་པ་ལ་རག་ལས་པར་
 འཇུག་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། འཁོར་བའི་ཁྱོན་པ་ཆེན་པོ་སྟིང་རྒྱལ་ནས། མནར་མེད་པ་ལ་ཐུག་པ་ཟུང་
 བར་བར་སྐབས་མེད་པར་འཕྱུན་པའོ། །བཞི་པ་ནི། སྒྱར་དུ་རན་འགོར་འབད་ཚོལ་ལ་མི་སྟོས་པར་
 རང་གི་རང་གིས་འགོ་ཞིང་བྱེད་དུ་བདེ་འགོར་ནི་འབད་པ་ཆེན་པོས་དྲང་བར་བྱ་བའོ། །ལྔ་པ་ནི། མ་
 རིག་པ་དང་སྟེང་ལེན་* གྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། འདྲ་བྱེད་དང་སྟེང་པའི་ལས་དང་། ལྟག་མ་བདུན་
 གྱི་སྟེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་གསུམ་གྱི་སྟེ་བའི་རིམ་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
 དེས་པར་མི་རྟུས་པའོ། །དུག་པ་ནི། ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་སྟུག་བསྐྱལ་གྱི་སྟུག་བསྐྱལ་དང་། འཕྱར་བའི་སྟུག་
 བསྐྱལ་དང་། ཁྱབ་པ་འདྲ་བྱེད་གྱི་སྟུག་བསྐྱལ་གྱིས་གཅོག་པའི་བྱིར། འགོ་བ་འདི་ནི་མོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུད་
 མོའི་གནས་སྐབས་ལས་མ་འདས་པ་ཞིག་གོ།

འདིར་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དུག་གི་སྟོན་མཆོས་མཐུན་སྒྱུར་པ་ནི། མེམས་ཅན་འཁོར་བར་
 འཕྲམ་ཚུལ་གྱི་གོ་བ་ཅམ་ཞིག་སྟེད་པའི་བྱིར་མིན་ནོ། །འོན་ཀྱི་ལྟར་ཡིན་སྒྲ་མ་ན། སྒྲར་ཐེག་ཆེན་ལ་

འཇུག་འདོད་པས་ཐོག་མར་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་དགོས་པར་བསྟན་ཀྱང་། ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་བསྐྱོམས་
 པས་སྒྲིང་རྗེ་སྐྱེད་ཚུལ་སྐར་མ་བསྟན་པས། འདིར་སེམས་ཅན་རྣམས་རང་དབང་མེད་པར་ལའོར་བར་
 འབྱམ་ཚུལ་བསྟན་པ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས། སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བྱེད་པ་
 གང་གིས་ལའོར་དུ་བརྟུག་ན། ཤིན་རྒྱུ་མ་ཞི་ཞིང་མ་དུལ་བའི་སེམས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གནས་གང་
 དུ་ཚུལ་རི་ལྟར་ལའོར་ན། སྤྱིད་ཅེན་ནས་མནར་མེད་ཀྱི་བར་གྱི་གནས་འདིར། མི་ལའོར་བའི་སྐབས་
 ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་རོ། །རྒྱ་རྒྱུན་གང་གིས་ལའོར་ན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་སོ། །དེ་
 ཡང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་། དེའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་རན་འགོ་དང་། བསོད་ན་
 མས་དང་མི་གཞི་བའི་ལས་དང་། དེའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་བདེ་འགོར་ལའོར་ལ། དེའི་དང་པོ་
 བློ་དེར་སྐྱེ་བའི་དོན་དུ་འབད་མི་དགོས་པར་རང་གིས་འཇུག་པ་དང་། བྱི་མ་ནི་དེའི་རྒྱ་རྣམས་འབད་པ་
 ཆེན་པོས་སྐྱབ་དགོས་པས་དཀའ་བ་སྟེ། ལུང་ག་ཞི་ལས། བདེ་འགོ་དང་རན་འགོ་ནས་འཕོས་ཏེ་རན་
 འགོར་འགོ་བའི་ས་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་དང་། དེ་གཉིས་ནས་འཕོས་ཏེ་བདེ་འགོར་འགོ་བའི། བྱག་སེན་
 གྱི་ཅེ་མོས་བཞེས་པའི་རྒྱལ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ¹⁵ །རྟེན་འབྲེལ་ཆར་གཅིག་གི་ཉོན་
 མོངས་གསུམ་གང་རུང་ཞིག་གི་དུས་སུ་ཡང་ཆར་གཞན་གྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཞན་གཉིས་འཇུག་
 པས་རྒྱན་མི་འཆད་པ་དང་། ཉོན་རེ་ཞིང་སྟུག་བསྐྱེལ་གསུམ་རྒྱུའི་གཉེར་མ་ལྟ་བུས་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་
 པར་མནར་བ་རྣམས་སེམས་པའོ། །འདི་ཡང་སྟོན་དུ་རང་ཉིད་ལའོར་བར་འབྱམས་ཚུལ་བསམས་
 པ་ན། ཡིད་ལ་འགྱུར་བ་ཅི་ཡང་མི་ཐོན་པ་ཞིག་གིས། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སྤྱིང་དུ་བསམས་པ་ན། དེ་
 རྣམས་ཀྱི་སྟུག་བསྐྱེལ་མི་བཟོད་པ་ལས་དང་པོ་བ་ལ་འོང་ས་མེད་པས། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བར་
 གསུངས་པ་ལྟར་ ¹⁶ སྟོན་དུ་རང་སྤྱིང་དུ་བསམ་མོ། །དེ་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་བསྐྱོམས་པར་བྱའོ། །

འོ་ན་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་ལའོར་བར་སྟུག་ཀུན་གྱིས་མནར་ཚུལ་བསྐྱོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་འདྲེན་ནམ། གོགས་གཞན་ཞིག་དགོས་སྟུམ་ན། འདི་ན་དགལ་སྟུག་བསྐྱེལ་མཐོང་བ་
 ན་མི་བཟོད་པ་མེད་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་དགའ་བ་དང་། བན་གནོད་གང་ཡང་མ་བྱས་པ་སྟུག་བསྐྱེལ་བར་
 མཐོང་བ་ན། བལ་ཆེར་ཡལ་བར་འདོར་བ་ནི་རང་གི་ཡིད་དུ་འོང་བ་མེད་པས་ལན་ལ། གཉེན་གྱི་
 སྟུག་བསྐྱེལ་མཐོང་ན་མི་བཟོད་པ་དང་། དེ་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་ཆད་ས་རི་ལྟར་ཆེ་བ་ཙམ་གྱིས་དེའི་སྟུག་
 བསྐྱེལ་མི་བཟོད་པ་བྱགས་དྲག་པར་སྤྱང་བས། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱ་གཅིས་གིང་ཡིད་ལ་འཕངས་པའི་

ཡིད་འོང་སྐྱེད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ནི་གནད་ཆེན་པོ་འོ།།

ཡིད་འོང་ཐབས་གང་གིས་སྐྱེད་པ་ལ་མཁས་པ་འདི་དབང་པོ་དག་གི་ལུགས་གཉིས་སྤྱང་བ་འདི་
དང་པོ་ནི། རྒྱ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་བཞི་བརྒྱ་བའི་འགྲེལ་པར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས། བ་
མ་སོགས་ཀྱི་གཉེན་ཡིན་པ་བསམས་ན། དེ་རྣམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ཕྱིར་དུ་འཁོར་བར་མ་ཆོད་བར་བཟོད་
པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར།^{༤༠} བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཅན་གོ་མི་དང་།^{༤༡} མཁས་པ་འདི་དབང་པོ་ཀ་མ་
ལ་གྱི་ལས་ཀྱང་གསུངས་སོ།^{༤༢} །སྤྱོགས་གཉིས་པ་ནི་དཔལ་ལྷན་ཞི་བ་ལྟའི་ལུགས་ཏེ། དེ་ནི་གཞན་
དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཡིད་ལ་གིན་ཏུ་གཅེས་པ་དང་། འཁོར་
བར་མཁར་པ་འདི་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས། སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྤྱིང་བ་ལ་འབད་བ་དེ་དག་གིས་ནི། རྒྱ་བས་
མཆོད་བརྗོད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མཛད་པ་དོན་ཡོད་པར་བྱས་ལ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་དེའི་མཁས་པར་
སྒྲོམ་པ་ནི། བེ་ཙྰའི་འདོན་པ་དང་འདྲ་སྟེ། རྒྱ་བས་གཞན་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་
ཅན་ལ་དམིགས་པ་འདི་སྤྱིང་རྗེར་འགོ་རྒྱལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

གཉིས་པ་(ཆོས་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་འདི་སྤྱིང་རྗེ་ལ་ཐུག་འཆལ་བ་)ནི།

འགོ་བ་གཡོ་བའི་རྒྱལ་ཡོན་པ་གྲྭ་བ་ལྟར། གཡོ་དང་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་པར་མཐོང་བ་ཡི།།

ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་འདི་སྤྱིང་རྗེ་ཡང་། དམིགས་པ་འདི་
སྒོ་ནས་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འགོ་བ་ཞེས་པ་གཉིས་སྒོས་སོ། །འགོ་བ་རྒྱུད་གིས་གཡོ་བའི་རྒྱལ་ཡོན་
གི་རྒྱ་བ་ལྟར་གཡོ་བ་སྟེ་སྤྱད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་མཐོང་ནས། དེ་ལ་སྤྱིང་རྗེར་ཐུར་བ་གང་ཡིན་པ་
དེ་ལ་འདུད་དོ། །ཞེས་པ་དང་སྤྱིང་བ་ནི་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་འདི་སྤྱིང་རྗེ་ལ་ཐུག་འཆལ་བའོ། །དེ་བཞིན་
དུ་འགོ་བ་རྒྱལ་ཡོན་པ་གྲྭ་བ་ལྟར། རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུ་བ་པར་སྤྱང་ཡང་དེས་སྤྱོད་པར་
མཐོང་ནས། དེ་ལ་སྤྱིང་རྗེར་ཐུར་བ་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་པ་དང་སྤྱིང་བ་ནི། དམིགས་པ་མེད་པ་འདི་སྤྱིང་རྗེ་
ལ་ཐུག་འཆལ་བའོ། །འགྲེལ་པར་འགོ་བ་ཞེས་པ་བཞག་ནས་སྤྱིང་རྗེར་ཐུར་གང་དེ་ལ་འདུད་པའི་ཅེས་
གསུངས་པ་ནི། དམིགས་པ་འོག་མ་གཉིས་ལ་འགོ་བ་ཞེས་པ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་སོ།།

འདི་ལྟར་རྒྱ་བ་གིན་ཏུ་དྲངས་པ་རྒྱུད་གིན་ཏུ་དྲག་པོ་མིན་པས། རྒྱུད་ཆ་ཤས་བརྒྱབས་པས་བྱུ་བ་
པ་འདི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་འདི་གཞུགས་བརྟན། གཞུགས་བརྟན་ལས་སྤྱང་དམིགས་པ་འདི་དེན་གྱི་ལུལ་རྒྱ་དང་ལྷན་

ཅིག་ཏུ། ཉེ་རེ་ལྟ་འཇིག་པ་རྒྱ་བ་རང་གི་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་ལྟ་བུར་གར་བ་ན།
 དམ་པ་སྟེ་སྟེ་པོ་ཚུལ་དེ་ལ་མཁས་པ་དག་གིས་རྒྱ་དུ་ཅིག་རེ་ལ་མི་དྲག་པ་དང་། གང་དུ་སྤང་བའི་
 རྒྱ་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བར་མཐོང་ངོ་། །དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་སེམས་སྟིང་རྩེའི་དབང་དུ་གྱུར་བ་
 རྣམས་གྱིས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་འཇིག་ལྟའི་མཚོར་དེ་རྒྱས་པའི་བྱིར་དུ་འབབ་པའི་མ་རིག་པའི་ཚུ་ཕྱོན་
 པོ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པ། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱུད་གིས་བསྐྱེད་པའི་ནང་ན་གནས་པ།
 བཅས་མཁའི་རྒྱ་བ་ལྟ་བུའི་རང་གི་ལས་དཀར་ནག་གི་གཟུགས་བརྒྱན་ལྟ་བུར་མཐུན་ན་གནས་པ་
 རྣམས། རྒྱ་དུ་ཅིག་རེ་ལ་འཇིག་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་དང་། རང་བཞིན་
 གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བར་མཐོང་བ་ན། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་སྟེ་བར་འགྱུར་དེ། དེ་
 ཡང་སེམས་ཅན་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། འཁོར་བར་འབྱུངས་པའི་ཚུལ་བསམས་པ་ལས་སྟེ་སྟེ་ལྟར་
 བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལས་མ་རིག་པ་ལོགས་སུ་བཤད་པ་ནི། འཇིག་
 ལྟ་འདྲེན་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཇིན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་དགོངས་སོ། །

འདིར་འགྲེལ་བར་སྟིང་རྩེ་གསུམ་རྣམ་པས་མི་འབྱེད་པར་དམིགས་སུ་ལ་གྱིས་འབྱེད་པར་
 གསུངས་པས། གསུམ་གའི་རྣམ་པ་ནི་སེམས་ཅན་སྤྱད་བསྐྱེད་དང་འབྲེལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
 ཡིན་པས། སེམས་ཅན་དམིགས་པ་ཡིན་པ་ཡང་འདྲ་སྟེ། སྟིང་རྩེ་དང་པོའི་རྒྱབ་སུ་འགོ་ལ་སྟིང་རྩེར་
 གྱུར་ཞེས་གསུངས་ལ། བྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་སུ་ཡང་འགོ་བགལ་བ་ཞེས་གསུངས་པས། སེམས་ཅན་
 དམིགས་པར་བསྟན་པའི་བྱིར་པོ། །དེས་ན་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྩེས་ནི། སེམས་ཅན་ཙམ་ཞིག་
 ལ་དམིགས་པ་མིན་གྱི། རྒྱ་དུ་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་པས། རྒྱ་དུ་ཅིག་
 གི་མི་དྲག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པའོ། །སེམས་ཅན་རྒྱ་དུ་ཅིག་གིས་འཇིག་
 བར་ངེས་པ་ན། དྲག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་ཡོད་པ་སྟོང་དེར་ཁེགས་པས། སྤང་བོ་
 ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་སེམས་ཅན་མེད་པ་ངེས་པར་རྒྱས་སོ། །དེའི་ཆོ་སེམས་ཅན་ནི་སྤང་བོའི་ཆོགས་
 ཙམ་ལ་བཏགས་པར་ཁོང་དུ་ཚུད་པས། སྤང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཙམ་ལ་བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་
 དམིགས་པར་འགོ་བས་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །མི་དྲག་པའི་སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ནི་
 མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ། རང་རྒྱ་བུ་བའི་རྩལ་སུ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡང་།
 ཆོས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་ཆོས་ཙམ་ལ་བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ་ཆོས་

ལ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་ནི། བར་གྱི་ཚིག་མི་ མངོན་པར་བྱས་པ་འོ། །དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་
པ་འི་སྒྲིབ་རྒྱུ་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པ་མིན་གྱི། དམིགས་པ་ཁྱད་པར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པས་སྒྲིབ་པ་འི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་སོ། །དམིགས་པ་མེད་པ་ནི་མཚན་འཛིན་གྱིས་བརྒྱུད་པ་
ལྟར་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་བདེན་མེད་དོ། །བདེན་མེད་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་འི་སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་པ་ལ། དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་སམ། དམིགས་པ་མེད་པ་འི་སྒྲིབ་རྒྱུ་ཞེས་བར་
གྱི་ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱས་པ་འོ། །

པོད་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་མང་པོས་སྒྲིབ་རྒྱུ་གཉིས་པ་ཉིད་གྱིས་སྐད་ཅིག་གིས་འཛིག་པར་དམིགས་
པ་དང་། སྒྲིབ་རྒྱུ་གསུམ་པ་ཉིད་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་དམིགས་ཟེར་བ་ནི། འདི་དག་གི་དམིགས་
ལྟ་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པ་འི་བཤད་པ་སྟེ། སྒྲིབ་རྒྱུ་གཉིས་ནི་སེམས་ཅན་སྟུག་བསྐྱེད་དང་འབྲལ་
འདོད་གྱི་ལྟ་པ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། སྐད་ཅིག་མ་དང་རང་བཞིན་མེད་པ་གཉིས་ལྟ་པ་འི་
ཡུལ་དུ་འདོད་ན། སྒྲིབ་རྒྱུ་གཉིས་ལ་འཛིན་སྟངས་གྱི་ལྟ་པ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་འི་བྱིར་
རོ། །དེས་ན་ཁྱད་པར་གཉིས་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་འི་སེམས་ཅན་སྒྲིབ་རྒྱུ་འི་དམིགས་པར་འཛིག་པ་
ལ། སྒྲིབ་རྒྱུ་གཉིས་རྒྱུད་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་གིས་སེམས་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་
སྒྲིབ་དུ་འཇུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱད་པར་གཉིས་གྱི་ལྟ་པ་ཤར་བ་ཅིག་དགོས་གྱི། སྒྲིབ་རྒྱུ་སྟེ་
གཉིས་སུ་དམིགས་པ་མི་དགོས་སོ། །རྩ་འབྲེལ་གཉིས་ཀར་སྒྲིབ་རྒྱུ་མ་གཉིས་ལ་སྐར་བཤད་པ་འི་
ཁྱད་པར་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་འི་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་བཤད་ལ། སྒྲིབ་རྒྱུ་དང་པོ་དེ་འདྲ་བ་འི་
ཁྱད་པར་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མིན་པར། སེམས་ཅན་ཙམ་ཞིག་དམིགས་པར་གསུངས་པས། དེ་
ལ་དགོངས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་འི་སྒྲིབ་རྒྱུ་ཞེས་པ་ཡང་ཐ་སྟོན་བདེ་བ་འི་བྱིར་ཉེར་བ་སྟེ་
མིར་དོ། །དེས་ན་སྒྲིབ་རྒྱུ་དང་པོ་འདིས་རྟོག་གཉིས་རང་དབང་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་དགོས་
པར་འདོད་པ་ནི། མི་དམིགས་པར་སྒྲུབ་སྟེ། བདག་མེད་པ་འི་ལྟ་པ་མ་རྟོན་པ་འི་རྒྱུད་གྱི་སྒྲིབ་རྒྱུ་ལ་ཡང་
སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲིབ་དུ་མ་ཡོད་པ་འི་བྱིར་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་
བ་དང་། དེ་ཞོན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་པ་རྟོན་པ་འི་རྒྱུད་ལ་ཡང་། སྐར་བཤད་པ་འི་ཁྱད་པར་གཉིས་གང་གིས་
ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པ་འི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་འི་སྒྲིབ་རྒྱུ་འི་དུ་མ་ཡོད་པ་འི་བྱིར་རོ། །དཔེར་ན་
བུམ་པ་རྟོག་པར་འཛིན་པ་འི་ཞེན་ཡུལ་སྟན་སྟངས་ནས། མི་རྟོག་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་ཀྱང་། བུམ་པ་

དམིགས་པར་འཛོག་ཤེས་ཀྱིས་མི་རྟག་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱ་མ་པ་དམིགས་པར་མི་འཛོག་པ་དུ་
མ་ཞིག་འོང་ལ། བྱ་མ་པ་མི་རྟག་པར་ཁོང་དུ་མ་རྒྱུད་པས་ཀྱང་། བྱ་མ་པ་དམིགས་པར་འཛོག་ཤེས་ཀྱིས་
རྟག་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱ་མ་པ་དམིགས་པར་མི་འཛོག་པ་བཞིན་ནོ། །འདིའི་སྒྲིང་རྩེ་གསུམ་ནི་
དམིགས་པ་གསུམ་པོ་གང་ལ་དམིགས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྟུག་བསྐྱེད་མཐའ་དག་ལས་
བསྐྱེད་པར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། ཉན་རང་གི་སྒྲིང་རྩེ་དང་བྱུང་པར་གིན་ཏུ་ཆེད། །དེ་འདྲ་
པའི་སྒྲིང་རྩེ་རྣམས་བསྐྱེད་པ་ན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བདག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཅི་ནས་
ཀྱང་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟེ་མ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ།

མཚོན་བཞེད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲིང་རྩེ་ནི། ཐོག་མའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྒྲིང་རྩེ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཡིན་པས་ན། སྐབས་འདི་རྣམས་སུ་འགྲེལ་པས་སྒྲིང་རྩེ་སྐྱེད་པ་པོ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་མི་འགལ་ལོ།^{༤༦} །དོན་ལས་དུ་ཐོག་མར་ཞུགས་པའི་
བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་སྒྲིང་རྩེ་དེ་ལ་སྒྲིང་རྩེ་གསུམ་གཡོད་དམ་མེད་ཅིན། འདི་ལ་གཉིས་ལས་
ཐོག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྩིས་འབྲང་ནི། ཡང་དག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་ཚོལ་བ་སྟོན་དུ་
བཏང་སྟེ། དོན་དམ་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་འོག་ཏུ་སེམས་ཅན་ལ་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ་
ལ་བརྟེན་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་བྱུང་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་ལ་སྟོབ་པོ། ཐོག་
ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དད་པའི་རྩིས་འབྲང་ནི། སྟོན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་རྒྱས་པས་སེམས་
བསྐྱེད་པའི་འོག་ཏུ་ཡང་དག་པའི་དོན་ཤེས་པ་ཚོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པ་ལ་སྟོབ་སྟེ། དབུ་མའི་
རྒྱན་ལས། ཡང་དག་ཤེས་ཚོལ་སྟོན་བཏང་སྟེ། དོན་དམ་རྣམ་པར་ངེས་གྱུར་ནས། །ལྟ་བུ་ཐིབས་
གནས་འཛིག་རྟེན་ལ། །སྒྲིང་རྩེ་ཀྱན་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་སུ། །འགྲོ་དོན་བྱེད་པར་དཔའ་འགྱུར་བ། །བྱང་ཆུབ་
སྟོ་རྒྱས་མཐས་པ་ནི། །སྟོ་དང་སྒྲིང་རྩེས་བརྒྱན་པ་ཡི། །བྱུང་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཡང་དག་སྟོན། །ཡང་
དག་དད་པས་རྩིས་འབྲང་བ། །རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། །བྱུང་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་
བྱངས་བྱས་ཏེ། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཤེས་ཚོལ་བ་ཚོན།^{༤༧} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་སྒྲིང་རྩེ་གསུམ་
གསྟོན་དུ་སྐྱེད་པ་ཡོད་དོ། །སྟོན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་དེ་ཀྱང་སྟོན་པ་ལ་སྟོབ་པའི་དུས་སུ་ཡང་།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་ཐབ་ནས། དེ་ལ་སྟོབ་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཆུལ་དེ་
ངེས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྟར་མཆོད་པར་བཞེད་ནས་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་བ་དངོས་སུ་མ་མཛད་ཀྱང་སྒྲོན་
མེད་དེ། དབྱུང་ཕྱི་བ་དང་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་མཛད་
ནས། མཆོད་བཞེད་དངོས་སུ་མ་མཛད་པ་བཤེས་པའི་འཕྲིན་ཡིག་ལྟ་བུ་ཡང་ཡོད་དོ། །འོན་ཀྱང་དབྱུ་
མ་ལ་འཇུག་པ་རྩོམ་པར་འདོད་ནས་མཆོད་བཞེད་མཛད་པ་ཡིན་པས། རྒྱགས་ལ་ནི་བརྩམ་པར་དམ་
བཅའ་བ་ཡོད་དོ། །གཞན་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ་ལ་བཞེད་བྱ་ནི། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་
གཉིས་ཡིན་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགོས་པ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ།^{༤༥} །ཉིང་དགོས་ལ་གནས་སྐབས་
པ་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཤེས་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལམ་བཞི་བཞུད་པའོ། །མཐར་
ཐུག་པ་ནི་འབྲས་བུའི་སའོ། །ཉིང་དགོས་དགོས་པ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། དགོས་པ་བསྟན་བཅོས་ལ་
རག་ལས་པ་ནི་འབྲེལ་པའོ། །

བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་ལས་ རྒྱུའི་ས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་ལ)གཉིས། རྒྱུའི་ས་དང་། འབྲས་བུའི་སའོ། །
དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུགས་འདིའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། དེ་ཡག་ཏུ་སོ་སྒྲིའི་སར་
ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་འདིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་ལྟ་སྒྲུབ་
ཀྱི་ཇེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་ན། རེ་ཞིག་མགོན་པོ་ལྟ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
སར་བཞུད་པའི་ལམ་ཀྱི་རིམ་པ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་བཞེད་ཅི་ན། དེ་ལ་སངས་རྒྱུས་གཉིས་པ་ལྟ་སྒྲུབ་
ཞབས་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། རང་གིས་ཡང་དག་པའི་ལམ་
ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་ཆེན་པོ་རྟེན་ནས། ལམ་ལྟར་སྤྲོད་རྣམས་ཀྱིས་པ་ཀྱི་པར་མི་རྣམས་པའི་
ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཅི་ཅམ་སྤྲངས་ཀྱང་། རང་གི་
ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་ཅི་ཡང་མི་རྟེན་པའི་ཐོས་བསམ་པ་ནི། ཐོས་བསམ་བྱེད་ཚུལ་
གནད་དུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ངལ་བར་བྱས་ཀྱང་སྤྱིང་པོ་ལེགས་པར་མི་ལོན་པས་ན།
ལམ་བཞུད་པའི་རིམ་པ་རྣམས་ཤེས་པ་ལ་འབད་བར་བྱའོ། །

ལྷ་འི་ཞབས་ཀྱིས་ལམ་གྱི་ཆ་ཕྱོགས་རེ་བཤད་པ་མང་ཡང་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་
 ལས་བརྒྱམས་པའི་ལམ་གྱི་ལུས་སྟོན་པའི་གཞུང་གསུམ་ལས། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས་གསུངས་
 ཚུལ་ལ། དེ་ཡི་ཙུ་བ་བྱང་ཚུབ་སེམས།^{༤༩} །ཞེས་པ་དང་། སྒྲིང་རྩེ་སྟོན་བཏང་སྟོང་ཀུན་དང་།^{༥༠} །ཞེས་
 སོགས་ནི་ལྷ་རྒྱུད་སེམས་ཟིན་ལ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཡི། །ཡོན་ཏན་མདོར་
 བསྟན་བྱ་བ་ནི། །སྟོན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བཙོན་འགྲུས། །བསམ་གཏན་གཤམ་རབ་སྒྲིང་རྩེ་
 སོགས། །སྟོན་པ་རང་དོན་ཡོངས་བཏང་བ། །ཚུལ་ཁྲིམས་གཞན་ལན་བྱ་བ་དོ། །བཟོད་པ་ཁོ་བསྐྱངས་
 པ་སྟེ། །དཀར་པོའི་ཆོས་སྟེལ་བཙོན་འགྲུས་སོ། །བསམ་གཏན་ཅེ་གཅིག་ཉོན་མོངས་མེད། །གཤམ་རབ་
 བདེན་དོན་གཏན་ལ་འབེབས། །སྒྲིང་བཅེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། །སྒྲིང་རྩེ་རོ་གཅིག་སྟོ་
 གྲོས་སོ། །སྟོན་བསམ་ཡོངས་སྟོང་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །བཟོད་པས་མདངས་ལྷན་བཙོན་བསམ་བཞིད། །
 བསམ་གཏན་གྱིས་ཞི་སྟོ་ཡིས་གོལ། །སྒྲིང་བཅེ་བསམ་ནི་དོན་ཀུན་སྟབས། །བདུན་པོ་འདི་དག་མ་
 ལུས་པར། །ཅིག་ཅར་པ་རོལ་བྱིན་པ་ཡིས། །ཡེ་གཤམ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་ཡུལ། །འཛིག་རྟེན་མགོན་
 པོ་ཉིད་ཐོབ་འགྲུར།^{༥༡} །ཞེས་སྟོན་དུག་གི་དོས་འཛིན་དང་། ལན་ཡོན་དང་སྒྲིང་རྩེ་འདི་སོགས་དང་
 བཅས་པ་ལ་བསྐྱབ་པར་གསུངས་ཏེ། སྟོང་པའི་རྟེན་སེམས་བསྟེད་པ་སྟོན་དུ་བཏང་བ་དང་། སྟོང་པ་
 དེས་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བཅུ་བཞེད་པར་གསུངས་སོ། །

ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། སྐྱབས་སུ་མོང་ནས་སེམས་བསྟེད་པ་དང་། བར་སྟོན་
 བཅུས་ཁམས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བཅུ་གསུངས་སོ།^{༥༢} །ལམ་གྱི་ལུས་ཀྱི་སྟོམ་
 རགས་པ་ཅིག་མཛད་པ་དེ། མདོ་ཀུན་ལས་བརྒྱུས་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། དལ་འཁྱོར་དང་
 བསྟན་པ་ལ་དད་པ་རྟེན་དཀའ་བ་དང་། དེ་དག་ལས་ཀྱང་བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྟེད་པ་རྟེན་དཀའ་
 བར་གསུངས་ལ།^{༥༣} སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྒྲིང་རྩེ་ཆེ་བ་ཡང་རྟེན་དཀའ་བ་དང་། ལྷ་རྒྱུད་པ་
 རྣམས་ལས་ཀྱང་། བྱང་སེམས་ལ་མ་འབྲིན་པའི་ལས་སྒྲིབ་དང་། དེ་ལ་བརྟུན་པའི་སེམས་དང་།
 བདུད་ཀྱི་ལས་དང་། དམ་ཆོས་སྟོང་པ་སོགས་སྟོང་པ་རྟེན་དཀའ་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་
 མང་དུ་གསུངས་སོ།^{༥༤} །འདི་ལྷ་མ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ན་གསལ་མོད་ཀྱང་། དདུང་ལམ་གྱི་རིམ་བ་
 རྣམས་རྟོགས་དཀའ་བ་ལ། སྟོབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་འཛིན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷས། སྟོར་བསྐྱབ་སྟོང་གཉིས་
 ཀ་དང་བྱང་པར་དུ་མདོ་བརྒྱུས་ཀྱི་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་བསྐྱབ་བརྒྱུས་ལས་གཤམ་རབ་ཉོན་མོངས་པར་

གསུངས་ཏེ། ཐོག་མར་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་ཞིང་གིན་ཏུ་རྟེན་དཀའ་བ་བསམས་ནས། ཆོ་འདིར་སྒྲིང་པོ་
 ལེན་པའི་ཡན་པ་སེམས་པ་དང་། དེ་ནས་དད་པ་སྒྲིང་བ་ལྟར་པར་དུ་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་
 བསམ་པའི་དད་པ་བརྟན་པོ་བསྐྱེད་དེ། སྒྲོན་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་ནས་འཇུག་
 པའི་སྒྲོམ་པ་བརྟུང་བ་དང་། དེ་ནས་ལུས་དང་ཡོངས་སྤྱོད་དག་ཅུ་གསུམ་བཏང་བ་དང་། བརྟུང་བ་
 དང་། དག་པར་བྱེད་པ་དང་། སྤེལ་པའི་རྩལ་རྣམས་གསལ་བར་གསུངས་པ་འདིས། མདོ་ཀྱན་ལས་
 བཏུས་བཤད་པར་བྱའོ།། “༥ །བཞི་བརྒྱ་པར་ཡང་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་ལུས་གསུངས་ལ། དཔུ་
 མ་སྒྲིང་པོ་དང་། དཔུ་མ་རྒྱན་དང་། དཔུ་མའི་སྒྲོམ་རིམ་གསུམ་ལས་བསྐྱེས་ཏེ་གསུངས་པའི་ལུས་
 རྣམས་ཀྱང་འདྲ་བས། འཕགས་པའི་ལུགས་འཛིན་པའི་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་ལམ་གྱི་ཁོག་ལ་འདྲའོ།།
 འདི་རྣམས་ལ་ངེས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་སྒྲེར་བའི་ཐབས་ལས་དང་པོ་པས་འཇུག་པ་བདེ་བ་ནི་གིང་རྟེན་
 པོའི་ལུགས་གཉིས་ལ་མཁས་པའི་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཀྱི་གདམས་ངག་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པར།
 གིན་ཏུ་གོ་སྒྲུབ་བའི་འབྲིང་རྩལ་བསྟན་པ་ལས་གཤམ་པར་བྱའོ།།

བྱེ་བྲག་ཏུ་སོ་སྒྲིའི་སར་ཉམས་སུ་ལེན་རྩལ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(ཕྱི་བྲག་ཏུ་སོ་སྒྲིའི་སར་ཉམས་སུ་ལེན་རྩལ་བཤད་པ་)ནི། གལ་ཏེ་བརྟན་བཅོས་འདིར་བྱང་
 སེམས་གྱི་ལམ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་དང་། དེ་ས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་གཏན་ལ་
 འབབས་ན། བྱང་སེམས་ལ་གལ་གིན་ཏུ་རྟེན་པའི་སོ་སྒྲིའི་སའི་ལམ་གྱི་རིམ་བརྒྱམས། མཆོད་བརྗོད་
 ཀྱི་འོག་འདིར་བརྟན་དགོས་པ་ལས། དེར་མི་སྒྲོན་པར་འཕགས་པའི་ས་ཉིད་ནས་འཆད་པ་ནི་
 ལྟར་རིགས་སྒྲུལ་ན། འདི་ནི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་ཉིད་དུ་བཤད་པས། སྐབས་འདིར་མ་
 བཤད་དོ། །དེའི་དགོས་པ་ནི་གང་བསྒྲོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་སེམས་སུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་
 གསུམ་བརྟན་པས། ཐོག་ཆེན་དུ་འཇུག་པར་འདོད་པས་དེ་གསུམ་ཐོག་མར་ཉམས་སུ་བྱང་དགོས་པར་
 བརྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གསུམ་ནི་སྒྲོན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་མ་ཟད། བྱང་སེམས་སུ་གྱུར་ནས་
 ཀྱང་ཉམས་སུ་བྱང་དགོས་པ་ལ། གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པའི་ཡོ་གཤམ་ནི་སྤྱོད་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། དེས་
 མཆོན་ནས་སྒྲིན་མོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གཞན་ལ་སྒྲོབ་པ་ཡང་གོ་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་མདོ་ཀྱན་ལས་བཏུས་
 པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བར་ཆོས་ཉིད་ཟབ་མོ་ལ་སྦྱར་བར་མི་

བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་
ཡང་དག་པ་ལོ།^{༤༤} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚོགས་གཉིས་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་བ་ལ་བསྐྱབ་དགོས་ཀྱི། ཐབས་
ཤེས་ཐོགས་རེ་བས་ཚོག་ཤེས་བྱེད་པ་དང་། ཐབས་ཤེས་བྱེད་པར་ཅན་གང་ཡང་མེད་པའི་སེམས་ཅི་
གཅིག་པ་ཙམ་ལ་ཡིད་བརྟན་པར་མི་བྱལོ།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་རིགས་པས་དགག་བྱ་འགོག་པའི་ས་མཚམས་མ་ཟིན་པར་
ཐམས་ཅད་བཀག་པར་མཐོང་སྟེ། རྟོག་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་པདེན་འཛིན་དུ་འབྱུང་བས། ཐ་སྙད་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་གཞན་ངོ་ཁོན་ལ་སྒྲེལ་བ་དང་། འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་
པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་ཞིག་གི་ཚོས་སྒྲུ་ལས་མེད་ཅིང་། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲུ་གདུལ་བྱའི་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་
བསྐྱས་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ནི། ཉན་རང་གཉིས་བྱུང་དབང་ལས་སྒྲེས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་
སེམས་ལས་འབྱུངས་པར་ལུང་རིགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་
ལུགས་མིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཚོས་གསུམ་བསྟོམ་པ་ཡང་བྱང་སེམས་དབུ་མ་པའི་ལུགས་མིན་པར་
གཞན་ངོ་ཙམ་དུ་བཞག་པ་ལོ། །ཞེས་པས་རང་ངོས་ནས་ལམ་ཉམས་སུ་བྱུང་དགོས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
སྦྱར་བ་བཅད་ཅིང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སེམས་ཅན་ཟོ་ཆུན་དང་ཚོས་མཐུན་དུག་གིས་
འཁོར་བར་བཤད་པ་རྣམས་འགལ་འདུ་འབའ་ཞིག་དུ་འགྱུར་བས། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་མཚོན་
བརྟོན་ནས་བརྒྱུད་སྟེ། གཞུང་གི་དོན་ལོག་པར་འཆད་པ་ལ་ཞུགས་པར་ཤེས་པར་བྱལོ། །སྒྲིན་སོགས་
ལ་སྒྲོབ་ཚུལ་འཕགས་པའི་སའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་རྣམས་ལ་འང་སོ་སྟེའི་ས་ནས་ཀྱང་། ཉམས་སུ་
བྱང་བྱའི་སྟོན་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས། ད་ལྟ་ནས་ཀྱང་ཉམས་སུ་བྱང་བ་ལ་
འབད་པར་བྱལོ།

བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་(བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ། ས་བཅུའི་བྱུང་མོང་གི་རྣམ་
གཞག་ ས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ ས་བཅུའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལོ།

དང་པོ་ནི། འདིར་རབ་དགའ་སོགས་ས་བཅུ་གཅིག་བཤད་པ་ནི། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས།
རི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་ལ། །ཉན་ཐོས་ས་ནི་བརྒྱད་བཤད་པ། །དེ་བཞིན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ། །བྱང་

ཚུབ་སེམས་དཔའི་ས་བརྒྱའོ།^མ །ཞེས་ས་བརྒྱ་དང་། བརྒྱ་གཅིག་པའི་རྣམ་གཞག་རགས་པ་ཞིག་གསུངས་པ་ལ་གཞི་མཛད་ཅིང་། ས་བརྒྱ་པའི་མདོ་ལ་ཡང་བརྟེན་ནས་མཛད་དེ། དེ་ལ་རབ་དགའ་སོགས་ས་བརྒྱ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱར་བཤད་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་དགོངས་སོ།། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བཞག་པའི་ས་བརྒྱའི་ངོ་བོ་ནི། འགྲེལ་པ་ལས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲིབ་རྗེ་ལ་སོགས་པས་ཟིན་པ་ཉིད་ཆར་རྣམ་པར་བྱེ་བཅ། ས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་འཛོལ་སྟེ་ཡོན་ཏན་གྱི་གནས་སུ་འགྱུར་པའི་བྱིར་རོ།^མ །ཞེས་ས་ཡི་ངོ་བོ་དང་གང་གིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་དང་། སའི་མིང་འཛོལ་ཚུལ་དང་། སྒྲིབ་དོན་བཤད་པ་བཞིས་བསྟན་ནོ།།

ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་ངོ་བོ་ནི། ཁ་ཅིག་མཛོད་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཟག་པ་རྣམས་སུ་མི་རུང་བ་ལ་ཟག་མེད་དུ་འཆད་པ་ནི། ལུགས་འདིའི་ཟག་མེད་དུ་འཛོག་པའི་དོན་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པ་མ་རྟོགས་པར་སྒྲུབ་པས། རང་གི་ལུགས་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། དེའི་བག་ཆགས་གང་རུང་གིས་བསྐྱད་པ་ནི་ཟག་བཅས་དང་། བསྐྱད་པ་དེ་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་ཟག་པ་མེད་པའི་ལུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།^མ །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ས་མ་ཐོབ་ཚུན་ཆད་དུ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ནི། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མིན་པ་མེད་ལ། དེ་ཡང་རེས་འཛོག་པ་སྟེ་མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པ་ན་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་ཅན་དུ་སྒྱེའོ། །ས་བདུན་པའི་བར་དུ་ནི་མ་རིག་པས་སྒྲོད་པ་ཡོད་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་དང་དགའ་བཙུག་པ་གཉིས་ལ་ནི། སྒྲོད་བྱེད་ཀྱི་མ་རིག་པ་ཟད་པས། དེས་བསྐྱད་པ་མེད་ཀྱི་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་ནི་ཡོད་དོ། །ཡང་འགྲེལ་པར་ས་དང་པོ་ལ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིང་ཅན་^མ ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ལུལ་ལུལ་ཅན་རྒྱུངས་ཆད་དུ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པ་མེད་པ་ལ་ཟེར་གྱི། མཐའ་གཉིས་སྒྲུངས་པ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་མི་བྱའོ། །སྒྲོབ་དཔོན་འདིའི་གཞུང་དུ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་དང་ཡེ་ཤེས། ཞེས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པས་མ་རིག་པ་དང་། དེའི་བག་ཆགས་རིག་པའི་བྱུང་བྱེད་དུ་བྱས་ནས། དེ་གཉིས་ཟད་པ་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ལྟོག་པ་སྒྲོབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་སུ་སྒྲུབ་ནི། རྟེན་གསུང་བྱོད་པ་པདྱི་མ་ཟད་ན་སེམས་ཀྱང་ཟད་པར་འདོད་པ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་སྐར་འདེབས་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ན་ཡེ་ཤེས་མེད་ཟེར་བ་ཡང་དེ་དང་འབྲའོ།།

རིམ་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་གོ་ལ། །གང་གིས་མཐོང་བར་
 འགྱུར་ཞེན། །ཐ་སྐད་དུ་ནི་སེམས་ལ་བཞེད།^{༡༦} །ཅེས་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱེད་བའི་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དྲིས་པའི་ལན་དུ། ཐ་སྐད་དུ་སེམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་
 དུ་མཐོང་བར་གསུངས་ཤིང་། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། རི་ལྟར་མེ་ཡིས་དག་པའི་གོས། །སྒྲ་
 ཆོག་སྤྲི་མས་དྲི་མ་ཅན། །རི་ལྟར་མེ་ཡི་ནང་བཅུག་ན། །དྲི་མ་འཆོག་འགྱུར་གོས་མིན་ལྟར། །དེ་བཞིན་
 འོད་གསལ་པ་ཡི་སེམས། །འདྲོད་ཆགས་ལས་སྟེས་དྲི་མ་ཅན། །ཡེ་ཤེས་མེ་ཡིས་དྲི་མ་སྟེག་ །དེ་ཉིད་
 འོད་གསལ་མ་ཡིན་ནོ།^{༡༧} །ཞེས་རྡོ་རྒྱུས་གི་གོས་དྲི་མ་ཅན་མེར་བཅུག་པ་ན། མེས་དྲི་མ་ཆོག་ཀྱང་
 གོས་མི་འཆོག་པ་ལྟར། སེམས་ཀྱི་དྲི་མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེས་བསྟེགས་པ་ན། དྲི་མ་སྟེག་པ་ཡིན་གྱི་འོད་
 གསལ་པའི་སེམས་མེད་པར་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་སོ། །བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་
 ཤེས་དང་། ཉན་རང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་གཉིས། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་
 བསྐྱད་པར་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་མཛུངས་ཀྱང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སར་འཛོག་
 མི་འཛོག་གི་ཁྱད་པར་ནི། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་དང་། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཐལ་བཅུ་
 གཉིས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡོད་མེད་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཆོགས་སྟོར་
 གྱི་སྒྲ་བས་སུ། བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ། རིགས་པའི་རྣམ་གངས་དཔག་ཏུ་མེད་
 པའི་སྟོན་སྒྲུ། ཟབ་དོན་ལ་སྟོན་པ་དང་མ་རྒྱས་པ་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མ་
 རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆེན། །ཆར་བྱེ་བ་ན་ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཅན་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་
 ཀྱི་ཆ་སོ་སོ་སོ་སོར་རིམ་གྱིས་བྱེ་བའི་སྒྲིའི་ཆ་རྣམས་ས་སོ་སོར་འགྱུར་བ་སྟེ། ས་ཞེས་པ་ནི་ཡོན་ཏན་
 ཀྱི་གནས་སམ་རྟེན་བྱེད་པས། ས་དང་འདྲ་བས་དེ་ལྟར་བསྐྱད་པའོ། །དེ་དག་གིས་ནི་དོན་དམ་པའི་
 ས་བཅུ་ཀ་ཡང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ་འཛོག་པར་བསྟན་ནོ། །

དེ་མཛུངས་ཀྱང་རབ་དགའ་སོགས་ས་སོ་སོར་འཛོག་ཚུལ་ནི། བཞིའི་སྟོན་སྒྲུ་འཛོག་པའི་
 ཁྱད་པར་དང་པོ་ནི། ས་དང་པོ་ལ་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཐལ་བཅུ་གཉིས་དང་། གཉིས་པ་ལ་སྟོང་ཐལ་བཅུ་
 གཉིས་སོགས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའོ། །ཁྱད་པར་
 གཉིས་པ་ནི་མཐུ་ཐུལ་དུ་བྱུང་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཛོལ་བའི་ཁྱད་པར་རོ། །དེ་ནི་ཞིང་བརྒྱ་གཡོ་བ་དང་
 སྟོང་གཡོ་བ་སོགས་ལ་འཆད་མེད་ཀྱང་། དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་འཕེལ་པའི་ནང་དུ་སོང་ཟིན་པས། ས་

སོ་སོའི་སྐབས་ཀྱི་དྲི་མ་སྦྱོར་བའི་སྟོབས་དང་། ལམ་བཟོད་པའི་སྟོབས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་
བྱ་དགོས་པ་འདྲའོ། །གསུམ་པ་ནི། ས་དང་པོར་སྤྱིན་པའི་ཐར་སྤྱིན་ལྷག་པ་དང་། གཉིས་པར་རྩལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཐར་སྤྱིན་ལྷག་པ་སོགས་ཐར་སྤྱིན་ལྷག་པའི་བྱུང་པར་རོ། །བྱུང་པར་བཞི་པ་ནི། ས་དང་པོར་
འཛམ་གླིང་ལ་དབང་བ་དང་། གཉིས་པར་གླིང་བཞི་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོར་སྐྱེ་བ་སོགས་རྣམ་སྤྱིན་
ཀྱི་སྐྱེ་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའོ། །

དེ་སྔ་ན་ས་སོ་སོའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ས་པ་དམན་
མཆོག་གི་བྱུང་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་ས་རྣམས་སོ་སོར་འཛོག་ལ། ས་སོ་སོའི་སྐབས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་ས་དེ་དང་དེར་བསྐྱེད་གོས་པས། མཉམ་གཞག་ཁོན་ལ་མི་བྱའོ། །ས་སོ་སོར་
འབྱེད་རྩལ་དེ་ལྟར་བྱའི། འོན་དམ་པའི་ས་འདི་རྣམས་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བའི་
བྱུང་པར་གྱིས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་ནི་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ས་བརྒྱ་པའི་མདོ་ལས། རི་ལྷར་བར་སྤར་བྱ་རྗེས་
མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །བརྗོད་པར་རྒྱས་མ་ཡིན་ཞིང་མི་མཐོང་བ། །དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་ཀྱིས་ཀྱུན་
ཡང་། །བརྗོད་མི་རྒྱས་ན་མཉམ་པར་ག་ལ་རྒྱས།^{༤༩} །ཞེས་པར་སྤང་གིན་མ་ཁའ་ལ་བྱས་བཟོད་ཀྱང་།
བྱའི་རྗེས་འཛིག་རྟེན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དག་གིས་བརྗོད་པ་དང་། སྤྲོས་མཐོང་བ་མིན་པ་བཞིན་
དུ་བྱ་ལྟ་བུའི་དོན་དམ་པའི་ས་རྣམས་ཀྱིས། བམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད་ལ་བཟོད་ཀྱང་། དེའི་བཟོད་
རྩལ་འཕགས་པས་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བ་རི་བཞིན་པ་ནི། འཆད་པ་པོ་འཕགས་པས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་
རྒྱས་ན། ཉན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་རི་བཞིན་པ་མཉམ་པར་མི་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་(ས་སོའི་སོའི་རྣམ་གཞག་)ལ་གསུམ། རབ་དགའ་སོགས་ས་ལྷ་བཤད་པ་དང་། ས་
དྲུག་པ་མདོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ་དང་། རིང་དུ་སོང་བ་སོགས་ས་བཞི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྷ།
ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་དང་། ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་དང་། ས་
བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་དང་། ས་ལྷ་བ་སྐྱུང་དགའ་བ་བཤད་པའོ། །

ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། བྱུང་གཞི་སའི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན། བྱུང་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་
བཤད། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་མཐུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།

རྒྱལ་པོ་ལྷན་པོ་འདི་ཡི་སེམས་གང་འགོ་བརྒྱམས། རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བྱིར་སྤྲིན་རྗེའི་དབང་གྱུར་ཅིང་།༥༥]

ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྒྲོན་པས་རབ་བསྐྱོས་དགའ་བ་ལ། །རབ་ཏུ་གནས་པ་དེ་ནི་དང་པོ་ཞེས་བྱའོ།

ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་རྒྱལ་པོ་ལྷན་པོ་སྤྲིན་རྗེའི་ཚུལ་གྱིས། འགོ་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་མཐོང་བའི་རང་བཞིན་མེད་པ་སྤྲིན་རྗེའི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་བྱུང་པར་དུ་བཟུང་བ་འདི་ཡི་སེམས་གང་འགོ་བརྒྱམས། རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བྱིར་སྤྲིན་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཏུ་བཟང་པོའི་སྒྲོན་ལམ་གྱིས་དགེ་བརྒྱམས་རབ་ཏུ་བསྐྱོས་པ། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་གཉིས་སུ་སྤྲིན་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས། དེའི་འབྲས་བུ་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱངས་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ལ། རབ་ཏུ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་སེམས་དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་དང་པོ་ཞེས་བྱའོ།

དེ་ལས་བརྒྱུ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་པོ་བརྒྱལ་མོགས་པ།⁵⁶ སྒྲོན་ལམ་འབུམ་ཐག་གངས་མེད་པ་བརྒྱ་ས་དང་པོ་བས་འདེབས་པ་ནི། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པས། སྒྲོན་ལམ་མ་ལུས་པ་བསྐྱུ་པའི་བྱིར་དུ་ཅ་བར་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྒྲོན་ལམ་བཀོད་དེ། བཟང་པོ་སྒྲོན་པའི་སྒྲོན་ལམ་མོ།⁵⁷ །དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་འཇམ་དཔལ་དཔལ་པོ་ཞེས་པའི་ཆོག་ས་བཅད་གཉིས་ནི། བསྐྱོ་བ་སྤྲོན་མེད་པར་བསྐྱུ་བ་བརྒྱུ་ལས་གསུངས་མོ།⁵⁸ །འགྲེལ་པར་ཉན་ཐོས་སྒྱུར་ལམ་པ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པར་མི་འདོད་པ་བཞིན་དུ། ས་དང་པོར་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བར་འབྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མོས་པས་སྒྲིབ་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་ཆེན་པོ་ནི། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་མ་བསྐྱེད་པའི་སའོ།⁵⁹ །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གྱི། སྤྲིན་ན་དེ་ལས་དམའ་བ་ནས་ཀྱང་སྤྲོ་མེད་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་ཡོད་པར་ལུགས་འདིས་ཀྱང་བཞེད་པ་ནི། སྤྲིན་པ་བཅད་ཐོན་ལ།⁶⁰ བསྐྱུ་བ་བརྒྱུ་ལས་ཀྱང་། མོ་སྐྱེ་བོ་ལ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པར་མདོ་མང་པོས་བསྐྱུ་བས་པས་⁶¹ བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་ནི་ཡོག་པར་འཆད་པའོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྱུར་ལམ་སྤྲན་གཅིག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། འབྲས་བུ་དང་པོ་མ་ཐོབ་པའི་བར་རྣམས་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པར་མདོན་པ་ཀུན་ལས་བརྒྱས་ལས་བཤད་པས།⁶² དཔེ་མ་གྲུབ་པོ་སྤྲམ་ན། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་ཉིད་ལ་འཛིག་པར་མདོན་པ་མཛོད་ལས་བཤད་པ། ཀུན་ལས་བརྒྱ་ས་ལས་སྤྲམ་ལྟར་ཡང་བཤད་པས།

ལྷགས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་བྱུང་པ་ལ་སྒོ་བ་དཔོན་འདི་མཛོན་པ་མཛོད་ལྟར་བཞེད་དོ།

འདི་ནི་མདོ་ཀྱན་ལས་བརྒྱུ་ལས། དད་པའི་ཆེས་སྤྱ་འབྲང་བ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་ལྷ་རབ་ཀྱི་རྒྱལ་སྟེད་ལ། བསྐྱལ་པ་གསྒྲུའི་ལྷུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་དུ། ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་
ལྷའི་ཟས་རོ་བརྒྱ་པ་དང། ལྷའི་གོས་བྱིན་པ་བས། གཞན་ཞིག་གིས་ཆོས་ཀྱི་ཆེས་འབྲང་གཅིག་ལ།
ཉིན་གཅིག་ཟན་གཅིག་བྱིན་ན་ལྷ་མ་བས་བསོད་ནམས་ཆོས་གྲངས་མེད་པ་བསྐྱེད་པ་དང། ཡང་ཆོས་
ཀྱི་ཆེས་འབྲང་ལྷ་མ་ལྷ་པའི་གྲངས་ལ། ལྷ་མ་ལྷར་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་བས། བརྒྱད་པའི་གང་ཟག་གཅིག་
ལ་ཉིན་གཅིག་ཟན་གཅིག་བྱིན་ན། ལྷ་མ་བས་བསོད་ནམས་ཆོས་གྲངས་མེད་པ་བསྐྱེད་པར་གསུངས་
པ་¹⁾དང་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། ཆེས་འབྲང་གཉིས་ནི་ཆོགས་སྒྱུར་གྱི་སྐྱབས་ཡིན་པར་གསལ་བའི་བྱིར་རོ།

བྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད།

གཉིས་པ་(བྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། རང་གི་རྒྱུད་མཛོས་པར་བྱེད་པའི་
ཡོན་ཏན། གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན། ས་དང་པོར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་སོ་སོར་བྱེ་སྟེ་བཤད་པ་དང། ཡོན་ཏན་མདོར་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་འཕྲོ་བ་པའི་ཡོན་ཏན། རིགས་སྤྱུ་བ་སོགས་བཞེད་
ཡོན་ཏན། ས་གོང་མ་གཞོན་པ་སོགས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ནི།

དེ་ནས་བརྒྱ་རྩེ་དེ་ནི་ཐོབ་པར་རྒྱུ་པ་ཡིས། །བྱད་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་དོ།།^[1]

ས་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ནས་བརྒྱད་རྩེ་བྱད་སེམས་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་སེམས་དེ་ཐོབ་པར་
རྒྱུ་པ་ཡིས། མོ་སྟེའི་ས་ལས་འདས་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་པའི་བྱད་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་
རྒྱ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་བཛོད་པར་མི་བྱ་སྟེ།
དེའི་ཚེ་དེ་བྱད་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །འགྲེལ་བར་དཀོན་མཆོག་གྱི་ན་བྱངས་པ་ལས།
སྒྱུར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ལ། དོན་དམ་པའི་བྱད་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སའི་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།¹⁾ །
ཞེས་གསུངས་པས། བྱད་སེམས་བྱད་པར་བའི་མིང་གིས་བསྟན་པར་གསུངས། །ཤར་བྱིན་ཉིས་རྩེད་ལྷ་
བརྒྱུ་པ་ལས། རི་ལྷར་གསུངས། མ་བྱུང་བ་དང་ཡང་དག་པར་མ་བྱུང་བ་དང། ཡོག་པ་དང། དེ་

དག་རི་ལྟར་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོས་བདག་ས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། རི་ལྟར་བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་རྟེན་པ་
 དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའོ།^{༥༣} །ཞེས་གསུངས་པའི་ཤུགས་
 གྱིས་ཚོས་འདི་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འབགས་པས་རྟེན་པ་རི་བཞིན་པ་དེ་ལྟར་རྟེན་པ་ཅིག །བྱང་
 ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསུངས་པ་ཡང་དོན་དམ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་དགོངས་གྱི། སོ་སྐྱེ་ལ་བྱང་སེམས་
 མཚན་ཉིད་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ།།

གཉིས་པ་(རིགས་སྐྱེ་བ་སོགས་བཞིའི་ཡོན་ཏན་)ནི།

འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སའང་སྐྱེས་པ་སྟེ།

འདི་ བྱི་ ཀྱན་ ཏུ་ སྟོར་ བ་ གསུམ་ བོ་ ཐམས་ ཅན་ སྤངས་པ་ ཡིན།།

བྱང་ ཆུབ་ སེམས་ དཔའ་ དེ་ བྱི་ དགའ་ བ་ མཚོག་ ཏུ་ སྟུར་ འཆར་ ཞིང་ །།

འཛིག་རྟེན་ཐམས་བརྒྱ་ཀླན་ནས་གཡོ་བར་རྒྱས་པར་གྱུར་པའང་ཡིན།།^{༥༤}

གཞན་ཡང་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པ་འདི་ནི་སོ་སྐྱེ་དང་ཉན་རང་གི་ས་ཐམས་ཅན་ལས་
 འདས་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྗེས་སུ་འགོ་བར་རེས་པའི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སའང་སྐྱེས་པ་སྟེ། ལམ་གཞན་དུ་མི་འགོ་བར་རང་གི་ལམ་དུ་
 རིགས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །ས་དང་པོ་འདི་ནི་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་གང་ཟག་
 གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས། འཛིག་ལྟ་དང་པ་རྒྱས་ཀྱི་ཐེཚོམ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་
 བརྒྱལ་ཞུགས་མཚོག་འཛིན་གྱི་ཀྱན་དུ་སྟོར་བ་གསུམ་བོ་ཐམས་ཅན་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟུར་མི་སྐྱེ་བའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེས་ནི་དེ་གསུམ་གྱི་ས་བོན་སྤངས་པར་བསྟན་ལ། འཛིག་ལྟ་ནི་མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པ་ཀྱན་
 བརྟགས་^{༥༥} ཡིན་གྱི་ལྟར་སྐྱེས་མིན་ནོ། །འོན་པ་རྒྱས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་གཞན་ཡང་སྤངས་པ་ལ། གསུམ་
 བོ་འདི་ཅམ་སྟོས་པ་ཅི་ཡིན་སྟུམ་ན། མདོ་ལྟེ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་ལ་
 ལུགས་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། ལེགས་པ་ནི་མཛོད་ལས། འགོ་མི་འདོད་དང་ལམ་ནོར་དང་། །ལམ་ལ་ཐེ་
 ཚོམ་དེ་སྟེད་ཅིག །ཐར་པར་བགོད་ལ་གོགས་བྱེད་པ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་གསུམ་བསྟན་ནོ།^{༥༦} །ཞེས་
 བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དཔེར་ན་ཡུལ་གཞན་དུ་འགོ་འདོད་པ་ལ་བར་ཆད་ཀྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། འགོ་མི་
 འདོད་པ་དང་། ལམ་ནོར་བ་དང་། ལམ་ལ་ཐེཚོམ་ཟ་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐར་པར་བགོད་པ་ལ་ཡང་

པར་ཆད་གྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། དང་པོ་ས་ནི་ཐར་པ་ལ་སྒྲག་པས་དེར་འགོ་མི་འདོད་པ་དང་། གསུམ་
 པས་ནི་ལམ་གཞན་ལ་བརྟེན་པས་ལམ་ལོར་བ་དང་། གཉིས་པས་ནི་ལམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་གསུམ་
 བསྟན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་ས་དང་པོ་བ་དེ་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རིགས་ངེས་པ་ལ་ཞུགས་
 པས། དེའི་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་དང་། སའི་སྤར་བྱའི་སྦྱོན་དང་བྲལ་བས་བྱན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་དགའ་བ་སྦྱེས་པས། རབ་རྩ་དགའ་བ་མང་བའི་བྱིར། རྒྱལ་སྤྲུལ་དེ་དགའ་བ་མཆོག་རྩ་གྲུར་བ་
 འཆང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །རབ་དགའ་ཁྱད་པར་རྩ་འཕགས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ས་འདི་ལ་རབ་རྩ་དགའ་བ་
 ཞེས་གྲང་བྱའོ། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་གཅིག་པ་བརྒྱ་ཀུན་གཡོ་བར་རྣམས་པར་གྱུར་བ་འདྲ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་(ས་གོང་མ་གཞོན་པ་སོགས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་)ནི།

ས་ནས་སར་གཞོན་བྱེད་ཅིང་གོང་མར་རབ་རྩ་འགོ་ལ་བར་འཇུར། །དེ་ཆེ་དེ་ཡི་རན་འགྲོའི་ལམ་རྣམས་མཐའ་དག་
 འགག་པར་འཇུར། །དེ་ཆེ་དེ་ཡི་སོ་སོའི་སྦྱེ་བོའི་ས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཟད། །

ས་དང་པོ་ནས་ས་གཉིས་པར་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ལ་སྦྱོ་བ་གིན་རྩ་ཆེ་ཞིང་། ས་གོང་མར་
 རབ་རྩ་འགོ་པར་འཇུར་རོ། །ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་བྱང་སེམས་འདི་ཡི་རན་འགྲོར་འགོ་བའི་ལམ་
 རྣམས་མཐའ་དག་འགག་པ་སྟེ་ཟད་པར་འཇུར་རོ། །འོ་ན་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་རན་སོང་རྩ་
 ལས་དབང་གིས་འགོ་མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ནམ། རན་འགྲོའི་ལམ་ཟད་པས་འདི་ཐོབ་པ་ལ་སྦྱོ་ས་ཅི་
 དགོས་སྒྲུལ་ན། བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་རན་འགྲོར་འགོ་མི་སྲིད་པ་ནི། དེར་འབྲིད་པའི་ས་བོན་གཉེན་
 པོས་བཅོམ་པ་མིན་གྱི། རྒྱུན་མ་ཆང་བས་ཡིན་ཅིང་། འདིར་ནི་ས་བོན་གཉེན་པོས་བཅོམ་པ་ཡིན་ལ།
 ཀུན་ལས་བརྒྱས་ལས་གྲང་རན་འགྲོའི་བྱང་ཁམས་སོགས་མཐོང་སྤར་རྩ་བཤད་དོ།^ཡ །ས་དང་པོ་ཐོབ་
 པ་དེའི་ཆེ་བྱང་སེམས་འདི་ཡི་སོ་སོ་སྦྱེ་བོའི་ས་སྟེ་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་(ཡོན་ཏན་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་)ནི།

འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་རིམ་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན།།^ཨ

མདོར་ན་རིམ་ལྟར་འབྲས་གནས་པ་ཞི་དང་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པ་བཞིའི་དགྲ་བཅོམ་ནས་

ཡས་བགྲངས་ན། གྲངས་བརྒྱད་པ་ཡིན་པས་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ལ། འཕགས་པ་འཛིན་ཐོབ་པ་ལས་རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྤངས་པ་དང་། རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ། བྱང་མེམས་འདི་ཡང་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ལས་སྟོན་ཟད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་བརྒྱད་པ་རྗེ་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་ནོ།།

གཞན་གྱི་རྒྱུ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན།

གཉིས་པ་(གཞན་རྒྱུ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་)ལ་གསུམ། ས་འདིར་ཉན་རང་རྣམས་རིགས་གྲི་སྟོན་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། ས་བདུན་པར་ཉན་རང་གཉིས་སྟོང་ཉི་སྟོན་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། དེ་ལྟར་གསུངས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལྟ་དང་པོ་ལ་གནས་ཀྱང་།

ཐུབ་དབང་གསུ་སྟེས་དང་བཅས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི།

བསོད་ནམས་དག་གི་དབང་གིས་ཐམ་བྱས་རྣམ་པར་འཕེལ།

རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལྟ་གཉིས་པ་མོགས་སུ་མ་ཟད། སེམས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་གནས་པས་ཀྱང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་གསུང་ལས་སྟེས་པ་ཉན་ཐོས་དང་བཅས་པའི་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྟིང་རྗེའི་བསོད་ནམས་དག་གི་དབང་གིས་ཐམ་བྱས་པར་བྱས་པ་སྟེ་ཟིལ་གྱིས་མཉན་ནས། དེ་དག་ལས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་དེ། སྤར་བཤད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་རྣམས་ལས། ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་གཞན་པ་ཅིག་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡང་བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་བྱ་སྟེས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ། རྒྱལ་པོའི་མཚན་དང་ལྟན་པ་ནི་སྟོན་པའི་ཚོགས་ཀྱང་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། རིགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཏོ།^{༡༧} །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་ལས་དང་པོ་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྟེས་པས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྟིང་རྗེའི་དབང་གིས་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ལྟར་རིང་དུ་ཚངས་པར་སྤྱད་པ་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཏོ། །

རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལྗིང་གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་ཐུག་གུ་སྐྱེས་ནས་རིང་པོ་མ་
ལོན་པའི་གཤོག་པའི་རྒྱུད་གི་ཤུགས་དང་། མིག་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དེ་
ལས་གཞན་པའི་བྱའི་ཚོགས་མ་ལུས་པ་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་
དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམ་མཁའ་ལྗིང་གི་
དབང་པོ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་ཡང་དག་པར་བྱུང་བ། ནམ་མཁའ་ལྗིང་གི་དབང་པོའི་ཐུག་གུ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གཤོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལ་རོལ་གཞོན་པ་དང་། ལྷག་
པའི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མིག་གི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་ཉིད་དུ་ངེས་
པར་བྱུང་བའི་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །^༥ །ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།

འགེལ་བཤད་ལས་ལུང་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་བརྟུན་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འཆད་མོད་
ཀྱང་།^{༥༩} ལས་དང་པོ་བ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ནས་རིང་དུ་མ་ལོན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དོན་དམ་
པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བསྟོན་པ་ཉན་ཡིན་ལ། སྤར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་ས་དང་
པོ་ནས་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། ལུང་ལྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ནི་དཔེ་སོ་སོ་བ་ཅུ་མ་གཏོགས་པ་དོན་
གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཅུ་བའི་ཚོག་རྒྱུད་གསུམ་ཀྱི་དོན་ཡང་མདོ་དེའི་དོན་བསྐྱེས་པར་སྤར་བའི་
ཕྱིར་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ས་དང་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་མདོ་སྟེ་
རྒྱན་པའི་སོགས་པ་མང་པོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

འོན་ཀྱང་སེམས་སོ་སྐྱེའི་ཀྱན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས། ཉན་རང་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་མི་
འདོད་དམ་སྒྲུལ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་དོ་རྩེ་རིན་པོ་
ཆེ་ནི་ཆག་ཀྱང་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཁྱེད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཅིང་། རོ་རྩེ་རིན་
པོ་ཆེའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ། དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་རྒྱོག་གོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་བཞིན་དུ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རོ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ནན་ཏན་དང་བུལ་ཡང་། ཉན་ཐོས་དང་
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ་འཁོར་བའི་དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་རྒྱོག་གོ་^{༦༠} །ཞེས་གསུངས་
ལ་མདོ་འདི་བསྐུལ་བཏུས་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱོད་པ་དང་བུལ་བ་ལ་ཡང་བརྒྱས་པར་མི་བྱ་

པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་ཐོབ་པ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་སྦྱོང་བ་དང་བྲལ་བ་མི་སྤྲིད་པའི་
ཕྱིར་རོ།

ས་བདུན་པར་ཉན་རང་གཉིས་སྒྲོའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ།

གཉིས་པ་(ས་བདུན་པར་ཉན་རང་གཉིས་སྒྲོའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་)ནི།

དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་བར་སྒྲོ་ཡང་ལྷག་པར་འགྱུར་།།༥།

བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་དེ་ནི། ས་མེད་དུ་སོང་བར་སོན་པ་ན། གུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ཀྱིས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་མ་ཟད། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་ཡི་སྒྲོ་བས་ཀྱིས་ཀྱང་།
ཉན་རང་རྣམས་ལྷག་པར་ཉེ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ནི་ས་བདུ་པའི་མདོ་ལས། ཀྱི་རྒྱལ་
པའི་ཐུག་དག་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྟེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་པོའི་མཚན་དང་
ལྷན་པ་ནི། སྟེས་པ་ཙམ་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་བྱིན་གྱིས་སྒྲོན་པོའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་གྱི།
རང་གི་སྒྲོའི་སྒྲོ་བས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དབྱེད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ནམ་དེ་ནར་སོན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་རང་
གི་སྒྲོའི་སྒྲོ་བས་བསྐྱེད་པས། སྒྲོན་པོའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་གིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །ཀྱི་རྒྱལ་
པའི་ཐུག་དག་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཡང་། སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་ཏུ་ལྷག་པའི་བསམ་
པའི་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་གྱི། རང་གི་སྒྲོའི་
སྒྲོ་བས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་^༥ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་འདི་ལ་གནས་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནི། རང་གི་ཡུལ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་གིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ།^༦ །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །སེམས་
བསྐྱེད་མ་ཐག་ཏུ་ཞེས་པ་ནི་ས་དང་པོའི་སྐྱབས་ཡིན་པས། ལྷག་པའི་བསམ་པ་དག་པའི་སེམས་
བསྐྱེད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་ས་མེད་དུ་སོང་བ་འོན་ནས་བརྒྱུད་ནས། བྱང་སེམས་ཀྱིས་རང་གི་སྒྲོའི་སྒྲོ་བས་
བསྐྱེད་པས་ཀྱང་། ཉན་རང་རྣམས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་གྱི། ས་དུག་པ་མན་ཆད་དུ་ནི་སྒྲོའི་སྒྲོ་བས་ཀྱིས་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཉན་རང་གི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་དོན་ནི། དེ་གཉིས་སྒོས་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་དོན་ཡིན་པར་འགྲེལ་པའི་དོན་བསྐྱུས་ལས་ཤིག་སོ། །སྒྲོའི་སྒྲོ་བས་འཆད་པ་ན་
རང་གི་ཡུལ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པས། ཞེས་པ་ནི་བྱང་སེམས་རང་གི་ཡུལ་འགོག་པ་ཡང་དག་

པའི་མཐའ་ཤེས་པའི་ཆེ་བའོ། །དོན་འདི་ལ་ཁ་ཅིག་དུག་པ་མན་ཆད་དང་། བདུན་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་རོ་
 བོ་ལ་བྱུང་མེད་ཀྱང་། ཡེ་ཤེས་དང་པོ་རྣམས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲོང་བའི་རྣམ་པ་མེད་ལ། བདུན་པའི་ཡེ་
 ཤེས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲོང་བའི་རྣམ་པ་ཡོད་པས། སྒྲོའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་གཞོན་ཡོད་དོ། །ཞེས་
 བ་དང་། ཡང་བདུན་པ་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཐོད་ཀྱིས་དུ་འཇུག་རྣམ་པས་ཞེས་བ་དང་། བདུན་པའི་
 ཡེ་ཤེས་དེ་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པའི་ས་བརྒྱད་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འདུག་པས། སྒྲོས་ཟེལ་
 གྱིས་གཞོན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེའི་དང་པོ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་ལུགས་འདིས་ནི། གང་ཟག་བདེན་འཛིན་
 ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་བཞེད་ལ། དེ་སྒྲུར་མི་སྒྲེབ་པའི་རྒྱལ་གྱིས་སྒྲོང་བ་ལ། དེ་
 དག་གི་ས་པོན་ཟད་དགོས་ཤིང་། སྒྲུངས་པ་དེ་ཡང་དག་པོ་མ་པ་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་བཡིན་པས།
 བདེན་འཛིན་གྱི་ས་པོན་སྒྲོང་བ་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲོང་བ་མིན་ནོ། །ས་པོན་དེ་ལས་གཞན་པའི་བག་ཆག་
 གྱི་སྒྲིབ་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཛོག་པ་ནི། ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་པར་དུ་སྒྲོང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་
 ལུགས་འདི་ལ་བདེན་འཛིན་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཛོག་པའི་ལུགས་ཀྱིས། དེ་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་རྒྱུང་འབྱིང་ཆེན་པོ་
 དགུར་བྱས་ནས། ས་གཉིས་པ་སོགས་སྒྲོམ་ལམ་དགུས་སྒྲོང་བའི་རྣམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ད་དུང་
 འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་ཐོད་ཀྱིས་ཞེས་བ་ལ་ནི། བརྟེན་པ་ལས་སྒྲེལ་ཞི་ཞེས་གྱུར་
 འབྱུང་བས། རིམ་པ་འཆོལ་བ་ལ་ཟེར་ཞིང་། འདིར་དེའི་སྒྲོ་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་འཇུག་པ་དུག་པ་མན་
 ཆད་ལ་མེད་ཅིང་བདུན་པ་ནས་ཡོད་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་
 ལ་ནི་དུག་པ་མན་ཆད་དང་བདུན་པ་ལ་རྟོགས་པས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་གཞོན་གྱི་རྒྱ་མཚན་ལ། ད་
 དུང་དྲོགས་པ་མ་ཆོད་པས་ཚུད་གཞི་རྟགས་སུ་བཞེད་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་བཤད་ལས་
 ས་བདུན་པར་ཁོ་བོ་ལམ་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ་སྒྲུམ་པའི་རྣམ་རྟོག་ཡོད་པས་རྩོལ་བ་དང་བཅས་ལ།
 མདོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་མ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པས། མཚན་མ་མེད་པའི་ལམ་ཐོབ་ཅིང་། དུག་
 པ་མན་ཆད་དང་ཉན་རང་རྣམས་ལ་མཚན་མེད་དེ་མེད་པས། སྒྲོས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་གསུངས་
 གྱུར་༥ ། འདི་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་སྤྱིང་ནས་བྱུང་བར་གཞག་དགོས་པར་སྒྲུང་རོ། །དེ་ཡང་
 ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་ལྷང་གི་སྒྲོ་ནས་ཡིན་ཏེ། ས་བདུན་པའི་སྒྲུབས་སུ་འཆད་པ་
 ལྟར་མེམས་ཀྱི་སྒྲུད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འགོག་པ་ཡང་དག་མཐའ་ལ་འཇུག་ལྷང་བྱེད་པ་ས་འདི་ནས་རྣམས་

ལ། སའོག་མར་མི་རུས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བདག་གི་སྒྲུ་མ་དམ་པ་གསུང་བ་ལྟར་ལེགས་
 ཏེ།¹⁶ མོས་སྒྲིད་དུ་སེམས་དང་དེ་ཁོན་ཉིད་གཉིས་རོག་ཅིག་ཏུ་མ་སོང་བའི་སྒྲིད་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་
 ལ་དུས་བྱང་དུར་འཇུག་ལྡང་བྱེད་པ་མི་དག་ལ་ཡང་། སེམས་དང་དེ་ཁོན་ཉིད་གཉིས་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་
 བཞིན་དུ་སོང་བའི་འཕགས་པའི་སྐབས་སུ། འཇུག་ལྡང་གི་ཚུལ་དེ་གིན་ཏུ་དག་ལ་བའི་བྱིར་རོ།

གལ་ཏེ་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐབས་སུ། ས་བདུན་པར་ཉན་རང་སྒྲོས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
 པར་འཆད་པ་འདི་སྐབས་ལ་མ་བབ་པོ་སྒྲམ་ན། སྐབས་འཚོལ་བའི་སྒྲོན་མེད་དེ། འདིར་ས་དང་པོ་
 སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་ནི། མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་ལ། མདོ་དེར་ས་དང་པོ་ལ་གནས་
 པས་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱང་རྫོང་སེམས་བསྐྱེད་གྱིས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
 ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་མི་གཞོན་པའི་བྱང་པར་ལེགས་པར་བྱེ་ནས་གསུངས་ལ། དེའི་ཆོས་གང་ནས་
 རྟོགས་པས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་སྒྲུལ་པའི་དྲོགས་པ་སྐྱེ་བ་བསལ་བའི་བྱིར་དུ། ས་བདུན་པ་ནས་རྟོགས་
 པས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་གསུངས་པ་དེ་ཉིད།¹⁷ གཞུང་འདིར་ཡང་བཞོད་པ་ཡིན་པས་གིན་ཏུ་ཡང་
 སྐབས་ལ་བབ་པར་གཤམ་པར་བྱའོ།

དེ་ལྟར་གསུངས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པ་ལས་

ས་བཅུ་པའི་མདོས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་(དེ་ལྟར་གསུངས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། ས་བཅུ་པའི་མདོས་ཉན་རང་ལ་
 ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་སྐྱུབ་པའི་བྱངས་བསྟན་པ་དང་། དེ་
 ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འགྲེལ་པ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་
 བཤད་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྒྲིད་འཇུག་གི་ལུགས་སུ་འང་བསྟན་པའོ།

དང་པོ་ནི། ས་བཅུ་པ་ལས་ས་དྲུག་པ་མན་ཆད་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས། ཉན་རང་རྣམས་ཟེལ་
 གྱིས་གཞོན་མི་རུས་པར་གསུངས་པའི་ལུང་འདི་ལས་ནི།¹⁸ ཉན་རང་རྣམས་ལ་ཡང་ཆོས་རང་བཞིན་
 མེད་པར་གཤམ་པ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསལ་བར་ངེས་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་གཤམ་རབ་དེ་མེད་ན་འཛིག་རྟེན་
 པའི་ལམ་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་སྤྱིད་ཅེ་མ་གཏོགས་པའི་ས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་
 དྲང་སྟོང་རྣམས་བཞིན་དུ། ཉན་རང་དགྲ་བཙུམ་པ་དེ་དག་གྲང་དོན་དམ་པའི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་

པས་ཀྱང་། རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་གཤམ་
པ་དང་བྲལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་རོལ་སྤྲུགས་བྱེད་བཞིན་དུ་ཉན་རང་གིས་ཁམས་གསུམ་ན་སྦྱོད་པའི་
ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་པར་གསུངས་པ་ནི། སྟོང་
ཉིད་ལེགས་པར་རྟོགས་ནས་གོམས་པ་མེད་ན། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་བྱེད་མི་ལུས་པ།
འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དང་འདྲ་བར་བསྟན་ནོ། །དེ་ཞོན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་
བྲལ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པས། སྒོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་
ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པ་རྟོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བདག་དང་གང་
ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞི། ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ཕྱལ་སྤྲུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདིས་ནི་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་ཡུལ་སྤུང་མ་ཕྱིན་ན། བཏགས་ཚས་གང་
ཟག་ལ་བདེན་པར་འཇོན་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡང་སྤུང་མི་ཕྱིན་པས། གང་ཟག་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པ་མ་རྟོགས་པར་བསྟན་ནོ། །

དེ་ལྟར་སྤྱད་པ་ཤད་པ་དེ་དག་གི་དོན་གི་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་ལ། ལུགས་འདི་དང་ཞི་བ་ལྟའི་
གཞུང་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལེགས་པར་མ་གོད་སྤང་བས། འདིའི་མཐའ་བཅད་པ་ལ་དོགས་
པ་སྦྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་སེལ་ཚུལ་གཏན་ལ་ཐབས་ན། གལ་ཏེ་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྣམས་ཡོད་ཕུང་པོ་
དང་རོ་པོ་གཅིག་ཏུ་མེད་པ་དང་། དེ་ལས་ཐ་དད་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་བདག་མེད་དང་། མི་རྟག་པ་ལ་
སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཐེབས་པ་ནི་དེས་པར་འོང་ལ། དེ་བྱུང་བ་ན་དེའི་གདུལ་
བུའི་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་ལ་གིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཡང་འོང་ངོ་། །དེ་བྱས་ན་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འོང་བ་ནི། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྒྱུ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་འགྲུབ་པོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་ཀྱང་བཏགས་རྣམས་སྟོང་བ་
འགྲུབ་པོ། །དེ་གྲུབ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་མ་
ལམ་ཡང་འགྲུབ་པས། ལྷན་སྟེས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་སྟོང་ལུས་པས། ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་པ་ཐམས་
ཅད་ཟད་པ་འགྲུབ་པས་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་ཀྱང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤྲུམ་ཐམས་ཅད་ས་བོན་དང་
བཅས་པ་སྟོང་བར་ལུས་ཏེ། རི་རྒྱད་བཤད་པའི་ཚུལ་དུ་མཐོང་སྒོམ་གཉིས་ཀྱིས་སྤངས་པ་ནི། འཇིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཀྱི་སྟོང་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་སྒོམ་པའི་

ལམ་གྱིས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་རྒྱས་སོ་ཞེན།

འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་མ་རྟེན་གྱི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཚད་
མས་གཏན་ལ་ལེབས་པ་དང་། དེའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དེ་བཙོན་པ་ཆེན་པོས་སྒྲིམ་པ་དང་།
བསྒྲིམས་པ་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་། མཐོང་བློ་གོམས་
པར་བྱེད་པ་ནི་མི་འོང་ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་མི་སྦྱོའོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེན། དེ་འདྲ་བའི་ལམ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་མིན་པས། ལམ་དེ་མཐོང་ལམ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་སྒྲིམ་ལམ་དུ་མི་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་མཐོང་སྤང་དང་། སྒྲིམ་སྤང་གང་གི་ཡངས་པོན་སྤྲོང་མི་རྒྱས་
པས། ལམ་དེ་མཐོང་ལམ་དང་སྒྲིམ་ལམ་དུ་བཤད་པ་དང་། སྤང་བྱ་གཉིས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤྲོང་
བར་བཤད་པ་དང་། ལམ་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཐར་དགྲ་བཙོམ་པ་འཕྲོག་པར་བཤད་པ་ནི། དྲང་བའི་དོན་
དུ་འགྲེལ་བའི་ཡུགས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སེམས་ཅམ་པས་རྒྱལ་ཆ་མེད་དང་། དེ་བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་
དང་། དེ་ལས་ཇུས་ཐད་དང་པའི་འཇིན་པ་གཉིས་བཀག་པ་ཡང་ཚད་མས་འབྱུང་ཅིང་། དེས་འདུལ་
བའི་གདུལ་བྱས་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་ན། དོན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་། མཐོང་བློ་གོམས་
པར་བྱེད་པ་འབྱུང་བ་ཉུ་ཆུག་གྱིང་། དེའི་སྤྲོང་ནས་ས་བཅུ་དང་། ལམ་གྱི་མ་གསུམ་བཞུད་པ་དབུ་མ་པས་
དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་བཞིན་ནོ། །མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་སྒྲིམ་པ་ཡིན་གྱིང་། སྤང་བཤད་པའི་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཉིད་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་
ལས་བརྒྱུས་ལས། བདག་མེད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་སྤྲོང་ལ། རྣམ་པ་ལྷག་མ་རྣམས་དེ་
ཡོངས་སུ་སྤྲོང་བའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པ་དང་།^{༡༩} རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱིང་། སྤྲོང་ཉིད་ལྷ་བས་གྲོལ་
འགྱུར་གྱི། །སྒྲིམ་པ་ལྷག་མ་དེ་དོན་ཡིན།^{༢༠} །ཞེས་སྤང་མ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པས་སོ། །སྤྲོང་ཉིད་
ལྷ་བ་ཞེས་པའི་ཆོག་ཅམ་ལ་འབྲུལ་ནས། རྒྱ་གར་བ་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷ་
བ་ལ་འདོད་པ་ནི་དོན་མིན་པས། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་ཇུས་ཡོད་ཀྱིས་སྤྲོང་བའི་ལྷ་བ་ཡིན་ནོ། །
ལམ་དེས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་སྤྲོང་མི་རྒྱས་ཀྱིང་། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་ནི་རེ་ཞིག་འགོག་རྒྱས་ཏེ།
ཕྱི་རོལ་བ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས། ཅི་ཡང་མེད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
མངོན་གྱུར་སྤྲོང་བར་མངོན་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྷ་ར་འདོད་དགོས་ན། སྤང་གི་ལམ་གྱིས་མངོན་གྱུར་རེ་
ཞིག་སྤྲོང་རྒྱས་པ་ལྷ་ཅི་སྤྲོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤྲོང་ཞེས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིང་།

མངོན་པ་གཉིས་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་དམིགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཡིན་གྱི། ལུགས་འདིས་
 བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་ཤིག་པར་བཤད་པ་དང་། དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལྟ་བ་དང་
 ལྟ་མིན་གྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་པ་ལས་བཤད་ཚུལ་ལས་གཞན་རྣམས་ནི་མངོན་གྱུར་ཡང་སྟོང་བར་
 མི་རུས་སོ། །མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་སྤྱི་ཅེའི་སས་བསྟུས་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར། ཞི་རགས་
 གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་སྟོང་མི་རུས་ཀྱང་། སྤར་བཤད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་
 རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་གོ་མས་པར་བྱས་པས་སྟོང་རུས་སོ། །དེ་དག་གིས་ནི་འགྲེལ་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
 རྟོགས་པ་དང་བྲལ་པའི་ཉོན་མོངས་གྱི་སྟོང་གཉིན་དུ་བཤད་པའི་ལམ་རྣམས། ཞི་རགས་གྱི་རྣམ་པ་
 ཅན་གྱི་ལམ་དང་འདྲ་བ་དང་། ཐུ་ཤོལ་བ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྟོང་མི་རུས་པར་གསུངས་
 པ་རྣམས་⁽⁹⁾གསལ་བར་བསྟན་ནོ།།

གཉིས་པ་(དེ་ཉིད་སྟོང་འཇུག་གི་ལུགས་ལུང་བསྟན་པ་)ནི། འདི་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷ་ཡང་
 བཞེད་དེ། སྟོང་འཇུག་ལས། བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། སྟོང་ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་
 ཞིག་བྱ།⁽⁹⁾ ཞེས་བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མཐོང་པའི་ལམ་གྱིས། ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་
 བར་འགྱུར་བས། ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་དོན་དུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་མཐོང་བ་མི་དགོས་སོ། །
 ཞེས་པའི་ལན་དུ། གང་ཕྱིར་ལུང་ལས་ལམ་འདི་ནི། མེད་པར་བྱང་ཆུབ་མེད་པར་གསུངས།⁽¹⁰⁾ ཞེས་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བར་མཐོང་པའི་ལམ་འདི་མེད་པར། བྱང་ཆུབ་གསུམ་གང་ཡང་ཐོབ་པ་
 མེད་པར་གསུངས་ཏེ། གསུངས་ཚུལ་ནི་སྟོང་འཇུག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལུམ་གྱི་མདོ་ལས་དངོས་པོའི་
 འདུ་གེས་ཅན་ལ་ཐར་པ་མེད་པ་དང་། དུས་གསུམ་གའི་རྒྱན་ཞུགས་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་བར་རྣམས་
 ཤིར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་དངས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི།⁽¹¹⁾ སྤར་མེད་པའི་
 བྱང་ཆུབ་རྒྱང་པ་ལ་བྱེད་པ་དོན་མིན་ནོ། །དེ་ནས་བསྟན་ཅི་དག་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན།⁽¹²⁾ ཞེས་པའི་རྟེན་
 པ་བཞིས་སེམས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ལམ་གྱིས་མུང་འདས་མི་འཛོལ་བར་
 ཡང་བསྟན་ནོ། །དེ་ནས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན་དེའི། དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེར་འགྱུར་རོ།⁽¹³⁾ ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན་ཞེས་པ་ནི། ཐུགས་སྡུ་མའི་ལུགས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ།
 དེའི་དོན་ནི། བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི།⁽¹⁴⁾ ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་
 དྲུག་གི་ལམ་བསྟོམས་པས། ཉོན་མོངས་སྤངས་ཏེ་གྲོལ་བ་འཛོལ་ན་ཞེས་བཤད་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། སྤུས་

འདིར་མི་རྟག་སོགས་བརྩ་བྱ་གི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བ་འཛོལ་མི་འཛོལ་ལ་ཚུད་
པའི་བྱིར་དང་། བདེན་པ་མཐོང་བས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚུད་པ་ལས་གིན་རྟགས་ལ་བའི་བྱིར་རོ།

དེས་ན་མི་རྟག་སོགས་བརྩ་བྱ་གི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་རྩལ་པ་ཁས་བྲུངས་
ནས། དེས་སྟག་བསྐྱལ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པ་ནི་འདིའི་དོན་གཏན་མིན་ནོ། །
དེའི་བྱིར་ལམ་དེས་ཉོན་ཐོས་སྟེ་པ་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཉོན་མོངས་སུ་བཞག་པ་རྣམས། སྟར་
བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ལམ་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་པས། རེ་ཞིག་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱ་བ་མེད་པའི་ཆེ། ཉོན་མོངས་ཟད་
པའི་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འཇོག་ན། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཙམ་རེ་ཞིག་སྤངས་པ་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྟུ་ཟག་
པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་འགོག་པ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདོད་
པར་མི་རྩལ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ། ལས་ཀྱི་རྩལ་པ་མཐོང་བ་ཡིན།¹⁴ ཞེས་ཉོན་
མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་མེད་ཀྱང་། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡང་སྤྱིད་བྱི་མ་འཕེན་པའི་རྩལ་པ་མཐོང་
བས་སོ། ཞེས་པས་སྟོན་ནོ།

གཞུང་དེ་རྣམས་ནི་དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་ཀྱི། འགྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་དང་བོད་རྣམས། ཉོན་
མོངས་མེད་ཀྱང་མོ་གལ་གྱི་བྱ་དང་། འགགས་པ་སོར་འབྲེང་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་སྟོན་སོ་སྟེའི་དུས་སུ་
བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུས་སྟག་བསྐྱལ་འབྱིན་པ་མཐོང་བས། དེ་མ་ཐག་རྟུ་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་
ནོ། ཞེས་པ་ལྟར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ཆེ་འདིའི་སྟག་བསྐྱལ་སྟེད་པའི་རྩལ་པ་མིན་གྱི། ལས་ཀྱིས་ཡང་
སྤྱིད་བྱི་མ་འཕེན་པའི་རྩལ་པ་མི་ལྟོག་པས་གྲོལ་བ་མེད་དོ། ཞེས་སྟོན་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། སྟོང་པ་
ཉིད་དང་བྲལ་བའི་སེམས། འགགས་པ་སྤྲར་ཡང་སྟེ་འགྱུར་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་
བཞིན།¹⁵ ཞེས་གསུངས་ཏེ་དེའི་དོན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོགས་པ་དང་བྲལ་ན། ལམ་གཞན་བསྟོམས་
པས་ཉོན་མོངས་དང་བཅས་པའི་སེམས་རེ་ཞིག་འགགས་ཀྱང་། གཏན་ནས་ལོག་པ་མིན་པས་སྤྲར་
ཡང་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་དུ་སྟེ་བས། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་མི་ཆད་¹⁶ ཅེས་
པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ཉོན་མོངས་དང་བཅས་པའི་སེམས་རེ་ཞིག་འགགས་པ་འོང་བར་བསྟན་
པ་ནི། སྟར་བཤད་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤངས་པ་རེ་ཞིག་འོང་བའི་དོན་ནོ། ལས་ཀྱི་རྩལ་པ་
མཐོང་བ་ཡིན། ཞེས་པའི་ལན་དུ། རེ་ཞིག་ཉར་ལེན་སྟེད་པ་ནི། མེད་ཅེས་ངེས་པ་ཉིད་ཅེན།¹⁷ །
ཞེས་ཡང་སྤྱིད་ལེན་པའི་སྟེད་པ་ལམ་དེས་ཟད་པར་བྱེད་པས། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡང་སྤྱིད་བྱི་མ་མི་

ཚོར་བའི་རྒྱུན་གྱིས་སྒྲེད་པ་ཡིན། ཚོར་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡོད།^{༡༠༣} ཅིས་གསུངས་པས་ནི་

ཡམགཞན་གྱིས་ཉོན་མོངས་མངོན་ལྟར་བ་གཞན་སྤངས་པ་ལ། གྲོད་པ་མི་ཤོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཚེ་རྟེན།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ་དང་བལ་ན། ཚོར་བ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་ཤིག་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་
ཚོར་ལ།^{༡༠༩} དེ་ལྟ་ན་ཚོར་བ་དེ་བ་སྤྱིས་པ་ན་མི་འབྲལ་བར་གྲོད་པ་དང་། ཚོར་བ་རྟག་པ་རྟལ་སྤྱིས་
པ་ན་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་གྲོད་པ་ཅིའི་ཐིམ་མི་སྤྱེ་རྟེ། མཐུན་ཆུབ་ཆར་ཞིང་འགལ་ཆུབ་མེད་པའི་རྒྱུ་ལས་
འབྲས་ལྷ་སྤྱེ་བར་ངེས་པའི་ཐིམ་འོ། །རང་ལུགས་ཀྱི་ཚོར་བ་ལ་གྲོད་པ་ཤོག་ལུགས་ནི། གང་ཚོ་ཚོར་བོ་
འགའ་མེད་ཅིང་། ཚོར་བ་འདྲ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། དེ་ཚོ་གནས་སྐབས་འདི་མཚོང་ནས། གྲོད་པ་ཅི་
ཐིམ་ཤོག་མི་འཕྱུར།^{༡༡༠} ཞེས་ཚུད་འཇུག་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཚོར་བ་ལོ་དང་ཚོར་བ་
འགའ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་མཚོང་བ་གོ་མས་ན། གྲོད་པ་ཤོག་པར་བརྟན་པས། དེ་
འདྲ་པའི་ལམ་མེད་ན་གྲོད་པ་བསམས་ཅད་ཅིའི་ཐིམ་ཤོག་ཅེས་པར་ཡང་ཚོར་ནོ། །འདི་ནི་ཤིགས་པ་དུག་
ཅུ་པ་ལས། གནས་དང་བཅས་པའི་མེས་སྟུན་ལ། ཉོན་མོངས་དུག་ཆེན་ཅིས་མི་འཕྱུར།^{༡༡༡} ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན་ནོ། ཚོར་བ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གྲོད་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ། རྒྱུ་ཡོད་པས་

འབྲས་བུ་ཡོད་པར་སྐྱབ་མི་རྣམ་པས་ལེགས་པ་མིན་ཞེས་ཆ་བ་དང་།¹⁰⁷ ཚེགས་དབང་ལྷག་མེད་གས་སྟོན་འཇུག་འགོག་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་གཉིས་བོད་ན་བྱི་མ་གྲགས་ཆེ་ཞིང་། ལུགས་དེ་ལ་གོམས་པ་གས་ཆེ་བ་དང་། ལྷགས་དང་པོའི་ལུང་རིགས་རྣམས་ལ་མཐའ་ཆོད་པར་མ་སྐྱངས་པས། རིགས་པ་བསྐྱིང་བོའི་དོན་ཞིབ་ཏུ་མ་རྟོན་པར་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ལ་གྱུ་ཆོམ་དུ་སྟོན་བཟུང་བའི་ནོར་པ་ཆེན་པོའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་བའི་ཞབས་ལ་བོད་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་བཟུང་བ་འགའ་ཞིག་སྒྲ་བ་ཡང་། ལྷགས་སྒྲ་མ་ཞིབ་ཏུ་ཡི་མ་གོ་བར་སྟོན་ལྟར་སྒྲ་བ་བརྗོད་པས། རང་གི་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་མཁས་པས་མཐོང་ན་གིན་ཏུ་ངོ་ཆ་བའི་གནས་ཁོ་ནར་སྒྲ་བ་རོ། །

དེ་ལྟར་ན་འགྲེལ་བཤད་ལས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བརྟགས་སྟོང་རྣམས་ལ། ལྟན་སྟེས་སྟོང་མི་རྣམས་སོ་¹⁰⁸ ཞེས་བྱུང་པར་འབྱེད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ་ལ་གྲགས་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཅམ་རེ་ཞིག་སྟོང་བ་ལ་ནི། ཀུན་བརྟགས་དང་ལྟན་སྟེས་གཉིས་འདྲ་ལ། ས་བོན་སྟོང་མི་རྣམས་པ་ཡང་གཉིས་ཀ་ལ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་སྒྲ་བ་དང་ཞིབ་ལྟ་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་འཆད་མ་གཤེས་འདུག་གོ། །ཕུང་པོ་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་ན། གང་ཟག་བདེན་མེད་དུ་མི་རྟོགས་ལ། དེ་ལྟར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མི་རྟོགས་པ་ནི། དཔེར་ན་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་འཛོག་པ་ལྟར། གང་ཟག་བདེན་མེད་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་གཞག་དགོས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་ཀུན་ནས་མཆོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་གཞག་དགོས་པས། དེ་མ་ཟད་པར་དུ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པ་མི་འོང་བ་དང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཛོག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞིབ་ལྟའི་ལུགས་ལ་འང་འདི་ཉིད་རྣམ་པར་བཞག་དགོས་སོ། །

དེ་སྐྱབ་པའི་ཁུངས་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་(དེ་སྐྱབ་པའི་ཁུངས་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་གཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་དང་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་གཤེས་བྱེད་དགོད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ལྷག་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པས་ལྟས་པ་¹⁰⁹ཆོག་གསལ་དུ་བྱངས་པ་ལས། དཔེར་ན་མི་ལ་ལ་ཞིག་གིས་སྐྱ་མ་མཁན་གྱི་རོལ་མོ་བྱང་བའི་ཆེ། སྐྱ་མ་མཁན་གྱིས་སྐྱལ་བའི་བྱང་མེད་

མཐོང་ནས། འདོད་ཆགས་ཀྱི་སེམས་སྦྱེད་དེ། དེ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་སེམས་དགྱིས་ནས་འཁོར་གྱིས་
 འཛིགས་གིང་བག་ཚ་སྟེ། ལྷན་ལས་ལངས་ནས་སོང་སྟེ་དེ་སོང་ནས་ཀྱང་བྱད་མེད་དེ་ཉིད་ལ་མི་སྟག་
 པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། མི་དྭག་པ་དང་སྟག་བསྐལ་པ་དང་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་
 བ། རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་རྩིས་ཏུ་སེམས། མི་དེ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་ལོག་པར་ཞུགས་
 པ་ཡིན། གསོལ་བ། བཙུག་ལྷན་འདས་གང་བྱད་མེད་མ་མཆིས་པ་ལ་མི་སྟག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་།
 མི་དྭག་པ་དང་སྟག་བསྐལ་པ་དང་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་མི་དེའི་མངོན་
 པར་བརྩོན་པ་དེ་ནི་ལོག་པ་ལགས་སོ། །བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྟུལ་བ། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ན་
 དགོ་སྒོར་དང་དགོ་སྒོར་མ་དང་། དགོ་བསྟེན་དང་དགོ་བསྟེན་མ་ཁ་ཅིག་མ་སྦྱེས་གིང་མ་བྱུང་བའི་
 ཆོས་རྒྱམས་ལ་མི་སྟག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། མི་དྭག་པ་དང་སྟག་བསྐལ་པ་དང་སྟོང་པ་དང་བདག་
 མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་དེ་དང་འབྲེལ་བར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ང་ཅི་མི་བྱུན་པོ་དེ་
 དག་ལ་ལམ་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་སྟག་སྟེ་དེ་དག་ནི་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱའོ།” །ཞེས་གིན་ཏུ་
 གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

སྦྱ་མའི་བྱད་མེད་ལ་བྱད་མེད་དངོས་སུ་བརྒྱུང་ནས། དེ་ལ་མི་དྭག་སོགས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
 དང་། བྱད་པོ་བདེན་པར་བརྒྱུང་ནས་བྱད་པོ་ལ་མི་དྭག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྷུར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་
 དཔེ་དོན་ཏུ་སྦྱར་བ་ལ། བདེན་པའི་བྱད་པོ་དམིགས་པར་བྱས་ནས་མི་དྭག་སོགས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
 ཅིག་ཀྱང་ཡོད་ལ། དེ་ནི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྱུལ་བའི་ལོག་གིས་རྒྱུར་པ་ཡིན་པས། ཚད་མས་གྲུབ་པ་མིན་
 ཀྱང་བདེན་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སུན་བྱུང་བའི་ལྷ་བ་མ་རྟེན་པའི་རྒྱུད་ལ། བདེན་བརྒྱུན་གང་གིས་ཀྱང་བྱད་
 པར་དུ་མ་བྱས་པའི་བྱད་པོ་ལ་དམིགས་ནས། དེ་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་བྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་མི་
 དྭག་པ་སོགས་སུ་ཐ་སྦྱད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དུ་མ་ཞིག་འོང་ལ། སྒྲོམ་པའི་ཆོ་ཡང་དོན་དེ་བསྒྲོམས་
 པས་སྦྱར་བཤད་པ་བཞིན་གྱི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེའོ། །

ཡང་འཕགས་པ་བསམ་གཏན་པའི་དཔེ་མཚུད་ཀྱི་མདོ་ཚིག་གསལ་དུ་བྱངས་པ་ལས་ཀྱང་།
 འཇམ་དཔལ་འཕགས་པའི་བདེན་བརྒྱམས་ཡང་དག་པ་རྩིས་པ་བཞིན་དུ་མ་མཐོང་བས། སེམས་ཅན་
 བྱིན་ཅི་ལོག་བཞིས་སེམས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་བ་རྒྱམས་འཁོར་བ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་འདི་ལས་
 འདུལ་བར་མི་འགྱུར་པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་འཇམ་དཔལ་གྱིས། བཙུག་ལྷན་འདས་གང་ལ་ཉེ་བར་

དམིགས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་འདའ་བར་མི་འགྱུར་བ་བརྟན་དུ་གསོལ།¹¹¹ ཞེས་
 རྟོན་པས་བདེན་བཞི་ཡང་དག་པ་རྗེ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་མ་གཤེས་པས། འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་བར་
 གསུངས་པ་ལ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ཡུལ་གང་ལ་རྗེ་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་དམིགས་པས། འཁོར་བ་ལས་མི་ཐར་
 བ་བཤད་པ་ཞུས་པའི་ཡན་དུ། བདག་ནི་འཁོར་བ་ལས་འདའ་བ་དང་། ཟུང་འདས་འཛོལ་བར་
 འགྱུར་རོ་སྒྲུལ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྩལ་གྱིས་རྟོག་པར་བྱེད་པས། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བརྟོམས་
 པ་ན། བདག་གིས་རྟུག་བསྐྱེད་ཤེས་སོ། །ཀྱན་འབྱུང་སྤངས་སོ། །འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་སོ། །ལམ་
 བརྟོམས་སོ་སྒྲུལ་ནས་བདག་ནི་དག་བཅོམ་པར་གྱུར་རོ་སྒྲུལ་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་ཏེ། སྐར་བཤད་
 པ་ལྷར་གྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རོ་ཞིག་སྤངས་པ་ན། ཟག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་རོ་སྒྲུལ་པ་སྦྱེས་པའོ། །
 དེ་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཆེ་རར་སྦྱེ་བ་ལེན་པར་མཐོང་བ་ན། སངས་རྒྱས་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཐོས་པའི་ཉེས་པས།
 དཔུལ་བ་ཆེན་པོར་ལྷང་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་ལམ་དེ་ལྷ་བྱ་ལ་གནས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡིན་གྱི།
 ཐམས་ཅད་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་འཇམ་དཔལ་གྱིས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྗེ་ལྷར་
 རྟོགས་པར་བཤི་ཞུས་པ་ནི། སྐར་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་བདེན་བཞི་ཡང་དག་པ་རྗེ་ལྷ་བ་བཞིན་
 ཤེས་དགོས་པར་གསུངས་དེ་འདིར་དྲིས་པའོ། །དེའི་ཡན་དུ། འཇམ་དཔལ་གང་གིས་འདྲུབྱེད་ཐམས་
 ཅད་མ་སྦྱེས་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི། རྟུག་བསྐྱེད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 འབྱུང་བ་མེད་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི་ཀྱན་འབྱུང་བ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཏན་
 ཟུང་ན་ལས་འདས་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་གིན་དུ་མ་སྦྱེས་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི་ལམ་བརྟོམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་ལམ་དེས་
 ལེན་པ་མེད་པར་ཟུང་ན་ལས་འདའ་བར་གསུངས་ཏེ། འདིས་ནི་བདེན་བཞི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
 མེད་པར་མཐོང་བ་དེས། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་ལ། བདེན་འཛིན་དང་མ་བུལ་བའི་ལམ་
 གྱིས་འཁོར་བ་ལས་མི་འདའ་བ་གིན་དུ་གསལ་བར་གསུངས་པས། བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་བཙུ་
 རྟུག་ཅམ་གྱི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཐོན་སྤོང་མི་ཞུས་པ་དང་། དེ་སྤོང་བ་ལ་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་དོན་
 རྟོགས་ནས་སྒྲོམ་པ་དགོས་པར་བརྟན་ནོ།

འདི་རྣམས་ལེགས་པར་མ་བྱེད་ན་ཉན་ཐོས་ལ་ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་ལམ་མི་རྟག་སོགས་
 བཙུ་རྟུག་དུ་སྒྲོམ་པ་ཅམ་ལས་མེད་པར་བརྟུང་ནས། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དང་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་

པས་འཕགས་པ་དང་དག་བཙམ་གྱི་གོ་མི་ཆོད་དོ། །ཞེས་འཕགས་པ་ལ་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི་ཕྱི་ཆེན་པོ་
 སོག་ལ།¹¹⁹ དེ་ལྟར་སྐྱར་བ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་པ་ཡོད་ན། ཅུ་ལྟར་ཡང་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་
 བཅུས་ལས། སྐྱོབ་པ་འདི་ཐེག་པས་ཆགས་ལ་སོགས། །སྐྱོར་བར་འཕྱར་པ་མིན་ཞེས་འཛིན། །པ་ལོ་ལ་
 དག་ཀྱང་འཛིན་འཕྱག་དང་།¹²⁰ །ཞེས་ཅུ་ལྟར་དུ་གསུངས་པ་འདི་ཕྱིར་རོ། །དོན་འདི་དོ་རྩེ་གཙོད་པ་
 ལས་ཀྱང་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྒྲམ་དུ་སེམས། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་འདི་སྒྲམ་དུ་
 བདག་གིས་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་འདི་འབྲས་ལུ་ཐོབ་པོ་སྒྲམ་དུ་སེམས་སམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ།
 བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ། །དེ་ཅིའི་སྤྱད་དུ་ཞེན། བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་གང་ལ་ཡང་
 ཞུགས་པ་མ་མཆིས་པ་འདི་སྤྱད་དུ་སྤྱེ། དེས་ན་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ཞེས་བཤིའོ། །ཞེས་དང་། བཙམ་ལྡན་
 འདས་གལ་ཏེ་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་དེ་འདི་སྒྲམ་དུ་བདག་གིས་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་འདི་འབྲས་ལུ་ཐོབ་པོ་སྒྲམ་
 དུ་སེམས་པར་གྱུར་ན། དེ་ཉིད་དེའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འཕྱར་བ་ལགས་སོ། །སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་
 པ་དང་། སྟོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འཕྱར་ལགས་སོ།¹²¹ །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
 འབྲས་གནས་ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །རྒྱན་ཞུགས་ཀྱིས་ཐོབ་མཁན་དང་། ཐོབ་
 བྱའི་འབྲས་ལུ་ལ་བདེན་པར་བརྒྱུད་ནས། བདག་གིས་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པོ་སྒྲམ་དུ་སེམས་ན། དེ་ཉིད་
 དེའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འཕྱར་རོ། །ཞེས་པས་ནི་གང་ཟག་དང་འབྲས་ལུ་བདེན་འཛིན་གཉིས་
 བདག་འཛིན་དུ་གསུངས་པ་འདི་དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་
 འཛིན་ཅོ། །རྒྱན་ཞུགས་ཀྱིས་བདེན་པར་བརྒྱུད་ནས་བདག་གིས་འབྲས་ལུ་ཐོབ་པོ་སྒྲམ་དུ་མི་འཛིན་
 པ་ནི། བདེན་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སྐྱེས་མ་ལྟར་བའི་དབང་དུ་མཛོད་པ་ཡིན་གྱི། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་འཛིན་པ་ཡང་
 མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་ཅོ། །དེས་ནི་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱང་གེས་པར་བྱའོ། །ལུང་འདི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་ཁ་
 ཅིག་གཞན་དུ་འཆད་ཀྱང་། ཤེར་འབྱུང་སློབ་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བགྱོད་པ་ལ། སྟོང་ཉིད་
 རྟོགས་དགོས་པ་འདི་གེས་བྱེད་དུ་བྱུངས་པ་ལྟར་ལེགས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་ལུང་དེ་དག་གིས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་བྲལ་ན། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་
 དང་། འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་བ་ལ་ལྟ་བ་དེ་དགོས་པར་གསལ་བར་བསྟན་ལ། ཉན་རང་དག་
 བཙམ་པ་འཁོར་བའི་འཆིང་བ་ལས་མ་གྲོལ་བ་ནི། མཁས་པ་སྐུ་ཡང་མི་འདོད་ཅིང་མི་འཐད་པས། ཉན་
 རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་གསལ་བར་བསྟན་ཅོ། །གཞན་ཡང་

ཡུམ་ཆེན་མོ་སོགས་ཁུངས་མང་མོད་ཀྱང་། ཆོག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ།།

གཉིས་པ་(བརྟན་བཅོས་དང་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་)ནི། དེ་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། རི་
 སྒྲིད་ལུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྒྲིད་དེ་ལས་རར་འཛིན་ཉིད། །རར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །དེ་
 ལས་ཡང་ནི་སྒྲེ་བ་ཡིན། །ལམ་གསུམ་ཐོག་མཐའ་དབུས་མེད་པ། །འཁོར་བའི་དབྱིལ་འཁོར་མགལ་
 མེལ། །དབྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུ་ཡན་རྩལ་གྱི། །རྩལ་ལོ་ནི་འཁོར་བར་འཁྱུར། །དེ་ནི་རང་གཞན་གཉིས་
 ཀ་དང་། །དུས་གསུམ་ཉིད་དུ་འང་མ་ཐོབ་ཕྱིར། །རར་འཛིན་པ་ནི་ཟད་པར་འཁྱུར། །དེ་ལས་ལས་
 དང་སྒྲེ་བ་ཡང་།¹⁹⁴ །ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེའི་རྒྱུ་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ལུང་པོ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་རི་སྒྲིད་ཡོད་པ་དེ་སྒྲིད་དུ།
 དེ་ལས་རར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་འབྱུང་བར་བརྟན་པས། འཛིག་ལྟ་མ་ལུས་པར་ཟད་པ་ལ་ལུང་པོ་
 བདེན་འཛིན་ཟད་དགོས་པར་བརྟན་ཏེ། དེའི་ཆོ་ཉན་རང་དག་བཅོམ་པས་ཀྱང་ལུང་པོ་བདེན་འཛིན་
 ཟད་པར་སྤངས་པར་གེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱིན་པར་དུ། འཛིག་ལྟའི་
 ཞེན་ཡུལ་སུན་མི་ཕྱིན་པས། ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་གྲུ་བ་མཐའ་སྒྲུ་བ་ལ་ལུང་མོད་དུ་གསལ་པའི་གང་ཟག་
 གི་བདག་མེད་ནི། རགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཅུམ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། སྤ་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་མིན་པར་གེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲོ་བ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་ཀྱིས་ཉན་རང་གིས་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་རྟོགས་རྩལ། །གྲུ་བ་མཐའ་སྒྲུ་བ་གཞན་དང་འདྲ་བ་བརྒྱུད་ནས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་
 ཡོད་མེད་ལ་མི་མཐུན་པར་སྒྲུ་བས་ནི། འདིའི་ལུགས་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོན་ཉིད་
 ཀྱི་ལྟ་བ་དང་བུལ་བ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པར་ཡང་མི་འཁྱུར་བར་འགྲེལ་བ་ལས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།¹⁹⁵ །དེ་ནས་རྒྱུ་བ་གཉིས་ཀྱིས་འཛིག་ལྟ་ཡོད་པས་དེའི་དབང་གིས་འཁོར་
 བར་འཆིང་བའི་ལས་སོག་པ་དང་། དེ་ལས་ལས་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྒྲེ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་
 ལུང་པོ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱིན་པའི་དབང་དུ་མཛད་གྱི། སྒྲིར་འཛིག་ལྟ་ཡོད་ཅུམ་ལ་
 མིན་ཏེ། ས་བདུན་པའི་བར་དུ་འཛིག་ལྟ་ཡོད་ཀྱང་། ས་དང་པོ་ནས་ལས་དབང་གིས་སྒྲེ་བ་མི་ལེན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི་དེ་ཁོན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྒྲོམ་པ་དང་བུལ་ན། འཛིག་ལྟ་ཟད་པར་
 བྱེད་མི་རུས་པར་བརྟན་པས། མི་རྟག་སོགས་བརྒྱ་དུག་གི་ལམ་ཅུམ་ལས་མེད་ན་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་
 སྒྲོང་བ་མེད་པར་བརྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྤུང་མོད་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་འཛིག་རྩལ་

མཛད་ཕྱིན་ཆད། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་བ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས། འཛིག་ལྟ་ལ་
སོགས་པའི་ངོས་འཛིན་མཛད་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་སོར་བཞག་ཏུ་མཛད་ན། ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་མཐའ། མཐའ་མ་ཆོད་པའི་ནོར་བུ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བས། དེ་ལ་མཁས་པའི་
དབང་པོ་འདི་འབྲུལ་བ་ག་ལ་སྤྱིད། དེས་ན་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་
བགད་པའི་གཞུང་འཇུགས་པར་མ་གོ་ཞིང་།¹¹² ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
འཛིག་ཚུལ་ཡོད་དམ་མེད་སྒྲུལ་བ་ཙམ་ཡང་མི་སྤྱེ་བའི་འདིའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ནི། ལྷགས་འདི་ལ་
དད་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །འདིས་མཆོན་ནས་གཞན་ཡང་མང་དུ་སྤྱང་བ་རྣམས་ལེགས་པར་རྩད་གཅད་
པར་བྱའོ།

ལམ་གསུམ་ནི་ཉོན་མོངས་དང་ལས་དང་སྤྱེ་བའི་ཀྱན་ཉོན་གསུམ་མོ། །དེ་གསུམ་ལ་ཐོག་
མཐའ་དང་དབྱས་མེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་ལས་ལས་དང་། དེ་ལས་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤྱི་ཞིང་སྤྱག་བསྐྱེད་
ལས་ཀྱང་དེའི་རིགས་འདྲ་དང་། ཉོན་མོངས་སོགས་སྤྱེ་བའི་ཕྱིར་བར་སྤྱེ་རྒྱུར་སྤྱེ་བྱེད་བས། སྤྱི་ཕྱི་
རིམ་པ་ངེས་པ་མེད་པ་སྟེ། བཅ་ཚུན་གྱི་རྒྱ་ཅན་གྱི་དོན་ནོ། །རྟེན་འབྲེལ་དེ་ནི་རང་དང་གཞན་དང་
གཉིས་ཀ་ལས་སྤྱེ་བ་མེད་ལ། དེ་ཡང་དུས་གསུམ་གར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱེ་བ་མ་ཐོབ་པ་སྟེ་མེད་
པ་མཐོང་བའོ། མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་མཆོན་གྱིས་རང་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ཟད་པས་འཁོར་
བར་འཁོར་བ་ལྷོག་གོ། །དེའི་འོག་ཏུ་སྤྱང་ཁམས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་
མཐའ། དེ་ལྟར་ཡང་དག་རི་བཞིན་དུ། །འགོ་བ་དོན་མེད་ཤེས་ནས་ནི། །རྒྱ་མེད་པ་ཡི་མེ་བཞིན་དུ། །
གནས་མེད་ལེན་མེད་བྱ་ངན་འདལ་¹¹³ །ཞེས་དེ་ཁོན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་ནས་བྱ་ངན་ལས་འདལ་
བར་གསུངས་སོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་དེ་བྱང་མེམས་ཁོན་ནི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་སོ་
ཞེ་ན། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་ཉན་རང་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱ་ངན་འདལ་ཞེས་
པའི་མཚུག་ཐོགས་ཉིད་དུ། དེ་ལྟར་བྱང་རྒྱུ་མེམས་དཔས་ཀྱང་། །མཐོང་ནས་བྱང་རྒྱུ་ངེས་པར་
འདོད། །འོན་ཀྱང་དེ་ནི་སྤྱིར་རྗེ་ཡིས། །བྱང་རྒྱུ་བར་དུ་སྤྱིད་མཆོམས་སྤྱོད་¹¹⁴ །ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་བར་བྱངས་པའི་རིན་ཆེན་འབྲང་བའི་གཞུང་རྣམས་ནི་སྤྱི་
འགྱུར་མི་ལེགས་པར་འདུག་གོ།

ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱི་བ་པ་སྤྱང་

བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ནི་དབུ་བ་བརྟོན་པ་འདྲ། །ཚོར་བ་རྒྱལ་ཆུ་བྱར་འདྲ། །འདུ་གེས་སྒྲིག་རྒྱ་
ལྷ་བྱ་སྟེ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་རྒྱ་གིང་བཞིན། །རྣམ་པར་གེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྷར། །ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་
བཀའ་སྒྱུ་ཏེ།¹⁹⁰ །ཞེས་དཔེ་ལྷས་འདུས་བྱས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་དབྱད་པ་ཡིན་ནོ། །བྱང་
ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། སྟོན་པས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ཕྱང་པོ་ལྷ་དང་། བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་
གཟུགས་དབུ་བ་སོགས་ལྷ་དང་འདྲ་བར་བཤད་ཅེས་ཁྱད་པར་བྱེ་བ་ནི། རེ་ཞིག་དེ་ལོན་ཉིད་རྟོགས་
མི་རྒྱས་པའི་ཉན་ཐོས་ལ་དགོངས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཐམས་ཅད་ལ་མིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་དག་སྟོང་
ཉིད་མི་གེས་པ། །དེ་དག་ཐར་པའི་རྟེན་མ་ཡིན། །འགོ་དྲུག་སྟོང་པའི་བཙོན་རར་ནི། །ཚོངས་པ་དེ་
དག་ལ་ཁོར་བར་འགྱུར།¹⁹¹ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐོག་དམན་གྱི་སྟེ་སྟོང་དུ་ཚོས་རང་བཞིན་
མེད་པའི་དོན་འདི་ཉིད་སྟོན་པར་མཛད་པ་ན། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། ཐོག་པ་ཆེ་ལས་སྒྲེ་མེད་
བསྟན། །གཞན་གྱི་ཟད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། །ཟད་དང་མི་སྒྲེ་དོན་དུ་ནི། །གཅིག་པ་དེ་ཕྱིར་བཟོད་པར་
གྱིས།¹⁹² །ཞེས་ཐོག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྟེ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་དང་།
གཞན་ཏེ་ཐོག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པ་ན། འདུས་བྱས་ཟད་པར་བསྟན་པས་སྟོང་པ་
ཉིད་སྟོང་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པས། ཐོག་ཆེན་ལས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་ལ་མི་བཟོད་པར་མ་བྱེད་ཅེས་
གསུངས་སོ། །འདི་གཉིས་དོན་གཅིག་ལུགས་ལ་ཁ་ཅིག་ན་ཤེ། ཉན་ཐོས་པ་རྣམས་དངོས་པོ་ལ་ཟད་
པ་ཁས་ལེན་ན། རང་བཞིན་ཡོད་ན་ཟད་པ་མ་རིགས་པས། དེ་ཁས་ལེན་ན་དང་པོ་ནས་རང་བཞིན་
མེད་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ་ཞེས་འཆད་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་
ཡིན་ན་དབུ་མ་པས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་རྒྱ་གུ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་གང་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་། རྒྱ་
མཚན་དེ་ཡོད་པས་རྒྱ་གུ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་ཉ་ཅང་ཐལ་
བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རིན་ཆེན་འཕྲེང་བའི་འགྲེལ་བར་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དང་། རྒྱད་ཅིག་མ་ལ་དོན་
གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་མེད་དོ།¹⁹³ །ཞེས་པ་ཡང་གཞུང་དོན་མ་གོ་བའི་བཤད་པ་ལོ། །

རིགས་པ་དྲུག་ཏུ་པའི་འགྲེལ་བར་དྲངས་པའི་ཐོག་དམན་མདོ་ལས། གང་སྒྲུག་བསྐྱལ་འདི་
མ་ལུས་པར་སྤངས་པ། དེས་པར་སྤངས་པ། བྱང་བར་གྱུར་པ། ཟད་པ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་པ།
འགོག་པ། ཉེ་བར་ཞི་བ། ལུབ་པ། སྒྲུག་བསྐྱལ་གཞན་གྱི་མཚམས་མི་སྒྲིབ་ཞིང་། མི་འཕྱང་མི་སྒྲེབ་
འདི་ནི་ཞི་བ། འདི་ནི་གུ་མོ་མ་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཕྱང་པོ་ཐམས་ཅད་དེས་པར་སྤངས་པ། སྟོང་པ་ཟད་པ།

འདོད་ཆགས་དང་བུལ་བ། འགོག་བ། ལྷ་རྒྱལ་ལས་འདས་པའོ།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་
 འགྲེལ་བ་ན་སྟུག་བསྐལ་འདི་ཞེས་པའི་ཉེ་པའི་ཆོག་གིས་གསུངས་པའི་བྱིར། ད་ལྟར་གྱི་རང་རྒྱུད་གྱི་
 སྟུག་བསྐལ་ལམ་ཕུང་པོ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ནས་རྒྱལ་པའི་བར་
 དང་། མ་འོངས་པའི་སྟུག་བསྐལ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས། སྟུག་བསྐལ་གཞན་མཆོམས་མི་སྦྱོར་བ་
 བྱས། ལྷ་རྒྱལ་ལས་འདས་པའི་ཞེས་པའི་བར་དུ་གསུངས་སོ། །སྟུག་བསྐལ་ལམ་ཕུང་པོ་འདི་ཞེས་པ་
 དེ་གཉིས་གྱི་བྱེ་བྲག་ཉོན་མོངས་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱི་སྤྱུ་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པའོ་སྟུམ་ན། དེ་ཡང་མི་རུང་སྟེ་
 སྤྱི་སྤྱུ་ནི་སྤྱིའི་དོན་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་ན། བྱེ་བྲག་ལ་བཤད་དགོས་མོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་སྤྱི་སྤྱུའི་སྟེང་
 བྱས་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་དངོས་པོར་སྦྱ་བ་རྣམས་ལྟར་ན། རྒྱུད་བླ་མ་ལས་ཉོན་
 མོངས་གདོད་ནས་ཟད་བྱིར་རོ།^{༡༦} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་གདོད་མ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་
 བ་མེད་པས། གདོད་མ་ནས་ཟད་པ་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་པའི་བྱིར། ལམ་གྱིས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་
 ལ་བཤད་དགོས་ན། དེའི་ཆོ་མཛོན་དུ་བྱ་བྱ་རྒྱུའི་ཕྱང་འདས་ཡོད་པ་ན་མཛོན་དུ་བྱེད་མཁན་མེད་པ་དང་།
 བྱེད་མཁན་ཡོད་པ་ན་ཕུང་པོ་མ་ཟད་པས་མཛོན་དུ་བྱ་བྱ་རྒྱུའི་ཕྱང་འདས་མེད་པར་འཇུག་པས། མདོ་དེ་
 བཤད་མི་རྣམས་པར་འཇུག་རོ། །ཁོ་པོ་ཅག་ལྟར་ན། འདིའི་ཟད་པ་ནི། ཟད་པ་གཉེན་པོས་ཟད་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གདོད་ནས་ཟད་པས་ཟད་ཅེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་པས་ཆོག་པས་མདོའི་
 དོན་ལེགས་པར་བཤད་པར་རྒྱས་སོ། །དེས་ན་མདོ་ལས་འདི་འདྲ་པའི་ཟད་པ་བསྟན་ནས། སྟུག་
 བསྐལ་འགགས་པའི་འགོག་བ་ལྷ་རྒྱལ་ལས་འདས་པ་བསྟན་པ་དེ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་བ་མེད་
 པའི་འགོག་བ་བསྟན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འཕགས་པས་གསུངས་པ་འདི་མ་དོགས་པར་སྤང་བས་
 ཞིབ་ཏུ་བཤད་དོ། །རྩ་གཤམ་གྱིས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྷན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །མཁུན་པས་ཀ་ཏུ་ཡ་ན་
 ཡི། །གདམས་ངག་ལས་ནི་ཡོད་པ་དང་། །མེད་པ་གཉིས་ཀའང་དགག་པ་མཛད།^{༡༧} །ཅེས་གསུངས་
 པ་འདིས་ཀྱང་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་མཐའ་གཉིས་བཀག་པ་གསུངས་པར་སྟོན་ཏེ། མདོ་འདི་ནི་
 ལུང་ཕྱན་ཆོགས་ན་སྤང་རོ། །དེ་དག་གྱང་མཆོན་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ན་འདིར་མ་
 དྲངས་པ་དུ་མ་ཞིག་དང་། རིགས་པ་དུག་ཏུ་པ་དང་། བསྟོད་པའི་ཆོགས་ལས་ཀྱང་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཚིན་པ་སྤངས་བ།

གསུམ་པ་(དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཚིན་པ་སྤངས་པ་)ལ་གཉིས། འགྲེལ་བ་ནས་བཤད་པའི་ཚིན་པ་
སྤངས་པ་དང་། དེར་མ་བཤད་པའི་ཚིན་པ་སྤངས་པའོ།

དང་པོ་ནི། འགྲེལ་བ་ལས། གང་ཞིག་གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་ཀྱང་ཆོས་ལ་བདག་
མེད་པ་བསྟན་ན། དེའི་ཆོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་དུ་སེམས་པ་དེའི་
ལུགས་དེ་ཡང་འདི་ལྟར་རིགས་པ་དང་ལུང་དང་འགལ་བར་རྟོགས་སོ།¹³⁷ །ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སུ་མ་སྤྱོད་
བཞི་སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱུ་མ་བསྟུངས་ཀྱིས་རབ་བྱེད་བདུན་པའི་འགྲེལ་བར་
ཐེག་དམན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན། ཆོས་རྒྱམས་རོ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པ་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ།¹³⁸ ཤེས་རབ་སྟོན་མར་དེ་ལྟ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་
མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་དགག་པ་མཛད་དོ།¹³⁹ །དེ་ལ་སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཟེར་
རམ། ཐེག་ཆེན་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་ནི། ཐལ་བ་
དེ་ལ་བྱུང་པ་ཡོད་ན་ནི། ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་ཙམ་འབའ་ཞིག་སྟོན་པར་འགྱུར་
ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཐེག་ཆེན་ལས་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲམས་དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པར་བྱིན་
ཀྱི་སྟོན་པ་དང་། སྟོན་ལམ་དང་བསྟོན་རྒྱུ་པས་པོ་ཆེ་རྒྱམས་དང་། སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སོགས་དང་། ཆོགས་
གཉིས་རྒྱུ་པ་ཆེ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐུ་མདུ་བྱུང་བ་སོ་སྟེ་དང་། ཉན་རང་གིས་བསམ་གྱིས་མི་
བྱུང་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་སྟོན་པའི་བྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། བྱང་
རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྟོན་ལམ་དང་། །སྟོན་པ་ཡོངས་བསྟོན་པ་བཤད་དེས། །བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔར་ག་
ལ་འགྱུར། །བྱང་རྒྱུ་སྟོན་ལ་གནས་པའི་དོན། །མདོ་སྟེ་ལས་ནི་བཀའ་མ་སྟུལ། །ཐེག་པ་ཆེ་ལས་
བཀའ་སྟུལ་པ། །དེ་བྱིར་མཐས་པ་རྒྱམས་ཀྱིས་གཞུང་།¹⁴⁰ །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །འདི་ནི་ཐེག་
དམན་གྱི་སྟེ་སྟོན་ནས་བཤད་པའི་ལམ་ཉིད་ཀྱིས། སངས་རྒྱུ་མ་བསྟོད་ལུས་པས། ཐེག་ཆེན་གཞན་
མི་དགོས་སོ་སྟུམ་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ལ་གསུངས་ལ། ཁྱེད་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་གསུངས་པས་ཐེག་དམན་གྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པས་མི་ཆོག་ཅེས་གསུང་དགོས་པ་ལ། དེ་མ་
གསུངས་པར་རྒྱ་ཆེ་པའི་ཕྱོགས་གཞན་གསུངས་སོ་ཞེས་པའོ།

གལ་ཏེ་ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ནི་དེ་ལ་ཡང་བྱུང་པ་མེད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྟེ་སྟོན་ལས་ནི་

ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་མདོར་བསྡུས་པ་ཅུ་ལས་མི་སྟོན་ལ། ཐེག་ཆེན་ལས་ནི་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་
 སྟོན་ལ་ནས་གིན་ཏུ་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་
 ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། མཚན་མ་མེད་པ་མཛོགས་པར། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐར་པ་མེད་པར་
 གསུངས། །དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས། །དེ་ནི་ཚང་བར་བསྟན་པ་ལགས།¹³⁰ །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་མེད་ཀྱི་དེ་ལོན་ཉིད་མཛོགས་པར་ཉོན་མོངས་
 ཟད་པ་མེད་པས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་མེད་པར་བསྟན་ལོ། །ཁྱོད་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས་མཚན་
 མེད་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཚང་བར་ཏེ་རྟོགས་པར་བསྟན། ཞེས་པས་ཐེག་དཔལ་དུ་ནི་ཚོས་ཀྱི་བདག་
 མེད་རྟོགས་པར་མ་བསྟན་པར་གཤམས། །འོན་དེ་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟོགས་པར་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་
 འགྲོ་ཆུ་ལ་རི་ལྟར་ཡིན་སྟུམ་ན། མཚན་མེད་མཛོགས་པར་ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་ཐར་པ་མི་འཐོབ་
 པས་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པར་ཡང་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་
 ཁྱད་པར་ཡང་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་དགོས་སོ། །དེ་དག་གིས་ནི་སྟན་འབྱེན་པའི་ཐལ་བ་
 དང་། དེས་བརློག་པ་འཕངས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དེས་པའི་སྟན་འབྱེན་ལྟར་སྒྲུབ་དུ་བསྟན་
 པ་ནི། རིགས་པ་དང་འགལ་བའོ། །ལུང་དང་འགལ་བ་ནི་སྒྲུབ་མང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

འོན་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རྟེན་སྟོན་དུ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་སྟོན་མི་སྟོན་དང་། དེ་
 གཉིས་ཀྱི་ལམ་དུ་འང་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་སྟོན་མི་སྟོན་སྟོན་པ་དཔོན་འདིས་བཤད་པའི་དོན་
 གང་ཡིན་སྟུམ་ན། དེ་ནི་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་གཤམ་བྱ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་
 པ་ཡོད་ལ། ཉན་རང་ལ་དེ་མེད་པར་གཤམ་བྱ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་འགའ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་
 པར་རྟོགས་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ནི། གཏན་མེན་ཏེ་གཞི་གྲུབ་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཚང་
 མས་གྲུབ་པ་ཅིག་བྱུང་ན། དེ་ནས་གཞི་གཞན་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་དཔྱོད་པ་ཞུགས་ན། རིགས་
 པ་སྒྲུབ་ལ་བཞེན་ནས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་པར་འདོད་པ་ཁ་ཅིག་
 གིས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཞེགས་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས། བདེན་སྟོང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་དང་།
 ཁ་ཅིག་གིས་ཚོས་ཉིད་རྒྱུབ་པ་རང་དབང་བ་¹³¹བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་སྒྲུབ་ནི། བདེན་ཚང་
 ལེགས་པོར་མ་ཟིན་པར་རགས་པ་ཅིག་ལས་མ་ཞེགས་པར་འདུག་པའི་སྟོན་དུ་སྒྲུབ་ལ། ཕྱི་མ་ནི་
 དངོས་པོ་བདེན་པ་བཀག་པར་སྟོན་ཡང་། ཚད་མས་ཞེགས་པར་མི་སྒྲུབ་གི་དངོས་པོ་ལ་སྒྲུབ་འདེབས་

ཀྱི་ལྟ་བར་འདུག་པས། དེ་དག་གིས་མ་དེས་པ་མེད་དོ། །དེས་ན་ཐེག་ཆེན་པས་ནི་ཙུ་ཤེ་ལས་གསུངས་
པ་བཞིན་དུ། གཞི་གཅིག་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མི་འདྲ་བ་མཐའ་
ཡས་པས་བསྒྲུབས་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སློབ་གྲུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་ལ། ཐེག་དམན་ལ་ནི་རིགས་པ་
མདོར་བསྡུས་པ་ཅིག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཆད་མས་གྲུབ་ན། ལྷ་མ་ལྟར་མི་བྱེད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སློབ་
རྒྱས་པ་མེད་པས་རྒྱས་པ་སྡུས་དང་། བདག་མེད་སྒྲོམ་པ་རྫོགས་མ་རྫོགས་སུ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་
འོང་བ་ཡང་ཉན་རང་རྒྱུས་ནི། ཉན་མོངས་ཙམ་སྒྲོང་བའི་ཕྱིར་བཙོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཀྱི་དོན་མདོར་བསྡུས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་རྫོགས་པས་ཆོག་གོ། །ཐེག་ཆེན་པ་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲོང་བ་ལྟར་
ལེན་པས། དེ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཤེས་རབ་མཆེད་ནས་སློབ་གྲུ་རྒྱས་པ་ཅིག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(དེར་མ་བཤད་པའི་རྩོད་པ་སྒྲོང་བ)ནི། འོ་ན་མདོན་རྫོགས་རྒྱན་ལས། གཟུང་དོན་རྫོགས་
པ་སྒྲོང་བྱིར་དང་། །འཛིན་པ་མི་སྒྲོང་བྱིར་དང་ནི། །རྟེན་གྱིས་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ། །ཡང་དག་བསྡུས་
པར་ཤེས་པར་བྱ།¹³³ །ཞེས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གྱིས་གཟུང་བ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་རྟེན་པ་སྒྲོང་བྱས་ཀྱང་།
འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྒྲོང་མི་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་ན་ཉན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་
གསུམ་གྱི། །ཉམས་ཕྱིར་སྒྲོབ་མ་བསེ་རུ་དང་། །རྒྱལ་ལྷན་རྒྱུས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ།¹³⁴ །ཞེས་གཟུང་བ་ལ་
བདེན་ཞེན་ཤེས་སྒྲིབ་རྒྱུ་གསུངས་པ་རི་ལྟར་བྱང་ཞེན།

དེ་ལ་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་ལ་ཞེན་པ་སྒྲོང་བའི་དོན་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཆད་མས་གྲུབ་ཀྱང་། ཕྱི་
རོལ་བདེན་གྲུབ་རིགས་པས་ཁེགས་པ་དབུ་མ་པ་ལྟར་གདན་ལ་ཐབ་པའི་དོན་བསྒྲོམས་ནས་བདེན་
ཞེན་སྒྲོང་བ་དང་། ཡང་ན་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིགས་པས་བཀག་པའི་དོན་བསྒྲོམས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་རོལ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོང་བ་གང་རུང་གཅིག་ལས་མི་འདའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་
ལྟར་ན་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཕྱི་དོན་སྒྲིབ་ཡོད་པར་འཛིན་གྲུབ་པ་ལ། བདེན་ཡོད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་
པའི་རིགས་པས་ཁེགས་པ་ཅིག་ཡིན་ན་ནི། དེ་ནས་འཛིན་པ་ལ་བདེན་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དཔྱོད་པ་ཞུགས་
པ་ན། རིགས་པ་རྣམས་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་མེད་དུ་རྫོགས་པར་བྱས་ཏེ། འཕགས་པ་ལྟས། གང་
གིས་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ། །དེ་ཡིས་དངོས་ཀྱན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཐོང་།¹³⁵ །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་འདོད་པ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་སང་གོ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་
འགྲེལ་བའི་ལུགས་ཡིན་པས། དེའི་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་

མེད་པར་གྲུབ་ན་དེ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ། གཟུང་བ་ལས་རྒྱས་ཐ་དད་པ་མེད་པར་ནི། སྤྱད་པར་པོ་རྒྱལ་
ཡང་འགྲུབ་པས། འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་མི་སྦྱང་བ་ནི། སྦྱིར་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་
བྱེད་ཀྱི། གཟུང་འཛིན་རྒྱས་ཐ་དད་ཀྱི་བྱེད་ཁེགས་གིང་བྱེད་བདེན་པར་འཛིན་པ་གཏན་མིན་པས།
འཛིན་པ་བདེན་པར་སྦྱོབ་པའི་རང་རྒྱལ་དང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་
པར་སྦྱོབ་པའི་རྣམ་རིག་པ་གཉིས་གྲུབ་མཐའ་མཚུངས་པ་མཚར་ཞེས་པ་ནི། གསལ་བྱེད་པའི་བཞད་
གདའོ།

འདིར་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཐོག་པ་འབྲིང་དུ་སྟོན་པ་ལ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་
སྦྱང་མི་སྦྱང་གི་ཁྱད་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག་པ་དང་། ཐོག་ཆེན་ལས་
དམན་པའི་བྱིར་འབྲིང་པོའོ། །འདི་ནི་ཐོག་པ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱང་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་གསུམ། དབང་པོ་རྫོ་
འབྲིང་རྒྱལ་བ་ཡིན་པས། བདག་མེད་ལ་ལྟོས་ཏེ་དབང་པོའི་རིམ་པ་བཞག་པ་སྟེ། ཐོག་ཆེན་ལ་ལྷ་བ་
རབ་དབུ་མའི་ལྷ་བ་དང་། ཐོག་འབྲིང་ལ་ལྷ་བ་འབྲིང་སེམས་ཙམ་གྱི་ལྷ་བ་དང་། ཐོག་རྒྱང་ལ་ལྷ་བ་
ཐ་མ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་པའི་ལྷ་བ་བཞག་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེར་མ་ངེས་སོ། །དེ་ཁོན་ཉིད་
ཀྱི་ལྷ་བ་གསུམ་ག་ལ་ཡོད་པ་ལྟར་ན་འང་། དེ་ཁོན་ཉིད་ལྷུང་དུ་གཏིང་དཔོགས་མི་དཔོགས་སོགས་ཀྱི་
སྟོན་ན་དབང་པོའི་རིམ་པ་གསུམ་མི་འགལ་ལོ། །འཛིན་པ་ཤེས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྦྱང་མི་རུས་པ་
དམན་ཁྱད་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ནས་བཤད་པའི་བདག་མེད་ཀྱི་ལྷ་བ་ནི་མདོ་རྒྱན་
དང་། འབྲེད་རྣམ་པ་གཉིས་ལྟར་སེམས་ཙམ་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་ངོ། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལ་འདེད་པ་
སེམས་སུ་འགལ་ཚུལ་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ལ་འདེད་པས། དེ་དག་གི་རྒྱ་མཚན་མང་དུ་བཤད་དགོས་
ཀྱང་། ཆོག་མངས་སུ་དོགས་ནས་རེ་ཞིག་མ་བྲིས་སོ།

ཡང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ལྟེན། །རིགས་ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན། །བརྟེན་པའི་
ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བརྟེན།¹⁹⁶ །ཅེས་གསུངས་པ་འདིས་ནི་ཉན་རང་
རྣམས་ལ་འདེད་ཆོག་པ་ཡོད་པར་བསྟན་ནོ། །དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་པ་ནི་ནི་བྲི་སྦྱང་བ་
ལས། དེ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་དངོས་པོ་དང་དེའི་མཚན་མ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། དེ་
མེད་པའི་བྱིར་ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཡོད་པར་མ་གྱུར་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །དེས་ན་འདིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རང་བཞིན་དུགནས་པའི་རིགས་སྐྱབ་པའི་རྟེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ།^{༡༣༧} །ཞེས་དངོས་
 བོ་དང་དེའི་མཚན་མ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཆགས་པས་བརྒྱུད་བ་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་པའི་བདེན་སྟོང་
 ལ་བཤད་དོ། །དེ་ལ་ཚོས་དབྱིངས་རིགས་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་ལ་གནས་པར་
 འགྱུར་ཏེ། ཚོས་དབྱིངས་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱིར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།^{༡༣༨} །ཞེས་པའི་ཚུན་པ་བཞོན་དེ།
 རིགས་ལ་གནས་པ་ནི་ལམ་གྱི་སྐྱབས་ཀྱི་རིགས་ལ་བསམས་པའོ། །དེའི་ལན་དུ། རི་ལྟར་དམིགས་པ་
 ན་འཕགས་པའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་རིགས་ཡིན་པར་བརྟེན་པ་དེས་ན། འདིར་ཉ་
 ཅང་ཐལ་བ་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། ཚོས་ཉིད་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་ལམ་གྱི་སྐྱབས་ཀྱི་རིགས་ལ་གནས་པ་
 མིན་གྱི། ཚོས་ཉིད་ལ་ལམ་གྱིས་དམིགས་ནས་བསྟོམས་པ་ན། འཕགས་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་
 གྱུར་པའི་ཆེ། རིགས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འཛོག་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ནའང་ཚོས་དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་
 པས་ཐོག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ནི་ཐ་དད་མི་རུང་ངོ་ཞེས་པའི་ལན་དུ། བརྟེན་པའི་ཚོས་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་
 ལམ་གྱི་དབྱེ་བས་རིགས་ཐ་དད་དུ་བརྟེན་དོ།^{༡༣༩} །ཞེས་སྟོན་ནོ། །རྟེན་ནི་འདིར་དམིགས་པ་དང་།
 བརྟེན་པ་ནི་དམིགས་བྱེད་ཡིན་ལ། དམིགས་བྱེད་ལ་ཉན་རང་གི་ཐོག་པ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། ཚོས་
 ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ལ་དེ་གློ་ངོར་འགྱུབ་དགོས་ལ། བདེན་གྱུབ་གློ་ངོར་མ་བཅད་པར། བདེན་སྟོང་གློ་
 ངོར་མི་འགྱུབ་ཅིང་། དེ་མ་གྱུབ་ན་ཚོས་ཉིད་གློ་ངོར་མི་འགྱུབ་པོ། །དེ་ཡང་དང་པོར་གཞི་ཚོས་ཅན་
 གཅིག་གི་སྟེང་དུ་དེས་དགོས་པས། ཉན་རང་ལ་ཡང་ཕྱི་ནང་གི་ཚོས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས། དེའི་ཚོས་
 ཉིད་བདེན་པར་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡོད་པར་བརྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རང་རྒྱལ་ལ་དེ་ཁོན་ཉིད་
 ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་པས། རང་རྒྱལ་ལ་གེས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྟོང་མི་རྣམས་པས་མཁྱེད་
 པོ། །ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་དེ་ཁོན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། མངོན་
 རྟོགས་རྒྱུར་དུ་ཡང་ཐོག་དམན་ལ་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པས། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་
 འཛིན་པ་ལ། གེས་སྦྱིབ་ཏུ་འཛོག་མི་འཛོག་གཉིས་ངེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །

གལ་ཏེ་ཐོག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་མི་ཚུན་གྱི། རིགས་བཅུ་གསུམ་
 ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་རུང་པར་ཚུན་པ་ཡིན་སྟེན་ནའང་མི་འཐད་དེ། ཉི་ཁྱི་སྟར་བར། རི་སྐད་དུ་འཇམ་
 དཔལ་གལ་ཏེ་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་གཅིག་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་
 གཅིག་ཡིན་ན། དེ་ལ་རི་ལྟར་སྟོན་དང་སྟོན་མ་ཡིན་པར་གདགས་སོ།^{༡༤༠} །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་

ནོ་ཞེན། ཞེས་མདོ་གཞན་ལས་ཚོས་དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡོད་དང་སྡོད་མ་ཡིན་
 པར་རྩིས་ལྟར་ཅེས་གསུངས་པ་དང་འདི་འདྲ་པས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རིགས་ཐད་ད་པ་མི་རུང་བ་
 ལ་ཚད་རྒྱ་ཡིན་གྱི། རིགས་བཅུ་གསུམ་ལ་བྱས་ན་སྡོད་དང་སྡོད་མ་ཡིན་པར་ཚད་པ་མི་རུང་བའི་
 བྱིར་རོ། །སྡོད་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་ལོ་བཟང་པོ་ཡང་འཕགས་པ་གྲོལ་སྟེ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་དོ། །དེ་
 བཞིན་དུ་རྒྱུད་བྲལ་མ་ཅུ་འགྲོལ་ལས་གྲང་། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པ་གཉིས་ཀ་
 གསུངས་པ་ཡོད་དེ་མངས་པས་འཛིགས་ནས་རེ་ཞིག་མ་བྲིས་སོ། །

དེ་ལྟར་གཉིས་འོང་བ་ནི་མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་དུ་ཉན་རང་གི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སྟོན་
 པ་ནི། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་བྱིར་དུ་ཡིན་པས། རྗེས་སུ་གཟུང་རྒྱུའི་ཐེག་
 དམན་ལ་ཡང་ཟབ་མོའི་སྡོད་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་གཉིས་ལ་འང་བྱི་མ་ཆེས་མང་པས་
 སལ་ཆེར་དེའི་ལམ་མང་དུ་གསུངས་སོ། །ཐེག་ཆེན་ལ་ཐོག་མར་སེམས་ཅམ་ལ་མ་བྲིད་པར་དབུ་མའི་
 ལྷ་བ་མི་རྟེན་པ་སྤང་བ་བཞིན་དུ། རང་རྒྱལ་ལ་ཡང་ཡོད་ལ་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་འང་ཡོད་པར་མདོན་ནོ། །
 གཞན་ཡང་ཉི་མེ་སྤང་བ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་འགྲོལ་ཆེན་གཉིས་ཀར་ཆོས་དབྱིངས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་
 རིགས་སུ་འཛོག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི། འདུས་མ་བྱས་གྱིས་རབ་
 ཏུ་བྱེ་བར་གསུངས་པ་དྲངས་ལ།^{༡༧} དེ་ནི་དོ་རྗེ་གཙོད་པ་ལས་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དང་། དེས་
 བསྟན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་པའི་རྒྱུ་བྱེད་དུ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ནི་
 འདུས་མ་བྱས་གྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སྤྲད་དུ་འོ།^{༡༨} །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་
 འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་རྣམས་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྱུ་བ་པའི་དོན་དམ་འདུ་ས་མ་བྱས་
 མདོན་དུ་བྱས་པས་བཞག་པའི་བྱིར་ཞེས་པའོ། །དེའི་བྱིར་ལྷགས་འདི་དང་མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་གཉིས་
 འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱུ་གྱི་འགྲོལ་མཛད་དེ་དག་གི་ལྷགས་ལ་ཡང་རྩལ་གཉིས་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །སྡོམ་པས་ཆོག་གོ།

ས་དང་པོར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་(ས་དང་པོར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་)ལ་བཞི། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སྤྱིན་པ་
 བཤད་པ། རྟེན་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་བཤད་པ། བྱང་ཆུ་བ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་

བཤད་པ། སྤྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

དེའི་ཚེ་དེ་ལ་རྫོགས་སངས་བྱང་ཆུབ་སྐུ། །དང་པོ་སྤྱིན་པ་ཉིད་ནི་ལྷག་པར་འགྱུར།།

རང་ག་སྤྱིར་ལའང་གྲས་པར་བྱས་པ་ཡིས། །སྤྱང་དུ་མི་རུང་དཔོག་པའི་རྒྱུར་ཡང་འགྱུར།།༧།

ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་པ་དེའི་ཚེ་བྱང་སེམས་དེ་ལ་ཕར་ཕྱིན་པ་ཅུང་ཉང་ནས་སྤྱིན་པའི་ཕར་
ལོ་ལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་དེ་ལོན། ཆེས་ལྷག་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་རྟེ། དེ་ལ་ཕར་ཕྱིན་གཞན་རྣམས་མེད་པ་
ནི་མིན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྤྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དེ་ཡང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་དང་
པོ་སྟེ། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །སྤྱིར་ཕར་ཕྱིན་སྐྱེ་མ་རྣམས་ལས་སྤྱི་
མ་རྣམས་ལྷག་པ་ཡིན་ཀྱང་། ས་འདིར་སྤྱིན་པ་ལྷག་པར་གསུངས་པ་ནི། ས་འདིར་སྤྱིན་པ་ཉམས་སུ་
ལེན་པ་ལ་མཐུ་སྟུལ་དུ་བྱུང་བར་དེའི་ཚེ་དང་ཙམ་རྒྱལ་བྱིས་ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་མེད་པའི་
དོན་རྟེ། ས་དང་པོར་བདག་གི་ལུས་དང་། ཕྱིའི་ཡོ་བྱད་གཏོང་བ་ལ་སྤྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དང་འགལ་བའི་
ཀུན་འཛིན་གྱི་ཆགས་པ་རྩལ་ཟད་ཀྱང་མི་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོན་རྒྱས་ཀྱང་། ས་གཉིས་པར་མི་
ལམ་ན་ཡང་རྒྱལ་བྱིས་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་འཆལ་བྱིས་ལ་གཏན་མི་སྟོན་པ་ལྟར་མི་རྒྱས་པའོ། །

ཡང་ས་དེར་སྤྱང་དུ་མི་རུང་བའི་རྫོགས་པ་སྤྱིན་པས་དཔོག་པ་ནི། ཕྱིའི་ཡོ་བྱད་སྤྱིར་བ་ལ་
གྲས་པར་མ་ཟད། སྤྱོད་བ་ལ་རང་གི་ག་སྤྱིར་བ་ལའང་ཆེས་གྲས་པར་བྱས་པ་ཡིས། གང་ཟག་གཞན་
པལ་ཆེ་བ་ལ་སྤྱང་དུ་མི་རུང་བའི་ནང་གིས་ཐོབ་པ་སོགས་དཔོག་པའི་རྒྱུར་རྟེ་གཏན་ཆོག་སུ་འགྱུར་
རྟེ། དུ་བ་སོགས་ཀྱིས་མེ་ལ་སོགས་པ་དཔོག་པ་བཞིན་ནོ། །འདིས་ནི་ལུས་སྟོག་དང་ཡོང་སྟོན་གཏོང་
བ་ལ་ཀུན་འཛིན་གྱི་ཁྱི་མ་མེད་པར་བསྟན་རྟེ། དེ་ལྟར་བཏང་ཡང་རྒྱད་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་
བརྟན་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་(རྟེན་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། སྤྱིན་པས་འཁོར་བའི་བདེ་བ་
འཛོལ་བ་དང་། སྤྱིན་པས་མུང་འདས་ཀྱི་བདེ་བ་འཛོལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

སྟེ་པོ་འདི་ཀུན་བདེ་བ་མངོན་འདོད་ཅིང་། །མི་རྣམས་བདེ་བའང་ཡོངས་སྟོན་མེད་མིན་ལ།།

ཡོངས་སྟོན་གྱང་ནི་སྤྱིན་ལས་འབྱུང་མཁུན་ནས། །བྱུང་པས་དང་པོ་སྤྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་དོ།།༨།

སྒྲིབ་རྗེ་དམན་ཞིང་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་བ་སེམས་ཅན། །རང་དོན་ལྟར་ལེན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་གང་།
 དེ་དག་གི་ཡང་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས། །སྤྲུག་བསྐྱེད་ཉེར་ཞིའི་རྒྱར་ལྟར་སྒྲིན་ལས་འགྱུར་།།[༡]

སྒྲིབ་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ནི། བརྒྱུས་སྒྲོམ་དང་ནད་དང་ཆོ་གར་སོགས་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལྟར་
 བཅོས་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་མངོན་པར་འདོད་ཅིང་། མི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བདེ་བ་དེ་འདྲ་འདོད་
 པའི་ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་བཟའ་བཏུང་དང་། ནད་གསོ་པའི་ཆས་དང་གོས་དང་གནས་ཁང་སོགས་ལ།
 སྤྱད་པ་མེད་པར་སྒྲིབ་པ་མིན་ལ། ལོངས་སྤྱོད་དེ་རྣམས་ཀྱང་ནི་སྒྲིན་པ་ལས་ཕྱར་པའི་བསོད་
 རྣམས་བསགས་པ་ལས་འབྱུང་བར་མཆུན་ནས། འགོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསམ་པ་མཆུན་པའི་བྱ་བ་
 པས། ཆེས་དང་པོར་སྒྲིན་པའི་གཏམ་ཉིད་མཛད་དེ། ཐབས་དེ་ལ་འཇུག་པར་ཡང་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་རོ།
 གལ་ཏེ་སྒྲིན་པ་བཏང་བ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་སྤུན་སྦྲུམ་ཚོགས་པ་ཐོབ་པ་དེ་ལ། གཏོང་བ་པོ་ཚུལ་དང་
 མཐུན་པ་དགོས་སམ་སྒྲུལ་ན། དེ་ནི་མི་དགོས་ཏེ་འདི་ལྟར། ཆོང་བ་བཞིན་དུ་ནོར་ཆེས་རྒྱུད་དུ་བཏང་
 བ་ལས། འབྲས་ལུ་ནོར་གྱི་ལུང་པོ་ཆེས་ཡངས་པ་འདོད་པས་ལོངས་སྤྱོད་འདོད་པའི་སྤྱོད་མོ་བ་ལས་
 ཀྱང་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱ་ཆེ་བ་འདོད་པས། སྒྲིན་པ་བྱེད་པ་ལ་གུས་ཀྱི། བྱང་སེམས་རྣམས་ལྟར་སྒྲིབ་རྗེ་འདི་
 གཞན་གྱི་དབང་གིས་སྒྲིན་པའི་འབྲས་ལུ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་ཁོ་ནར། སྒྲིན་པར་འདོད་པའི་དགའ་སྤྱོད་
 མངོན་པར་འཕེལ་བར་མི་བྱེད་པའི་གཏོང་བ་པོ་སྒྲིབ་རྗེ་དམན་ཞིང་། དེར་མ་ཟད་སེམས་ཅན་ལ་
 སེམས་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་བ་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པ། རང་གི་དོན་མངོན་མཐོའི་བདེ་བ་ཙམ་ལྟར་ལེན་པ་ཉིད་
 དུ་འགྱུར་བ་སྟེ། གཙོ་པོར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་སྟེ་ལ་ཡང་། ལོངས་སྤྱོད་མི་གཏོང་བར་
 འཛིན་པའི་སྤྱོད་ལ་རྒྱུད་ཀྱིས་ཚོགས་པ་རྣམས་སྒྲིན་ལ་རེ་པའི་ཡོན་ཏན་ཙམ་འཛིན་པ་ལ་གཡེར་བག་
 ཐོབ་པའི་སྒྲིན་པ་ལས། ལོངས་སྤྱོད་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་སྤུན་སྦྲུམ་འབྱུང་པའི་སྤྱོད་ནས། བརྒྱུས་སྒྲོམ་
 སོགས་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཉེར་ཞི་བའི་རྒྱར་འགྱུར་རོ།

གཉེས་པ་(སྒྲིན་པས་བྱུང་འདས་ཀྱི་བདེ་བ་འཐོབ་པར་བརྟན་པ་)ནི།

འདི་ཡང་སྒྲིན་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ནམ་ཞིག་ཚོ། །འཕགས་པའི་སྒྲིབ་པོ་དང་ཐུད་ལྟར་དུ་འཐོབ།
 དེ་ནས་མིད་རྒྱུ་ཡང་དག་བཅད་བྱས་ཏེ། །དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་ཞི་བར་འགོ་བར་འགྱུར།།[༢]

གང་ཞིག་སྤྱིར་རྗེ་དང་བྲལ་བས་རང་གི་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཕྱིར་བཅོས་པའི་བདེ་བ་ཅམ་ལ་ལྟོས་
 པ་ཉིད་ཀྱིས། སྤྱིན་པ་གཏོང་བ་ལ་གྱས་པ་འདི་ཡང་། སྤྱིན་བདག་གཏོང་བ་པོའི་ཐད་དུ་དམ་པ་དག་
 གིས་བགོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིན་པ་གཏོང་བའི་སྐབས་ཀྱིས་ནམ་ཞིག་གི་ཆོ་
 འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་དང་ཐུད་པ་མུར་དུ་འཐོབ་པོ། །དེ་ནས་དམ་པ་དེས་ཆོས་བསྟན་པ་ལས། འཁོར་
 བ་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་པར་རིག་ཅིང་། འཕགས་ལམ་ཟག་པ་མེད་པ་མངོན་དུ་བྱས་པས་མ་རིག་པ་
 སྤངས་ནས། སྤིང་པ་འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཐོག་མེད་ནས་སྐྱེ་འཆིག་ཅིག་ནས་གཅིག་དུ་བརྒྱད་པ་ཡང་དག་
 པར་བཅད་པར་བྱས་ཏེ། དམ་པ་དང་ཐུད་པ་དེ་ཡི་རྒྱ་ཅན་ཉན་ཐོས་སམ་རང་རྒྱལ་གྱི་ཞི་བ་མུང་འདས་
 སུ་འགོ་བར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་(བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་བཤད་པ་)ལ་བཞི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱིན་པའི་ཕན་
 ཡོན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བསྟན་པ། རྟེན་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱིན་པའི་གཏམ་གཅི་བོར་བསྟན་པ། བྱང་
 སེམས་ཀྱིས་སྤྱིན་པའི་ཆོ་དགའ་བ་རི་འདྲ་བ་འཐོབ་པ་བསྟན་པ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ལུས་སྤྱིན་པ་ལ་
 སྤྱུག་བསྐྱལ་ཡོད་མེད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

འགོ་ལ་ཕན་པར་དམ་བཅས་ཡིད་ཅན་རྣམས། སྤྱིན་པས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་དགའ་བ་འཐོབ།

བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ནི་སྤྱིན་པས་སྦྱོང་བ་པོ་ཆོམ་པར་བྱས་པ་དང་། དུས་མཉམ་པ་
 རྟེ་དེའི་མཆུག་ཐོགས་ཉིད་དུ་སྤྱིན་པའི་འབྲས་བུའི་བདེ་བ་ལ་ངེས་པར་ཡོངས་སྦྱོང་བ་མིན་ནོ། །དེས་
 བ་དེ་རྣམས་ནི་སྤྱིན་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར་སྤྱིན་པ་ལ་འཆུག་པ་ཡང་སྤིང་ན།
 འགོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་སུ་ལན་པ་དང་། འབྲལ་དུ་བདེ་བ་རྒྱལ་བར་དམ་བཅས་པའི་ཡིད་ཅན་
 ཀྱི་བྱང་སེམས་རྣམས། སྤྱིན་པས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་སྦྱོང་བ་པོ་ཆོམ་པར་བྱས་པ་མཐོང་བའི་
 མཆུག་ཐོགས་ཉིད་དུ། སྤྱིན་པའི་འབྲས་བུ་དགའ་བ་མཆོག་དུ་དགའ་བ་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་འཐོབ་ཅིང་
 སྤྱིན་འབྲས་ལ་ཡོངས་སྦྱོང་པས། དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོ་སྤྱིན་པ་བྱེད་པ་ལ་དགའ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་རྟེན་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་སྒྲིན་པའི་གཏམ་གཅོ་བོར་བསྟན་པ་ནི།

གང་ཕྱིར་བརྟེན་བདག་བརྟེན་བདག་མ་ཡིན་པ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲིན་པའི་གཏམ་ཉིད་གཅོ་བོ་ཡིན།།(༡༩)

གང་གི་ཕྱིར་སྒྲར་རི་སྒྲོན་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་པའི་བདག་ཉིད་བྱང་སེམས་དང་།
བརྟེན་པའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་བདེ་བ་རྣམས་སྒྲིན་
པས་འདྲེན་བ་དེའི་ཕྱིར། སྒྲིན་པའི་གཏམ་ཉིད་གཅོ་བོ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །བཤེས་སྤྱིར་
ལས་ཀྱང་། ལོངས་སྤྱོད་གཡོ་བ་སྤྱིར་པོ་མེད་མཁྱེན་ནས། །དགེ་སྤྱོད་བྲམ་ཟེ་བ་ཀྱེན་དང་བཤེས་
རྣམས་ལ། །སྒྲིན་བ་ཚུལ་བཞིན་སྟུལ་བ་ཀྱི་ཡ་རོལ་ཏུ། །སྒྲིན་ལས་གཞན་པའི་གཉེན་མཚོག་མ་
མཆིས་སོ།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་སོ།

གསུམ་པ་(བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིན་པའི་ཆོ་དགའ་བ་རི་འདྲ་བ་འཕྱོག་པར་བསྟན་པ་)ནི། རྒྱ་གང་ལས་བྱང་
སེམས་རྣམས་སྒྲིན་པ་ལ་གྲུས་པར་འགྱུར་བ། སྤྱོད་བ་རྣམས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་ཆོས་པར་བྱས་པ་ན།
བྱང་སེམས་ལ་དགའ་བའི་ཁྱད་པར་སྟེ་བ་གོ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཅེན།

རི་ལྟར་སྒྲིན་ཅིག་ཅེས་སྒྲ་བོས་བསམས་ལས། །རྒྱལ་ཤས་ལ་དེ་འབྱུང་དེ་ལྟར་བྱུང་རྣམས་ལ།

ཞིབར་ཞུགས་པས་བདེ་བ་བྱེད་མིན་ན། །ཐམས་ཅད་བཏང་བས་ལྟ་ཞིག་སྒྲོས་ཅི་དགོས་།།(༢༠)

རི་ལྟར་སྤྱོད་བ་པོས་བྱིན་ཅིག་ཟེར་བའི་སྒྲ་བོས་པའི་དོན་བསམས་པ་ན། འདི་དག་ནི་
བདག་ལ་སྤྱོད་བ་ཞིག་གོ་སྒྲུལ་པ་ལས། རྒྱལ་ཤས་ལ་ཡིད་ལ་བདེ་བ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འབྱུང་བ་དེ་
ལྟར་ནི། ཐུབ་བ་དག་པཅོམ་པ་རྣམས་ལ་ཞི་བ་མུང་འདས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པས། བདེ་བ་སྦྱེད་
པར་བྱེད་པ་མིན་ན། བྱིན་པ་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བཏང་བས་སྤྱོད་བ་པོ་ཆོས་པར་བྱེད་པས། ཞི་བ་དེ་
ལས་ལྟག་པའི་བདེ་བ་སྦྱེད་བ་ལྟ་ཅི་ཞིག་སྒྲོས་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་སོ། །ཞི་བ་དེས་སེམས་སྟོགས་པ་ན་
གཞན་དོན་ལ་གཡེལ་པར་འགྱུར་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བདེ་བ་སྒྲར་བཤད་པ་དེས་སེམས་སྟོགས་པ་
ཉིད་ཀྱིས། གཞན་དོན་ལ་ལྟག་པར་ཡང་བརྩོན་པར་འགྱུར་བས་མི་འདྲའོ།

བཞི་པ་(བྱང་སེམས་ཀྱི་ལུས་སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡོད་མེད་བརྟན་པ་)ནི།

ལུས་བཅད་སྟེར་ཞིང་བདག་གི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱིས། །གཞན་དག་རྣམས་ཀྱི་དཔྱུལ་བ་ལ་སོགས་པའི།

སྤྱག་བསྐྱེད་རང་འིག་ཉིད་ཏུ་མཐོང་ནས་དེ། །དེ་གཅན་བྱ་བྱིར་སྤྱོད་ཏུ་བརྟོན་འབྲུག་ཅོམ།།[༡༩]

ཡང་སྤྱོད་པ་བཏང་བ་གང་ལས་བདེ་བ་ལུ་ལྷ་བྱང་སྤྱོད་པར་བརྟོན་པ་སྤྱོད་ནང་གིས་དངོས་པོ་
གཏོང་བའི་བྱང་སེམས་ལ། ལུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡང་མི་འབྱུང་ངམ་ཞེན། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྤྱོད་པ་
བའི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་འདྲི་ན་ནི། སེམས་མེད་པ་རྣམས་ལ་བཅད་པ་ལྟར་ལུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་
མེད་དེ། འཕགས་པ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་གིང་སྤྱལ་ཆེན་
པོའི་ཆོལ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེར་འགའ་ཞིག་འོངས་ནས་སྤྱལ་གཅིག་བཅད་པ་ན། དེར་གིང་སྤྱལ་ལྟག་
མ་དེ་རྣམས་འདི་སྤྱལ་ཏུ་འདི་ནི་བཅད་པའོ། །བདག་ཅག་ནི་མ་བཅད་པའོ་སྤྱལ་ཏུ་སེམས་གིང་། དེ་
དག་ལ་རྗེས་སྤྱུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁོ་བ་མེད་དོ། །རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་དོ། །བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་བཟོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི། བཟོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་མཆོག་ནམ་མཁའ་
དང་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ།¹⁹⁹ །ཞེས་རི་སྒྲིག་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འིན་ཆེན་འཕྲིང་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་
ལུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་མེད། ཡིད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ག་ལ་ཡོད། །དེ་ནི་སྤྱིང་རྗེས་འཛིག་རྟེན་སྤྱག་ །དེ་ཉིད་
ཀྱིས་ནི་ཡུན་རིང་གནས།²⁰⁰ །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡང་སྤྱོད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །

ཡང་ལུས་དང་ཡོངས་སྤྱོད་ལ་ཀྱན་འཛིན་ཀྱི་ཆགས་པ་མེད་པའི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་མཐོབ་
པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་འདྲི་ན་ནི། ལུས་གནས་པ་དང་འགལ་བའི་སྤྱོད་རང་གི་ལུས་ལ་བབས་པས།
ལུས་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་མོད་ཀྱང་། དེའི་ཆོ་ཡང་སྤྱག་བསྐྱེད་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་ལ་ལྟག་པར་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཏུ་གནས་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱང་སེམས་རྣམས་ནི།
དཔྱུལ་བ་དང་། ཏུད་འགོ་དང་། ཡི་དྲགས་ལ་སོགས་པའི་འགོ་བ་མི་བཟད་པར་ཆུད་པ། བར་
མཆོམས་མེད་པར་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་དྲག་པོས་ལུས་འཛོམས་པ། རང་གི་ལུས་གཅོད་པའི་སྤྱག་
བསྐྱེད་ལས་སྤྱོད་འབྱུང་ལས་ཀྱང་ཆེས་ལྟག་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་ཏུ་མེད་པ་དང་ལྟན་པ་དག་ལ་
བརྟམས་པ་ན། སྤྱོད་པ་པོ་ལ་རང་ལུས་བཅད་ནས་སྟེར་བའི་བདག་གི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཏེ་སྤྱག་བསྐྱེད་
ལ་རྩིས་མེད་པར་བྱས་ནས། རང་གིས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཆོན་ལས།

སེམས་ཅན་གཞན་དག་ལྟམས་ཀྱི་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་དེ་གཅན་པའི་བྱིར་དུ་ཆེས་
 ལྷུང་དུ་བརྩོན་འགྲུས་ཚུམ་མོ། །འདི་ནི་ནག་ཚེའི་འགྱུར་ལས། ལུས་ནི་བཅད་ནས་བྱིན་པའི་སྤྲུག་
 བསྐྱལ་དེས། །དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་སྤྲུག་བསྐྱལ་གཞན་དག་ལ། །བལྟས་ནས་རང་གི་ཉམས་སྤྱོད་
 དེ་ལས། །གཅན་པའི་དོན་དུ་དེ་ནི་བརྩོན་པར་བྱེད། །ཅིས་འབྱུང་བ་དང་འགྱུར་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་
 པའི་བཤད་པའོ། །དེ་འདྲ་བའི་བསམ་པའི་སྒྲོབས་ཡོད་ན་ལུས་གཏོང་བ་ཡིན་ལ། བསམ་བ་དེ་ཡང་
 ས་མ་ཐོབ་པ་ལ་འོང་བ་མི་འགལ་བས། ས་མ་ཐོབ་པས་ཀྱང་ལུས་གཏོང་བ་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་(སྤྱིན་པའི་ཕར་བྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་)ནི།

སྤྱིན་པ་སྤྱིན་བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་བོས་སྤྱོད་། །འཛིག་རྟེན་འདས་པའི་ཕ་རོལ་བྱིན་ཞེས་བྱ། །

གསུམ་པོ་དག་ལ་ཆགས་སྤྱེས་སྤྱུར་པས་དེ། །འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་ཕ་རོལ་བྱིན་ཞེས་བསྟན་།།^{༡༥}

གཏོང་བའི་སེམས་པའི་སྤྱིན་པ་འདི་ཡང་སྤྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། ལེན་པ་པོ་དང་། གཏོང་བ་
 པོར་བདེན་པར་དམིགས་པས་སྤྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ཟག་པ་མེད་པས་ཟིན་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
 པའི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ།^{༡༤} །ཞེས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས་ཏེ།
 མི་དམིགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པས་དེས་ཟིན་པའི་
 སྤྱིན་པ་ཡང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པར་བཞག་ལ། མི་དམིགས་པ་དེས་མ་ཟིན་
 པའི་སྤྱིན་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི་དོན་དམ་པའི་བྱང་སེམས་མ་ཐོབ་པ་
 དག་གིས་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་ངེས་པར་མི་རུས་སོ། །དེ་ལ་ཕ་རོལ་ནི་འཁོར་བའི་རྒྱུ་མཚའི་ཕར་འགྲམ་དང་།
 དོགས་ཏེ་སྤྱིབ་གཉིས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་སངས་རྒྱས་སོ། །ཕ་རོལ་དུ་སོན་པ་ནི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་
 པའོ། །འདིར་འགྲེལ་བར་ཆོག་བྱི་མ་ཡོད་ན་མི་མཛོན་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་མཚན་ནི་དེ་འདིས་
 ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མི་མཛོན་པར་མ་བྱས་པས་གཞུགས་སྤྱུར་པའམ། དྲི་ཁྱོད་ར་ལ་སོགས་པ་
 ཡིན་པའི་བྱིར་མའི་མཐའ་ཅན་ནི་དུ་བཞག་གོ།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་པརྟེན་རྩ་ལ་ལྷན་ནས་འདི་
 ལྟར་འཆད་དེ། རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱད་ལ་ཕ་རོལ་ལ་བྱར་དང་། བྱིན་པ་ལ་ཨི་དུ་ཞེས་པ་ཡོད་ལ། ཆོག་གཉིས་
 སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་དུས་སྤྱུར་ལ་རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པའི་གཅིག་ཆོག་ཨམ་བྱིན། ཨི་དུ་འི་རྩེས་སྤྱད་མ་
 དབྱེ་དང་པོའི་ཆོགས་སྤྱིན་ཏེ། དུར་མ་ཨི་དུ་བ་ར་མི་དུ་ཞེས་ཆོག་བསྤྱུར་བར་བྱས་ན། ཨམ་དང་སྤྱི་

མངོན་པར་འགོ་བ་ཡིན་ནའང་། འདིར་ཚིག་བྱི་མ་ཡོད་ན་མི་མངོན་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་སྒྲིལ་ཅུ་
 པའི་ཚིག་གིས་སྤྱི་མི་མངོན་པར་བྱེད་ཀྱང་ཨམ་མི་མངོན་པར་མ་བྱས་པའོ། །མཚན་ཉིད་འདིས་ལས་
 གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཞེས་པ་ནི། རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པའི་གཅིག་ཚིག་ཨམ་མོ། །དེ་མི་མངོན་པར་མ་བྱས་
 པས་ལྷུར་མི་དུ་ཞེས་པའི་སྒྲིལ་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའོ། །བྱི་ཁོ་དེ་ར་ལ་སོགས་པའི་ནན་ལྷུར་མ་ཞེས་པའི་
 ཚིག་པའི་མཐའ་ཅན་ཏེ། ལྷུར་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་མི་མངོན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བཤད་དེ།^{༡༤}
 ཨམ་གྱི་ཨ་བྱིས་མ་བཞག་པ་ལ་ཨི་བྱིན་པས་མི་དུར་སོང་ཞེས་པའོ། །དང་པོའི་ཚིག་སྤྱི་ནི་མ་དག་པ་
 འདྲ་བས་སི་ཡིན་ནམ་དབྱད་དོ། །བོད་ཁ་ཅིག་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་རྒྱ་སྐད་ལ་ལྷུར་མི་དུ་ཞེས་པ་ཡོད་
 པའི་རའི་གྲུང་གོར་གྲལ་དུ་བཞག་པས་ལྷུར་མ་ཨི་དུར་འགྱུར་བ་ལ། མཚམས་སྒྱུར་བའི་ཆོ་ཨི་ཡིག་གི་
 གི་གྲུ་མ་ལ་བྱིན། ཨ་བྱིས་པས་མི་དུར་སོང་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱི་མུན་སྒྲུལ་གྱི་བཤད་པ་མང་དུ་སྤྱང་ན་
 ཡང་། དམའི་ཏའི་བཤད་པ་སྤར་བའོད་པ་ཉིད་ལེགས་སོ། །

སྒྱིན་པ་སྒྱིན་བྱ་ཞེས་པའི་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་
 ཤེས་རབ་བཟུང་ནས། དེས་ཟེན་པའི་སྒྱིན་པའི་ཕར་བྱིན་བྱེད་བྱས་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་མ་ཟེན་
 པའི་སྒྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་ཕར་བྱིན་དང་འདྲ་བས་ཕར་བྱིན་ཞེས་
 བྱའོ། །དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟེན་ཀྱང་བྱང་རྒྱུ་བཞེན་པོར་བསྐྱོས་པས་ཟེན་པས་པ་རོལ་དུ་འགོ་
 བར་དེས་པ་ལ་བཞག་པའི་བྱིར། སྒྱིན་པའི་ཕར་བྱིན་གྱི་མིང་རྟོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་པ་རོལ་དུ་
 བྱིན་པའི་དོན་ལ་པ་རོལ་འདིར་བྱིན་པ་ཞེས་ལས་ལ་སྒྱུར་ན། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སར་བྱིན་པ་ཡིན་ལ།
 འདིས་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱེད་པ་ལ་སྒྱུར་ན། སྒྲོ་བ་ལམ་ན་ཡང་ཕར་བྱིན་ཡོད་དོ། །སྒྱིན་
 པ་ལ་བཤད་པ་དེས་རྒྱལ་བྱིམས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་དང་། བསྐྱོ་བ་དང་། ཤེས་རབ་
 ཀྱིས་ཟེན་པ་སོ་སོ་བ་དང་གཉིས་ཀ་རིག་པར་བྱའོ། །སྒྱིན་པའི་འཁོར་གསུམ་པོ་དག་ལ་ཆགས་པ་སྟེ་
 བདེན་ཞེན་སྒྲིམ་པར་གྱུར་པས་བཅིངས་ན་ནི། སྒྱིན་པ་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་
 མདོ་ལས་བསྟན་ནོ།^{༡༥}

དེ་ལྟར་བཤད་པ་རྣམས་ལ་ད་ལྟ་ནས་ཉམས་སྤྲུལ་ལྟ་ལ་ནི། ལུས་གཞན་ལ་སྟེར་བ་དང་།
 དགའ་བ་སྐྱེད་རྒྱལ་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ནི་མོས་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོང་ལ། ཟང་ཟེང་གི་སྒྱིན་པ་གཞན་
 རྣམས་ནི་ཡར་མར་གྱི་ཞིང་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱ་ཡན་ཆད་གཏོང་བའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱན་ལྟན་དུ་སོག་པ་དང་།

དེའི་ཆེ་ལའོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་རང་གི་ལུས་
དང་ཡོངས་སྟོན་དང་དགེ་རྩ་གསུམ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བསམ་བསལ་ཡང་ཡང་གཏོང་བ་དང་། མ་
གཏང་ཡང་དེ་རྣམས་འཛིག་པས་འདོར་དགོས་ལ། གཏོང་ཆོད་འདྲ་བ་ལ་སྟོན་དུ་རང་གི་བསམ་བསལ་
གཏོང་བ་མཆོག་ཡིན་པ་རྣམས་བསམ་སྟེ། སྟོན་འཇུག་ལས། ལུས་དང་དེ་བཞིན་ཡོངས་སྟོན་དང་། །
དུས་གསུམ་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསྐྱབ་ཕྱིར། །ལངས་པ་མེད་པར་
གཏང་བར་བྱ།¹⁴⁰ །ཞེས་དང་། ཐམས་ཅད་བཏང་བས་མྱ་ངན་འདལ། །བདག་སྟོ་མྱ་ངན་འདས་པ་
སྟུབ། །ཐམས་ཅད་གཏོང་བར་ཆབས་ཅིག་ལ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བཏང་བ་མཆོག་¹⁴¹ །ཅིས་
གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ།

སའི་ཡོན་ཏན་བརྟོན་པའི་སྟོན་ས་མཁུག་བསྟུ་བ།

གསུམ་པ་(ས་ཡི་ཡོན་ཏན་བརྟོན་པའི་སྟོན་ས་མཁུག་བསྟུ་བ་)ནི། ད་ནི་སྤར་རི་སྤྲད་བརྟོན་པའི་ས་
རབ་དགའ་ཞེས་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པའི་བྱེད་པར་གྱིས། ས་དའི་ཡོན་ཏན་མདོར་བསྟུས་ཏེ་བརྟོན་
པའི་སྟོན་ས་བསྟུ་བ་ནི།

དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་ཀྱི་ཡིད་ལ་རབ་གནས་ཤིང་།

དམ་པའི་རྟེན་ལ་འདྲ་ཆགས་མཛེས་པ་རྟོན་སྤྲུང་པའི།

དགའ་བ་འདི་ནི་ནོར་བུ་རྒྱལ་ལ་རི་བཞིན་དུ།

སྤྲུང་བ་སྤྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བསལ་ནས་རྒྱལ།^[142]

ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་འདི་ནི་ནོར་བུ་རྒྱལ་ལ་རི་བཞིན་དུ་གནས་སོ། །འདི་
ལ་རྒྱ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་གསུམ་ལས། དང་པོ་གནས་མཐོན་པོར་གནས་པ་ནི། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་
བུར་སའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་ས་དང་པོ་བའི་ཡིད་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར། ལམ་
མཐོན་པོར་གནས་པས་རྒྱ་བ་ནམ་མཁའི་གནས་མཐོན་པོར་གནས་པ་དང་འདྲོ། །ས་དང་པོ་ནི་བྱང་
སེམས་དའི་ཡིད་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པས་དེ་ལ་གནས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་མགོ་ལ་མིག་གནས་པ་
བཞིན་ནོ། །ས་དང་པོའི་དོན་དམ་པའི་སེམས་དེ་རང་གང་ལ་གནས་པའི་དམ་པ་སྟེ་མཆོག་གི་རྟེན་དའི་

ཡིད་དེ། ཡེ་ཤེས་གྱི་འོད་ཚགས་པས་མཛེས་པ་རྟེན་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་བས་རང་གི་རྟེན་གྱི་ནམ་
མཁའ་འོད་དཀར་པོས་མཛེས་པར་བྱེད་པ་དང་འདྲའོ། །ཡང་ས་དང་པོ་ནི་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
མཐོང་སྒྲུང་རྣམས་ལས་རྒྱལ་ཏེ་གནས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་བས་མུན་པ་སྟག་པོ་སྟེ་འཕྲག་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པར་བསལ་ནས་གནས་པ་དང་འདྲའོ།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པ།

༡ གཉིས་པ་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ་ལ་ལ། ས་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་
དག་པར་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྟགས་པ་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
དང་མ་འདྲེས་པའི་དཔེ་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་དང་། སའི་ཡོན་
ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་ས་མཐུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ས་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟན་སུམ་ཚོགས་
པར་བསྟན་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པར་བསྟན་པ། ས་དང་པོ་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་
ལྷག་པར་བསྟན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་རྒྱ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

དེ་ཚུལ་ཕྱུང་ཚོགས་ཡོན་ཏན་དག་ལྟར་ཕྱིར། ཁྲི་ལམ་དུ་ཡང་འཆལ་ཁྲིམས་དྲི་མ་སྤངས།

ས་གཉིས་པ་ལ་གནས་པ་དེ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་རབ་རྟུ་གྱུར་པའི་སྟན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། ཡོན་
ཏན་རྣམས་དག་པ་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར། སད་པར་མ་ཟད་ཁྲི་ལམ་དུ་ཡང་འཆལ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་
མ་སྤངས་པ་སྟེ་དེས་མ་གོས་པའོ། །འདི་ནི་ཅ་ལྷུང་དང་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཙམ་གྱི་འཆལ་
ཁྲིམས་མིན་གྱི། བཅས་པ་དང་འགལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་སྤངས་པའོ། དེ་ལ་
འཆལ་ཁྲིམས་ཀྱན་ནས་སྤོང་བའི་ཉོན་མོངས་དང་དུ་མི་ལེན་པ་དང་། བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་སྟོན་
པའི་ལས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། བཅས་འགལ་གྱི་ལྷུང་བ་བྱུང་བ་ལ་འགྲོད་པའི་མེ་ཞི་བས་བསིལ་བ་
ཐོབ་པའི་བྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ། དེའི་སྐད་དོད་གྲིལ་ལ་གྱི་ཏ་བསིལ་བ་དང་། ལ་ཏེ་ཐོབ་པ་ལ་འཐུག་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་བདེ་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱིས་དམ་པས་བསྟེན་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ། འདི་ཡང་
ངས་ཚིག་གི་བཤད་པའོ། །དེ་ནི་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལུས་ངག་གི་འཆལ་ཚུལ་བདུན་སྟོང་བའི་སྟོང་
བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ། མ་ཆགས་པ་བརྒྱབ་སེམས་མེད་པ་དང་། གཞོད་སེམས་ཀྱི་ཞེ་སྤང་
མེད་པ་དང་། རྟོག་ལྟ་དང་བྲལ་བའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནི། སྟོང་བདུན་ཀྱན་ནས་སྟོང་བར་བྱེད་པས་
ན་ཀྱན་ནས་སྟོང་བྱེད་དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བླ་པོའི་ལས་ལམ་བཅུ་སྟོང་བའི་དཀར་
པོའི་ལས་ལམ་གྱི་སྟོང་བ་བརྩའོ།

གཉིས་པ་(དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པ་བརྟན་པ་)ནི།

ལུས་ངག་ཡིད་གྱི་རྒྱུ་བ་དག་གྱུར་པས། །དམ་བའི་ལས་ལམ་བརྩམས་གསོག་པར་བྱེད།།[༧]

ཡང་བྱང་མེམས་དེ་ཚུལ་བྲིམས་རི་ལྟར་སྤྱན་སུམ་ཚོགས་པས། ཡོན་ཏན་རྣམས་དག་པར་
འགྱུར་ཞེན། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་གྱི་རྒྱུ་བ་སྟེ་ཀུན་སྟོང་གསུམ། སད་པ་དང་མི་ལས་གྱི་རྒྱུ་བས་ཀུན་
ཏུ་ལྷུང་བ་སྤོམས་ཀྱང་དག་པར་གྱུར་པས། དམ་བ་སྟེ་མཚོག་གི་ལས་ལམ་བརྩམས་མ་ཚང་བ་མེད་
པར་སོག་པར་བྱེད་དེ། དག་བའི་ལས་ལམ་དང་པོ་སྟོག་གཅིད་སྟོང་བ་སོགས་གསུམ་ནི་ལུས་གྱིས་དང་།
བར་གྱི་བཞི་ནི་ངག་གིས་དང་། ཐ་མ་གསུམ་ཡིད་གྱིས་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་སོགས་པར་བྱེད་པའི་དོན་
ནོ། །དེ་ཡང་དགག་བཅས་གྱི་མཚམས་ལས་ལྟོག་པར་མ་ཟད། ཚུལ་བྲིམས་ལས་བརྩམས་པའི་རྒྱུ་བ་
བཅས་གྱི་ཕྱོགས་ཀུན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའོ།

གསུམ་པ་(ས་དང་པོ་ལས་ཚུལ་བྲིམས་ལྟག་པར་བརྟན་པ་)ནི།

དག་བའི་ལས་འདི་ལྟ་ཞིག་བརྩམས་ཡང་། །དེ་ལ་ཀླགས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་དག་འགྱུར།

སྟོན་ཀའི་རྒྱ་ལྟར་ཉག་རྣམ་དག་དེ། །ཞི་འོད་ཆགས་པར་དེ་དག་གིས་རྣམ་མཛེས།།[༨]

ཡང་ཅི་ལས་གྱི་ལམ་འདི་རྣམས་ས་དང་པོའི་བྱང་མེམས་གྱིས་ཀྱང་བརྩམས་ཚང་བར་སོག་
པར་མི་བྱེད་དམ་ཞེན། དེས་ཀྱང་སོག་མོད་གྱི། འོན་ཀྱང་དག་བའི་ལས་གྱི་ལམ་འདི་ལྟ་ཞིག་བརྩམས་
ཡང་། ས་གཉིས་པ་བ་དེ་ལ་ཀླགས་པ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་དག་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ས་དང་པོ་
བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལས་ས་དང་པོར་སྦྱོན་པ་ལྟག་པར་གསུངས་པ་ནི་ཡར་ལྷན་དུ་ཡོད་པས། སྦྱོན་
པ་ལས་གཞན་པའི་པར་བྲིན་ལྟག་མ་དགའི་ནང་ནས། ཚུལ་བྲིམས་ལས་བརྩམས་པའི་ཉམས་ལེན་
ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཚོད་ཙམ་བཟོད་པ་སོགས་ལ་མེད་པའི་བྲིས། ཚུལ་བྲིམས་ལྟག་པར་གསུངས་གྱི། པར་
བྲིན་ལྟག་མ་རྣམས་མེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །དག་བཅུ་སྟོས་པ་ནི་དེ་ལས་བརྩམས་པའི་ཚུལ་བྲིམས་གྱི་
བཅས་པའི་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པས། ཚུལ་བྲིམས་གྱི་བཅས་མཚམས་ཐམས་ཅད་གསུང་རོ། །དེ་འདྲ་
པའི་ཚུལ་བྲིམས་དག་པ་ཅན་དེ་ནི། སྟོན་ཀའི་རྒྱ་བ་ལ་ཚག་དུང་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། དཀར་བའི་འོད་
གྱིས་ལམ་མེར་གནས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར། ཉག་ཏུ་ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་པར་དག་པར་གནས་པ་དེ།

དབང་པོའི་སྒོ་བཅུ་མས་པའི་ཞི་བ་དང་། ལམ་མེར་གསལ་པའི་ལུས་ཅན་གྱི་འོད་ཀྱགས་པར་དེ་དག་གིས་རྣམ་པར་མཛེས་སོ།།

བཞི་བ་(རྒྱལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སྤྱད་པའི་རྒྱ་གཞན་བཅུན་བ་)ནི།

གལ་ཏེ་དེ་ནི་ཁྲིམས་དག་རང་བཞིན་ལྟ། །དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་རྒྱལ་ཁྲིམས་དག་མི་འགྱུར།།

དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་དྲག་ཏུ་གསུམ་ཆར་ལའང་། །གཉིས་སྒོའི་རྒྱལ་ཡང་དག་བྲལ་བར་འགྱུར།། ༡།

གང་གི་ཕྱིར་དག་སྒོར་ཁ་ཅིག་སོ་ཐར་ལས་བརྒྱམས་ཏེ། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཆེས་ཡོངས་སྤྱད་པ་ཡིན་ཀྱང་། གལ་ཏེ་དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་བུ་མི་སྒྲིང་ན། དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་ཁྲིམས་དེས་དག་སྒོར་དེ་རྒྱལ་ཁྲིམས་དག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྒྱལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པ་ལས། འོད་སྤངས་འདི་ལ་དག་སྒོར་ཁ་ཅིག་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒོམ་པས་བཅུ་མས་ཤིང་གནས། ཆོག་དང་སྤྱོད་ལུལ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ། ཁན་མ་ཐོ་བ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལའང་འཛིགས་^{༡༡} བར་ལྟ་བ། ཡང་དག་པར་སྤངས་ཏེ་བསྐྱབ་པའི་གཞི་རྣམས་སྒོར་ཅིང་ལུས་དང་དག་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡོངས་སྤྱད་པ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་བས། འཆོ་བ་ཡོངས་སྤྱད་པ་ཀྱང་དེ་བདག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། འོད་སྤངས་དེ་ནི་རྒྱལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་དང་པོའི་ཞེས་བྲུ་བ་ནས། འོད་སྤངས་གཞན་ཡང་འདི་ལ་དག་སྒོར་ཁ་ཅིག་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ཡང་དག་པར་སྤངས་ཀྱང་། དམིགས་པར་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ་ངར་འཛིན་པ་དང་ངཡིར་འཛིན་པ་ལ་གནས་པ་དེ་ནི། འོད་སྤངས་རྒྱལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་བཞི་བ་སྟེ།^{༡༢} ཞེས་གསུངས་སོ། །བདག་ཏུ་སྒྲུབ་ནི་དམིགས་པར་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་ང་དང་ངཡིར་འཛིན་པ་ལ་གནས་པས་བརྟན་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་ཐུན་མོང་པའི་འཛིག་ལྟ་ལ་མི་བྱའི། ང་དང་ངཡིར་འཛིན་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་མི་སྒྲིང་བ་ལ་བྱའོ། །དེ་ནི་ཞེས་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལ་སྒོག་ཏུ་མི་རུང་བས། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་པར། །མཐོང་ན་དེས་དེ་རྒྱལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཡིན། །ཞེས་ནག་ཆོས་དེས་དེ་ཞེས་བརྒྱུར་བ་ལེགས་སོ།།

དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་མི་སྒྲིང་ན་རྒྱལ་ཁྲིམས་མི་དག་པ་དེའི་ཕྱིར། ས་གཉིས་པ་བ་དེ་ནི། དྲག་ཏུ་སེམས་ཅན་གང་ལ་རྒྱལ་ཁྲིམས་སྒྲིང་བ་དང་། སྒྲིང་གཉེན་གང་ཞིག་བྱེད་པ་དང་། གང་གིས་

སྒོར་པ་གསུམ་ཆར་ལའང་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ལ་སོགས་པའི་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པར་ལྟ་བུའི་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་སྒྲིལ་བྱ་བ་ཡང་དག་པར་བྲལ་བར་ཏེ་སྒོར་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་(རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱགས་པ་བརྟན་པ་)ལ་ལྟ། སྤྱིན་འབྲས་བདེ་འགོར་སྒྱོད་པ་རྩལ་
ཁྲིམས་ལ་རག་ལས་པ། སྤྱིན་འབྲས་ལ་སྒྲེ་བ་བརྒྱད་མར་སྒྱོད་པ་རྩལ་ཁྲིམས་ལ་རག་ལས་པ། རྩལ་
ཁྲིམས་དང་བྲལ་ན་རན་འགོ་ལས་ཐར་བ་གིན་ཏུ་དཀའ་བར་བརྟན་པ། སྤྱིན་པའི་གཏམ་གྱི་རྗེས་
སུ་རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏམ་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན། མདོན་མཐོ་དང་པེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱ་རྩལ་
ཁྲིམས་བསྐྱགས་པའོ།

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩལ་ཁྲིམས་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྟན་པར་བརྗོད་ནས།
དེའི་འོག་ཏུ་སྤྱིར་དེ་ལས་གཞན་པའི་རྩལ་ཁྲིམས་སུན་སུམ་ཚོགས་ཀྱང་། སྤྱིན་སོགས་ལས་ཡོན་ཏན་
གིན་ཏུ་ཆེ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་སུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པར་སྟོན་པ་ནི།

སྤྱིན་པས་ཡོངས་སྒྱོད་དག་ནི་འགོ་རན་ནའང་། སྤྱི་པོ་རྩལ་ཁྲིམས་རྒྱུད་པ་ཉམས་ལས་འབྱུང་།

སྤྱིན་པ་པོ་རྩལ་ཁྲིམས་དང་ལྟན་པས་སྤྱིན་པ་བཏང་བ་ལས། ལྷ་མིའི་ནང་ཏུ་བྱུང་བར་ཏུ་
འཕགས་པའི་ཡོངས་སྒྱོད་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་དག་འབྱུང་རྒྱ་དེ་ནི། འགོ་བ་རན་པ་རན་འགོར་ལྷུང་བའི་
ཉི་ཆེ་བའི་དཔལ་བ་དང་། བ་ལང་དང་རྟ་དང་གྲང་པོ་ཆེ་དང་སྤེལ་དང་། ལྷ་ལ་སོགས་པ་དང་ཡི་
དུགས་རྒྱ་འབྲལ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པར་སྒྲེས་པ་ལ། ཡོངས་སྒྱོད་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྤྱི་ཚོགས་པ་
འབྱུང་བ་ནི། སྤྱི་པོ་རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་ཉམས་པ་སྤེལ་བ་ལས་བྱུང་རོ། །དེ་ནི་རྩལ་ཁྲིམས་དང་བྲལ་
ན་དེས་སྤྱིན་པ་བཏང་བའི་འབྲས་སུ་ཡོངས་སྒྱོད་རྣམས། བདེ་འགོའི་རྟེན་ལ་མི་སྤྱིན་པར་རན་འགོའི་
རྟེན་ལ་སྤྱིན་པར་འགྱུར་བར་བརྟན་པས། སྤྱིན་འབྲས་བདེ་འགོའི་རྟེན་ལ་སྤྱིན་པ་ཞིག་དགོས་པས་དེ་
འདོད་ན། སྤྱིར་བཤད་པའི་སྤྱིན་པ་གཏོང་བ་པོས་རྩལ་ཁྲིམས་བསྐྱང་བར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(སྤྱིན་འབྲས་ལ་སྒྲེ་བ་བརྒྱད་མར་སྒྱོད་པ་རྩལ་ཁྲིམས་ལ་རག་ལས་པ་)ནི།

སྒྱོད་བཅས་དངོས་འདུ་ཡོངས་སུ་ཟད་པས་ན། སྤྱིན་ཆད་དེ་ལ་ཡོངས་སྒྱོད་འབྱུང་མི་འགྱུར་།།༦།

ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བྲལ་ན་སྒྲིབ་འབྲས་ངན་འགྲོའི་རྟེན་ལ་སྒྲིབ་པ་དང་། རྟེན་དེ་ལ་སྐར་གྱི་སྒྲིབ་
 པའི་འབྲས་ལུ་ལོངས་སྟོན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཤིན་ཏུ་སྒྲིབ་པས་གསར་དུ་སྒྲིབ་སོགས་སྒྲུབ་པ་མེད་པའི་
 བྱིར། སྒྲིབ་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་འདུ་བ་སྟེ་རྩ་བ་ལ་སྒྲུབ་པས་ཡོངས་སུ་ཟད་པས་ན། སྒྲིབ་གྱི་སྒྲིབ་
 འབྲས་མ་ལུས་པ་ལོངས་སྟོན་པ་བྱིན་ཆད་ནས་གང་ཟག་དེ་ལ་ལོངས་སྟོན་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་
 བྱི་དཔེར་ན་ས་པོན་ཏུང་དུ་བཏབ་པ་ལས། འབྲས་ལུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྟེན་པའི་མི་དེ་སྐར་ཡང་འབྲས་ལུ་འི་
 ཆེད་དུ། དེ་བས་ཀྱང་ཆེས་མང་བའི་ས་པོན་འདེབས་པ་ནི། འབྲས་ལུ་འི་ཆོགས་ཆེན་པོ་འཕེལ་བས་མ་
 ཆད་པ་ཡོད་གྱི། གང་ཞིག་སྒྲིབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ས་པོན་ཙམ་ཡང་མི་འདེབས་པར་ལོངས་སྟོན་པ་ལ་ནི།
 འབྲས་ལུ་མ་ཆད་པར་འཕེལ་བ་མེད་པ་དང་འདྲོའོ།

གསུམ་པ་(ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བྲལ་ན་ངན་འགྲོ་ལས་བར་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་བསྐྱར་པ་)ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་
 ཀྱང་པ་ཆག་པས་ལོངས་སྟོན་རྒྱུན་པར་འཕེལ་བ་རྟེན་དཀའ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་གྱི། ངན་འགྲོར་
 སོང་བས་ངན་འགྲོ་ནས་ཐོན་པ་ཡང་ཤིན་ཏུ་རྟེན་དཀའོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི།

གང་ཆོ་རག་དབང་འཇུག་ཅིང་མཐུན་གནས་པ། གལ་ཏེ་འདི་བདག་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན།

གཡང་ས་ལྷུང་བས་གཞན་དབང་འཇུག་འགྱུར་བ། །དེ་ལས་སྤྱི་ནས་གང་གིས་སྒྲོང་བར་འགྱུར་།།༧།

གང་གི་ཆོད་པའ་པོ་མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ། འཆིང་བ་ལས་གོལ་བ་ལྟར། གཞན་ལ་
 རག་མ་ལས་པར་རང་གི་འདོད་པས་རང་དབང་དུ་འཇུག་ཅིང་། མཐུན་པའི་ཡུལ་ལྷ་མིའི་འགྲོ་བ་ན་
 གནས་པ་ན། གལ་ཏེ་གང་ཟག་འདི་བདག་ཉིད་ངན་འགྲོར་ལྷུང་བ་ལས་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན།
 དཔེར་པོ་བཅིངས་ནས་མི་སྐལ་ཆེན་པོར་བསྐྱར་བ་ལྟར། ངན་འགྲོའི་གཡང་ས་ལྷུང་བས་རང་ལ་
 དབང་མེད་པར་གཞན་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཆོ། ངན་འགྲོར་སོང་བ་དེ་ལས་སྤྱི་ནས་ཏེ་དག་ཟོད་གང་
 གིས་སྒྲོང་བར་བྱེད་དེ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མེད་དོ། །ངན་འགྲོའི་རྟེན་ལ་ནི་དགོ་བ་སྒྲུབ་པ་ཤིན་ཏུ་དགོན་ལ།
 རྟིག་པ་སོགས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་བྱུང་བས་ན། ངན་འགྲོ་ཁོ་ནར་བརྒྱུད་དགོས་སོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་མདོ་སྟེ་ལས་
 ཀྱང་། བརྒྱལ་གལ་ཏེ་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྒྲིམ་ན་ཡང་། རྣམ་པར་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སྒྲུབ་སྟེ།^{༡༩} །ཞེས་
 མིར་སྒྲེབ་དཀའ་བར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ད་ལྟ་ནས་རང་ཉིད་ངན་འགྲོར་མི་ལྷུང་བར་བརྒྱུད་དགོས་
 ལ། དེ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་འབད་བ་བྱེད་པ་ཡིན་པར་གེས་པར་གྱིས་ཤིག།

པའི་པ་(སྤྱིན་པའི་གཏམ་གྱི་རྗེས་སུ་རྒྱུ་ལ་བྲིམས་ཀྱི་གཏམ་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་)ནི།

དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བས་སྤྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་ནས། །རྒྱུ་ལ་བྲིམས་རྗེས་འགྲོའི་གཏམ་ཉིད་མཛད་པ་ཡིན།།

ཡོན་ཏན་རྒྱུ་ལ་བྲིམས་ཞིང་དུ་རྒྱས་འཕེལ་ན། །འབྲས་བུ་ཉིད་སྤྱོད་ཆད་པ་མེད་པར་འགྱུར།།^༥

གང་གི་རྒྱུ་ལ་བྲིམས་འཆལ་བ་ནི་ངན་འགྲོར་འབྱེད་པ་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མའི་གནས་སུ་གྱུར་
པ་དེའི་ཕྱིར། རྟེན་པ་མཐའ་དག་ལས་པར་མཛད་པའི་རྒྱལ་བས། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་
རྒྱུད་མི་ཟ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྤྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་ནས། དེའི་མཐུག་ཐོགས་སུ་རྒྱུ་ལ་བྲིམས་སྤྱིན་པའི་
རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་སྟེ་སྤྱིན་པའི་གཏམ་ཉིད་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་
གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ལ་བྲིམས་ཉིད་ཞིང་རོ། །ཞིང་དེར་སྤྱིན་སོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱམས་རྒྱམ་པར་
འཕེལ་ན། རྒྱ་སྤྱིན་སོགས་དང་འབྲས་བུ་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་བཟང་པོ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་བརྒྱད་པ་
གོང་ནས་གོང་དུ་རྒྱས་པར་ཆད་པ་མེད་པའི་སྒྲོ་ནས། འབྲས་བུའི་ཚོགས་འཕེལ་ཞིང་དུ་ས་རིང་པོར་
ལོངས་སྤྱོད་པར་བྱས་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་དེ་ལྟར་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ནི་སྤྱིན་པ་གཏོང་བ་
རྒྱམས་ཀྱིས་སྤྱིན་འབྲས་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་ཚོགས་འབྱུང་བ་ཁོ་ནའི་ཕྱིས་མི་གཏང་བར། ལོངས་སྤྱོད་
དེ་ལ་གང་གིས་སྤྱོད་པའི་ལུས་རྟེན་ཕུན་ཚོགས་གྱི་ཕྱིས་དང་། ལོངས་སྤྱོད་དེ་སྟེ་བ་དུ་མར་ལོང་པའི་
ཕྱིས་ཀྱང་གཏང་དགོས་ལ། དེའི་ཐབས་ཀྱང་རྒྱལ་བྲིམས་སྤྱང་བ་གིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་གཤེད་དགོས་
ཞེས་པའི་དོན་ནོ། བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བས་ཀྱང་སྤྱང་བ་གཤེད་པ་ལྟར་སྤྱིན་པ་གཏོང་བ་ལ་བརྩོན་
དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་
དམིགས་ཏེ་བྱེད་དགོས་མོད་ཀྱང་། གནས་སྐབས་སུ་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ལ་སྤྱིན་འབྲས་སྤྱིན་པ་དགོས་
པ་དང་། དེ་ཡང་སྟེ་བ་དུ་མར་འབྱུང་དགོས་ལ། དེ་ནི་རྒྱུ་ལ་བྲིམས་ལ་རག་ལས་པ་རྒྱམས་འདྲ་སྟེ། དེ་
མེད་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སྟོབ་པའི་མཐུན་སྦྱོར་མི་ཆང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

ལྷ་པ་(མདོན་མཐོང་དང་དེས་ལོགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱར་རྒྱུ་ལ་བྲིམས་པ་སྟགས་པ་)ནི།

སོ་སོའི་སྟེ་པོ་རྒྱམས་དང་གཙུར་སྟེན་དང་། །རང་བྱང་རྒྱལ་ལ་བདག་ཉིད་དེས་རྒྱམས་དང་།།

རྒྱལ་སྐས་རྒྱམས་ཀྱི་དེས་པར་ལོགས་པ་དང་། །མདོན་མཐོངའི་རྒྱ་ནི་རྒྱུ་ལ་བྲིམས་ལས་གཞན་མེད།།^༦

པད་འགྲོའི་ལུས་དང་རྟེན་དེ་ལ་སྒྲིན་འབྲས་ཡུན་རིང་དུ་སྒྲོན་པ་གཉིས་ཀ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་
 རག་ལས་གིང་། དེ་ཉིད་ངེས་ལེགས་འཕྲོ་བ་པ་ལ་ཡང་མེད་མི་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། ཚུལ་འདིས་སོ་
 སོ་སྒྲེ་པོ་ལམ་མ་ཞུགས་ན་མས་ཀྱི་མངོན་མཐོའི་རྒྱ་དང་། ཐུབ་པའི་གསུང་ལས་སྒྲིས་པ་ཉན་ཐོས་ན་མས་
 དང་། རང་ཚུལ་གྱི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ལམ་དུ་བདག་ཉིད་ངེས་པ་ན་མས་དང་། ཚུལ་སྒྲིས་བྱང་སེམས་ན་མས་
 ཀྱི་ངེས་པར་ལེགས་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་རྒྱ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད་དོ། །དེའི་དོན་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་
 ཁོ་ན་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་རྒྱ་གཞན་གཅོད་པ་ནི་མིན་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་མིན་པའི་རྒྱ་གཞན་དུ་མ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མངོན་མཐོ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ངེས་ལེགས་འབྲུག་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ངེས་པར་
 འབྲེལ་བ་དགོས་ཀྱི། དེ་དོར་ན་གཏན་མི་འབྲུག་པའི་དོན་ནོ། །འདི་ཡང་ས་བརྒྱུ་པའི་མདོ་ལས།^{༡༡༥}
 རྩོག་གཅོད་ཐོགས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་བརྒྱ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཆེན་པོ་དང་འབྲིང་དང་། རྒྱང་རུར་བྱེ་པའི་རེ་རེས་
 རིམ་པ་བཞིན་དུ་དཔྱུལ་བ་དང་། དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྲགས་སུ་འཁྲིད་པ་དང་། མཐར་གཤམ་ཏེ་མིའི་ནང་
 དུ་སྒྲིས་ན་རྩོག་གཅོད་ཀྱིས་ཆོ་བྱང་བ་དང་ནད་མང་བ་གཉིས་དང་། ལྷག་མ་དགུའི་རེ་རེས་ཀྱང་མི་
 འདོད་པ་གཉིས་གཉིས་སྒྲུབ་པ་དང་། དགེ་བརྒྱས་ནི་འདོད་པའི་ལྷ་དང་མིར་སྒྲེ་བ་ནས་ཕྱིད་ཅིའི་བར་
 དུ་སྒྲིབ་དང་། དེའི་གོང་མར་དགེ་བརྒྱུ་འདི་དག་རང་གཅིག་ཕྱི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཉི་ཆོ་པའི་
 སེམས་དང་། ལམ་པ་ལ་སྒྲག་པའི་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་བཅས་གིང་། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་མེད་པ་དང་
 གཞན་གྱི་སྒྲིང་རྩེ་ས་སུ་འབྱར་པའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་པས་སྦྱངས་ན། ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་ཐོག་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་དོ། །དེའི་གོང་མར་ཕྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆོ་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཛོག་
 པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་ལ་དམིགས་པ་དང་། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་
 པ་མེད་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱད་པས་སྦྱངས་ན། རང་ཚུལ་གྱི་ཐོག་
 པས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་དོ། །དེའི་གོང་མར་གིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གིན་ཏུ་ཆད་མེད་པའི་སྒྲིང་བརྩེ་བ་
 དང་། སྒྲིང་རྩེ་དང་ལྷན་པ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པས་བརྒྱས་པ་དང་། སྒྲོན་ལམ་རྒྱབས་ཆེན་པོ་
 བཏབ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མི་གཏོང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལ་
 དམིགས་པས་སྦྱངས་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། བར་ཕྱིན་དག་པའི་སྒྲོན་པ་རྒྱ་ཆེན་
 པོ་འབྲུག་པར་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་བརྒྱས་པའོ།

པཤེས་སྒྲིང་ལས་ཀྱང་། ཁྱོད་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཉམས་མོད་མི་དམའ། །མ་འདྲེས་མ་

སྐྱུ་གུ་པ་དག་པ་མེད་པར་མཛོད། །ཁྱིམ་མེ་རྒྱ་དང་མི་རྒྱའི་ས་པ་ཞིན་དུ། །ཡོན་ཏན་ཀྱན་གྱི་གཞི་རྟེན་
 ལགས་པར་གསུངས།¹⁴⁶ །ཞེས་ཚུལ་ཁྱིམ་མེ་སྒོ་བ་པ་གལ་ཆེ་བར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་སྐབས་
 ས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་ཀྱང་། བྱེད་པ་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བས་ཀྱང་བྱ་དགོས་པ་ནི། མི་
 དགེ་བ་བརྒྱལ་ས་ཀྱན་སྒྲོང་ནས་ཀྱང་མི་རྒྱ་བར་སྒྲོམ་སེམས་བརྟེན་པའི་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ཁྱིམ་མེ་གིན་
 ཏུ་གལ་ཆེ་བར། སྒྱིན་པས་ཡོངས་སྒྲོན་དག་ནི། ཞེས་པ་ནས་ཚུལ་ཁྱིམ་མེ་ལས་གཞན་མེད། ཅས་པའི་
 བར་གྱིས་བརྟན་པ་ལྟར་སེམས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྱིམ་མེ་སྒོ་བ་པ་མེས་ཀྱིས་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་
 ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པ་ལ་སྒྱུར་དགོས་ལ། དེ་ཡང་གོ་བ་ཅམ་དང་ལན་འགའ་བྱུང་ཅམ་གོ་མས་པས་ནི་
 གང་ཡང་མི་ཕྱིན་པས། རྒྱན་ལྟ་དུ་དོན་དེ་རྣམས་སེམས་དགོས་སོ། །རྒྱན་ལྟ་དུ་གོ་མས་ན་བྱང་
 སེམས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་ལ་སྒོ་བ་ཚུལ་དང་པོ་ཐོས་པ་ན་འང་ཡིད་ལ་གདུང་བ་སྒྲེད་པ་དང་། སྒྲོན་པས་ཀྱང་
 ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་སྐྱེ་ཉམས་སུ་བཞེས་པར་མི་རུས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་། སྒོ་རང་གི་རང་གིས་འཇུག་པ་
 ཅིག་ཡོང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ཡང་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྒྲོན་པ་ལས། གང་ཞིག་ཐོས་པར་གྱུར་ན་འང་
 འཇིག་རྟེན་འདི་ལ་གནོད་པ་སྒྲེ་འགྱུར་དང་། །གང་ཡང་ཁྱོད་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཡུན་རིང་སྐྱེ་ཉམས་བཞེས་
 པར་མི་སྒྲོན་པའི། སྒྲོན་པ་དེ་དག་ཁྱོད་ལ་གོ་མས་པས་དུས་གསུམ་རང་གི་རང་ཉིད་འགྱུར། །དེ་སྒྲོན་
 ཡོན་ཏན་དག་ནི་ཡོངས་གོ་མས་མ་བཞིས་སྒྲེལ་བར་དཀའ་བ་ལགས།¹⁴⁷ །ཞེས་སོ།

གསུམ་པ་(ཚུལ་ཁྱིམ་མེ་གི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མ་འདྲིས་པའི་དཔེ་བརྟན་པ་)ནི།

རི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་རོད་ལྟར་ཅིག་དང་། །བཟ་གིས་རྣ་ནག་མ་དང་ལྟར་ཅིག་བཞིན།

དེ་ལྟར་ཚུལ་ཁྱིམ་མེ་དབང་བྱས་བདག་ཉིད་ཆེ། །དེ་འཆལ་བ་དང་ལྟར་ཅིག་གནས་མི་འདོད།[1]

རི་ལྟར་ཉེ་དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནི་ཁྱུ་གཅིང་སྐྱེ་ཅན་རྣམས་གནས་པའི་མཐུས། རོ་གང་
 ཡིན་སྐབས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཕྲེན་པས། རོ་དང་ལྟར་ཅིག་ཏུ་མི་འགྲོགས་པ་དང་། བཟ་གིས་པའི་ཐུན་
 ཆོགས་དང་། རྣ་ནག་མ་སྟེ་བཟ་མི་གིས་པ་གཉིས་ལྟར་ཅིག་ཏུ་མི་འགྲོགས་པ་དེ་ལྟར་ཉེ་དཔེར་བཞིན་དུ།
 ཚུལ་ཁྱིམ་མེ་ཡོངས་སུ་དག་པས་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་གཉིས་པ་བ་དེ། ཚུལ་ཁྱིམ་
 འཆལ་བ་དང་ལྟར་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་མི་འདོད་དོ། །བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། བཟ་གིས་མ་གང་
 དུ་ཞུགས་པའི་ཁྱིམ་དུ་རྣ་ནག་མ་ཡང་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡོད་དོ།¹⁴⁸ །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འདིར་བཤད་

པ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། དེར་ནི་མིང་དེ་དང་ལྟན་པའི་གང་ཟག་གཉིས་ལ་དགོངས་ལ། འདིར་ནི་རྩ་ན
ག་མ་ཞེས་པ་བཀྲ་མི་གིས་པའི་མིང་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།

བཞི་པ་(རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་བརྟན་པ་)ནི།

གང་གིས་གང་ཞིག་གང་ལ་སྤོང་བྱེད་པ། །གསུམ་དུ་དམིགས་པ་ཡོད་ན་རྩལ་ཁྲིམས་དེ།

འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་པ་རོལ་བྱིན་ཞེས་བཤད། །གསུམ་ལ་ཆགས་པས་སྤོང་དེ་འཛིག་རྟེན་འདས།།[༩]

གང་ཟག་གང་གིས་སྤོང་བ་དང་། སྤང་བྱ་གང་ཞིག་སྤོང་བ་དང་། སེམས་ཅན་གང་ལ་སྤོང་
བར་བྱེད་པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ས་བོན་འགོག་མི་རུས་པ་ཡོད་ན། དེ་འདྲ་
པའི་རྩལ་ཁྲིམས་འཛིག་རྟེན་པའི་པ་རོལ་བྱིན་པ་ཞེས་བཤད་ལ། རྩལ་ཁྲིམས་དེ་ཉིད་སྤྱར་བཤད་
པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ཆགས་པས་སྤོང་བ་སྟེ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་
ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་ན། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་པ་རོལ་བྱིན་པ་ཡིན་པས་རྩལ་
ཁྲིམས་ལ་གཉིས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་ཡོད་དོ།

ལྷ་པ་(སའི་ཡོན་ཏན་བརྟོན་པའི་སྒྲོན་མ་མཁུག་བརྟུ་བ་)ནི།

རྩལ་སྤྲས་རྒྱ་བ་ལས་བྱུང་བྱིད་མིན་བྱིད་པ་ཡི། །དཔལ་ལྷུང་དྲི་མ་དང་བྲལ་དྲི་མ་མེད་འདི་ཡང་།

སྟོན་ཀའི་དུས་ཀྱི་རྒྱ་བའི་འོད་ནི་ཇི་བཞིན་དུ། །འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན།།[༡༠]

རི་ལྟར་སྟོན་ཀའི་དུས་ཀྱི་རྒྱ་བའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བས། སྟེ་བོའི་གདུང་བ་སེལ་བ་རི་
བཞིན་དུ། རྩལ་བའི་སྤྲས་ས་གཉིས་པ་བའི་རྒྱ་བ་ལས་བྱུང་བའི་འཆལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་
རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འོད་དང་ལྟན་པས། ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་ཞེས་པའི་མཚན་དོན་དང་ལྟན་པ་
འདི་ཡང་། འཆལ་བའི་རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པ་
ཡིན་ནོ། །ས་གཉིས་པ་བ་འདི་ནི་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པས་བྱིད་པ་འཁོར་བ་
མིན་ཡང་། བྱིད་པ་ཡིད་པལ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་བྱང་སེམས་དེའི་རྗེས་
སུ་འགྲོ་བའི་བྱིར་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་གླིང་བཞི་ལ་དབང་བའི་འཁོར་

སྒྲུབ་གྱི་རྒྱ་ལུ་བྱ་བྱང་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་པའི་བཤད་པའོ།། ||

སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ།

༡ གསུམ་པ་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། བྱད་པར་གྱི་གཞི་སའི་ངེས་ཆོག
བྱད་པར་གྱི་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན། བར་བྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་བྱད་པར་གྱི་ཆོས། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་
པའི་སྒྲོན་མ་མཁུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།

གཤམ་བྱའི་བྱད་གིང་མ་ལུས་སྟེག་པའི་མེད། །འོད་འབྱུང་བྱིར་ན་ས་ནི་གསུམ་པ་འདི།

འོད་བྱེད་པ་སྟེ་བདེ་གཤེགས་སྒྲུལ་པོ་ལ། །དེའི་ཚེ་ཉི་ལྷར་ཟངས་འདྲའི་སྣང་བ་འབྱུང་།།༡།

བྱད་སེམས་གྱི་ས་ནི་གསུམ་པ་འདི་ལ་ནི། འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཅིའི་བྱིར་འོད་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་ཞེན། དེ་ནི་མཚན་དོན་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། ས་གསུམ་པ་ཐོབ་པ་དེའི་ཚེ་གཤམ་བྱའི་བྱད་གིང་
མ་ལུས་པ་སྟེག་པའི་ཡེ་གཤམ་གྱི་མེ་གཉིས་སྣང་གི་སྒྲོན་པ་ཀྱང་། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་ཅུས་པའི་
བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འོད་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སེམས་གསུམ་པ་བསྐྱེད་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་
པའི་སྒྲུལ་པོ་དེ་ལ་ས་གསུམ་པ་དེའི་ཚེ། ཉི་མ་འཆར་ལ་ཁད་པའི་དུས་སུ། ཟངས་འདྲ་བའི་སྣང་བ་
འབྱུང་བ་ལྷར་སེམས་འདི་ལ་ཡང་ཡེ་གཤམ་གྱི་སྣང་བ་འབྱུང་ངོ་། །འདི་ནི་ས་དེར་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་འོད་
དམར་པོ་འམ་དམར་མེར་གྱིས་ཀྱན་ཏུ་བྱུང་བའི་སྣང་བ་འབྱུང་བའོ། །རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས་ཀྱང་།
ས་གསུམ་པ་ནི་འོད་བྱེད་པ་འོ། །ཡེ་གཤམ་ཞི་བའི་འོད་འབྱུང་བྱིར། །བསམ་གཏན་མངོན་གས་སྒྲུལ་པ་
དང་། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྣང་ཡོངས་ཟད་བྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པས་ན། །བཟོད་དང་བཙོན་
འབྱུས་ལྷག་པར་སྒྱུད། །ལྷ་ཡི་དབང་ཆེན་མཐས་པ་སྟེ། །འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་སྒྲོག་པ་ཡིན།^{༡༡༩}།
ཞེས་གསུངས་སོ།

གཉིས་པ་(བྱད་པར་གྱི་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་)ལ་བཞི། ས་འདིར་བཟོད་པ་ལྷག་པར་བསྟན་པ།
བཟོད་པ་གཞན་རི་ལྷར་བསྟེན་པའི་ཚུལ། བཟོད་པའི་མར་བྱིན་གྱི་དབྱེ་བ། ས་འདིར་འབྱུང་བའི་དག་
པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

གལ་ཏེ་གནས་མིན་འབྲུག་པ་འགའ་ཡིས་དེའི། །ལུས་ལས་གནི་རྩལ་བཅས་ལྟར་རིང་དུ།
 སྒང་མེ་མེན་མ་བཅད་པར་གྱུར་ཀྱང་དེའི། །བཟོད་པ་གཙོད་པར་བྱེད་ལ་ལྷག་པར་སྒྲེ།། ༩།
 བདག་མེད་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ། །གང་ཞིག་གང་གིས་གང་ཆོ་ལྷ་རྩུབ་གཙོད།
 གང་ལྟར་ཚོས་ཀྱན་དེ་ཡིས་གཟུགས་བརྙན་ལྟར། །མཐོང་བ་དེས་ཀྱང་དེ་ཡིས་བཟོད་པར་འགྱུར།། ༩།

ཡེ་གེས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་དེ་ལྷ་བྱ་རྟེན་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ལ། །བཟོད་པའི་པར་སྤྱིན་ལྷག་པར་བརྙན་
 པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་སྒྲོས་སོ། །སྒྲུང་བཤད་པའི་སྤྱིན་པ་དང་ཚུལ་བྱིམས་ལྷག་པ་ནི་འདི་ལ་
 ཡར་ལྷན་དུ་ཡོད་པས། །འདིར་ནི་པར་སྤྱིན་ལྷག་མ་བརྙན་ཀྱི་ནང་ནས་བཟོད་པ་ལྷག་པའོ། །ལྷག་
 ལུགས་ནི་བཟོད་པའི་པར་སྤྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལུལ་དུ་བྱུང་བ་ཙམ། ལྷག་མ་བདུན་ལ་འདིར་མི་འབྱུང་
 པའོ། །དེ་ཡང་བྱང་སེམས་སྐུ་མ་པ་བ་ནི་གཞན་གྱི་སེམས་བསྐྱུང་བའི་བྱིར་དང་། གེས་བྱའི་བྱང་
 སྤྱིར་ཞེས་པར་བཤད་པ་དེ་ལྷ་བྱའི་ཡེ་གེས་ཞི་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཞན་དག་གི་ཀྱན་ནས་མནར་
 སེམས་ཀྱི་གཞི། འདིས་བདག་དང་བདག་གི་གཉེན་ལ་གཙོད་པ་སྒྲུབ་བྱས་སོ། །དེ་ལྷ་བྱེད་དོ། །མའོངས་
 པ་ན་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དྲོགས་པ་ཙན་དུ་འགྱུར་བ། དེ་ལྷ་བྱའི་སྒྲོག་སྐུ་མ་གྱི་འབྲུག་པ་མངོན་
 དུ་བྱེད་པ་མིན་པའི་བྱིར། ཁོང་ཁོ་བའི་གནས་མིན་པ་ཞེས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་སོ། །

དེ་ལྷར་ཡིན་ཀྱང་གལ་ཏེ་དེ་འདྲ་བ་ལ་ཁོང་འབྲུགས་པ་འགའ་ཡིས་བྱང་སེམས་དེའི་ལུས་
 ལས་གནི་རྩལ་བ་མིན་པར་རྩས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། སྤྱིན་རྩེ་བ་མི་གཙོད་པར་སྒང་མེ་མེན་ས།
 རྩུན་གཅིག་ལ་མི་གཙོད་པར་སྒྲོད་ཅིང་སྒྲོད་ཅིང་དུས་ལྷང་བ་ལ་གཙོད་པ་ཟེན་པར་མི་བྱེད་པར། ལུན་
 རིང་མོ་ཞིག་རྩེ་གཙོད་པར་གྱུར་ཀྱང་། གཙོད་པ་པོ་དེ་ལ་སེམས་འབྲུག་པ་མི་འབྱུང་བ་ཙམ་དུ་མ་
 ཟད་ཀྱི། རྟེན་པ་དེའི་སྤྱིན་གྱིས་དཔུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱུལ། རིགས་མཐུན་གཞན་ལས་ལྷག་
 པར་མྱོང་བར་དམིགས་པའི་བྱང་སེམས་ལ། གཙོད་བྱེད་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཆེས་ལྷག་པར་བཟོད་པ་
 སྒྲེ་བར་འགྱུར་པའོ། །འདི་ནི་བཟོད་པ་ལྷག་པའི་ལྷག་ཚུལ་ཡིན་པས། རབ་དགའ་སོགས་སྐུ་གཉིས་
 སུ་ལུས་བཅད་པ་ལ་རྒྱུད་མི་འབྲུག་པ་ཡོད་ཀྱང་། བཟོད་པ་ལྷག་པར་སྒྲེ་བ་མེད་པར་གསལ་བས།
 བཟོད་པ་ལྷག་པ་ནི་སྤོང་ནས་བཟུང་སྟེ་འབྱུང་བར་གེས་པར་བྱའོ། །

དཔུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱུལ་ལྷག་པ་ལ་དམིགས་ནས། བཟོད་པ་ལྷག་པར་འགྱུར་
 པ་འབའ་ཞིག་རྩེ་མ་ཟད་ཀྱི། གང་གི་བྱིར། བདག་མེད་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི་ལུས་ལ།

གང་གིས་གཅོད་པ་དང་། གང་ཞིག་གཅོད་པར་བྱ་བ་དང་། དུས་གང་གི་ཆོ་ཚུལ་རི་ལྟར་གཅོད་པའི་
 འཁོར་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས། ས་གསུམ་པ་བ་དེ་ཡིས་གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་
 དང་། བདག་དང་བདག་གི་བའི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་ཐལ་བ་དེས་ཀྱང་། བྱང་སེམས་དེ་
 ཡིས་བཟོད་པར་འགྱུར་རོ། །འགྲེལ་བར་ཀྱང་གི་སྒྲི་ནི་བཟོད་པའི་རྒྱ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་བྱིར་རོ།¹⁶⁰ །
 ཞེས་མི་འཁྲུག་པའི་རྒྱ་ལྷ་མར་མ་ཟད། བཤད་མ་ཐག་པ་འདིས་ཀྱང་བཟོད་ཅེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་།
 འདིའི་བྱིར་ཡང་ཞེས་གསུངས་པས། མཐོང་བ་དེས་ཀྱང་ཞེས་བསྐྱེད་རྒྱ་ཡིན་ལོ།

གཉིས་པ་(བཟོད་པ་གཞན་རི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་)ལ་གཉིས། ཁོང་ཁྱོད་བྱ་བར་མི་རིགས་པ་དང་།
 བཟད་པ་བསྐྱེད་པར་རིགས་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། དགོས་པ་མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བས་ཁོང་ཁྱོད་
 བར་མི་རིགས་པ། བྱིས་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེད་མི་འདོད་པ་དང་གཞོན་ལན་བྱེད་པ་གཉིས་འགལ་བར་
 བརྟན་པ། ལྷ་ལྟན་རིང་བསགས་པའི་དགེ་བ་འཛོམས་པས་ཁོང་ཁྱོད་བར་མི་རིགས་པ། མི་བཟོད་
 པའི་སྒྲོན་མང་པོ་བསམས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་གསལ་པོ། །དང་པོ་ནི།

གཞོན་པ་བྱས་པས་གལ་ཏེ་དེར་བཀོན་ན། དེ་ལ་བཀོན་པས་བྱས་ཟིན་ལྷོག་གམ་ཅི།
 དེའི་བྱིར་དེར་བཀོན་པེས་བར་འདིར་དོན་མེད། །འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་ཡང་ནི་འགལ་བར་འགྱུར།།¹⁶¹

བཟོད་པ་འདི་བྱང་སེམས་སར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱུགས་དང་འཚོམ་པའི་ཆོས་ཡིན་པ་
 འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། སར་གནས་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མི་འཛད་¹⁶²
 པར་སྤྱང་བའི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་པས། མི་བཟོད་པ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཁྱོད་པ་ལས་ལྷོག་རིགས་པར་འཆད་
 པ་ནི། གཞོན་པ་ཞེས་པ་ནས་སྤྱང་བསྐྱེད་བྱ་ཞེས་པའི་བར་རོ།¹⁶³ །གལ་ཏེ་གཞོན་པ་བྱས་པ་ལས།
 དེར་ཏེ་གཞོན་བྱེད་ལ་བཀོན་པ་སྟེ་ཁྱོད། དེའི་ཆོ་གཞོན་པ་བྱས་ཟིན་པ་ལྷོག་ཏུ་མེད་པའི་བྱིར་
 དེ་ལ་བཀོན་པ་སྟེ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཞེ་འཁམ་པ་བྱས་པས། གཞོན་པ་བྱས་ཟིན་པ་ལྷོག་གམ་
 ཅི་སྟེ་མི་ལྷོག་གོ། །དེའི་བྱིར་དེ་ལ་བཀོན་པ་འདིར་པེས་བར་དོན་མེད་དོ། །ཞེ་འཁམ་པ་ནི་ཞེ་ལ་
 བརྒྱུབ་¹⁶⁴ པའི་སེམས་ཀར་ཀར་བ་སྟེ་ཁྱོད་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ། །དེ་ལྟར་དགོས་པ་མེད་པར་མ་
 ཟད་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་གྱི་དོན་དང་ཡང་ནི་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཁོང་ཁྱོད་ལ་སྐྱབས་བྱིན་པས་¹⁶⁵ ཤི་
 པའི་འོག་ཏུ་རྣམ་སྒྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འཕེན་པའི་བྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ (ཁྱིམ་གྱི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་མི་འདོད་པ་དང་གཞོན་ལན་བྱེད་པ་གཉིས་འགལ་བར་བསྐྱེན་པ་)ནི། གང་
ཞིག་རང་གིས་སྟོན་ཉེས་སྟོན་བྱས་པའི་འབྲས་ལུ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལ་ལོངས་སྟོན་བཞིན་དུ། དེ་ལ་གཉི་
སྐྱུག་བསྐྱེལ་གཞན་གྱིས་བདག་ལ་གཞོན་པ་བྱས་སོ་སྐྱུམ་དུ་རྟོག་པ་དེ་ལ་ནི། གཞོན་བྱེད་ལ་ཁོ་བསྐྱེལ།
གཞོན་ལན་བྱས་པས་ཁྱིམ་དེའི་གཞོན་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་མི་འབྱུང་བར་འདོད་པ་དེ་ཡང་བསྐྱོག་པར་བྱ་
བའི་ཁྱིམ་བཤད་པ་ནི།

སྟོན་བྱས་པ་མི་མི་དགའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་ལུགང་། །ཟད་པར་བྱེད་པར་བཞོན་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་གོ།

གཞན་ལ་གཞོན་པ་དག་ནི་ཁོ་བསྐྱེལ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ཁྱིམ། །ས་བོན་ཉིད་དུ་རྟོག་ལུ་ན་འཁྱིད་པར་བྱས།།[༡]

རང་གི་ལུས་ལ་གཞོན་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ཆེན་པོ་དག་དག་གིས་བསྐྱེལ་བར་དེ་ནི། སྟོན་བྱས་
པ་ཡི་སྟོག་གཙོད་ཀྱི་མི་དག་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་ལུ། རན་སོང་གསུམ་དུ་རྒྱུ་སྟོན་དག་པོ་ཕྱིར་ཞིང་། ལྷ་
མཐུན་གྱི་འབྲས་ལུ་ལྷག་མར་ལུས་པ་ཅན་རྒྱུ་སྟོན་གྱི། ལྷ་མཐུན་གྱི་འབྲས་ལུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མ་ལུས་
པ་སྟོག་པའི་ལྷ་གང་ཡིན་པ། ལས་ཀྱི་ལྷག་མ་ཟད་པར་བྱེད་པར་བཞོན་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་གོ་སྟེ་ནི།
གཞན་ལ་གཞོན་པའི་ལན་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་པོང་ནས་འཁྱུག་པའི་ཁོ་བསྐྱེལ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་འདིར་ཕྱིར་བ་
ལས་ཆེས་ལྷག་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ། ཁྱིམ་ཉེ་སྐྱུར་ཡང་སྐྱུག་བསྐྱེལ་དེའི་ས་བོན་ཉེ་ལྷ་ཉིད་དུ། རྟོག་ལུ་
ན་འཁྱིད་པར་བྱེད་པ་རིགས་ཉེ་མི་རིགས་སོ། །དེས་ན་སྐྱུན་པས་ནད་གསོ་བའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་
གཙགས་ལུ་རྟོན་པོས་གཏར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལ་བཞོན་པར་བྱ་བ་ལྟར། ལུགས་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་མཐུང་
ཡས་པ་སྟོག་པའི་དོན་དུ། འབྲས་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ཆུང་དུ་ལ་ཆེས་གིན་ཏུ་བཞོན་པར་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ (ལྷ་མཐུན་རིང་བསགས་པའི་དགེ་བ་འཛོམས་པས་ཁོང་ཁྱོད་བར་མི་རིགས་པ་)ལ་གཉིས། དཀྱུས་
ཀྱི་དོན་དང་། ཞར་བྱུང་གི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་བཞོན་པ་ནི་རྒྱུ་སྟོན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་
ཡངས་པ་འཕེན་པའི་ལྷ་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། ལྷ་མཐུན་དུ་བསགས་པའི་བཞོན་ནམས་ཀྱི་
ཚོགས་ཟད་པའི་ལྷ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི།

གང་ཁྱིམ་ཀྱུལ་སྐྱུས་རྒྱུ་སྟོན་ལ་ཁོས་པ་ཡིས། །སྟོན་དང་ཁྱིམ་སྐྱུར་དགེ་བ་བསྐྱེལ་པ་བརྒྱུར།

བསགས་པ་སྐྱད་ཅིག་གིས་འཛོམས་དེ་ཡི་ཁྱིམ། །མི་བཞོན་ལས་གཞན་སྐྱུག་པ་ཡོད་མ་ཡིན།།[༢]

གང་གི་ཕྱིར་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེས། ཡུལ་དེ་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་མ་དེས་པས་སམ།
 ཡང་ན་བྱང་སེམས་སུ་དེས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གོམས་པ་གས་ཆེས་པས། རྒྱལ་སྤུལ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱ་སེམས་
 བསྐྱེད་པ་རྣམས་ལ། བདེན་པ་དང་མི་བདེན་པའི་ཉེས་པ་ལྷག་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས། ཁོང་ཁོ་བའི་
 བསམ་པ་སྐྱད་ཅིག་ཅམ་ཞིག་སྐྱེད་ན་ཡང་། དེ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་བསོད་
 བསམ་གྱི་ཆོགས། རྒྱར་བཤད་པའི་སྦྱིན་པ་དང་། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལར་ཕྱིན་གོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
 དགེ་བ་རྣམས་འཛོམས་པར་འགྱུར་ན་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ལ་ཁོང་ཁོ་བ་བསྐྱེད་ན་ལྟ་
 ཅི་སྒྲོས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཚད་རྒྱར་གི་གངས་ཀྱི་དེས་མི་རུས་པ་ལྟར། བྱང་སེམས་ལ་
 ཁྲོས་པའི་རྣམ་པར་སྦྱིན་པའི་མཚོམས་དེས་པར་མི་རུས་སོ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་འབྲས་བུའི་དུ་མི་
 འོང་བ་འཕེན་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པའི་སྤྲིག་པ་ནི། མི་བཟོད་པ་ཁོང་ཁོ་ལས་གཞན་པའི་
 མཚོག་རྒྱ་ཁྱུར་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བདེན་པའི་ཉེས་པ་ལྷག་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ནི། རྒྱང་དུ་ལ་ཆེན་
 པོར་སྒྲོ་བཏགས་པའོ། །ཞེས་འགྲེལ་བཤད་ལས་བཤད་དོ། །¹⁶⁴

དགེ་ཅུ་འཛོམས་པར་བཤད་པ་དེ་ཡང་འཇམ་དབལ་རྣམ་པར་འོལ་པའི་མདོ་ལས། འཇམ་
 དབལ་ཁོང་ཁོ་བ་ཁོང་ཁོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགེ་བ་ཉེ་བར་འཛོམས་
 པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁོང་ཁོ་བ་ཞེས་བྱའོ།¹⁶⁵ །ཞེས་གསུངས་པའོ། །མདོ་དེ་ལས་ཁོང་ཁོ་བའི་ཡུལ་
 རྟེན་གཉིས་བྱང་སེམས་ཡིན་མིན་མི་གསལ་ཡང་། འགྲེལ་པར་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་བྱང་སེམས་ཀྱི་
 དབང་དུ་བྱས་པར་གསུངས་པ་ནི།¹⁶⁶ རྣམ་པར་འོལ་པའི་མདོ་དེ་བྲངས་པའི་གོང་ཉིད་དུ། མདོ་ཀུན་
 ལས་བརྒྱུས་སུ་བྱམས་པ་མེད་གེ་སྒྲུའི་མདོ་བྲངས་པ་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབང་གང་ལ་ལ་ཞིག་
 གིས། རྟོང་གསུམ་གྱི་རྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་གཏོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
 རྟོས་པ་དང་། བརྒྱད་པ་དང་དབྱུག་པ་དང་། རུ་རྒྱར་གྱིས་བརྟེན་པ་དེ་ཅམ་གྱིས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་
 དབང་ལ་མ་རྒྱུང་ཞིང་རྣམས་པར་མི་འགྱུར་གྱི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབང་གང་གིས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབང་
 གཅིག་ལ། ཐ་ན་གཞོད་སེམས་དང་། ཐ་བ་དང་ཞེས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་ཅམ་གྱིས། བྱང་རྒྱལ་
 སེམས་དབང་ལ་མ་རྒྱུང་ཞིང་རྣམས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། གལ་ཏེ་དེས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པ་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་ན། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབང་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབང་ཅིག་གོས་ལ་གཞོད་སེམས་
 དང་། ཐ་བ་དང་སྤང་བའི་སེམས་རི་སྐྱེད་དུ་བསྐྱེད་པ་དེ་སྐྱེད་ཀྱི་བསྐྱལ་པར་གོ་ཆ་གཞོད་ཡང་བགོ་

དགོས་སོ།^{༡༤} །ཞེས་གསུངས་པས་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་བྱང་སེམས་ལ་གསུངས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
མཛད་པར་མངོན་ནོ།

འོན་ཏྲེ་བ་དཔོན་དཔའ་པོ་དང་། ཞི་བ་ལྷ་ས། བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི། །སྦྱིན་དང་
བདེ་གཤེགས་མཆོད་ལ་སོགས། །ལེགས་སྤྱད་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ཡང་། །ཁོང་ཁྱོད་གཅིག་གིས་འཛོམས་
པར་བྱེད།^{༡༥} །ཅེས་བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པའི་དགེ་བ་འཛོམས་པར་བྱེད་པར་གསུངས་པ་རི་
ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྦྱོང་འཇུག་གི་འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་ལས།^{༡༦} བསྐལ་པ་སྟོང་ཐུག་དུ་མར་བསགས་
པའི་དགེ་བ། སེམས་ཅན་ལ་སྤང་བས་འཛོམས་ཞེས་ཟེར་མོད་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པར་དགའོ། །སྦྱོབ་དཔོན་
དེ་གཉིས་གྱིས་ཡུལ་རྟེན་ལ་གསལ་ཁ་མ་མཛད་ཀྱང་། བསྐལ་པ་བརྒྱའམ་སྟོང་དུ་བསགས་པའི་དགེ་
ཙུ་འཛོམས་པའི་ཁོང་ཁྱོད་ཡུལ་ལ་ནི། བྱང་སེམས་དགོས་སོ། །ཁྱོད་པའི་རྟེན་ནི་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དབགས་ན། ཡུལ་གྱི་བྱང་སེམས་ལས་བྱང་སེམས་སྟོབས་ཆེ་བ་ཞིག་
འདྲའོ། །དེ་ལ་ཁོ་པའི་རྟེན་ནི་བྱང་སེམས་སོ་སྟེར་ངེས་ལ། ཡུལ་ལ་ནི་ས་ཐོབ་མ་ཐོབ་གཉིས་སུ་
ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་སྟོབས་ཆེ་བས་ཆུང་བ་ལ་དང་། ཆུང་བས་ཆེ་བ་ལ་དང་། ཡུལ་དང་རྟེན་
སྟོབས་མཉམ་པས་མཉམ་པ་ལ་ཁྱོས་པ་གསུམ་མོ། །དེའི་དང་པོ་ལ་ནི་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཡིན་ལ། བྱང་
སེམས་མ་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ལ་ཁྱོས་ན་ནི་བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་མངོན་ཏེ། གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་དང་།
གཉིས་པའི་ཡུལ་གྱི་མཆོག་དམན་གྱི་བྱང་པར་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་ཙུ་འཛོམས་པ་ཡང་ཡུང་ལ་བརྟེན་
ནས་དབྱད་པར་བྱའོ།

སྟོང་གསུམ་གྱི་ཞེས་པ་ནས་སྟེས་པར་མི་འགྱུར་བའི་བར་གྱིས་ནི།^{༡༧} བྱང་སེམས་གྱིས་
བྱང་སེམས་མིན་པ་ལ་ཡིད་གྱིས་ཁྱོས་ནས། དག་གིས་གཤེ་བ་དང་ལུས་གྱིས་བརྟེན་པ་བརྟན་པ། དེ་
ཡང་བྱང་སེམས་ལ་མ་ཐུང་བ་དང་། བྱང་སེམས་མཉམ་པ་དང་མི་འདྲ་བར་བརྟན་པས། དེ་འདྲ་བ་ལ་ནི་
གཞིན་ས་གོ་ཆ་བགོ་བ་མི་དགོས་པར་གེས་སོ། །བྱང་སེམས་གྱིས་བྱང་སེམས་གཅིག་ལ་ཡང་ལུས་དག་
ཏུ་མ་ཐོན་པར་ཡིད་གྱིས་སྤང་བ་ཙམ་བསྐྱེད་ན་ནི། སེམས་དེ་བསྐྱེད་གངས་རི་ཙམ་པ་དེ་ཙམ་གྱི་
བསྐལ་པར་གཞིན་ས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་པར་བརྟན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ནི་ཡུང་བརྟན་ཐོབ་པའི་སེམས་
དཔའ་དང་། རྟེན་ནི་ཡུང་བརྟན་མ་ཐོབ་པར་མངོན་ཏེ། སྤྱད་པ་ལས། ཡུང་བརྟན་མ་ཐོབ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་གིས། །ཡུང་བརྟན་ཐོབ་ལ་སེམས་ཁྱོས་ཚུད་པ་ཚུམ་བྱེད་ན། །ཐ་བ་སྟོན་ལྟར་

མེམས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཅིག་རི་སྒྲིབ་པ། །དེ་སྒྲིབ་བསྐྱེད་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་སོ།¹⁷⁹ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཁྱིམ་རོ།

གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་པ་ནི། དཔེར་ན་བྱང་མེམས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས། ལྷ་པོར་སྐྱོར་ལམ་དུ་འཕོ་བྱུང་པ་ཅིག་གིས། ལྷ་བསྟན་ཐོབ་པ་ལ་ཁོས་ན། ཁོ་མེམས་ཀྱི་གྲངས་དེ་སྒྲིབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པར་སྐྱོར་ལམ་དུ་འཕོ་མི་རུས་པར། གཞི་ནས་ལམ་ལ་སྐོབ་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་སྐྱོད་འཇུག་ལས། གང་ཞིག་དེ་འདྲའི་སྐུ་ལ་ཐུག་སྦྱིན་བདག་ལ། །གལ་ཏེ་རན་མེམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ། །རན་མེམས་བསྐྱེད་པའི་གྲངས་བཞིན་བསྐྱེད་པར་ནི། །དཔུལ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱུང་བས་གསུངས།¹⁸⁰ །ཞེས་བྱང་མེམས་ལ་ཁོང་ཁོ་བའི་མེམས་བསྐྱེད་གྲངས་རི་སྒྲིབ་པ་དེ་སྒྲིབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པར་དཔུལ་བར་གནས་པར་གསུངས་ལ། བསྐྱེད་པ་མང་པོར་བསགས་པའི་དགོ་ཅ་འཛོམས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱང་ཡོད་ལ། ལྷ་བསྟན་ཐོབ་པ་ལ་མ་ཐོབ་པས་ཁོས་ན་ནི་དཔུལ་བར་གནས་པ་བཞད་མ་ཐག་པ་དང་འདྲ་ལ། དེ་སྒྲིབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་བདགོས་པ་དང་གཉིས་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་འཐག་པ་བསྐྱེད་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཚོས་སྒྲོང་བྱུང་བས་ལོ་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཉིན་གཅིག་ཅིང་དུས་གསུམ་དུ་ཉེས་པ་བཞགས་ན་རྣམ་སྒྲིབ་དག་ཀྱང་། བཟོད་པ་འཐོབ་པ་ལ་ལྷ་པོར་ནའང་བསྐྱེད་པ་བཅུ་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར།¹⁸¹ སྐོ་དུ་མ་ནས་བཞགས་བསྐྱེད་བྱས་ན། ལམ་བུ་ལ་དུ་སོང་བ་སོར་མ་ཆུང་གྱང་། རྣམ་སྒྲིབ་སྒྲོང་བ་འདག་པར་འགྱུར་བས་འབད་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ཁར་བྱུང་གི་དོན་བཞད་པ་)ནི། ལུལ་རྟེན་གཉིས་ཀྱི་བྱང་མེམས་མིན་གྱང་། ཁོང་ཁོ་སྒྲིབ་ན་དགོ་ཅ་འཛོམས་པ་ཡོད་དེ། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྒྲིབ་ཀྱི་ཁུང་བསྐྱེད་བཅུ་ལྟར་སྐྱེད་པ་ལས། དགོ་སྒྲོང་དག་དགོ་སྒྲོང་གིས་འདི་ལྟར་སྐྱེད་པར་མེན་མོའི་མཆོད་རྟེན་ལ་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐུག་འཆེལ་ཏེ། མེམས་དང་བར་བྱེད་པ་ལ་ལྟོས། བཅུན་པ་དེ་ལྟ་ལགས་སོ། །དགོ་སྒྲོང་དག་དགོ་སྒྲོང་འདིས་རི་ཚོམ་ཞིག་ནོན་པའི་འོག་དཔག་ཆོད་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྒྲོང་ན་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་བྱག་པའི་བར་ན། བྱེ་མ་རི་སྒྲིབ་ཡོད་པ་དེ་སྒྲིབ་དུ། དགོ་སྒྲོང་འདིས་འཁོར་ལོ་སྐྱུར་པའི་སྐུ་ལ་ཐིན་སྒྲོང་འགྱུར་དུ་ཡོངས་སྒྲོང་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནས། དེ་ནས་ཆོད་རྟེན་པ་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས། བཅོམ་ལྷན་འདས་གལ་བ་དེ་ལོགས་སུ་ཐལ་མོ་སྐྱུར་བ་བདུད་དེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་འདི་སྐྱེད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དགོ་སྒྲོང་གི་དགོ་པའི་ཅ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ཆེ་བར་གསུངས་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་

དགེ་པའི་རྩ་བ་དེ་དག་གར་དུ་བསྐྱབས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་བྱང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར།
 ཉེ་བར་འཁོར་རི་ལྟར་ཆོངས་པ་མཆོངས་པར་སྒྲིད་པ་ལ་མ་ལྟར་བ་དང་། རྣམ་པར་བྱས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་
 རས་མ་མཐོང་སྟེ། ཉེ་བར་འཁོར་དེས་དགེ་པའི་རྩ་བ་ཆེན་པོ་འདི་དག་བསྐྱབས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་
 བྱང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། ཉེ་བར་འཁོར་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཅི་ནས་འགལ་བ་ལ་ཡང་།
 སེམས་ཀྱིས་གནོད་པར་མི་བྱ་ན། རྣམ་པར་གཤམ་པ་དང་བཅས་པའི་ལུ་ས་ལ་ལྟ་སྟོན་གྱི་ཅི་
 དགོས།¹⁷⁶ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། རྟེན་ལ་བསྐྱབས་པ་ནི་དགེ་རྩ་བ་ལྟ་ཆོག་ས་ཆེས་ཆེ་བ་སྟེད་པ་རྒྱུ་
 རུབ་ཏར་བ་དང་། རྒྱུ་རིང་སྟེད་པ་བྱང་དུ་བཏང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་མ་བཅོམ་པ་ཟད་
 པ་རྒྱུ་རུའོ། བྱང་བ་ནི་ཟད་པ་འབྲིང་པོའོ། གཏུགས་པ་ནི་ཟད་པ་ཆེན་པོར་མངོན་ནོ།།

ཟླ་བ་སྟོན་མའི་མདོ་མདོ་བཏུས་སུ་བྱངས་པ་ལས་གྱང་། བན་ཚུན་གཞོད་པའི་སེམས་
 སྤྱགར་བྱེད་པ། རྟེན་ལ་རྩལ་ཁྲིམས་ཐོས་པས་སྒྲིབ་མི་བྱེད། ཁབས་གཏན་དང་ནི་དགོན་གནས་མི་
 སྒྲིབ་སྟེ། སྒྲིན་དང་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་འདུ་བའི་བྱེད་མི་བྱེད།¹⁷⁷ ཁྲིམ་གསུངས་ཏེ་བན་ཚུན་ནི་གོགས་
 ཆོངས་པ་མཆོངས་པར་སྒྲིད་པའོ། རྩལ་ཁྲིམས་ཐོགས་དུག་གིས་མི་སྒྲིབ་པ་ནི། ཁོང་ཁྲོས་དགེ་རྩ་
 འཛོམས་པ་འགོག་མི་རུས་པའོ། གཞོམ་བྱའི་དགེ་རྩ་ནི་ལྷར་གྱི་མདོ་ལས་གསལ་བར་མ་བཤད་ལ།
 སྒྲིད་འཇུག་ལས། སྒྲིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་པ་སོགས་དང་། འཇུག་པར་སྒྲིན་པ་དང་རྩལ་ཁྲིམས་
 ལས་བྱང་བ་ལ་བཤད་དེ།¹⁷⁸ འགྲེལ་བར་བཤད་ན་མས་ཀྱི་ཆོགས་¹⁷⁹ ཞེས་གསུངས་པས་བདག་
 མེད་ལེགས་པར་ཏོགས་པའི་དགེ་རྩ་ལ་མི་བྱེད་པ་འདྲ་སྟེ་དབྱེད་དོ། ཁོ་ན་གྲོ་བྱས་མི་ཟད་པས་བརྟན་
 པའི་ལྷང་མདོ་བཏུས་སུ་བྱངས་པ་ལས། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་རྒྱ་ཐིགས་ལྷང་བ་ནི། བརྟམ་པ་ཆེན་པོ་མ་
 བྱང་གི་བར་དུ་མི་ཟད་པ་དཔེར་མཛད་ནས། བྱང་རྒྱབ་ཏུ་བརྩོས་པའི་དགེ་རྩ་ཡང་བྱང་རྒྱབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་
 བར་དུ་མི་ཟད་པར་¹⁸⁰ གསུངས་པ་དང་། རྩོད་པོ་བཀོད་པ་ལས་གྱང་། དཔལ་རྒྱའི་རིགས་གསེར་དུ་
 སྤང་བ་ཞེས་པ་སྤང་གཅིག་གིས། ལུགས་སྤང་སྤོང་གསེར་དུ་བསྐྱར་ཡང་། ལུགས་དེས་དེ་ཟད་པར་བྱ་
 མི་རུས་པ་དཔེར་མཛད་ནས། བྱང་རྒྱབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དཔལ་རྒྱའི་ཁམས་ནི། ལས་དང་ཉོན་
 མོངས་པའི་ལུགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཟད་པར་མི་རུས་པར་¹⁸¹ གསུངས་པས། སེམས་བསྐྱེད་དང་དེས་
 ཟེན་པའི་དགེ་བ་དང་། བྱང་རྒྱབ་ཏུ་བརྩོས་པའི་དགེ་བ་རྣམས་ཁོང་ཁྲོས་འཛོམས་མི་རུས་སམ་སྟམ་ན།
 དེ་ནི་མིན་ཏེ་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དགེ་རྩ་རྣམས་འཛོམས་པར་གསུངས་པའི་ཐིམ་རོ། རྟེན་

ན་ལུང་ལྷ་མའི་དོན་ནི། འབྲས་བུ་ལྷུང་བས་མི་ཟད་པ་ཡིན་གྱི། ཁོང་ཁྱོས་མི་འཛད་པ་མིན་ལ། གཉིས་
པའི་དོན་གྲང་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས། ལས་ཉོན་གཏན་ཟད་རྣམ་པ་ལྟར་ལས་ཉོན་གྱིས་རྒྱུར་མི་
རྣམ་པ་ལོ།

དགེ་ཅུ་བཙུམ་པའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་རྒྱར་གྱི་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྷུང་དུ་སྐྱེད་
པའི་རྣམ་པ་བཙུམ་ནས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་རྒྱུད་བསྐྱེད་སྟེ། རྫོན་ལ་ཞེས་ལྷ་ལུ་དེའི་འབྲས་བུ་འབྱིན་
པ་ཡིན་གྱི། ད་གཤོད་རྒྱུན་དང་ཐུད་ན་རང་རང་གི་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པ་མིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་
གང་གིས་ཀྱང་སྤོང་བུའི་ས་བོན་སྤོང་མི་རྣམས། ཉོན་མོངས་པས་ས་བོན་སྤོང་བ་མི་སྤྲིད་པའི་བྱིར་ལོ་
ཞེས་ཟེར་རོ། རྒྱུ་མཚན་དེ་ནི་མ་ལེས་ཏེ། སོ་སོ་སྤྱོད་སྟེན་པོ་སྟོབས་བཞིས་མི་དགེ་བ་རྒྱུད་པའི་
དགེ་བ་ཡང་ས་བོན་སྤངས་པ་མིན་གྱང་། ད་གཤོད་རྒྱུན་དང་ཐུད་གྱང་ན་མ་སྤྲིན་འབྱིན་པ་མི་སྤྲིད་པའི་
བྱིར་དང་། སྦྱོར་ལམ་ཅེ་མོ་དང་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་ཆོ་ལོག་ལྟ་དང་། རན་འགྲོའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་མི་དགེ་
པའི་ས་བོན་མ་སྤངས་གྱང་། རྒྱུན་དང་ཐུད་ན་རང་ལོག་ལྟ་དང་རན་འགྲོར་སྤྱོད་པ་མི་སྤྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །
གཞན་ཡང་། ལས་ཀྱིས་འཁོར་བར་ལྷེ་གང་དང་། ཉེ་བ་གང་དང་གོམས་པ་གང་། རྫོན་བྱས་གང་
ཡིན་དེ་དག་ལས། ལྷ་མ་ལྷ་མ་རྣམས་སྤྲིན་འབྱུར།¹⁴⁹ ཞེས་མཛོད་འགྲེལ་དུ་མདོ་དྲངས་པ་ལྟར།
དགེ་མི་དགའི་ལས་གང་རྫོན་ལ་སྤྲིན་པ་དེས། རེ་ཞིག་ལ་ལས་གཞན་དེ་སྤྲིན་པའི་གོ་བཀག་གྱང་། དེ་
ཙམ་གྱིས་དགེ་བའམ་མི་དགེ་བ་འཛོམས་པར་གཞག་མི་རྣམས་ཤིང་མ་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། གཞན་དུ་
ན་མི་དགེ་བའི་ལས་སྟོབས་ལྟན་ཐམས་ཅད་དགེ་ཅུ་འཛོམས་བྱེད་དུ་གསུང་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །
དེས་ན་འདི་ལ་དབུ་མ་སྤྲིང་པོའི་འགྲེལ་པར་མི་དགེ་བ་སྟོབས་བཞིས་རྒྱུད་སྟེ་ལྟར་དང་། ལོག་ལྟ་དང་
གཤོད་སེམས་ཀྱིས་དགེ་ཅུ་བཙུམ་པ་གཉིས་ཀ་ས་བོན་ཉམས་པ་རྒྱུན་དང་ཐུད་གྱང་རྒྱ་གུ་མི་འབྱུང་བ་
ལྟར། ད་གཤོད་རྒྱུན་དང་ཐུད་གྱང་འབྲས་བུ་འབྱིན་མི་རྣམས་པར་གསུངས་སོ།།¹⁵⁰

དགེ་བ་འཛོམས་པ་ཡང་ཁོང་ཁྱོས་སྤྱོད་པ་ཐུག་རྒྱུད་ལ་དགེ་བ་མེད་པར་འགྲོ་བ་མིན་གྱི།
འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་རྣམ་པ་ལ་གཤོད་པ་བྱེད་པ་ལོ། དེ་ཡང་ཟད་པ་རྒྱུད་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་བཤད་པའི་
གང་གཤོད་པ་བྱས་ཆོད་དེ་སྤྲར་སྤྲིན་མི་རྣམས་པའོ། དེ་ལྟར་ན་གཤོད་པ་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་ལམ་གསུམ་པ་
རྒྱུར་པོར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པ་བཙུམ་པ་དང་། བདེ་འགྲོ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་ལ་གཤོད་པ་བྱས་པ་
གཉིས་སོ། བྱང་སེམས་ལ་ཁྱོས་པ་དང་བརྟན་པ་དང་། གྲུན་སྤོང་རན་པས་སྤྲད་པ་ལ་ཉེས་པ་ལུ་མེད་

པ་མདོ་བདུས་ལས་གསུངས་ཤིང་།¹⁴³ དེ་ལ་བྱང་སེམས་སུ་ངེས་མ་ངེས་དང་། ཁོ་པའི་རྒྱ་མཚན་
བདེན་མི་བདེན་གཉིས་འབྲ་བར་གསུངས་པས། ཁོང་ཁོ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་
སྤྱོད་པ་དང་། བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་ཁོང་ཁོ་འགོག་པ་ལ་རྣམ་པ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་འབད་པར་
བྱའོ། །ནམ་སྒྲིང་གི་མདོར་ཅུ་ལྟར་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོན་བསྐྱེད་པའི་དགེ་ཅུ་འཛོམས་པ་དང་།¹⁴⁴ བསྐྱབ་
བདུས་ལས། རྟེན་བཀུར་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པས་བྱིས་ལ་ལྷ་བ་དང་། མདོན་པའི་ར་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་
པ་དང་། ཆོས་སྒྲོང་བས་ཀྱང་སྒྲོན་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བ་ཟད་པར་བྱེད་ཅིང་། དགེ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་རྒྱས་
པར་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པས།¹⁴⁵ དགེ་ཅུ་འཛོམས་པའི་སྒྲོན་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ནས། ལྷག་པར་
ཡང་སྒྲོང་དགོས་སོ། །འདིར་ནི་མདོ་ཅུ་མ་སྟེ་མདོ་བདུས་དང་བསྐྱབ་བདུས་ངེས་པར་བལྟ་བར་བྱའོ།

བཞི་པ་(མི་བཟོད་པའི་སྒྲོན་མང་པོ་བསམས་ནས་ཁོང་ཁོ་དགག་པ་)ནི།

མི་སྟག་ག་རྒྱལ་ས་ཁྱེད་ཅིང་དམ་པ་མིན་པར་བགྱི། ཚུལ་དང་ཚུལ་མིན་གེས་པའི་རྣམ་དཔྱད་འཕྲོག་བྱེད་ཅིང་།

མི་བཟོད་པ་ཡིས་རྒྱུད་དྲུང་འགོར་སྒྱུར་བར་བྱེད།

གཞན་ཡང་མི་བཟོད་པ་རྣམ་པ་མེད་པས་ནི། རང་ཉིད་ཁོན་འཛོམས་ལ། རྣམ་པ་ཅན་སྒྲིང་
རྩེ་མེད་པས་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་འཛོམས་པ་འདི་ནི། སྤྱིས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཞིན་མི་སྟག་པའི་
གཟུགས་སུ་བྱེད་ཅིང་། དམ་པ་མིན་པར་བགྱི་བར་བྱེད་པ་དང་། འདི་ནི་བྱ་བའི་རྒྱལ་དང་། འདི་ནི་བྱ་
བའི་རྒྱལ་མིན་པའོ་སྟམ་པའི་རྣམ་དཔྱད་འཕྲོག་པར་བྱེད་ཅིང་། མི་བཟོད་པ་ཁོང་ཁོ་ཡིས། ཤི་བའི་
འོག་ཏུ་ལྷུར་དུ་རན་འགོར་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཉེས་དམིགས་རྣམས་བསམས་ལ། ཅི་ནས་ཀྱང་ཁོང་ཁོ་
བ་ལ་སྐྱབས་མི་སྤྱིན་སྟམ་པས་ཁོང་ཁོ་དགག་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(བཟོད་པ་བསྐྱེན་རིགས་པ་)ལ་གཉིས། བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་བསམས་པ་དང་།
དོན་བསྟུས་ཏེ་བཟོད་པ་བསྐྱེན་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི།

བཟོད་པས་བཤད་ཟེན་དང་འགལ་ཡོན་ཏན་རྣམས་བྱེད་དོ།¹⁴⁶

བཟོད་པས་མཛོས་གིང་སྤྱོད་དམ་པ་ལ། །མངས་དང་ལྷགས་ད་ལྷགས་མིན་གེས་པ་ལ།

མཁས་པར་འགྱུར་ཁེང་དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ནི། །ལྷ་མའི་སྤྱོད་དང་སྤྱིག་པ་ཟད་པར་འགྱུར།¹⁴⁷

གལ་ཏེ་མི་བཟོད་པའི་སྒྲིན་དེ་དག་ཡིན་ན། དེ་དང་འགལ་བ་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་གང་
 ཡིན་ཞེ་ན། བཟོད་པ་བསྐྱོམས་པས་ནི་སྤར་བཤད་ཟིན་པའི་ཁོང་ཁྱོད་དང་འགལ་བའི་ཡོན་ཏན་
 རྣམས་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་བཟོད་པ་བསྐྱོམས་པས་གཞུགས་མཛེས་པ་ཐོབ་ཅིང་། སྒྲེ་བོ་དམ་པ་རྣམས་ལ་
 ཕངས་གིང་གཅེས་པ་དང་། ལུགས་ཏེ་རིགས་པ་དང་ལུགས་མིན་པ་མི་རིགས་པ་གེས་པ་ལ་མཁས་
 པར་འཕྱར་ཞིང་། གི་བ་དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ནི་ལྷ་དང་མིའི་སྒྲེ་བ་ལེན་པ་དང་། ཁོང་ཁྱོ་བ་སོགས་ཀྱིས་
 བསགས་པའི་ཕྱིག་པ་ཟད་པར་འཕྱར་བ་རྣམས་བསམས་ལ་བཟོད་པའི་སྤྲོ་བས་བསྐྱེད་དོ།

གཉིས་པ་(དོན་བསྐྱེད་ཏེ་བཟོད་པ་བསྐྱེན་པར་གདམས་པ་)ནི།

སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་དང་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་ཀྱིས། ཁྱོད་དང་བཟོད་པའི་སྒྲིན་ཡོན་རིག་བྱས་ཏེ།

མི་བཟོད་སྤངས་ནས་འཕགས་པའི་སྒྲེ་བོ་ཡིས། །བསྐྱེད་པའི་བཟོད་པ་རྟག་ཏུ་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བ།།[༩]

སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་སོ་སོ་སྒྲེ་བོས་ཁྱོས་ཁྱོས་ཏེ་སྤྲོ་བ་དམིགས་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་རྣམས་
 ཀྱིས་བཟོད་པའི་ཕན་ཡོན་རིག་པར་བྱས་ཏེ། མི་བཟོད་པ་སྤངས་ནས། འཕགས་པའི་སྒྲེ་བོ་ཡིས་
 བསྐྱེད་པའི་བཟོད་པ་རྟག་ཏུ་སྤྲོ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྤྲོན་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་(བཟོད་པའི་ཕར་བྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་)ནི།

རྫོགས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཕྱིར་བཞུགས་ཀྱང་། །གསུམ་དམིགས་ཡོད་ན་དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་པ་འོ།

དམིགས་པ་མེད་ན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས། །འཛིག་རྟེན་འདས་པའི་ཕ་རོལ་བྱིན་ཅེས་བསྟན་།།[༡༠]

བཟོད་པའི་ཕར་བྱིན་ལ་འཛིག་རྟེན་ལས་མ་འདས་པ་དང་། འདས་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་
 པ་ནི། རྫོགས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞེས་པའི་རྟེན་པ་བཞིས་སྒྲིན་ཏེ། སྤར་བཤད་པ་ལས་གེས་པར་ལུས་སོ།

བཞི་པ་(ས་འདིར་འབྱུང་བའི་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པ་)ནི།

ས་དེར་རྒྱལ་སྤྱི་བསམ་གཏན་མཛོན་གེས་དང་། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་།

དེས་ཀྱང་རྟག་ཏུ་འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་ནི། །འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་འཛོམས་པར་ལུས་པར་འགྱུར་།།[༡༡]

ས་གསུམ་པ་དེར་རྒྱལ་ཞུས་དེ་ལ་བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་དག་པ་དེ་བཞིན་དུ། བསམ་གཏན་
 དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་། དེས་མཆོན་ནས་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་དང་། རྣམས་ཤེས་མཐའ་
 ཡས་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྒྲེ་མཆོད་དང་། སྤིང་ཅི་སྤྲེ་གཞུགས་མེད་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་བཞི་དང་།
 བུམས་པ་དང་སྤྱིང་རྩེ་དང་དགའ་བ་དང་བཏང་སྒྲོམས་ཏེ་ཆོད་མེད་པ་བཞི་དང་། རྩ་འབྲུལ་དང་།
 ལྷའི་རྒྱ་བ་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་དང་། སྒྲོན་གྱི་གནས་དྲན་པ་དང་། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་པར་
 ཤེས་པ་ལྟ་དག་པ་འཛོལ་པར་འགྱུར་རོ། །བསམ་གཏན་དང་གཞུགས་མེད་པ་འདི་དག་ལ་འཇུག་ལྟར་
 བྱེད་ཀྱང་། བྱང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་མཐོང་བ་དེར་ཆོད་དུ་བསམས་ཏེ། སྒྲོན་
 ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྒྲུལ་ཡི། འཛིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་དང་གཞུགས་མེད་པ་དེ་དག་གི་དབང་གིས་
 མི་སྒྲེའོ། །འདི་ནི་ས་དང་པོ་ནས་ཀྱང་འཛོལ་མོད་ཀྱང་། ས་འདིར་ལྷག་པའི་རྟིང་རེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱེད་པ་
 རྣམ་རྣམས་ལས་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་འཛོལ་བས། དེའི་དབང་གིས་སྒྲེའམ་རྣམས་པའི་དོགས་པ་ཆེ་
 བས་སྒྲོས་སོ། །ས་འདིར་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་ཟད་པར་འགྱུར་བ་འཛོལ་བོ། །དང་གི་སྒྲིན་ནི་ཀྱང་
 གི་དོན་ཏེ་མ་སྒྲོས་པ་གཏི་མུག་ཟད་པ་ཡང་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཟད་པའི་དོན་ནི་གཏན་ཟད་པ་མིན་ཏེ།
 མདོ་ཉིད་ལས། འདོད་པ་དང་གཞུགས་དང་སྤེད་པ་དང་མ་རིག་པའི་འཆིང་བ་བཞི་ཐམས་ཅད་
 བསྐྱབས་པར་གསུངས་པས་སོ།^{༡༤} །དེ་དག་གི་དོན་ནི་བྱང་སའི་དགོངས་པ་ལྟར་ན། འཛིག་རྟེན་པའི་
 བསམ་གཏན་དང་གཞུགས་མེད་ཀྱི་རྟིང་རེ་འཛིན་གྱི་མཐུས། འདོད་པ་དང་གཞུགས་དང་གཞུགས་
 མེད་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཤད་པའི་མངོན་གྱུར་སྤངས་པའོ། །དེས་ན་བསྐྱབས་པ་
 ཞེས་གསུངས་པར་མངོན་ནོ། །འཆིང་བ་ཡང་མངོན་པ་ནས་བཤད་པར་མངོན་ནོ། །

འདིར་མདོ་ལས། དེའི་ལྷ་བར་གྱུར་པའི་འཆིང་བ་རྣམས་ནི་རྣམས་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ།^{༡༥} །
 ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཁ་ཅིག་ལྷ་བ་ཐ་མ་གསུམ་མཐོང་ལམ་དུ་སྤངས་པ་ལ་འཆད་མོད་ཀྱང་། ལྷ་བ་
 གྱུན་བརྟགས་ལྷས་དང་པོར་སྤངས་པ་ལ་བྱའོ། །བྱང་ས་ལས་ནི་དེ་ནི་ཐོག་མ་མོས་པས་སྒྲོད་པའི་ས་
 ཉིད་ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མོས་པའི་བྱིར་། ལྷ་བར་གྱུར་པའི་འཆིང་བ་རྣམས་སྤངས་པ་
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་མདོ་ལས། ཡོག་པའི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་
 གཏི་མུག །བསྐྱལ་པ་ཁག་ཁྱིག་འབུམ་ཐུག་དུ་མར་འགྱིབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། ས་འདིར་སྒྲོང་བར་
 གསུངས་པ་ནི་^{༡༦} ས་ཐོན་སྒྲོང་བ་ལ་དགོངས་ལ། དེ་ཡང་སྒྲོམ་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་ལྷན་སྒྲེས་ཆེ་

འབྲིང་དྲུག་ས་གཉིས་པ་ནས། བདུན་པའི་བར་གྱི་སྤྱོད་པའི་ས་འདིའི་སྤང་བྱ་ལ་དགོངས་སོ། །
 འགྲེལ་པ་མཛད་པས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བརྟགས་ས་དང་པོ་ནས་དང་། ལྷན་སྦྲེས་ས་གཉིས་པ་ནས་སྤྱོད་
 པ་གསལ་བར་མ་གསུངས་ཀྱང་། ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་
 ཟད་པ་མེད་པ་དང་། བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཛོག་པ་དང་། བདེན་འཛིན་མ་ཟད་བར་དུ་འཛིག་
 ལྷ་མི་འཛད་པ་དང་། ས་དང་པོར་ཀྱིན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་བཤད་པས།
 སྦྱིར་ཉོན་མོངས་ལ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་དང་། ཟུང་བར་དུ་འཛིག་ལྷ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེད་གོས་པར་གྱིན་
 ཏུ་གསལ་ལོ། །བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཛོག་པའི་ལུགས་འདི་ལ། ཉོན་མོངས་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་
 གྱིས་སྤོང་བ་ན། བདེན་འཛིན་རེའི་ས་བོན་སྤོང་དགོས་པས་ས་བོན་དེ་ལས་གཞན་པའི་གཉིས་སྤང་
 འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཤེས་སྦྱིབ་ཏུ་བཞག་པའི་ཕྱོགས་རེ་ཡང་གཏན་ཟད་མི་རུས་པས། ཉོན་མོངས་
 ཐམས་ཅད་མ་ཟད་བར་དུ་ཤེས་སྦྱིབ་མི་སྤོང་བའི་བྱིར་། ཤེས་སྦྱིབ་ནི་དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་
 སྤོང་ངོ་། །ས་གསུམ་པ་དེ་ལ་གནས་པ་ནི། བལ་ཆེར་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཉག་ཏུ་
 འཛིག་རྟེན་པ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ནི། འདོད་པ་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་འཛོམས་པར་རུས་པ་
 ལ་མཁས་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཙོ་བོར་གྱུར་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་འདོད་པའི་འདམ་ནས་འདོན་པ་
 ལ་མཁས་པ་ཡིན་ནོ། །ཀྱང་གི་སྦྱ་ནི་ནག་ཆོའི་འགྱུར་ལས། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱང་རྟག་ཏུ་སྤོང་
 ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བདེའོ། །

གསུམ་པ་(ལར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཟུང་བར་གྱི་ཆོས་)ནི། ད་ནི་ལར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྟེན་གྱི་
 ཟུང་བར་དང་། ཆོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། འབྲས་བུ་གང་འགྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནི།

སྦྱིན་སོགས་ཆོས་གསུམ་དེ་དག་ལ་ལོ་ཆེ། །བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་བསྐྱགས་།
 བསོད་ནམས་ཞེས་བྱའི་ཆོགས་ཀྱང་དེ་དག་ནིང་། །སངས་རྒྱས་གསུམ་གྱི་བདག་ནིང་སྦྱུ་ཡི་རྒྱ། [༡༩]

བྱང་སེམས་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གཉིས་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་མོད་ཀྱང་། རྒྱལ་དཀའ་
 སྤྱ་ལ་སྟོན་ནས་ནི། བྱང་སེམས་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་དག་
 རྒྱལ་བར་སྤྱ་བས། བདེ་བར་གཤེགས་པས་དེ་གསུམ་རྟེན་དེ་ལ་བསྐྱགས་སོ། །ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་
 བསོད་ནམས་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོགས་ཀྱང་གསུམ་པོ་དེ་དག་ནིང་དོ། །ཆོགས་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

གཞུགས་ཀྱི་པདག་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཡི་རྒྱ་སྟེ་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས་ཀྱང་།
 དེར་ནི་སྤྱན་དང་རྩལ་བྲིམས་དང་། །བཟོད་པའི་ཆོས་ནི་བྱད་པར་དུ། །བྲིམ་པ་ལ་བཤད་སྟོང་རྩེ་མི། །
 སྟོང་པོ་ཅན་དེ་བཏན་གོམས་མཛོད།¹⁴ །ཅེས་སོ། །བྱང་སེམས་བྲིམ་པ་ལ་ཆོས་གསུམ་བསྐྱབ་སྟེ་
 བའི་སྤྱན་པ་ནི། ཟང་ཟང་དང་མི་འཇིགས་པ་དང་། རྩལ་བྲིམས་ནི་བྲིམ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དང་། བཟོད་
 པ་ནི་ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་གཙོ་ཆའོ། །བྱང་སེམས་རབ་བྱུང་རྣམས་ལ་ནི་བཙོན་འགྲུས་དང་པས་མ་
 གཏན་དང་ཤེས་རབ་བསྐྱབ་སྟེ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་ལྷག་མ་གཞན་མེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་
 བྲི་བས་མ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་གཙོ་བོར་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་དང་། བཙོན་འགྲུས་ནི་
 ཆོགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱུའོ། །

བཞི་པ་(སའི་ཡོན་ཏན་བཟོད་པའི་སྟོན་མཚུག་བསྟེན་པ་)ནི།

རྩལ་བའི་སྤྱན་པོ་ཉི་མ་ལ་གནས་པའོད་བྱེད་འདི། །རག་གཏོགས་མཐུན་རྣམས་དང་པོ་ཡང་དག་བསལ་བྱས་ནས།
 འགོ་བའི་རྩལ་བ་རྣམ་པར་འཛོམས་པར་མངོན་པར་འདོད། །ས་འདིར་གིན་ཏུ་རྩོམ་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་འགྲུར་།[79]

སའོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྩལ་བའི་སྤྱན་པོ་ཉི་མ་ལ་གནས་པ་འདི་ནི། རང་གི་རྒྱ་དུ་
 གཏོགས་པའི་མི་ཤེས་པའི་ཕུན་པ། དོན་དམ་པའི་ས་འདི་འབྱུང་བའི་གོགས་སུ་རྒྱུར་བ་རྣམས། ས་དེ་
 དང་པོ་སྟེ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་དག་པར་གསལ་བར་བྱས་ནས། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་ཉི་
 བར་བསྟན་པ་ལས་འགོ་བ་གཞན་རྣམས་ཀྱི། ས་གསུམ་པའི་གོགས་བྱེད་པའི་ཕུན་པ་རྣམ་པར་
 འཛོམས་པར་མངོན་པར་འདོད་དོ། །བྱང་སེམས་དེ་ནི་ས་གསུམ་པ་འདིར་ཉེས་པའི་ཕུན་པ་ཡོན་ཏན་
 འཛོམས་པར་བྱེད་པ་བཙོན་པས། ཉི་མ་ལྟར་གིན་ཏུ་རྩོམ་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་སྟེ་བོ་ལ་ཁོ་བར་མི་
 འགྲུར་ཏེ། བཟོད་པ་ལ་ཆོས་ལྷག་པར་གོམས་པའི་བྱིར་དང་། སྟོང་རྩེས་རྒྱུད་རྣམ་པར་བྱས་པའི་བྱིར་
 རོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་
 སེམས་བསྟེད་པ་གསུམ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། །

॥

སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པ།

༩ བཞི་པ་ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ས་འདིར་བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་པར་
བསྟན་པ། སའི་ངེས་པའི་ཚིག་བསྟན་པ། སྤངས་པའི་བྱད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བརྩོན་འགྲུས་རྗེས་འགོ་ཞིང་། །བསོད་ནམས་སློབ་ཤོས་ཚོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ།
བརྩོན་འགྲུས་གང་དུ་འབར་བར་གྱུར་པ་ཡི། །ས་དེ་བཞི་པ་འོད་ནི་འཕྲོ་བའོ།།[༡]

ད་ནི་ས་འདིར་ལར་བྱིན་དང་པོ་གསུམ་ལས། བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་ཅིང་ལྷག་མ་དུག་ལས་
དམན་པར་བསྟན་པ་ནི། དག་པ་ལ་མི་སློབ་པ་ལ་ནི་སྤྱིན་སོགས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འཇུག་པ་མེད་
པས། ཡོན་ཏན་གང་ཡང་འབྱུང་བ་མེད་ལ། སྤངས་བཤད་པའི་སྤྱིན་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསགས་
པའམ། སོག་པ་ལ་སློབ་དང་ལྷན་པ་ལ་ནི། ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བ་དང་། མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་
འགྱུར་བས། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ཞིང་། བསོད་ནམས་དང་སློབ་ཤོས་
ཉེ་ཡོ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱའོ། །དེ་འདྲ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ས་གང་དུ་ལྷག་པར་འབར་བ་
འཆད་པར་གྱུར་པ་དེ་ནི། ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ས་གསུམ་པར་ལྷག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
བསྐྱེད་པ་ས་དང་པོ་གཉིས་ལས། ཆེས་ཐུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པས་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་གིན་ཏུ་སྤངས་པ།
ལེ་ལོ་གཏན་ནས་སེལ་བར་བྱེད་པ་བྱད་པར་ཅན་ས་འདིར་ཐོབ་པའི་བྱིར་ན། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ལར་
བྱིན་ལྷག་པའོ།།

གཉིས་པ་(སའི་ངེས་པའི་ཚིག་བསྟན་པ་)ནི།

དེར་ནི་བདེར་གསེགས་སྤངས་ལ་རྫོགས་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ལྷག་བསྐྱོམས་པ་ལས་སྐྱེས་པའོ།
སྤངས་བ་ཟངས་ཀྱི་འོད་པས་ལྷག་འཕྱུ་ཞིང་།

ཡང་ཅིའི་བྱིར་ས་འདི་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བརྗོད་ཅི་ན། ས་བཞི་པ་དེར་ནི་བདེ་བར་
གསེགས་པའི་སྤངས་པོ་ལ། རྫོགས་པ་ཡི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སོ་བདུན། སྤངས་ལས་ལྷག་པར་
བསྐྱོམས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡོ་ཤེས་ཀྱི་སྤངས་པ། ས་གསུམ་པར་བཤད་པའི་ཟངས་ཀྱི་འོད་དང་འདྲ་བ་

ལས་ལྷག་པ་འབྱུང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེད་འོད་ལྷག་པ་འབྱུང་བས། བྱང་སེམས་
ཀྱིས་དེ་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། བཞི་བ་འོད་འཕྲོ་ཅན་ཞེས་བྱ། །ཡང་
དག་ཡེ་ཤེས་འོད་འབྱུང་བྱིར། །བྱང་རྒྱལ་ཕྱོགས་མཐུན་མ་ལུས་པ། །བྱང་པར་དུ་ནི་བསྒྲོམས་པའི་
ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པས་ན། །རབ་འཐབ་བྲལ་གནས་ལྷ་རྒྱལ་འགྱུར། །འཛིག་ཚོགས་ལྷ་བ་
རབ་འབྱུང་བ། །ཀྱན་ནས་འཛོམས་བྱེད་མཁས་པ་ཡིན།¹¹⁰ ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་འཇུག་པར་ཡང་
བཞོད་པའོ།

བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ནི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་སོགས་པ་ལམ་སྟེ་ཚན་བདུན་ནོ། །དྲན་པ་
ཉེར་གཞག་བཞི་ནི། །ལུས་དང་ཚོར་བ་དང་སེམས་དང་ཚོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གོ །ཡང་དག་པར་སྒྲོང་
བ་བཞི་ནི་དག་པའི་ཚོས་མ་སྒྲིས་པ་སྒྲིད་པ་དང་། སྒྲིས་པ་རྣམས་སྒྲེལ་བ་དང་། མི་དགོ་བ་མ་སྒྲིས་པ་
མི་སྒྲིད་པ་དང་། སྒྲིས་པ་ཡང་དག་པར་སྒྲོང་པའོ། །རྩ་འབྱུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་བཞིན། འདུན་པ་དང་། བརྩོན་
འགྲུས་དང་། སེམས་དང་དབྱེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་རྩ་འབྱུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་བཞིན། །དབང་པོ་ལྟ་ནི། དད་
པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དྲན་པ་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོའོ། །སྟོབས་ལྟ་ནི།
དད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་སོ། །བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་བདུན་ནི། དྲན་པ་དང་ཚོས་རབ་རྩ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་དགའ་བ་དང་། ཤིན་རྩ་སྒྱུངས་པ་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། བཏང་
བསྒྲོམས་ཡང་དག་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་སྟེ་ཡང་དག་མན་ཆད་སྡུ་མ་དུག་གི་མཐར་ཡང་སྒྱུར་རོ། །
འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་དང་རྟོག་པ་དང་། དག་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་
དང་། འཚོ་བ་དང་ཚོ་ལ་བ་དང་། དྲན་པ་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡང་དག་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་གོ །
ཡང་དག་པའི་ཞེས་པ་རྟོག་པ་མན་ཆད་ལ་སྒྱུར་ཞིང་། ཡང་དག་པའི་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་
ཅེས་པ་སྡུ་མ་བདུན་གྱི་མཐར་ཡང་སྒྱུར་རོ། །དེ་ལ་ས་དང་པོ་ནི་བསྐྱེད་པའི་རྟོན་དང་། བསྐྱེད་པའི་རོ་
པོ་ལ་གཉིས་པར་ལྷག་པའི་རྩལ་བྱིས་དང་། གསུམ་པར་ལྷག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་དང་། བཞི་
པ་ནས་དུག་པའི་བར་གསུམ་ལ་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་གསུམ་འཛོག་པ་ལ། ས་འདིར་བྱང་
ཕྱོགས་སོ་བདུན་རགས་པ་དང་ཐུ་བ་ལ་ཆེས་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ།

གསུམ་པ་(སྒྲུང་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་)ནི།

རང་རྩ་ལྟ་བུ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད།།^༡

རང་སྟེ་སྤྱི་བའི་འཛིག་ལྟ་བུ་བདག་རྩ་ལྟ་བུ་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ་དེ་སྟོན་རྩ་འགྲོ་བའི་བདག་དང་། སེམས་ཅན་སོགས་རང་རྩ་བའི་རྣམ་ཡོད་རྩ་འཛིན་པ་རགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་དང་བདག་གི་བར་འཛིན་པ་དང་། སྤང་ཁམས་སྒྲིམ་ཆེད་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཚས་ཀྱི་བདག་འཛིན་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། །ཟད་པའི་དོན་ཡང་ས་དེའི་སྤང་བྱར་གྱུར་བའི་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་བོན་སྤངས་པ་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་ཟད་པ་མིན་ནོ། །མདོས་ཀྱང་འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྒྲིམ་ཡོད་པར་བསྟན་ནོ།།^{༡༥}

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་རྩ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཞི་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། །

མཐམ་བསྐྱེད་ལྟ་སྦྱངས་དཀའ་བ།

༩ ལྟ་བ་སྟ་བ་སྦྱང་དཀའ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྟ་བའི་ངེས་པའི་ཆོག་
བཤད་བ། བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་བདེན་པ་ལ་མཁས་པར་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི།

བདག་ཉིད་ཆེད་བདུན་མས་ཀྱན་གྱིས་ཀྱང་། །སྦྱང་དཀའི་ས་ལ་ཐམ་པར་རྩམ་མ་ཡིན།

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྟ་བ་སྦྱང་དཀའ་བ་ལ་གནས་པ་དེ་ནི། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་
ཅད་ན་གནས་པའི་ལྟ་བུའི་བདུན་མས་ཀྱན་གྱིས་ཀྱང་ཐམ་པར་བྱ་བར་རྩམ་པ་མ་ཡིན་ན། དེ་དག་
ལས་གཞན་པའི་བདུན་གྱི་བཀའ་ཉན་པ་བྲན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྟ་ཅི་སྟོན། དེའི་ཐིམ་ས་
འདིའི་མིང་སྦྱང་དཀའ་བ་ཞེས་བྱའོ། །རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། ལྟ་བ་གིན་ཏུ་སྦྱང་དཀའ་
བདུད། །ཀྱན་གྱིས་གིན་ཏུ་བྱབ་དཀའི་ཐིམ། །འཕགས་པའི་བདེན་སོགས་སྤྲོད་མེད་དོན། །ཤེས་ལ་
མཁས་པ་འབྱུང་བའི་ཐིམ། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྟོན་པས་ན། །དཀའ་ལྷན་གནས་ཀྱི་ལྟ་བུའུ་འབྱུར། །ཁུ་
སྟེགས་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཉོན་མོངས་ལྷ་གནས་སྟོན་བྱེད་པ།^{༡༩} །ཞེས་གསུངས་སོ།

གཉིས་པ་ (བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་བདེན་པ་ལ་མཁས་པར་བསྟན་པ་)ནི།

བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་སྟོབ་ཟང་བདེན་རང་བཞིན། །ཞིབ་མོདྟགས་ལའང་གིན་ཏུ་མཁས་པ་འཕྱོང་།།^{༢༠}

སྟ་བ་འདིར་ཐམ་ཐིན་བཅུ་ལྟ་འི་ནང་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་ཐམ་ཐིན་ཉིད་ཆེས་ལྷག་པར་
འབྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ན་ཐིན་པ་ནས་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་ཐམ་ཐིན་བཞི་ལྷག་པར་གྱུར་བ། ཐོན་
ཉིད་ནས་ཐོབ་ཐིན་པར་ཤེས་པས། ལྷག་མ་དུག་གི་ནང་ནས་ཞེས་ཤེས་པར་འབྱུར་རོ། །དེ་ཡང་བསམ་
གཏན་གྱི་ཐམ་ཐིན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་གཡང་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པས་གཏན་མི་རྩི་བ་འདིར་ཐོབ་པ་
འདྲ་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཐམ་ཐིན་སོགས་ལ་འདིར་མེད་པའོ། །བསམ་གཏན་ལྷག་པར་མ་ཟད་སྟོབ་ཟང་
སྟེ་འཕགས་པའི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཉེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཤེས་པ་ཞིབ་མོས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་དགོས་པ་སྤྲོད་
རྟོགས་པ་ལའང་གིན་ཏུ་མཁས་པ་འཕྱོང་བས། འདིར་བདེན་པ་རགས་པ་དང་སྟ་བ་ལ་མཁས་
པའི་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་དུ་འབྱུར་རོ། །འདིར་ས་བཅུ་པ་ལས་སྟ་བ་བདེས་སྟུག་ཀྱན་དང་།

འགོག་ལམ་གྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་མཁས་པ་དང་། དེ་ནས་ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་
མཁས་པ་གཉིས་མོ་སོར་གསུངས་པ་ལ།^{༡༩༩} ཡབ་སྐུ་མཛེས་པ་དང་།^{༡༩༩} དབུ་མ་ལས་ཀྱན་རྫོབ་
དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སྐྱེས་པར་གསུངས་པས། བདེན་གཉིས་ལས་ཐ་དད་པར་བདེན་
བཞི་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་པའི་ལན་དུ། བདེན་པ་གཉིས་སྐྱེས་པའི་བདེན་པ་མེད་མོད་ཀྱང་། སྤང་
བྱ་ཀྱན་ཉོན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་ཀྱན་འབྱུང་རྒྱ་དང་། སྐྱུ་བ་སྐྱེས་འབྱས་བྱ་དང་། སྤང་བྱ་རྒྱམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་
ལ་ལམ་བདེན་རྒྱ་དང་། འགོག་བདེན་འབྱས་བྱར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བདེན་བཞི་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་
ཡང་སྐྱུ་ཀྱན་དང་ལམ་བདེན་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་
འགྲེལ་བ་ལས་བཤད་དོ།^{༡༩༩} རིགས་པ་དུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། བྱང་འདས་དོན་དམ་
བདེན་པ་དང་། བདེན་པ་གཞན་གསུམ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་ཏེ་^{༡༩༩} བྱང་འདས་ནི་འགོག་
བདེན་ནོ།

གཞན་ཡང་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བར་འགོག་བདེན་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་སྟོན་
པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ། དངོས་པོར་སྐྱུ་བ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དངོས་པོ་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་
འདོད་པ་ལ་དེ་མི་རུང་བ་དང་། རང་ལུགས་ལ་འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་མཉམ་གཞག་ཟག་
མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་སྟེང་ནས་བསྐྱབས་པས། འགོག་བདེན་ཀྱན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ན་རྒྱམ་གཞག་དེ་དག་གཏན་མི་རུང་ཞིང་། བྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཆོ་
ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པར་འབད་བ་དུ་མས་བསྐྱབས་པས་ན། འགོག་
བདེན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་སྐྱུ་བ་ནི། མཐའ་མ་ཆོད་པའོ། གཞི་འགའ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་བདེན་
པ་བཅད་པ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པར་བྱེད་ཀྱང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ཆོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགག་
བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པས་མ་བྱུང་སྟེ། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། གང་ཞིག་ཀྱན་རྒྱ་མ་ཤེས་ན།
ཁྲིད་པ་གསུམ་དུ་རྒྱམ་འཁོར་ལ། སེམས་ཅན་ཀྱན་ལ་ངེས་གནས་པའི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་བྱག་
འཛལ་འདུད། གང་ཞིག་འཁོར་བའི་རྒྱར་རྒྱར་པ། དེ་ཉིད་སྤང་བ་བྱས་པ་ལས། དག་པ་དེ་ཉིད་ལྷ་
རན་འདས། ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ཡང་དེ་ཉིད་དོ།^{༡༩༩} ཞེས་ཆོས་ཉིད་དེ་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་མ་སྤངས་པ་ན།
བྱང་འདས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུར་གསུངས་པ་ལྟར། དག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དགག་བྱ་དེ་མར་གསུངས་པ་དུ་
མ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཉིད་དེ་བྱུང་དུ་སོང་བ་མི་སྲིད་ན། དལ་བ་འབྱས་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་

ཕྱིར་དང་། སྤྱིད་ན་དེའི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་རི་བོང་གི་རྩ་མེད་པའི་
 དགག་བྱ་རི་བོང་གི་རྩ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྱིད་ཀྱང་། དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་བྱ་མ་པ་བཀག་པའི་
 བྱ་མ་མེད་རི་བོང་གི་རྩ་མེད་དུ་འཛོག་ཅུས་པ་བཞིན་ནོ། །དག་མ་དག་གི་ཚོས་ཅན་སྤྱི་ལ་བྱུང་པའི་ཚོས་
 ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི། བདག་གཉིས་བཀག་པ་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྱིད་པ་ཙམ་བཀག་
 པ་ལ་བྱེད་ཀྱང་། ཚོས་ཅན་རིམ་གྱིས་དྲི་མས་རེ་དག་ཏུ་སོང་བ་ན་དེའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱང་དྲི་མས་རེ་དག་ཏུ་
 འགོ་བས། ཚོས་ཅན་བྱུང་པར་ཅན་ལ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཀྱང་དག་པ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་གི་
 རང་རང་གི་སྐབས་ཀྱི་གྲོ་བུར་གྱི་དྲི་མས་ཀྱང་དག་པ་རེ་དགོས་ལ་དེ་ཉིད་ལ་འགོག་བདེན་ཟེར་བ་ཡིན་
 ནོ། །ས་བཙུ་པ་ལས་ས་འདིར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་མ་ཁས་པ་སོགས་ཀྱི་བདེན་པའི་མིང་
 འདོགས་མང་དུ་བྱུང་ཡང་།⁹⁶ དེ་དག་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མི་འདུ་བ་མིན་ནོ།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་དུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ།

སའི་ངེས་ཚིག་དང་ཤེར་བྱིན་ལྷག་པར་བསྟན་པ་སོགས།

༡། གཉིས་པ་(ས་དུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ་)ལ་བཞི། སའི་ངེས་ཚིག་དང་ཤེར་བྱིན་ལྷག་པར་བསྟན་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་བྱིན་གྱི་བསྟན་པ། ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གཟིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པ། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྟོན་ས་མཐུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།

མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་མཉམ་བཞག་སེམས་གནས་ཏེ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཚས་ལ་མངོན་ཕྱོགས་ཤིང་།

འདིར་རྟེན་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་དེས། ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་པ་ཐབ་པར་འགྱུར་།།༡།

ས་ལྷ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་པར་བྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་པས། ས་དུག་པ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་སྟེ་གྱུར་པར་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སེམས་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ལ་གནས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བའི་བྱང་སེམས་ས་དུག་པ་ལ་གནས་པས་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ལ་གནས་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི། དེའི་རྒྱ་རོལ་ས་ལྷ་པ་སོགས་སུ་ནི་འགོག་པ་ཐོབ་པ་མིན་ཏེ། ཤེར་བྱིན་སྤུལ་དུ་བྱུང་བའི་ལྷག་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱུན་སོགས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལྷ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ཙམ་གྱིས་ནི་འགོག་པ་ཐོབ་པར་མི་རུས་སོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ལྷག་པའི་སྟོན་ས་གཟུགས་བརྟན་དང་འདྲ་བའི་ཚས་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་བྱིར་དང་། ས་ལྷ་པར་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར་དང་། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚས་འཕྲོལ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་བྱིར། ས་འདི་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱ་མཚན་གཉིས་པའི་དོན་ནི་འབྲེལ་བཤད་ལས། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་མི་དམིགས་པའི་ལམ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་འཆད་མོད་ཀྱང་།^{༡༩} ས་ལྷ་པར་ལམ་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་ནི་བདེན་བཞིའི་ཐ་མ་སྟོས་པས་ན། དེར་བདེན་བཞི་རགས་པ་དང་སྤྱོད་པ་ལ་མཁས་པ་འཕྲོལ་བས། ས་དུག་པར་བདེན་པ་བཞི་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་རྫོགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། རྒྱ་མཚན་དང་པོས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ལྷག་པ་འབྱུང་དང་ལྷག་པ་ལྷོག་པ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྟན་པ་རྫོགས་པར་སྟོན་པས། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྟན་པ་དེ་གཉིས་རྫོགས་པའི་སྟོན་ས། བདེན་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ས་འདིར་ཤེས་

རབ་གྱི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཚོགས་པ་དང་། ཞིགནས་རི་ཙམ་བྱད་ཞུགས་པ་ཙམ་གྱིས་ལྷག་མཐོང་དེ་
 ཙམ་དུ་བྱད་ཞུགས་པར་འགྱུར་ལ། ས་ལྷ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་པར་བྱིན་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པས། དེ་
 ལ་བརྟེན་ནས་འདིར་ཤེར་བྱིན་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་བྱིར་འགོག་པ་ལ་སྒྲོམས་པར་འཇུག་པ་
 ཟུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་ནས་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། རྒྱག་པ་མཛོན་ཕྱོགས་
 ཞེས་བྱ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་ཚོས་ལ་མཛོན་ཕྱོགས་བྱིར་། ཞིགནས་ལྷག་མཐོང་གོམས་པ་ཡིས། །འགོག་
 པ་ཐོབ་པས་རྒྱས་པའི་བྱིར་། དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པས་ན། །ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོ་རབ་འཕྱུལ་འགྱུར། །ཉན་
 ཐོས་རྣམས་གྱིས་མི་འཕྲོགས་པས། །ལྷག་པའི་ར་རྒྱལ་ཙན་ཞི་བྱེད།^{༡༠༠} །ཅེས་གསུངས་ཏེ་རབ་འཕྱུལ་
 བྱི་འཕྱུལ་དགའོ།

གཉིས་པ་(ཤིས་རབ་གྱི་པར་བྱིན་གྱི་བསྐྱབས་པ་)ནི།

རི་ལྷ་ར་ཡོང་བའི་ཚོགས་ཀྱན་བདེ་བླག་ཏུ། མིག་ལྷན་སྒྲེས་སྤྱད་ཅིག་གིས་འདོད་པ་ཡི།

ལུལ་དུ་འབྱིད་པ་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་ལོ་ས། མིག་ཉམས་ཡོན་ཏན་སྒྲངས་ཏེ་རྒྱལ་ཉིད་འགོ།^{༡༠༡}

ཤེར་བྱིན་ལས་གཞན་པའི་སྒྲིན་སོགས་ཀྱི་ཚོགས་རྣམས། འབྲས་སུའི་སར་བཞོད་པ་ཤེར་
 བྱིན་ལ་རག་ལས་པར་བསྟན་པའི་བྱིར་བཤད་པ། རི་ལྷ་ར་ཏེ་དབེར་ན་སྒྲེས་སྤྱད་མིག་དང་ལྷན་པ་
 གཅིག་གིས། ཡོང་བའི་ཚོགས་ཀྱན་ཏེ་མཐའ་དག་འགོ་བར་འདོད་པ་ཡི་ལུལ་དུ་བདེ་བླག་ཏུ་འབྱིད་
 པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ལམ་གྱི་རྒྱབ་ས་འདིར་ཡང་ལོ་སྟེ་ཤེར་བྱིན་གྱིས་ཀྱང་། དེ་ཉིད་ལྷ་བའི་མིག་
 ཉམས་པའི་སྒྲིན་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྒྲངས་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་བརྒྱུད་སྟེ། རྒྱལ་པ་འབྲས་སུ་ཉིད་གྱི་
 གོ་འཕང་དུ་འགོ་སྟེ། ཤེར་བྱིན་ནི་ལམ་ཡང་དག་པ་དང་དེ་མིན་པ་གཉིས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་
 པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །འཕགས་པ་སྟེད་པ་ལས་ཀྱང་། དམུས་ཡོང་དམིགས་སུ་མེད་པ་བྱེད་པ་ཁྲག་ཁྲིག་
 རྣམས། །ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གོང་ཁྲེར་འཇུག་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཤིས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་པ་རོལ་
 བྱིན་ལྷ་འདི། །དམིགས་སུ་མེད་པས་བྱུང་རྒྱལ་རེག་པར་རྒྱས་མ་ཡིན།^{༡༠༢} །ཞེས་དང་། རྫོ་རྟེན་ཅོད་
 པ་ལས་ཀྱང་། དབེར་ན་མིག་དང་ལྷན་པའི་མི་ཞིག་སྟན་པར་ཞུགས་ནས། ཅི་ཡང་མི་མཐོང་བ་བཞིན་
 དུ་གང་དངོས་པོར་ལྷུང་བས་སྒྲིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་བྱུང་རྒྱལ་སེམས་དཔར་བལྟ་བར་བྱའོ། །རབ་
 འབྱོར་འདི་ལྷ་སྟེ་དབེར་ན་ནམ་ལངས་ཏེ་ཉི་མ་ཤར་ནས་མིག་དང་ལྷན་པའི་མིས་གཟུགས་རྣམ་པ་སྟེ་

ཚོགས་དག་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུག་པ་དངོས་པོར་མ་ལྟར་བས། སྤྱིན་པ་ཡོངས་སུགཏོང་བའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔར་བལྟ་བར་བྱའོ།^{༡༠༩} །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཆུལ་བྲིམས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ།

གསུམ་པ་(ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གཞིགས་པའི་དེ་ཁོན་ཉིད་བཤད་པ་)ལ་ལྟ། ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པར་
དམ་བཅའ་བ། ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པའི་སྟོད་ངོས་བཟུང་བ། དེ་ལ་བཤད་ན་ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཆུལ།
སྟོད་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཉན་པར་བསྐྱལ་བ། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་རྗེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཆུལ་ལོ།

དང་པོ་ནི། ལྟར་ས་དུག་པ་བས་རྟེན་འབྱུང་མཐོང་བ་ན། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་བའི་
དེ་ཁོན་ཉིད་མཐོང་བར་རྗེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་དུ་འགྲེལ་བར་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་མ་རིག་
པའི་ལིང་རྟོག་འབྲུག་པོས། གློའི་མིག་མ་ལུས་པར་གཡོགས་པའི་བདག་ཅག་གི་ཡུལ་དུ་མི་འགོ་ཡི།
དུག་པ་ལ་སོགས་པ་ས་གོང་མ་ལ་གནས་པའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བས། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་དྲི་བར་བྱ་བ་མིན་གྱི།
གང་དག་སྟོང་ཉིད་ལེགས་པར་མཐོང་བའི་མིག་སྒྲུབ་མ་རིག་པའི་ལིང་རྟོག་འཛམས་པས་བསྐྱས་པའི་
གློའི་སྒྲུབ། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་ལིང་རྟོག་དང་བྲལ་བའི་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་སེམས་དེ་དག་
ཉིད་ལ་སྒྲུབ་པར་བྱའོ།^{༡༡༠} །འདིས་ནི་དེ་ཁོན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་འདྲི་ན། དེ་རྣམས་ལ་
དེས་ཤིག་ཅེས་སྟོན་པས། མིག་སྒྲུབ་བསྐྱས་པས་མིག་གསལ་དུ་འགོ་ཡི། མིག་འདོན་པ་མིན་པ་བཞིན་
དུ་སྟོང་ཉིད་མཐོང་བའི་མིག་སྒྲུབ་བསྐྱས་པས། གློའི་མིག་གསལ་དུ་འགོ་བཡིན་གྱི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིག་
འདོན་པ་མིན་པར་ཤེས་ན། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྒྱ་ཡེ་ཤེས་མེད་ཅེས་པའི་སྒྱུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་
བ་ངན་པས་མི་གོས་སོ། །གལ་ཏེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་ས་བཅུ་པ་སོགས་ཀྱི་མདོ་རྣམས་ལས། ཤར་བྱིན་
ལ་སྟོད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་མཐོང་བར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་བྱིར་
ལུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གོད་ཅིག་ཅེ་ན། ལུང་གི་དགོངས་པ་ངེས་པ་ཡང་དཀའ་བའི་བྱིར་བདག་
ཅག་འདྲ་བས་ལུང་ལས་ཀྱང་དེ་ཁོན་ཉིད་བསྟན་པར་མི་རུས་སོ། །རང་དབང་དུ་འཆད་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་དེ་སྒྲིབ་དུ་བརྟོན་གྱི། དེ་ཁོན་ཉིད་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་སྐྱས་བྱས་
གིང་། དེས་ལུང་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་པ་མཐོང་བ་ལས། ལུང་གི་དགོངས་པ་ངེས་རུས་པར་སྟོན་
པ་ནི།

རི་ལྷ་ར་དེ་ཡིས་ཆེས་ཟབ་ཆོས་རྟོགས་པ། །ལུང་དང་གཞན་ཡང་རིགས་པས་ཡིན་པས་ན།།

དེ་ལྷ་ར་འཕགས་པ་ལྷ་རྒྱལ་གཞུང་ལུགས་ལས། །རི་ལྷ་ར་གནས་པའི་ལུགས་པའིན་བརྟོན་པར་བྱ།། ༩།

ས་རྒྱལ་པ་པ་དེ་ཡིས་ཆེས་གིན་རྒྱ་ཟབ་པའི་ཆོས་ཟབ་མོ་རི་ལྷ་ར་རྟོགས་པ་དེ་ལྷ་ར། འཕགས་པ་ལྷ་རྒྱལ་གྱིས་ལུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐུན་ནས། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་མདོ་ལྷའི་ལུང་དང་། དེར་མ་ཟད་ལུང་ལས་གཞན་ཡང་རིགས་པ་དག་གིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ལོན་ཉིད་ཆེས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་ན། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་ལྷ་རྒྱལ་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལས། དེ་ལོན་ཉིད་རི་ལྷ་ར་བསྟན་པ་དེ་ལོན་ལྷ་ར། རྒྱ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ལྷ་རྒྱལ་དེས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ལུགས་རི་ལྷ་ར་གནས་པ་དེ་བཞིན་དུ་བརྟོན་པར་བྱའོ།།

ཅི་སྟེ་འཕགས་པ་ལྷ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་ལུང་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པ་རི་ལྷ་ར་ཡོད་ཅེན། ལུང་ལས་ཤེས་ཏེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ལྷོ་ཕྱོགས་མེད་འི་^{༡༠༥} ཡུལ་དུ་ནི། །དགོ་སྒྲོང་དཔལ་ལྷན་ཆེར་གྲགས་པ། །དེ་མིང་ལྷ་ཞེས་པོད་པ་སྟེ། །ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་འཇིག་པ། །ང་ཡི་ཐེག་པ་འཇིག་རྟེན་དུ། ལྷ་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས། །རབ་རྒྱ་དགའ་བའི་ས་བརྒྱབས་ཏེ། །བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོ་ལོ།^{༡༠༦} །ཞེས་ངེས་དོན་གྱི་ཐེག་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བུལ་བ་ལྷ་རྒྱལ་གྱིས་འགྲེལ་བར་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་གསེར་པོད་དམ་པ་ནས་བཤད་པ།^{༡༠༧} ལྷོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་ཀྱི་ལི་ཅ་བྱི་གཞོན་རྒྱ་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་ན་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་སྟེ་བ་བཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷོན་ཆེན་ལས། གཞོན་རྒྱ་འདི་ང་ལྷ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པར། ལྷ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོ་སྒྲོང་དུ་ལྷ་ར་ནས་ངའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱས་ཏེ། མཐར་རབ་རྒྱ་དང་བའི་པོད་ཅེས་བྱ་བའི་ཞིང་དུ། ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་པོད་ཅེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་བར་འཁྱུར་རོ།^{༡༠༨} །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་ལ་ངེས་དོན་གྱི་ལུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་པོ། །འཇམ་དཔལ་གྱི་རྩ་བའི་རྟོག་པ་ལས་གྱང་། འབྱུང་བའི་དུས་དང་མཚན་དེ་དང་འདྲ་ལ། ལོ་དུག་བརྒྱ་བཞུགས་པར་བཤད་དོ།^{༡༠༩} །ར་བོ་ཆེད་མདོ་ལས་ལི་ཅ་བྱི་གཞོན་རྒྱ་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་ན་དགའ་བ་འདི། ལྷོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱད་རྩ་བ་ལ་བསྟན་པ་ཉམས་པའི་ཆོ། ལྷོན་པའི་མཚན་འཆང་བའི་དགོ་སྒྲོང་དུ་ལྷ་ར་ནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱས་ཏེ། ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་པོག་རྒྱ་འདས་ནས་བདེ་བ་

ཅན་དུ་སྒྲིབ་ར་གསུངས་སོ།^{༡༡༩} །འདི་ཡང་སྒྲིབ་དཔོན་འདིའི་ལུང་བསྟན་དུ་གནས་བརྟན་བྱང་བཟང་
དང་།^{༡༢༠} རྩོམ་ཆེན་པོ་^{༡༢༡} བཞེད་དེ་ལི་ཙ་བྱི་མཐོང་ན་དགའ་བ་ལྟ་སྒྲིབ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་བཤད་
པ་ལ་བརྟན་པའོ། །རྩོམ་ཆེན་པོ་ལས་དག་སྒྲིབ་དེ་ས་བདུན་པར་བཤད་དོ།^{༡༢༢} །དེ་ལྟར་བཤད་པ་དང་
སྒྲིབ་མ་རྣམས་འགལ་བར་སྒྲིབ་མི་རུ་ས་ཏེ། རྒྱལ་ཆེན་འགའ་ཞིག་ལུང་ཁ་ཅིག་ལས་རྒྱུན་ཞུགས་སུ་
བཤད་པ་དང་། ལུང་ག་ཞན་དུ་སངས་རྒྱུས་སུ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་གསུང་རབ་ལ་དུ་མ་ཞིག་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(ཟབ་མའི་དོན་བཤད་པའི་སྒྲིབ་དོན་བཟུང་བ་)ནི། དེས་པའི་དོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཡང་
སྒྲིབ་གོ་མས་པར་རྒྱུད་ལ། སྒྲིབ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ས་བོན་བཞག་པ་རྣམས་ཉིད་ལ་བསྟེན་པར་བྱའི།
གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་སྒྲིབ་ཉིད་སྟོན་པའི་གཞུང་ཉན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། སྒྲིབ་ཉིད་ལ་
ལོག་པར་ཞུགས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པས། དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དེས་འགའ་ནི་མི་མཁས་པས་སྒྲིབ་ཉིད་སྤངས་ནས། དན་
འགོར་འགོའོ། །དེས་འགའ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲིབ་པའི་དོན་ནི། ཆོས་འདི་རྣམས་མེད་
པ་ཉིད་དང་། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྒྲིབ་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དེས་པར་བཟུང་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲིབ་པ་འདེབས་པའི་ལོག་ལྟ་དང་པོར་བསྒྲེད་ནས། དེ་ནས་དེ་མི་གཏོང་བར་གོང་ནས་
གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་དོ། །སྒྲིབ་པ་ཉིད་ལ་ལྟ་ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་རྒྱུད་རྣམས་ལུང་བར་འགྱུར། །རི་
ལྟར་སྒྲུལ་ལ་བཟུང་ཉེས་དང་། །རིག་སྒྲུགས་ཉེས་པར་བསྒྲུབས་པ་བཞིན།^{༡༢༣} །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་
ཆོག་གསལ་ལས་ཀྱང་། ཀུན་རྩོབ་པ་ལ་སྒྲིབ་འདེབས་ཀྱི་མཐར་མི་ལུང་བ་ལ། གཞུགས་བརྟན་དང་
འདྲ་བའི་ལས་འབྲས་ལ་གཞོད་པ་མ་བྱས་པ་དགོས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐར་
མི་ལུང་བ་ལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཁོ་ན་ལ་ལས་འབྲས་མཐོང་བ་དགོས་པར་གསུངས་
གིང་།^{༡༢༤} དེ་གཉིས་ལས་བསྒྲོག་པ་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལུང་བར་བཤད་ལ། འདུ་བྱེད་རྣམས་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་ན་ལོག་པར་ལྟ་བར་གསུངས་པས། མེད་པ་དང་། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཆོག་
གི་རྒྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་། མེད་པའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ལ་ཡིད་ཞིབ་པར་གཏད་ཀྱང་རྒྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་
དོ། །བཞི་བརྒྱུ་བའི། གཅིག་ནི་དཔྱད་འགོ་ཉིད་འགོ་ལ། །ཐམས་ལ་མ་ཡིན་ཞི་ཉིད་དུའོ།^{༡༢༥} །ཞེས་པའི་
འགྲེལ་པར་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་བདག་མེད་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དེ་ནི། སྤངས་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་རྟོགས་པས་དན་འགོ་ཁོ་ནར་འགོ་ལ།^{༡༢༦} །ཞེས་གཉིས་ཀ་དན་འགོར་འགོ་བར་བཤད་དེ།

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པ་ནི་སྟོང་པའི་དོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་བརྒྱུད་བའོ། །དེས་ན་གིན་ཏུ་ཐ་
བའི་དོན་འབྱེད་པའི་སྒྲོའི་མཐུ་མེད་བཞིན་དུ། ཡོད་པར་མངོན་པའི་ར་རྒྱལ་ཅན་གྱིས། རང་གི་དབང་
པོ་དང་མི་འཆོམ་པའི་ཟབ་དོན་གྱི་ཆིག་ཙམ་ལ་མོས་པ་ལྟར་སྒྲུང་བྱགས་དྲག་པར་བྱེད་པ་ནི། དོན་མ་
ཡིན་པ་ཆེན་པོ་འདྲེན་པར་བྱེད་པས་གནས་འདི་དག་ལ་ཟབ་པར་བྱའོ།

ཡང་རི་ལྟར་འདི་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པར་འོས་སོ། །གང་ཟག་འདི་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་
པར་མི་བྱའོ་ཞེས་ངེས་པར་དགའ་བ་འདི་རི་ལྟར་ངེས་པར་རྟུ་ས་གེ་ན། དེ་ནི་བྱི་རོལ་གྱི་མཆོན་མ་
རྣམས་གྱིས་ངེས་རྟུས་པར་སྟོན་པ་ནི།

སོ་སོ་སྒྲེ་བོའི་དུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་ནས། ཁང་དུ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་།

རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་ལྷུང་མཆིམས་མིག་བརྒྱན་ཞིང་། ༴ས་ཀྱི་བ་སྒྲུ་ལྷང་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ།༥།

དེ་ལ་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྒྲོ་ཡིས་བོན་ཡོད། །དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྟོང་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ།

དེ་ལ་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ།

སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་ལས་དང་པོ་བའི་དུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་གཏམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཐོས་པ་ན།
དེ་ཐོས་པ་ནས་ནང་དུ་གཏམ་དེ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་བ་དང་། རབ་ཏུ་དགའ་བ་
དེ་ལས་བྱུང་བའི་མཆིམས་མིག་བརྒྱན་པ་དང་། ༴ས་ཀྱི་བ་སྒྲུ་ལྷང་བ་སྒྲེ་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་
པ་དེ་ལ། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲོ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡི་ཡེ་གེས་ཀྱི་ས་བོན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ས་བོན་ཞེས་པ་ཡོད་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོང་དཔོན་མཁས་པས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྟོང་ནི་གང་
ཟག་དེ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དེ་ལ་འཆད་པར་འགྱུར་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་
བསྟན་པར་བྱའོ། །འདི་ནི་སྟོང་ཉིད་གྱི་གཏམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཐོས་པ་དང་། དེ་མི་གོ་བ་མིན་པ་
གཉིས་ཆོགས་ནས་ལུས་ཀྱི་མཆོན་མ་དེ་རྣམས་སྒྲེ་བར་སྒྲུང་ན། རྟགས་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི། དོན་མི་
གོ་བ་དང་། གོ་ཡང་མཆོན་མ་དེ་རྣམས་མི་སྒྲེ་ན་རེ་ཞིག་ཟབ་མོའི་སྟོང་དུ་ངེས་མི་རྟུས་ཀྱང་། བྲམ་དམ་
པའི་བསྟོན་པ་ལས་མི་འདའ་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་རྟུས་¹⁹མང་པོ་གསར་དུ་འཛོག་པའི་
སྟོང་དུ་བྱུང་།

གསུམ་པ་ (དེ་ལ་བཤད་ན་ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཚུལ་)ནི།

དེ་ལ་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་།།༥། རྟག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་བླངས་ནས་གནས་པར་འགྱུར།།
སྒྲིན་པ་གཏོང་བར་འགྱུར་ཞིང་སྒྲིང་རྗེ་བསྐྱེན་པར་བྱེད། །བཟོད་པ་སྒྲོམ་བྱེད་དེ་ཡི་དགེ་བ་བྱང་ཚུབ་བྱ།
འགྲོ་བ་དགོལ་བར་བྱ་བྱིར་ཡོངས་སུ་བསྒྲོ་བྱེད་ཅིང་།།༦། རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ལ་གྲུས་པར་བྱེད།།

ལྷན་བཤད་པའི་ཉན་པ་པོ་དེ་ལ་ནི་སྒྲོང་ཉིད་པ་སྒྲན་པ་འབྲས་སུ་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་
ཅིའི་བྱིར་ཞེན། འདི་ལྷན་ཉན་པ་པོ་དེ་ལ་སྒྲོང་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་གིས་བསྐྱེད་པའི་དོན་
མ་ཡིན་པ་དང་ལྷན་པར་མི་འགྱུར་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཉན་པ་དེའི་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བ་སྐྱེ་འབྲས་སུའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །འབྱུང་ཚུལ་རི་ལྷར་ཞེན། སྒྲོང་ལྷན་དེ་སྒྲོང་
ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཉན་པ་ལ་གཏེར་རྟེན་པ་དང་འབྲ་བར་སེམས་གིང་། ལྷ་བ་དེ་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་ཡང་མི་
ཉམས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། རྟག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བླངས་ནས་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་
བདག་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་སྐྱེན་གྱིས་ངན་འགྲོར་ལྷུང་ན། སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་
ངོ་སྒྲམ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་བླངས་ཏེ་མི་ཉམས་པར་སྐྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ལ་ནི་སྒྲོན་དུ་
ཚུལ་ཁྲིམས་བླངས་པ་མི་དགོས་ཀྱི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་སྟོགས་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡང་
ཚུལ་འཆལ་ལོ། །བདག་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་པས་བདེ་འགྲོར་སྐྱེས་ཀྱང་། དབུལ་པོར་གྱུར་ནས་
བཟའ་བཏུང་དང་སྒྲན་དང་གོས་ལ་སོགས་པའི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཐོངས་ན། དེ་འཚོལ་བ་ལྟར་
ལེན་ལེན་ནས་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཉན་པ་དང་། དེའི་དོན་སྒྲོམ་པ་སོགས་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་ངོ་སྒྲམ་
ནས། ལྷན་བཤད་པ་ལྷར་ཡར་མར་གྱི་ཞིང་ལ་སྒྲིན་པ་གཏོང་བར་འགྱུར་ངོ་། །སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ལྷན་
བཤད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཟེན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་འཕྲེན་པར་བྱེད་ཀྱི། གཞན་དུ་ནི། མ་ཡིན་ནོ་
སྒྲམ་ནས་ཅ་བ་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་གོམས་པ་སྟེན་པར་བྱེད་དོ། །ཁྱོད་སེམས་ཀྱི་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བ་དང་
དགེ་བ་འཛོམས་ལ། མདོག་གིན་ཏུ་མི་སྟག་པ་འཛོལ་བར་བྱེད་པས་དེའི་སྐྱེན་གྱིས་འཕགས་པ་རྣམས་
མ་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་ངོ་སྒྲམ་ནས་བཟོད་པ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་ཡང་ཡང་མ་
བསྐྱོས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་དང་། ལུས་དང་ཡོངས་སྒྲོང་ལ་
སོགས་པའི་འབྲས་སུ་དབག་ཏུ་མེད་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་པས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་

སོགས་པ་དེ་ཡི་དགེ་བ་ཡང་འགོ་བ་འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་སྒྲོ་བར་བྱེད་དོ། །བྱང་སེམས་མ་གཏོགས་པ་ཉན་རང་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་གིས་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་བྱང་སེམས་བཞིན་དུ་སྟོན་མི་རུས་པར་མཐོང་ནས། རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ལ་གིན་ཏུ་གུས་པར་བྱེད་དོ། །

སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་གོ་བ་གནད་དུ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་ནི། རྒྱུ་བཤད་པ་དེ་ལྷ་བའི་གོ་བ་རྣམ་དག་རྣམས་སྟེས་ནས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་རྣམས་སྐྱུ་བ་པ་ལ་གིན་ཏུ་གུས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ནི་གིན་ཏུ་བསྐྱགས་པའི་གནས་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འབྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་གིས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བུ་སྟེན་པ་གང་། །དོ་མཚར་བས་ཀྱང་འདི་དོ་མཚར་། །མྱུང་བྱང་བས་ཀྱང་འདི་མྱུང་བྱང་།¹⁹⁴ །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྟོང་མི་རུང་གཉིས་པོ་མི་མོས་ནས་སྟོང་བ་དང་། མོས་པ་ལྷར་སྒྲུང་ཡོད་ཀྱང་རིགས་པས་རྒྱ་འབྲས་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་གོ་བའི་སྟོན་གཉིས་སྟངས་ལ། རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཆེས་འཐད་པར་རྟོགས་པ་ཅིག་ལ་འོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྷ་མ་ཡིན་ན་ལྷ་བ་རྟེན་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་པ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད། རི་བོང་གི་རྩེ་གཉིས་མ་བགྱང་བ་བཞིན་དུ་སོང་ནས། དེ་འབྲུབ་ནི་ངེས་དོན་མ་གོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་ཡིན་གྱི། ངེས་དོན་གོ་བ་ལ་མི་དགོས་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བྱེད་ལ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་ཞེན་གྱི་མཚན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་སྒྲུལ་དུ་འཛིན་ཞིང་། རྒྱ་ནག་གི་རྟ་ཤར་ལྷར་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་ལ། །ཁ་ཅིག་འབྲུལ་དོར་རེ་ཞིག་ལ་བྱང་དོར་བྱེད་ཟེར་ཡང་། རྟོག་པ་ལ་བདེན་འཛིན་ཡིན་མིན་གཉིས་བྱེད་ན་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པས་ལུལ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ཅལ་ཅོལ་ཡིན་ལ། གཉིས་སུ་མི་བྱེད་ན་ནི་ལྷ་བ་དང་སྟོང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟོག་པ་གཉིས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་གཞོད་པ་སྟེལ་བ་ཆ་གང་ལྷར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞག་སའི་འབྲུལ་དོར་དང་། འཛོག་མ་ཁན་དང་དེར་འཛོག་རྒྱ་རྣམས་ཀྱང་འཛོག་ས་མེད་པ་ལ་དེ་སྐད་སྒྲུབ་ནི་མུན་སྒྲུལ་ཡིན་པས། རྒྱུ་བ་ཀྱི་གཞུང་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་མ་ཉིད་འཛིན་པའོ། །

བཞི་པ་ (སྟོད་ལྟོད་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་ཉན་པར་བརྒྱལ་བ་)ནི།

ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་སྒྲེལ་མེན་ནི།

མེས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་ནི་འཛོལ་འཕྱར་བས།

དེ་ནི་དོན་དུག་ཉེར་བས་ལམ་འདི་མ་ཉན་པར་གྱིས།།^{༥༥}

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཟབ་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་སྒྲེལ་མེན་ནི། ཡུན་
མིང་པོར་བར་མེད་པར་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དགེ་བའི་ཚོགས་རྣམས་སོ་སྒྲེལ་མེན་པ། དེས་
པར་བསགས་ནས་མེས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་ནི་འཛོལ་པར་འཕྱར་བས། སར་བ་དག་འདི་ནི་དོན་
དུག་ཉེར་བས་འཆད་པར་འཕྱར་བའི་ཟབ་མོའི་ལམ་འདི་མ་ཉན་པར་གྱིས་གིག་ཅེས་ཉན་པར་བརྒྱལ་
བའོ། །དེ་ཡང་བཞི་བརྒྱུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རབ་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ལ་གྲུས་པར་འཕྱར་ན་
དེ་དེ་དང་མཐུན་པའི་རྒྱུན་ཉེ་བར་བརྒྱབས་པའི་སྒྲོ་ནས། རི་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དང་བ་འཁེལ་བར་
འཕྱར་བ་དེ་ལྟར་བྱ་ཞིང་། སྟོང་རྗེ་ཆེ་བ་དང་། བཙུམ་ལྟར་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བྱས་པ་
གཞོ་ཞིང་། བདག་ཉིད་ཀྱི་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་བར་ཆད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་གཡང་ས་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་སྤང་
བར་འདོད་པས། ཡང་བ་ལ་བརྟེན་པ་དང་སྒྲིན་པར་དཀའ་བ་ཡང་སྒྲིན་པ་དང་། བརྒྱ་པའི་དངོས་པོ་
བཞིས་ཀྱང་བརྒྱ་བ་བྱ་སྟེ། དམ་པའི་ཚོས་འདི་འབད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྒྲེ་བོ་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྟོད་
དུ་གྱུར་པ་ལ་ཉེ་བར་བརྟན་པར་བྱའོ།^{༥༦} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚོས་འདི་འབད་པ་ཆེན་པོས་བརྟན་
དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། སྟོད་མིན་གྱི་སྟོན་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ལའོ། །མོས་པ་ཡོད་པའི་རི་ལྟར་བཞིན་
མི་གོ་བ་ལ་ཡང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེས་པ་ལ་མི་གཞོད་པའི་ཐབས་བྱས་ནས་བཤད་པར་བྱའོ།

འཆད་པ་པོ་ལེགས་པར་གཤེས་པས་ཉན་པ་པོ་སྟོད་རུང་ཐ་མ་ཡན་ཆད་ལ་འཆད་པ་ནི་བསོད་
ནམས་གིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། མདོ་ཀུན་ལས་བརྒྱས་པ་ལས། ཚོས་ཟབ་མོ་ལ་མོས་པས་བསོད་ནམས་ཐམས་
ཅད་སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱི་བར་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
ཡུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འཕྱུབ་པར་འཕྱར་ཏེ། ཁྱེད་རིན་པོ་ཆེས་བྱིན་པའི་མདོ་ལས་བྱུང་བ།
འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བས། བརྒྱལ་བ་བརྒྱ་སྟོང་དུ་ལ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་ལ་སྤྱད་པ་བས། གང་གིས་ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་པས་ཉན་

པ་འདི། བསོད་ནམས་དེ་བས་ཆེས་མང་དུ་སྒྲིབ་ན་གང་ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་ཉན་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོམ། གང་ཡི་
གེར་གྱིས་ནས་ལུང་འཕོགས་པ་དང་འཆད་བ་དང་། གཞན་དག་ལ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་རབ་ཏུ་སྒྲོན་པ་ལྟ་ཅི་
སྒྲོམ།^{༡༩༠} ཞེས་གསུངས་སོ། །དོ་རྗེ་གཙོད་པ་ལས་ཀྱང་། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་ཏེ།
རབ་འབྱུང་འདི་རི་སྒྲམ་དུ་སེམས། གཞུང་གི་བྱེ་མ་སྒྲིབ་གང་རི་སྒྲིབ་པ་གཞུང་གི་ཡང་དེ་སྒྲིབ་དུ་
ལྟར་ན། གང་དེ་དག་གི་བྱེ་མར་ལྟར་པ་དེ་མང་བ་ཡིན་ནམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཙུག་ལྷན་
འདས་གཞུང་གི་བྱེ་མ་སྒྲིབ་དུ་ལྟར་པ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱང་མང་བ་ལགས་ན། དེ་དག་གི་བྱེ་མར་ལྟར་པ་ལྟ་
སྒྲོམ་ཀྱང་ཅི་འཆོལ། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་འབྱོར་ལ་བསྒྲུབ། །འབྱོར་གྱིས་
ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །གཞུང་གི་བྱེ་མ་རི་སྒྲིབ་པ་དེ་སྒྲིབ་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྒྲིམ་
པ་ལམ་བུ་མེད་ལ་ལས་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ་བདུན་གྱིས་རབ་ཏུ་བཀའ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་
བྱིན་ན། སྒྲིམ་པ་ལམ་བུ་མེད་དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་མང་དུ་སྒྲིབ་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་
གསོལ་བ། བཙུག་ལྷན་འདས་མང་ལགས་སོ། །འདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ལགས་སོ། །བཙུག་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། གང་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོག་བཞིའི་ཆོགས་སུ་བཅད་
པ་ཙམ་བཟུང་སྟེ། གཞན་དག་ལ་ཡང་བསྟན་ན་དེ་བས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་སྒྲིབ་དོ།^{༡༩༡} ཞེས་
གསུངས་སོ་ཞེས་དང་།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདི་མཛོད་ཀྱི་མདོ་ལས་མི་དག་བཙུ་ཆེན་པོ་རྣམས་བགྲངས་ནས། དེ་
དག་དང་ལྷན་པས་བདག་མེད་པའི་ཆོས་ལ་འཇུག་ཅིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་དག་པར་
དད་བ་དང་མོས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་རན་སོང་དུ་མི་འགྲོའོ་^{༡༩༢} ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བདུད་འདུལ་
པའི་ལེའུ་ལས། དག་སྒྲོང་གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་གིན་ཏུ་དུལ་བར་གཤེས་གིང་། ཉེས་པ་རྣམས་ཀྱི་
ཐོག་མའི་མཐའ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པར་གཤེས་ཏེ། ཉེས་པ་བྱུང་པའི་འགྲོད་པ་སེལ་ཞིང་
བརྟན་པོར་མི་བྱེད་པས་མཆོམས་མེད་པ་ཡང་གཞོན་ན། ཆོག་དང་རྩལ་བྱིམས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་
ཐུན་ཆོགས་ལྟ་ཅི་སྒྲོམ།^{༡༩༣} ཞེས་གསུངས་པ་དང་། མ་སྒྲིམ་དགྲའི་མདོ་ལས། མཆོམས་མེད་བྱེད་
པས་དམ་པའི་ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་འཇུག་ཅིང་མོས་ན། དེའི་ལས་དེ་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་པ་ཡིན་ཞེས་ང་མི་
སྒྲུའོ།^{༡༩༤} ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་དང་། དེ་མིན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་དོན་ཟབ་
མོ་ལ་མོས་པ་དང་སེམས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ།།

བཤད་པའི་ཕན་ཡོན་ཡིགས་པར་འཕྲོབ་པ་ལ་གཉིས་དགོས་ཏེ། རྟོན་བཀུར་དང་གྲགས་པ་
སོགས་ལ་མི་ལྟ་བུའི་ཀུན་སྒྲོང་དག་པ་ཅིག་དང་། བཤད་རྒྱའི་ཆོས་དེའི་དོན་ལོག་པར་མ་བརྒྱུད་བར་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཤད་པ་ཅིག་དགོས་ཏེ། སྒྲོན་གཉིས་ཀ་འཕམ་གང་རུང་མེད་དང་ལྡན་པས་བཤད་ན།
བསོད་ནམས་མང་པོའི་བར་ཆད་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། དེའི་
ཕྱིར་གང་དག་ཆོས་ལོག་པར་འཆད་པར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་རྟོན་པ་དང་བཀུར་
སྟེ་དང་གྲགས་པ་འདོད་པས་འཆད་པ་དེ་དག་ནི། བདག་ཉིད་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་ཉམས་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།^{༡༩} །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འདིར་ཡང་འདྲའོ། །ཉན་པ་པོ་ལ་ཡང་ཉན་པའི་ཀུན་སྒྲོང་
དག་པ་དང་། དོན་ལོག་པར་མ་བརྒྱུད་བགལ་ཆེ་བས། གཉིས་ཀས་ཀྱང་འཆད་ཉན་གྱི་དུས་སུ་མཚན་
ཉིད་མ་མཐའ་མེད་དང་ལྡན་པར་བྱའོ།

རྟོན་འབྲུང་གི་དེ་ཉིད་རི་ལྗར་བཤད་པའི་ཚུལ་ལས། ཡང་དག་པའི་ལུང་གིས་བསྟན་པའི་ཚུལ།

ལྷ་པ་(རྟོན་འབྲུང་གི་དེ་ཉིད་རི་ལྗར་བཤད་པའི་ཚུལ་)ལ་གསུམ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལུང་གིས་བསྟན་
པའི་ཚུལ། ལུང་གི་དོན་དེ་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ། དེས་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ་དགོད་པ་དང་། དེ་ཁོན་ཉིད་ཤེས་པའི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ངོས་གཟུང་བའོ།

དང་པོ་ནི། ས་བརྩུ་པ་ལས། ས་ལྷ་པ་བ་དེ་ས་དུག་པ་ལ་འཇུག་པ་ན། ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་
བརྩམ་འཇུག་གོ། །བརྩུ་གང་ཞེན། འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་མ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་།
ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དང་། མ་སྒྲེས་པ་
དང་། དཔེན་པ་དང་། གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། སྒྲོས་པ་མེད་པ་དང་། སྤང་བ་མེད་པ་
དང་དོར་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲུ་མ་དང་། ཁྲི་ལམ་དང་། མིག་ཡིར་
དང་། དྲག་ཆ་དང་རྩ་སྒྲ་དང་། གཞུགས་བརྟན་དང་། སྒྲུལ་པ་ལྟ་བུར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་
ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དེ། དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་རབ་བཞིན་དེ་ལྟར་རབ་དུ་ཉོགས་པ་ན། རྩ་ཞིང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་

དཔའི་ས་དུག་པ་མངོན་དུ་ལྟར་པ་རྗེས་སུ་ཐོབ་སྟེ།^{༡༩༤} ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་ནི་ཚོས་
 ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་གྲུང་དོར་མེད་པའི་བར་ལ་སྒྱུར་བའོ། །དེ་གཉིས་མཉམ་ཉིད་གཅིག་དང་། སྒྱུ་མ་
 སོགས་བདུན་ལྟར་མཉམ་པ་རྣམས་མཉམ་པ་ཉིད་གཅིག་ཏུ་བྱ་ཞིང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་
 བྱའོ། །མཉམ་པ་ཉིད་བརྩའི་ངོས་འཛིན་ནི་ས་བརྩ་པའི་མདོ་འགྲེལ་དང་། བྱང་ས་གཉིས་ཀྱང་མི་མཐུན་
 བར་སྒྲུང་ལ།^{༡༩༥} དེ་གཉིས་དང་ལུགས་འདི་སྟོང་པ་ཉིད་འགྲེལ་ཚུལ་མི་མཐུན་པས་འདིར་གཞན་དུ་
 བཤད་དོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི་མཚན་མ་མི་འདྲ་བར་སྒྲུང་བ་རྣམས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོར་
 མེད་པར་ཚོས་ཀུན་འདྲ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚོས་ཀུན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་མཉམ་
 པ་སྟེ། དེ་གཉིས་ནི་སྒྱིར་བསྟན་པའོ། །གཞན་བརྒྱད་ནི་སྒྱིར་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཁྱད་པར་དུ་བྱེན་
 ས་སྟོན་པ་སྟེ། སྒྱེ་བ་མེད་པ་ནི་མ་འོངས་པ་དང་། མ་སྒྲེས་པ་ནི་དུས་གཞན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་
 ཡང་ཚོས་ཀུན་ལ་མཉམ་པ་འཇམ་འདྲ་བ་ནི་གཞན་རྣམས་ལ་འང་གེས་པར་བྱའོ། །དབེན་པ་ནི་སྒྱེ་འགྲུར་
 དང་སྒྲེས་པས་སྟོང་པ་སྟེ། དེ་ཡང་མཉམ་ཉིད་གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་
 དུ་བྱས་པས་དབེན་པའོ། །དེ་ལྟ་བུ་དེ་ཡང་འཕྲལ་དུ་ལུང་རིགས་ཀྱི་བྱས་པ་མིན་གྱི། གདོད་མ་ནས་རྣམ་
 བར་དག་པ་དེ་ལྟར་དུ་གནས་པ་ནི་དུག་པའོ། །བདུན་པ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་གི་སྒྲིས་པ་མེད་པ་ནི་དང་པོ་
 དང་སྒྱུར་ལ། སྒྲུང་དམའ་རྟོག་གིས་སྒྲོ་བར་མི་རྣམས་པ་ལ་ནི་གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྒྱུར་རོ། །
 བརྒྱད་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་སྒྱུར་རོ། །དགུ་པ་ནི་སྒྲུར་བཤད་པའི་དོན་དེ་རྣམས་ངེས་པར་བྱེད་
 པའི་དཔའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོའོ། །བརྩ་པ་ནི་ཚོས་གང་ལ་ཡང་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་འདྲ་བའོ། །ཚོ་བའི་གེས་རབ་སྒྱུར་བའོ། །རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་ས་བརྩ་དང་
 པའི་མི་སྒྱེ་པའི་ཚོས་ལ་བཟོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སྟེ། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པ་འདི་ལ་
 སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་སྒྲུང་རོ། །ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོན་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་ལུང་དུ་མ་ཞིག་
 ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ས་དུག་པའི་གེས་རབ་ཀྱིས་དེ་ཁོན་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས།
 ས་དུག་པ་ལ་མཉམ་ཉིད་བརྩས་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་ལུང་བྲངས་སོ། །

གཉིས་པ་(དེ་ཁོན་ཉིད་གེས་པའི་མི་མཐུན་ཚུགས་ངོས་གཟུང་པ་)ནི། ཚོས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་གཏན་
 ལ་འཕེབས་པ་འདི་ལ། བདེན་པར་གྲུབ་ཚུལ་དེ་རི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བདེན་པར་འཛིན་ཚུལ་
 ལེགས་པར་མ་གེས་ན། དེ་ཁོན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ངེས་པར་འཕྲུག་སྟེ། སྟོང་འཇུག་ལས། བརྟགས་པའི་

དངོས་ལ་མ་ཤེས་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན།³³⁴ ཞེས་བརྟགས་པའི་དངོས་པོ་སྟེ་དགག་
བྱའི་སྒྲི་ལེགས་པར་སྟོ་ལ་མ་གཤམ་ན། དགག་བྱ་དེ་མེད་པ་ལེགས་པར་འཛིན་མི་རུས་པར་གསུངས་
པས། མེད་རྒྱུའི་བདེན་གྲུབ་དང་། གང་གིས་སྟོང་པའི་དགག་བྱའི་རྣམ་པ་སྟོ་ཡུལ་དུ་རྩ་ལྟ་བུ་བཞེན་མ་
གཤམ་ན། བདེན་མེད་དང་སྟོང་པའི་དོ་བོ་ལེགས་པར་ངེས་པ་མི་སྟོན་དོ། །དེ་ཡང་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་སེལ་
འབྲེལ་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་བདེན་གྲུབ་དང་། བདེན་འཛིན་དོས་ཟིན་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པའི་བྱིར།
ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ། གྲུབ་མཐའ་སྟོ་བརྒྱུད་མ་བརྒྱུད་གཉིས་ག་ལ་ཡོད་པའི་ལྟ་
སྒྲིལ་གྱི་བདེན་འཛིན་དང་། དེས་བརྒྱུད་པའི་བདེན་གྲུབ་ལེགས་པར་ངེས་ཟིན་པ་ནི་གནད་གིན་ཏུ་ཆེ་
སྟེ། དེ་དོས་མ་ཟིན་པར་ཤིགས་པས་དགག་བྱ་བཀག་གྱང་། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདེན་
ཞེན་ལ་ཅི་ཡང་མི་གཞོད་པས་སྒྲུབ་སེལ་དོན་སྟོར་བར་འགྱུར་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཐོག་མར་རང་གི་རྒྱུད་གྱི་
བདེན་འཛིན་དོས་ཟིན་ནས། དེའི་ཡུལ་སུན་འབྱེན་པ་ལ་ཤིགས་པ་རྣམས་དངོས་དང་བརྒྱུད་པས་འགོ་
ཡུགས་ཤེས་དགོས་ཀྱི། །ཁ་བྱིར་ལྟ་འབའ་ཞིག་གི་དགག་སྒྲུབ་ནི་ཡན་གིན་ཏུ་རྒྱུད་པའི་བྱིར་རོ།

འདི་ལ་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་ཡུགས་གྱི་དོས་འཛིན་ཤེས་ན་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་
བྱེད་པར་འགྱུར་བས། དེ་འཆད་པ་ལ་གཉིས། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཡུགས་གྱི་བདེན་འཛིན་དོས་
གཟུང་བ་དང་། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ཡུགས་གྱི་བདེན་འཛིན་དོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
བདེན་གྲུབ་དང་བདེན་འཛིན་དོས་གཟུང་བ། འཛིན་རྟེན་པ་ལ་སྟོས་པའི་བདེན་རྒྱུ་མའི་དཔེས་
བསྟན་པ། དཔེ་དེ་དོན་ལ་སྒྱུར་ནས་བཤད་པའོ།

དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཡུགས་གྱི་བདེན་འཛིན་དོས་བརྒྱུད་པ།

དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཁུངས་སྒྲུབ་གཞན་ལས་དགག་བྱ་དོས་འཛིན་གསལ་བར་
མི་འབྱུང་ལ། དབུ་མ་སྤང་བ་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་བཤད་པའི་བརྒྱུག་བྱུགས་གྱི་ཡོད་པ་ནི་དོན་
དམ་པར་རམ་བདེན་ཡོད་དུ་ཤེས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་ན། དེ་ཉིད་ལས་དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་དོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་དག་ལ་ཡང་དེ་ལས་ཕྱོག་པའི་རྣམ་པར་སྟོ་འདོགས་པའི་འབྲུལ་པའི་སྟོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། འདི་འམ་འདིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུར་བྱེད། འགོ་བས་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པའི་
བྱིར་རོ། །དེ་རྒྱུད་དུ་མདོ་ལས་གྱང་། དངོས་རྣམས་སྒྲིབ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །དམ་པའི་དོན་དུ་རང་བཞིན་

མེད། །རང་བཞིན་མེད་ལ་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་འདོད།^{༡༣༩} །ཅིས་གསུངས་སོ། །
དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དེས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་བརྟུན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀྱན་རྫོབ་
པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་འབྱུང་པའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་དབང་
གིས་བྱུང་ལ། དེས་ཀྱང་ཐོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ལྟ་བུར་ཉེ་
བར་བསྟན་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་རྟེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་བརྟུན་པའི་
ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱའོ།^{༡༤༠} །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ནི་ཞེས་པ་ཡན་ནི་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འབྱུང་
པའི་དོན་ནོ། །ཀྱན་རྫོབ་ནས་ཕྱིར་འོའི་བར་ནི་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་ཅེས་པའི་དོན་རྟེ། ཀྱན་རྫོབ་སྒྲིབ་
བྱེད་ལ་བྱས་ནས་ཡང་དག་པ་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའོ། །བདེན་འཛིན་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་བདེན་
འཛིན་དེས་བདེན་པར་ཡོད་པ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མཐོང་བ་ནི་རྟོག་པ་ཡིན་གྱི་དབང་གིས་མིན་རྟེ།
བདེན་གཉིས་གྱི་འགྲེལ་པར་དགག་བྱ་བདེན་པ་དབང་གིས་ལ་མི་སྣང་བར་བཤད་པ་^{༡༤༡} འདིར་
ཡང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་འོ། །དེ་ཡང་ནས་བྱུང་བའི་བར་གྱིས་ནི་བདེན་འཛིན་དེ་ལྟར་སྒྲེས་སུ་སྟོན་ནོ། །དེས་
ན་ཐོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་སྟོས་སོ། །ཐོག་ཆགས་དེ་དག་གི་བསམ་པ་ནི་རྟོག་པ་ཁོ་ན་མིན་གྱི་
རྟོག་མེད་གྱི་གེས་པ་ལ་ཡང་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་གྱི་དབང་གིས་ཡོད་པར་བཞག་གི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་
མིན་པའི་དངོས་པོ་བརྟུན་པ་ནམས་ཀྱན་རྫོབ་ཁོ་ནར་ཡོད་པ་ནི། དངོས་རྣམས་སྟེ་བ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ། །
ཞེས་པའི་དོན་རྟེ། དེ་ཡང་བདེན་འཛིན་གྱི་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་སྟོ་ལ་
སྣང་བའམ་སྟོའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྟོད་ལྷགས་སུ་ཡོད་པ་ནི། བདེན་པ་དང་དོན་
དམ་དང་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་དང་དེར་འཛིན་པ་ནི་བདེན་འཛིན་ལྟར་སྟེས་སོ། །

འོན་སྣང་བ་ལས། དོན་དམ་པར་སྟེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདི་དག་ཡང་དག་པའི་གེས་
པས་སྟེ་བ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་བཤད་པར་འགྱུར་འོ།^{༡༤༢} །ཞེས་གསུངས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་
ཡོད་པ་དང་། སྟེ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་རིགས་གེས་ཀྱིས་སྟེ་བར་དང་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་ལ་
བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བདེན་རྟེ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱེད་པར་སྣང་བའི་དོན་དམ་ལ་
གཉིས་གེས་དགོས་རྟེ། ཐོས་བསམ་སྟོམ་གསུམ་གྱི་རིགས་གེས་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་ནས། དེས་སྣང་
བཤད་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་ཅིག་དང་། སྟོའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྟོད་ལྷགས་སུ་ཡོད་པ་

ལ། རོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་བཞག་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའི་རོན་དམ་དང་། དེའི་ངོར་གྲུབ་པ་ཡང་ཡོད་ལ།
 བྱི་མའི་རོན་དམ་དང་དེར་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་སྲིད་དོ། །དེས་ན་བྱི་མའི་རོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་སྐྱ་
 མའི་རོན་དམ་དུ་ཡོད་པས་བྱུང་གྱང་། སྐྱ་མའི་ཡོད་འཛིན་ནི་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་མིན་ལ། དེའི་
 བདེན་འཛིན་ལ་ནི་བྱི་མའི་ཡོད་འཛིན་དགོས་སོ། །འདི་མ་བྱེད་པར་དགག་བྱའི་ཚད་འཛིན་རིགས་
 པས་དབྱེད་བཟོད་དང་། དབྱེད་བཟོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་འཛིན་པ་མང་དུ་བྱུང་བྱེད་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རོན་
 དམ་བདེན་པ་གཞི་མ་གྲུབ་དང་། བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ནོར་པ་མང་དུ་བྱུང་སྐྱར་དོ། །འདི་ལེགས་
 པར་ཤེས་ན་གཤིས་ལུགས་ལ་དང་། རོན་དམ་དུ་མེད་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ཚོས་ཉིད་ཡོད་པར་འདོད་
 ཅིང་དེ་ཉིད་གཤིས་ལུགས་དང་རོན་དམ་ཡིན་པར་སྒྲིབ་མི་འགལ་བའི་གནད་ཚུམས་ཤེས་པར་འགྱུར་
 རོ།

གཉིས་པ་(འཛིན་རྟེན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་བདེན་རྒྱུ་མའི་དཔེས་བསྟན་པ་)ནི། སྤྱིའི་དབང་གིས་བཞག་པ་
 དང་མ་བཞག་པའི་ཡོད་པ་རྩི་ལྟར་ཡིན་ཤེས་པ་ལ། སྐྱ་མའི་དཔེའི་སྟེང་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་
 བསྐྱེས་པས་དེ་བཤད་ན། སྐྱ་མ་མཐའ་གྱིས་དེ་གི་ངོ་མོག་ས་རྟ་སྐྱར་དུ་སྐྱལ་བ་ན། སྐྱ་མ་མཐའ་དང་
 མིག་བསྐྱར་པའི་ལྟ་མོ་བ་དང་། མིག་མ་བསྐྱར་པ་གསུམ་ཀྱི་དང་པོ་ལ། རྟ་སྐྱར་དུ་སྐྱར་བ་ཙམ་ཡོད་
 ཀྱི་དེར་ཞེན་པ་མེད་ལ། གཉིས་པ་ལ། དེར་སྐྱར་དང་དེར་ཞེན་གཉིས་ཀ་ཡོད། གསུམ་པ་ལ། རྟ་སྐྱར་
 གི་སྐྱར་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་དོ། །སྐྱལ་གཞི་རྟ་སྐྱར་དུ་སྐྱར་བ་ན། དཔེར་ན་ཐེག་པ་ལ་སྐྱལ་དུ་འབྱུང་
 པའི་ཚེ་ཤེས་པ་དེའི་ངོར་ཐག་པ་སྐྱལ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་སྐྱལ་མིན་ཞེས་ཟེར་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་འབྱུང་རོ་
 ཙམ་དུ་རྟ་སྐྱར་དུ་སྐྱར་བ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་སྐྱལ་གཞི་རྟ་སྐྱར་དུ་མི་སྐྱར་ཞེས་བྱུར་མི་རུང་གི། ལྷན་པར་དེ་
 ལྟར་མ་སྐྱར་ཡང་སྐྱལ་གཞི་རྟ་སྐྱར་དུ་སྐྱར་བར་ཁས་སྤྲང་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་སྐྱར་བ་ལ་འབྱུང་
 པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྐྱལ་གཞི་རྟ་སྐྱར་དུ་སྐྱར་བར་འཛོག་ཀུས་པ་དེ། སྐྱ་མ་
 མཐའ་ལྟར་ན་སྤྱོ་འབྱུང་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྐྱར་བའི་དབང་གིས་འཛོག་གི། དེ་ལྟར་མིན་པར་སྐྱལ་གཞི་
 རང་གི་སྤོད་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་འཛོག་པ་མིན་ནོ། །ལྟ་མོ་བ་ལ་ནི་རྟ་སྐྱར་དུ་སྐྱར་བ་དེ་ནང་གི་
 སྤྱིའི་དབང་གིས་བཞག་པར་མི་འཆར་གྱི། གཞི་གང་དུ་སྐྱར་བ་དེར་རྟ་སྐྱར་མཚན་ཉིད་པ་ཅིག་ལུལ་གྱི་
 གོ་ས་མནན་ནས་བསྐྱར་པར་འཛིན་ནོ། །དེ་ནི་དཔེའི་སྟེང་ནས་སྤྱིའི་དབང་གིས་བཞག་པ་དང་མ་
 བཞག་པར་འཛིན་པའི་རྩལ་ཏེ། གཞི་དེར་སྐྱར་བ་དེ་གར་བ་ན་སྐྱར་བ་ལྟར་གྱི་སྤོད་ལུགས་སུ་འགྲོ་བ་

དང་མི་འགོ་བ་གཉིས་ཡོད་དོ།

དེ་ལེགས་པར་གོ་ན་ཚད་མའི་དབང་གིས་གཞལ་བྱ་འཛིག་པ་ལ། ཚད་མ་ཡང་སློ་ཡིན་པས་
དེས་གཞལ་བྱ་འཛིག་པ་ཡང་སློ་འི་དབང་གིས་བཞག་པར་འགྱུར་བས། དེས་ལོར་སྒྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་
ལྷགས་ཀྱིས་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ལེགས་པར་འགྱུར་རོ་སྒྲུལ་དུ། རྩོགས་དེ་གཉིས་འདྲེས་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་
དེ། ཚད་མའི་དབང་གིས་གཞལ་བྱ་འཛིག་པ་ནི་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་སྟོད་ལྷགས་ཚད་མས་རྟོགས་པའི་
དོན་ཡིན་པས། དེ་དང་སྒྲ་མ་གཉིས་གཏན་མི་འདྲ་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒྲུ་མའི་སྒྲུང་བ་ནི་རྣལ་འབྱོར་
སྟོད་པའི་དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་རང་རིག་མཐོན་སྒྲུལ་དང་། བྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པའི་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ནས་
རྩོགས་སམ་བར་སྒྲུང་ལྟ་བུའི་གཞི་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མཐོན་སྒྲུལ་ཀྱིས་འགྲུབ་པ་ལ། སྒྲུང་བ་ལྟར་དུ་
མེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་ན་མིག་མ་བསྐྱད་པས་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་ལས། དེས་མ་མཐོང་བའི་བྱིར་
ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ལེགས་པ་ན་དེར་སྒྲུང་དང་དེས་སྟོང་གཉིས་ཚོགས་པ་གྲུབ་པ་ན། གྲུབ་
མཐར་མ་ཞུགས་པའི་ཐ་སྙད་པའི་སློ་རང་དགའ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་བརྒྱན་པར་འགྱུར་བས། དེ་དང་
གཟུགས་བརྒྱན་གང་དུ་སྒྲུང་བས་སྟོང་པ་གྲུབ་པའི་སློ་ནི་རིགས་ཤེས་ཐ་རགས་གང་དུ་ཡང་མི་འོང་དོ། །ཐ་
སྙད་པའི་སློ་རང་དགའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདེན་གྲུབ་ཡིན་ན་ཡང་། དེར་སྒྲུང་བྱུང་ན་དེས་སྟོང་
མི་འོང་ལ། དེས་སྟོང་བྱུང་ན་འང་དེར་སྒྲུང་མི་འོང་བས། དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་བྱུང་ན་སློ་རང་དགའ་བའི་
བརྒྱན་པ་འོན་ཏེ།

གསུམ་པ་(དཔེ་དོན་ལ་སྒྲུང་ནས་བཤད་པ་)ནི། སྒྲུ་མའི་ལྟ་མོ་བ་མིག་བསྐྱད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་
ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བྱི་ནང་གི་ཚོས་འདི་རྣམས་བདེན་པར་ཡོད་པར་སྒྲུང་བ་ན། སློ་ལ་སྒྲུང་བའི་དབང་
གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཚོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟོད་ལྷགས་ཞིག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་
ཞུགས་པའི་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ནོ། །རང་རྒྱུད་པས་འདི་ལྟར་བཞག་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་བའི་
དགག་བྱ་འཛིན་པའི་སློ་ལ་ལྟོས་ན་གིན་དུ་རགས་པས། ཐ་བའི་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྟེས་ནི་མིན་ནོ། །
ནམ་ཞིག་བདེན་འཛིན་དེས་བརྒྱུད་པའི་བདེན་གྲུབ་རིགས་པས་ལེགས་པ་ན་སྒྲུ་མ་མཐར་བཞིན་དུ་བྱི་
ནང་གི་ཚོས་རྣམས་ལ། བདེན་གྱི་སློའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པའི་སྟོད་ལྷགས་ཡོད་པར་མི་འཛིན་པར།
སློའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ཅུམ་དུ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཚད་མས་མི་གནད་པའི་སློའི་
དབང་གིས་བཞག་པ་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱི། སློའི་དབང་གིས་གང་བཞག་ཐམས་ཅད་ཐ་

སྒྲུབ་ཏུ་ཡོད་པར་མི་འདོད་དོ། །ས་པོན་ལས་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་ཀྱང་། སྒྲུབ་ཀྱི་རང་གི་
 དོས་ནས་ས་པོན་ལས་སྒྲུབ་པ་ཡང་མི་འགལ་བ་ནི། སྒྲུབ་གཞིའི་དོས་ནས་ཀྱང་རྟག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་དང་
 འདྲ་སྟེ། དེས་ཐ་སྒྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱང་རང་གང་ལ་སྒྲུབ་བའི་སྒྲུབ་
 དབང་གིས་ཡོད་པར་འཛོག་པས། དེ་ཐ་སྒྲུབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཛོག་པ་ལ་མ་ཁུབ་པ་མེད་དོ། །དེས་ན་སྒྲུབ་
 མ་རྟག་ཏུ་སྒྲུབ་ཡང་དེས་སྒྲུབ་པ་བཞིན་དུ། ལུས་སོགས་ཐམས་ཅད་ལུས་སོགས་སྒྲུབ་ཡང་ལུས་
 སོགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ནི། སྒྲུབ་དང་ཆོས་གཞན་རྣམས་དཔེ་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་
 ཆོས་དེ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དཔེ་དོན་སྒྲུབ་པ་ཡང་དེར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི་དེ་དངོས་མིན་པར་
 འགྱུར་པའི་ཐིམ་རོ། །ནམ་ཞིག་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲུས་པ་ན། དེའི་རོང་
 གཉིས་སྒྲུབ་ཐམས་ཅད་ཉེ་པར་ཞི་བ་ནི་མིག་མ་བསྐྱད་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་པ་དང་
 འདྲའོ།

འོག་ནས་རང་རྒྱུད་པས་རིགས་པས་འགོ་གཙུག་ལ་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་མི་སྟོན་པས།
 འདིར་དེའི་ལུགས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་པ་བཞིན་དུ་འཆར་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་གོ་སླ་བར་བཞེད་ན།
 ཤེས་བྱ་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་གཉིས་སྒྲུབ་ཆོན་ཆོད་པའི་དང་པོར་དངོས་པོ་ལ་བཤད་ན། དངོས་པོ་
 ལ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་སྒྲུབ་ཆོན་ཆོད་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་ལ་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་
 ཀྱི་ཆ་མེད་དང་། ཤེས་པ་ལ་དུས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆ་མེད་དགག་པ་གཞན་ནས་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་ལ། དངོས་པོ་
 ལ་ཆ་བཅས་ཀྱིས་ཁུབ་པར་བསྒྲུབ། དེ་ནས་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་ཀ་རོ་བོ་ཐ་དད་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་
 འགྱུར་པས་དགག་ལ་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བསྟན། དེའི་ཆོད་ལ་ཡིད་ཇི་ལྟར་གཏད་པ་ན། ཡིན་ཚུལ་རོ་བོ་
 གཅིག་ཡིན་ཀྱང་སྒྲུབ་ཚུལ་ལ་རོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་པ་སྟོན་དུ་མེད་པས། སྒྲུབ་པ་བཞིན་དུ་དེར་སྒྲུབ་པ་
 དང་དེས་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ཆོགས་པར་གཏན་ལ་དབབ། དེ་ནས་དེ་འདྲ་དེ་སྟོལ་སྒྲུབ་པའི་དབང་གིས་
 བཞག་པའི་བརྒྱན་པའི་སྟོན་ལུགས་ལ་འགལ་བ་མེད་ཀྱང་། གཞི་དེ་སྟོལ་སྒྲུབ་པའི་དབང་གིས་
 བཞག་པ་མིན་པའི་སྟོན་ལུགས་ཡིན་ན་གཏན་མི་རིགས་ཏེ། སྒྲུབ་བཤད་པའི་བདེན་གྲུབ་ལ་གནས་
 ཚུལ་དང་སྒྲུབ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཐིམ་རྟེ། བདེན་པར་གྲུབ་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བརྒྱན་
 པ་སྤངས་ཏེ་གནས་དགོས་པའི་ཐིམ་དང་། རོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྟོན་པ་འབྲུལ་བར་འགོ་དགོས་
 པས་རོ་བོ་གཅིག་པ་ལ་གཞོད་པའི་ཐིམ་རོ། །དེ་གྲུབ་ན་ནི་དངོས་པོར་མེད་པ་རྣམས་བདེན་པར་གྲུབ་

པ་ཡང་རིགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་ཅུས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ཡང་གཟུགས་ཅན་
འགའ་ཞིག་ལ་བྱལ་བ་ཁས་སྤང་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་གར་ལ་བྱལ་བའི་ཆ་དང་ཚྭ་གས་གཞན་ལ་
བྱལ་བའི་ཆ་ཁས་སྤང་དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་བྱལ་བའི་ཆ་དུ་མ་དང་། གློ་མ་ཕྱི་ཐ་
དད་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཆ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཡོད་ལ། འདུས་མ་བྱས་གཞན་ཡང་དེ་དང་འབྲ་བས། ཆ་དུ་
མ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་རོ་བོ་ཐ་དད་མི་རུང་བས་རོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། དེ་བརྟེན་པ་ལ་རུང་གི་བདེན་
ཟུལ་ལ་མི་རུང་བས། རྒྱུ་བཞིན་བཀག་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་འགྱུར་བོ། །དེ་ལྟར་
བྱེད་པ་ཞིབ་འཆོལ་བ་ཤས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་པས། ཆ་དང་ཆ་ཅན་དངོས་པོ་ཁོན་ལ་ཅི་བ་ནི་གློ་གྲོས་
རྒྱུས་པའི་སྒྲིན་ནོ། །

ཡུལ་མཐས་གློ་མ་བརྒྱུར་བ་ལ་གྲགས་པའི་བརྟེན་པ་ནི་དབུ་མ་པ་འདོད་པའི་བརྟེན་པ་
དང་དོན་མི་གཅིག་པས་གློས་བཞག་ཀྱང་དེ་དག་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ལ་དེ་ཙམ་ལ་
གློས་བཞག་ཏུ་མི་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་གློ་ལ་སྤྲང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཚྭ་ལུགས་
མེད་ཀྱང་། དེའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཚྭ་ལུགས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པ་ཅིག་ཡོད་པ་
ལུགས་འདི་ལ་མི་འགལ་བས། དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་གློའི་རོ་མི་འབྲ་བ་ཆེན་པོ་འོང་ངོ་། །
ད་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་ལ་ལུགས་འདིའི་བདེན་པ་དང་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོས་འཛིན་དང་། དེ་འགོག་པའི་
རིགས་པ་མདོར་བསྡུས་ལ་ལེགས་པར་བྲིད་ནས། དེའི་ངོག་ཏུ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་པསྟན་ན་ལྟ་
བ་དམིགས་ལེགས་པར་བྱེད་པར་མཐོང་ནས་འདིར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་བཟུང་བ།

གཉིས་པ་(དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་བཟུང་བ་)ནི། ལུགས་འདི་ལ་ཆོས་རྣམས་
རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་འཛིན་ཚུལ་ཤེས་ན། དེ་ལས་བསྒྲོག་སྟེ་འཛིན་པའི་བདེན་
འཛིན་བདེ་བླག་ཏུ་ཤེས་པར་འགྱུར་བས། འདི་ལ་གཉིས། ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཛིན་
ཚུལ་དང་། དེ་ལས་བསྒྲོག་སྟེ་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་བསྟན་པ་འོ། །

དང་པོ་ནི། ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས། ལྷ་ཆོགས་ཡིད་དགའ་མེ་རྟོག་ཁ་སྤྲེལ་བ། །
གསེར་གྱི་ཁང་མཆོག་འབར་བ་ཡིད་འོང་བ། །འདི་ན་དེ་ལ་འང་བྱེད་པ་འགའ་མེད་དེ། །དེ་དག་རྟོག་

པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན། རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཛིག་རྟོག་རྟོག་པ་བྱུགས་ཏེ།^{༡༡༩} ཞེས་ཆོས་
རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བྱུགས་པ་ཙམ་དང་
རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་གསུངས་པ་གཞན་ཡང་མང་ངོ་། །རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་།
འཛིག་རྟོག་མ་རིག་སྟེན་ཅན་དུ། གང་གིས་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་གསུངས། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་འཛིག་རྟོག་
འདི། རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་ཅིས་མི་འཐད།^{༡༢༠} །ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་འགྲེལ་པར། འཛིག་རྟོག་
རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པ་རྟོག་པས་བྱུགས་པ་ཙམ་དུ་བཤད་ཅིང་།^{༡༢༡} བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་།
རྟོག་པ་མེད་པར་འདོད་ཆགས་ལ། མོགས་ལ་ཡོད་ཉིད་ཡོད་མིན་ན། །ཡང་དག་དོན་དང་རྟོག་པ་
ཞེས། རྟོག་དང་ལྡན་པ་སྟེན་འཛིན།^{༡༢༢} །ཞེས་གསུངས་གིང་དེའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། རྟོག་པ་
ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། རྟོག་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི། གོར་མ་ཆག་པར་
ཐག་པ་བསྟོགས་པ་ལ་བྱུགས་པའི་སྒྲུལ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་དེས་སོ།^{༡༢༣} ཞེས་
གསུངས་ཏེ་ཡང་དག་དོན་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའོ། རྟོག་པ་ནི་དེ་ལ་བསྟོན་ཏེ་སྟེབས་པའོ། །འགྲེལ་
པ་དེར་ཆགས་སོགས་རྣམས་ཐག་པ་ལ་སྒྲུལ་དུ་བྱུགས་པ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ།^{༡༢༤}
ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐག་པ་ལ་སྒྲུལ་དུ་བྱུགས་པ་ལྟར་རྟོག་པས་བཞག་པར་འཆད་པའོ།

དེ་ལ་བླ་པོའི་མདོག་དང་འབྲེལ་ལུགས་སྒྲུལ་དང་འདྲ་ཞིང་། ལུལ་མིགས་ལ་བར་སྒྲུབ་པ་ན་
ཐག་པ་ལ་འདི་སྒྲུལ་ལོ་སྒྲུལ་པ་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་ཆེ་ཐག་པ་ལ་ཐག་པའི་ཆོགས་པ་དང་ཆ་ཤས་སྒྲུལ་གྱི་
མཚན་གཞིར་འཛིག་རྒྱ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། དེའི་སྒྲུལ་ནི་རྟོག་པས་བྱུགས་པ་ཙམ་མོ། །དེ་བཞིན་
དུ་སྒྲུབ་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་སྒྲུལ་པ་འབྱུང་བ་ན། ལུང་པོའི་སྟེང་ནས་སྒྲུལ་གྱི་ཆོགས་པ་དང་།
དུས་གཅིག་པའི་ཆོགས་པ་དང་དེའི་ཆ་ཤས་དེའི་མཚན་གཞིར་འཛིག་རྒྱ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ་རྒྱས་
པར་འགན་ནས་འཆད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དང་སྒྲུབ་པོའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་དེའི་གཞིར་
འཛིན་རྒྱ་ཡང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། ང་དེ་ནི་རྟོག་པས་སྒྲུབ་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི།
རག་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །འདི་ནི་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། སྟེས་བྲུས་མིན་ཅུ་
མ་ཡིན། མེ་མིན་རྒྱང་མིན་ནམ་མཁའ་མིན། རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཀུན་མིན་ན། །དེ་ལས་གཞན་ན་སྟེས་
བྲུག་དང་།^{༡༢༥} ཞེས་སོ། །དེ་ལ་སྟེས་བྲུའི་གང་ཟག་དང་སེམས་ཅན་དང་དང་དང་བདག་གོ། སེམས་ནས་
རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་བར་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དྲུག་གི་ཆ་ཤས་དང་། ཀུན་མིན་གྱིས་ཁམས་གྱི་

ཚོགས་པ་གང་ཡང་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་པ་བཀག་གོ། ཚོག་ཐ་མས་ཁམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་
ཟག་ཏུ་འཛོག་པ་བཀག་གོ། ཉེ་ལྷན་འང་གང་ཟག་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་མིན་ལ། གུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་
སོགས་གང་ཟག་ཏུ་བཞེད་པ་ཡང་མིན་པས། འགྲེལ་པ་མཛད་པས་བཀུལ་བ་ལྟར་འཕགས་པ་ཡང་
བཞེད་དོ།

གང་ཟག་རྟོག་པས་བཞག་ལྷགས་དེ་ལྟར་ཤེས་ན། ཚོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟོག་པས་
བཞག་ལྷགས་དེ་དང་འབྲ་སྟེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། རི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གིས་འདུ་ཤེས་
ནི། ཤེས་པ་དེ་བཞིན་གུན་ལ་སྒོས་སྤྱར་བྱ།^{༡༤༠} ཞེས་དང་། འཕགས་པ་སྤྱད་པ་ལས་ཀྱང་། བདག་
རི་འབྲ་དེ་དེ་འབྲར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤེས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རི་འབྲ་དེ་འབྲར་ཚོས་གུན་
ཤེས།^{༡༤༡} ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། སྒྲིམ་བུ་ཁམས་དྲུག་འདུས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་དག་མ་ཡིན་རི་ལྟ་བར། ཉེ་བཞིན་ཁམས་ནི་རེ་རེ་ཡང་། འདུས་ཕྱིར་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མིན།^{༡༤༢} ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། ཀླང་བ་དང་པོའི་དོན་ནི་སྒྲིམ་བུ་ཁམས་དྲུག་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
བདགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། ཀླང་པ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་དོན་ནི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་མེད་པ་མི་སྲིད་
པས། ཁམས་རེ་རེ་ཡང་རང་གི་ཆ་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་ཏུ་སྟེ་
རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མིན་པའོ། ཉེ་ཡང་ཆ་གས་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདགས་པ་ཡིན་ན། ཆ་
གས་དང་ཆ་ཅན་དེ་དེའི་གཞིར་འཛོག་ཏུ་མི་རུང་ལ། དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཡང་དེའི་
གཞིར་མི་སྲིད་པའོ། ལུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྟོག་པས་བཞག་ལྷགས་ཀྱི་ཆ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཐག་པ་
ལ་སྒྲུལ་དུ་བདགས་པ་དང་འབྲ་བ་ཡིན་ཀྱང་། ལུམ་སོགས་རྣམས་དང་ཐག་པའི་སྒྲུལ་གཉིས་ཡོད་མེད་
དང་བྱ་བ་བྱེད་པར་ལུས་མི་ལུས་སོགས་ནི་གཏན་མི་འབྲ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྒྲོད་ངེས་པར་བྱ་དགོས་
མི་དགོས་དང་། ཐ་སྒྲོད་བྱེད་པ་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་མེད་སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། རྟོག་པས་བཞག་པ་དེ་ལ་རང་རང་གི་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་ནི། ཚོག་དང་དོན་གྱི་འགྲེལ་མཛད་
རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་དང་ཞི་བ་ལྟ་དང་སྟོབ་དཔོན་འདི་གསུམ་གྱིས་འཕགས་པ་
ཡབ་སྐུས་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་ལྷགས་སྒྲན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། ཉེ་ལྷན་འབྲ་བ་མཐར་བྱག་པའི་དགའ་ས་
ཡང་འདི་ཉིད་དོ།

དེ་ལྟར་བྱས་ན་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མིང་ཙམ་ཕྱིར། རྣམ་མཁའ་

ཡང་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །འབྲུང་མེད་གཟུགས་ལྷ་ག་ལ་ཡོད། །དེ་བྱིར་མིང་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་མེད། །ཚོར་དང་
འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་དང་། །རྣམ་ཤེས་འབྲུང་བ་ལྷ་བྱ་དང་། །བདག་བཞིན་དུ་ནི་བསམ་བྱ་སྟེ། །དེ་བྱིར་
ཁམས་དྲུག་བདག་མེད་དོ།^{༡༤༩} །ཞེས་དང་། བསྟན་པ་དགས་པ་མ་གཏོགས་པར། །གང་ཞིག་ཡོད་
དམ་མེད་འགྱུར་བའི། །འཛིག་རྟེན་དོན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད།^{༡༥༠} །ཅེས་དོན་དམ་པར་མིང་ཙམ་ཡང་མེད་
པ་དང་། །བསྟན་དུ་མིང་གི་བསྟན་གྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པར་
གསུངས་པ་ལྷར་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གནས་སོ། །དེ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བརྟེན་ནས་གཞག་དགོས་པ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་དང་བརྟེན་ནས་སྦྱིས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་
ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་པ་དང་། བསྟན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་རང་དབང་བའི་ངོ་བོ་
མེད་པ་དང་། ཆོས་གང་ཡོད་པར་འཛིག་ན་འང་བཏགས་དོན་མ་བཅའ་བར་འཛིག་པ་རྣམས་ལེགས་
པར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་(དེ་ལས་བརྒྱུད་ཀྱི་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་བསྟན་པ་)ནི། སྤར་བཤད་པའི་མིང་གི་བསྟན་
གྱི་དབང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི། བདེན་པ་དང་དོན་དམ་པར་དང་ཡང་
དག་ཏུ་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོས་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་
པ་ལྷན་སྦྱོས་ཡིན་ལ། དེས་བརྒྱུད་པའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བརྒྱུད་གི་བདེན་ཚད་དོ། །དགག་
བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱུང་པར་སྦྱར་བའི་དོན་དམ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཤེས་དགོས་པ་ནི་འདིར་ཡང་འདྲ་ལ།
དབྱེ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་བདེན་པ་སོགས་གསུམ་དུ་གྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་བཞེད་ཀྱང་།
རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་སོགས་གསུམ་ནི་བསྟན་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་དེ། དེ་ཁོན་ཉིད་གིན་ཏུ་སྤར་བ་མེ་
ཞིག་ལ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་མི་རུས་པ་རྣམས། དེ་ལ་བཀྱི་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོར་
མཐོང་དོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡུལ་ཅན་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་སྟེ། དེའི་
དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ལ་དགག་བྱའི་བདག་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་བྱུང་ག་ནི་
གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། མིག་སྣ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་པ་
ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་གསུངས་པས། རང་བཞིན་དེ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་
པ་ནི་བདག་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་པར་བྱགས་ཀྱིས་རྟོགས་ཏེ། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་བདག་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་མེད་པ་ནི་

བདག་མེད་པའོ། །དེ་ནི་ཚུལ་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ཚུལ་གྱི་བདག་མེད་པ་
དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ།^{༡༥} །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང་། ཚུལ་དང་གང་
ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས།^{༡༦} །ཞེས་བདག་མེད་གཉིས་དགག་བྱའི་སྒོ་ནས་མ་ཕྱེ་བར་གཞི་
ཚུལ་ཅན་གྱིས་འབྱེད་པར་བཤད་དོ།

བདག་འཛིན་གྱི་འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྒྲིམ་ལ་ནི་རྩ་བར་ཡུང་པོ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བཀག་ཅིང་།^{༡༧}
འགྲེལ་པར་བརྟེན་ནས་བརྟགས་པའི་བདག་དམིགས་པར་གསུངས་པས།^{༡༨} རའོ་སྒྲུམ་པ་ཙམ་ཞིག་
སྒྲེ་བའི་དམིགས་པའི་ར་ཙམ་དང་། གང་ཟག་ཙམ་ཞིག་ལ་དམིགས་པར་བྱའོ། །རྣམ་པ་ནི་རང་འགྲེལ་
ལས། རར་འཛིན་བས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཡོད་དོ་སྒྲུམ་དུ་ཉེ་བར་བརྟགས་ནས། འདི་ཉིད་དུ་
བདེན་པར་མཛོན་པར་ཞེན་ཅིང་།^{༡༩} །ཞེས་གསུངས་པས་ང་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའོ། །
གཞན་ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བུ་ནི་ར་དང་བའི་སྒྲུམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་
ཞུགས་པ་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ནོ།^{༢༠} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྒྲིམ་གྱི་དམིགས་
པ་ལ་རའོ་སྒྲུམ་པའི་སྒོ་དང་གིས་སྒྲེ་དགོས་པས། རྒྱད་གཞན་གྱི་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་
པར་འཛིན་པའི་ལྟན་སྒྲིམ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྟན་སྒྲིམ་ཡིན་ཀྱང་འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྒྲིམ་མིན་ནོ། །
ང་དང་བའི་སྒྲུམ་པའི་རྣམ་པར་ཞུགས་ཞེས་པས་ནི་ར་ཙམ་དང་ར་ཡི་བ་ཙམ་འཛིན་སྒྲུངས་གྱི་རྣམ་པའི་
ཡུལ་དུ་སྟོན་པ་མིན་གྱི། དེ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྟོན་
པའོ། །བདག་གིར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྒྲིམ་གྱི་དམིགས་པ་ནི། ར་ཡི་བ་ཉིད་ཡིན་གྱི། རང་གི་
མིག་སོགས་དམིགས་པར་མི་བཟུང་དོ། །རྣམ་པ་ནི་དམིགས་པ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ར་ཡི་བ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའོ།

འོན་པར་གྱི་འདི་ཞེས་ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ནི་བདག་གི་རོ་སྒྲུམ་དུ་རར་འཛིན་
པའི་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ནོ།^{༢༡} །ཞེས་
མིག་ལ་སོགས་པའི་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་འདི་ནི་བདག་གི་ཡིན་ནོ་སྒྲུམ་དུ་ཞེན་པ་བདག་གིར་འཛིན་
པར་བཤད་པ་རི་ལྟར་ཡིན་སྒྲུམ་ན། དེ་ནི་མིག་སོགས་རྣམས་བདག་གི་བར་མཐོང་ནས་བདག་གི་བ་
ལ་བདེན་པར་མཛོན་པར་ཞེན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། བདག་གི་བའི་མཚན་གཞི་མིག་སོགས་དམིགས་
པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་འཛིག་ལྟ་དང་ཚུལ་གྱི་བདག་འཛིན་གཉིས་མི་འགལ་བར་

འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི། རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུགས་སྤང་སོགས་དང་། མིག་ནྤ་སོགས་དང་། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་པའི་སྤྲོད་ལ་སོགས་པའོ། །རྣམ་པ་ནི་རྣམ་བཤད་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་བདག་གཉིས་སུ་འཛིན་པ་དེ་ནི་འཁོར་བར་འཆིང་བའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྲོད་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། རྒྱུད་ཆེན་ལས་སྐྱེས་དངོས་རྣམས། །ཡང་དག་པར་ནི་རྟོག་པ་གང་། དེ་ནི་སྤོན་པས་མ་རིག་གསུངས། །དེ་ལས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་།^{༡༡༩} །ཞེས་ཚེས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་འཁོར་བའི་རྒྱ་བའི་མ་རིག་པར་གསུངས་ཏེ། ཚེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དེ་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་འབྱུང་བས། དེ་ལས་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་བར་བཤད་དོ། །མ་རིག་པ་དེ་ལྟོག་པ་ལ་དེས་རི་ལྟར་བརྒྱུད་བས་སྤོང་བ་དང་། རི་ལྟར་བརྒྱུད་བའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་དགོས་ཏེ། སྤྲོད་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། ཡང་དག་མཐོང་ཕྱིར་དངོས་སྤོང་བར། །ལེགས་ཤེས་མ་རིག་མི་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་མ་རིག་འགག་པ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འགག་^{༡༢༠} །ཅེས་དང་། ཚེས་དབྱིངས་བསྤོད་པ་ལས་ཀྱང་། བདག་དང་བདག་གི་ཞེས་འཛིན་པས། །རི་མྱིད་ཕྱི་རོལ་རྣམ་བཟླས་པ། །བདག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་མཐོང་ན། །མྱིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར།^{༡༢༡} །ཞེས་དང་། མཚོག་ཏུ་སེམས་ནི་སྤྱོད་བྱེད་པའི། །ཚོས་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན།^{༡༢༢} །ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱུ་པ་ལས་ཀྱང་། ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ན་ནི། །མྱིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར།^{༡༢༣} །ཞེས་དང་། དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །གཏི་མུག་བཙོམ་པས་བཙོམ་པར་འགྱུར། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ནི། །མཐོང་ན་གཏི་མུག་འབྱུང་མི་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་འབད་པ་ཀྱུན་གྱིས་འདིར། །གཏམ་དེ་ཁོན་བསྐྱད་པར་བར་བྱ།^{༡༢༤} །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་གཏི་མུག་ནི་དུག་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་གྱི་གཏི་མུག་ངོས་འཛིན་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཞིང་། མ་རིག་པ་དེ་ལྟོག་པ་ལ་སྤོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཟུང་མོའི་དོན་རྟོགས་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །འབྲེལ་པ་མཐོང་པས་ཀྱང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད།^{༡༢༥} །ཅེས་བདག་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སུན་ལྷུང་བའི་རྩྱལ་གྱིས་བདག་མེད་རྟོགས་དགོས་པར་གསུངས་སོ།།

དེའི་ཕྱིར་བདག་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སུན་མ་ལྷུང་བར་དེའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་པར་འགོ་བརྩུར་བསྐྱུས་

པ་ཅམ་བྱས་ཀྱང་། དེས་ནི་བདག་མེད་ལ་ཞུགས་པར་འཛིན་མི་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱ་མཚོན་ནི་
ཡིད་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་དམིགས་པ་དེ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཅིག་དང་། བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་ཅིག་
དང་། དེ་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་འཛིན་པ་ཅིག་དང་གསུམ་ཡོད་པས། བདེན་
མེད་དུ་མ་བརྒྱང་ཡང་བདེན་པར་འཛིན་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ། བདག་གཉིས་ལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་
བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཞུགས་མི་དགོས་ཏེ། སློ་ལུང་པོ་གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་ཏུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲེང་དུ་ངོས་བརྒྱང་ནས། རང་གང་ལ་
འབྱུལ་པའི་གཞི་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་བརྒྱང་བ་ལྟར་དུ་མེད་པར་གདམ་ལ་དབབ་དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟ་མིན་པར་
ཁ་ཕྱིར་ལྟའི་དགག་སྒྲུབ་ནི། རྒྱུ་མ་ནགས་ལ་སོང་པའི་རྗེས་སྤང་ལ་ཅུད་གཅོད་པ་དང་འབྲུ་བས་གན་
ད་དུ་མི་འགོའོ། །དེ་ལྟར་བདེན་འཛིན་ལེགས་པར་ངོས་ཟེན་ན། བདག་འཛིན་གཉིས་མིན་པའི་རྟོག་
པ་དུ་མ་ཅིག་ཡོད་པ་ཤེས་པར་འགྱུར་བས། རྟོག་པས་གང་བརྒྱང་གི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
དབྱེད་པའི་རིགས་པས་འགོག་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ཐམས་ཅད་ལྟོག་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་
ལས་བརྒྱམས་པའི་བཤད་དགོས་པ་མང་དུ་ཡོད་ནའང་། འགའ་ཞིག་ནི་གཞན་མང་པོར་བཤད་ཟེན་
ལ། འགའ་ཞིག་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བས་འདིར་མ་སྒྲིས་སོ། །

ལུང་གི་དོན་དེ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ རིགས་པས་བརྒྱབ་པ།

གཉིས་པ་(ལུང་གི་དོན་དེ་རིགས་པས་བརྒྱབ་པ་)ལ་གཉིས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་བརྒྱབ་
པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བརྒྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། མཐའ་བཞིའི་སྒྲེབ་བདེན་
པ་གཉིས་ཀར་དགག་པ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བ། རྟེན་འབྱུང་གི་སྒྲེབ་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་
འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་ཚུལ། རིགས་པས་དབྱེད་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེབ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་པ། དེ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་
བསྟན་པ། མཐའ་བཞིའི་སྒྲེབ་བཀག་པས་བྱུབ་པའི་དོན་འོ། །

དང་པོ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་མཉམ་པ་ཉིད་བཅུའི་ནང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེབ་མེད་པར་
མཉམ་པ་ཉིད་ཁོ་ན་རིགས་པས་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་གཞན་ནམས་བསྟན་པ་སྒྲེབ་

བར་དགོངས་ཏེ། འཕགས་པས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དང་པོར། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་
མིན། གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་
ཡིན།^{༥༥} ཞེས་ཉེ་བར་བཞེད་དོ། རྣམ་ཡང་དང་གཞར་ཡང་ནི་རྣམ་གངས་སོ། གང་ན་ཡང་ཞེས་
པའི་སྒྲ། འགར་ཡང་གི་སྒྲའི་རྣམ་གངས་གང་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་གཞི་སྟོན་པ་རྟེན་གྱི་ཚིག་གིས་ནི། ཡུལ་དང་
དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་བཤད་དོ། གཞི་དེ་གསུམ་དུ་གང་ཞིག་མི་སྐྱེ་བའི་གང་དག་གི་སྒྲ་རྟེན་པའི་
ཚིག་ནི། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་བཟོད་པའོ། རྟེན་ན་བདག་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་ནི། ཕྱི་ན
ང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་ཡུལ་དུས་གྲུབ་པའི་མཐའ་འགར་ཡང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་སྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་འདི་ལྟར་སྒྱུར་ཏེ་བཤད་བར་བྱའོ། རྟེན་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་ནམ་ཡང་གཞན་ལས་དང་།
གཉིས་ཀ་ལས་དང་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་སྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དམ་བཅའ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་
སྒྱུར་རོ། ཚིག་གསལ་ལས། བདག་ལས་དངོས་པོ་གང་དག་^{༥༦} ཅེས་བསྒྱུར་ཡང་འགྱུར་འདི་
ལོགས་སོ། ཡུལ་གྱི་དབང་གིས་ཡུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་གྱིས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། དུས་གྱི་དབང་གིས་དུས་
འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་ལོ་རྟོག་མི་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནམ་སྟེ་མ་ཡ། ཡུལ་དུས་གང་ན་ཡང་ཞེས་པས་འགོག་
པས་ནམ་ཡང་ཞེས་སྟོས་པ་དོན་མེད་པ་མིན་ནོ། རྟེན་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་ཡང་།
དངོས་པོར་སྒྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་སྟེ་སྒྲུབ་པ། གྲུབ་མཐའ་གང་ན་ཡང་ཞེས་པས་འགོག་
པས། དངོས་པོར་སྒྲ་བའི་ལུགས་ལ་མི་སྐྱེ་ཞེས་སྟོན་པ་མིན་ནོ།

རང་འབྲེལ་ལས་འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་རང་ལས་སྐྱེ་བ་
དང་འབྲེལ་གྱི། ཡོད་པ་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ག་པ་དོན་གྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།^{༥༧} ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན་ནི་རྟེན་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་དམ་བཅའ་དང་། རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་རྟགས་བསྟན་པར་
འཆད་པ་ལྟར་སོ་སོར་མི་གཅོད་པར། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན། ཞེས་སྐྱེལ་བར་བྱ་ཞེས་པ་སྟེ་
གཞན་གསུམ་ལའང་དེ་ལྟར་སྐྱེལ་ལོ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མཐའ་བཞིའི་
སྐྱེ་བ་གང་རུང་ཁས་སྒྲུང་དགོས་པས་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅེས་སྟོས་སོ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ཞིག་ན་
རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་བ་དག་ག་པ་ཡང་ལྷགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པས། དེ་ལྟར་སྒྱུར་བ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་
མེད་མི་འགྲུབ་པའི་སྟོན་མེད་པ་ནི་ཚིག་གི་མའི་དོན་ནོ། རྟེན་ན་དབུ་མ་སྒྲུང་བར་བཤད་པ་ལྟར་^{༥༨}
མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ལག་ག་པ་རྟགས་སུ་བྱས་ནས། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་སྒྲུབ་པ་མི་རུང་ཞེས་པ་

མིན་གྱི། ལྷ་མ་ལོ་མོ་མོ་གཅིད་པ་གཞུང་དེའི་དོན་མིན་ཞེས་པའོ། དངོས་པོ་རྣམས་ཡུལ་དུས་གྲུབ་
 པའི་མཐའ་འགར་ཡང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སྒྲུབ་བ་དང་། ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་།
 རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་གྱི། རྟོགས་པ་ཞི་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་ནི་
 མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྒྲུབ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར་དང་།^{༡༤༩} ཞེས་
 གསུངས་པས་གཞན་སྐྱེ་ནི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་མིན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
 རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ལ་བསམས་ནས་བྱས་པས། དེ་ཁས་བླངས་ན་རང་བཞིན་
 དང་བཅས་པར་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། རྟོགས་འདི་ལ་ནི་གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དོ། །རྒྱ་
 འབྲས་གཉིས་དོ་བོ་ཐ་དད་པར་ཐ་སྙད་དུ་འདོད་མོད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གཞན་སྐྱེའི་དོན་མིན་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་
 ཚོས་རེ་མེས་ཀྱང་དོ་བོ་གཉིས་གཉིས་འཛིན་པར་གསུངས་པ་ལྟ་རོ་བོ་གྲུབ་པ་ཡོད་ཀྱང་། རང་བཞིན་
 གྱིས་སྐྱེ་བའི་རོ་བོར་མི་འདོད་པ་བཞིན་ནོ།།

ཚིག་གསལ་ལས་དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་མེད་དགག་ཏུ་བཤད་པ་ནི།
 དམ་བཅའ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་འདྲ་བས། རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་
 བརྒྱབ་བྱ་ནི་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། འཛིག་རྟེན་དེ་ན་
 རི་སྟེང་སྒྲུ་ཡོད་པ། །ཐམས་ཅད་དངོས་མེད་ཅི་ཡང་མེད་པ་ཞེས། །བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བས་ན།
 མེད་པར་དགག་པ་བརྟོད་པར་འདོད་པའི་བྱིར། དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་ནི་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་
 ཡིན་ནོ།^{༡༥༠} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་རོ། །རང་འབྱེལ་ལས་དམ་བཅའ་བ་བཞི་པོ་དེ་རྗེས་སུ་བརྟོད་
 བས་རིགས་པས་བརྒྱབ་པའི་བྱིར་བཤད་པ།^{༡༥༡} ཞེས་གསུངས་གིང་། འོག་ནས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་
 བཀག་པ་དྲགས་སུ་བྱས་ནས། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བར་གསུངས་པ་དང་།
 ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་མཐའ་། དེའི་བྱིར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
 བྱ་བ་འདི་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ལ།^{༡༥༢} ཞེས་གསུངས་པས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་
 བརྒྱབ་པར་མི་འདོད་པ་མིན་ནོ། །ཚིག་གསལ་ལས། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་ནི་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་
 བ་འགོག་པ་ཙམ་གྱི་འབྲས་སུ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།^{༡༥༣} །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྒྲོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་པ་
 རོལ་པོས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་དམ་བཅས་པ་འགོག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་གྱི། དེ་ལས་གཞན་མི་སྒྲུབ་
 པའི་དོན་ཡིན་གྱི་བཀག་པ་ཙམ་སྒྲུབ་པ་འགོག་པ་མིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ། ཁོ་བོ་ཅག་འདི་མེད་པ་དང་

ཡོད་པར་མི་སྐྱབ་ཀྱི། གཞན་གྱིས་ཡོད་པར་བདག་ས་པ་དང་མེད་པར་བདག་ས་པ་འགོག་སྟེ། མཐའ་གཉིས་བསལ་ནས་དབུ་མའི་ལམ་སྐྱབ་པར་འདོད་པའི་བྱིར་རོ།^{༡༤༥} །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་པ་རོལ་པོས་ཁས་སྐྱབས་པའི་ཡོད་མཐའ་དང་། མེད་མཐའ་གཉིས་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དེ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་མི་སྐྱབ་ཅིས་པའི་དོན་ནོ། །མཐའ་གཉིས་བཀག་པ་ཙམ་མ་བསྐྱབས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མཐའ་གཉིས་བསལ་ནས་དབུ་མའི་ལམ་སྐྱབ་པར་གསུངས་པས་སོ། །རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཡང་མིན་ན་ནི་ཐུང་གསུམ་མེད་པས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚེད་རྫོག་ལས། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་མེད་ཉིད་གྱིས། ཅི་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་ལ་རྫོག་། རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ལོག་ན། རང་བཞིན་ཉིད་དུ་རབ་གྲུབ་འགྱུར།^{༡༤༦} །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་འདྲ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་ཁས་ལེན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་པར་མི་འགྱུར་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། །རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ཡང་ཡང་བཤད་ཟིན་པས་མ་སྟོན་སོ། །

འོན་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤྱིར་དགག་པ་ནི་སྟོན་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་ཏྲོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། རང་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་ལ་དགག་བྱ་བཅད་པ་ཙམ་དགག་པ་མིན་ལ། ཆོས་ཉིད་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་ལྟ་བུ་སྐྱས་དགག་བྱ་དངོས་སུ་མ་བཅད་ཀྱང་དེའི་དོན་སྟོ་ལ་འཆར་བ་ན། སྟོན་པ་བཅད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བ་རྣམས་དགག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་གཉིས་ལས་མེད་དགག་ནི་^{༡༤༧} སྟོན་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་པ་ལམ་མི་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྲམ་ཟེས་ཆང་འཕྱང་དུ་རུང་མི་རུང་དུས་པ་ན། ཆང་མི་བརྟུང་ངོ་ཞེས་པ་ནི་ཆང་འཕྱང་བ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་བརྟུང་བ་བརྟུང་ངོ་ཞེ་ལམ་མི་བརྟུང་ངོ་ཞེས་མི་སྐྱབ་པ་བཞིན་ནོ། །མ་ཡིན་དགག་ནི་སྟོན་དགག་བྱ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་ལམ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྟེས་བྲུག་ཅིག་དམངས་རིགས་སུ་སྟོན་འདོད་པ་ན་འདི་བྲམ་ཟེས་ཡིན་ཞེས་པ་ནི། བྲམ་ཟེ་བཀག་པ་ཙམ་མིན་གྱི་བྲམ་ཟེ་ལས་གཞན་པ། དེ་ལས་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་དམན་པའི་དམངས་རིགས་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་ལ་དངོས་དང་ཤུགས་དང་སྐལ་པ་གྱིས་འཕངས་པ་གསུམ་སྟེ། དང་པོ་ནི། བདག་མེད་པ་ཡོད་ཅིས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་དགག་བྱ་གཅོད་པ་དང་། ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་གཉིས་ཀ་ཆོག་གཅིག་གིས་སྐྱབ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། མཚན་སྤྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་མི་ཟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་དོན་གྱིས་བསྟན་པའོ། །དེ་གཉིས་ནི་དངོས་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་རེ་

རེ་བ་ཡིན་ལ། གཉིས་ཀ་ལྟན་པ་ནི་མཆོད་སྦྱོན་ཆོན་པ་ཉིན་པར་མི་ཟ་བ་རིད་པ་མིན་པ་ཡོད་ཅིས་པ་
ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྦྱེས་བྱ་ཞིག་རྒྱལ་རིགས་དང་བྲམ་ཟེ་གང་རུང་གཅིག་ཏུ་ངེས་གིང་ཁྱད་པར་
མ་ངེས་པའི་སྐྱབས་སུ། འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་ཆོག་གིས་མི་སྟོན་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་
སྟོན་མའི་འབྲེལ་བ་གད་དུ་བྲངས་པ་ལས། དགག་པ་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དང་། ཆོག་གཅིག་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པ་དང་། །དེ་ལྟར་རང་ཆོག་མི་སྟོན་པ། །མ་ཡིན་གཞན་པ་གཞན་ཡིན་ལོ།^{༢༡)} །ཞེས་སོ། །ཁ་ཅིག་
གཞི་སྐྱབ་པ་དག་ཆོགས་ན་མེད་དགག་མིན་པར་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་དེ། བྲམ་ཟེ་སྐྱབ་པ་ཡིན་པས་བྲམ་
ཟེས་ཆང་མི་འཐད་པ་དགག་བྱ་བཅད་ཅུམ་ཡིན་པ་མི་འགོག་པའི་བྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྐྱུ་མའོན་གྱུར་ཡིན་
པས་སྐྱུ་མི་རྟག་པ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་པ་མི་འགོག་པ་བཞིན་ལོ། །གཞན་དག་གཞི་དང་ཆོགས་ན་ཆོས་
གཞན་འཕངས་སོ་ཞེས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བྲམ་ཟེ་ལྟ་ནི་ཆོས་གཞན་འཕེན་མི་འཕེན་ཅི་བའི་གཞི་
ཡིན་གྱི། འཕངས་པའི་ཆོས་གཞན་མིན་པའི་བྱིར་རོ།

དེ་ལྟར་འཕགས་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་འདིར་བཀོད་པ་ནི།

དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག། གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་པར་ནིག་ལ་ཡོད།

འབྲས་བུ་དེ་ཉིད་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བ་མིན་པ་དང་། རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་
པའི་རྒྱ་གཞན་དག་ལས་ལྟ་འབྱུང་བ་ག་ལ་ཞིག་སྟེ་དེ་མེད་པ་དང་། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་
འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་མེད་པར་ནི་འབྱུང་བ་ག་ལ་ཡོད་དེ་མེད་དོ། །དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་ཡོད་ན་མཐའ་བཞིའི་སྟེ་བ་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་ལ་རྒྱ་ཡོད་མེད་
གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ཅིང་། རྒྱ་ཡོད་པ་ལ་རང་གཞན་རེ་རེ་བ་དང་གཉིས་ཀ་ཆོགས་པ་ལས་སྟེ་བ་
གསུམ་དུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པས་དམ་བཅའ་བཞིས་ཆོག་གོ།

རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་མེད་པ་རིགས་པས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་པ་ལས།
བདག་ལས་སྟེ་བ་དགག་པ།

གཉིས་པ་(དེ་རིགས་པས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་པ་)ལ་བཞི། བདག་སྟེ་དགག་པ། གཞན་སྟེ་དགག་

པ། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ། རྒྱ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འགྲེལ་བ་
 མཛད་པའི་རིགས་པས་དགག་པ། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་པས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་མཁན་གྱི་ལུགས་དགག་པ། གྲུབ་མཐའ་སྒྲོ་མ་བསྐྱར་
 པའི་ཐ་སྐྱད་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
 རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དགག་
 པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་ན་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། རོ་བོ་གཅིག་པ་
 ལས་སྐྱེ་ན་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། དེ་དག་གི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།

དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།།

སྐྱེས་པར་རྒྱུ་བ་སྒྲུབ་ཡང་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་འང་མ་ཡིན་ཉིད།།༥།

དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བ་འདི་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་ངེས་ཤིང་། སྐྱེ་བཞིན་པ་སྐྱེ་
 པའི་བྱ་བའི་བྱེད་པ་པོ་ལྷུ་གུ་དེ་ནི། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལས་འབྱུང་ན་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ལ་འབྱུང་དགོས་
 པའི་ཡོན་ཏན་ལྷུ་གུ་པོ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷུ་གུའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་ཉིད་རྒྱར་རྒྱའི་དུས་
 བས་ཐོབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་གངས་ཅན་པ་རྣམས་རྒྱ་སྐྱེན་པའི་ཚུན་མོ་མོ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་
 འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་ཀྱི་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་རྒྱ་སྐྱེན་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་གཙོ་བོ་
 གཅིག་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་ན་མི་རུང་བས། རྒྱ་ནས་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་ཡང་། སྐྱེན་ཚུ་ལུང་
 སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ལྷུ་གུའི་རང་བཞིན་དང་དེའི་རྒྱ་སྐྱེན་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམས་
 ཕར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་དུ་འདོད་དེ། རྣམ་འབྱུར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམས་དེ་ལྟར་དུ་འདོད་དོ། །
 དེའི་ཕྱིར་སྐྱུ་གུ་པན་ཚུན་ཐ་དད་པ་པོ་ནར་འདོད་པས་ལྷུ་གུ་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་ཀྱང་། ལྷུ་གུ་
 བྱིས་པོ་ན་དང་དེའི་རང་བཞིན་ལས་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་ན། རང་བཞིན་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པས་རང་གི་རང་
 བཞིན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དང་ལྷུ་གུ་མི་གསལ་བ་རྒྱ་དུས་ན་ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་ནི་བདག་སྐྱེའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །
 གངས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ནི་སྐྱེ་བར་མི་སྒྲུབ་རྒྱ་ལས་སྐྱར་མི་གསལ་བ་ཕྱིས་གསལ་བར་
 འདོད་མོད་ཀྱང་དོན་འདྲའོ། །འདིས་སྐྱི་གསལ་ངོ་བོ་གཅིག་དུ་འདོད་པ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། སངས་
 རྒྱུ་པས་དངོས་པོ་དང་བུམ་པ་ངོ་བོ་གཅིག་དུ་འདོད་པ་དང་གཏན་མི་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་ལྷུ་གུའི་ངོ་

པོའམ་རང་བཞིན་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ས་པོན་གྱི་དུས་སུ་ཡོད་ན། ལྷ་གྲུ་འི་རོ་བོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་
 ལྷ་གྲུ་གསལ་བ་ཉིད་ཀྱང་མི་མྱོད་པས་རྒྱ་དུས་ནས་ལྷ་གྲུ་འི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོར་མ་ཟད། ལྷ་གྲུ་ཉིད་
 ཀྱང་ཡོད་དགོས་པས། དེའི་ཚེ་དེ་གྲུ་བ་པའི་འོག་ཏུ་སྤྲར་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དོན་གཏན་མེད་དོ།

གཉིས་པ་(ངོ་བོ་གཅིག་པ་ལས་སྐྱེ་ན་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་)ནི། སྐྱེས་ཟེན་པར་གྱུར་བ་སྤྲར་ཡང་སྐྱེ་
 སྐྱེས་ཟེན་པའི་འོག་ཏུ་ལྷ་བས་ནས།^{༡༧༩} སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། །འང་གི་སྐྱེས་ནི་རང་གི་
 རང་བཞིན་ལས་སྐྱེ་ན་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་མ་ཟད་པའོ། །གལ་ཏེ་གསལ་བའི་ཕྱོགས་འཛིན་ནའང་
 འབྲས་བུ་གསལ་བ་རྒྱ་དུས་ནས་ཡོད་ན་ནི་ཁས་སྤངས་དང་འགལ་ལ། མེད་ན་ནི་འབྲས་བུ་འི་གསལ་
 བ་དང་དེའི་རང་བཞིན་གཉིས་གཅིག་ཐ་དད་དབྱེད་ལ་དགག་གོ། །བདག་སྐྱེ་རིགས་པ་དང་འགལ་
 ཞེས་པ་དམ་པཅང་ཅམ་དུ་ཟད་པས་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་སྟོན་པ་ནི།

སྐྱེས་ཟེན་སྤྲར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་ན་ནི། ལྷ་གྲུ་ལ་སྟོགས་ནམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདིར་རྟེན་མི་འགྱུར་ཞིང་།
 ས་པོན་མྱོད་མཐར་སྐྱག་པར་པའུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། ཁི་ལྷར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ནམ་པར་འཛིག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར།།^{༡༨༠}

སྐྱེས་ཟེན་པའི་ས་པོན་སྤྲར་ཡང་ལྷ་བས་ནས་^{༡༨༡}སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་བ་སྐྱེ་
 འདོད་ན་ནི། ལྷ་མཚན་གང་གིས་ས་པོན་ལྷ་བས་ནས་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས། ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་སྤྲར་
 ཡང་ས་པོན་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གཤགས་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པས། ལྷ་གྲུ་དང་ལ་སྟོགས་པས་སྤོང་བུ་དང་སྐྱེ་
 བས་འཆང་བ་སྟོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འཛིག་རྟེན་འདིར་གཏན་རྟེན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །སྟོན་གཞན་ཡང་ས་
 པོན་དེ་ཉིད་པར་མ་ཆད་པར་མྱོད་པའི་མཐར་སྐྱག་པར་པའུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེས་ཟེན་པ་དེ་
 ཉིད་སྤྲར་ཡང་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་འབྲས་བུ་འི་རིགས་འདྲ་ནམས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ལྷ་འི་རིགས་
 འདྲ་ནམས་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེ་བའི་སྟོན་གཉིས་པ་སྟོན་ནས་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་བཞེད་པའོ།

གསུམ་པ་(དེ་དག་གི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པ་)ནི། ཅི་སྟེ་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཐན་འདོགས་པའི་རྟེན་རྒྱ་
 དང་། དབྱེད་ཀྱི་དུས་ལ་སྟོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་ནི། ས་པོན་སྤང་རོ་ལྷ་བར་ནམ་པར་འགྱུར་བ་བྱེད་
 ཅིང་། ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལ། ལྷ་གྲུ་ཡང་རང་སྐྱེད་པ་པོ་ས་པོན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་འགལ་
 བའི་ཕྱིར། ས་པོན་འགག་པར་བྱེད་ཅིང་འབྱུང་བས་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་སྟོན་གཉིས་སྤྲར་པའི་

ཉེས་པའི་སྐྱབས་མེད་ལ། ས་སྐྱུག་གི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་གཞན་མ་ཡིན་པས་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བ་
ཡང་མ་ཡིན་ནོ་སྐྱམ་ན། འདི་ཡང་མི་རུང་སྟེ་གང་གི་ཕྱིར་ས་སྐྱུག་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཉིས་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་གཅིག་ཡིན་པས། རི་ལྟར་ན་སྐྱུ་གུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ས་བོན་དེ་རྣམ་པར་འཛིག་པར་བྱེད་པར་
འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྐྱུ་གུས་སྐྱུ་གུ་འཛིག་པར་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ་སྐྱམ་དུ་བསམས་སོ། །འདི་འདྲ་
བའི་གནད་པ་མཐོང་ཡང་མི་ལྡོག་པ་ནི། སྐྱུ་གུས་ས་བོན་འཛིག་པ་ནི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་སྟངས་ནས་ཡིན་པས།
རང་གིས་རང་འཛིག་པ་དང་གཞན་འདྲ་སྐྱམ་དུ་ཕྱོད་པ་བྱུང་བས་ཡིན་ལ། རོ་བོ་འམ་རང་བཞིན་ཐམས་
ཅད་པར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་དུ་སོང་ན་རྣམ་འགྱུར་སོ་སོ་བ་ཡང་མི་འགྱུར་བས་གནད་པ་སྤང་མི་རུས་སོ། །

གཉིས་པ་(རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དགག་པ་)ལ་གསུམ། ས་སྐྱུག་གཉིས་ལ་དབྱིབས་
སོགས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་བས་དགག་ དེའི་ཉེས་སྟོང་གི་ལན་དགག་ གནས་སྐབས་གཉིས་ཀྱི་རེ་
རེར་གཉིས་ཀ་འཛིན་མི་འཛིན་མཚུངས་པར་ཐལ་བས་དགག་པ་འོ། །དང་བོ་ནི།

བྱེད་རྒྱས་བོན་གྱི་ལས་ཐ་དད་སྐྱུ་གུའི་དབྱིབས་དང་ནི། །ཁ་དོག་རོ་རྩས་སྒྲིན་པའི་ཐ་དད་ཁྱོད་ལ་མེད་པར་འགྱུར།

སྒྲིན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། སྐྱུ་གུ་སྟེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ས་བོན་གྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་
སོགས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་སྐྱུ་གུའི་རིང་བྱང་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་དང་། རྩེ་སེར་སོགས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་།
མངར་རྒྱར་སོགས་ཀྱི་རོ་དང་རྩས་མཐུད་དང་། སྒྲིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་དད་པ་ཁྱོད་ལ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ།
ས་སྐྱུག་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རང་བཞིན་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱེད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་
ཐལ་བ་ལས་ཐ་མི་དད་པར་དམིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཀུན་ནས་གཅིག་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྒྲོག་པ་འཕེན་པ་མཛད་དེ། བསྒྲོག་པ་འཕེན་པ་དང་བསྒྲོག་པ་རང་རྒྱུད་འཕེན་
པ་ལ་བྱེད་པར་གིན་ཏུ་ཆོའོ། །དེ་ལ་རྩས་མཐུན་གཞན་འབྲུམ་གྱི་སྒྲན་ལུས་དང་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་ནད་དེ་
སེལ་བ་དང་། ཅི་སྒྲན་སོགས་འགའ་ཞིག་བཅངས་པ་ཙམ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགོ་བ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་
པར་སྒྲིན་པ་ནི་རྟེན་མི་འདྲ་བ་ལས་ཇེས་ཀྱི་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དཔེར་ན་འོ་མས་བཅུས་པ་སོགས་
ལས་སྐྱུ་རུར་དང་། ཅི་ཅི་ཡིང་སོགས་ལ་རོ་མངར་པོར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ (དེའི་ཉེས་སྒྲོང་གི་ཡན་དགག་པ་) ཅེ།

གལ་ཉེ་སྒྲུང་གི་བདག་གི་དངོས་པོ་བསལ་ནས་དེ་ལས་གཞན།

ངོ་བོར་འགྱུར་ན་དེ་ཆེ་དེ་ཡི་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་འགྱུར་།། ༡༠ །

ཅི་སྟེ་ས་པོན་གྱི་གནས་སྐབས་བཏང་ནས་སྐྱུ་གུའི་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བས། ས་
སྐྱུ་གུའི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ས་པོན་དེ་ཉིད་སྐྱུ་གུར་འགྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེན།
གལ་ཉེ་སྒྲུང་གི་ས་པོན་གྱི་བདག་གི་དངོས་པོའི་གནས་སྐབས་བསལ་ནས། གནས་སྐབས་དེ་ལས་
གཞན་སྐྱུ་གུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་ན། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དེའི་ཆེ་ས་པོན་དེ་ཡི་རང་བཞིན་
ཉིད་སྐྱུ་གུའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་རི་ལྟར་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དངོས་པོ་
དེ་ཉིད་དེའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ངོ་བོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་དེའི་དངོས་པོ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ས་སྐྱུ་གུའི་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཉམས་པ་
ཡིན་ནོ། ཅི་སྟེ་ས་སྐྱུ་གུའི་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་ཀྱང་། རྩ་ཐ་མི་དད་པས་མི་འགལ་ལོ་སྒྲུ་
ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་མ་བཟུང་ན་ས་སྐྱུ་གུའི་རྩ་ཐ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་ (གནས་སྐབས་གཉིས་ཀྱི་རེ་མེར་གཉིས་ཀ་འཛིན་མི་འཛིན་མཚུངས་པར་ཐལ་བས་དགག་པ་) ཅེ།

གལ་ཉེ་ཁྱོད་ཀྱི་ས་པོན་སྐྱུ་གུའདིར་གཞན་མ་ཡིན་ན།

ས་པོན་བཞིན་དུ་སྐྱུ་གུའི་ཕྱ་དེ་གཟུང་མེད་པའམ།

ཡང་ན་དེ་དག་གཅིག་པས་རི་ལྟར་སྐྱུ་གུའདི་བཞིན་དུ།

དེ་ཡང་གཟུང་དུ་ཡོད་འགྱུར་དེ་ཕྱིར་འདི་ནི་ཁས་མི་སྤང་།། ༡༡ །

སྒྲོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། གལ་ཉེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ས་པོན་དང་སྐྱུ་གུའི་ངོ་བོ་གཉིས་ལ་འཛིག་
རྟེན་འདིར་ངོ་བོ་གཞན་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། རི་ལྟར་སྐྱུ་གུའི་གནས་སྐབས་སུ་ས་པོན་གཟུང་དུ་མེད་
པ་དེ་བཞིན་དུ། སྐྱུ་གུ་ཡང་གཟུང་དུ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། འམ་ཞེས་པ་ཡང་ན་ས་སྐྱུ་གུའི་དག་གི་ངོ་བོ་
རྣམ་པ་ཀྱང་ཏུག་ཅིག་པས་རི་ལྟར་སྐྱུ་གུའི་གནས་སྐབས་སུ། སྐྱུ་གུའདི་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ས་
པོན་དེ་ཡང་དབང་པོའི་གེས་པས་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་པ་ལས། མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་དེ་

གཉིས་སྒོར་བར་འདོད་པས། ས་མུག་གཉིས་ཀྱི་རོ་བོ་ལ་གཞན་མེད་པ་འདི་ནི་ཁས་སྒྲུང་བར་མི་བྱའོ།།
 རིགས་པ་དེ་རྣམས་ལེགས་པར་རྟོགས་ན་ཆོས་ཙན་ཐམས་ཅད་པན་རྩྭ་དུ་རོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ། དེ་
 རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཐམས་ཅད་པར་ཡིན་རྒྱུར་ཡིན་གྱི་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། གནས་སྐྱབས་སྒྲ་མའི་
 དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་གནས་སྐྱབས་ཀྱི་མའི་དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་
 ཐམས་ཅད་ཐོག་པར་འགྱུར་རོ།།

གཉིས་པ་ (ཐུབ་མཐས་སྒོ་མ་བསྐྱེད་པའི་ཐ་སྐྱེད་དུ་ཡང་མེད་པར་བརྟན་པ་)ནི།

གང་ཕྱིར་རྒྱ་ཞིག་ན་ཡང་དེ་ཡི་འབྲས་ཐུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།།

དེ་དག་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན།།

དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གངས་ཙན་གྱི་ལུགས། སངས་རྒྱལ་
 པའི་ལུགས་ལས་གཞན་དུ་བརྟགས་པའི་བདག་སྐྱེ་བཀག་ནས། ཐུབ་མཐའི་ལུགས་གཞན་དུ་སྒོ་མ་
 སྐྱེས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྐྱེད་དུ་ཡང་། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་རྟོག་པ་འདི་མི་འཐད་དོ་ཞེས་སྟོན་
 པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་རྒྱ་ས་བོན་ཞིག་ན་འང་ས་བོན་དེ་ཡི་འབྲས་ཐུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ས་མུག་དེ་དག་རོ་
 བོ་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་རོ།།

གསུམ་པ་ (དེ་ལྟར་བཀག་བརྟགས་ཀྱི་དོན་བསྟུ་བ་)ནི།

དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་བདག་ལས་འཕྱུར་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་འདི།།

དེ་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་དུ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།[19]

གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་བདག་
 ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱིར་གི་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་འཕྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་
 རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་འདི། དེ་ཉིད་དོན་དམ་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
 དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པས་བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་ན་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བྱུང་བར་མ་སྐྱུར་བར་
 བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བདག་སྐྱེ་སྐྱིར་བཀག་གོ། དེས་ན་སྒོ་བ་དཔོན་ལེགས་ལྟར་འབྱེད་གྱིས་དངོས་

པོ་རྣམས་ནི་དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་སེམས་པ་ཅན་བཞིན་ནོ་^{༡༧}
 ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་དེའི་དོན་དམ་པར་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བསམ་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་པས་དགག་པ་)ནི།

བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དང་། ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་འགྱུར་ན་དེདག་
 མི། གཅིག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ན་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་སྒྲུང་བར། བྱ་མིན་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་
 འགྱུར་བྱིར་རོ།།^{༡༨}

སྒྲོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། འབྲས་ལུ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན། བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་འབྲས་
 ལུ་དང་། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་རྒྱ་དང་། གང་ཞིག་བྱ་བའི་ལས་དང་། གང་གིས་བྱེད་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཡང་
 གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན། དེ་དག་ནི་གཅིག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ན། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་སྒྲུང་བར་
 བྱ་བ་མིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་འདི་དང་རྩ་བཤེས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་
 བྱིར་རོ། དེ་ལ་སྒྲོན་དང་པོ་ནི་རྩ་བཤེས་ལས། རྒྱ་དང་འབྲས་ལུ་གཅིག་ཉིད་དུ། ཁམ་ཡང་འཐད་པར་
 མི་འགྱུར་རོ། རྒྱ་དང་འབྲས་ལུ་གཅིག་ཉིད་ན། སྐྱེད་དང་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར།^{༡༩} ཞེས་
 གསུངས་ཏེ་རྒྱ་འབྲས་རོ་པོ་གཅིག་ན་པ་དང་ལུ་དག་གས། མིག་དང་དེའི་རྣམ་ཤེས་དག་ཀྱང་གཅིག་
 ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེས་པའོ། སྒྲོན་གཉིས་པ་ནི་རྩ་བཤེས། གལ་ཏེ་གིང་དེ་མེ་ཡིན་ན། བྱེད་པ་པོ་དང་
 ལས་གཅིག་འགྱུར།^{༢༠} ཞེས་གསུངས་པའོ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ན་པ་དང་ལུ་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་
 གཉིས་ཀྱང་རོ་པོ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ཟེར་ན་འདོད་ལ། སྤྱིར་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ཟེར་ན་མ་བྱུང་བོ་ཞེས་སྒྲུ་མོད་
 ཀྱང་། སྤྱིར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན་རྣམ་འགྱུར་ཡང་གཅིག་ཏུ་འཕུལ་ནུས་པའི་
 རིགས་པས་སྤོང་མི་ནུས་མོ། དེའི་བྱིར་རི་རྒྱན་བཤད་པའི་སྒྲོན་གྱིས་འཇིགས་པས་བདེན་གཉིས་བྱིན་
 ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པར་འདོད་པས། བདག་སྐྱེ་ཁས་སྒྲུང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ལ།^{༢༡}
 བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱང་གཅིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ཅིག་གོས་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་ན་མེད་
 པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་དེས་པར་ཁས་སྒྲུང་དགོས་མོ།

གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།

གཉིས་པ་(གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། བྱོན་ས་ལྷ་མ་བརྒྱུད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པ་འོ།

དང་པོ་ནི། རང་སྤེལ་དོན་པོར་སྐྱེ་བ་རྣམས་ན་རེ་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པས་བདག་སྐྱེ་མི་
རིགས་གིང་། དེ་མེད་པས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །རྒྱ་མེད་ནི་གཅིག་ཏུ་ཐ་ཆད་པས་
དགག་པར་ཡང་རིགས་ན། གཞན་དག་ལས་ལྷ་ག་ལ་ཞིག་ཅིས་གཞན་སྐྱེ་དགོག་པ་མི་རིགས་ཏེ། རང་
གི་མཆོན་ཉིད་གིས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་བ་ཞི་དོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་གསུངས་པའི་གསུང་
རབ་ལ་ལྟོས་ནས། མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།

སྐྱེ་བ་ཞི་པོ་དེ་གང་ལ་འཛོག་པ་ལ། སྤེ་པ་ཁ་ཅིག་ནི་རྒྱའི་སྐྱེ་བ་མཛོད་ལས། རྒྱ་ཞེས་བྱ་
བ་རྒྱ་ལྷ་ཡིན།^{༡༧༩} ཞེས་བྱེད་རྒྱ་མ་གཏོགས་བ་རྒྱ་ལྷ་དང་། དམིགས་པའི་སྐྱེ་བ་ནི། དམིགས་པ་ཚོས་
རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ།^{༡༨༠} ཞེས་རྣམ་ཤེས་དུག་གི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་དང་། དེ་མ་
ཐག་སྐྱེ་བ་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྐྱེས་པ་རྣམས། ཤ་མ་མིན་མཆོངས་དེ་མ་ཐག་^{༡༨༡} ཅིས་ལྷ་ག་
མེད་དུ་འབྱུག་པ་ལས་གཞན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ལྷ་སྐྱེས་རྣམས་དང་། བདག་པོའི་སྐྱེ་བ་ནི། བྱེད་
རྒྱ་ཞེས་བྱ་བདག་པོར་བཤད།^{༡༨༢} ཅིས་བྱེད་རྒྱ་ལ་བཤད་པ་ལྷ་ར་འདོད་ལ། རྒྱ་དུག་ནི་མཛོད་ལས།
བྱེད་རྒྱ་ལྷ་ནི་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། རྒྱ་ལ་མཉམ་མཆོངས་པར་ལྷ་ན་པ་དང་། ལྷ་ན་ཏུ་འགྲོ་དང་རྣམ་སྐྱེན་
དང་མ། རྒྱ་ནི་རྣམ་པ་དུག་ཏུ་འདོད།^{༡༨༣} ཅིས་སོ། ཤེ་པ་ཁ་ཅིག་ནི། རྒྱ་བ་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱ་ཡིན་
ཞེས་མཆོན་ཉིད་བསྟན་པ་ལས་ན། གང་ཞིག་གང་གི་སྐྱེད་བྱེད་ས་པོན་གྱི་དོ་བོར་གནས་པ་དེ་ནི་དེའི་
རྒྱའི་སྐྱེ་བ་ནོ། ཁན་པོ་ལྷ་དང་བ་ལྷ་ར་སེམས་སེམས་བྱུང་སྐྱེ་བ་ཞིན་པ་རྣམས་རྟེན་འཁར་བ་དང་འདྲ་བའི་
དམིགས་པ་གང་གིས་སྐྱེད་པ་དེ་ནི་དེའི་དམིགས་པའི་སྐྱེ་བ་ནོ། རྒྱ་འགགས་མ་ཐག་པ་ནི་འབྲས་ལུ་སྐྱེ་
པའི་དེ་མ་ཐག་པའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ས་པོན་འགགས་མ་ཐག་པ་ལྷ་གྱུ་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པ་
པ་ཞིན་ནོ།^{༡༨༤} རང་འབྲེལ་ལས་ས་པོན་འགགས་མ་ཐག་པ་ལྷ་གྱུའི་མཆོངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་སྐྱེ་བ་
ཡིན་པ་ལྷ་བྱའོ།^{༡༨༥} ཞེས་གསུངས་ཤིང་ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རྒྱ་བས་སུ།
ལྷ་གྱུའི་མཆོངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་སྐྱེ་བ་གསལ།^{༡༨༦} སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཞེད་
པས་^{༡༨༧} འདི་ནི་གཞུགས་ལ་ཡང་མཆོངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་སྐྱེ་བ་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། །གང་ཞིག་
ཡོད་ན་གང་འབྱུང་བ་འདི་ནི་དེའི་བདག་པོའི་སྐྱེ་བ་ནོ། ཚིག་གསལ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་ལྷ་ན་ཅིག་

སྒྲིམ་པ་དང་། བྱིས་སྒྲིམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་འདི་དག་གི་ནང་དུ་འདུ་བར་གསུངས་ཤིང་།^{੧੨} རང་
འགྲེལ་ལས་ཀྱང་དང་པོ་མ་གཏོགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་ནི།^{੧੩} ཤེས་རབ་སྒྲིམ་པ་ལས། ཨྲེ་
པ་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་སྒྲིམ་པ་དུན་དུ་སྒྲིམ་པ་དང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་རྣམས་^{੧੪} ཞེས་བསྒྲུར་བ་
དང་དོན་གཅིག་ལ་འགྱུར་ཡང་དེ་ལྟར་ལེགས་སོ། །དེའི་དོན་ནི་འགྲེལ་བཤད་ལས་གནས་བརྟན་པའི་
ཨྲེ་པས་ཐ་སྟད་བརྟགས་པ་མ་དུན་དུ་སྒྲིམ་པའི་སྒྲིམ་ནི། དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མ་དུན་དུ་
སྒྲིམ་པ་དམིགས་སྒྲིམ་ནོ། །ཡོད་པའི་སྒྲིམ་ནི་རྒྱ་དང་བདག་པོའི་སྒྲིམ་ནོ། །མེད་པའི་སྒྲིམ་ནི་དེ་མ་ཐག་
པའི་སྒྲིམ་ལ་བཤད་དོ།^{੧ੵ} །དེ་འདྲ་པའི་ཐ་སྟད་ཙམ་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ནི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟགས་
ན་བཞི་པོ་འདིར་འདུ་ལ། དབང་ལྷན་ལ་སོགས་པ་ནི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པས་སྒྲིམ་ལྔ་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་ངེས་པར་འཛིན་ཏེ་མཛོད་ལས། བཞི་ཡིས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། །གསུམ་གྱིས་
སྒྲིམས་པར་འཇུག་རྣམ་གཉིས། །གཞན་ནི་གཉིས་པོ་དག་ལས་སྒྲི། །དབང་ལྷན་སོགས་མིན་རིམ་
སོགས་ཕྱིར།^{੧੶} ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་འདོད་དོ། །

གཞན་སྒྲིམ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སྒྱིར་དགག་པ།

གཉིས་པ་(ལྷན་པ་དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། གཞན་སྒྲིམ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སྒྱིར་དགག་པ་དང་།
སེམས་ཙམ་པའི་ལྷན་པ་ཕྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྷ། གཞན་སྒྲིམ་འདོད་པ་དངོས། བཀག་པ་
ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་སྤང་བ། དེ་ལྟར་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ། །རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིམ་
འགར་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ། བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་འང་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིམ་པ་བཀག་པའི་ཡོན་
ཏན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་སྒྲིམ་སྒྱིར་དགག་པ། གཞན་སྒྲིམ་ཕྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ། འབྲས་
བུ་ལ་མུ་བཞིར་དབྱེད་ནས་གཞན་སྒྲིམ་འདོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཏ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་སྒྲིམ་
སྒྲོང་གི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་དངོས་དང་། དེ་དག་གི་མཐའ་དབྱེད་
པའོ། །དང་པོ་ནི།

གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་ཞིག་འཕྱར་བར་འགྱུར་ན་ནི།

འོན་མེད་ལས་ཀྱང་ཕྱན་པ་འཕྱག་པོ་འཕྱར་འགྱུར་ཞིང་།

ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྒྲིམ་པར་འགྱུར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར།

སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་མ་ལུས་ལ་ཡང་གཞན་ཉིད་མཚུངས།།^{༡༧}

གཞན་སྐྱེ་འདི་ནི་གཞན་པར་ལྷན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དང་ཡུང་དང་འགལ་བའི་
 བྱིར་རོ། བྱི་མ་ནི་ས་ལུ་ལྷང་བའི་མདོ་ལས། མིང་དང་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་གུ་དེ་ཡང་བདག་གིས་མ་བྱས་
 གཞན་གྱིས་མ་བྱས་^{༡༨} ཞེས་པ་ལྷ་བྱའི་ཡུང་བྱི་མ་ལྷ་བྱ་མང་པོ་དང་འགལ་བའོ། དེ་ལ་རིགས་པ་འི་
 དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་པ། གལ་ཏེ་རང་གི་རོ་བོས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་རོ་
 བོས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། དེ་ལྷ་ཡིན་པའོ་ན་སེལ་བྱེད་མེ་ལྷེ་རབ་ཏུ་
 འབར་བ་ལས་ཀྱང་བསལ་བུ་མུན་པ་འབྲུག་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་ཡིན་མིན་
 ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཅིའི་བྱིར་ཞེན།
 གང་གི་བྱིར་འབྲས་བུ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ལུས་པ་ལ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་གནིས་
 དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་མཚུངས་པར་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་གཞན་གྱིས་
 ཁས་བླངས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟ་ཅང་ཐལ་བ་གནིས་སོ།།

ཐལ་བ་དེ་གནིས་བཤད་ན་རི་ལྷར་ས་ལུ་སྐྱེད་པའི་ས་བོན་རང་འབྲས་ས་ལུའི་ལྷ་གུ་ལས།
 རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ས་ལུའི་ལྷ་གུ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པ་མེད་དང་
 སོལ་བ་དང་། བས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་ཡང་ས་ལུའི་ལྷ་གུ་ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
 གཞན་ཡིན་པ་ནི་གཞན་སྐྱེ་སྐྱེ་བ་ནམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ལོ། གཞན་ཡིན་ཚུལ་གནིས་པོ་དེ་མཚུངས་པར་
 འདོད་ན། རི་ལྷར་ས་ལུའི་ས་བོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ལས་ས་ལུའི་ལྷ་གུ་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ། མེ་སོལ་
 སོགས་ལས་ཀྱང་ས་ལུའི་ལྷ་གུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་དགོས་སོ། ཡང་རི་ལྷར་ས་ལུའི་ལྷ་གུ་གཞན་དུ་གྱུར་པ།
 ས་ལུའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། ལུས་སྒྲུལ་སོགས་ཀྱང་ས་ལུའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །
 ཞེས་མཚུངས་པ་བྱེད་པའོ། འདི་ནི་རྩ་ཤེས་ལས། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་དུ། བས་ཡང་འཐད་
 པར་མི་འགྱུར་རོ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་ན། རྒྱ་དང་རྒྱ་མིན་མཚུངས་པར་འགྱུར།^{༡༩} ཞེས་
 གཞན་སྐྱེ་ལ་རྟ་ཅང་ཐལ་བ་གསུངས་པའི་རིགས་པའོ། ཐལ་བ་གནིས་གལ་བརྗོད་གལ་འཕེན་པ་
 འགྲེལ་བར་བཤད་དོ།།^{༢༠}

གནིས་པ་(དེ་དག་གི་མཐའ་དབྱེད་པ་)ལ་གནིས། གཞན་སྐྱེ་ལ་རྟ་ཅང་ཐལ་བ་འཇུག་པའི་རྒྱ་

མཚན། ཐལ་པ་ལས་བསྐྱོག་པ་ཁས་ལེན་པ་ཡི་འགལ་བའོ། ^{༡༧༧}

དང་པོ་ནི། འདིར་གཞན་སྤྱེ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་སྤྱོན་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ།
 བོད་ཁའི་གཞུ་འབྲས་ལ་སྤྱི་བས་བྱུང་ཅིང་། གཞན་ལ་དུས་མཉམ་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་
 ཟེར་བའི་གིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བཀག་པའི་སྤྱོན་ཐམས་ཅད་རང་ལ་མཚུངས་པར་འཇུག་པའི་
 བྱིར་དང་། དེ་ལ་ཁས་བླངས་མེད་དོ་ཞེས་བས་བསྐྱོན་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་འཚོལ་བའི་རལ་བ་དོན་མེད་
 པའི་བྱིར་རོ། །ཡང་བོད་མང་པོས་རྟོག་གི་བས་དུ་བ་བྱུང་བར་བཞོད་པ་ལ་མེ་ཡོད་པས་བྱུང་བ་དང་།
 བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པས་བྱུང་བ་སྐྱབ་པ་ན། ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འབྲུལ་བ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་
 སྐྱབ་པའི་ཚོན་ཚང་མང་དང་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཚོ་བ་གཅིག་གི་སྤྱིང་དུ་བསྐྱབས་ནས། དེ་ནས་དེ་དང་
 ཡུལ་དུས་གཞན་གྱི་བྱུང་བ་གཉིས་རིགས་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། བྱུང་བ་དེ་གཉིས་ཡུལ་དུས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་མི་འབྲུལ་བར་སྐྱབ་པར་འདོད་པ་ལ། དེ་ལྟར་གཞན་ཙམ་དུ་མཚུངས་པའི་
 རྟགས་ཀྱིས་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་འཕེན་ཏེ། འདི་འབྲུ་བའི་ལྟོག་པ་གཅིག་པའི་དབྱུང་ཡུལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར་
 རོ། །འདི་ཡང་གཞུང་གི་དོན་མ་དེས་གིང་རྟོག་གིའི་འཇུག་པ་ལ་རྣམ་པ་མ་གར་བའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། དུ་
 བ་བྱུང་བར་བ་དང་བྱས་པ་གཉིས་ཡུལ་དུས་ཀྱིས་བྱུང་བར་དུ་མ་བྱས་པར། བྱིར་མེད་མི་རྟག་པ་ལ་
 མི་འབྲུལ་བར་བསྐྱབས་པས། མེ་ཡོད་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་ལོག་ཀྱང་། ^{༡༧༨} རྟགས་སུ་བཞོད་པ་
 གཉིས་མི་ལྟོག་པ་སྤྱིང་དམ་སྒྲུམ་པའི་དྲོགས་པ་ལེགས་པར་གཅོད་ཅུས་ལ། ཚོས་དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་
 ཡིན་པ་ལོག་ཀྱང་གཞན་ཙམ་ཡིན་པ་ཞུགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པས། དེ་གཉིས་མཚུངས་པའི་གོ་སྐྱབས་
 ག་ལ་ཡོད། དེས་ན་འདི་ནི་དབྱུང་འབྲུལ་ཞེས་པའི་མིང་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་པ་མི་གས་པའི་སུན་འབྱིན་དུ་
 གསལ་བར་བྱས་ཏེ་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། ^{༡༧༩}

འོན་འདི་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེན། ཚིག་གསལ་ལས། རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱན་ཇོ་བགྲུབ་
 པར་ཁས་ལེན་གྱི། རྟོགས་བཞེ་ཁས་བླངས་པའི་སྤྱོན་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་
 པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར་དང་། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་
 ཞིག་ཁས་བླངས་ན་ནི། རྒྱུད་འབྲས་བྱ་གཉིས་པན་རྒྱན་ལོན་པའི་བྱིར་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་
 མ་ཡིན་པས། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྐྱུ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། ^{༡༨༠} །ཞེས་རང་གིས་
 སྤྱི་བཀས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་བྱུང་བར་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་དུ་རྟོགས་བཞེའི་སྤྱི་བཀས་

བླངས་ན། རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྐྱེ་དགོས་པར་གསུངས་པས། གཞན་སྐྱེ་ཁས་བླངས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་བ་ཙམ་ཞིག་ཁས་བླངས་ན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པར་གསུངས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞན་སྐྱེའི་གཞན་ནི་གཞན་ཙམ་ཞིག་མིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པས་དེ་ཁས་ལེན་པ་ལ་རྟེན་ཅང་ཐལ་བ་འཕེན་གྱི། གཞན་ཙམ་ཁས་བླངས་པ་ལ་འཕེན་པ་གཏན་མིན་ནོ། །འོག་ནས་ཀྱང་སྐྱེད་ཅིག་སྐྱེ་བྱི་ཐ་དང་ཀྱང་སྐྱེད་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ། གང་དག་རང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོ་བ། །དེ་དག་སྐྱེད་གཅིག་གཏོགས་པར་རིགས་མ་ཡིན།^{༡༩} །ཞེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་བ་ཡིན་ན། །སྐྱེ་བྱི་སྐྱེད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པ་དང་འདི་གཉིས་རིགས་པ་འདྲའོ། །དེ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་ལྟོས་པའི་འབྲེལ་བ་འགོག་ནུས་ལ། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་སོང་ན་འབྲས་བུ་གཅིག་རང་གི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་ན། རྒྱ་མིན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱ་གཅིག་གིས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ན་རང་གི་འབྲས་བུ་མིན་པའི་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་རྟེན་ཅང་ཐལ་བ་འཇུག་པའོ། །དེས་ན་འདི་འདྲ་བའི་རིགས་པ་ལེགས་པར་མི་གོ་བ་ནི། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འདི་འདྲ་ཅིག་འགོག་པའི་དགག་བྱ་འཛིན་པའི་ཚད་འཛིན་དང་། འདི་ཙམ་ཞིག་ཁས་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་སོ་སོར་ལེགས་པར་མ་བྱེད་པའི་སྒྲིན་ཡིན་པས། དགག་བྱ་འགོག་པའི་སྐྱབས་སུ་དགག་བྱའི་ཚད་འཛིན་བཤད་པ་དྲན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་(ཐལ་བ་ལས་བརྒྱུག་པ་ཁས་ལེན་པ་ཡི་འགལ་བ་)ནི། གལ་ཏེ་སྤར་བཤད་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་ལས་བརྒྱུག་པའི་དོན་ཁས་ལེན་ན། ཚིག་གསལ་ལས། ཐལ་བར་འགྱུར་བ་བརྒྱུག་པའི་དོན་དང་ཡང་པ་ཐོལ་པོ་ཉིད་འབྲེལ་བ་ཡིན་གྱི། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་བྱིར་རོ།^{༢༠} །ཞེས་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱེ་ཁས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྐྱེ་བ་ལ་ཐལ་བ་བརྒྱུགས་པ་ན། ཐལ་བ་ལས་བརྒྱུག་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཐལ་བར་གལ་འགྱུར་ཏེ།^{༢༡} །ཞེས་དང་། དེའི་བྱིར་ཐལ་བ་རྒྱུབ་པ་ནི་པ་ཐོལ་པོའི་དམ་བཅའ་བ་འགོག་པ་ཙམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཐལ་བ་ལས་བརྒྱུག་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།^{༢༢} །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་རི་ལྟར་དྲང་སྟེན་ན། སྒྲིན་མེད་དེ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐྱབས་ཁོན་ཡིན་པས། དུམ་པས་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་ཀྱང་ལ་མིན་གྱི། བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་ལ་ཡིན་ནོ། །དེའི་

ཐལ་ཚེས་ནི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་ཙམ་མིན་གྱི། སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་ཡིན་ལ། ཐལ་ཚེས་དེ་བརྒྱུག་པའི་དོན་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ནི་གངས་ཅན་ཁོན་འདོད་ཀྱི། རང་ལ་དེའི་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། དེ་ཁས་བླངས་པའི་ཐུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཉེ་ལུང་དང་པོའི་དོན་ནོ། །སངས་རྒྱས་བརྒྱུད་སྤྱིས་ཀྱང་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཅེས་ཡང་གི་སྒྲ་སྒྲོས་གིང་། ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་ཡང་གི་སྒྲ་སྒྲོས་ལ།^{༡༠༩} འདིར་ཡང་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་ན་ནི།^{༡༡༠} ཞེས་གསུངས་པས་ཡོད་པ་དང་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་གཉིས་འགལ་གྱི་ཡོད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དང་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་ཐུག་བཅས་འགལ་གྱི། ཡོད་པ་དང་སྐྱེ་བ་ཐུག་བཅས་གཉིས་མི་འགལ་ལོ། །ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ནི་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲ་བ་དབུ་མ་པས། རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྒྲ་བ་གངས་ཅན་ལ་སྐར་བཤད་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་འགལ་པ་ན། རང་ལ་བརྒྱུག་དོན་འཕེན་པ་ཁས་ལེན་འདོད་མེད་ལ། དེ་མེད་ཀྱང་རང་དབང་མེད་པར་བྱེད་པར་ཡང་མིན་པས། ཐལ་བ་དེ་གཉིས་ལས་བརྒྱུག་པ་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ལུང་གསུམ་པའི་དོན་ནི་ཐལ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཐལ་ཚེས་བརྒྱུག་པའི་དོན་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་མི་སྐྱེ་བ་ཀྱང་དགོས་པ་མེད་པ་མིན་ཉེ། གངས་ཅན་མི་འདོད་པའི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་བསྐྱབས་པས། གངས་ཅན་གྱིས་དམ་བཅས་པའི་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་ཞིག་སྐྱེ་བ་པའི་དགོས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཉ་ཅང་ཐལ་བ་གཉིས་ལ་ནི་ཐལ་བའི་བརྒྱུག་དོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པས། ཐལ་བ་ལས་བརྒྱུག་པའི་དོན་ལ་རང་གིས་ཁས་ལེན་པ་དང་མི་ལེན་པ་གཉིས་གཤམ་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་(སྐྱེན་སྐྱོང་གི་ལན་དགག་པ་)ལ་གཉིས། སྐྱེན་སྐྱོང་གི་ལན། ལན་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།

རབ་ཏུ་བྱ་བར་རྒྱལ་བ་དེ་ཕྱིར་འབྲས་སུ་རེས་བརྗོད་ཅིང་།

གང་ཞིག་དེ་སྐྱེད་རྒྱལ་བ་དེ་ནི་གཞན་ནའང་རྒྱུ་ཡིན་ལ།

རྒྱུ་གཅིག་གཏོགས་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལས་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར་།

ས་ལུའི་རྒྱ་གཞན་ལ་སོགས་ལས་དེ་ལྟ་མིན་ཞེན།།^{༡༡༡}

འདིར་སྐྱས་པ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་ཀྱང་

ཡོད་ལ། ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ཡང་མིན་ཏེ། རྒྱ་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་པ་མཐོང་བའི་
 བྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ་གང་གི་བྱིར། དངོས་པོ་གང་ཞིག་གང་གིས་རབ་རྒྱ་བར་ལྷན་པ་དེ་ཉིད་
 དེ་ཡི་འབྲས་ལུང་ངེས་པར་འཛོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་བྱིར་འབྲས་ལུང་སོ། །དེ་བྱིར་ཞེས་པ་འགྲེལ་བ་
 དང་མི་མཐུན་ནོ། །རྒྱ་གང་ཞིག་འབྲས་ལུང་སྐྱེད་པར་ལྷན་པ་དེ་ནི་རོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ནའང་
 རྒྱ་ཡིན་ལ། དེའི་བྱིར་རྒྱ་ངེས་སོ། །དེས་ན་གཞན་ཁྱད་པར་བཞེས་རྒྱ་འབྲས་སུ་འཛོག་གི། །གཞན་
 ཉིད་ཀྱི་སྒྲིག་ཞན་ཙམ་བྱིས་ནི་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འཛོག་གོ། །གཞན་ཡང་ས་ལུང་སྐྱེད་ཀྱི་རང་དང་རྒྱད་
 གཅིག་རྒྱ་གཏོགས་པ་ས་ལུང་ས་བོན་ལས་སྐྱེའི། རྒྱད་མི་གཅིག་པ་ནས་ཀྱི་ས་བོན་སོགས་ལས་མི་
 སྐྱེའོ། །རྒྱད་གཅིག་ཀྱང་སྐྱེད་བྱེད་མིན་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་བྱི་མས་ལྷ་མ་མི་སྐྱེད་པས། རྒྱད་གཅིག་པའི་སྐྱ་
 མས་བྱི་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ཡི་བྱིར། ས་ལུང་སྐྱེད་ཀྱི་ནས་ལ་སོགས་པ་ལས་ནས་ཀྱི་སྐྱ་
 གྲུ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བ་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་མིན་པས་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེའོ་ཞེན།

གཉིས་པ་(ལན་དེ་དགག་པ་)ནི། ས་ལུང་ས་སྐྱེད་སོ་སོར་ངེས་པ་འདི་གོ་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་ཡིན་
 ཞེས་རྒྱ་འབྲས་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྐྱ་བ་འདི་ལ་འདྲི་བར་བྱའོ། །སྐྱས་པ་ངེས་པ་མཐོང་བའི་བྱིར་
 རོ་ཞེན། ཡང་ཅིའི་བྱིར་དེ་ལྟར་ངེས་པ་མཐོང་ཞེས་དེ་ལྟར་བཀལ་ཞིང་བརྟགས་པ་ན། གང་གི་བྱིར་
 ངེས་པ་མཐོང་བ་དེའི་བྱིར་ངེས་པ་མཐོང་རོ་ཞེས་དེ་ཙམ་ཞིག་སྐྱ་བ་འདི་ས་ནི་ངེས་པའི་རྒྱ་མ་བསྟན་
 པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤང་བར་མི་ལུས་སོ། ^{༡༠} །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་གི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ཡིན་ཀྱང་ངེས་པ་མཐོང་བ་མི་འགལ་བའི་རྒྱ་མཚན་མ་བསྟན་པས་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་
 མིན་ཞེས་པའོ། །གཞན་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་མིན་ཀྱན་ལ་ཐུན་
 མོང་བ་ཁྱད་པར་དུ་ཡོངས་སུ་མ་བཅད་པ་གིན་རྒྱ་གགས་པ་འདི་ཉིད། བྱིར་གྲོ་ལ་འདིའི་འདོད་པ་ལ་
 གཞོད་བྱེད་དོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི།

རི་ལྟར་ནས་དང་གེ་སར་དང་ནི་ཀེང་ལྷག་ལ་སོགས། །སྐྱ་ལུང་ས་སྐྱེད་སྐྱེད་པར་བྱེད་པར་འདོད་མིན་ལྟས་ལྟ་མིན། །
 རྒྱད་གཅིག་ཁོངས་སུ་གཏོགས་མིན་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ཉིད་དེ་བཞིན། །སྐྱ་ལུང་ས་བོན་ཡང་ནི་དེ་ཡི་མིན་ཏེ་གཞན་ཉིད་
 བྱིར།།^{༡༡}

རི་ལྟར་ཉིད་པར་ན་ནས་དང་བསྐྱེད་པའི་སོགས་པའི་ཟེའུ་འབྱུག་སར་དང་ཀེང་ལྷག་འི་མེ་ཏོག་

ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་ལུའི་མྱ་གུའི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པར་འདོད་པ་མིན་པ་དང་། ས་ལུའི་མྱ་གུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་པ་དང་ལྷན་པ་མིན་པ་དང་། རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་མིན་པ་དང་རིགས་འདྲ་བའི་ཐུ་མ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ་བཞིན་དུ། ས་ལུའི་ས་བོན་ཡང་ནི་ས་ལུའི་མྱ་གུ་དེ་ལ་ལྷོས་པ་ཡི་ཆུད་པར་བཞིན་དང་ལྷན་པ་མིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། འདི་ཡང་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ལ་ཆུད་པར་བཞི་ཡོད་མེད་ཀྱང་གཞག་པར་མི་རྒྱས་པའི་རིགས་པ་རོ།།

གཉིས་པ་(གཞན་སྐྱེ་བྱེད་གྲུ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། རྒྱ་འབྲས་ཐུ་བྱི་བ་ལ་གཞན་སྐྱེད་གག་པ། རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ལ་གཞན་སྐྱེད་གག་པ་རོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྒྲུང་བ་རོ།།

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་ཕྱིར་ཚོ་ལ་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྲུབ་གྲུབ་ལྟར་བརྗོད་ནས་སུན་འབྱིན་བྱས་སོ། །དེ་ནི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ལ་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་མི་སྤྱིད་པར་བཤད་པ།

མྱ་གུས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

གཞན་ཉིད་མེད་པར་ས་བོན་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར།

དེས་ན་མྱ་གུས་བོན་ལས་སྐྱེ་འགྱུར་པར་འགྱུར་མིན་པས།

གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་འདི་གཏོང་བར་བྱོས།།[༡༧]

འདི་ནི་བྱམས་པ་དང་ཉེར་སྒྲས་ཡོད་བཞིན་པ་དག་ཁོ་ན་པན་ཚུན་ལྷོས་ནས། འདི་ནི་འདི་ལས་ཞེས་གཞན་ཉིད་དུ་མཐོང་གི། མྱ་གུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བོན་རྣམ་པར་མ་འགྱུར་པར་མྱ་གུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་བོན་ལ་མྱ་གུ་ལས་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་མེད་ལ། དེ་མེད་པར་ས་བོན་མྱ་གུ་ལས་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་མེད་པ་དེས་ན་མྱ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འགྱུར་པར་འགྱུར་བ་མིན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་འདི་གཏོང་བར་བྱོས་གིག།

འདི་ནི་ས་བོན་མྱ་གུ་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དུས་ནམ་ཡང་ལྷོག་པ་མེད་པས། ས་བོན་གྱི་དུས་ནམ་འང་མྱ་གུ་ལས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ལ།

དེ་ལྟར་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་པ་ལས་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པའི་གཞན་མེད་ཅེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་འགོག་པ་
མིན་ཏེ། དགག་བྱ་ལ་གཏུག་པ་ཤེས་དགོས་སོ།།

གཉིས་པ་ (བཀག་པ་ལ་སྟོན་པ་སྟོང་པ་)ནི།

རིམ་པ་སྤྱད་གི་མདའ་གཉིས་མཐོ་བ་དང་ནི་དམའ་བ་དག།
དུས་མཉམ་མ་ཡིན་པར་ནི་མིན་པར་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ།
བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དག་གི་སྐྱེ་འགག་འགྱུར་ཞེན།
གལ་ཏེ་གཅིག་ཆེ་ཡིན་ན་འདིར་དུས་གཅིག་མེད་དེ་ཡོད་མིན།། ༡༩
གལ་ཏེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་དེ་སྐྱེ་ལ་ཕྱོགས་པས་ཡོད་མིན་ཞིང་།
འགག་བཞིན་པ་ནི་ཡོད་ཀྱང་འཇིག་ལ་ཕྱོགས་པར་འདོད་ལྟར་པ།
དེ་ཆེ་འདི་ནི་རིམ་པར་ན་སྤྱད་དང་མཐོང་ས་པ་ཡིན།།
སྐྱེ་བ་འདི་ནི་བྱེད་པོ་མེད་པར་རིགས་པའི་ངོ་བོ་འདྲ་མིན།། ༢༠

ལྷ་གྲུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སྒྲུབ་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་
ལྷ་ར་ཏེ་དཔེར་ན་སྤྱད་གི་མདའ་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་མཐོ་བ་དང་ནི་ཅིག་གོས་དམའ་བ་དག་དུས་མཉམ་
མ་ཡིན་པར་ནི་མིན་པ་སྟེ་དུས་མཉམ་པར་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ལྷ་གྲུ་དང་སྐྱེད་བྱེད་
ས་བོན་དག་གི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་
ལྷ་གཉིས་ཀྱང་དུས་མཉམ་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་ཉིད་ཡོད་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེན། སྤྱད་
གི་དཔེས་ས་ལྷ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་འཇིག་གི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་དུ་རྟོག་ན་དེ་ནི་མི་རུང་སྟེ། གལ་ཏེ་
སྤྱད་གི་དཔེར་མགོ་མཐུག་གཉིས་དུས་གཅིག་ཡིན་པས་མཐོ་དམན་གྱི་བྱ་བ་གཉིས་གཅིག་ཆེ་སྟེ་དུས་
གཅིག་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་འདྲ་དཔེས་མཆོན་པའི་དོན་དངོས་འདིར་ནི་ས་ལྷ་གཉིས་གཅིག་པ་མེད་པས་
མི་རིགས་སོ།།

རིམ་པ་མེད་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཞེས་པ་དེ་ནི། ད་
ལྟ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཡིན་པས། ལྷ་གྲུའི་ངོ་བོར་མ་འོངས་པའི་ཕྱིར་དུ་ལྟ་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་།

འགག་བཞེན་པ་ནི་ཡོད་ཀྱང་འཇིག་པ་ལ་མངོན་དུ་སྟོན་པར་འདོད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དུ་ལྷར་ཡོད་པའོ། །གང་གི་ཆོ་ལྷ་གུ་སྟེ་བ་ལ་སྟོན་པའི་དུས་སུ་ས་བོན་དུ་ལྷར་བ་དང་། ལྷ་གུ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ། ས་སྟོན་གཉིས་པོ་འདི་ནི་རི་ལྷ་བུར་ན་སྤང་གི་མཐོ་དམན་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྤང་གི་མགོ་མཐུག་གཉིས་ནི་དུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་མཐོ་བ་དང་དམར་བའི་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱི། ས་སྟོན་གཉིས་ལ་ནི་དུས་གཅིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གིས་ནི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་པས་ས་སྟོན་གཉིས་ཀྱང་དུས་གཅིག་པ་དང་། དེའི་དཔེར་སྤང་མདའི་མཐོ་དམན་གཉིས་བཀོད་པའི་དཔེ་མ་གྲུབ་པར་བརྟན་གྱི། བྱ་བ་གཉིས་ལ་དུས་གཅིག་པ་སྤིང་ན་དུས་དེར་ཆོས་གཉིས་ཀྱང་ངེས་པར་དུས་མཉམ་ཞེས་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་ཆོས་ས་སྟོན་གཉིས་ལྟ་བུ་དུས་གཅིག་པ་མེད་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་དུས་གཅིག་པ་ཡོད་དོ་སྟེ་མ་ན། དེ་ཡང་མི་རུང་སྟེ་གོ་ལ་བ་དེ་དག་གིས་ཆོས་ལས་བྱ་བ་དོན་གཞན་དུ་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འདི་ནི་བྱ་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

སྟོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ་སྟེ་བའི་བྱ་བ་ལ་སྟོན་པའི་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་གུ་ནི། སྟེ་བ་ལ་སྟོན་པའི་དུས་སུ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པས། དུས་དེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེར་དེ་མེད་ན་ཡང་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་གུ་མེད་པར་བརྟེན་བ་སྟེ་བའི་བྱ་བ་འདི་ནི་ཡོད་པར་རིགས་པའི་རོ་བོར་མིན་པས་འགག་པ་དང་དུས་གཅིག་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་པར་མི་རིགས་སོ། །གལ་ཏེ་འཕགས་པ་ས་ལུ་ལྷང་པའི་མདོ་ལས། སྤང་མདའི་མཐོ་དམན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྤྲད་ཅིག་གང་ཁོན་ལ་ས་བོན་འགགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་ལྷ་གུ་སྟེ་འོ།^{༡༠༤} །ཞེས་སྤང་གི་དཔེ་འདི་ཉེ་བར་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་ས་སྟོན་གཉིས་སྤང་མདའི་མཐོ་དམན་དང་འདྲ་བར་འདོད་པ་འགོག་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། བཀོད་པ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི་དེ་ནི་གཞན་སྟེ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟེ་བ་བརྟན་པའི་ཕྱིར་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།^{༡༠༥} །ཞེས་གསུངས་པས། གལ་ཏེ་སྟེ་བ་འདི་ནི་ཞེས་པས་སྟེ་བ་བཀག་པ་ནི་རང་གི་རོ་བོས་གྲུབ་པའི་སྟེ་བ་ཅུ་མ་བཀག་གི། ས་བོན་ལས་ལྷ་གུ་སྟེ་བ་ཅུ་མ་འགོག་པ་གཏན་མིན་ནོ། །འོན་མདོ་དེ་ལས་ས་སྟོན་གཉིས་དུས་གཅིག་པ་སྤང་མདའི་མཐོ་དམན་གྱི་ཚུལ་དུ་མི་སྟོན་ན། དཔེའི་དུས་མཉམ་པ་མི་འདྲ་ཞིག་ལ་དགོངས་ཞེ་ན། འགྲེལ་བར་ཅིག་ཅར་^{༡༠༦} དུ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པ་སྟེ་མ་ལྟ་བུ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པར་^{༡༠༧} བཤད་པའི་ཅིག་ཅར་དུ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཞེས་པ་ནི།

བྱ་བ་གཉིས་ཅིག་ཅུ་ཡོད་པ་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། མདོ་དེར་སྤང་མདའི་མཐོ་དམའི་དཔེས་དུས་མཉམ་
པ་གཅིག་སྟོན་དགོས་པ་ལ། ས་མུག་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་
བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་པ་བཀག་པ་ནི། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་གཉིས་ཡིན་གྱི། བྱ་བ་གཉིས་
སྒྲིར་དུས་མཉམ་པ་ཡོད་པ་བཀག་པ་མིན་ནོ། ། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་འདོད་ཕྱིན་ཆད་རྒྱ་འགག་པ་དང་འབྲས་ལུ་
སྐྱེ་བ་ལ་མདོན་དུ་ཕྱོགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་ཅིག་དགོས་སོ། ། དེས་ན་སྐྱེ་བ་ཙམ་དང་ཐ་སྦྱད་དུ་སྐྱེ་
བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་མི་རིགས་པ་མེད་ཀྱང་། རོན་དམ་པ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་
པ་ལ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྩ་མ་ལ་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་གི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡང་། རྒྱ་
འབྲས་གཉིས་དུས་མཉམ་མི་དགོས་ལ། ཕྱི་མ་ལ་ནི་བྱ་བ་དུས་མཉམ་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱང་དུས་མཉམ་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདི་ལྟར་འབྲས་ལུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ནི་འདི་སྐྱེ་ཞེས་པའི་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་གུ་སོགས་ལ་བརྟེན་
དགོས་པས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའོ། ། རྟེན་བརྟེན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་ནི་རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་
བ་མི་འཐད་པས། དུས་ནམ་གྱི་ཆོ་ཡང་བྱ་བ་རྟེན་དགོས་པས་ལྷ་གུ་སོགས་སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱོགས་པའི་དུས་སྐུ་
ཡང་། སྐྱེ་བའི་བྱ་བའི་རྟེན་དུ་ལྷ་གུ་ཡོད་དགོས་པས་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་པ་སོགས་
གྱིས་གཞོད་པས་མི་འཐད་དོ། ། ཐ་སྦྱད་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་ལན་གཅིག་རྟེན་བརྟེན་པར་སོང་ན་དུས་ཐམས་
ཅད་དུ་འགོ་མི་དགོས་པས་མི་མཚུངས་སོ། ། ས་པོན་དང་དུས་མཉམ་པའི་ལྷ་གུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ནི། ལྷ་
གུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱོགས་པའི་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་དང་ལྷ་གུ་གཉིས་སྒྲིར་རྟེན་བརྟེན་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་བ་དེའི་
དུས་སྐུ་ལྷ་གུ་མེད་ཀྱང་བྱ་བ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་ནི། དཔེར་ན་སྒྲིར་འབྲེལ་ཡུལ་ཁག་ས་ན་འབྲེལ་པོ་
ལྷོག་པ་དང་། ས་པོན་འབྲེལ་ཡུལ་དང་ལྷ་གུ་འབྲེལ་པོ་ཡིན་པ་དང་། ལྷ་གུའི་དུས་ན་ས་པོན་ལོག་ཀྱང་
ལྷ་གུ་མི་ལྷོག་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། ། དེ་འདྲ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རིགས་པས་ལམ་ལ་བཀག་པ་དང་།
བཀག་པའི་རིགས་པ་རང་ལ་མི་ལྷོག་པ་ལེགས་པར་གཤམ་ནས་དབུ་མའི་ལྷགས་སྒྲིན་མེད་འཇོག་གེས་
ན་དབུ་མ་པ་ཡིན་གྱི། འགོག་པའི་ཆོ་ལྷར་སྤང་འབའ་ཞིག་སྤྲས་ནས། དེ་ཉིད་རྩེ་ལ་བསྒྲོག་པའི་ཆོ་
བསྒྲོན་འདི་ངས་པ་ལ་རེ་ན། ཁོ་པོ་ཅག་སྒྲིན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་ཅོད་དོ། ³⁹⁰ ། ཞེས་ཆོག་གསལ་
ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་(རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ལ་གཞན་སྐྱེད་གསལ་པ་)ནི།

གལ་ཏེ་མིག་གི་སྒྲོ་ལ་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་དུས་གཅིག་པ།

མིག་ལ་སོགས་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་ལས།

གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་ཡོད་ལ་འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

ཅི་སྐྱེད་མེད་ཅེན་འདི་ལ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༡༠

འདིར་སྐྱུས་པ་ས་སྐྱུག་དུས་མཉམ་པ་མེད་པས། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གཞན་ཉིད་མེད་པའི་བྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེད་པ་མི་རིགས་ན། རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ཡོད་པ་དེར་གཞན་ཉིད་ཡོད་པས་གཞན་སྐྱེད་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལྟ་བུའོ།། མིག་དང་གཟུགས་སོགས་དང་ཚོར་བ་སོགས་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་རྣམས་དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། མིག་སོགས་དང་སེམས་ཀྱང་དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་ཡིན་ན་ཞེས་ཁ་ཅིག་སྐྱེད། གལ་ཏེ་མིག་གི་སྒྲོ་སྐྱེད་རྣམ་ཤེས་ལ་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་དང་དང་དུས་གཅིག་པ་མིག་ལ་སོགས་པ་དང་། དེ་དག་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྒྱུར་ཉིད་དུ་རྟོག་ན། དེའི་ཚེ་འདུ་ཤེས་སོགས་ལ་བཞུགས་ནས་^{༡༡} གཞན་ཉིད་ཡོད་དུ་རྟོག་ཀྱང་། རྒྱ་དུས་ནས་ཡོད་པ་ལ་སྐྱར་ཡང་འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་སྐྱེད་པ་མེད་དོ།^{༡༢} ཅི་སྐྱེད་སྐྱེད་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་སྤང་བར་འདོད་ནས་རྒྱ་དུས་སུ་འབྲས་བུ་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་སྐྱེད་པ་འདི་ལ་རོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་མེད་པའི་ཉེས་པ་སྐྱར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

དེ་ལྟར་ན་རིགས་པ་འདི་ས་ནི་རྒྱ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་ལ་གཞན་ཉིད་ཡོད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་པ་མི་སྤིང་ལ། དེའི་བྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེད་པ་མི་སྤིང་བར་སྟོན་ཞིང་། རིགས་པ་སྐྱེད་པ་ནི་རྒྱ་འབྲས་ལ་སྐྱེད་པ་སྤིང་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པ་མི་སྤིང་ལ། དེའི་བྱིར་གཞན་སྐྱེད་པ་སྤིང་བར་སྟོན་ནོ། །དེས་ན་གཞན་ལས་སྐྱེད་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱིས་སྤོང་བས་སོང་སོང་ནས། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་སྐྱེད་པའི་ཞིག་ལྟག་མར་ལུས་པར་འབྱུང་རོ།།

གསུམ་པ་(འབྲས་བུ་ལ་མུ་བཞིར་དབྱད་ནས་གཞན་སྐྱོད་གསུམ་པ་)ནི།

སྐྱོད་པར་བྱེད་པ་བསྐྱོད་བྱ་གཞན་སྐྱོད་པ་དེ་རྒྱ་ཡིན་ན།

ཡོད་པ་འཇམ་འོན་ཏེ་མེད་དང་གཉིས་གཉིས་བྲལ་ཞིག་སྐྱོད་གང་།

ཡོད་ན་སྐྱོད་བྱེད་ཅི་དགོས་མེད་ལའང་དེས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ།

གཉིས་ཉིད་ལ་དེས་ཅི་བྱ་གཉིས་དང་བྲལ་ལའང་དེས་ཅི་བྱ།[༡]

སྐྱོད་པར་བྱེད་པ་བསྐྱོད་བྱ་རང་ལས་གཞན་སྐྱོད་པ་དེ་རྒྱ་ཡིན་ན། རྒྱ་དེས་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འཇམ། འོན་ཏེ་མེད་པ་དང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་སྐྱོད་གང་སྟེ་བརྟག་གོ། དེ་ལ་རེ་ཞིག་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་དེ་ལ་སྐྱོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེན་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་སྐྱོན་སྐྱེས་ཟིན་སྐྱར་ཡང་སྐྱོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་མི་རིགས་པར་བརྟན་ཟིན་པའི་བྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་མེད་པ་ལའང་སྐྱེན་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། བོད་བྱའི་རྩ་ལྟར་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་ཉིད་ལ་སྐྱེན་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བ་དེ་ལའང་སྐྱེན་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ།

གཞན་སྐྱོད་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་སྤང་བ།

གཉིས་པ་(བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་སྤང་བ)ལ་གཉིས། འཛིག་རྟེན་གྱི་གསལ་པས་གཞན་སྐྱོད་ཁས་སྤངས་ནས་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་སྤང་བ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྣང་དུ་ཡང་གཞན་སྐྱོད་མེད་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པའི་རྩྭ་པ་དང་། དེས་མི་གཞོད་པའི་ལན་བརྟན་པའོ།

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་སྐྱོད་བྱུང་པའི་བྱིར་རྟེན་པ་གང་སྤྲས་པ་དེ། བྱད་གིང་སྤྲམ་པོ་མར་གྱིས་བྱན་པ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲོ་གོས་ཀྱི་མེས་མ་ལུས་པར་བསྐྱེད་པས། ཁྱོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེ་སྒྲོར་པའི་རིགས་པའི་བྱད་གིང་བསྐྱུལ་བ་དེས་ཚོགས་གི་དེ་བསྐྱུལ་མི་དགོས་སོ། །འོ་ན་རིགས་པ་མ་བརྟན་པར་གཞན་སྐྱོད་འདོད་པའི་དོན་མི་འགྱུ་བ་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་གང་ཞིག་འཛིག་རྟེན་ལས་གྲུབ་པ་དེར་ནི། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་ཅི་ཡང་བྱ་བ་མེད་དེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་

ནི་གིན་རྩ་སྟོབས་དང་ལྷན་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་པ།

གང་གིས་རང་ལྟ་ལ་གནས་འཛིག་རྟེན་ཚད་མར་འདོད་པས་ན།

གཞན་ལས་གཞན་འབྱུང་བ་ཡང་འཛིག་རྟེན་པ་ཡིས་རྟོགས་འབྱུང་ཏེ།

འདིར་ནི་རིགས་པ་སྐྱུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་གཅི་ཞིག་བྱ།

དེས་ན་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཡོད་འདིར་ནི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་དགོས།། ༡༩

གང་གིས་འཛིག་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ལྟ་བུ་ལོ་ན་ལ་གནས་ནས། འཛིག་རྟེན་གྱི་
མཐོང་བ་ཚད་མར་འདོད་པས་ན་གིན་རྩ་སྟོབས་དང་ལྷན་ཞིང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྩ་གཞན་
ལས་འབྲས་ཤུ་གཞན་འབྱུང་བ་ཡང་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུ་མ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ།
རིགས་པའི་འཐད་པ་ཡང་ཉེ་བར་འགོད་པ་ན། མངོན་སུ་མ་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གཉིས་ལས་གཉིས་པ་ལ་
འགོད་པ་ཡིན་ལ། དང་པོ་ནི། མངོན་སུ་མ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་བྱིར་དེ་ལ་འཐད་པ་འགོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །དེའི་བྱིར་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པ་འདིར་ནི། དེ་ཡོད་པར་སྐྱུབ་པའི་རིགས་པ་གཞན་སྐྱུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ལྟ་གཅི་ཞིག་བྱ། དེས་ན་གཞན་སྐྱེའི་སྐྱུབ་བྱེད་ཀྱི་འཐད་པ་གཞན་མེད་པར་ཡང་། དངོས་པོ་རྣམས་
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པས། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་འདིར་ནི་རིགས་པ་གཞན་བསྐྱུན་པས་
དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་དེ། མངོན་སུ་མ་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱིར་རོ་ཞེན།

གཉིས་པ་(དེས་མི་གཞོད་པའི་ལན་བསྟན་པ་)ནི། གང་ཞིག་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
མ་རྟོགས་གིང་། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་བཞག་པ་སྒྲིན་
པ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡུན་རིང་མོ་ནས་འདྲིས་པའི་མཛའ་བོ་
དང་བྲལ་བ་སྟེ། འབྲལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་རང་བཞིན་མེད་པའི་རྩལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཐོས་པ་དང་
བྲལ་བ། འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པའི་དོལ་ཐབས་ཏེ་བླ་བ་དོལ་ལ་བརྟེན་པ་འདི་ནི། འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱུང་
རྩལ་མང་པོ་ཅིག་མ་བཤད་པར་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པའི་བླ་བ་དོལ་ལས་བསྒྲོག་པར་མི་རུ་ས་པས།
ཡུལ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་དོ་ཞེས་དེའི་གཞོད་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། ཡུལ་
འདི་འདྲ་བ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མི་གཞོད་དོ་ཞེས་མི་གཞོད་པའི་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྟན་དགོས་སོ།།

བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་འཇུག་གཞག

དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བསྟན་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་དགོས་པ་ལ་ལྟ། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་འཇུག་གཞག །སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱར་བ། བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ། བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པ། འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པའི་གཞོད་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། བདེན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་ཚོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་བརྟོན་པ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་བསྟན་པ། འཛིག་རྟེན་ལ་བསྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ཞེན་ཡུལ་ལས་འབྱུང་བའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་སྒྲིབ་ཏུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

དངོས་ཀྱིས་ཡང་དག་བརྒྱན་པ་མཐོང་བ་ཡིས། །དངོས་རྟོན་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །
ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་དེ་དེ་ཉིད་དེ། །མཐོང་བ་བརྒྱན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས། །[༡༩]

འདི་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མཐུན་པའི་བཅོ་མ་ལྟན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་སེམས་པ་སོགས་ནང་དང་སྒྲུབ་ཀྱི་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་གྱི་དངོས་པོ་ཀུན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར་པར་ཉེ་བར་བསྟན་ཏེ། དེ་གང་ཞེན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་དང་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོའོ། །འདིས་ནི་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷ་སྒྲུབ་ཅིག་གི་ངོ་བོ་ལ་ཡང་ཐུན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་དང་། དོན་དམ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་ཡོད་པར་སྟོན་གྱི་སྒྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་སོ་སྟེ་དང་འཕགས་པ་ལ་བསྟོས་ནས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བསྟན་པ་གཏན་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཚོས་མི་སྤྱིད་པས། གཞི་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལས་མི་འདའ་ལ། ངོ་བོ་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་གྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་མེད་པ་མི་འགའ་ལོ། །དེ་ལ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་དོན་དམ་པ་ནི། ཡང་དག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་ངོ་བོ་གཉིས་བཤད་པའི་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་པ་ནི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་གྱིས་རྟོན་པ་མིན་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཏེ་བྱེད་བྲག་པ་ཅིག་ལ་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་རི་ལྷ་བ་འཇལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོན་པའོ། །ཡེ་ཤེས་དེས་རྟོན་པ་འཇལ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ན་དེས་གྲུབ་རྒྱུ་ཞིག་བྱུང་ན་བདེན་གྲུབ་པོ་ཞེས་འཛིན་པ་དགག་པའི་བྱིར། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་

ནི་མ་ཡིན་ནོ།³¹³ །ཞེས་གསུངས་པས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཡི་གེས་ཀྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་
གཞུང་། བདེན་གྱི་འབྱུང་བས་དེ་གིས་བྱ་མ་ཡིན་པ་སྟོབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་སུ་སྤྱོད་ནི།
ལུགས་འདིས་མཉམ་གཞག་གིས་རྟེན་གྱི་བདེན་པར་མ་གྱུ་བར་བཤད་པའི་དོན་ཡི་མ་རྟོགས་
བཞིན་དུ་མཐས་པའི་ལུགས་ཉམས་སུ་འཇུག་པའོ། །དོན་དམ་ལས་གཞན་ཀུན་རྫོབ་པའི་དོན་ནི། སོ་
སོ་སྟེ་བོ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་ཡིང་རྟོག་གིས་སྟོའི་མིག་མ་ལུས་པར་ཁེབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟུན་
པ་མཐོང་བའི་སྟོབས་ལས། བདག་གི་དོ་ཡོད་པ་རྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ཡུལ་
དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྱུ་བར་སྤང་བ་དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་དོ་ཡོད་པ་ནི་མིན་ཏེ་དོ་བོ་གཉིས་ཀྱི་
གཅིག་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྟར་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟེན་པ་ལ་རྟེན་མ་ཐན་འཕགས་པར་གསུངས་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་
པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། སོ་སོ་སྟེ་བོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྒྱད་ལྟར་ཀྱིས་གྱང་མི་རྟེན་པར་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །ཀུན་
རྫོབ་རྟེན་པ་ལ་རྟེན་མ་ཐན་སོ་སྟེ་རང་དགའ་བ་ལ་གསུངས་པ་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་མཚན་གཞི་བྱིན་
ར་གི་དངོས་པོ་རྣམས་མ་རིག་པའི་གཞན་དབང་གིས་མཐོང་བའི་གཙོ་བོ་ལ་དགོངས་ཀྱི། འཕགས་
པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཐ་སྟོན་པའི་ཚད་མས་དངོས་པོ་དེ་རྣམས་མི་རྟེན་པར་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
བདེན་པའི་མཚན་གཞི་བྱུ་བ་པ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་པ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མ་རྟེན་པ་ལ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་།
གཞི་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཚད་མས་རྟེན་པ་ལ་ནི། རྩོན་དུ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྟེན་པ་ཅིག་
ངེས་པར་དགོས་ཏེ། གཞི་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གྱུ་བ་ན་བརྟུན་པར་འགྲུབ་དགོས་ཤིང་། བརྟུན་པར་
དངོས་སུ་འགྲུབ་པ་ལ་གཞི་དེ་ལ་རྩོན་དུ་བདེན་གྱུ་བ་ཚད་མས་ཁེགས་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་
བརྟུན་པ་མཐོང་བའི་སྟོབས་ལས་ཞེས་པ་ནི། གང་ཟག་རང་དགའ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟུན་པ་མཐོང་
ཡང་དེ་དག་གིས་བརྟུན་པར་འགྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་སྟུ་མའི་ལྟ་མོ་བས་སྟུ་མའི་རྟ་གླང་མཐོང་
བ་ན་བརྟུན་པ་མཐོང་ཡང་། སྤང་བ་དེ་བརྟུན་པར་འགྲུབ་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པར་འཇོག་བྱེད་བརྟུན་པ་མཐོང་བས་རྟེན་པའི་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་བརྟུན་པ་སྟུ་པའི་དོན་འཇལ་
པའི་ཐ་སྟོན་པའི་ཚད་མས་རྟེན་པའོ། །རྩུར་བཤད་པའི་རང་བཞིན་ནམ་དོ་བོ་དེ་གཉིས་ལས་ཀྱང་།
ཡང་དག་པའི་དོན་མཐོང་བ་སྟེ་འཇལ་པའི་རིགས་གིས་རྟེན་པའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དེ་
ཉིད་དེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟེ། འདི་ནི་རབ་རིབ་མཐུ་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་བཤད་པར་

བྱལོ། །ཤེས་བྱ་བརྒྱུན་པ་མཐོང་བ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྟེན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་སྟོན་པས་གསུངས་ཏེ། དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་རྟེན་པའི་གཞི་གཉིས་སོ་སོར་གསུངས་ཀྱི་གཅིག་ལ་རྟེན་ཚུལ་གཉིས་ལྷུང་བ་མིན་ནོ།།

གཉིས་པ་(བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་བརྒྱུན་པ་)ནི། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ལ་འདོད་ཚུལ་མི་འབྲུ་བ་མང་མོད་ཀྱང་། འདིར་ཤེས་བྱ་ལ་བྱ་སྟེ་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་བསྐྱེད་བརྒྱུས་སུ་དངས་པ་ལས། འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་དེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འདིར་ཟད་དེ། དེ་ཡང་བཙུམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་རབ་རྒྱ་གཟིགས་རབ་རྒྱ་མཆེན། ལེགས་པར་མངོན་དུ་བྱས་པས་དེའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཆེན་པ་ཞེས་བྱལོ།³⁹³ །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཞེས་པས་ཤེས་བྱ་དབྱེ་གཞི་དང་། འདིར་ཟད་དོ་ཞེས་པས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་དང་། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཆེན་པར་བསྟན་ནོ། །དེས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྟོ་གང་གིས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་སྟོང་འཇུག་གི་དགོངས་པར་འཆད་པ་ནི་ལོག་པར་འཆད་པ་ལོ།།

ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་དབྱེ་བའི་ངོ་བོ་ལོ། ། བྱེ་བའི་དོན་ལ་ཡང་མི་འབྲུ་བ་དུ་མ་ཞིག་འདུག་ཀྱང་། འདིར་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་ངོ་བོ་ཡོད་ལ། དེ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚས་ཅན་རྣམས་བདེན་སྟོང་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་བདེན་གྲུབ་རྒྱ་འབྱུར་བའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་གཅིག་ལ་སྟོག་པ་ཐ་དད་པ་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་འབྲེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ལས་ནི་ཐ་དད་པར། དེ་ཉིད་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་བཤད། སྟོང་ཉིད་ཁོན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན། མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་ཕྱིར། བྱས་དང་མི་རྟག་དག་བཞིན་ནོ།³⁹⁴ །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྟེན་པ་དང་ངོ་བོ་བཞིའི་དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་དེ་ཁོན་ཉིད་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་གཞི་ཀུན་རྫོབ་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལོ། །དེ་ནས་གཉིས་ཀྱིས་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་ལ། དེ་ཡང་བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ཡིན་པས་བྱས་མི་རྟག་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་པར་བསྟན་ནོ། །བྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་ནི་སྤར་ཚད་མ་

གཉིས་ཀྱིས་རྟེན་པ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་འདི་དང་སྟོན་འཇུག་གཉིས་མཐུན་པར་འཆད་ན་དེ་ཉིད་ལས། ཀྱན་རྫོབ་དང་ནི་
 འོན་དམ་སྟེ། །འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད། །དོན་དམ་སྟོ་ཡི་སྟོན་ཡུལ་མིན། །སྟོ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་
 ཡིན་པར་བརྟེན།³⁹⁶ །ཅིས་གསུངས་པ་འདི་རི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་ཞེན། དེ་ལ་རྒྱང་བ་དང་པོ་གཉིས་
 ཀྱིས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་ལ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ན་དོན་དམ་བདེན་པའི་
 ངོས་འཛིན་ནི། དོན་དམ་ཞེས་པ་གཅིག་གིས་དང་། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོས་འཛིན་ཀྱན་རྫོབ་ཅེས་
 པ་གཅིག་གིས་སྟོན་ནོ། །རྒྱང་བ་ལྷ་མས་དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོའི་ཡུལ་མིན་པར་དམ་བཅས་པ་རྒྱང་བ་
 བྱི་མས་སྐྱབ་པར་འདོད་པ་ནི། གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་དུ་གཏན་མི་སྤང་ངོ་། །དེས་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་
 ངོས་འཛིན་འདི་ནི་ཡབ་སྐུ་མཐུ་མཐུ་བ་བསྐྱབ་བཏུས་སུ་བྱངས་པ་ལས། དེ་ལ་ཀྱན་རྫོབ་ནི་འཛིག་
 རྟེན་ཀྱི་སྟོན་པར་དེ་བཞིན་གསལ་བས་གཟིགས་སོ། །དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྟེན་དུ་མེད་
 པ་སྟེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་
 ཡིན་པ། མ་བསྟན་པ།³⁹⁷ ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་སྟོན་འཇུག་ཏུ་བཀོད་པའོ། །དེ་ལ་དོན་
 དམ་བདེན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་དོན་ནི། འོག་ནས་བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་
 པའི་མདོ་བྱངས་པའི་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་དུ་སྟོའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མི་
 འཛིག་པར་སྟོ་གང་གི་ཡང་ཡུལ་མིན་ན། རྒྱལ་བས་ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་
 ཅན་ཐམས་ཅད་མཐོན་དུ་གྱུར་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་འཛིག་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཏེ། འོག་
 ཏུ་ཡང་མང་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་ངོ་། །ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོས་འཛིན་ནི་སྟོ་རྒྱང་བ་དེར་འཛིག་པའི་
 དོན་མིན་ཀྱི་སྟོའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་སྟོན་པར་ཞེས་གསུངས་པས། འཛིག་རྟེན་ཏེ་ཐ་
 རྟེན་པའི་ཤེས་པ་བརྟན་པ་འཇུག་པའི་སྟོན་པར་ཏེ་སྟོན་ཡུལ་དུ་རྟེན་པའི་དོན་ཡིན་པས། སྟོའི་ཡུལ་
 ཀྱན་རྫོབ་པར་འདོད་པའི་དོན་དེ་བཞིན་དུ་བྱའོ།།

ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་བྱངས་ངེས་པར་སྟོན་པ་
 ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་ལུང་ནི་སྤར་བྱངས་པའི་ཡབ་སྐུ་མཐུ་མཐུ་བ་དང་འཕགས་པ་དེ་ཁོ་རྟེན་ངེས་པར་
 བསྟན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་ཀྱན་རྫོབ་དེ་བཞིན་དོན་དམ་སྟེ། །བདེན་པ་གསུམ་པ་
 གང་ཡག་མ་མཆིས་སོ།³⁹⁸ །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་དུ་

བདེན་པ་གཞན་གང་ཅུ་ར་ཟད་ཅི་ག་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པར་བྱའོ།^{༩༡} །ཞེས་ས་བཅུ་པ་ལས་བདེན་པའི་མིང་ཅན་མང་དུ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་གཉིས་སུ་འདུས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེར་བཤད་པའི་བྱ་སྟེ་རྟོགས་པའི་བདེན་པ་ནི་ཡུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྒྲེ་མཆོད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན། སྟོབ་དཔོན་འདིས་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པར་བཞེད་དོ།

རིགས་པ་ནི་གཞི་གང་ཞིག་བརྟུན་པ་སྟུ་བའི་དོན་དུ་ཡོངས་སུ་བཅད་ན། མི་སྟུ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པ་རྣམ་པར་གཅད་དགོས་པས། སྟུ་མི་སྟུ་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་དངོས་འགལ་ལོ། །དེ་ཡིན་ན་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པས་གཉིས་དང་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཡུང་གསུམ་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ་དབུ་མ་སྤང་བ་ལས། ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་དག་ནི། ཅིག་ཤོས་དགག་པ་གཞན་སྟབ་པ་མེད་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་རྟོག་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།^{༩༢} །ཞེས་དང་། གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གང་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་ན་མེད་པ་དེ་གཉིས་ནི། ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གང་དག་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་དག་ཡིན་ནོ། །གང་དག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི། ཡུང་པོ་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པ་དག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལྷས་ཅན་དང་ལྷས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བླ་སྟེ།^{༩༣} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། འདི་ནི་དངོས་འགལ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡུང་གསུམ་སེལ་བའི་དངོས་འགལ་ཅིག་སྟོན་རྒྱ་མེད་ན་ནི། ཡོད་མེད་དམ་གཅིག་དང་དུ་མ་སོགས་གང་འདོད་ཅེས་མཐའ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་བཅད་པའི་བརྟག་པ་བྱས་ནས་འགོག་ས་མེད་ལ།^{༩༤} ཡོད་ན་དངོས་འགལ་གཅིག་འགོག་པ་ནི་ཅིག་ཤོས་སྟབ་པ་མེད་ན་མེད་པ་ཡིན་པས། དབུ་མ་ཐལ་འཇུག་པ་ལ་དངོས་འགལ་མེད་ཟེར་བ་ནི། དགག་གཞན་གྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པའོ། །དངོས་འགལ་གཅིག་རྣམ་པར་བཅད་ན་ཅིག་ཤོས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་དང་། གཅིག་འགོག་ན་ཅིག་ཤོས་སྟབ་དགོས་པ་ལ་དབུ་མ་ཐལ་རང་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་(འཛིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་)ནི།

མཐོང་བ་བརྟུན་པ་འང་རྣམ་པ་གཉིས་འདོད་དེ། དབང་པོ་གསལ་དང་དབང་པོ་སྟོན་ལྟ་ནི། །

སྟོན་ལྟ་དབང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི། དབང་པོ་ལོགས་གུར་ཤེས་ལྟོས་ལོག་པར་འདོད།། ༡༧

ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་
ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་སྟོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་བར་མ་
ཟད་བརྟུན་པ་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་། ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་འདོད་དེ། དབང་པོ་
གསལ་བ་སྟེ་འབྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱུ་མ་བསྐྱད་པའི་དབང་པོ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་དང་།
དབང་པོ་སྟོན་ལྟ་ཏེ་འབྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱུ་མ་བསྐྱད་པའི་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་སྟོན་དང་ལྟ་
པའི་དབང་པོ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ནི། དབང་པོ་ལོགས་གུར་པ་སྟེ་འབྲལ་གྱི་འབྲལ་
རྒྱུ་མ་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས། ལོག་པའི་ཤེས་པར་འདོད་ཅིང་། ལྷ་མ་ནི་ཡུལ་བྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པ་འཛིན་པར་འདོད་དོ། །བྱད་པར་དེ་གཉིས་ཀྱང་དབུ་མའི་ལྷགས་མིན་གྱི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་
པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིན་ནོ།།

ཡུལ་ཅན་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཡུལ་ཡང་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ནི།

གཞོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དུག་རྣམས་ཀྱིས། །གཟུང་བ་གང་ཞིག་འཛིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་ཏེ། །

འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་ཡིན་ལྷག་མ་ནི། །འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་པར་བཞག་།། ༡༨

འབྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱུ་འཛིག་ཞོད་པ་མེད་པར་དབང་པོ་དུག་གི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་བར་
བྱ་བའི་དོན་གང་ཞིག་འཛིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་པ་དེ་ནི། འཛིག་རྟེན་ཉིད་དེ་ཁོན་ལས་བདེན་པ་སྟེ་ཡང་
དག་པ་ཡིན་གྱི། འཕགས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་ཡུལ་དེ་དག་བདེན་པ་དང་ཡང་དག་པར་འཛོག་པ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། །འཕགས་པ་ཞེས་པ་དང་དབུ་མའི་ལྷགས་ཞེས་པ་ནི་འདིར་དོན་འདྲའོ། །ལྷག་མ་སྟེ་གཟུགས་
བརྟན་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་དབང་པོ་རྣམས་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་པ་ན་ཡུལ་དུ་སྒྲུང་བ་དེ་ནི། འཛིག་རྟེན་
ཉིད་ལ་བལྟོས་ནས་ལོག་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་ནི་ཤེས་པ་དེ་རྣམས་འབྲལ་བར་
འཛོག་པ་ལ་ནི། བསྐྱད་པའི་ཚད་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོག་གི་རིགས་ཤེས་ལ་ལྟོས་པར་སྟོན་པའོ། །དེ་ལ་

དབང་པོ་ལ་གཞོན་པའི་རྒྱུ་ནང་ན་ཡོད་པ་ནི་རབ་མེད་དང་མིག་སེར་ལ་སོགས་པ་དང་དུ་རྩེས་
 པ་ལ་སོགས་པ་ལོ། །དུ་རྩེ་ནི་ཐང་ཐོམ་སྟེ། དེའི་འབྲས་བུ་ཐོས་ན་ཐམས་ཅད་གསེར་དུ་སྒྲུབ་པ་ལོ། །
 སོགས་པས་ནི་རིམས་ལ་སོགས་པ་བསྟོའོ། །དབང་པོ་ལ་གཞོན་པའི་རྒྱུ་ཕྱི་ན་ཡོད་པ་ནི། མེ་ལོང་
 དང་ཐག་ཐུག་ལ་སོགས་པ་ནས་སྒྲུབ་རྒྱུ་དང་པོ་དང་། སོས་ཀའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་བྱེ་མ་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་དང་
 ཉེ་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་དབང་པོ་ལ་གཞོན་པའི་རྒྱུ་ནང་ན་མེད་ཀྱང་། རིམ་ལ་
 བཞིན་དུ་གཞུགས་བརྟན་དང་ཐག་ཆད་སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་རྒྱལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །དེ་
 བཞིན་དུ་མིག་འཕྲུལ་མ་ཐན་ལ་སོགས་པས་སྒྱུར་པའི་སྒྲགས་དང་སྒྲན་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་གཞོན་པ་ནི་སྒྲགས་དང་སྒྲན་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་དང་གྲུབ་མཐའ་ལོག་པ་
 དང་། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྒྲུབ་དང་གཉིད་ཀྱི་གཞོན་པ་སོགས་སོ། །གཉིད་ནི་དབང་པོ་དུག་གི་ནང་ན་
 ས་ཡིད་ཀྱི་གཞོན་པར་གསུངས་པས། མི་ལམ་དུ་དབང་ཤེས་ཡོད་པར་སྒྲོབ་དཔོན་འདི་བཞེད་ཅིས་པ་
 ནི་ལོག་པར་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་
 གཉིས་ཀྱི་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱེད་པའི་གཞོན་པ་ནི་འདིར་གཞོན་པའི་རྒྱུར་མི་གཟུང་གི། ལྟར་
 བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འབྲུལ་གྱི་དབང་པོ་ལ་གཞོན་པའི་འབྲུལ་རྒྱ་རྣམས་གཟུང་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གཞོན་པ་
 མེད་པའི་ཤེས་པ་དུག་གིས་གཟུང་པའི་ཀྱན་རྒྱུ་པ་པའི་དོན་དང་། དེ་ལས་བསྐྱོག་པའི་དོན་ལ་ཡང་
 དག་དང་ལོག་པར་འཛིན་པ་ནི་འཛིན་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ལ་སྟོས་ནས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་རི་ལྟར་
 ལྷུང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དུ་ཡོད་པ་ལ་འཛིན་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་གཞོན་པ་མེད་པ་དང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 འཕགས་པ་ལ་སྟོས་ནས་ནི་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མེད་དེ། རི་ལྟར་གཞུགས་བརྟན་ལ་སོགས་སྒྲུབ་པ་
 ལྟར་གྱི་དོན་དུ་མེད་པ་བཞིན་དུ། མ་རིག་པ་དང་ལྟན་པ་རྣམས་ལ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པ་ཡང་། ལྷུང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་དེ་
 གཉིས་ལ་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་ཡང་དབྱེར་མེད་དོ། །

འོ་ན་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་ལ་འབྲུལ་གྱི་གཞོན་པ་ཡོད་པས་ཡུལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་།
 ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་གཉིད་ལ་སོགས་པའི་གཞོན་པ་ཡོད་པས། མི་ལམ་དུ་མིར་སྒྲུབ་པ་སོགས་ལ་མི་ལ་
 སོགས་པར་འཛིན་པ་དང་། སད་དུ་ས་སུ་སྒྲུ་མའི་རྟ་གྲང་དང་སྒྲིག་རྒྱུ་རྒྱུར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྒྱུར་འཛིན་པ་
 རྣམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པར། འཛིན་རྟེན་པའི་སྟོང་རང་དགའ་བས་ཀྱང་རྟོགས་མོད་ཀྱང་། ཡིད་ལ་

གྲུབ་མཐའ་ངན་པའི་གནོད་པ་ཡོད་པས་ལོག་པར་བརྒྱུད་པའི་དོན་རྣམས། འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོ་རང་
 དགའ་བས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་རྟོགས་པས། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རི་ལྷོར་བཞག་ཅིན།
 འདིར་གནོད་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པའི་གནོད་པ་ནི། ལྷན་སྒྲེས་ཀྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཇིག་པའི་གནོད་པ་
 ལ་མི་བྱེད་པས། གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་བཏགས་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་སྒོ་བསྐྱར་བའི་ནས་ལོག་པར་
 བཏགས་པའི་གཙོ་བོ་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོ་རང་དགའ་བས་མི་
 རྟོགས་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མཛོན་དུ་མ་བྱོགས་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་ལོག་པར་རྟོགས་ན།
 འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །བདག་འཇིག་ལྷན་སྒྲེས་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱུད་
 པའི་དོན་ལྟ་བུ་ནི། གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོས་བརྒྱུད་བཞེས་པ་ཡིན་ལ། འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་
 པ་རང་དགའ་བ་ལ་བསྟོས་ནས་ཡང་དག་པའམ་བདེན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དོ། །
 གལ་ཏེ་ཡང་དག་པའི་ཀྱན་རྫོང་མི་འདོད་པས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་བྱེད་ཀྱང་། མ་རིག་པས་བསྐྱད་
 པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོང་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཛོག་ཅིན། ཀྱན་རྫོང་ནི་ཐ་སྙད་
 པའི་ཚད་མས་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོང་འཛོག་ན་ཡང་དེ་ལ་བསྟོས་ནས་འཛོག་
 དགོས་ན། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་ནི་འཁྲུལ་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་
 པའི་ཕྱིར་རོ།

བཞི་པ་(ཞེན་ལུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཞེན་ལུལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ་)ནི། ད་ནི་བཤད་ཟིན་པའི་
 ཡིད་ཀྱི་གནོད་པས་ཞེན་ལུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་སྤྱིར་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཉིད། མཚན་གཞི་བྱེ་བྲག་ལ་
 དཔེར་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ།

མི་ཤེས་གཉིད་ཀྱིས་རབ་བསྐྱོད་སྤྲེགས་ཅན། རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཉིད་རི་བཞིན་བཏགས་པ་དང་།

སྒྲུ་མ་སྒྲིག་རྒྱ་སོགས་ལ་བཏགས་པ་གང་། །དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཉིད།། ༥༥

མི་ཤེས་པའི་གཉིད་ཀྱིས་ཡིད་རབ་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་སྤྲེགས་ཅན་ཡིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་
 གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་ལྷོར་སྒྲུང་གི་གནོད་པ་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
 འཇུག་པར་འདོད་པས་སྒྲེ་བོ་མ་བྱུང་བ་གནག་རྗེ་དང་བྱུང་མེད་ལ་སོགས་པ་ཡན་ཆད་ལ་གྲགས་པའི་
 སྒྲེ་བ་དང་། འཇིག་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་བརྒྱུད་བར། འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལས་སྤུལ་

དུ་བྱུང་བར་འགོ་བར་འདོད་པས། དཔེར་ན་གྲིང་ལ་འཛེག་པས་ཡལ་ག་ཕྱི་མ་མ་བཟུང་བར་སྒྲུ་མ་
 བཏང་བ་ལྟར། ལྷུང་བ་ཆེན་པོས་ལྷ་བ་རན་བའི་རི་ལུ་ལ་དུ་ལྷུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། བདེན་གཉིས་
 ལེགས་པར་མཐོང་བ་དང་ཡལ་བས་འབྲས་ལུ་ཐར་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲིགས་ཅན་
 འདི་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་གསུམ་ལ་
 སོགས་པ་གང་བརྟགས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོང་ཏུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ནི་ལུགས་
 འདིས་གྲོ་འབྲུལ་བ་ཅིག་གི་དོར་ཡོད་པ་ལ། ཀུན་རྫོང་ཏུ་ཡོད་པར་འཛོག་ཟེར་བ་ལེགས་པར་བཀག་
 བོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུ་མ་དང་སྒྲིག་རྒྱ་དང་གཞུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་ལ་ཏུ་གྲང་དང་། རྒྱ་དང་བྱང་
 བཞིན་སོགས་སུ་བརྟགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་གྱང་། འཛིག་རྟེན་ཀུན་རྫོང་ལས་གྱང་ཡོད་པ་མིན་
 པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ནི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཅིག་དགོས་སོ། །དེ་འབྲུ་བའི་ཞེན་ཡུལ་
 རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་ཀྱང་སྒྲུང་ཡུལ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མི་བཞེད་དོ། །

ད་ལྟ་གཞུགས་སྒྲི་སོགས་ལྷ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དབང་གེས་ལ་སྒྲུང་བ་ནི། མ་
 རིག་པས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་གེས་པ་དེ་དང་། གཞུགས་བརྟན་དང་བྲག་ཆ་སོགས་སྒྲུང་བའི་དབང་
 གེས་རྣམས་ལ། བྲ་རགས་ཅམ་མ་གཏོགས་པ་སྒྲུང་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་ལ་བྱུང་བར་མེད་ཅིང་།
 སྒྲི་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། གཞུགས་བརྟན་བྱང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མི་སྲིད་ཀྱང་།
 བྱང་བཞིན་དུ་མེད་པའི་གཞུགས་བརྟན་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ཀྱང་
 སྒྲི་སོགས་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་གཞུགས་བརྟན་ཡང་གཞུགས་ཀྱི་
 སྒྲི་མཆོད་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། འོག་ནས་གཞུགས་བརྟན་གྱིས་དེ་སྒྲུང་བའི་དབང་གེས་སྒྲིད་པར་ཡང་
 གསུངས་སོ། །ཚུལ་དེ་དག་ནི་མིག་ལ་ཏུ་གྲང་དུ་སྒྲུང་བའི་སྒྲུ་མ་དང་བྲག་ཆ་སོགས་ལ་ཡང་གེས་པར་
 བྱ་ཞེ། ལུགས་དམ་པ་འདི་ཡི་རྣམ་གཞག་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པ་འོ། །

སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྒྱུར་བ།

གཉིས་པ་(སྐབས་དོན་ལ་སྒྱུར་བ)ནི།

མིག་ནི་རབ་རིམ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པ་ཡིས། །རབ་རིམ་མེད་གེས་ལ་གཞོད་མིན་རི་ལྷུར། །

དེ་བཞིན་དྲི་མེད་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པའི་བློས། དྲི་མེད་བློ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མ་ཡིན།། ༡༢།

དེ་ལོན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་མི་འཛོག་པ་དེའི་བྱིར། གཞན་སྡེ་འགོག་པ་ནི་
འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་པ་ལོན་ལ་གནས་ནས་མི་བྱེད་ཀྱི། འཕགས་པའི་དེ་ལོན་ཉིད་ཀྱི་གཟིགས་པ་ལས་
སྤངས་ནས་དོན་དམ་པར་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཆོག་ཞེན་སྡེ་དགག་པ་འདི་ལ་དོན་དམ་ཀྱི་བྱང་
པར་སྐྱོར་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ། རི་ལྷ་ར་མིག་ནི་རབ་རིམ་ཅན་གྱི་ཤེས་པས་སྤྲ་གད་ལ་སོགས་པ་
དམིགས་པས། རབ་རིམ་གྱིས་མ་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྤྲ་གད་སོགས་མི་སྤང་བ་ལ་གནོད་པ་མིན་
པ་རི་ལྷ་པ་དེ་བཞིན་དུ། དྲི་མ་སྟེ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པ་སྟེ་དེ་དང་འཕམ་པའི་སོ་སྟེའི་བློ་མ་
རིག་པས་བསྐྱད་པས། མ་རིག་པས་མ་བསྐྱད་པའི་དྲི་མ་སྟེ་ཟག་པ་མེད་པའི་བློ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པས། དོན་དམ་པར་གཞན་སྡེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་དོར་གཞན་སྡེ་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་གྱང་མི་
གནོད་དོ། །དེའི་བྱིར་པ་རོལ་པོ་ནི་དམ་པ་མ་ལས་པ་དག་གིས་བཞད་གད་དུ་བྱ་བར་འོས་སོ།།

བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་དོ་བོ་བཤད་པ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་(བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་དོ་བོ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བཤད་པ་དང་།
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཀུན་རྫོབ་པ་གང་གི་དོར་བདེན་ལ་གང་གི་
དོར་མི་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཅུང་དེ་གང་ཟག་གསུམ་ལ་སྤང་བ་དང་མི་སྤང་བའི་ཚུལ་དང་། སོ་
སྟེ་དང་འཕགས་པ་ལ་ལྷོས་ཏེ་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་
ཀྱི་དོན་དང་། ཉན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི།

གཏི་མུག་རང་བཞིན་རྒྱིབ་བྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། དེས་གང་བཅོས་མ་བདེན་པར་སྤང་དེ་ནི།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་ཞེས་བྱུང་བ་དེས་གསུངས་ཏེ། །བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལོ།། ༡༣།

འདིས་སེམས་ཅན་རྣམས་དངོས་པོ་རི་ལྷ་ར་གནས་པའི་རང་བཞིན་ལྷ་པ་ལ་སྐྱིབ་པ་སྟེ་
མྱོངས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་ན་གཏི་མུག་སྟེ། མ་རིག་པ་དངོས་པོའི་དོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྐྱོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ལ་སྐྱིབ་
པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་ཀུན་རྫོབ་པོ། །འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་བདེན་པ། ཀུན་རྫོབ་པ་

གང་གི་ངོར་འཛིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་པ་སྤྱི་ངོས་འཛིན་པ་མིན་ནོ། །ངོས་
འཛིན་དེ་ཡང་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། དངོས་རྣམས་སྦྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །དམ་པའི་དོན་དུ་རང་
བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་མེད་ལ་འབྱུང་པ་གང་། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད།^{༡༡༩} །ཅེས་དོན་
དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འབྱུང་པའི་སྒོ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་པར་གསུངས་
པའི་དོན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་གྱི་སྐད་དོད་སྦྱིབ་བྱེད་ལ་ཡང་འཇུག་པས་སྦྱིབ་བྱེད་དོ། །དེས་
གང་ལ་སྦྱིབ་ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད་ཅེས་པས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སྦྱིབ་པས་ཀུན་རྫོབ་བམ་
སྦྱིབ་བྱེད་དུ་འདོད་ཅེས་པ་སྟེ། ཡང་ལོག་གཉིས་གྱི་ནང་ནས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །
ཀར་བ་དང་པོས་བསྟན་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། ཀར་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་གྱིས་བསྟན་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་
གཅིག་ཏུ་མི་བྱ་སྟེ། དང་པོ་ནི། རང་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་སྦྱེ་བ་སོགས་སུ་གང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཀུན་
རྫོབ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་གང་གི་ངོར་བདེན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་འཛིན་དེའི་མཐུས་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྒྲུབ་བར་བཅོས་པའི་བཅོས་མ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བདེན་པར་སྒྲུབ་བདེ་ནི།
སྒྲུབ་བཤད་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཀུན་རྫོབ་པ་དེའི་ངོར་བདེན་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་
རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་ཞེས་གྲུབ་པ་དེས་གསུངས་ཏེ། གསུངས་ཚུལ་ནི་སྒྲུབ་གྱི་མདོ་དེར་གསུངས་པའོ། །གང་
ཟག་གསུམ་པོ་གང་གི་ངོར་མི་བདེན་པའི་རྟོག་པས་བཅོས་པས་བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ནི་དེའི་
ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོར་མི་བདེན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་ཞེས་བྱའོ།

རྟེན་འབྱུང་གཞུགས་བརྟན་དང་བྲག་ཆ་སོགས་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་བརྟུན་ཡང་མ་རིག་པ་དང་
ལྟན་པ་རྣམས་ལ་སྒྲུབ་ལ། སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་གཞུགས་དང་སེམས་དང་ཆོར་བ་སོགས་ཅུང་ཟད་
ཅིག་ནི་བདེན་པར་སྒྲུབ་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་མ་རིག་པ་དང་ལྟན་པ་རྣམས་
ལ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྒྲུབ་ངོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་དེ་དང་གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་བརྟུན་
པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ།^{༡༢༠} །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་ན། ཅུང་ཟད་ཅིག་ཅེས་
པ་ནི། བག་ཆོའི་འགྲུར་ལས་འགའ་ཞིག་ཏུ་བརྒྱར་བ་ལྟར་བདེའོ། །གཞུགས་བརྟན་སོགས་བརྟུན་ཡང་
སྒྲུབ་བནི་བརྟུན་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བྱད་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་བ་དང་དེས་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ཆོགས་
པའི་བརྟུན་པ་ཡིན་པས། དེའི་བདེན་སྟོང་ནི་བྱད་བཞིན་དུ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཡིན་གྱི། གཞུགས་

བརྟན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདེན་སྟོང་གི་དོན་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞུགས་བརྟན་བྱང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་གྲུབ་ཀྱང་། གཞུགས་བརྟན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་དོར་བདེན་པ་ཡིན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞུགས་བརྟན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མིན་པར་གསུངས་པ་ནི། བརྟན་ལ་བྱང་བའི་
འཛིན་ཏེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོར་བྱང་བཞིན་གྱི་གཞུགས་བརྟན་ལྟ་བུ་དེ། བྱང་བཞིན་ཡིན་པ་དེ་བརྟན་
པས་དེ་ལ་སྟོན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མིན་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། མཐོང་བ་བརྟན་པའི་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པར་གསུངས། །ཞེས་པས་བཤད་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མི་འཛོག་པ་གལ་ཡིན། དེ་ལྟ་མ་
ཡིན་པར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པར་མེད་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་འགལ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་བརྟན་དུ་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། བདེན་གྲུབ་འགགས་པ་དང་བདེན་མེད་སྟུབ་
པ་ཐམས་ཅད་བརྟན་དུ་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་པར་འབྱུང་རོ། །དེའི་ཕྱིར་
གཞུགས་བརྟན་སོགས་འཛིན་ཏེན་པའི་ཤེས་པ་རང་དགའ་བས་བྱང་འབྱུང་ལ་བར་ཤེས་པའི་
ཡུལ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཅུང་མོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་གངས་
ངེས་དང་། འཛིན་ཏེན་པ་ལ་སྟོན་པའི་བདེན་བརྟན་དང་། དབུ་མ་པས་འཛོག་པའི་བདེན་བརྟན་ལ་
གོ་བ་མ་ཆགས་པའི་གདམ་དུ་སྟངས་ལོ།

རང་བཞིན་ནི་མ་རིག་པ་དང་ལྟན་པ་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྟངས་ལོ།³⁹⁴ །ཞེས་གསུངས་པ་
ཡང་། མ་རིག་པ་མ་སྒྲངས་པའི་འཕགས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བཞེད་པས་ན།
མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ལ་དགོངས་ལ། འཕགས་པ་སྟོབ་པའི་རྗེས་སྟོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་སོ་
སྟེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྣམས། མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་ཡིན་པས་མངོན་
སུམ་དུ་མི་སྟངས་ལོ། སྟོར་དོན་དམ་བདེན་པ་སྟངས་པར་འདོད་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ན། དེ་ཞིག་སྟོང་
པའི་ཡན་ལག་གིས་བསྟུས་པས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
རྣམ་པར་གཞག་གོ་³⁹⁵ །ཞེས་གསུངས་པས་ནི། ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་གང་
ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་གྲགས་པ་ནི། ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་མ་རིག་པར་བཞེད་པས་
ཤེས་སྟོབ་ཏུ་མི་བཞེད་དོ། །མ་རིག་པ་བདེན་འཛིན་དེའི་དབང་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་འཛོག་ཅེས་
པ་ནི། བདེན་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་གང་གི་དོར་འཛོག་པའི་འཛོག་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་

ཡིན་པའི་བུམ་སྒྲུལ་སོགས་བདེན་འཛིན་དེས་འཛོག་ཅེས་པ་མིན་ཏེ། བདེན་འཛིན་དེས་བཞག་པ་ནི་
རང་གིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་སྤྱིད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་པའི་རྒྱུ་
ཀྱི་བདེན་པ་གང་གི་དོར་འཛོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། བུམ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཛོག་པའི་ཀུན་
རྫོབ་རྣམས་མིང་མཚུངས་པས། དོན་ཡང་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་པ་མང་དུ་བྱུང་སྐྱེད་བས་ལེགས་པར་བྱེད་
པར་བྱའོ།

དོན་བུམ་སོགས་འདི་རྣམས་སངས་མ་རྒྱས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོར་
བདེན་པ་ཡིན་ནམ། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོར་མི་བདེན་པ་ཡང་ཡོད་ཅེ་ན། ཀུན་རྫོབ་
ཀྱི་བདེན་པར་འཛོག་པའི་གཟུགས་སྒྲུ་སོགས་དེ་ཡང་། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་
མ་རིག་པ་སྤངས་པ། འདུ་བྱེད་གཟུགས་བརྟན་སོགས་དང་འདྲ་བར་གཟིགས་པ་རྣམས་ལ་ནི། བཅོས་
མའི་རང་བཞིན་ཡིན་གྱི་བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པར་མངོན་པར་སྒྲོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།^{༡༩༧} །
ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་ན། གང་གི་དོར་མི་བདེན་པའི་གང་ཟག་ནི་གསུམ་སྟེ། ཉན་རང་དང་
བྱང་སེམས་སོ། །དེ་ཡང་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་གང་ཡིན་ལ་མི་བྱེད་པས་བྱུང་པར་སྒྲོས་པ་ནི།
འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྟན་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཡང་དེར་སྒྲུང་བར་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པ་ནི་བྱུང་པར་གཅིག་གོ། དེ་ཙམ་ནི་བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་པ་མན་ཆད་དང་། ཉན་རང་
འཕགས་པ་སྟོབ་པ་རྣམས་ལ་འང་ཡོད་པས་དེ་གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ། གང་ཟག་གསུམ་པ་ལ་མ་རིག་པ་
སྤངས་པ་ཞེས་གསུངས་པས་དག་པ་མའི་བྱང་སེམས་དང་། ཉན་རང་དག་བཅོས་པ་གཉིས་ལ་བྱ་སྟེ་དེ་
གསུམ་གྱི་དོར་མི་བདེན་པའོ། །གང་ཞིག་མི་བདེན་པ་ནི་དེ་ཡང་ཞེས་པ་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་སོ། །མི་
བདེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་བདེན་པར་སྒྲོམ་པ་སྟེ་བདེན་ཞེན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་
པ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་གང་ཟག་གསུམ་པོ་དེའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོར་བདེན་
པར་མ་བྱུང་པར་རྒྱུ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འགྲེལ་བས་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་པར་
ཡེ་མ་བརྒྱབས་པར་བདེན་པ་མིན་ཞེས་བརྒྱབས་པ་ལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་པར་བརྒྱབས་པར་
འཛིན་པ་ནི། ཉ་ཅང་ཡང་སྟོའི་འཇུག་པ་ཅིངས་པས་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་རང་གི་སྟོའི་ཁྱི་མས་
སྤགས་ནས་འཆད་པའི་ལུགས་ངན་པའོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུ་པ་ཡང་གང་ཟག་དེ་གསུམ་ལ་མིན་གྱི། དེ་
གསུམ་གྱི་དོར་བདེན་པ་མིན་པ་གང་ཟག་གཞན་བདག་ཅན་རྣམས་ལྟ་བུ་ལ་རྒྱུ་པ་ཡིན་ནོ། །གང་

ཟག་དེ་གསུམ་མིན་པའི་འོག་མ་རྣམས་ལ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ཡོད་པས། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཀྱན་
 རྫོང་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོར་གང་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་གྲུབ་མི་རུས་སོ།།

སྐར་བཤད་པ་དེ་ལྷ་མིན་པར་དེ་དག་གི་ངོར་ཀྱན་རྫོང་ཀྱི་བདེན་པ་མིན་པ་བརྒྱབ་ན་ནི།
 སིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་རྟེ། སློ་དེའི་ངོར་གཞི་དེ་ཀྱན་རྫོང་བདེན་པར་འབྱུང་པ་ལ་
 གཞི་དེ་བརྟུན་པར་འབྱུང་དགོས་པས་དེ་ལ་བདེན་ཞེན་མེད་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་འགོད་པ་ནི་བཞད་གང་
 ཀྱི་གནས་སོ། །སློ་དེའི་ངོར་གཞི་དེ་ཀྱན་རྫོང་བདེན་པར་འབྱུང་པ་ལ་གཞི་དེ་བརྟུན་པར་འབྱུང་
 དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ལུས་སོགས་ལ་ཀྱན་རྫོང་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་རྩུར་ཀྱི་བདེན་པ་འཛིག་པ་
 བ་སློང་དང་དོན་གཉིས་ལས། དོན་ལ་བདེན་པར་མི་འཛིག་པར། བདེན་འཛིན་ཀྱན་རྫོང་པའི་ངོ་ཉིད་
 དུ་བདེན་པར་གཞག་དགོས་པར་མཐོང་བ་ན། ལྷན་པར་དེ་མ་སྦྱར་ན་བདེན་པར་མི་འབྱུང་བ་ཅིང་བརྟུན་
 པ་ཡིན་པར་མཐོང་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་(ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བཤད་པ་)ནི། ལུགས་འདི་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
 ངོས་འཛིན་མངོན་པ་གོང་འོག་ནས་བཤད་པ་དང་མི་མཐུན་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་
 བེས་པ་གལ་ཆེ་བར་སྒྲུང་བས་དེ་བཤད་ན། དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་ལ་གང་ཟག་དང་ཚོས་ལ་བདེན་
 འཛིན་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ཉིད་བདག་འཛིན་གཉིས་སྤྱང་བཞེད་པ་ནི་སྐར་བཤད་ཟིན་རྟེ། །བདེན་
 འཛིན་དེ་འཇུག་འགྲེལ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་གཉིས་ཀར་ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་མ་རིག་པར་
 བཤད་ལ།³⁹⁴ མ་རིག་པ་དེ་ཉན་རང་དག་བཅོམ་གྱིས་སྤངས་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་
 མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ལེམས་ཀྱིས་སྤངས་པར་བཤད་དོ།³⁹⁵ །དེའི་ཐུར་ཉོན་
 མོངས་ཅན་ཀྱི་མ་རིག་པ་ནི། བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། དེ་ཡང་
 རིག་པ་དེ་མེད་པ་ཅུམ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པ་ཅུམ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། འགལ་སྒྲུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་
 ཟག་དང་ཚོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སློ་འདོགས་པའོ། དེ་ལྷར་བྱས་ན་ཚོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སློ་
 འདོགས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་མ་རིག་པར་འཛིག་པ་དང་། ང་དང་ང་ཡི་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
 གྲུབ་པར་འཛིན་པ་གཉིས་འཛིག་ལྷར་འཛིག་པ་རྣམས་མངོན་པ་བ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །མངོན་པ་བའི་
 ལུགས་ཀྱིས་ནི་མཛོད་འགྲེལ་གྱི་གནས་དགུ་པ་ལས་བཤད་པ་ལྟར།³⁹⁶ གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་
 རྣམ་སུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་འཛིག་ལྷ་རང་འཛིན་དང་། བདག་གི་བ་རྣམས་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དེའི་

དབང་བསྐྱར་བྱུང་འཛིན་པ་ནི། འཛིན་ལྟ་བུ་བདག་གིས་འཛིན་པར་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ་ཆེས་མི་མཐུན་ནོ། །
གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ནི་གྲུབ་མཐས་སྟོ་མ་བསྐྱར་བ་ལ་ཡང་ཡོད་མོད་
ཀྱང་། གང་ཟག་ཐུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གཞན་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་གྲུབ་མཐས་སྟོ་
མ་བསྐྱར་བ་ལ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བུ་ཡང་གཉིས་སོ། །

གལ་ཏེ་གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ།
དེ་ལྟར་འཛིན་པ་དེ་རྣམས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། བདག་འཛིན་གཉིས་སུ་རྩེ་ལྷར་རྒྱུ་
ཅེན། གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་པ་ནི། དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁེགས་པར་
འགྱུར་ཞིང་། དེའི་ཆོད་ལྟར་འཛིན་པ་དེ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྱུལ་བའི་བདེན་འཛིན་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་གྲུབ་
ན་གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པ་བདག་འཛིན་གཉིས་སུ་འགྱུར་པོ། །དེ་རྣམས་
གྲུབ་ན་བདེན་འཛིན་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རིག་པའི་འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་པས། མ་
རིག་པར་འགྱུར་ཅིང་། དེ་མ་ཟད་བར་དུ་འཛིན་ལྟ་ཡང་མི་འཛིན་པར་རྒྱུ་ཁུས་པས། ཉོན་མོངས་
ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་འགྱུར་པས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འཛོག་གེས་པ་གིན་ཏུ་
གལ་ཆེད།

འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་བདེན་འཛིན་གྱི་གཏི་མུག་ལས་
འཇུག་ཚུལ་ནི། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ལུས་ལ་ལུས་དབང་རི་བཞིན་དུ། གཏི་མུག་ཀྱན་ལ་གནས་འགྱུར་
ཏེ།^{༡༥༡} །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གཏི་མུག་ནི་དེ་རྣམས་རི་ལྷར་བདེན་པར་རྟོགས་པ་ལས་མོངས་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དངོས་པོ་བདེན་པའི་རང་གི་ངོ་ཐོར་ལྷག་པར་སྟོ་འདོགས་པར་རབ་ཏུ་འཇུག་གོ། །
འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དག་ཀྱང་གཏི་མུག་གིས་ཀྱན་ཏུ་བརྟགས་པའི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཁོ་
ན་ལ། སྐྱུ་པ་དང་མི་སྐྱུ་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་པར་སྟོ་འདོགས་པར་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཏི་
མུག་ལས་ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཏི་མུག་ལ་བརྟེན་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། གཏི་མུག་
གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།^{༡༥༢} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་ན། འཇུག་གོ་ཞེས་པ་ཡན་གྱིས་གཏི་མུག་
བདེན་འཛིན་དུ་སྟོན་ནོ། །ཆགས་སོགས་རྣམས་གཏི་མུག་ལས་ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པ་ནི། གཏི་མུག་
དང་མཚུངས་ལྟར་དུ་འཇུག་གི་དེ་དང་བྲལ་བར་མི་འཇུག་པའོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ཆགས་སོགས་ནས་
འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཡན་ནོ། །དེ་ལ་ཕུལ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་བྱུང་པར་སྟོ་འདོགས་པ་

ནི་ཆགས་སྒྲུང་གཉིས་སྒྲེ་པའི་རྒྱ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས། ཆགས་སྒྲུང་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྒྲུངས་
 ལྟོན་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་གཏི་མུག་གིས་ཀྱང་བརྟགས་པ་ཁོན་ལ་ཞེས་སོགས་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
 པ་ཁོ་ནའི་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སྒྲོ་བརྟགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་སྒྲུང་གཉིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
 པའོ། །གཏི་མུག་གིས་བརྟགས་པའི་བདེན་གྲུབ་ཁོན་ཆགས་སོགས་ཀྱི་དམིགས་རྣམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ན་
 ས་དམིགས་པར་ལྟོན་པ་མིན་ཏེ། བདག་འཛིན་ལྷན་སྒྲེས་གཉིས་ཀའི་དམིགས་རྣམས་གཉིས་ཀྱི་
 དམིགས་པ་གཞི་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཆགས་སོགས་ཀྱང་གཏི་མུག་དང་མཚུངས་ལྷན་ཡིན་པས་དམིགས་
 པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་འོ། །ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཡུལ་ལ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་
 ཅན་དང་། མི་འདོད་པ་རྒྱབ་ཀྱིས་བློགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ནི། ཆགས་པ་དང་སྒྲུང་བར་འགྱུར་པས།
 གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་ཇུས་ཡོད་དུ་འཛིན་པས་དྲངས་པའི་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཅུ་
 ཞིག །འདོད་ཆགས་དང་ཞེས་དུ་འཛིན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཆགས་སྒྲུང་གཉིས་ཀྱང་འཛིན་ཚུལ་མི་
 འདྲའོ། །གཏི་མུག་ལ་བརྟེན་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་
 པའི་གཏི་མུག་ལྟོན་དུ་སོང་བས་ཆགས་སོགས་འདྲེན་པའི་དོན་ནོ། །ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཞེས་པའི་
 དཔེ་ནི། །དབང་པོ་གཞན་བཞི་ལ་ལུས་དབང་རྒྱུ་དུ་བཞག་པའི་རྟེན་མེད་པ་བཞིན་དུ། །ཉོན་མོངས་
 གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཏི་མུག་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ཅིང་། དེ་དང་མི་འབྲལ་བར་འཇུག་པའི་
 དོན་ནོ། །དེས་ན་གཏི་མུག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པར་འགྱུར་པས།
 འདིའི་གཉེན་པོ་རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་གདམ་ཉིད་ལ་གྲུས་པར་བྱ་བར་
 གསུངས་སོ། །

དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་འདི་ནི་འཁོར་བའི་རྩ་བའི་མ་དག་པར་ཡང་སྟོང་ཉིད་པ་དབུ་ན་ཅུ་པ་
 ལས་གསུངས་ཤིང་།^{༡༩༩} དེགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། གང་ཡང་རུང་པའི་གནས་རྟེན་ན། །ཉོན་
 མོངས་སྒྲུལ་གདུག་གཡོ་ཅན་གྱིས། །ཟེན་པར་འགྱུར་ལོག་གི་སེམས། །གནས་མེད་དེ་དག་ཟེན་མི་
 འགྱུར།^{༢༠༠} །ཞེས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་གང་ཡང་རུང་པའི་གནས་ཤིག་རྟེན་ན། །ཉོན་
 མོངས་པའི་སྒྲུལ་གྱིས་འཛིན་པར་གསུངས་ཤིང་། ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ། གནས་དང་བཅས་
 པའི་སེམས་ལྡན་ལ། །ཉོན་མོངས་དུག་ཆེན་ཅིས་མི་འབྱུང་།^{༢༠༡} །ཞེས་གསུངས་པས་འདི་ནི་འཕགས་
 པའི་བཞེད་པ་དམ་པའོ། །ཀླད་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་སྟོར་དུ། གང་དག་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་

རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དམིགས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྤོང་བར་འདོད་པ་དེ་དག་ལ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་མི་སྤྱིད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར་གསུངས་པ་³³⁶ ཞེས་དང་། བྱི་འགེལ་ལས་ཀྱང་། དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཡིན་ན་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རབ་འབྱམས་ངེས་པར་བསྒྲིག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་འབྱུང་ངོ་། །རྩི་ལྷར་ཞེན། རེ་ཞིག་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་དེ་ཡིད་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ན་ནི། དེའི་ཆོ་དེ་ལ་རྩེས་སུ་ཆགས་པ་བསྒྲིག་པར་དགའོ། །ཅི་སྟ་མི་མཐུན་ན་ནི་དེའི་ཆོ་དེ་ལ་ཁོང་ཁོ་བ་དང་ཆོག་པ་ཟ་བ་བསྒྲིག་པར་དགའོ།³³⁷ །ཞེས་གསུངས་གིང་། ཡུལ་དེ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གང་ཡང་མིན་པ་ཞིག་ན་འང་མ་རིག་པ་སྟེ་བར་འགེལ་པ་ལས་གསུངས་ཏེ། ཡུལ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཅིག་རྒྱུད་ལ་འཇུག་བཞིན་པ་ན། ཡང་ན་འདོད་ཆགས། ཡང་ན་ཞེ་སྤང་སྟེ་དེ་གཉིས་མིན་ན་འང་གཏི་མུག་གི་རིགས་འདྲ་འཇུག་པར་བཞེད་ལ།³³⁸ སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། དམིགས་པ་དང་ནི་བཅས་པའི་སེམས། །འགའ་ཞིག་ལ་ནི་གནས་པར་འགྱུར། །སྤོང་བ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་སེམས། །འགགས་པ་སྤྱིར་ཡང་སྟེ་འགྱུར་ཏེ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་བཞིན།³³⁹ །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཕྱོགས་འདི་ལ་སྟོབ་དཔོན་འདི་གཉིས་དང་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འགེལ་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །འདིའི་གནད་ཀྱིས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་ཙམ་གྱིས་མུ་ངན་ལས་འདའ་བར་བཤད་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ལ། ལམ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་རྣམས་ཀྱང་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ར་རྒྱལ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་རུས་ལ། རུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་དང་འཛིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟ་ལ་ཡང་ཀུན་བརྟགས་དང་ལྟན་སྟེས་གཉིས་ཀ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ཆོག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྱིས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་ལ་སྒྲོམ་སྤང་ཆེ་འབྱིང་དགྲུང་བྱས་ནས། གཉེན་པོ་སྒྲོམ་ལམ་དགྲུང་སྤྱོད་པ་ཡང་། གཟུང་འཛིན་རྩེས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་ལ་སྒྲོམ་སྤང་ཆེ་འབྱིང་དགྲུང་བྱས་ནས། སྒྲོམ་ལམ་དགྲུང་སྤྱོད་གཉེན་དུ་སྤྱོད་པར་བཤད་པ་བཞིན་དུ། རེ་ཞིག་ལ་ཆོས་ཀྱི་པདག་མེད་ཟུ་རགས་གཉིས་ཀ་རྫོགས་པར་རྟོགས་མི་རུས་པའི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་ངོར་གསུངས་པའི་དྲང་བའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དེ་གང་ཟག་གསུམ་ལ་སྤྱང་བ་དང་མི་སྤྱང་བའི་རྒྱལ་)ནི། དངོས་པོ་འདི་དག་ཀྱང་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ནི་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྤྱང་བས་སྤྱི་བར་བྱེད་ལ། དེ་དག་ལས་གཞན་

སྒར་བཤད་པའི་གང་ཟག་གསུམ་ལ་ནི། བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་དུ་འགྱུར་གྱི་བདེན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་གཤམ་སྒྲིབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་ཅམ་ཀུན་ཏུ་སྒྲོད་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་སྒྲིབ་བ་དང་བཅས་པའི་སྒྲོད་ལུལ་ཅན་གྱི་རྗེས་ཐོབ་ལ་གནས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་སྒྲུབ་གི། འཕགས་པ་སྒྲུབ་བ་མེད་པའི་སྒྲོད་ལུལ་མངའ་བ་མཉམ་གཞག་གནས་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྒྲིབ་བ་མིན་ལོ།།

འོན་ལྟགས་འདིས་གཤམ་སྒྲིབ་གང་ལ་བྱེད་ཅིན། འཇུག་འབྲེལ་ལས། དེ་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ནི་གཤམ་བྱ་གཙོད་པའི་གཤམ་སྒྲིབ་ཀྱུར་བ་ཡིན་ལ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་ཡོད་པ་ནི་ལུས་དང་རག་དག་གི་འཇུག་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཆེན་པ་དང་། སངས་རྒྱུས་ཁོ་ན་ལ་ཁྱོག་པར་འབྱུར་གྱི། གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ལོ།¹⁶⁰ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། ལུས་དང་རག་གི་འཇུག་པ་ནི་དག་པཅོམ་པ་ལ་ཡོད་པ་སྒྲེལ་ལྟར་མཚོང་བ་དང་། གཞན་ལ་སྒྲུབ་མོ་ཞེས་ཟེར་བའི་ལུས་དག་གི་གནས་རལ་ལེན་སྟོན་པས་བཀག་གྱང་མ་ལོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལོ། །ཡང་ཞེས་པས་ཆགས་སོགས་ཀྱི་བག་ཆགས་གཤམ་བྱ་གཙོད་པའི་གཤམ་སྒྲིབ་ཡང་བསྟན་པས། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་རྣམས་གཤམ་སྒྲིབ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འབྲས་བུ་གཉིས་སྒྲིབ་འབྲུལ་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་གྱང་དེར་བསྟོའོ། །ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་བག་ཆགས་སུ་བཞག་པ་ཅིག་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་མིན་པའི་བག་ཆགས་གཉིས་ལས་གཤམ་སྒྲིབ་ཏུ་འཛོག་པ་ནི་ཕྱི་མ་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཟད་པས་བདེན་འཛོན་མི་སྟེ་ཡང་། བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པས་སྒྲིབ་ལུལ་ལ་འབྲུལ་པའི་སྒྲོ་སྒྲེད་པའོ། །སངས་རྒྱུས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་གཤམ་སྒྲིབ་ཀྱི་མ་རིག་པ་མ་སྤངས་པས། རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྒྲིབ་བཅས་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒྲིབ་མེད་དུ་འགྱུར་པའི་རེས་འཛོག་ཡོད་ལ། སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་པ་མངོན་པར་ཏེ་མངོན་དུ་གྱུར་པར་རྟོགས་པར་ཏེ་མ་ལུས་པར། བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱ་བ་ཐམས་ཅད་གཏན་ལོག་པས། མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་མེད་རེས་འཛོག་པ་མེད་དོ། །གཏན་ཞེས་པའི་ཆོག་གིས་འཕགས་པ་གཞན་ལ་མཉམ་གཞག་ཏུ་ལོག་པ་ནི་རེས་

འགའ་པར་སྟོན་ལ། དེའི་ཕྱིར་མཉམ་རྗེས་རེས་འཛོག་པ་ཡོད་དོ། །དེས་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་མ་འགྲེལ་
སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་སྣང་བ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་མིན་གྱི། མཉམ་རྗེས་སྣང་བ་ཡོད་མེད་རེས་
འཛོག་ཏུ་འབྱུང་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དོ། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱ་པ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ།
ཆོག་གསལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་པ་ཡིན་ན་དེ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་
ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །རི་སྐད་དུ་མདོ་ལས།^{༡༤༡} དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེན།
གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་པ་ཡང་མེད་ན། ཡིག་རྣམས་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་གསུངས་སོ།^{༡༤༢} །ཞེས་
བཤད་དོ།

གསུམ་པ་(སོ་སྒྲེད་འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་དེ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་རུལ་)ནི། དེ་ལ་སོ་སོའི་སྒྲེའོ་
རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད། འཕགས་པ་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་སྟོང་ཡུལ་ཅན་རྣམས་
ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཅུམ་ཡིན་ལ། དེའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་
པའོ།^{༡༤༣} །ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲུབ་མའི་དོན་ནི། སོ་སྒྲེས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་བརྒྱུད་པའི་བུམ་སོགས་
དེ་ཉིད། སྒྲུབ་བཤད་པའི་འཕགས་པ་གསུམ་མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་སྣང་བ་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཅུམ་ཡིན་པར་བརྟན་པས། དེ་རྣམས་ཀྱི་རོལ་བདེན་པ་ཅུམ་གཅོད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་ཡིན་པ་མི་གཅོད་ཅིང་། སོ་སྒྲེས་བུམ་སོགས་ལ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་
འཕགས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ་དེ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །གཞུང་ཕྱི་མའི་དོན་ནི་
རྟེན་འབྲེལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པར་སྟོན་པས་བུམ་པ་
ལ་སོགས་པའི་གཞི་གཅིག་ཉིད། སོ་སྒྲེལ་ལྟོས་ནས་ཀུན་རྫོབ་དང་། འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དོན་
དམ་སོ། །ཞེས་གཞུང་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བརྒྱོག་སྟེ་སྒྲུབ་ནི། སྟོག་གི་རོལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་
སོང་བ་དེའི་རོལ་བདེན་པ་ཞེས་དགོས་པ་མ་ཤེས་པའི་གཏམ་སོ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་
པ་ནི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སྒྲུབ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ནི་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།^{༡༤༤} །ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་བཞིན་ཉིད་
ཡིན་ཞིང་ཞེས་པའི་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་ངེས་གཞུང་ཡིན་ལ། དེས་གང་གཅོད་པ་ནི་འཕགས་པ་གཞན་རྣམས་
ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྣང་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྣང་བཅས་ཀྱི་
རང་བཞིན་དུ་འཛོག་པ་ལྟ་བུའི་རེས་འཛོག་མིན་པར། དུས་དྲག་ཏུ་རང་བཞིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་

པའི་ཚེས་ཉིད་ཡིན་ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་དོན་དམ་པ་དེན་པའི་བདེན་པ་དེ་བདེན་གྱུ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པར་བཞེད་ནས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་སྐྱུ་བ་མེད་པར་གནས་པ་བདེན་པའི་དོན་དུ་བཤད་དོ།

དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ཅུ་པའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྒྲུང་བའོ། །དང་པོ་ནི།

རབ་འིབ་མཐུམ་སྐྱ་ཤད་ལ་སོགས་པའི། རོ་པོ་ལྷག་པ་གང་ཞིག་ནུས་བརྟགས་པ།

དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་གང་དུ་མིག་དག་པས། །མཐོང་དེ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་འདིར་གཤེས་ཀྱིས།།^[༡༩]

ད་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པར་འདོད་པས། དོན་དམ་པ་དེན་པ་དེ་ནི་སྐྱས་བརྟོད་དུ་མེད་པའི་བྱིར་དང་། སྐྱ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བའི་གཤེས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། དངོས་སུ་བསྟན་པར་མི་རུས་པས་ཉན་འདོད་པ་རྣམས་ལ། དེའི་རང་བཞིན་གསལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་སོ་སྐྱེ་རང་གིས་མྱོང་བའི་དཔེ་བཤད་པ།^{༡༩} ཞེས་གསུངས་པའི་གཤེས་བརྟོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པའི་དོན་ནི་དངོས་སུ་བསྟན་པར་མི་རུས་པས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉེ། དེ་ཡང་ནག་ཚོའི་འགྲུར་ལས་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་པར་མི་རུས་ཞེས་འབྱུང་བའོ། །དེའི་དོན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཞན་ལས་གཤེས་པར་བྱ་བ་མིན་པར་གསུངས་པའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། རི་ལྟར་རབ་འིབ་ཅན་དག་གིས་སྐྱ་ཤད་ལ་སོགས་པའི་རོ་པོ་བྱིན་ཅི་ལོག་པ་མཐོང་བ་ན། རབ་འིབ་མེད་པས་བསྟན་དུ་བྱིན་ཀྱང་། རབ་འིབ་མེད་པ་ལྟར་སྐྱ་ཤད་ལ་སོགས་པ་རང་གི་རོ་པོ་མ་མཐོང་བའི་ཚུལ་གྱིས། རྟོགས་པར་བྱ་བ་རི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་རྟོགས་པར་མི་རུས་ཀྱི།^{༢༠} ཞེས་རབ་འིབ་ཅན་ལ་རབ་འིབ་མེད་པས་སྐྱ་ཤད་མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་ཀྱང་། རབ་འིབ་མེད་པས་མཐོང་བ་འདྲ་བའི་སྐྱ་ཤད་མེད་པ་མི་རྟོགས་པར་གསུངས་པས། ཉན་པ་པོས་དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་ཀྱི་སྐྱ་ཤད་མེད་པ་མི་རྟོགས་པ་མིན་ནོ། །དེ་དཔེར་བྱས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ་ན་མ་ཤིག་པའི་རབ་འིབ་ཀྱི་བསྐྱད་པ་དང་བུལ་བས་མཐོང་བ་འདྲ་བ་ཅིག་མི་རྟོགས་ཀྱང་། སྐྱར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་རྟོགས་པ་མིན་པར་བཞེད་པས་ན། དོན་དམ་པ་དེན་པ་ནི་ཟབ་མོའི་དོན་

ཅན་གྱི་དེས་དོན་གྱི་ལུང་དང་། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་དག་གིས་བཞོད་མི་ལུས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བའི་སྒྲོས་ཀྱང་རྟོགས་མི་ལུས་པ་མིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཤམ་བཞོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གཤམ་པར་བྱའོ།།

མིག་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་ཡིས་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་རང་གི་ལག་གི་བསེ་རུ་ལ་སོགས་པའི་བཟང་འདུང་གི་སྟོད་ཀྱི་ནང་དུ། སྐྱ་གད་དང་ལ་སོགས་པས་སྐྱེད་མ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ན། སྐྱ་གད་དང་སྐྱེད་མ་སོགས་ཡིན་པར་ངོ་ཐོ་ལོག་པ་གང་ཞིག་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ན། དེ་བས་ལ་བར་འདོད་ནས་སྟོད་དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེ་བསྐྱོག་བྱེད་པའི་ཆོག་སྟེ་ཐོབ་པར་རིག་སྟེ། མིག་དག་པའི་རབ་རིབ་མེད་པས་དེའི་གན་དུ་བྱིན་ནས། སྐྱ་གད་སོགས་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་གཞིགས་དུ་མཐོང་བ་དེར་མིག་གཏད་ཀྱང་སྐྱ་གད་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་དག་མ་དམིགས་གིང་། སྐྱ་གད་དེའི་རྟོན་ཅན་ཏེ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གང་ཡང་རྟོག་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཡང་གང་གི་ཆེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་རབ་རིབ་མེད་པ་ལ། སྐྱ་གད་མཐོང་ངོ་ཞེས་རང་གི་བསམ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཆོ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བསམ་ལ་བར་འདོད་པས་དེའི་ངོར་བྱས་ནས། འདི་ན་སྐྱ་གད་མེད་དོ་ཞེས་དགག་པ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཆོག་སྟེ་སྐྱ་མོད་ཀྱང་། སྐྱ་བ་པོ་འདི་ལ་སྐྱ་གད་ལ་སྐྱར་པ་འདེབས་པ་མེད་དོ། །རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་མཐོང་བའི་སྐྱ་གད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི། རབ་རིབ་མེད་པས་མཐོང་བ་དེ་ཡིན་གྱི། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་མཐོང་བ་དེ་མིན་ནོ། །དཔེ་གཉིས་པོ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་གྱི་སྐབས་འདིར་གཤམ་པར་གྱིས་གིག་གཤམ་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་གཞོད་པ་བྱས་པ་སྟེ་སྟོ་བསྐྱེད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱིས། སྤང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྟེ་མཆོད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་ཐོ་དམིགས་པ་ནི། སྤང་སོགས་དེ་དག་གི་ངོ་ཐོ་ཀྱན་རྒྱུ་ལ་སྟེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྱ་གད་དམིགས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཉིད་མ་མཐོང་བས་དམིགས་པ་དེ་དག་ཉིད། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་གཤམ་སྐྱེད་དང་བྲལ་བའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས། རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མིག་གིས་སྐྱ་གད་མ་མཐོང་བའི་ཚུལ་དུ། སྤང་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་དུ་གཞིགས་པའི་ཡུལ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ།།

གཉིས་པ་(དེ་ལ་རྩོད་པ་སྟོང་བ་)ནི། གལ་ཏེ་རབ་རིབ་མེད་པའི་མིག་གིས་སྐྱ་གད་དུ་སྐྱེད་པ་ཅམ་ཡང་མ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པའི་སྟོ་ལ་སྐྱར་པའི་སྤང་སོགས་

ཀྱན་ཚྭ་བ་པ་མ་གཟིགས་ན། དེ་རྣམས་མེད་པར་འབྱུང་ཏེ། ཡོད་ན་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་གཟིགས་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤང་མོགས་ཀྱན་ཚྭ་བ་རྣམས་མེད་ན་ནངས་རྒྱུས་ཐོབ་པ་ཡང་མེད་པར་
འབྱུང་ཏེ། དང་པོར་མེམས་བསྐྱེད་པའི་གང་ཟག་ནི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེན།

སྒྲིན་འདི་མེད་ཚུལ་བཤད་ན། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཆོམ་ཚུལ་ནི་གཉིས་
ཏེ་དོན་དམ་བདེན་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཆོམ་ཚུལ་དང་། ཀྱན་ཚྭ་བ་དེན་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་
ཅད་མཆོམ་ཚུལ་ལོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། སྤང་པོ་ལ་མོགས་པ་ཀྱན་ཚྭ་བ་འཛུགས་པ་རྣམས་མ་གཟིགས་
པའི་ཚུལ་གྱིས། དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཆོམ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། མི་སྣང་ཡང་རྟོགས་པའི་ཕྱགས་
རྟོགས་སངས་རྒྱུས་ལ་གཞག་ཏུ་མི་རུང་པའི་ཕྱིར། སྣང་ནས་མཆོམ་དགོས་པས་རི་སྟེང་པའི་ཡེ་ཤེས་
དེའི་ངོར། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཆོམ་པའོ། །སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རི་སྟེང་བ་
མཆོམ་པ་དེ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་ནས་སྤང་མོགས་སྣང་བ་མིན་ཀྱང་། གང་ཟག་གཞན་
གྱི་ཤེས་པ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་ལ་སྣང་བ་སངས་རྒྱུས་ལ་སྣང་དགོས་ཏེ། སྣང་བ་དེ་མེད་པར་མི་རུང་
ལ་ཀྱན་ཚྭ་བ་དེ་ཡོད་ན་རི་སྟེང་བ་མཆོམ་པས་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་
མིག་ཤེས་ལ། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྣང་བའི་སྒྲ་ཤད་ཏུ་སྣང་བ་མེད་ཀྱང་། སྣང་བ་དེ་མེད་མི་དགོས་
པས་སངས་རྒྱུས་དང་མི་འདྲའོ། །གཉིས་སྣང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་མ་ཟད་གྱི་བར་དུ་རི་ལྟ་བ་དང་།
རི་སྟེང་བ་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་བ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྒྲེ་མི་རུས་པས། མཉམ་རྗེས་རེས་འཛོག་ཏུ་
འཇལ་དགོས་པས་ཡེ་ཤེས་སྒྲད་གཅིག་གི་སྟེང་ནས་དེ་གཉིས་འཇལ་བ་མི་འོང་ངོ་། །འབྲུལ་པའི་བག་
ཆགས་མ་ལྟས་པར་སྤངས་པ་ན། ཡེ་ཤེས་སྒྲད་ཅིག་མ་རེ་མེད་སྟེང་དུ་ཡང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་
ཏུ་སྒྲེ་བ་རྒྱན་མི་འཆད་པས། དུས་གཅིག་ཏུ་ཤེས་བྱ་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་མི་འཇལ་གྱི་རེས་
འཛོག་མི་དགོས་མོ། །དེས་ན། མཆོམ་པའི་སྒྲད་ཅིག་གཅིག་གིས་ཀྱང་། །ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱན་
ཁྲལ་ཅན།^{༡༩༧} །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མི་འགལ་ལོ། །ཡེ་ཤེས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ཡུལ་
གཉིས་ལ་གྲོས་པའི་མཆོམ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འོང་བ་ལ་འགལ་བ་ཅུ་ར་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ནི།
སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉག་གཅིག་གི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འདུག་པ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོམ་ཚུལ་
གཅིག་ལུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མཆོམ་ཚུལ་དུ་བྱས་ནས། རི་སྟེང་བ་མཆོམ་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཕྱགས་རྒྱུད་ལ་
མེད་པར་འདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཞེས། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རི་སྟེང་བ་མཆོམ་པ་ལ་སྣང་བ་འདེབས་པ་

དང་། ཁུ་ཅིག་རི་ལྷ་པ་མཁུན་པ་ཡང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཐུགས་སྐྱུད་ལ་མེད་ཅེས་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་
སྒྲུབ་པ་འདེབས་པར་སྒྲུབ་ངོ་། །འདིའི་ལྷག་མ་འགའ་ཞིག་འབྲས་ཐུའི་སྒྲུབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ།།

གལ་ཏེ་གཉིས་སྒྲུབ་ཐམས་ཅད་ལྷུ་བ་ལྷ་པ་པ་དེ་ལྷ་ཐུའི་རང་བཞིན་ནི་མཐོང་བ་མེད་པ་མ་
ཡིན་ནམ། དེས་ན་རི་ལྷ་པ་སངས་རྒྱུས་དེ་དག་གིས་དོན་དམ་བདེན་པ་གཟིགས་ཤིན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཀྱི་གཟིགས་རོལ་གཉིས་སྒྲུབ་ལྷུ་བ་པས་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མི་གཟིགས་པ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་
མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དག་གིས་གཟིགས་སོ་ཞེས་བཞོད་དོ། །འདི་ཙྏ་དཔའི་ལན་དུ་འགྲོ་
ཚུལ་ནི། རི་ལྷ་པ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་སྒྲུབ་སོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་
ཐྱིར་དང་། སྒྲུབ་སོགས་རྣམས་གཟིགས་ངོ་དེར་མ་གྲུབ་པ་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཐྱིར་དང་།
སྒྲུབ་སོགས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་དགོས་པའི་ཐྱིར་ཏེ། རང་
འབྲེལ་ལས། དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རྟེན་པར་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཛོད་པས།
དེ་ཉིད་ཐུགས་སྐྱུད་པའི་ཐྱིར་སངས་རྒྱུས་ཞེས་བཞོད་དོ།^{༡༤༤} །ཞེས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དམ་མཁུན་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོས་ཅན་ལ་མ་རྟེན་པར་ཚོས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཐུགས་སྐྱུད་པར་གསུངས་ཏེ་སྒྲུབ་
སོགས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པར་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ་
།མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་མཐོང་བ་དམ་པའི་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་། ཅི་ཡང་མི་མཐོང་བ་མཐོང་བར་
མི་བཞེད་ཀྱི། སྒྲུབ་བཤད་པ་ལྷར་སྒྲོས་པ་མ་མཐོང་བ་ནི་སྒྲོས་བྲལ་མཐོང་བར་འཛོག་པས། མཐོང་མ་
མཐོང་ག་ཞིག་ཅིག་ལ་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྷར་ཡང་སྐྱུད་པ་ལས། གཟུགས་རྣམས་མི་མཐོང་ཚོར་བ་
དག་ཀྱང་མི་མཐོང་ཞིང་། །འདུ་ཤེས་མཐོང་བ་མེད་ལ་སེམས་པ་མི་མཐོང་ཞིང་། །གང་ལ་རྣམ་པར་
ཤེས་དང་སེམས་ཡིད་མཐོང་མེད་པ། །འདི་ནི་ཚོས་མཐོང་ཡིན་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན། །
ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སེམས་ཅན་ཚིག་ཏུ་རབ་བཞོད་པ། །ནམ་མཁའ་རི་ལྷར་མཐོང་སྟེ་དེས་འདི་
བརྟག་པར་གྱིས། །དེ་ལྷར་ཚོས་མཐོང་བ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན། །མཐོང་བ་དཔེ་གཞན་
གྱིས་ནི་བསྟན་པར་ལུས་མ་ཡིན།^{༡༤༥} །ཞེས་མི་མཐོང་བ་སྒྲུབ་པོ་ལྟ་དང་། མཐོང་བ་ནི་ཚོས་ཞེས་
གསུངས་ལ། དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཏེ། སུས་རྟེན་འབྲེལ་མཐོང་བ་དེས་ཚོས་མཐོང་ངོ་།^{༡༤༦} །ཞེས་
གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ནི་ཐོགས་པའི་རྟེན་བྱ་བ་ཅན་ཅམ་ཡིན་ལ། དེ་
མཐོང་ངམ་རྟོགས་པ་ནི་དགག་བྱ་སྒྲིབ་ཐོགས་ཡོད་ན་དཔྱིགས་སུ་རྒྱུ་བ་ལས་མ་མཐོང་བ་ལ་བྱེད་པ་

དང་འདྲ་སྟེ། དེར་ཡང་མཐོང་བ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་མ་མཐོང་བ་ནི་སྒྲིབ་ཐོགས་སོ། །དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་
མཐོང་བ་མིན་པར་སྟོན་པོ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་དེ་ཁོན་ཉིད་མཐོང་བ་ནི་རྒྱུ་ལ་ཐ་མས་བཀག་གོ།

མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་ལས།
ལྟའི་བྱ་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལུས་དང་འག་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལུལ་གྱི་རང་
བཞིན་དུ་འཇུག་ན་ནི་དེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་སུ་མི་འགོ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
བདེན་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་རོ། །འོན་ཀྱང་ལྟའི་བྱ་དོན་དམ་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་ཐ་སྟོན་
ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ། བྱེད་གཤེད་པ་མ་སྒྲིམ་པ་མ་འགགས་པ། སྒྲུབར་བྱ་བ་དང་སྒྲུབ་དང་།
ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའོ།³⁴⁹ །ཞེས་གསུངས་པ་དྲུངས་པའི་མདོ་རྒྱ་མའི་དོན་ནི།
དོན་དམ་པ་གཟིགས་པའི་རོང་དོན་དམ་པ་དེན་པ་དེ། སྤང་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པ་མ་མཐོང་བའི་ཚུལ་
གྱིས་གཟིགས་པ་མིན་པར། སྤང་སོགས་ལུས་ཀྱི་དང་འག་གི་སྒྲིབ་ལུལ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལུལ་དུ་འཇུག་
པ་ལྟར་ལུལ་དུ་འཇུག་ན་ནི། དེ་ཁོན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་རོང་སྒྲོས་པ་དང་མ་བྲལ་བས།
དོན་དམ་པ་དེན་པར་མི་འཇུག་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲོས་པར་འཇུག་རོ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་མ་
གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འགོ་འོ། །མདོ་གཉིས་པའི་དོན་ནི་དོན་དམ་པ་
མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་རོང་ནི། དོན་དམ་པ་དེན་པ་བྱེད་གཤེད་པ་ནི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་
མེད་པའོ། །གཞན་གསུམ་ནི་གོ་སྟོན་ལོ། །གཟིགས་རོ་དེར་སྒྲུབ་པའི་བྱ་བྱེད་དང་བྲལ་བ་ནི་སྟོན་ལོ། །དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དོན་དམ་ཤེས་པ་དང་། དོན་དམ་པ་དེན་པ་དེའི་ཤེས་
བྱར་འཛོག་སྤུབ་ཀྱང་། ཡེ་ཤེས་དེའི་རོང་བྱ་བྱེད་དེ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་མི་འགལ་བ་ནི། བྱ་བྱེད་གཉིས་
ནི་ཐ་སྟོན་པའི་སྒྲོ་ཁོན་འི་རོང་འཛོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ལུལ་ཅན་དང་།
དོན་དམ་པ་དེན་པ་ལུལ་དུ་འཛོག་རྒྱས་ཀྱང་། ལུལ་དང་ལུལ་ཅན་གྱི་བྱ་བྱེད་གཉིས་རིགས་རོར་མི་
འཛོག་པ་བཞིན་ནོ།

དེ་ནས་ལྟའི་བྱ་དོན་དམ་པ་དེན་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་དང་ལྟན་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུལ་གྱི་བར་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འོ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཚོས་ཐམས་ཅད་ནི་བརྟུན་ཏེ་སྒྲུབ་པའི་ཚོས་སོ།³⁵⁰ །ཞེས་དྲངས་པའི་
དོན་ནི། ཡིན་ཏེའི་བར་གྱིས་དོན་དམ་པ་དེན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུལ་ལས་འདས་

པར་བསྟན་པ་དེའི་ཡུལ་ལས་འདས་ཚུལ། རི་ལྷར་ནས་མ་ཡིན་ནོའི་པར་གྱིས་སྟོན་ཏེ། རི་ལྷར་འདི་
 དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་ཞེས་བཞེད་པ་ན་སྒྲ་དེའི་རྗེས་འབྲང་གི་རྟོག་པ་ལ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སོ་སོ་བ་
 གཉིས་སུ་ཆད་པར་སྒྲར་བ་ལྷར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རི་ལྷ་བ་མཁྱེན་པ་དེ་ལ་དེ་ལྷར་སྒྲར་བའི་ཚུལ་
 གྱིས་དེའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་སྟེ། གཉིས་སྒྲར་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བརྒྱུན་པ་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཡིན་པས།
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མི་སྒྲུབ་པ་འབའ་ཞིག་གཟིགས་པའི་ངོར་དེ་མེད་ཅེས་པའོ། །དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་
 ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ངོར་ལུང་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་པ་མི་སྒྲར་བའི་ཁུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ངོར། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་གཉིས་
 ཆོས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །སྒྲོས་པ་དེ་དག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་དེར་མ་དམིགས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྷར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསམ་པ་ལ་དངོས་སུ་ན་འཕགས་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ཆད་མ་ཡིན་གྱི།
 འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་དངོས་སུ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པས། གཞན་སྟེ་འཕགས་པའི་དོན་དམ་གྱི་གཟིགས་
 ངོར་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པ།

བཞི་པ་(བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པ་)ནི།

གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་ཆད་མ་ཡིན་ན་ནི། །འཛིག་རྟེན་དེ་ཉིད་མཐོང་བས་འཕགས་གཞན་གྱིས།
 ཅི་དགོས་འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། །སྒྲུབ་པོ་ཆད་མར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ནོ།། ༡༠
 རྣམ་ཀུན་འཛིག་རྟེན་ཆད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་འཛིག་རྟེན་གཞོད་པ་མེད།

ཅི་སྟེ་གཞན་སྟེ་དོན་དམ་པར་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་བཞེད་པར་འདོད་པས།
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཡང་ཆད་མར་
 ཁས་ལེན་ན་དེ་ལྟ་ཡིན་དང་། གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ན་ནི།
 འཛིག་རྟེན་རང་དགའ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡང་
 འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཡིན་པས། མ་རིག་པ་སྤངས་པར་ཁས་སྤང་དགོས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འཕགས་པ་གཞན་གྱིས་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་ལ། འཕགས་པའི་

ལམ་ཚོལ་བ་ཡིས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དགོས་པ་མེད་དོ། །འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་བླུན་པོ་ནི། དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ལ་ཚད་མར་རིགས་པ་འང་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་བའི་སྐྱབས་སུ། དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏེ་ཐམས་ཅད་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཚད་མ་མིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་གྱི་སྐྱབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞོན་པ་མེད་དོ། །

རྣམ་ཀྱན་འཇིག་རྟེན་ཚད་མིན་ཞེས་པས་ལུགས་འདིས་ཚད་མ་གཏན་མི་འདོད་པར་སྟོན་
པས། ལུགས་དེ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་དང་། ཁ་ཅིག་ལུགས་དེ་ལེགས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་
གཉིས་ཀས་ཀྱང་སྟོབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་པ་མི་རྟོགས་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པས། རང་གི་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་
ཅུམ་དུ་ཟད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏེ་ཚད་མ་མིན་པར་བསྟན་པ་ལ།
སྦྱིར་ཚད་མ་མི་བཞེད་པར་གོ་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས་
གསུངས་པ་ལྟར་³⁴ རོ་པོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས། ལྟོས་འཇོག་གི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་འཇོག་
པར་བཀད་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་དགོས་ཏེ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོན་པའི་གཞོན་རྩལ་བསྟན་པ།

ལྟ་བུ་(འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོན་པའི་གཞོན་རྩལ་བསྟན་པ་)ནི།

འཇིག་རྟེན་དོན་ནི་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ཉིད་གྱིས། གལ་ཏེ་སེལ་ན་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོན་འགྱུར།།³⁵

འོ་ན་རི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར་ཞེན། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་གྲགས་གིང་
གྲུབ་པའི་དོན་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཉིད་གྱིས་གལ་ཏེ་སེལ་ན། གང་ཟག་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་
གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་དཔེར་ན་ཁ་ཅིག་གིས་ངའི་རྩལ་སྟོགས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་དང་། གང་
ཟག་གཞན་ཅིག་གིས་དེ་ལ་དྲིས་པ་རྩལ་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན། དེས་བུམ་པའོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་ལ། གཞན་དེས་
བུམ་པ་ནི་རྩལ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྲི་ལམ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། ཞེས་སུན་འབྲིན་པ་
དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོན་གྱི། གང་གི་ཚོ་འཕགས་པའི་དོན་དམ་གྱི་
གཟིགས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ། སྟེ་པོ་དོན་དམ་ལ་མཁས་པ་ཚད་མར་བྱས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་
འབབས་པ་དེའི་ཚི། འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞོན་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མཁས་པས་སྟོགས་འདིས་གཞན་ཡང་

དབྱད་པར་བྱའོ་^{༡༤} ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ར་ནི་བུམ་པའི་བདག་པོ་དང་ལྷན་ཕྱིན་ནི་འཕྲོག་མཁན་མ་
ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། རའི་ཞིང་སྤེང་དུ་སྐྱེས་སོ་བྱས་པ་ན་ཅི་ཞིག་སྐྱེས་ཞེས་འདྲི་པ་ལ་ལྷ་གུའོ་བྱས་
པ་ན། ལྷ་གུའོ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། མི་ལམ་གྱི་གང་ཟག་དང་ལྷ་གུ་
བཞིན་ཞེས་སྐྱ་བ་ད་ལྷ་དབྱ་མའི་རིགས་པ་ཆེན་པོར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པར་
བསྟན་ནོ།

འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་སྤང་པ།

གཉིས་པ་(འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པས་གཞོད་པ་སྤང་པ་)ནི།

གང་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་ས་པོན་ཅམ་བཏབ་ནས། །བདག་གིས་ཐུག་ཅི་སྐྱེད་ཅེས་སྐྱ་བྱེད་ཅིང་།

ཤིང་ཡང་བཙུགས་སོ་སྐྱེས་དུ་རྟོག་དེས་ན། །གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད།། ༡༥

དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞན་པའི་ངོར་གཞན་སྐྱེ་ཁས་བླངས་ནས་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་
པ་སྤངས་ཏེ། ད་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་པ་ལ་ཡང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལྷ་པ་ལ་གནས་
ནས་ཀྱང་གཞན་སྐྱེད་གསལ་པར་འདོད་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
བཤད་པ། ལྷ་མཆོན་གང་གི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་པོའི་དབང་པོ་ཅན་འགའ་ཞིག་སྟོན་པ་ན། ལུ་
འདི་བདག་གིས་བསྐྱེད་ཅེས་སྐྱ་བར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་ཀྱང་པ་འདིས་པོའི་དབང་པོ་ཅན་ཞིག་རང་
གི་ལུས་ལས་བརྟོན་ནས། ལུ་དེའི་མའི་ཁོང་དུ་འཇུག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེན། ལུ་དེའི་ལུས་ཀྱི་
ས་པོན་དུ་གྱུར་པའི་མི་གཙང་བ་ཅམ་ཞིག་མ་དེའི་མངལ་དུ་བཏབ་པ་སྟེ་ལྷགས་པའོ། །གང་གི་ཕྱིར་པ་
འདི་ལུ་དེའི་ལུས་ཀྱི་ལྷ་སྐྱགས་ནས་རང་གི་བུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ས་པོན་དང་བུ་གཉིས་རང་
གི་མཆོན་ཉིད་གིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བར་འཛིག་རྟེན་དུ་གསལ་བར་
ངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ས་པོན་གྱི་མི་གཙང་བ་དང་བུ་གཉིས་དང་། བས་ཀྱི་ས་པོན་དང་ལྷ་གུ་གཉིས་ལ་
སོགས་པ་ལ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པ་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
གིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འཛིན་ན་ནི། གང་ཟག་གཞན་ལྟར་ལུ་དེ་བསྟན་ནས་འདི་ངས་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་
སྟོན་པར་མི་འགྱུར་ཤོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤིང་སྤོང་པོའི་ས་པོན་ཅམ་བཏབ་ནས་དེ་ལས་ཤིང་སྤོང་སྐྱེས་

པ་ན། ཤིང་ཕྱོད་འདི་ངས་བཅུགས་སོ་སྒྲུལ་དུ་རྟོག་པ་དེས་ན། འཛིག་རྟེན་གྱི་འོར་གཞན་སྒྱུ་མེད་པ་
 སོགས་སྒྲུ་མ་བཞིན་དུ་སྒྱུར་རོ། །བདེ་པ་པའི་ས་པོན་གཉིས་ཤིང་ཕྱོད་དང་བུ་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གཉིས་
 བདེ་པ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་ཕྱོད་དང་བུ་སྒྱུས་པ་ན། དེ་གཉིས་བསྟན་ནས་འདི་བདག་གིས་བསྐྱེད་
 ཅིས་འཛིག་ཅུས་ཏེ། བ་བ་དང་སོས་པའི་ལག་པ་གང་ཟག་དེ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ལག་པ་ན་བ་དང་སོས་
 པས་གང་ཟག་དེ་ན་བ་དང་སོས་པར་འཛིག་ཅུས་པ་བཞིན་ལོ། །དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྒྲུབ་ལ་གཞན་
 སྒྱུ་མེད་ཀྱང་། གཞན་སྒྱུ་ཡོད་པ་འཛིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བས་འགོག་ཅུས་པ་མིན་ཏེ། རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་
 གྱིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་འགོག་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་རིགས་པ་ལ་ངས་པར་ལྟོས་པའི་བྱིར་རོ།
 །དེའི་བྱིར་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་གཞན་གྱིས་གཞན་སྒྱུ་ཁས་སྤངས་པའི་དོན་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་
 གྲུབ་པའི་གཞན་སྒྱུ་ཡིན་གྱི། རོ་བོ་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་ཅམ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཅམ་འཛིག་རྟེན་གྱི་འོར་མ་
 གྲུབ་པ་ཡང་མིན་ནོ།

གཞན་ལས་སྒྱུ་བ་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད། ཅིས་པའི་དོན་ནི། འཛིག་རྟེན་རང་དགའ་
 པས་ས་སྒྲུག་ལ་སོགས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་
 འཛིན་པ་མེད་ཅིས་པ་ཅམ་མིན་གྱི། ཐ་སྒྲུབ་དུ་ཡང་གཞན་སྒྱུ་མེད་པར་རྟོན་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
 གཉི་ག་ལས་སྒྱུ་བ་འགོག་པའི་འགྲེལ་པར་ཡང་། དེ་ལ་རི་ལྟར་གོང་དུ་བདག་དང་གཞན་ལས་སྒྱུ་བ་
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡང་མི་རིགས་སོ་ཞེས་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཚིག་གལ་
 གཉིས་སྒྲུ་བ་ལ་ཡང་རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རིགས་པས་མི་སྟིད་དོ།^{༣༡} །ཞེས་ཐ་སྒྲུབ་དུ་ཡང་གཞན་
 སྒྱུ་མེད་པ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་། ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་བདག་དང་གཞན་དང་གཉི་
 ག་དང་རྒྱ་མེད་པ་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་སྒྱུ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། རི་ལྟར་བཅོམ་ལྟན་འདས་གྱིས་མ་
 རིག་པའི་རྟེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་གསུངས། ཞེས་པའི་ལན་དུ། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ཀྱན་
 རྫོབ་ཡིན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མ་རིག་པས་འདུ་བྱེད་སྒྱེད་པ་སོགས་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་
 ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་མ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།^{༣༢} །ཅི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བརྟོན་པར་བྱ་
 པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པའི་ལན་དུ། རྟེན་ཉིད་འདི་པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱན་རྫོབ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་གྱི། རྟོགས་
 བཞི་ཁས་སྤངས་པའི་སྐོན་ས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།^{༣༣} ཞེས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་རྟེན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་
 གི་སྒྱུ་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་། རྟོགས་བཞིའི་སྒྱུ་བ་ཁས་མི་ལེན་པ་གསལ་བར་སྤངས་པས། ལུགས་

འདི་ལ་གཞན་སྐྱེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འགོག་ཅེས་པ་ནི། ལྷག་ས་འདི་ལྷག་ས་པར་མ་རྟོག་ས་པའི་བཤད་པའོ།

གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་(དེ་ལྟར་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་)ནི།

གང་ཕྱིར་ལྷག་ས་བོན་ལས་གཞན་མིན། །དེ་ཕྱིར་ལྷག་ས་བོན་ཞིག་པ་མེད།།

གང་ཕྱིར་གཅིག་ཉིད་ཡོད་མིན་དེ་ཕྱིར་ཡང་། །ལྷག་ས་བོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་མི་བྱ།།^{༡༩}

དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྗེ་རྒྱན་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ།
རྟོན་འབྲུང་རྟག་ཆད་མེད་པར་གྲུབ་པའི་སྒྲོན་ས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་མི་ལྟར་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་བཤད་པ། གལ་ཏེ་ལྷག་ས་བོན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་ནི། ས་ལྷག་གཉིས་
རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་ལྷག་ས་ཡོད་བཞིན་དུ་ཡང་ས་བོན་རྒྱན་ཆད་པར་འབྱུར་
ཏེ། དེ་ལ་ནི་ས་ལྷག་འབྲེལ་མེད་དུ་སྤང་བས། ལྷག་ས་ཡོད་ཀྱང་ས་བོན་གྱི་རིགས་བརྒྱད་མ་ཆད་པ་ལ་
མི་ཐན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་བ་མིན་ཡོད་པས་བ་ལང་གི་ནས་རིགས་བརྒྱད་ཆད་པ་མིན་པ་ལ་མི་
ཐན་པ་དང་། མོ་སྐྱེ་ཡོད་པས་འཕགས་པ་ནམས་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིད་པར་འཕོར་བ་རྒྱན་བཅད་པ་
མིན་པ་ལ་མི་ཐན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ལྷག་ས་བོན་ལས་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མིན་པའི་ཕྱོགས་ལ། དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར་ལྷག་
ས་ཡོད་པའི་ཆོས་བོན་ཞིག་པ་སྟེ་དེའི་རིགས་བརྒྱད་ཆད་པ་མེད་པས་ཆད་པ་སྤངས་སོ། །ལྷག་སའི་དུས་སུ་
ས་བོན་འགགས་པ་ལན་མང་དུ་བཤད་པས། ས་བོན་ཞིག་པའི་དོན་འགྲེལ་པས་ས་བོན་རྒྱན་ཆད་པ་
ལ་བཤད་ཅིང་ས་བོན་མི་འཛིག་པ་བཀག་པར་གསུངས་པས།^{༡༩} ས་བོན་གྱི་རྒྱན་ཆད་པ་ཞེས་པ་
དེའི་རིགས་བརྒྱད་ཆད་པ་ལ་བཞེད་དོ། །གང་གི་ཕྱིར་ས་ལྷག་གཉིས་གཅིག་ཉིད་ཡོད་པ་མིན་པས་
ས་བོན་དེ་ཉིད་ལྷག་ས་འཕོས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་སའི་དུས་ན་ས་བོན་མི་འཛིག་པ་བཀག་པ་དེའི་ཕྱིར་
ཡང་། ལྷག་སའི་ཆོས་བོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་མི་བྱ་བས་རྟག་པར་ཡང་བཀག་པར་འབྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་
བཤད་པའི་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས། ས་བོན་ཡོད་ན་ལྷག་ས་ཡིན་ཏེ། །ས་བོན་གང་ཡིན་ལྷག་ས་དེ་ཉིད་
མིན། །དེ་ལས་གཞན་མིན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་རྟག་མིན་ཆད་མིན་ཆོས་ཉིད་དོ།^{༢༠} །ཞེས་

གསུངས་པའི་དོན་ནོ།

དེ་དག་གི་དོན་ནི་ས་པོན་ཡོད་པ་ལྟར་ན་ས་པོན་གྱི་རྒྱ་ཚན་ལྟ་བུ་ཡང་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་
འབྱུང་ངོ། དེ་འབྱུང་བ་ན་ས་པོན་ལས་གཞན་ཉིད་དུ་སྟེན་ས་འབྱུང་བ་མི་རུང་བས། ས་ལྟག་གཉིས་ངོ་
པོ་གཅིག་གོ་སྒྲུལ་ན། ལྟ་བུ་ས་པོན་ལས་གཞན་ནས་འབྱུང་བ་མིན་ཀྱང་ས་པོན་དེ་ཉིད་ལྟ་བུར་འཕྲོས་
པ་མིན་ནོ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྟ་བུ་དེ་ས་པོན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་
དང་། རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་དེ་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཅར་ཡང་བཀག་
པ་ན་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་དེ་རྟག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་ཉིད་དུ་གསལ་བར་བྱས་སོ། །དོན་འདི་ཉིད་
མདོ་དེ་ཉིད་ལས། འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་མ་རིག་རྒྱུན་ཅན་ཏེ། འདུ་བྱེད་དེ་དག་དེ་ཉིད་དུ་ཡོད་མིན། འདུ་
བྱེད་མ་རིག་འདི་གཉིས་སྟོང་བ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གཡོ་བ་དང་བྲལ་བ།¹⁶⁰ ཞེས་བྱ་བས་
བཤད་དེ། ཀྱང་པ་དང་པོས་ནི་འདུ་བྱེད་མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་གཏན་ཚིགས་དང་།
གཉིས་པས་ནི་འདུ་བྱེད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། གསུམ་པས་ནི་རྒྱ་འབྲས་
གཉིས་ཀ་སྟོང་བར་བསྟན་ལ། བཞི་པས་ནི་སྟོང་ཚུལ་སྟོན་ཏེ། གཡོ་བ་ནི་མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་
ཡིན་ལ། དེ་དང་བྲལ་བ་ནི་འདུ་བྱེད་འདུ་བྱེད་གྱིས་སྟོང་བའོ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་
བྲལ་ལོ་ཞེས་དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མེད་པ་དང་དོན་འདྲའོ། །མདོ་དེའི་དོན་
བསྟན་བཅོས་རྩ་གེ་ལས་ཀྱང་། ཀང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་
གཞན་པའང་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་རྟག་མིན་ཆད་མ་ཡིན།¹⁶¹ །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རང་བཞིན་གྱི་སྟེ་བ་འགར་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ་ལས།
རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པ།

བཞི་བ་(རང་བཞིན་གྱི་སྟེ་བ་འགར་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་
པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞན་དངོས་པོའི་འཛིག་རྒྱར་ཐལ་བས་དགག། ཐམས་པདེན་པ་རིགས་པས་
དབྱེད་བཟེད་དུ་ཐལ་བས་དགག། དོན་དམ་པའི་སྟེ་བ་མི་ཞིགས་པར་ཐལ་བས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།

གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་འགྱུར་ན། །དེ་ལ་སྤང་བས་དངོས་པོ་འཛིག་པའི་ཕྱིར།

སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་འཛིག་པའི་རྒྱུ་འབྱུང་ན། །དེ་ནི་རིགས་མེན་དེ་ཕྱིར་དངོས་ཡོད་མིན།། ༡༧།

རི་ལྗར་རང་བཞིན་གྱིས་ཆོས་འགའ་ཡང་སྟེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་
ཁས་བླང་བར་བྱ་དགོས་སོ། ^{༡༦༩} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྗར་དོན་འདི་ངས་པར་ཁས་བླང་དགོས་ཞེས་སྟེ་
བར་རིགས་ཀྱི། འདི་ལ་ཁས་ལེན་གཞག་ཏུ་མི་རུང་དོ་ཞེས་བསྟོགས་སྟེ་སྟེ་བར་མི་བྱའོ། །དེ་ལྟ་མ་
ཡིན་ཏེ། གཤམ་ཉེ་གཟུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
གྱིས་རང་བཞིན་རྒྱ་དང་སྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྟེ་བར་འབྱུང་ན་ནི། རྣལ་འབྱོར་པས་ཆོས་རྣམས་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་སྟེ་བ་
བཏབ་པའི་རྒྱལ་གྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པར་འབྱུང་ཏེ། མཉམ་གཞག་གིས་གཟུགས་སོགས་རྣམས་མ་
དམིགས་པ་དགོས་ལ། དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་ན་མཉམ་གཞག་གིས་དམིགས་དགོས་
པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆོ་དངོས་པོ་དེ་རྣམས་མེད་པར་འབྱུང་རོ། །དེ་མེད་ན་ནི་དངོས་པོ་
དེ་རྣམས་མཉམ་གཞག་གི་སྒར་ཡོད་པ་ཕྱིས་མེད་པའི་འཛིག་པ་སྟེ་ཞིག་པར་འབྱུང་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་
ལྟར་འཛིག་པ་ལ་མཉམ་གཞག་ཉིད་རྒྱུ་འབྱུང་དགོས་པས། ཐོ་བ་ལ་སོགས་པ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་
འཛིག་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྟོང་བ་ཉིད་མཐོང་བ་ཡང་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འཛིག་པ་དང་དེ་ལ་
སྟེ་བ་པའི་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ཞིག་ན། དེ་ནི་རིགས་པ་ཡང་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་
མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པས། དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་ཁས་བླང་
བར་མི་བྱའོ། །འདི་ལ་དབུ་མ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྟེ་བ་ཁས་ལེན་པ་རྣམས། རང་གི་
མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་འགོ་བར་འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། གཟུགས་སོགས་རང་
གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པས་དམིགས་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་སྟེ་
མོད་ཀྱང་། དེ་ཅམ་ནས་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པར་སྒར་ཡང་བཤད་ཅིང་། སྒར་ཡང་འཆད་པར་འབྱུང་བའི་
རིགས་པ་ཉེས་པ་སྟོང་མི་རྣམས་སོ།།

འདིར་འགྲེལ་པ་ལས། དགོན་བརྟེན་གསལ་སྤོད་སྒྲུངས་གཞན་ཡང་དབུ་མའི་ལམ་ཆོས་
རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི། གང་སྟོང་བ་ཉིད་གྱིས་ཆོས་རྣམས་སྟོང་བར་མི་བྱེད་དོ། །
ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། ^{༡༧༠} །ཞེས་གསུངས་གིང་། མཚན་མེད་དང་སྟོན་མེད་དང་མངོན་
པར་འདུ་བྱ་བ་མེད་པ་དང་། མ་སྟེས་པ་དང་མ་བྱུང་བ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་དྲངས་ཏེ། ཆོས་

རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་ན། ཚེས་དེ་རྣམས་རང་ངོས་ནས་སྟོང་པར་མ་
 མོང་བས་ཚོས་རྣམས་ཉིད་སྟོང་པ་དང་ཞེས་པ་མི་འཐད་ལ། རང་ངོས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཡོད་པ་མ་
 བཀག་པར། གཞན་ཞིག་གིས་སྟོང་པའི་སྟོན་སྟོང་པར་བསྟན་དགོས་པས། སྟོང་པ་ཉིད་གྱིས་ཚོས་
 རྣམས་སྟོང་པར་མི་བྱེད་ཅེས་པ་དང་འགལ་བས་དབུ་མའི་ལམ་གྱིས་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་སོ་
 སོར་རྟོག་པ་ན། ཚོས་རྣམས་རང་ངོས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་སྟོན་པར་ཡིན་པར་
 བསྟན་ནོ། །མདོ་འདིས་ནི་རྣམ་རིག་པས་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་མི་སྟོང་པ་
 དང་། དེ་གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་པ་མེད་པས་སྟོང་ཞེས་པ་ཡང་བཀག་ལ། བརྒྱུ་པ་ལས། སྟོང་མིན་
 སྟོང་ལུན་མཐོང་མིན་ཏེ། ཟུང་འདས་བདག་གིར་གྱུར་ཅིག་ཅེས། །ལོག་ལྷས་ལྟ་བུ་འདྲ་མི་འདའ་བར། །
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་གྱིས་གསུངས།^{༡༤} །ཞེས་དང་། ཅུ་ཤེས་ལས་ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་
 ཐམས་ཅད་ནི། །ངེས་པར་འབྱེན་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས། །གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བུ། །དེ་དག་
 བརྒྱབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས།^{༡༥} །ཞེས་པས་ཀྱང་སྟོང་གི་མདོའི་དོན་དེ་ཉིད་འཆད་དོ།

ཚོས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་ཞེས་པའི་བསམ་དོན་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་གྱི། ལུམ་པ་ལུམ་པས་
 མི་སྟོང་པར་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི། གཞན་སྟོང་ཡིན་པས་ལུམ་པ་ལུམ་པས་སྟོང་པ་ནི་རང་སྟོང་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་སྒྲུབ་ནི་གཏན་ནས་མི་རིགས་ཏེ། ལུམ་པ་ལུམ་པས་སྟོང་ན་ལུམ་པ་ལ་ལུམ་པ་མེད་དགོས་ན། རང་
 ལ་རང་མེད་ན་གཞན་སྒྲུབ་པ་མེད་པས་ལུམ་པ་གཏན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཚེ་དངོས་པོ་གཞན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བས། དེ་ལྟར་སྒྲུམ་ཁན་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། འདིས་སྟོང་པ་དང་
 འདིས་མི་སྟོང་ཞེས་པའི་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་མི་སྟོང་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྟོང་པ་དེ་ཁ་ཅིག་
 ཡང་དག་ཏུ་སྒྲུབ་ལ། གཞན་དག་ཆད་སྟོང་དུ་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་རྟག་ཆད་གྱི་
 མཐའ་དང་བྲལ་བར་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་བས་གྱིས་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་བརྒྱབས་པ་ལས་ཐྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་
 བ་ཡིན་ནོ། །ཟུང་པར་དུ་ཀྱན་རྒྱུ་བ་བདེན་པ་ཐམས་ཅད་ཁོ་རང་ཁོ་རང་གིས་སྟོང་པར་གཏན་ལ་
 འབེབས་དགོས་ཟེར་ནས། དེ་ཆད་སྟོང་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་བཞི་པོ་སྒྲུབ་
 ཡང་ལྟ་བུ་དེ་ཆད་ལྟ་ཡིན་པར་ཤེས་ནས། དེ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་སྟེད་པར་བྱེད་པ་སྒྲུབ་པ་མེད་པའི་ཐྱིར་རོ། །
 དེས་ན་དགག་གཞི་དེ་དགག་བྱའི་ངོ་བོར་མེད་པ་དང་། གཞི་དེ་དགག་བྱས་སྟོང་རྒྱལ་ཡང་ཡིན་པས་
 སྟོང་པར་འདྲ་བཞིན་དུ། ཚོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་

པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་སྤྱོད་པ་མིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི།
སྤྱོད་ཚུལ་སྤྱོད་མཚན་མས་གྲུབ་ཟིན་ཕྱིན་པ་མ་ཉམས་པའི་རིང་ལ། གྲུབ་མཐས་གཞི་དེ་བདེན་པའམ་
དེའི་དོན་དུ་ཡོད་པར་འཇིག་པའི་སྒྲོ་འདོགས་སྒྲེ་མི་སྤྱིད་ལ། སྤྱོད་མཚན་གྱི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་
ཕྱིན་པ་མ་ཉམས་ཀྱང་། གྲུབ་མཐས་བདེན་པའམ་བདེན་པའི་དོན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་མི་འགལ་བའོ།

གཉིས་པ་(ཐ་སྐད་བདེན་པ་འགས་པས་དབྱེད་བཞིན་དུ་ཐལ་བས་དགག་པ་)ནི།

གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམ་དབྱེད་ན། །དེ་ཉིད་བདག་ཅན་དངོས་ལས་ཚུངས་ཏུ།
གནས་སྟེང་མ་ཡིན་དེ་ཕྱིར་འཇིག་ཉེན་གྱི། །ཐ་སྐད་བདེན་པ་རྣམ་པར་དབྱེད་མི་བྱ།། ༣༥

འདི་ར་རྒྱས་པ་དོན་དམ་པར་སྒྲེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྒྲེ་བ་དགག་ལ་རག་
མོད། གཞུགས་དང་ཚེར་བ་མོགས་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་དམིགས་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་གདོན་མི་
ཟ་བར་གཞན་ལས་སྒྲེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་ན་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཅི་སྟེ་བཞིན་དེ་
བདེན་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྒྲེ་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ།^{༣༦} །འདི་ལྟར་
གྲོ་ལ་བཞི་དོན་དམ་པར་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དང་། ཐ་སྐད་དུ་གཞན་སྒྲེ་འདོད་པར་སྒྲུབ་པས་དབྱེད་མ་རང་
ཚུད་པ་འགའ་ཞིག་གོ། །རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བའི་གཞན་སྒྲེ་ཀྱན་རྫོང་ལྟ་མི་འདོད་ན་བདེན་པ་གཅིག་ཁོ་
ནར་འགྱུར་ཞེས་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲེ་བ་ཀྱན་རྫོང་ལྟ་མེད་ན་ཡང་ཀྱན་རྫོང་མེད་པར་
འགྱུར་ལ། དེའི་ཚེ་ཀྱན་རྫོང་བདེན་པ་མི་སྤྱིད་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་གཅིག་པུར་འགྱུར་ཞེས་པའི་
དོན་ནོ། །དེའི་ལན་དུ་འདི་བདེན་མོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་
སྤྱོད་དག་བདེན་པ་དོན་དམ་པ་འདི་ནི་གཅིག་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་མི་སྒྲུབ་པའི་ཚེས་ཅན་མུ་ངན་ལས་འདས་
པའོ། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་བརྟུན་པ་སྒྲུབ་པའི་ཚེས་ཅན་ནོ་ཞེས་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།^{༣༧} །ཞེས་
གསུངས་སོ།

དེ་དག་གི་དོན་ནི་རང་གིས་ཁས་ལེན་པའི་བདེན་པའི་དོན་ནི་མི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས། མི་སྒྲུབ་
པའི་བདེན་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བས་དེ་འདིར་བདེན་མོད་ཅེས་གསུངས་སོ། །དོན་དམ་པར་ནི་ཞེས་པ་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་ནི། ཀྱན་རྫོང་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་བདེན་པ་གཉིས་མེད་དེ།

དེའི་ངོར་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཉག་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །བདེན་པ་དང་དམ་པ་ནི་
 དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །ཡེ་ཤེས་དེའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མེད་པ་ནི་སྐྱུ་བའི་ཚོས་ཅན་ཏུ་
 གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །དོན་བསྐྱེད་ཚོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་འདུ་བྱེད་རྣམས་
 བརྒྱན་པ་སྐྱུ་བའི་ཚོས་ཅན་ཏུ་མི་འགྱུབ་པས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉིས་མེད་
 པར་འགྱུར་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱོགས་ལ་ནི། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་
 བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །གལ་ཏེ་སྤར་གྱི་ཡུང་གིས་མུང་འདས་གཅིག་ལུ་བདེན་གྱི།
 འདུ་བྱེད་གཞན་བརྒྱན་པར་གསུངས་པས་འདུས་བྱས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་།
 མུང་འདས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་ན། དེའི་བདེན་
 པ་ནི་མདོ་ཉིད་ལས་མི་སྐྱུ་བའི་ཚོས་ཅན་^{༡༤} ཞེས་གསུངས་པས་མི་སྐྱུ་བའི་དོན་ཏུ་བཤད་གྱི། རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་བརྒྱན་པ་སྐྱུ་བའི་ཚོས་ཅན་ཞེས་
 གསུངས་པས་ཀྱང་སྤར་མའི་བདེན་པ་མི་སྐྱུ་བའི་དོན་ཏུ་ཤེས་སོ། །འགྲུག་པ་དུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་
 ཀྱང་། འདུས་བྱས་ཡོག་པར་སྤང་ནས་བྱིས་པ་སྐྱུ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། མུང་འདས་དོན་དམ་པས་དེ་
 ལྟར་སྤང་ནས་མི་སྐྱུ་བས་མུང་འདས་བདེན་པ་དང་། གཞན་རྣམས་མི་བདེན་པར་གསུངས་པར་
 བཤད་པས།^{༡༥} བདེན་མི་བདེན་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ནི་སྐྱུ་མི་སྐྱུ་འི་དོན་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟ་བར་
 འདོད་པར་བྱའོ། །འགྲུག་པ་དུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་མུང་འདས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པར་གསུངས་
 པ་ནི།^{༡༦} མུང་འདས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོར་འཛོག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི།
 ཐ་སྙད་དུ་དེ་བདེན་པར་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་
 པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མ་དབྱེད་པར་འཛིག་རྟེན་པའི་
 རྟུགས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། དབུ་མ་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དོ། །

འདི་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར་གཞུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་འདི་དག་ནི། ཅི་བདག་
 ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་གས། ཅི་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཅེས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ན། དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་ལས། ཚུ་རོལ་ཏེ་གཞན་
 ཏུ་གྱུར་པའི་ཆ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཅན་ལ་གནས་པ་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་
 བདེན་པ་ལ་བདག་དང་གཞན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དབྱེད་པར་མི་བྱ་བར།

འཛིག་རྟེན་པས་མཐོང་བ་འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྲུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་གཞན་འཛིག་རྟེན་ལ་
 རག་ལས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་^{༡༧༩}འཇུག་པའི་སྒྲོན་མ་ཁས་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་ལྟམ། རི་ལྷར་སྤྱི་
 སྤྱོ་སྤྱད་གཞན་གྱིས། །གཟུང་བར་མི་ལུས་དེ་བཞིན་དུ། །འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་མ་གཏོགས་པར། །འཛིག་
 རྟེན་གཟུང་བར་ལུས་མ་ཡིན།^{༡༨༠} །ཞེས་དང། ཅུ་ཤེ་ལས་ཀྱང། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་
 པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །ཟུང་ན་འདས་པ་ཐོབ་མི་
 འགྱུར།^{༡༨༡} །ཞེས་དང། ཅོད་སྒྲོག་ལས། ཐ་སྙད་ཁས་ནི་མ་སྤངས་པར། །དེད་ཅག་འཆད་པར་མི་
 རྟེན་དོ།^{༡༨༢} །ཞེས་གསུངས་སོ།།

འདིར་དབྱེད་མ་དབྱེད་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་མ་དབྱེད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དབྱོད་ལུགས་
 རི་ཙམ་ཞིག་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པར་འགྲོ་བ་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བས་ཅུང་ཟད་བཤད་ན་ཐལ་
 འགྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ནི། ཐ་སྙད་གང་གསལ་པས་མ་ཆོས་པར་ལྷ་གུ་སྟེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ། དེ་ལྷར་
 བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བདག་གསལ་གཞན་ལས་སྟེ་ཞེས་ཆོལ་བ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱོད་པར་
 འཛོག་གོ། །དེའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་གང་ནས་འོངས་གང་དུ་འགྲོ་ཞེས་པ་དང་། ཕྱི་དང་
 བང་གང་ན་ཡོད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དབྱེད་པ་རྣམས་དང་གཏན་མི་འདྲ་བ་ཤེས་པར་བྱོལ། རང་རྒྱུད་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་ཙམ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱོད་པར་མི་འཛོག་གི་ ལྷར་བཤད་པ་བཞིན་གྱི་ཤེས་པ་
 ལ་སྤྱང་བའི་དབང་གིས་ཡོད་པར་བཞག་གས། དེའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་དོན་གྱི་སྟོད་
 ལུགས་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་དབྱོད་པ་ནས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱོད་པར་འགྲོ་སྟེ། དགག་བྱའི་ངོས་འཛིན་
 མི་འདྲ་བའི་གནད་ཀྱིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱོད་མཆོམས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འོང་ངོ་། །དེ་ལྷར་མ་
 གོ་བར་དཔེར་ན་གནས་འདིར་ལྷས་བྱིན་དོན་ལ་མ་འོངས་པ་ལ། དང་པོ་འོངས་པར་འབྲུལ་དེ་ནས་
 འོངས་མ་འོངས་བརྟགས་པ་ན། མ་འོངས་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱས་ནས། མ་དབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་
 ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་དོན་ཅན་ཁོ་ན་དང་། དབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་མ་ལོག་པར་འདོད་པ་ནི་
 དབྱ་ཆད་གང་གི་ཡང་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཀྱིས་མ་དབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཆད་
 མས་གྲུབ་པ་དུ་མ་ཞིག་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་པས་མ་སྒྲིལ་སོ།^{༡༨༣} །དེ་
 ལྷར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱོད་པའི་རིགས་པས་ཀྱན་རྫོབ་པ་རྣམས་ལ་དབྱོད་ན་ནི། འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་
 སྙད་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱོལ།

གསུམ་པ་(དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁྱེད་པར་ཐལ་བས་དགག་པ་)ནི།

དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་མིན་པའི།

རིགས་དེས་ཐ་སྐད་དུ་ཡང་རིགས་མིན་པས། །ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་ཡིན་པར་འགྱུར།། ༡༥།

ཅི་སྐྱེ་ཡང་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པ་ན། བྱེད་
པ་འཕྲོན་པ་ཐ་སྐད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་འདི་གང་ཀྱང་བྱང་གཉིས་ཀྱི་འཆིང་གོ་ལ་གྱི་
རྒྱར་འགྱུར་བ། རྒྱས་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ཉིད་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་
ཅིག་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ། ^{༡༥༤} དེ་སྐད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ནི་ཆོག་ཙམ་ཞིག་ལྟག་མར་ལུས་པར་འགྱུར་རོ། །
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། རི་ལྟར་དེ་ཁོ་ཉིད་དོན་དམ་པ་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ། རི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པ་
གང་ཞིག་གིས་གཞུགས་སོགས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཐ་
སྐད་དུ་ཡང་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མིན་པས། ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཆོད་མ་
གང་གིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ནི་བདེན་པ་
གཉིས་ཅར་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་། གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་
བྱའོ་^{༡༥༥} ཞེས་གསུངས་པས། དེ་ཁོ་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་རིགས་པས་ཐ་སྐད་དུ་ཡང་སྐྱེ་བ་འགོག་
པའི་སྐྱེ་བ་ནི། མཚན་མཐུན་དུ་རྒྱས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ལ་བཤད་ཅིང་། དོན་བསྐྱར་སྐྱར་ལྟར་
བཤད་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཞེས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྒྱུར་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་
ཙམ་ལ་ནི་གཏན་མིན་ཏེ། ཐ་སྐད་པའི་དོན་ལ་དོན་དམ་པའི་དབྱེད་པ་བྱུང་མི་རུང་བར་ལན་དུ་མར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེ་ཁོ་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་རིགས་པས་ཐ་སྐད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་
མི་ཁྱེད་པར། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་ཁྱེད་པར་བཞེད་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པ་ཙམ་ནས་བདེན་གྲུབ་བས། དེ་ལ་ཐ་སྐད་དུ་ཞེས་སྒྱུར་མ་སྒྱུར་འདྲ་བར་བཞེད་པའོ། །དེ་ལྟར་
ན་དགག་བྱ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་དང་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་
ཀྱི་ཁྱད་པར་སྒྱུར་བ་ནི་མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་མདོ་སྡེ་དང་། ཡཔ་སྐས་གཉིས་དང་སྒོ་བ་དཔོན་འདིའི་
གཞུང་ལས་འབྱུང་ལ། དེ་འདྲ་བ་དེ་འགོག་པའི་ཆོད་བྱ་མ་པ་ཁ་ཅིག་ཕྱོགས་སྐྱར་བྱས་པ་ནི་སྐྱར་

བཤད་པ་དང་། ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་། འདི་ནི་དེ་ལོན་ལྟར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་སྒྲུང་བར་བྱ་སྟེ།
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་འཐད་པ་དང་ལྟན་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེས་ན་འདི་དེ་ལོན་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་གྱི་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ།^{༡༧༩} །ཞེས་ཐ་སྙད་ཏུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོགས་པར་བཏགས་དོན་པཙལ་
པའི་དབྱེད་པ་བྱས་ནས་ཐ་སྙད་པའི་དོན་འཛོགས་པ་བཀག་པ་ན། དེ་ལྟ་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་
འགྱུར་པ་དང་། གཞུགས་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་གཞུགས་སོགས་དོན་དམ་ཏུ་གྲུབ་པར་
ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པར་འཛོགས་པ་ཅིག་ལ་འཕེན་ལ། དེ་ཡང་དངོས་པོར་སྒྲུབ་པ་ལ་མིན་
པས་དབུམ་རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་པར་གིན་ཏུ་གསལ་ལོ།།

འདིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཁ་ཅིག་འཕགས་པའི་ཞལ་སྒྲ་ནས། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་
ལས་མིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས་སྒྲེ་བ་སོགས་བཀག་པ་ནི། གཞུང་འཛིན་རྒྱལ་ཐད་པའི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་སྒྲེ་བ་སོགས་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དབང་བདེན་པ་བཀག་པ་མིན་པར་འདོད་པ་འདི་
ཡང་། དེ་ལྟར་འགྲེལ་པའི་གཏན་ཚིགས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པས། དེ་སྙད་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ནི་བཀལ་ཞིང་
བཏགས་པར་བྱ་བ་ལོན་ལོ།^{༡༨༠} །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱོགས་སྒྲ་སྒྲུབ་ནི། སྒྲ་རབས་པ་ཁ་ཅིག་སློབ་དཔོན་
སློབ་ཏན་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར་སྒྲུ་མེད་ཀྱང་། དེའི་གཞུང་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མི་སྒྲུང་རོ། །བཞི་བརྒྱ་
པའི་འགྲེལ་པར་སློབ་དཔོན་ཚོས་སྒྲིང་གིས་བཞི་བརྒྱ་པའི་ལྟ་བ་མེས་ཙམ་ཏུ་བཀྲལ་བར་བཤད་
པས་^{༡༨༡} དེ་ལ་སྒྲུར་ན་འགྲིག་གོ། །འོ་ན་ཟབ་མོའི་མདོའི་དོན་མེས་ཙམ་ཏུ་འགྲེལ་བ་རྣམས་གྱིས་
འཕགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་རི་ལྟར་ཏུ་འགྲེལ་ཞེན། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པའི་
ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ན། ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་འདི་ལྟར་འགྲེལ་པ་ཡིན་ཞེས་གསལ་བར་མི་
སྒྲུང་ཡང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལ་སོགས་པར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
མདོ་བྱང་དོན་ཏུ་འཆད་པར་སྒྲུང་བས། དེ་བཞིན་ཏུ་འཆད་པར་མདོན་ཏེ་འཕགས་པའི་གཞུང་འགོག་པ་
ནི་མི་སྟོན་ལ། སྒྲུ་རི་བཞིན་པར་འཆད་ན་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྒྲུ་རི་བཞིན་པར་མི་འཆད་པ་མི་མཛད་
ཅིང་། སྒྲུ་རི་བཞིན་པ་བྱང་དོན་ཏུ་བཤད་ན་དེའི་དོན་མེས་ཙམ་ཏུ་འཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་
ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་
རྣམས་སྒྲུ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་རིགས་པས་འགྲུབ་པས། སྒྲུ་རི་བཞིན་པ་ལ་གཞོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱང་
དོན་ཏུ་འགྲེལ་མི་ལུས་པ་ལ་དགོངས་ནས། བཀལ་ཞིང་བཏགས་པར་བྱ་བ་ལོན་ལོ།^{༡༨༢} ཞེས་གསུངས་ཏེ།

རྒྱ་རི་བཞིན་པའི་བསྐྱོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོད་ཕྱེད་དང་། དྲང་ཐད་ལ་རྒྱ་བཕྱེད་མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་སྟོན་
པ་ནི། གཞུང་གི་དོན་རྒྱུ་པ་གཞན་དུ་དྲང་དུ་མི་རུང་བར་རྒྱུ་པ་ཡིན་པས་འདིར་མདོ་ཙམ་ལས་མ་
གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བ།

གཉིས་པ་(དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བ་)ནི།

དངོས་པོ་སྟོང་པ་གཞུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ། །སོགས་ལ་སྟོས་རྣམས་མ་གཤགས་པ་ཡང་མིན།།

དེ་ལྟར་དེར་ནི་གཞུགས་བརྟན་སོགས་སྟོང་ལས། །ཤེས་པ་དེ་ཡི་རྣམ་པ་སྟེ་འགྲུར་ལྟར།། ༡༥།

དེ་བཞིན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ན་ཡང་། །སྟོང་ནི་དག་ལས་རབ་ཏུ་སྟེ་བར་འགྲུར།།

གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ནི་ད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྟེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཅར་དུ་ཡང་མེད་ན།
གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མེད་པར་འགྲུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་རོ་བོ་མིག་ལ་
སོགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་དུ་དམིགས་པར་མི་འགྲུར་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རི་བོང་གི་རུ་ལ་
སོགས་པ་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྤང་བར་འགྲུར་ཏེ། རྒྱ་མཚན་ཀྱང་ནས་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བཤད་པ། དངོས་པོ་སྟོང་པ་སྟེ་བརྟན་པ་གཞུགས་བརྟན་དང་པ་སོགས་པས་
རྒྱ་བརྟན་ལ་སོགས་པ་རྣམས། མེ་ལོང་དང་བྱད་བཞིན་དང་བྲག་ཕྱག་དང་། རྒྱ་ལྷུང་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་
རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པ་ལ་སྟོས་པ་སྟེ་བརྟེན་ནས་སྟེ་བ་འཇིག་རྟེན་མ་གཤགས་པ་ཡང་མིན་ཏེ་གསུངས་སོ། །
དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལ་གཤགས་པ་དེར་ནི་གཞུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་སྟོང་པ་སྟེ་བརྟན་པ་^{༡༥༩} ལས།
མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་གཞུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡི་རྣམ་པ་ཅན་སྟེ་བར་འགྲུར་བ་ལྟར།
བརྟན་པའི་གཞུགས་བརྟན་ལས་བརྟན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྟེ་བ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ནི་ད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ན་འང་། དེས་སྟོང་པའི་རྒྱ་དག་ལས་དེས་སྟོང་པའི་
འབྲས་བུ་རབ་ཏུ་སྟེ་བར་འགྲུར་རོ།།

འདིར་གཞུགས་བརྟན་ལས་ནི་དེ་འཇོན་པའི་མིག་ཤེས་སྟེ་བར་གསུངས་པས། གཞུགས་
བརྟན་དངོས་པོ་ཡིན་ཞིང་ཤེས་པ་དང་རོ་བོ་ཐད་དང་པས་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་མིག་ཤེས་

ཀྱི་དམིགས་སྤྱོད་ཡིན་པས། གཞུགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཆེད་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་གཞིས་དང་རྒྱ་ཤད་དུ་སྤྱང་
 བ་དང་རྒྱ་མ་སོགས་དང་། རྒྱ་བརྟན་སོགས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་དབང་
 ཤེས་འབྱུང་པ་ལ་སྤྱང་བའི་བྱད་དང་རྒྱ་གཞིས་དང་རྒྱ་ཤད་སོགས་ནི། དབང་པོ་ལ་འབྲེལ་གྱི་གཞོད་
 པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ལྷ་ལ་སྤྱང་བའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་འདྲའོ། །བྱད་བཞིན་སོགས་
 མི་སྤྱིད་ཀྱང་དེར་སྤྱང་བའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མི་སྤྱིད་ཀྱང་དེར་སྤྱང་བ་དང་འདྲའོ། །
 གཞུགས་བརྟན་དང་རྒྱ་བརྟན་ལ་སོགས་པ་ནི་གཞུགས་དང་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བས། དེས་ན་
 གཞུགས་སོགས་ལྷ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མི་འཛོག་ཀྱང་དེར་སྤྱང་བའི་གཞུགས་སོགས་ཕྱི་
 རོལ་ཏུ་འཛོག་པ་བཞིན་དུ། གཞུགས་བརྟན་སོགས་བྱད་བཞིན་ཡིན་པ་སོགས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མི་འཛོག་
 ཀྱང་། གཞུགས་བརྟན་སོགས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཛོག་སྟེ་དེ་གཞིས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཛོག་མི་འཛོག་མཚུངས་པ་
 ཡིན་ནོ། །གཞུགས་བརྟན་བྱད་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཙམ་གྱི་བརྟན་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་ཡུང་རིགས་
 གང་ལ་ཡང་སྟོ་ལ་མ་སྟོགས་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་རྟན་པོ་བརྟན་བྱང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབྱུང་བས། །དེ་
 ལྟར་རྟོགས་པ་དེ་རིགས་ཤེས་རགས་པ་ཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ལོན་འོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་ནི་
 གཞུགས་བརྟན་བརྟན་པར་གྲགས་པ་དེ་གྲུབ་ཀྱང་། དབུ་མ་པས་བཞག་པའི་བརྟན་པར་མི་འབྱུང་
 བས། རྒྱ་མ་དེ་ཕྱི་མའི་དབེར་རི་ལྟར་འབྱུང་ཞེན།

རྒྱ་པས་འདིར་གཞུགས་བརྟན་སོགས་དབེར་པ་གོད་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་པས་གྲུབ་ཟིན་དཔེར་
 འགོད་པ་ཡིན་གྱི། དབུ་མ་པས་བརྟན་པར་བཞག་པ་གྲུབ་ཟིན་པ་ཅིག་དབེར་འགོད་པ་མིན་ནོ། །དེ་
 ཡང་བྱད་བཞིན་དུ་སྤྱང་བའི་གཞུགས་བརྟན་ལྷ་བྱ་དེ་ལ་སྤྱང་བའི་སྟེང་ནས་ཆ་འདི་ཙམ་ཞིག་བྱད་
 བཞིན་དུ་སྤྱང་ལ། འདི་ཙམ་ཞིག་བྱད་བཞིན་དུ་མི་སྤྱང་རོ་ཞེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དབྱེ་མི་རུས་ལ།
 བྱད་བཞིན་གྱི་གང་སྤྱང་གི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྤྱང་བ་ལྟར་དུ་ཡོད་པས་སྟོང་ཡང་། རང་གི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་
 བས་སྤྱོད་པ་མ་འགལ་བ་དབེར་བྱས་ནས་དེ་བཞིན་དུ་སྟོན་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྤྱང་བ་
 བ་ཡང་། སྟོན་པོའི་སྟེང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྤྱང་མི་སྤྱང་གི་ཆ་གཞིས་དབྱེར་མེད་པར་སྤྱང་
 ལ། དེ་ལྟར་སྤྱང་བ་ཡང་གང་སྤྱང་གི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྤྱང་བ་ལྟར་དུ་ཡོད་པས་སྟོང་ཡང་། རང་གི་
 རྒྱ་ས་བསྟེན་པ་དང་རང་གི་ས་འབྲས་བྱ་བསྟེན་པ་མི་འགལ་བར་རྒྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱད་བཞིན་གྱི་
 གཞུགས་བརྟན་ལ་དེར་གང་སྤྱང་གི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྤྱང་བ་ལྟར་དུ་མེད་ཀྱང་གཞུགས་བརྟན་མེད་

པར་མི་འགོ་བཅུག་འཛོག་གིས་ན། རྩོན་པོ་ལ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆ་ཐམས་
 ཅད་ནས་སྒྲུབ་པ་ལྟར་གྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་། རྩོན་པོ་ཡོད་པར་ངེས་པར་འཛོག་ལུས་ཅིག་འོང་ངོ་། །ཞིབ་
 མོའི་གྲོས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འདི་འགོག་འདི་མི་འགོག་ཅེས་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་གཟུགས་
 བརྟན་གྱི་དཔེ་སྟེང་ནས་བྱེད་པ་ནི། དབུ་མའི་ལྟ་བུ་རྟེན་པ་ལ་མེད་མི་རུང་དུ་དགོས་པས་ཆོམ་སྒྲུ་མི་
 ཉན་ནོ།།

དེས་ན་འབྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་གཟུགས་བརྟན་རང་བཞིན་མེད་པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་
 བཞག་པ་ཡང་། ཤེས་བཞིན་དུ་མཁས་པ་སྤྱིག་གཟུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་
 ལས་ཐད་དུ་པེད་པར་གནས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་དམིགས་པས། རང་བཞིན་དང་བཅས་
 པ་ངེས་པར་བྱེད། དེའི་ཐྱིར་ཡོད་པར་དམིགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་དོ།^{੧੧} །ཞེས་ཡོད་
 ཙམ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། རྩར་སྒྲེ་བར་བསྟན་ལ་འདིར་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་
 པར་བསྟན་པས། སྒྲེ་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་གིན་ཏུ་གསལ་བར་
 གསུངས་སོ། །དེ་དག་མ་བྱེད་ན་དངོས་པོ་ཡོད་ཐྱིན་ཆད་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོས་
 མེད་ཐྱིན་ཆད་པེ་མེད་དུ་སོང་ནས་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྒྱུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལས་མི་འདའ་སྟེ།
 བརྒྱུའི་འབྲེལ་པ་ལས། དངོས་པོ་དངོས་པོ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྟར་ན་ནི་རི་མིན་དུ་དངོས་པོ་དེའི་
 ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་མིན་དུ། དེ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་ཡིན་པ་ཉིད་ལ། གང་གི་ཆོར་བ་གི་ངོ་བོ་དང་
 བྲལ་བ་དེའི་ཆོ་དེ་ལ་དངོས་པོ་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་ཐྱིར། བོང་བུའི་རྩ་དང་འབྲས་
 གཉིས་སྤྲུལ་པ་ལས་མ་འདས་པའི་ཐྱིར། འདིའི་མཛོན་པར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་འགྲིག་དགའ་བར་
 འགྱུར་ངོ།^{੧੨} །ཞེས་སོ། །དེས་ན་རང་གི་ངོ་བོས་མེད་པས་ཡོད་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་། དེ་ཉིད་ལ་
 རང་བཞིན་མེད་པའི་རྒྱ་འབྲས་འཛོག་ལུས་པས་མེད་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་ནི་སྒྲོ་བ་དཔོན་
 སངས་རྒྱུས་བསྐྱུངས་དང་རྒྱ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་བཀལ་བའི་བྱུང་ཆོས་སྤྲུལ་
 བས། ཡོད་པ་གཉིས་དང་མེད་པ་གཉིས་བྱེད་པ་གིན་ཏུ་གསལ་ཆོའོ། །གཟུགས་བརྟན་གྱི་དཔེས་གཏན་
 ལ་འབེབས་པ་ནི། ཡབ་སྤྲས་མཇལ་བ་ལས། མེ་ལོང་གིན་ཏུ་ཡོངས་དག་ལ། རི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་
 པ་ཡི། །གཟུགས་བརྟན་སྒྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ། །ལྟོན་བཙོན་རྣམས་ཤེས་པར་གྱིས།^{੧੩} །ཞེས་གསུངས་
 ཏེ། བརྟན་པའི་དཔེ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་དཔེ་དོན་སྒྲོར་ཚུལ་ཡང་སྒྲུབ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་གྱིས་གིག།

བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུའང་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲེབ་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལས།
རྟག་ཆད་གྱི་ལྷ་བ་སྤང་སྤྲོ་བའི་ཡོན་ཏན།

ལྷ་བ་ (བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུའང་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲེབ་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་) ལ་གཉིས། རྟག་ཆད་
གྱི་ལྷ་བ་སྤང་སྤྲོ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། ལས་འབྲས་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ནི།

བདེན་པ་གཉིས་སྤང་རང་བཞིན་མེད་པའི་བྱིར། །དེ་དག་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཆད་པའང་མིན།། ༡༥།

གང་གི་བྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པས་སྤོང་བ་དེ་
ཉིད་གྱི་བྱིར། དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཉིས་སྤང་མ་གཉིས་ཅར་དུའང་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་མེད་པའི་བྱིར། གཟུགས་སོགས་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ལ། དེར་མ་
ཟད་ཆད་པའང་མིན་ཏེ། ཆད་པ་ནི་ལྷག་ཆེས་པོན་ཞིག་པ་མེད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་^{༡༥} ལྷ་བའི་
ཆད་པ་དང་། ཅ་གེ་ལས། རྫོན་བྱུང་ད་ལྟར་མེད་ཅེས་པ། །དེས་ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར།^{༡༦} །
ཞེས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་བྲལ་བས་སྤང་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་བྱིས་མེད་པའམ། ཞིག་
པའི་མི་རྟག་པར་འདོད་ནའང་ཆད་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱི་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན་དེ་
རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་འདོད་ཀྱང་། རྟག་ཆད་གྱི་མཐར་ལྷང་བའི་ལྷ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །འདིར་
འགྲེལ་བར་ཅ་གེ་ལས། རྫོན་པས་སྤུལ་བ་ཞིག་སྤུལ་ལ་དེས་ཀྱང་གཞན་ཞིག་སྤུལ་བ་དེ་བཞིན་དུ།
བྱེད་པ་པོ་དང་དེས་བྱས་བརྟམས་ཀྱང་དེ་རྟམས་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པས།^{༡༧} རང་བཞིན་མེད་པ་
ལས་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟམས་སྒྲེབ་བར་བསྟན་ཏེ།^{༡༨} །ཞེས་གསུངས་པས་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་མ་
གྲུབ་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཇོག་པས་ཆད་ལྷ་མེད་པར་སྟོན་པའོ། །འདིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་གྱི་གྲུབ་པ་མ་བཀག་ན་གིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་བདག་མེད་མི་རྟོགས་པས། གིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་རྟག་
ཆད་གྱི་ལྷ་བ་རྒྱུད་ལ་མི་སྒྲེབ་པ་ཡང་བྱད་ཀའ་བས། རྟག་ཆད་གྱི་ལྷ་བ་མ་ལུས་པར་སྤོང་བ་ནི། དགག་
བྱེད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁགས་ན་དོན་དམ་ལ་ལྷོས་པའི་
རྟག་ཆད་གྱི་ལྷ་བར་མི་ལྷང་བར་མ་ཟད། ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྷོས་ནས་རྟག་ཆད་གྱི་ལྷ་བའི་དྲི་མས་མི་གོས་
པས་ན། རྟག་ཆད་གྱི་ལྷ་བ་སྤོང་སྤྲོ་བའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་དོ།

ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན།

གཉིས་པ་(ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་)ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་
འདོད་པ་ལ་ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་སྒྲུབ་མི་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་
བྱ་འབྲུང་བའི་དབུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཚུད་པ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
མཚམས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ཅུ་པའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང་། དེ་ལས་འབྲས་པའི་དོན་
བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པས་ཉག་པ་དང་ཆད་པར་ལྟ་
བ་རྒྱུར་རིང་དུ་སྒྲིངས་པ་འབྲེལ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་གྱི། ལས་རྒྱམས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་ཡོན་ཡང་
ལས་རྒྱམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དང་འབྲེལ་བ་ནི། ཀུན་གཞི་རྒྱམ་པར་གཤམ་པ་དང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་རྒྱུད་མི་
ཟ་བ་དང་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་མེད་པར་ཡང་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་བྱོགས་ལ་ཉག་ཆད་གྱི་ལྟ་བ་རྒྱུར་རིང་དུ་བསྒྲིངས་པའི་ཡོན་
ཏན་ཡོད་པར་མ་ཟད་ཀུན་གཞི་ལ་སོགས་པ་ཁས་སྒྲུབ་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གིན་ཏུ་
འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་བསྟན་ནོ།

འཕགས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་ཚུལ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་རུལ་ཙམ་མེད་ཀྱང་།
བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བཞག་པས་ཆོག་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་ལྷགས་སྟུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་ལ་བརྟེན་
ནས། རྒྱམ་པར་དག་པའི་གྲུབ་མཐའ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དང་སྟུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དེ་
གང་ཞེན། དེ་ཞིག་གཙོ་བོ་རྒྱམས་བརྟོན་ན། ཆོགས་དུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་རྒྱམ་གཤམ་
དང་། རང་རིག་འགོག་ལྷགས་སྟུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་བས་སྒྲིབ་ཆོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་
དེ་ཁོན་ཉིད་གྱི་ལྟ་བ་སྟེད་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་གསུམ་དང་། ཤེས་པ་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་དུ་སྒྲིལ་གྱི་
དོན་ཡང་ཁས་སྒྲུབ་དགོས་པ་དང་། ཉན་རང་ལ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་དང་།
ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་
གྱིས་དུས་གསུམ་གྱི་འཛིན་ཚུལ་སྟུན་མོངས་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཡིན་ནོ།

དེའི་དང་པོ་ནི་རྒྱལས་འདིར་བསྟན་ལ། རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་

མི་འདོད་པ་ལ་ཐུག་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །རང་རྒྱུད་མི་བཞེད་པ་དེ་ལ་ཐུག་ཚུལ་ནི་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ལ།^{༡༤༠} མདོར་བསྟུན་གིག་འདིར་ཡང་འཆད་དོ། །ཁྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པ་འདི་ལ་ཐུག་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། ལྷ་པ་ཡང་འདི་ལ་ཐུག་ཚུལ་ནི་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེ་ཕྱོད་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་མེད་རྒྱུའི་བདག་ནི། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བཤད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་བཞེད་དེ། དེ་ཡང་བདག་མེད་མཆོན་ཉིད་རྫོགས་པའི་དོན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཆོན་ཉིད་རྫོགས་པ་ཡང་གང་ཟག་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ལ་བྱ་དགོས་ལ། དེ་རི་བཞེན་དུ་རྟོགས་པ་ལ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རི་བཞེན་པ་ཡང་རྟོགས་དགོས་པའི་གནད་དོ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་ངས་པར་འདོད་དགོས་པས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ལ་སྤྲ་རགས་གཉིས་དང་། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་ཙམ་གྱིས་གོལ་མི་གོལ་གྱི་འདོད་ཚུལ་གཉིས་དང་། ཤེས་རྒྱིབ་མཆོམས་གང་ནས་སྤོང་བ་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་དོ།།

འོན་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་དུ་ཞུགས་པའི་དེ་ཁོན་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐེབས་པ་ཅིག་དང་། ཉན་རང་དུ་ལྟར་བ་གཉིས་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་ནི་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་འདྲ་བ་དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྐྱོམས་པས་མདོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལྟར་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཅིག་ཀྱང་འདོད་དགོས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་ལམ་དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀྱང་བརྟགས་མཐོང་ལམ་ནས་སྤོང་བ་དང་། བདག་འཛིན་དེ་ལྟར་སྤྱེས། དེའི་སྐྱོམ་ལམ་ནས་ཀྱང་སྤོང་བ་འདོད་དགོས་པས། དངོས་པོ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མེད་གཉིས་འདོད་དམ་སྒྲུམ་ན། འདི་ལ་གསལ་པར་བཤད་པ་མི་སྤྱང་ཡང་། རང་རྒྱུད་པ་དེ་དག་གིས་ཉན་རང་ལམ་དེ་ལྟར་སྐྱོམ་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མདོན་གྱུར་རེ་ཞིག་སྤངས་པ་འོང་ཡང་། ཆོགས་མཐའ་ཡས་པ་བསགས་པའི་གོགས་མེད་པར་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཉིས་པོ་གང་གི་ཡང་ས་པོན་སྤངས་པ་མི་འོང་ཞེས་བཞེད་དགོས་པས། ཤེས་རྒྱིབ་མདོན་གྱུར་པ་རེ་ཞིག་ལ་སྤངས་པ་ཉན་རང་ལ་སྲིད་ཀྱང་། ས་པོན་སྤངས་པ་མི་སྲིད་པར་སྒྲུ་དགོས་སོ། །སྤོབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་པས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཡིན་པས། དེའི་ས་པོན་སྤངས་པ་ལ་ཆོགས་མཐའ་ཡས་པ་གསོག་པའི་གོགས་མི་དགོས་ལ། གཉིས་སྤྱང་འཁྲུལ་པའི་

བག་ཆགས་ཀྱི་ཤེས་སྤྱིའམ་སྤྱོད་པ་ལ་ནི། རྟོགས་དེ་ལྟ་བུ་མེད་པར་སྤྱོད་མི་རུས་པར་བཞེད་དོ། །སྤར་བཤད་པ་དེ་དག་གི་གོ་བ་ཆགས་ན་ཁྱད་གིན་རྒྱ་ཆེ་བར་སྤར་བས་བཤད་དོ།།

གཉིས་པ་(རྩ་བའི་ཚེག་དོན་བཤད་པ་)ནི།

གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་མི་འགག་པ། །དེ་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་འདི་རུས་ཕྱིར།།

ལ་ལར་ལས་འགགས་ཡུན་རིང་ལོན་ལས་ཀྱང་། །འབྲས་བུ་ཡང་དག་འབྱུང་བར་རིག་པར་གྱིས་།། ༡༤།

དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ། ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཐད་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེན། ལས་དང་དེའི་འབྲས་སུའི་བར་དུ་ཡུན་རིང་པོར་ཆོད་པའི་དགོ་མི་དགོའི་ལས་ལས་ཀྱང་། བདེ་བ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་འབྲས་སུ་འབྱུང་བ་ནི་རང་གི་སྡེ་བ་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་འདོད་ལ། དེ་ལ་ལས་དེ་འབྲས་སུ་འབྱིན་པའི་སྡེ་ལོགས་བར་དུ་གནས་ན་ནི་རྟག་པར་འབྱུང་པ་ལ། རྟག་པས་དོན་བྱེད་པར་མི་རུས་པས་ལས་ལས་འབྲས་སུ་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་མི་འཐད་དོ། །ལས་དེ་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་ན་ནི། མཚམས་དེ་ནས་འབྲས་སུ་དངོས་སུ་འབྱིན་པའི་སྡེ་ལོགས་ཀྱི་བར་དུ་ལས་དེ་མེད་ལ། ལས་ཞིག་པ་ཡང་དངོས་པོར་མེད་པས་ལས་ལས་འབྲས་སུ་རི་ལྟར་འབྱུང་བར་འབྱུང་ཞེས་བརྟན་པའི་ལན་དུ། ལས་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་འགགས་ཟེན་པའི་སྡེ་ལོགས་ཀྱི་ལས་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཆོ། ལས་ཀྱི་རུས་པ་གཞག་པར་^{༡༥} བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྟོག་པར་བྱེད་ལ། ཁ་ཅིག་སུ་ལོན་གྱི་དཔང་རྒྱ་སྟེ་དེའི་ཡི་གེ་དང་འདྲ་བའི་ལས་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་པ། རྟུན་མི་ཟ་བ་ཞེས་པ་ལྟར་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་ལྟར་བ་ཅིག་འདོད་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་ལས་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་དུ་ལྟར་བའི་ལྟར་མིན་ཞིག་རྟོག་པར་བྱེད་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱོས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་རྟོག་པར་བྱེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་ལས་འགགས་ཀྱང་ལས་ཀྱིས་བྱིས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་འབྲས་སུ་འབྱིན་པ་མི་འགལ་བར་འདོད་དེ། ལས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་འཛོག་པས་བག་ཆགས་དེ་ལས་ཀྱི་འབྲས་སུ་ཡིན་ལ། དེའི་རིགས་འདྲ་བརྒྱད་པས་མཐར་འབྲས་སུ་འབྱིན་པས་དང་པོའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་སུ་བརྒྱད་པ་ལས་འབྱུང་བར་འདོད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་དང་པོ་ནི་སེམས་ཅམ་པ་འགའ་ཞིག་གོ། །གཉིས་པ་ནི་བྱེ་

བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་སྒྱུན་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱིས་བཤད་དེ།³⁶² ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བ་
ལས་གཞན་པ་ཞིག་གོ། གསུམ་པ་ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ནང་ཚན་གཅིག་གོ། བཞི་བ་ལ་གསལ་ཁ་མ་
བྱུང་ཡང་མཛོད་འབྲེལ་གྱི་གནས་དགུ་པ་³⁶³ དང་བརྒྱན་ན་མདོ་སྡེ་པ་དང་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་
ཡང་འདོད་པ་ཡིན་པ་འདྲའོ། ཁ་ཆེ་བས་ཐོབ་པ་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཐོབ་བྱའི་ཚས་ལས་གཉིས་ཀྱིས་ཐོབ་
པ་སྦྱེད་པར་མི་འདོད་ལ་འདིར་ནི་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ཅིག་སྟེ་གང་གི་ལྟར་ན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།

དབུ་མ་ཐལ་འཁྱུར་བ་གང་གི་ལྟར་ན། ལས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྦྱེས་པ་དེའི་ལྟར་
ན་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ལས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ་མི་འགག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་འགགས་པ་ལས་ཀྱང་
འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་། ལས་ལས་འབྲས་བུ་
འདི་འབྱུང་བར་ལྷན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ལར་ལས་གཉིས་བྱས་པ་འགགས་ནས་ཡུན་
རིང་པོ་བསྐྱལ་བ་མང་པོ་ཡོན་པ་ལས་ཀྱང་། ལས་ལས་འབྲས་བུ་ཡང་དག་པ་སྟེ་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་མི་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བར་རིག་པར་གྱིས་བྱིག་། དེ་ལྟར་ན་ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི་ལས་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་
བ་ཆེས་གིན་ཏུ་འཐད་པར་འཁྱུར་རོ།

དེ་ནས་ཀྱི་དོན་ནི་སྤར་བཞིན་བརྒྱུད་པའི་ལན་སྐྱེ་བ་པོ་བཞི་གས་ཀྱང་། ལས་ལ་སྦྱེ་བ་
དང་འགག་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་ཞིང་། ལས་བྱས་པའི་འོག་ཏུ་འགགས་པ་དེ་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་དོ། དེ་ལ་སྒོ་བ་དཔོན་འདིས་དེ་འདྲ་བའི་འགགས་པ་ཡིན་ཀྱང་ཀུན་
གཞི་སོགས་ཁས་ལེན་པས་སྒྱུན་མེད་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་མི་རིགས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
རྒྱལ་གྱིས་ལས་སྦྱེ་བ་དང་འགགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། ལན་འདེབས་རྒྱལ་དེ་
ཉིད་འགགས་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ལ། གང་ཕྱིར་ལས་ནི་སྦྱེ་བ་མེད། འདི་ལྟར་རང་བཞིན་
མེད་དེའི་ཕྱིར། གང་ཕྱིར་དེ་ནི་མ་སྦྱེས་པ། དེ་ཕྱིར་རྒྱུད་ཟུར་མི་འཁྱུར་རོ།³⁶⁴ ཞེས་ཅུ་ཤར་གསུངས་
པ་བྱངས་ཏེ། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྦྱེ་བ་མེད་དོ། དེའི་
ཕྱིར་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་འགག་པ་མི་སྡིད་པའི་ཕྱིར། ལས་བྱས་པའི་འོག་ཏུ་འགགས་པ་དེ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བརྒྱུད་ནས་རྒྱུད་མི་ཟུར་རྟོག་པ་རིགས་པ་མིན་ནོ། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། རིགས་
པ་དེ་ནི་རྒྱུད་མི་ཟུར་བ་འགོག་པ་ལ་གསུངས་ཀྱང་གཞན་གསུམ་འགོག་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་དེ་རྒྱ་
མཚན་ཀུན་ནས་མཆུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཡང་མདོ་ལས། མི་ཡི་ཆོ་ཆད་ལོ་བརྒྱ་སྟེ། དེ་སྡིད་འཚོ་ཞེས་

བརྗོད་མེད་ཀྱི། །ལོ་ལ་ཕུང་པོར་སྤངས་པ་མེད། །སྤྱབ་པ་དེ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས། །ཟད་པ་མེད་ཅིས་
གང་སྤྲུལ་དང་། །ལས་ཟད་ཅིས་ནི་གང་སྤྲུལ་པ། །སྤོང་པའི་ཚུལ་དུ་ཟད་པ་མེད། །ཐ་སྤྲད་ཚུལ་དུ་ཟད་
པར་བསྟན།^{༡༩༥} །ཞེས་གསུངས་པ་དྲངས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཟད་པ་ལས་འགག་པ་མེད་
པ་དང་། དེ་གཉིས་ཐ་སྤྲད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཕུངས་སོ། །ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། ལོ་ན་མས་
ཕུང་པོར་སྤངས་པ་ནི། །མེད་པ་དེ་བཞིན་ཡང་དག་པར། །ཚོགས་པ་འདི་ཡང་བཏྲ་བར་བྱ། །ཞེས་
འབྲུང་ངོ། །དེ་ན་མས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ་མི་འགག་པ་ཞེས་དགག་བྱ་ལ་བྱུང་པར་སྤྱོད་པའི་སྤྲོད་ན་
ས་བཤད་པའོ།

གསུམ་པ་(དེ་ལས་འབྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། འགག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཀུན་
གཞི་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་དང་། ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་བག་ཆགས་ཀྱི་གཞི་
འཛོག་པའོ།

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འགག་པ་མེད་ཀྱང་རང་གི་ལྷགས་ལ་ཡང་ལ་
ལར་ལས་འགགས་ཞེས་དང་། འགགས་ཤིང་རང་བཞིན་ཡོད་མིན་པའི། །ཞེས་གསུངས་པས། ཐ་སྤྲད་
ཚུལ་དུ་ཟད་པར་བསྟན་ཞེས་པ་ལྟར་ལས་བྱས་པའི་འོག་ཏུ་ལས་དེ་འགགས་པ་ནི་འདོད་དགོས་ལ།
དེའི་ཚེ་འགགས་པ་ནི་དངོས་པོར་མེད་ཅིང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་སོགས་ཀྱང་
མི་འདོད་ན། ལས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་ལོན་པ་ལས། འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པར་བརྟན་
པ་སོན་གནས་པས། སྤྱར་གྱི་ལན་དེ་དག་གིས་མི་ཚོགས་གོ་ཞེན། རྟོན་མེད་དེ། གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་
གྱིས་དེ་མི་འགག་པ། དེ་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་དེ་གྱིས་ལས་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་ལས་ཕྱིས་ཀྱི་འབྲས་
བུ་འབྱུང་བ་འགྲུབ་པས་ལན་རྒྱར་པ་མ་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་པར་འདོད་
པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལ། ཞིག་པ་དངོས་པོར་མི་རུང་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་
དབུ་མའི་ཕྱོགས་ལ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་གནད་དོ། །ལྷགས་དང་པོ་ལ་ནི། ལྷ་གྲུ་ལྷ་བྱའི་དངོས་
པོ་ཅིག་ཞིག་པ་ན། ལྷ་གྲུའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་ལོག་ལ། ལྷ་གྲུ་ལས་གཞན་པ་བྱམ་པ་
ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་མ་ཐོབ་པས། ཞིག་པ་དེ་དངོས་པོ་གཏན་མིན་པར་འདོད་དེ།
རྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་མཆོད་རེ་རེ་པའི་དངོས་པོ་དང་། ལུམ་པ་ལ་ས་སོགས་པ་རང་གི་ཆ་ཤས་ཀྱི་

དངོས་པོ་ཚོགས་པ་གང་ཡང་ཞིག་པ་དེའི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་པའི་བྱིར་དངོས་པོ་མེན་ནོ་སྒྲུལ་པའོ། །
ལུགས་ཁྱིམ་ལ་ནི། དཔེར་ན་ཉེར་སྒྲུལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྷ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀ་དང་། དེ་གཉིས་
ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཅིག་ཉེར་སྒྲུལ་གྱི་མཚན་གཞིར་འཛོག་རྒྱུ་མེད་ཅིང་། ཉེར་སྒྲུལ་ཀྱང་དེ་གསུམ་
གྱི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་ལ། རང་གི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེར་སྒྲུལ་སུ་བཏགས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་
མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ། ཞིག་པ་ཡང་ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དང་། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་གང་
ཡང་མཚན་གཞིར་མེད་ཀྱང་། ཞིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲེས་པའི་བྱིར་དངོས་པོའོ།

དེ་རྒྱུ་པ་པ་ལྷང་རིགས་གཉིས་ཚོག་གསལ་³⁶⁶ ལས་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། ས་བཅུ་པ་
ལས། སྒྱེ་པའི་རྟེན་གྱིས་རྒྱ་གི་³⁶⁷ ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ། གི་བ་ནི་གང་གི་པའི་མེས་ཚན་དེ་ཞིག་པ་
ཡིན་ལ། དེ་སྒྱེ་པའི་རྟེན་གྱིས་སྒྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས་འཆི་བ་ཡང་བྱ་བ་གཉིས་
སུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ་འདྲ་བྱེད་འཛིག་པར་ཡང་བྱེད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་
པའི་རྒྱ་ཡང་འབྱིན་པའོ།³⁶⁸ །ཞེས་འཆི་བས་བྱ་བ་གཉིས་བྱེད་པར་གསུངས་ཏེ། གི་བ་རྒྱས་བྱེད་པ་
དང་། གི་བས་མ་རིག་པ་སྒྱེད་པར་ཡང་གསུངས་པས། ཞིག་པ་ལ་སྒྱེད་པའི་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་། ཞིག་པས་
འབྲས་བུ་སྒྱེད་ལུས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་རྒྱུན་གྱི་³⁶⁹ ཞིག་པ་ཡིན་ཡང་རྒྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་དུས་གཉིས་
པར་ཞིག་པ་ལ་ཡང་འདྲ་ལ། རྒྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པའི་རྒྱར་ཡང་བསྟན་ནོ། །དེས་
ན་མེས་ཚན་སྒྲེས་པ་དང་གི་བ་གཉིས་དང་རྒྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པར་མི་སྟོད་པ་དང་། རྒྱད་ཅིག་མ་
གཉིས་པར་མ་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་དངོས་པོར་འཛོག་མི་འཛོག་དང་། རྒྱས་སྒྱེད་མི་སྒྱེད་ཀྱང་ནས་
མཚུངས་སོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་རྩ་ཤི་ལས། དངོས་དང་དངོས་མེད་འདུས་བྱས་ཡིན།³⁷⁰ ཞེས་
དང་། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། རྒྱ་ཟད་ཉིད་ལས་ཞི་བ་ནི། །ཟད་ཅེས་བྱ་བར་དམིགས་པ་
སྟེ།³⁷¹ །ཞེས་ལྷུ་གུ་ཚོགས་གྱི་དངོས་པོ་དང་། དེ་ཞིག་པ་དེའི་དངོས་པོར་མེད་པ་གཉིས་ཀ་འདུས་བྱས་
དང་། སྒྲུལ་ལྷ་བྱའི་རྒྱ་ཟད་པ་ནི་མར་མེ་ལྷ་བྱའི་འབྲས་བུ་ཟད་པའི་རྒྱར་གསུངས་པས། འཕགས་པའི་
བཞེད་པར་གདོན་མི་ཟ་བར་འདོད་པར་བྱའོ། །རྒྱད་ཅིག་དང་པོ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པ་ནི་དངོས་སུ་
དགག་བྱ་བ་ཅད་ནས་རྟོགས་དགོས་པས། དགག་པ་ནི་ཡིན་ལ་མེད་དགག་ནི་མ་ཡིན་པས་མ་ཡིན་
དགག་སྟེ། ཞིག་རྒྱ་དེ་བཅད་པ་ཅམ་མིན་གྱི་དེ་བཅད་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་འཕངས་པའི་བྱིར་པོ། །རྒྱུ་
བྱེད་ལྷག་མ་ནི་རྒྱས་པར་རྩ་ཤིའི་རྒྱ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་ནི་ལུགས་འདིའི་རིགས་པ་སྤྲུལ་དོན་

ཆེ་བ་ཅིག་ཏུ་འདུགགོ།

གཉིས་པ་(ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་བག་ཆགས་ཀྱི་གཞི་འཛོག་པ་)ནི། གལ་ཏེ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་དགེ་མི་དགེའི་བག་ཆགས་འཛོག་པ་དང་། བག་ཆགས་དེ་སྒྲིན་པ་ལས་འབྲས་ལུ་འབྱུང་བར་འདོད་དགོས་ཏེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། ཐོག་མ་མེད་པའི་ལམ་ལ་བར་དངོས་པོའི་བག་ཆགས་བཞག་པ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ། དངོས་པོ་ལ་མ་དོན་པར་ཞེན་པ།^{༡༡} ཞེས་དང་། དེ་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་མང་དུ་འབྱུང་བའི་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་བག་ཆགས་འཛོག་པའི་གཞི་མེད་པར་མི་རུང་བས་གཞི་དེ་གང་ཡིན་ཞེན། རི་ལྟར་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན། ཉོན་ཡིད་ཀྱིས་ངོ་སྤྲོམ་དུ་དམིགས་པའི་གཞིར་རྒྱུར་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་བག་ཆགས་ཀྱི་གནས་སུ་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ལུགས་འདིས་ཀྱང་ངོ་སྤྲོམ་པ་ཙམ་གྱི་བློ་ལྟན་སྤྱེས་ཀྱི་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་བག་ཆགས་སྒོ་བའི་གཞིར་བཞེད་དོ། །འོ་ན་འཇུག་འགྲེལ་ལས། སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་བག་ཆགས་ཀྱི་གཞིར་གསུངས་པ་^{༡༢} རི་ལྟར་ཡིན་ཞེན། ར་ཙམ་དེ་ཉིད་སེམས་རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྒྱུད་ཡིན་པས། སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཅེས་ཀྱང་བྱས། སེམས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ལ་དེའི་རྒྱུད་ཅེས་པ་ལྟར་ན། དེ་ཡང་རིས་འགའ་བའི་བག་ཆགས་སྒོ་བའི་གཞིར་འབྱུར་རོ། །མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུལ་ནི། འཇུག་འགྲེལ་ལས། གང་གིས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་འབག་པར་བྱེད་ཅིང་སྒོ་བར་བྱེད་ལ། རྗེས་སུ་བཞུད་པར་བྱེད་པ་ནི་བག་ཆགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་ལུས་ལྷན་པ་དང་། གོམས་པ་དང་ཅ་བ་དང་བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་དག་གོ། །དེ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་སུ་ཟེན་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤང་བར་མི་ལུས་ཏེ། ཉིལ་མར་དང་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་བསལ་དུ་ཟེན་ཀྱང་། ལུས་པ་དང་རྣམ་ལུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་དེ་དང་ཐུད་པས་ཡོན་ཏན་ལྷ་མོ་དམིགས་པ་བཞིན་ནོ།^{༡༣} ཞེས་གསུངས་སོ། །དགེ་མི་དགེའི་བག་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་གཞན་ལ་ཡང་གཞི་གཉིས་སུ་འབྱུར་བ་རི་ལྟར་རིགས་པར་སྦྱར་རོ། །

འོ་ན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་སུ་དེའི་སྤང་བྱ་མཐོང་སྤང་མེད་མོད་ཀྱང་། སྒོ་སྤང་གི་བག་ལ་ཉལ་ཡོད་དགོས་ལ། དེའི་ཆོ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་སྤང་འབྱུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསྐྱད་པའི་ཟག་མེད་ཡིན་པས། དེའི་ངོ་མོར་བག་ལ་ཉལ་དེ་གནས་པ་མི་རིགས་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱང་དེའི་རྟེན་དུ་མེད་ཅིང་གཞུགས་ཀྱང་དེའི་རྟེན་དུ་མི་རིགས་ལ་ཀུན་གཞི་ཡང་མི་འདོད་

པས་དེའི་རྟེན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྟེ་མ་ན། སྟོན་མེད་དེ་དེའི་ཆོང་ཙམ་ཞིག་སྟོན་སྐྱེད་གི་བག་ལ་ཉལ་
གི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སྐར་ག་ཉེན་ག་ཞན་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གེས་པར་བྱའོ། །ལྷགས་འདྲིའི་གང་
ཟག་གི་འཛོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གེས་ན་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་གཤིས་མཐའ་ཡས་དང་ཅི་ཡང་
མེད་པ་གསུམ་དུ་སྟེས་པའི་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་
མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན། འཛིག་རྟེན་པའི་སེམས་ག་ཞན་མེད་པས་དེ་རྣམས་ཀྱི་འགྲོ་བ་ལྟོག་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་དང་། སྟིང་ཅེར་སྟེས་པའི་འཕགས་པ་ལ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སར་གཏོགས་པའི་ཟག་
མེད་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན། སྟིང་ཅེར་དང་ཅི་ཡང་མེད་པ་གཉིས་ཀའི་སས་བསྐྱེད་པའི་འགྲོ་བ་
ལྟོག་པར་འགྱུར་རྟེ། ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་དེའི་གནས་ནི་འགྲོ་བ་དེ་གཉིས་དང་། བྱང་ངན་ལས་འདས་
པའི་འགྲོ་བར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་གཞོད་པར་མངོན་
རྟེ། ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་གང་ཡང་འགྲོ་བ་དེ་དག་གི་མཚན་གཞིར་མ་བཞག་ཀྱང་འགྲོ་
བ་བཞག་བས་ཚོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་སྒྲ་མའི་ལྷགས་ནི། ལམ་མ་ཞུགས་དང་སྟོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་འགྲོ་
བའི་རོ་བོ་མ་སྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་མཛད་པའོ། །ལན་དེ་དག་ཀྱང་བདག་འདྲ་བས་ལྷགས་
ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བརྟེན་པར་ག་ལ་ལུས། འོན་ཀྱང་མགོན་པོ་གྲུ་རྒྱུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་
རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་རྫོགས་པར་འཛོག་གེས་པའི་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གི་ལྷགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་
ཡིན་འོ། །དེ་རྣམས་ལ་དབགས་ན་ཀྱང་གཞི་རྒྱུབ་པའི་རིགས་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལྷགས་འདྲི་
ལ་མི་གཞོད་པར་མངོན་རྟེ། སྟོ་གྲོས་ཆེ་ཞིང་ཞིབ་ལ་རྣོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཅུད་གཅད་པར་བྱའོ། །

ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་བྱའབྱུང་བའི་དཔེ་བསྟན་པ།

ག་ཉིས་པ་(ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་བྱའབྱུང་བའི་དཔེ་བསྟན་པ་)ནི།

མི་ལམ་དམིགས་པའི་ཡུལ་དག་མཐོང་ནས་ནི། ཁས་དྲུང་སྒྲན་ལ་ཆགས་པ་སྟེ་འགྱུར་བ།

དེ་བཞིན་འགགས་གིང་རང་བཞིན་ཡོད་མིན་པའི། ལས་ལས་ཀྱང་ནི་འབྲས་བྱའོད་པ་ཡིན།།༡༥༠།

སྐར་ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་བྱའབྱུང་བར་བཤད་པའི་དོན་དེ་ཉིད་དཔེའི་སྟོན་ས་
བཤད་པ། མི་ལམ་ན་བྱད་མེད་བཟང་མོ་དམིགས་པའི་ཡུལ་དག་མཐོང་ནས་ནི། དེ་ནས་གཉིད་སང་

ཀྱང་སྟེ་སང་པའི་ཆོན་ཡང་སྟེ་པོ་སྟེ་ན་པོ་ལ་ད་ལྟ་འགགས་ཤིང་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་པ་
 དྲག་པོ་སྟེ་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་ལས་འགགས་པ་ལས་ཀྱང་ནི།
 ལས་ཀྱི་འབྲས་ལུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ལས་ཞིག་པ་ལས་འབྲས་ལུ་འབྱུང་བར་བརྟན་ནོ། །

དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་སྤྱིད་པ་འཕོ་བའོ་མདོ་ལས་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔར་ན་མི་ཞིག་
 ཉལ་བའི་མི་ལམ་ན་ཡུལ་གྱི་བྱད་མེད་བཟང་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་སྟོན་པར་མིས་ལ། དེ་ཉལ་བ་ལས་
 སང་ནས་ཡུལ་གྱི་བྱད་མེད་བཟང་མོ་དྲན་ན། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འདི་རི་རྩམ་དུ་སེམས། འོ་ན་གང་མི་
 ལམ་གྱི་ཡུལ་གྱི་བྱད་མེད་བཟང་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་ཡོངས་སུ་སྟོན་པར་མིས་ལ། དེ་ཉལ་བ་ལས་སང་
 ནས་ཡུལ་གྱི་བྱད་མེད་བཟང་མོ་དྲན་པའི་མི་དེ་ཅི་མཁས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ནམ། གསོལ་བ་
 བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་ཏེ། དེ་ཅི་འཕྲོད་དུ་ཞེན། བཅོམ་ལྡན་འདས་མི་ལམ་གྱི་བྱད་མེད་
 བཟང་མོ་ཡང་མ་མཆིས་ཤིང་། མི་དམིགས་པ་ལགས་ན། དེ་དང་ཡོངས་སུ་སྟོན་པ་ལྟ་གཤམ་མཆིས་ཏེ།
 འདི་ལྟར་མི་དེ་ནི་ཕོངས་ཤིང་དུབ་པའི་རྒྱལ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་ལགས་སོ།^{༡༡} ཞེས་དྲངས་པ་ནི་དཔེ་
 ལྟོན་པ་འོ། དེ་དོན་དང་སྟོར་བ་ནི། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་དུ་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྟེ་པོ་ཐོས་པ་དང་མི་
 ལྟན་པ་ཡང་མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་ནས་ཡིད་བདེ་བར་འགྱུར་བའི་གཟུགས་རྣམས་ལ་མདོན་
 བར་ཞེན་ཏེ། མདོན་པར་ཞེན་པར་གྱུར་ནས་ཆགས་པ་སྟེད་པར་བྱེད་དོ། །ཆགས་ནས་འདོད་ཆགས་
 ལས་བྱུང་བ་དང་། ཞེ་སྤང་ལས་བྱུང་བ་དང་། གནི་ལྷག་ལས་བྱུང་བའི་ལུས་དང་རག་དང་ཡིད་ཀྱིས་
 མདོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། ལས་དེ་མདོན་པར་འདུ་བྱས་པར་གྱུར་ནས་འགག་གོ། འགགས་པ་ན་ཤར་
 རྟོགས་སུ་བརྟེན་ཏེ་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་ནས། རྟོགས་མཆོམས་རྣམས་སུ་མ་ཡིན་ནོ་^{༡༢} ཞེས་བྱ་བའི་
 བར་དང་། ཞེས་གསུངས་ཏེ།

ཐོས་པ་དང་མི་ལྟན་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་ཐོས་པ་ལས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་པ་འོ། །
 མདོན་པར་ཞེན་པ་ནི་བདེན་ཞེན་ནོ། །ཆགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལས་གསུམ་ལ་ནི། དགེ་མི་དགའི་ལས་
 གཉིས་ཀ་དང་། ཞེ་སྤང་ལས་བྱུང་བའི་ལས་ནི་མི་དགའ་བ་དང་། གནི་ལྷག་ལས་བྱུང་བ་ལ་ཡང་ལས་
 གཉིས་ཀ་གསོག་པ་ཡོད་དོ། ལས་བྱས་མ་ཐག་དུ་འགགས་པ་ནི་བརྟན་དུ་དང་། ལྷག་མས་ནི་འགག་
 པ་རོ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་པ་གཤག་གོ། དེ་ནས་དུས་གཞན་ཅི་ཅམ་ཞིག་ན་འཆི་བའི་དུས་དང་ཆོད་ཉེ་
 བར་གནས་པའི་ཆོ། དེ་དང་རྒྱལ་བ་འདྲ་བའི་ལས་དེའི་ཆོ་འཕེན་བྱེད་ཟད་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་

མ་འགག་པའི་ཆེ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཉལ་ཉལ་བ་ལས་སད་པའི་མིའི་ཡུལ་གྱི་བྱང་མེད་བཟང་མོ་ལྟ་
བུར་ཡིད་ལས་དེ་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པར་འགྱུར་རོ།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྣལ་པ་འདྲ་བ་སྟེ་
ཡུང་པོ་རིགས་མཐུན་ཆེ་འདིར་གནས་པའི་ལས་ཟད་ནས། ཆེ་འདིའི་རྣམ་ཤེས་ཐ་མ་འགག་པའི་ཆེ།
ཆགས་ལྟན་སད་མ་ཐག་ཏུ་མི་ལམ་གྱི་མཛེས་མ་དུན་ཏེ། ཡིད་དེ་ལ་སྟོགས་པ་བཞིན་དུ་འཆི་ཁའི་ཆེ་ཆེ་
ཕྱི་མར་གང་སྒྲིན་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པ་སད་པའི་ལས་དེ་ལ་ཡིད་སྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི་དུན་པ་མིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐ་མ་འགག་ཅིང་། སྟེ་བའི་ཆར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་པོ་ཡང་
ན་ནི་ལྟ་དག་གི་ནང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། ཡང་ན་ནི་ཡི་དྲགས་རྣམས་སུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་
བའི་བར་དང་། ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཐ་མ་འགག་པ་ནི་ཆེ་འདིའི་འོ། །སྟེ་བའི་ཆར་གཏོགས་པའི་རྣམ་ཤེས་
དང་པོ་འབྱུང་བ་ལ་ལྟ་དག་གི་ནང་དུ་ཞེས་སྟོགས་གསུངས་ཤིང་། བར་སྟོན་འགྲོ་བ་དུག་པོ་མིན་པས་
སྟེ་སྟོན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། སྟེ་འཆི་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་བར་སྟོན་ཡོད་ཀྱང་མ་གསུངས་པ་མང་བར་
སྤང་བས། གཙོ་བོར་སྟེ་འཆིའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལས་འབྲས་བྱ་དང་འབྲེལ་ཚུལ་གཏན་ལ་དབབ་
པར་བཞེད་པའོ།

དེ་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་པོ་དེ་འགགས་མ་ཐག་ཏུ་གང་ལ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་མཐོང་བར་
འགྱུར་བར་མངོན་པ་དེ་དང་རྣལ་པ་འདྲ་བའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་འབྱུང་རོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ཆོས་
གང་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་ལྟ་འཕོ་བ་ཡང་མེད་ལ། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྟེ་བར་མངོན་པ་ཡང་ཡོད་དེ།
རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་གང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐ་མ་འགགས་པ་དེ་ནི་འཆི་འཕོ་བ་ཞེས་བྱ། གང་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་དང་པོ་འབྱུང་བ་དེ་ནི་སྟེ་བ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐ་མ་འགགས་པའི་
ཆེ་ཡང་གང་དུ་ཡང་མི་འགོ་འོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་བའི་ཆར་གཏོགས་པ་འབྱུང་བའི་ཆེ་ཡང་གང་ནས་
ཀྱང་འོང་བ་མེད་དོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། རང་བཞིན་གྱིས་དཔེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐ་མ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐ་མས་སྟོང་རོ། །འཆི་འཕོ་ནི་འཆི་འཕོ་བས་སྟོང་རོ། །
ལས་ནི་ལས་ཀྱིས་སྟོང་རོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་པོ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་པོས་སྟོང་རོ། །སྟེ་བ་ནི་
སྟེ་བས་སྟོང་ལ་ལས་རྣམས་རྟུན་མི་བྱ་བར་ཡང་མངོན་ནོ།^{༡༦} །ཞེས་གསུངས་ཏེ་སྟེ་སྟོན་དུ་ཉིང་
མཆོམས་སྒྱུར་བའི་ཐོན་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་བ་དེ་ལྟག་ཅིག་མཐོང་བས། དེ་མཐོང་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་སྟེ་
སེམས་དང་པོ་ལས་སྟེ་བ་དང་། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྟེ་བ་ཐ་སྟོན་སྟེ་བ་ཐ་སྟོན་དུ་ཡོད་ལ། དོན་དམ་པར་

མེད་པ་དང་དེའི་རྒྱ་མཚན་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་ཞེས་པ་ནི། དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྒྱུར་བ་མྱེ་རྣམ་གཤམ་ཐ་མ་སོགས་རང་རང་གིས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་ལ་སྒྱུར་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ན་ལས་འབྲས་ཡོད་པ་མིན་པར་བརྒྱུད་གིས་དྲོགས་ནས་ལས་རྣམས་ཚུད་མི་ཟ་བར་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ།

གསུམ་པ་(དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། རྣམ་སྒྲིན་ཐུག་མེད་དུ་འབྱེན་པའི་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་དང་། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཡུང་དང་འགལ་བའི་ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ།།

རི་ལྟར་ཡུལ་ནི་ཡོད་ཉིད་མིན་མཚུངས་ཀྱང་། །རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྒྲ་ཤད་རྣམ་པར་ནི།།

མཐོང་གི་དངོས་གཞན་རྣམ་པར་མ་ཡིན་ལྟར། །དེ་བཞིན་སྒྲིན་ལས་སྒྲར་སྒྲིན་མིན་གཤམ་གྱིས།།༡།

དེའི་ཕྱིར་རྣམ་སྒྲིན་མི་དགོན་ག་པོའི་ལས། །རྣམ་སྒྲིན་དགོན་ཉིད་དགོ་ལས་ཡིན་མཐོང་ཞིང་།།

དགོ་མི་དགོ་མེད་སྟོང་ཅན་ཐར་འགྱུར་ཏེ། །ལས་འབྲས་རྣམས་ལ་སེམས་པ་འདར་དགག་པ་མཛད་།།༢།

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྒྲིས་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཟད་པ་མེད་པས་རྣམ་སྒྲིན་འབྱུང་བར་འདོད་ན་དེ་བཞིན་དུ། རྣམ་པར་སྒྲིན་ཟེན་པ་ལས་ཀྱང་ཡང་རྣམ་པར་སྒྲིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཐུག་པ་མེད་པའི་སྒྲིན་དུ་འགྱུར་འོ་སྒྲམ་ན། རི་ལྟར་ཏེ་དབེན་ན་ཡུལ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་མིན་པར་མཚུངས་བཞིན་དུ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་གིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་སྒྲ་ཤད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ནི་མཐོང་གི། དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་ཐོང་བུའི་རྩ་དང་། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་མིན་པར་མཚུངས་བཞིན་དུ། སྒྲིན་མ་ཟེན་པ་ལས་སྒྲིན་པ་དང་། སྒྲིན་ཟེན་པ་ལས་སྒྲར་ཡང་སྒྲིན་པ་མིན་པར་གཤམ་པར་གྱིས་ཤིག།

དཔེ་འདི་ལས་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། དགོ་མི་དགོའི་ལས་ལས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་ཡང་སོ་སོར་ངེས་སོ་ཞེས་བཤད་པ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་གིས་སྒྲ་ཤད་སོགས་མཐོང་བ་དང་། ཐོང་བུའི་རྩ་ལ་སོགས་པ་མི་མཐོང་བའི་ངེས་པ་དེའི་ཕྱིར་རྣམ་སྒྲིན་ཡིད་དུ་འོང་བ་ནི་མི་དགོ་བ་ལས་མི་འབྱུང་ལ། རྣམ་སྒྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ནི་དགོ་བ་

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྣམས་ལའང་འཛིན་ཀུན་ནམ། འོན་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་དང་། ལ་མོགས་པས་དགོངས་འབྲེལ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས།^{༡༡} ཀུན་གཞི་རྣམས་ལའང་གསལ་ཞེས་པ། དངོས་པོའི་ཚོས་མཐའ་དག་པའི་ཀུན་པའི་བྱང་པར་གྱི་གཞི་ས་པོན་ཐམས་ཅད་པ། རྒྱ་མཚོ་ལས་རྒྱ་པས་རྣམས་འཕྱུང་བ་ལྟར། རྒྱུ་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་རྒྱར་གསུངས་པ་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེའི་རྣམ་གཞག་འཛིན་པ་མེད་པ་ཞིག་གསལ་ཞེས། དེ་ལྟར་ཁྱི་མ་ཡིན་དེ། དེ་སྐྱད་དུ་ཀུན་གཞི་མེད་པར་བསྟན་པས་འདྲེལ་བ་རྣམས་ལ་དེ་

ཡོད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་དགོངས་པའི་དབང་གིས་ཀུན་གཞི་གདུལ་བྱའི་ངོར་ཁས་
ལེན་པར་བསྟན་པས། རང་གི་ལུགས་ལ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ན། གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་
པའི་དགོངས་གཞི་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོངས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལོན་ལ་དགོངས་ནས། ཀུན་
གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱས་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཀུན་གཞིར་གསུངས་པ་ནི། རང་བཞིན་དེ་ནི་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགོངས་པའི་དབང་གིས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་
པར་སྟོན་པ་འབའ་ཞིག་དུ་མ་ཟད་ཀྱི། གང་ཟག་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཡོད་པར་སྟོན་དེ། དེས་འདུལ་བའི་སྟེ་
པོ་ལ་དེ་ཡོད་པར་བསྟན་པས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་སྐད་དུ་དག་སྟོང་དག་སྤང་བོ་ལྟ་ནི་
ཁུར་རོ། །ཁུར་འཁུར་བ་ནི་གང་ཟག་གོ་^{༡༠} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་
པའི་རྗེས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ངོར་དེ་མེད་པར་མ་བསྟན་པར་ཁུར་འཁུར་བའི་གང་
ཟག་ཡོད་པར་གསུངས་པས། ཚིག་ལ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དོན་ནི་རྗེས་ཡོད་དོ། །ཡང་གདུལ་བྱ་ཁ་ཅིག་
ལ་ནི་གང་ཟག་རྗེས་སུ་མེད་པའི་སྤང་བོ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་མཛད་དེ། སེམས་ཞེས་བྱ་བའམ། ཡིད་
ཅེས་བྱ་བའམ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་དུས་རིང་པོར་དད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་
པས་ཡོངས་སུ་བསྟོས་ཤིང་། གོང་དུ་འགོ་བ་ན་ཕྱི་མ་ལ་མཐོ་རིས་སུ་འགོ་བར་འཁྱུར་རོ། །ཞེས་
བཤད་པའོ། །འདི་ཡང་མཐོ་རིས་དང་བྱང་གོལ་དུ་འགོ་བའི་ཚུལ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཅན་རྣམས་།
རི་ཙམ་ཞིག་ཁས་བྱུང་བར་བྱ་སྟུམ་པ་ལ། དེའི་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཡུལ་མ་བཀག་པར་སྤང་བོ་ཙམ་ཞིག་
ཡིན་པར་བསྟན་པ་ན་སྤང་བོ་བདེན་པར་དོན་གྱིས་སྟོན་པའོ། །འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་དགོངས་པའི་
དབང་གིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

འདིར་གདུལ་བྱ་གང་ལ་དགོངས་དེ་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེན། དེའི་ལན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།
ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་ཅིང་གང་ཟག་ཉིད་རྗེས་སུ་ཡོད་ལ། སྤང་བོ་འདི་དག་འབའ་ཞིག་སྟེ་དེ་ཙམ་
ཉིད་བདེན་པར་ཡོད་ཅེས་བསྟན་པ་འདི་ནི། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་དེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆེས་ཟབ་པའི་དོན་རེ་
ཞིག་རིག་པ་སྟེ་རྟོགས་པར་མི་འཇུག་པའི་གདུལ་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དགོངས་དེ་གསུངས་སོ། །
གདུལ་བྱ་གང་དག་ཡུན་རིང་པོར་སྟེ་སྟེ་གསུངས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ་གོ་མས་པར་བྱས་པས་ཆོས་ཉིད་ཟབ་མོ་ལ་
འཇུག་པར་མི་རུས་ཤིང་། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། བདག་ཡོད་མ་ཡིན་ཡོད་མི་འཇུག་། །བདག་གི་
ཡོད་མེན་མི་འཇུག་ཞེས། ཁྱིས་པ་དག་ནི་དེ་ལྟར་སྟུག་^{༡༡} །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཆོས་ཉིད་སོག་མར་

བསྟན་པ་ན་རྒྱག་ནས། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གཡང་ས་དང་འདྲ་བར་སེམས་པ་དེ་དག་བསྟན་པ་ལ་རྒྱལ་གྱིས་ཕྱོགས་གིང་མི་འཇུག་པས་དོན་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བར་མི་འཇུག་རོ། དེ་རྣམས་ལ་ཆེས་ཐོག་མར་ཟབ་མོའི་གནས་མཐར་ཐུག་པ་མ་བསྟན་པར་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དང་། སུང་པོ་བདེན་པ་སོགས་བསྟན་པས་ནི་དེ་ལ་བདེན་ནས་ལུ་སྟེགས་ཀྱི་ལུགས་བསལ་ནས། དེ་དག་གི་དོན་ཆེན་པོ་འདྲེན་པར་འཇུག་ཞིང་ཕྱི་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་རིག་པ་རྣམས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྟོང་པར་འཇུག་པས། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ལོན་འབྱུང་གི་སྒྲིན་ཅི་མ་ཡིན་ནོ། རིམ་པ་དེ་ལྟར་བྱ་བ་ལ་དགོངས་ནས། བརྒྱུ་པ་ལས། གང་ཞིག་གང་གང་ལ་དགའ་བ། ཉི་ཡི་དེ་དེ་སྤར་སྤྱད་བྱ། ཉམས་པར་ཇུར་པ་དམ་ཆོས་ཀྱི། རྫོད་ནི་ཅིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ།^{༡༩} ཞེས་གསུངས་སོ། ཆོགས་དུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་བསྟན་དགོས་པ་ལ་ནི། སྤྱི་རོལ་དགག་དགོས་པས་གསུང་འཛིན་ཐུག་ཞུས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་དེ་ལོན་ཉིད་ཅམ་ཞིག་གི་སྟོང་དུ་རུང་ལ། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཛོག་ཤེས་པ་མིན་པས། ཆེས་ཟབ་པའི་དོན་རིག་པར་མི་འཇུག་པ་ལ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(ཡིད་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་བཤད་མ་བཤད་ཀྱི་ཚུལ་)ནི། ཤེར་ཕྱིན་འབྲུམ་པ་སོགས་མང་པོར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གྲངས་སྟོན་པ་ན། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་དུག་བཤད་ཀྱི་དེ་ལས་མང་པ་མ་བཤད་པའི་མདོ་སྟེ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པས། མདོ་སྟེ་ལས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་བཞག་མ་བཞག་གི་ཚུལ་གཉིས་བཀའ་སྒྲུལ་བ་བཞིན་དུ། རྩེ་བཙུན་བུམས་པས་ཀྱང་དེ་དག་གི་དོན་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ་ན། དབུས་མཐའ་དང་མདོ་སྟེ་རྒྱན་དང་། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་དུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་སྤྱི་རོལ་མེད་པའི་ཕྱོགས་བཤད་ལ། མངོན་ཉོགས་རྒྱན་དང་། རྒྱུད་བླ་མ་ལས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་རྣམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་སྤྱི་རོལ་མ་བཞག་པའི་ཕྱོགས་བཤད་དོ། རྫོག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱུད་བླ་མའི་དགོངས་པ་རྣམ་རིག་ཅམ་གྱི་ལུགས་སྤྱུ་ཡེ་མ་བཤད་པར། དབུ་མའི་ལུགས་སྤྱུ་བཤད་ལ། ཐོག་བསྟུས་སྤྱུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱལ་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་ལུང་། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པ་ལས། སེམས་ཅན་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་གྲུབ་པ་སྟིང་པོར་གྱུར་པ་ཡོད་མོད་ཀྱི། སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནོ།^{༢༠} ཞེས་གསུངས་སོ། ཉེ་སྤྱད་དུ། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་ཁམས། ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། ཉེ་ཡོད་པས་ན་འགོ་ཀུན་དང་། བྱ་ངན་འདས་

པའང་ཐོབ་པ་ཡིན།^{༡༥} །ཞེས་སེམས་ཅན་ལ་ཚེས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བྱངས་པས།
སྒྲོབ་དཔོན་འདིས་ཀྱན་གཞི་རྒྱུ་ཤེས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་སྟོང་ཉིད་དུ་བཤད་པ་དང་མཐུན་པའི་བྱིར་
ཚོགས་དུག་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་ཀྱན་གཞི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་ངོར། དགོས་པའི་དབང་གིས་
གསུངས་པར་བཞེད་དོ།

འོན་ཀྱང་རྒྱུབ་སེམས་འགྲེལ་དུ། རི་ལྗར་ཁབ་ཡོང་དང་ཉེ་བས། །ལྷགས་ནི་ལྷུར་དུ་ཡོངས་
སུ་འཁོར། །དེ་ལ་སེམས་ནི་ཡོད་མིན་ཏེ། །སེམས་དང་ལྷན་བཞིན་སྒྲུབ་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་ཀྱན་
གཞི་རྒྱུ་ཤེས་ནི། །བདེན་མིན་བདེན་པ་བཞིན་དུ་ནི། །གང་ཚེ་འགྲོ་འོང་གཡོ་བར་འགྱུར། །དེ་ཚེ་སྟོན་
པ་འཛིན་པར་བྱེད། །རི་ལྗར་རྒྱ་མཚོ་ལ་ནི་གིང་། །སེམས་ནི་མེད་ཀྱང་གཡོ་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་
ཀྱན་གཞི་རྒྱུ་ཤེས་ནི། །ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་གཡོ་བ་ཡིན།^{༡༦} །ཞེས་ཀྱན་གཞི་རྒྱུ་ཤེས་ཀྱིས་སྟོན་
པ་འཛིན་པར་གསུངས་པ་རི་ལྗར་བྱང་ཞེན། དེ་ནི་སེམས་ལས་དོན་གཞན་པའི་བྱི་རོལ་བཀག་ནས་
སེམས་ཅམ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་བཀག་པའི་སེམས་ཅམ་གསུངས་པ་ནི། བྱིས་པ་ཐམས་
ཅད་སྟོང་པར་བསྟན་པ་ལ་སྒྲག་པ་སྒྲུབ་པའི་བྱིར་ཡིན་གྱི། དེས་དོན་གྱི་དེ་ཉིད་མིན་པ་དང་། རྣལ་
འབྱོར་སྟོན་པ་བརྒྱམས་ཀྱིས་གནས་གྱུར་པའི་སེམས་ཀྱི་དག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅིག་སོ་སོ་
རང་གིས་རིག་པའི་སྟོན་ལུལ་དུ་གྲུབ་པ་ཁས་བླངས་པ་བཀག་པའི་ཚེ། སེམས་བདེན་པ་མེད་ན་འཛིག་
རྟེན་རྣམ་པ་འདིར་འོང་བ་དང་། འདི་ནས་བྱི་མར་འགྲོ་བའི་གཡོ་བའི་བྱ་བ་མི་འཐད་དོ་སྟུམ་
པའི་རྩོད་པ་ཁོང་ན་གནས་པའི་ལན་དུ། ལྷགས་དང་གིང་ལ་སེམས་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྷུར་གཡོ་བ་
བཞིན་དུ། ཀྱན་གཞི་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བདེན་པར་ཡོད་པ་ལྷུར་འགྲོ་འོང་གི་གཡོ་བ་དང་བཅས་
པར་སྒྲུང་དོ། ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་པས་གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་པ་ལྷུར་གྱི་ཀྱན་གཞི་རྒྱུ་ཤེས་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་ནི་མིན་ནོ།

གལ་ཏེ་ཀྱན་གཞི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་། ཚོགས་དུག་ལས་ངོ་
པོ་ཐ་དད་པའི་སྒྲུབ་ཀྱན་བྱང་གི་ཚེས་ཀྱན་གྱི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ་ཁས་ལེན་ནོ་སྟུམ་ན། དེ་འདྲ་པའི་
ཀྱན་གཞི་ཁས་ལེན་ན་ཀྱན་གཞི་འཕགས་སྟོན་པ་ལས་གཞུགས་སྒྲུ་སོགས་སུ་སྒྲུབ་པ་ཅམ་དུ་ཟད་
ཀྱི། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཁས་བླང་དགོས་ན། དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་པས་ཤེས་བྱ་རྟོགས་པ་སྟེ། ཤེས་
བྱ་མེད་པར་ཤེས་པ་མེད། །དེ་ལྷན་ན་ནི་རིག་བྱ་དང་། །རིག་བྱེད་མེད་ཅེས་ཅིས་མི་འདོད།^{༡༧} །ཅེས་

ཕྱིའི་ཤེས་བྱ་དང་ནང་གི་ཤེས་པ་གཉིས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པས་གཅིག་མེད་ན་ཅིག་གོས་མེད་པར་གསུངས་ལ། འདི་ནི་གཞུང་འདིར་དོན་ཤེས་གཉིས་དོན་དམ་དུ་མེད་མཉམ་དང་ཐ་སྐྱོད་དུ་ཡོད་མཉམ་ཡིན་པས། བདེན་གཉིས་གང་དུ་ཡང་དེ་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་གསུངས་པ་དང་ཁྱད་མེད་པས་ན། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་མིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ལས་ངོ་ཐོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པས་ཀུན་གཞི་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྒྲིམ་སེམས་རིག་ཅིང་གསལ་ཙམ་ལ་ཀུན་གཞིར་བཞག་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ལ་ཡིན་ཏེ། སེམས་སྒྲིཙ་ཙམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ལན་དུ། སེམས་བདེན་པར་མེད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་རུང་བའི་རྒྱལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲིཙ་པར་སྒྲེབ་འཛིན་པའི་སེམས་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་ཐམས་ཅད་གྱི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་མ་སྒྲིཙ་པོར་ཡང་ཀུན་གཞི་སྒྲིཙ་འི་བཞིན་པ་བཀག་པ། སློབ་དཔོན་ཡི་ཤེས་སྒྲིཙ་པོ་ཡང་། ཕྱི་རོལ་བཞེད་པས་ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་དོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་སྒྲུང་ལ། ཕྱིར་རོལ་གྱི་དོན་མི་བཞེད་པའི་སློབ་དཔོན་ཀླ་མ་ལ་གྱི་ལས་ཀྱང་། ཡིད་གྱི་སློ་ཁོ་ན་ནི་སྒྲེབ་གཞན་དང་ཉིང་མཚམས་སྒྲིཙ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །རི་རྒྱན་དུ་ཡང་། ཆད་དང་མཚམས་སྒྲིཙ་འདོད་ཆགས་བྲལ། ཉམས་དང་འཆི་འཕོ་སྒྲེབ་ནི། །ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ན་ར་འདོད།^{༩༧} །ཅེས་མཛོད་ལས་གསུངས་པ་དྲངས་པས། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིབ་འཇོག་ཡང་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མི་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །ཨ་བླ་ཀ་ར་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་གཞན་དུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། མིང་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་^{༩༨} རོས་འཛིན་གསལ་བར་མི་སྒྲུང་ལ། དོན་ལ་དབྱེད་ན་ཆོགས་དུག་ལས་ངོ་ཐོ་ཐ་དད་པ་མི་བཞེད་པ་ཁོ་ནར་སྒྲུང་ཞིང་། ལུགས་དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སུ་སྒྲུང་བས་ཡིད་གྱིས་རྣམ་ཤེས་ལ་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པའོ། །འདི་རྣམས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་མོད་ཀྱང་མངས་པས་འཛིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །

གསུམ་པ་(དགོངས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པའི་དཔེ་བསྟན་པ་)ནི།

འཛིག་ཆོགས་ལྟ་དང་བྲལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །ཁི་ལྟར་ར་དང་ང་ཡི་བསྟན་པ་ལྟར། །

དེ་བཞིན་དངོས་རྒྱལ་རང་བཞིན་མེད་མོད་ཀྱི། ཡོད་ཅེས་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན།།^[༧]

གཏུལ་བྱ་གཞུག་པར་བྱ་བའི་མྱིར་དང་པོ་ཀུན་གཞི་རྒྱལ་གཤམ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་འབའ་
ཞིག་དུ་མ་ཟད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་རི་ལྷོར་ཉེ་དཔེར་ན་འཛིག་ས་ཚོགས་ལ་ལྷ་བ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་
དང་བྲལ་བས། ང་དང་ང་ཡིས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཀྱང་། ང་དང་ང་ཡི་ཞེས་བསྟན་
པ་འཛིག་རྟོག་གིས་ཚོས་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་རྒྱད་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་མྱིར། སངས་རྒྱལ་བཙུ་མ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་ང་དང་ང་ཡི་ཞེས་རི་སྒྲོན་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་རྒྱལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
མེད་ཀྱི་སྟེ་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ནི། འཛིག་རྟོག་གི་རིམ་གྱིས་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱད་པའི་ཐབས་ཡིན་ནོ།།

བསྟན་པ་ཞེས་པ་དང་ང་ཡི་འོ་ཞེས་གསུང་པ་ལྷོར་ན། དེ་དང་དེའི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་ལྷོར་སྒྲུང་
ན་འང་། རྟོག་པ་མེད་པ་ངེས་དོན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཚོས་རྒྱལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པ་ན་དེ་
སངས་རྒྱལ་གྱི་དགོངས་པ་ལྷོར་སྒྲུང་ཡང་ཚོས་རྒྱལ་རང་བཞིན་ཉིད་དུ་མེད་པ་དེ་ངེས་པའི་དོན་ནོ་ཞེས་པ་འོ།།
ཐ་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་གཞུག་འཛིག་རྟོག་དང་མཐུན་པར་འཇུག་ཚུལ་ཡང་ཤར་གྱི་རི་བོའི་སྟེ་པ་དང་མཐུན་
པའི་ཚོགས་སྤུ་བཅད་པ་ལས། གལ་ཏེ་འཛིག་རྟོག་རྒྱལ་འདྲེན་རྒྱལ་ས། །འཛིག་རྟོག་མཐུན་པར་མི་
འཇུག་ན། །སངས་རྒྱལ་ཚོས་ཉིད་གང་ཡིན་དང་། །སངས་རྒྱལ་སྤུ་ཀྱང་གེས་མི་འགྱུར།^{༧༩} །ལུང་པོ་
དག་དང་ཁམས་རྒྱལ་ས་དང་། །སྟེ་མཆོད་རང་བཞིན་གཅིག་བཞེད་ལ། །ཁམས་གསུམ་པོ་དག་སྟོན་
མཛད་པ། །འདི་ནི་འཛིག་རྟོག་མཐུན་འཇུག་ཡིན།^{༨༠} །མིང་མེད་པ་ཡི་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་ས། །བསམ་དུ་
མེད་པས་མིང་དག་གིས། །སེམས་ཅན་རྒྱལ་ས་ལ་ཡོངས་བཟོད་པ། །འདི་ནི་འཛིག་རྟོག་མཐུན་
འཇུག་ཡིན།^{༨༡} །དངོས་མེད་ཉེ་བར་སྟོན་མཛད་ཅིང་། །སངས་རྒྱལ་རང་བཞིན་ལ་བཞུགས་པས།།
དངོས་མེད་འགའ་ཡང་འདིར་མེད་པ། །འདི་ནི་འཛིག་རྟོག་མཐུན་འཇུག་ཡིན།^{༨༢} །དོན་དང་དོན་
མེད་མི་གཟིགས་ལ། །འགོག་པ་དང་ནི་དམ་པའི་དོན། །སྤྱོད་རྒྱལ་ས་ཀྱི་མཚོག་གསུང་པ། །འདི་ནི་
འཛིག་རྟོག་མཐུན་འཇུག་ཡིན།^{༨༣} །ཞིག་པ་མེད་ཅིང་སྟེ་མེད་ལ། །ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་མཉམ་
གྱུར་ཀྱང་། །སྟེག་པའི་བསྐྱལ་པ་སྟོན་མཛད་པ། །འདི་ནི་འཛིག་རྟོག་མཐུན་འཇུག་ཡིན།^{༨༤} །དུས་
གསུམ་དག་དུ་སེམས་ཅན་གྱི། །རང་བཞིན་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ལ། །སེམས་ཅན་ཁམས་ཀྱང་སྟོན་
མཛད་པ། །འདི་ནི་འཛིག་རྟོག་མཐུན་འཇུག་ཡིན།^{༨༥} །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྷ་སྟོན། །དེ་རྒྱལ་

གྱི་སྒྲོག་ཐ་མཁ་སེམས་ཅན་རང་བཞིན་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་གྱིས་
 དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གྱིས་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་བསྟན་ལ། ཤར་མིའི་
 སྡེ་པ་ནི་དགེ་འདུན་པ་ལ་ཆེན་པ་ལས་ཤི་མ་གྱིས་གྱིས་པ་ཡིན་པར་རྟོག་གི་འབར་བ་ལས་བཤད་
 པས་ན།^{༡༥} ཉན་ཐོས་གྱི་སྡེ་སྡོད་དུ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པ་གིན་ཏུགས་ལ་བར་སྟོན་པ་ཅིག་ཡོད་
 པར་སྤང་རོ།

སེམས་ཅན་པའི་ལུགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལས།
 བྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།

གཉིས་པ་སེམས་ཅན་པའི་ལུགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་གསུམ། བྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཆོད་མ་དགག་
 སེམས་ཅན་ཏུ་གསུངས་པའི་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་བྱི་དོན་འགོག་པ་མིན་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
 གཞན་ལུགས་པ་རྫོང་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།

གཟུང་བ་མེད་པར་འཛིན་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། ཁྲིད་གསུམ་རྣམ་ཤེས་ཅན་དུ་རབ་རྟོགས་པས། །ཤེས་རབ་ལ་གནས་
 བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་དེས། །རྣམ་ཤེས་ཅན་དུ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་།།^{༡༦} རི་ལྷར་རྒྱུ་གིས་བསྐྱེད་པས་རྒྱ་
 མཚོ་ནི། ཆེ་ལས་རྒྱ་རྒྱུ་པས་འཕྱར་བ་དེ་བཞིན་སུ། །ཀླུ་གྱིས་ཐོན་ཀླུ་གཞི་ཞེས་བྲལ་ས། །རང་གི་རྩལ་པས་རྣམ་ཤེས་
 ཅན་ཞིག་འཕྱར་།།^{༡༧} དེ་བྱིར་གཞན་གྱི་དབང་གི་དོ་བོགས་། །དངོས་པོ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྒྱར་འཕྱུར་ཞིང་། །
 བྱི་རོལ་གཟུང་བ་མེད་པར་འཕྱར་འགྱུར་ལ། །ཡོད་དང་སྟོས་ཀྱང་ལྷུ་མིན་རང་བཞིན་ཡོད་།།^{༡༨}

རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྲུབ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་རི་སྐྱད་བསྟན་པ་མི་བཟོད་ཅིང་། རྒྱལ་པའི་
 དགོངས་པ་མིན་པས། རང་གི་རྣམ་རྟོག་གིས་རྒྱར་པའི་ལུགས་པ་རྫོང་པའི་སྟོན་ནས་དོན་འཛོག་པར་
 བྱེད་པ་རྣམས་གྱིས། རང་གི་གཞུང་ལས་རི་སྐྱད་དུ་བཤད་པའི་ལུགས་གསལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་བློགས་
 རྣམ་སྒྲུབ་པ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལྷག་པ་ལ་གནས་པ་སྟེ་བཞུགས་ནས་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་
 བྱེད་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་དེས་དུག་པ་བ་དེས། རིགས་པ་གང་གིས་དེ་ཁོན་ཉིད་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་
 པ་དང་། གཟུང་འཛིན་ཐ་མ་ཐད་དུ་ལྷག་པར་སྟོན་མ་བཏགས་པར་རྟོགས་པ་དང་མཐོང་བ་དང་།
 ཁོང་དུ་རྒྱད་པ་ནི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅན་དུ་དེ་ཁོན་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་

ལྷ་པར་སྒྱུར་རོ། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་མེད་པས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་ཏེ་དོན་མེད་པར་རྟེན་འབྱུང་གི་དངོས་པོ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ཤེས་ཙམ་དུ་དེ་ལོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་རི་ལྷ་རྩེ་བྱང་སེམས་འདིས་དེ་ལོ་ན་ཉིད་དེ་ལྷ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེན། གང་གི་ཕྱིར་བྱང་སེམས་འདིས་ནང་གི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་ལས་གཞུགས་སོགས་འབྱུང་བར་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་སེམས་ལ་རང་ལས་རྒྱས་གཞན་གྱི་གཞུང་བ་མེད་པར་དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་དེ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། སྤྱིད་པ་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་ལྷ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་མོ་ཞེས་རབ་དུ་རྟོགས་པས་ཏེ་ནས། གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ལོ་ན་ཉིད་ལ་ཡུན་རིང་པོར་གོམས་པར་བྱེད་ལ། དེ་གོམས་པ་ལས་ཀྱང་སྒྲིས་དེ་ལོ་ན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དངོས་པོ་སྟེ་གཉིས་སྟོང་གི་དོ་བོ་ཙམ་ཞིག་རང་རིག་པས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་སྟོན་དུ་གོམས་པའི་རིམ་པ་འདིས་ས་དུག་པ་བས་ལྷ་པར་ཤེས་ཙམ་དུ་དེ་ལོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ།།

གལ་ཏེ་འདི་དག་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ལྷ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཡིན་ན། འོ་ན་འདིར་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་དེའི་ལྷ་པར་ཙམ་གྱི་སེམས་ཙམ་རི་ལྷ་རྩེ་བྱང་འགྱུར་ཞེན། སྒྲིས་པ་རི་ལྷ་རྩེ་དེ་པེར་ན་རྒྱལ་ས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནི། རྒྱང་གིས་བསྐྱུལ་པ་སྟེ་ཀུན་ནས་བསྟོད་པ་ལས། ལྷ་རྩེ་གཉིད་ལོག་པ་ལྷ་བྱའི་མི་གཡོ་བར་གནས་པ་ལས་རྒྱའི་རྒྱལ་ས་རྣམས་འགྲན་པའི་^{༤༩}སྐྱོན་ནས་བདག་གི་ལུས་རྟེན་པ་ལྷ་རྩེ། ཡོངས་སུ་རྒྱག་པར་རྟོགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ས་པོན་ཀུན་གཞི་ལྷ་པར་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ལས། ཆགས་སོགས་དང་དད་སོགས་འགག་བཞིན་པས་རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱ་ས་པ་ཀུན་གཞི་ལ་བཞག་པའི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་ལས་མ་དག་པའི་གཞན་དབང་ལྷ་པར་ཤེས་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ལ། བྱིས་པ་རྣམས་གཞུང་བ་དང་འཛིན་པ་སྤྱི་ནང་དུ་རྒྱངས་ཆད་པར་འཛིན་པའི་རྒྱལ་གྱིས་རྟོག་པར་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་པར་ཤེས་ལས་རྒྱས་ཐ་དད་པའི་གཞུང་བ་ནི་རྩེ་ཐད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ནོ།།

འདི་ནི་དཔེར་ན་དབང་ལྷག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་སྒྲུབ་རྣམས། བ་ནི་བ་སྒྲུབ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ། ལྷ་ཤེས་རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་དང་། །བྲག་གི་ཡལ་ག་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་རྩེ། །དེ་ནི་ལུས་ཙན་ཀུན་གྱི་རྒྱ།^{༥༠} ། ཞེས་དབང་ལྷག་ལ་སོགས་པ་འགྲོ་བའི་བྱེད་པ་པོར་སྒྲུབ་བཞིན་དུ། ཀུན་གཞི་ལྷ་པར་ཤེས་སྒྲུབ་རྣམས་ཀྱང་ལྷ་པར་ཤེས་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་གི་རྟེན་ཉིད་ཀྱིས་ས་པོན་ཐམས་ཅད་པ་སྒྲུབ་རྩེ་བ་

བྱེད་དོ། །གང་དབང་ཐུག་ཏུག་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མི་ཏུག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཁྱད་པར་རོ། །དེའི་
ཕྱིར་ཆོར་བས་གཞན་མང་པོར་སྤྲེགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་གོམས་པ་རྣམས་ནི་ཀུན་གཞི་བཤད་པས་འདུལ་བ་
ཡིན་ནོ།།

འོ་ན་འགྲེལ་བར་སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་བརྟོན་པར། ཕྱི་རོལ་མེད་ཅེས་པ་མང་དུ་
གསུངས་གིང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་ཐང་དད་པར་སྒྱུར་བའི་གཞུང་བའི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་
ཞེས། གཞུགས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་བ་མེད་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་ལས་ཐང་དད་པའི་ཞེས་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་དང་།
དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་མིག་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་ཐང་
དད་པའི་མིག་གི་དབང་པོ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྒྱུར་ལྟར་སྒྱུར་བ་བཞིན་
སེམས་ཙམ་གྱི་སྐབས་སུ་འདོད་རྒྱ་ཡིན་ནམ། འོ་ན་ཏེ་གཞུགས་སོགས་ལྟ་དང་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་
ལྟ་མེད་ཅེས་ཁྱད་པར་མ་སྒྱུར་བར་ཁས་བླང་རྒྱ་ཡིན་སྟེ་མ་ན།

འགྲེལ་བ་འདིར་ཁྱད་པར་སྒྱུར་མ་སྒྱུར་གཉིས་ཀ་འདུག་ཀྱང་། སྟེ་བ་འགོག་པ་ལ་དགག་
བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྒྱུར་བ་མང་དུ་བྱུང་ན། མ་བྱུང་བའི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དེ་འཁྱེར་བ་བཞིན་དུ།
འདིར་ཡང་དེ་ལྟར་བྱ་སྟེ། འདིར་ཕྱོགས་སྒྲ་མ་བརྟོན་པའི་གཞུང་ཐོག་བསྟན་སྟ། ཅིའི་ཕྱིར་ལེན་པའི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེན། དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། ལུས་ཐམས་
ཅད་ཏེ་པར་ལེན་པའི་གནས་སུ་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཆོ་རི་སྒྲིད་པར་རྗེས་སུ་འཇུག་གི་པར་དུ་
དེས་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་ལྟ་པོ་དག་མ་ཞིག་པར་ཏེ་བར་གཞུང་བ་དང་།^{༤༩} ཞེས་དང་། ཐུན་མོང་
ནི་སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ས་བོན་གང་ཡིན་པའོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་སོ་སོ་རང་གི་སྟེ་མཆོད་གྱི་
ས་བོན་གང་ཡིན་པའོ། །ཐུན་མོང་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོར་བ་མེད་པ་འབྱུང་བའི་ས་བོན་ནོ།^{༥༠} ཞེས་
ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ས་ས་བོན་ཆོར་བ་མེད་པའི་དངོས་པོའི་ས་བོན་དུ་
གསུངས་པ་དང་། བསྟར་བ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་གིང་།^{༥༡} རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་དུ།
ཀུན་གཞི་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གིས་མིང་གཞུགས་འབྱུང་བར་བཤད་པའི་^{༥༢}མིང་ལུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་དང་།
གཞུགས་འབྱུང་བ་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་གཞུགས་ལ་འཆད་ཅིང་། དེ་འདྲ་དེ་གཞུགས་མེད་ན་མེད་ཀྱང་
ཁམས་གཞན་གཉིས་ན་ཡོད་པར་བཤད་པ་སོགས་སེམས་ཙམ་གྱི་ལུགས་ལ་གཞུགས་ཁས་ལེན་པ་
མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་སྟུང་དོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་སེམས་ཙམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཞུགས་པུང་གི་སྟེང་ནས། དེ་

ལྷར་གཟུགས་རྒྱ་སོགས་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ལ། གསར་དུ་མ་བཅོས་པ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་
 དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་སྙད་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་ཁོ་ནར་འཇུག་པར་སྒྲུབ་ལ། དེ་འདྲ་བའི་ཐ་སྙད་བྱུར་མི་རུང་བར་
 མཐོང་ཡང་ད་དུང་གྲུབ་མཐའ་འདི་ལེགས་སོ་ཞེས་པ་ནི་འཕགས་ལུལ་གྱི་སངས་རྒྱས་པ་སྟེ་ལ་ཡང་མི་
 སྒྲུབ་རོ། །ཤེས་བྱ་ནང་གིར་སྒྲུབ་ཞེས་པའི་མིང་དོན་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ནི་གཟུགས་རྒྱ་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་
 བྱི་རོལ་དུ་མི་འདོད་ཀྱི་ནང་ཤེས་པའི་དངོས་པོར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ།

གལ་ཏེ་སེམས་ཅམ་པས་གཟུགས་རྒྱ་སོགས་ཁས་ལེན་ན། དེ་བྱི་རོལ་ཡིན་པ་འགོག་པ་
 མིང་ཅམ་ལ་ཚུད་པར་འཇུག་ཏེ། བྱི་རོལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་གཟུགས་སོགས་འདི་ཉིད་ལ་བྱི་རོལ་དུ་འཛོག་
 པའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་དང་དབུ་མ་པས་གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས་
 གཟུགས་སོགས་འཛོག་པ་ལ། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་གཟུགས་སོགས་འདི་ཉིད་རང་གི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛོག་པའི་བྱིར། དེ་ཡོད་མེད་ལ་ཚུད་པ་མིང་ལ་ཚུད་པའོ་ཞེས་པ་དང་འདྲ་
 གྱེ། གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ཀའི་དཀའ་གནས་ཆེན་པོར་སྒྲུབ་བས། དབུ་མའི་ཚུལ་དཀའ་བར་མ་ཟད་
 སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་འདི་ལ་ཡང་། བྱི་རོལ་བཀག་ན་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་མེད་པར་འགོ་ཞིང་།
 གཟུགས་སོགས་བཞག་ན་བྱི་རོལ་ཡང་བཞག་དགོས་པར་མཐོང་བར་འདུག་པའི་བྱིར་རོ། །འདི་དག་
 དཀའ་མེད་ཀྱང་མངས་འཛིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ།

གང་གི་བྱིར་གསུང་རབ་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་རྒྱར་བཤད་པ་འདི་ཡིན་པར་གྲགས་པ།
 དེའི་བྱིར་གཞན་གྱི་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རོ་བོ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་
 གྲུབ་པར་བྱ་གྱེ། གང་གི་བྱིར་གཟུང་འཛིན་གྱི་དངོས་པོ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་སྟེ་ཇུས་ཐད་དུ་ཡོད་
 པར་འཛིན་པ་སོགས་ཀྱི་རྟོག་པའི་དྲ་བ་མ་ལུས་པའི་རྒྱ་སྟེ་གཞིར་འཇུག་པར་འདོད་པའི་བྱིར་རོ། །ཐག་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲུལ་དུ་འཇུག་པ་ནི་ཐག་པ་མེད་པའི་གཞིར་མི་སྟེ་ལ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་འཇུག་པ་ནི། ས་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ནམ་མཁའི་ཕྱོགས་སུ་སྟེ་བར་མི་འཇུག་པ་
 བཞིན་དུ། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་བྱི་རོལ་དུ་འཇུག་པའི་རྟོག་པ་འཇུག་གཞི་རི་
 འདྲ་བ་ཞིག་གི་རྒྱ་ཅན་དུ་འཇུག། དེའི་བྱིར་གདོན་མི་ཟ་བར་བྱི་རོལ་དུ་འཇུག་པའི་རྟོག་པའི་རྒྱ་གཟུང་
 འཛིན་ཇུས་ཐད་དུ་བཀག་སྟེ་སྒྲུབ་པའི་མ་དག་གཞན་དབང་ཁས་གྲུབ་དགོས་ཏེ། སྒྲུབ་གཞི་དེ་ཉིད་
 ཀྱང་བྱང་གི་འཆིང་གོལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།

དབུ་སེམས་གང་གི་ཡུགས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྤྲང་ཞིང་། སྤྲང་བ་ལྟར་དུ་
བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་གཞི་དེ། ཞེན་ཡུལ་དེས་སྤྲང་བར་བསྟན་པ་ཅིག་ཡོད་ན། སྤྲང་ཉིད་དེ་རྟོགས་
པ་ལམ་དུ་འགོ་བཙའ་བྱེད་ཀྱི། སེམས་ཅན་རང་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་ཡུལ་སྟུན་
སྤྲང་བའི་སྤྲང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལམ་དུ་མི་བྱེད་པར་སྤྲང་བ་གཞན་ཅིག་བདེན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཐོག་མ་
མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདེན་ཞེན་སྤྲ་རགས་གང་གི་ཡང་གཉེན་པོར་མི་འགོ་བས་ངལ་བ་འབྲས་
མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་གཉིས་སུ་སྤྲང་བའི་གཞན་དབང་གང་ལ་གཟུང་འཛིན་ཇུས་ཐ་དང་བ་སྤྲང་བ་
བཞིན་དུ། ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་ཀྱན་བརྟགས་གང་མེད་པ་དེ་ནི། གཞི་དེ་དགག་བྱ་དེས་
སྤྲང་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ལ། སྤྲང་གཞི་དང་སྤྲང་བ་གང་ཞིག་འདིར་ལྷག་མར་ལུས་པར་
སྒྱུར་པ་དེ། འདི་ན་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཡང་དག་པ་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་པས་
འདི་ནི་སྤྲང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཀྱང་ལེགས་པར་གཟུང་བར་འགྱུར་རོ། །འདིར་ཕྱོགས་སྤྲར་མཛད་པ་ནི་
བྱང་ས་དང་དབུ་ས་མཐའི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་ལ་གང་མེད་པ་^{༤༩} ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་སྤྲར་ལྟར་
བཤད་པ་དེ་ཡིན་ལ། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་གང་ཞིག་གང་ན་མེད་པ་དེ་ནི་^{༥༠} ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་
བཀལ་བ་ནི། སྤྲ་གཉིས་དང་གཉན་མི་འདྲ་བར་དབུ་མའི་འགྲེལ་ཚུལ་དུ་ཡོད་དེ་མངས་པས་
འཛིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །

གཞན་དབང་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པར་རང་གི་བག་ཆགས་ཁོར་ལས་འབྱུང་བར་
འགྱུར་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་འདིའི་ཡུགས་ཀྱི་དོན་དམ་པར་སྒྲུ་རྟོག་གི་སྒྲིམ་པ་ཀྱན་ཏེ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་ཡོད་དེ་ཕྱི་ནང་གི་མངོན་པར་བརྟོན་པ་ནི་དངོས་སུ་མ་
བརྟགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་གཞན་དབང་ལ་བྱུང་བར་གསུམ་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་
མེད་པར་འབྱུང་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ནོ་ཅོག་གི་ཡུལ་མ་
ཡིན་པའོ། །བརྟག་པར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་དངོས་པོའི་ཁོངས་སུ་འདྲུབ་ས་དེ་ནི་
བྱུང་བར་གསུམ་པོ་ལས་ཐ་མི་དང་དོ། །གཞན་དབང་ཡོད་ཅེས་པ་ནི་ཡོད་ཅུ་མིན་གྱི་ཡོད་པ་བྱུང་
བར་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་གྲོ་བརྟན་གྱིས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀྱན་རྟོག་ཡོད། ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།
རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ཆོག་གི་ལྷག་མའོ། ^{༥༡} ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། བྱུང་བར་འདི་
ངེས་པ་འོག་ཏུ་གལ་ཆེད།

ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དཔེ་དགག་པ།

གཉིས་པ་(ལྷགས་དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་བཀག་པའི་མཛུགས་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དཔེ་དགག་བཀ་ཆགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ལས་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་བའི་དོན་དགག་དེ་ལྟར་བཀག་པ་དང་མི་སྟག་པ་སྟོམ་པ་གཉིས་མི་འགལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མི་ལམ་གྱི་དཔེ་དགག་པ། སྐྱེ་གད་མཐོང་བའི་དཔེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མི་ལམ་གྱི་དཔེས་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཡོད་པ་མི་འགྲུབ་པ། མི་ལམ་གྱི་དཔེས་སད་དུས་སུ་ཕྱི་རོལ་མེད་པ་མི་འགྲུབ་པ། མི་ལམ་གྱི་དཔེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བརྟན་པར་འགྲུབ་པའོ།

དང་པོ་(མི་ལམ་གྱི་དཔེས་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མི་འགྲུབ་པ་)ནི།

ཕྱི་རོལ་མེད་སེམས་དཔེ་ནི་གང་དུ་ཡོད། མི་ལམ་ནི་བཞིན་ཞེན་དེ་བསམ་བྱ།

གང་ཆོང་ལ་མི་ལམ་ན་ཡང་སེམས། ཡོད་མིན་དེ་ཆོ་ཁྱོད་གྱི་དཔེ་ཡོད་མིན།།༥༥།

གལ་ཏེ་སད་ཆོ་མི་ལམ་དྲན་ལས་ཡིད། ཡོད་ན་ཕྱིར་རོལ་ཡུལ་ཡང་དེ་བཞིན་འགྱུར།

རི་ལྟར་ཁྱོད་གྱིས་ངས་མཐོང་སྟམ་དྲན་པ། །དེ་འདྲ་ཕྱི་རོལ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན།།༥༦།

སེམས་ཅམ་པ་ཁྱེད་ཕྱི་རོལ་མེད་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སེམས་ཡོད་པར་འདོད་ན། དཔེར་ན་འདི་བཞིན་ཞེས་འདིའི་དཔེ་ནི་གང་དུ་ཡོད་ཅེས་འདི་ཉིད་དབྱད་པར་བྱའོ། །སེམས་ཅམ་པས་སྒྲུས་པ། དཔེར་ན་ཁང་མིག་གིན་ཏུ་རྒྱུང་དུའི་ནང་དུ་ཉལ་ཞིང་། གཉིད་གྱིས་ལོག་པས་གྲུང་པོ་ཆེ་མྱོས་པའི་ཁྱེ་སྒྲིལ་པའི་གྲུང་པོ་ཆེ་ནི། ཁང་མིག་དེར་རི་ལྟར་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་མི་ལམ་ནི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་མེད་བཞིན་དུ། རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདི་ངས་པར་ཁས་སྒྲུང་བར་བྱའོ་ཞེན།

འདི་ཡང་སྒྲིང་པོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། དཔེ་དེ་ཉིད་འདིར་བསམ་པ་སྟེ་དབྱད་པར་བྱའོ། །ཡང་དབྱད་པར་བྱ་བ་དེ་ཅི་ཞིག་ཅེན། གང་གི་ཆོ་མི་ལམ་ན་ཡང་བ་ལང་མྱོས་པའི་ཁྱེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ནི། ཡུལ་གྲུང་པོ་ཆེ་མེད་པ་ལྟར་འདི་

ལྷགས་ལ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། མ་སྒྲེས་པའི་བྱིར་རོ། །རྣམ་ཤེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ན།
དེའི་ཚེ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་དཔེ་ཡོད་པ་མིན་པས། བྱི་རོལ་མེད་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་
པ་མིན་ནོ།།

འདིར་མི་ལམ་ན་སྒྲུང་བའི་གྲང་པོ་ཆེ་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ཡང་མེད་པར་སྟོན་
པ་ནི་མིན་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ལ་ངེས་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། སྒྲུང་
བཤད་པ་ལྟར་སེམས་ཅམ་པས་བྱི་རོལ་མེད་པའི་གཞན་དབང་ཁས་སྤངས་པ་ནི། གཞན་དབང་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། དགག་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྟར། མདོར་ན་རི་ལྟར་ཤེས་
བྱ་མེད་དེ་བཞིན། །སྒོ་ཡང་མེད། ཅེས་པའི་འགྲེལ་པར་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོ་ཡང་རང་གི་
བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྒྲེས་པར་རིག་པར་བྱའོ།^{༤༥} །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་ཅ་
འགྲེལ་གཉིས་སུ་འདི་འདྲའི་རིགས་འགོག་པའི་ཆེ། དགག་བྱ་ལ་བྱུང་པར་སྒྲུར་བ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པའི་
བྱིར་དང་། སྒྲུང་ཡང་དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་སེམས། །མ་རིག་ལས་ལས་སྒྲེས་པར་ཅི་བྱིར་
གསུངས།^{༤༦} །ཞེས་མ་རིག་པས་འདུ་བྱེད་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་སྒྲིབ་པར་གསུངས་པ་རང་གི་འང་
ལྷགས་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། རྣམ་ཤེས་མེད་པ་འདིའི་ལྷགས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་རྟོག་ལྟར་ལ་དྲོགས་པའི་གན་
ས་མེད་དོ། །དེའི་བྱིར་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་ལ་ཡོད་མེད་མགོ་མཚུངས་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དགག་
བྱའི་ཁྱད་པར་གྱི་སྟེང་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཅི་སྟེ་མི་ལམ་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུལ་པ་མེད་ན། དེའི་སྐད་པས་མི་ལམ་གྱིས་དུས་གྱི་
ཉམས་སུ་ཁྱོད་བ་བྱིས་དྲན་པར་མི་འགྱུར་རོ་སྟེ་མ་ན། འདི་ནི་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
མེད་ན། ཤེས་པ་ཡེ་མེད་པར་བསམ་པའི་རྩོད་པའོ། དེ་ལྟར་རྩོད་པ་འདི་ཡང་མི་རུང་སྟེ། གལ་ཏེ་
གཉིད་སྐད་པའི་ཆེ་མི་ལམ་གྱི་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བ་དྲན་པ་ལས། མི་ལམ་གྱི་ཡིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
ཡོད་ན། མི་ལམ་གྱི་གྲང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་བྱི་རོལ་ཏུ་སྒྲུང་བའི་ཡུལ་ཡང་ཡིད་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་
འགྱུར་ཏེ། ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། རི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་པའི་ཆེ་ངས་མི་ལམ་གྱི་དུས་སུ་མཐོང་སྟེ་མཐོང་པའི་ཡུལ་
ཅན་གྱི་དྲན་པ་ཡོད་པ་ལས་ཡིད་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། མི་ལམ་གྱི་གྲང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་བྱི་རོལ་ཏུ་
སྒྲུང་བའི་ཡུལ་ཡང་ཡིད་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། རི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་པའི་ཆེ་
ངས་མི་ལམ་གྱི་དུས་སུ་མཐོང་སྟེ་མཐོང་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་ཡོད་པ་ལས་ཡིད་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། མི་

ལམ་གྱི་ཚེ་ཡུལ་འདི་མཐོང་སྐྱམ་པའི་ཡུལ་ཚུང་དེ་འདྲ་བ་ཕྱི་རོལ་ཏེ་ཡུལ་ལ་ཡང་དྲན་པ་ཡོད་པས།
ཡུལ་ཡང་ཡོད་པའམ་ཡང་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ཁས་སྒྲུང་བར་བྱའོ།

འོ་ན་མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཡོད་པས། དེ་གཉིས་ཡོད་
མེད་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེན། འདིར་འགྲེལ་བར་མི་ལམ་གྱི་ཚུང་བ་དྲན་པ་དང་། མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་ཉམས་སུ་
ཚུང་བ་དྲན་པ་གཉིས་བཤད་པས།^{༤༩} མི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་གྲང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་སྒྲུང་བ་ན།
དཔེར་ན་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་མཐོང་བ་ན་དེ་སྒྲུང་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བྱད་བཞིན་ཚུང་བ་
མིན་ཀྱང་། གཟུགས་བརྒྱན་ལ་ལྟོས་པའི་ཡུལ་ཚུང་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། མི་ལམ་གྱི་ཚེ་ཡང་གྲང་པོ་ཆེ་ཚུང་
བའི་ཡུལ་ཚུང་མེད་ཀྱང་། དེར་སྒྲུང་བའི་ཡུལ་ཚུང་ཡོད་པས་ཡུལ་དྲན་ཟེར་ཡང་ཡུལ་དེ་ཚུང་བ་དྲན་
པའོ། །དམིགས་ཚུང་སོ་སོར་འབྱེད་པ་ནི་སྐབས་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་པ་འདི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ལ་
མི་དགོས་སོ།^{༥༠} །དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྒྲོང་པའི་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་
འཛོག་པར་མི་རུས་ཏེ། དེས་ཀྱི་དཔེ་ཡང་མི་སྲིད་ལ་སྦྱེ་བ་ལྷ་ཕྱི་ཡོད་པར་སྦྱབ་པ་ལྷ་སྲུང་ལ་དེས་ཀྱི་
དཔེ་མེད་ཀྱང་། ཚུར་བའི་འགོད་ཚུལ་གཞན་གྱིས་སྦྱབ་པ་ལྷ་སྲུང་དཔེ་ཡང་འདི་ལ་མེད་པས། སེམས་
ཙམ་པ་འགོག་པ་ནི་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོབས་ཆེ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(མི་ལམ་གྱི་དཔེས་སད་དུས་སུ་ཕྱི་རོལ་མེད་པ་མི་འགྲུབ་པ་)ནི།

གལ་ཏེ་གཉིད་ན་མིག་སྒྲོ་མི་སྲིད་པས། །ཡོད་མིན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཁོན་ཡོད། །དེ་ཡི་རྣམ་པ་ཕྱི་རོལ་ཉིད་དུ་ཞེན། །མི་
ལམ་ཇི་ལྟ་དེ་བཞིན་འདིར་འདོད་ན།།^{༥༡} ཇི་ལྟར་བྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ཡུལ་མི་ལམ་དུ། །མ་སྦྱེས་དེ་བཞིན་ཡིད་ཀྱང་སྦྱེས་མ་
ཡིན། །མིག་དང་མིག་གི་ཡུལ་དང་དེས་སྦྱེད་སེམས། །གསུམ་པོ་སེམས་ཅན་ཀྱང་ནི་བརྒྱན་པ་ཡིན།།^{༥༢} རྣ་སོགས་
ལྷག་མ་གསུམ་པོ་འདྲ་སྦྱེ་བ་མེད།

གལ་ཏེ་གྲང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་མི་ལམ་ན་ཡོད་ན། དེ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་
ཀྱང་མི་ལམ་ན་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། གཉིད་ལོག་པ་ན་གཉིད་ཀྱིས་དཀྱུགས་པ་ལ་
མིག་གི་སྒྲོ་སྦྱེ་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པས། གྲང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་མིག་གི་སྦྱེ་མཆེད་ཀྱིས་གཟུང་
བར་བྱ་བ་ཡོད་པ་མིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཁོན་ཡོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་
མེད་པ་ཁོན་ཡིན་ཞིང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་དེའི་རྣམ་པ་སྒྲུང་བ་ཙམ་ལ་ཕྱི་རོལ་ཉིད་

དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་བརྒྱུག་ཏུ་མེད་པར་འབྱུང་ངོ་། །མི་ལམ་དུ་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཙམ་འབྱུང་བ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ། སང་པའི་སྐབས་འདིར་འདོད་དོ་ཞེན། འདི་ནི་སྤར་གྱི་དཔེ་དེ་
མ་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་མི་ལམ་གྱི་དཔེས་སང་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་འབྲུབ་པོ་སྟམ་
པའོ། །དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་མི་ལམ་དུ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ངོ་།^{༤༤} ཞེས་གསུངས་
པ་ནི། མི་ལམ་དུ་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མེད་དུ་ཆུག་ཀྱང་། དེ་མེད་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་མི་ལམ་ནང་མི་སྲིད་པས། ཕྱི་རོལ་མེད་པ་དང་ཡིད་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་
གཉིས་ཚོགས་པ་དེ་དཔེར་མི་རུང་ཞེས་པའོ།

འདི་ལྟར་རི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཏེ་དོན་མི་ལམ་དུ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་བཞིན་དུ།
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རི་ལྟར་སང་པའི་ཚོགས་ཞུགས་
མཐོང་བ་ན། མིག་དང་གཞུགས་དང་ཡིད་གསུམ་པོ་འདུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། མི་ལམ་དུ་ཡང་ཡུལ་ཡོངས་
སུ་གཙོན་པ་ན་གསུམ་འདུས་པར་གློས་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྟར་མི་ལམ་དེར་མིག་དང་མིག་གི་
ཡུལ་གཞུགས་གཉིས་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་སེམས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་
ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས། མི་ལམ་གྱི་མིག་གཞུགས་ཡིད་གསུམ་པོ་གམས་ཅད་ཀྱང་ནི་བརྟུན་པ་
ཡིན་ནོ། །གསུམ་པོ་དེ་བཞིན་དུ། རྣ་བ་སོགས་མིག་གི་གསུམ་གྱི་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་འང་རང་བཞིན་གྱིས་
སྐྱེ་བ་མེད་དོ།

འདིར་སོགས་པའི་སྐྱེས་ནི་སྐྱེ་དང་རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཡིད་དང་ཚོས་ཀྱི་ཁམས་
དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་བསྟུན།^{༤༥} །ཞེས་གསུངས་པའི་རྣ་བའི་དབང་པོ་ནས་ལུས་དབང་
གི་བར་བཞི་དང་། སྐྱའི་ནས་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་བཞི་དང་། རྣ་བའི་རྣམ་ཤེས་སོགས་བཞི་ནི་
སྤར་མིག་གི་གསུམ་ལ་བཤད་པ་བཞིན་དུ། མི་ལམ་ན་དེ་དག་མེད་ཀྱང་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་སྣང་བས་
བརྟུན་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་ནི་མི་ལམ་ན་ཡོད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་བས་
བརྟུན་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་མི་ལམ་ན་དབང་ཤེས་ཡོད་པ་སྟོབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་
དགག་པ་བྱེད་པ་ནི། གློ་གྲོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཤིན་ཏུ་རྩིང་བས། བྱོགས་སྡེའི་ནམ་མ་ལངས་པ་ལ་དགག་
པའི་ཉི་མ་ཤར་བ་ཡིན་ཞེས་གཤགས་པ་བཞིན་ཡིན་པས། རྒྱུད་རིང་དུ་དོར་བར་བྱ་སྟེ་བོད་ཀྱི་མཁས་
པར་རྫོམ་པ་འགའ་ཞིག་ལ། འདི་འདྲ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མཁས་པའི་དབང་པོ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་

ཡིན་པོ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་^{༤༩} ལུགས་རགས་པ་འང་མ་གོ་བར། དེ་རྣམས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་
རྒྱན་ལྡན་དུ་གསོག་པའི་ཞིང་དུ་གཟུང་ནས། སེམས་ཅན་དུ་མ་ཞིག་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་ལ་སྦྱར་
བར་སྒྲུང་བས་བག་ཡོད་པར་བྱོས་ཤིག།

འདིར་སེམས་ཅན་པ་བས་གལ་ཏེ་གཉིད་ནང་ཞེས་སོགས་གྱིས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་རང་
ལུགས་བཞག་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་མཛད་པ་ན། ཆོས་ཀྱི་
སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཅིག མི་ལམ་ན་ཡོད་པས་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ནི་ཡུལ་མེད་པར་འགར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་^{༥༠} །འདི་ལ་དེ་ཡང་རིགས་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། མི་ལམ་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གསུམ་པོ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། ཅི་སྟེ་གཞན་གྱི་གཞུང་
ལུགས་བསལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་ནི། དེའི་ཆེ་མི་ལམ་གྱི་དཔེ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་
འགྱུར་རྟོ། དེ་བརྒྱན་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་ཉིད་གྱིས་དཔེ་ལས་བྱུང་བ་དངོས་ཀྱི་དོན་བརྒྱན་
པའི་དོན་ཉིད་དུ་བརྒྱན་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ།^{༥༡} །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་ཡུལ་དང་བརྒྱུ་ཤེས་
གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མི་ལམ་ན་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་མི་ལམ་ན་ཡོད་པ་མི་རིགས་ཤེས་བཤད་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེའི་
ཆེ་གཟུགས་དེ་རང་གིས་ཀྱང་བཞེད་དགོས་ལ། དེ་མི་ལམ་ན་ཡང་ཡོད་པ་མི་འགལ་བས། གཟུགས་
དེ་ལེགས་ལྡན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་གསལ་བས་དེ་མེད་པའི་རྒྱ་
མཚན་དུ་བྱའོ། ཅི་སྟེ་སེམས་ཅན་པའི་ལུགས་ལྱིད་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་དོན་གཞན་
མེད་པ་ལ། མི་ལམ་དཔེར་འཛོག་པ་དེས་སེལ་རྒྱས་པས། དེ་བསལ་བའི་བྱིར་གཟུགས་དེ་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན་ནི། དེའི་ཆེ་དབུ་མ་བས་བདེན་མེད་སྒྲུབ་པ་ལ་མི་ལམ་གྱི་དཔེ་བཞོད་པ་
དོན་མེད་དོ། མི་ལམ་དེ་བརྒྱན་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཅན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་གྱིས་
དཔེ་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། དེས་མཚན་པའི་དངོས་ཀྱི་དོན་བརྒྱན་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་བཀག་པར་དུ། བདེན་མེད་སྒྲུབ་པའི་དྲགས་ཆོས་དཔེ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་
མེད་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་སྒྲུང་རང་གི་ལུགས་གྱིས་མི་ལམ་ན་གང་སྒྲུང་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་
མ་གྲུབ་པའི་ལན་བཏབ་པ་ཆེས་ལེགས་སོ།།

འོ་ན་རང་ལུགས་ཀྱིས་མི་ལམ་གྱི་གཟུགས་གསལ་བར་སྤང་བ་རྣམས་ཚས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་
 པའི་གཟུགས་སུ་འདོད་དམ་མི་འདོད་ཅེ་ན། མི་ལམ་ན་དབང་གེས་མེད་པས་ཡུལ་ལྷར་སྤང་བ་རྣམས་
 བློ་ཡིད་གེས་ཁོན་ལ་སྤང་བས་ན། དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་སོགས་ལྷ་བཞག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། ཡིད་
 ཅམ་གྱི་རོར་ཀེར་རུས་གསལ་བར་སྤང་བ་ལྷ་བྱ་ཚས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་དུ་འཛོག་པ་དང་འབྲ་བས། ཚས་ཀྱི་
 སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེའི་གཟུགས་ལྷ་ལས་ཀྱང་བདགས་པའི་གཟུགས་ཡིན་ནོ། །
 འདིས་ནི་འདི་འབྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་གེས་པར་བྱའོ།།

གསུམ་པ་(མི་ལམ་གྱི་དབེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པར་འགྲུབ་པ་)ནི།

མི་ལམ་རི་ལྷ་དེ་བཞིན་སང་འདིར་ཡང་། །དངོས་རྣམས་བརྟུན་ཡིན་སེམས་དེ་ཡོད་མ་ཡིན།།

སྒྱོད་ཡུལ་མེད་ཅིང་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱང་མེད།།[༥༩] འདི་ན་རི་ལྷར་སང་བཞིན་རི་སྤིད་དུ།

མི་སང་དེ་སྤིད་དེ་ལ་གསུམ་པོ་ཡོད། །སང་པར་གྱུར་ན་གསུམ་ཆར་ཡོད་མིན་ལྟར།།

གཏི་མུག་གཉིད་ཟད་ལས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།།[༦༠]

གང་གི་བྱིར་མི་ལམ་ན་ཡུལ་དབང་རྣམ་གཤམ་སུ་སྤང་བ་གསུམ་ཆར་ཡང་མི་བདེན་པ་དེའི་
 བྱིར། མི་ལམ་བདེན་མེད་དུ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཚས་གཞན་བདེན་མེད་དུ་མ་གྲུབ་པ་རྣམས་
 བརྒྱབ་པའི་བྱིར། སང་པའི་ཚེན་ཡང་ཚས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་བརྒྱབས་པར་འགྱུར་
 རོ་ཞེས་བཤད་པ། རི་ལྷར་མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དང་དབང་པོ་དང་རྣམ་པར་གེས་པ་རྣམས་བརྟུན་པ་དེ་
 བཞིན་དུ། སང་པའི་སྒྲུབས་འདིར་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་བརྟུན་པ་ཡིན་པས། སེམས་དེ་རང་བཞིན་
 ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་སྒྱོད་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མེད་ཅིང་།
 དབང་པོ་རྣམས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་དོ། །དེའི་བྱིར་མཛད་ལས། རི་ལྷར་སྤང་མའི་སེམས་ཅན་
 དམིགས་པ་ལྟར། །སྤང་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་ན་ཡང་དག་མིན། །སྤང་ལྷ་བྱ་མི་ལམ་དང་འབྲ་བ། །དེ་ལྟའི་
 ཚས་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བསྟན།^{༥༩} །ཞེས་དང་། སྤིད་པའི་འགྲོ་བ་མི་ལམ་ལྷ་བྱ་སྒྲེ། །འདི་
 ལ་མི་སྒྲེ་སུ་ཡང་འཛི་བ་མེད། །སེམས་ཅན་མི་དང་སྒོག་ཀྱང་མི་རྟེན་དེ། །ཚས་འདི་རྣམས་ནི་དབུ་བ་
 རྩ་གིང་འབྲ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ།^{༦༠} །ཞེས་གསུངས་ལ།
 སུ་ཡང་མི་སྒྲེ་སོགས་ནི། དེ་ཉིད་དུ་ན་ཡང་དག་མིན། །ཞེས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་མཛད་པ་ལྟར་

སྒྱུར་རོ། །མདོ་དེ་དག་གིས་མི་ལམ་གྱི་དཔེས་ཚེས་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ནར་མ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་དེ་དག་མ་ལ་འགྲིག་གི། །སེམས་ཅམ་ལ་མི་འགྲིག་པས་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེའི་ཐུར་འཛིག་རྟེན་འདི་ན་རི་ལྷར་མི་ཤེས་པའི་གཉིད་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཐ་མལ་པའི་གཉིད་དང་བྲལ་བས་སད་པ་འགའ་ཞིག་ལ། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་ཀྱང་མ་རིག་པའི་གཉིད་ཀྱིས་མི་ལམ་སྤྲི་བ་ཞིན་པས་དམིགས་པའི་རོར། གསུམ་ཆར་ཡང་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རི་སྤྲིད་དུ་གཉིད་དང་མ་བྲལ་བ་མ་སད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་། དེ་སྤྲིད་དུ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་རོར་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིད་སད་པར་གྱུར་པ་ན། མི་ལམ་གྱི་གསུམ་ཆར་ཡོད་པ་མིན་པ་ལྟར། གཉི་མུག་གི་གཉིད་ཟད་པ་སྟེ་མ་ལུས་པར་དབང་སྐྱུང་བ་ལས། ཚེས་གྱི་དབྱིངས་མདོན་སུམ་དུ་མཛད་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ནི། གསུམ་ཆར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ཐུ་རོལ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་རི་ལྷ་བ་གཟིགས་པའི་རོར་ནི་གསུམ་པོ་མི་སྤྲང་ལ། རི་སྟེད་བ་གཟིགས་པའི་རོར་ནི་ཡུལ་ཅན་རང་ཉིད་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་དབང་གིས་སྤང་བ་མེད་ཀྱང་། གང་ཟག་གཞན་གྱི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་དབང་གིས་སྤང་བ་རྣམས། དེ་ལ་སྤྲང་བའི་སྟོང་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་སྤང་ནས་མཆིན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་(སྐྱེ་ཤད་མཐོང་པའི་དཔེ་དགག་པ་)ནི།

དབང་པོ་རབ་རིབ་བཅས་པའི་སྒྲོག་གིས། །རབ་རིབ་མཐུལ་སྐྱ་རྣམས་གང་མཐོང་བ། །དེ་སྒྲོ་ལ་ལྟོས་གཉིས་ཆར་བདེན་པ་སྟེ། །དོན་གསལ་མཐོང་ལ་གཉིས་ཀའང་བརྟུན་པ་ཡིན། །[༡༤] གལ་ཏེ་ཤེས་བྱ་མེད་པར་སྒྲོ་ཡོད་ན། །སྐྱ་དེའི་ཡུལ་དང་མིག་ནི་རྗེས་འབྲེལ་བའི། །རབ་རིབ་མེད་ལའང་སྐྱ་ཤད་སྒྲོར་འགྱུར་ན། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་དེ་ཐུར་དེ་ཡོད་མིན། །[༡༥]

འོ་ན་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱ་ཤད་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་ཐུར། ཐུ་རོལ་མེད་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེན་དེ་ཡང་མི་འཐད་དོ། །ཅིའི་ཐུར་ཞེ་ན། མིག་གི་དབང་པོ་རབ་རིབ་དང་བཅས་པ་ལ་སྒྲོ་གང་གིས་རབ་རིབ་ཀྱི་མཐུལ་སྐྱ་ཤད་རྣམས་གང་མཐོང་བ་ན། གང་ཟག་དེའི་སྒྲོ་ཡི་མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་ན་ནི། མིག་ཤེས་དང་སྐྱ་བཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟེ་སྐྱ་ཤད་དུ་སྤང་བའི་ཡུལ་གཉིས་ཆར་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དོན་གསལ་མཐོང་བ་སྟེ་རབ་རིབ་མེད་

པའི་མིག་གིས་མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་ན་ནི་སྐྱུ་ཤད་དུ་སྤང་བ་དང་། དེ་སྤང་བའི་ཤེས་པ་གནིས་ཀྱང་
བརྟན་པ་སྟེ་མ་སྟེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ཡང་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ངེས་པར་དགའ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་དེ་ལྟར་ངེས་པར་འདོད་དགོས་སོ།།

དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རབ་རིབ་ཙན་ལ་ཤེས་བྱ་སྐྱུ་ཤད་མེད་པར་སྐྱུ་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཙན་
གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒོ་སྟེ་བ་ཡོད་ན་གང་དུ་རབ་རིབ་ཙན་གྱིས་སྐྱུ་ཤད་དེ་མཐོང་བའི་ཡུལ་
དེར་མིག་ནི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་གཏད་པའི་རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་འང་རབ་རིབ་ཙན་དང་འབྲེལ་བར་སྐྱུ་
ཤད་མཐོང་བའི་སྒོ་སྟེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་རབ་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་གཞན་ལས་སྟེན། གཞན་ཡིན་ཆོད་ཐམས་ཅད་ལས་སྟེ་བར་འཕེན་པ་བཞིན་དུ་རབ་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་ཅིག་སྟེན། ཡུལ་སྐྱུ་ཤད་མེད་པར་མཚུངས་པ་ལ། རབ་རིབ་ཙན་ལ་དེ་མཐོང་
བ་སྟེ་ལ། རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་དེ་མཐོང་བ་མི་སྟེ་བ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་པ་དེ་རབ་རིབ་ལ་མི་ལྟོས་པར་
འབྲེལ་ཁུས་པས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་སྐྱུ་ཤད་དུ་སྤང་བའི་སྒོ་སྟེ་བ་
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་རབ་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡོད་པ་མིན་ནོ།།

གནིས་པ་(བག་ཆགས་ཀྱི་ཁུས་པ་ལས་དོན་གྱིས་སྤོང་བའི་ཤེས་པ་སྟེ་བའི་དོན་དགག་པ་)ལ་གསུམ། བག་
ཆགས་སྒྲིན་མ་སྒྲིན་ཉིད་ལས་དོན་སྤང་གི་རྣམ་ཤེས་སྟེ་བ་དང་མི་སྟེ་བ་དགག་པ། སྤང་ཡང་ཕྱི་རོལ་
མེད་པར་རྣམ་ཤེས་ཡོད་ཚུལ་བརྟོན་པ་དགག་པ། སེམས་ཙམ་གྱི་ལུགས་བགག་པ་ལ་ལུང་གི་གཞོད་
པ་མེད་པར་བརྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གནིས། གཞན་ལུགས་བརྟོན་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི།

གང་ཕྱིར་མཐོང་བ་དག་ལ་སྒོ་ཁུས་ནི། སྒྲིན་མེད་དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་སྒོ་མི་འགྱུར།
ཤེས་བྱ་ཡོད་དངོས་བྲལ་བས་མིན་ཞེན། ཁུས་དེ་མེད་པས་འདི་ནི་འགྲུབ་མ་ཡིན།།[༡༥]

གལ་ཏེ་སྐྱུ་ཤད་དུ་སྤང་བའི་སྐྱུ་ཤད་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་ཡོད་པ་ཉིད་རྣམ་ཤེས་སྟེ་བའི་རྒྱ་
ཡིན་ན། རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་ཡང་སྐྱུ་ཤད་སྤང་བར་འགྱུར་བ་བཞིག་ན་དེ་ནི་མིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེན།
རྣམ་ཤེས་སྟེ་བའི་བག་ཆགས་སྤར་བཞག་པ་དེ་སྒྲིན་པ་དང་མ་སྒྲིན་པ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་བ་
དང་མི་སྟེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གང་ལ་སྤྱི་རྣམ་པ་ཙན་གྱི་ཤེས་པ་སྤར་མ་གཞན་གྱིས་
བཞག་པའི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ། སྐྱུ་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཙན་གྱི་ཤེས་པ་འབྱུང་གི་གང་

གི་ཕྱིར་རབ་རིབ་མེད་པར་ཡུལ་མཐོང་བ་དག་ལ་སྒྲུབ་དུ་སྒྲུང་བའི་སློབ་ཡི་རྒྱལ་པ་བག་ཆགས་ནི་
སློན་པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རབ་རིབ་མེད་པ་དེ་ལ་སྒྲུབ་དུ་མཐོང་བའི་སློབ་མི་འགྲུལ་བ་ཡིན་གྱི།
ཤེས་བྱ་སྒྲུབ་དུ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་དང་བུལ་བས་སློབ་དེ་མི་སློབ་མིན་ནོ་ཞེན།

གཉིས་པ་(ལུགས་དེ་དགག་པ་)ལ་གསུམ། ད་ལྟར་པ་ལ་རྒྱས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
དགག་པ། མ་འོངས་པའི་རྒྱས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ། འདས་པ་ལ་རྒྱས་པ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།

སྒྲེས་ལ་རྒྱས་པ་སྤྱིད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །མ་སྒྲེས་ངོ་བོ་ལ་ཡང་རྒྱས་ཡོད་མིན།།

གལ་ཏེ་རྒྱས་པ་ཞེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅིག་ཡོད་ན་ནི། དེའི་ཆོ་རྒྱས་པ་དེ་སློན་མ་
སློན་ལས་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་མི་འབྱུང་ཡོད་དུ་ཆུག་ན་ཡང་། རྒྱས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་མེད་པས།
འདི་ནི་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྟར་མི་འགྲུབ་ཅིན། རྒྱས་པ་འདི་ཉོག་པ་ན་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་བའི་
འབྲེལ་བ་ཅན་ཞིག་གསུམ། རྣམ་ཤེས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་འབྲེལ་བ་ཅན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་གང་།
དེ་ལ་རེ་ཞིག་སྒྲེས་པ་སྟེ་ད་ལྟར་པ་ལ་རྒྱས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་སྤྱིད་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ།
མ་སྒྲེས་པ་མ་འོངས་པའི་ངོ་བོ་ལ་ཡང་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རེ་ཞིག་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་པ་
ལ་རྒྱས་པ་འདོད་པ་ན། རྣམ་ཤེས་དང་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀ་དུས་མཚུངས་སུ་འགྱུར་ལ། དེའི་ཆོ་རྒྱས་པ་
དང་རྒྱས་པ་ཅན་གཉིས་ལ་རྒྱས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་རྣམ་དབྱེ་དུག་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ་ནི། དེ་གཉིས་དོན་
གཞན་དུ་མི་རིགས་པས་རྒྱས་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་རྒྱས་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། ཡོད་ན་ནི་འབྲས་
བུལ་རང་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ལྷ་གྲུ་སྒྲེས་པ་ན་ཡང་ས་བོན་མི་འཛིག་པར་
འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཆོ་རྒྱས་པ་དང་རྒྱས་པ་ཅན་གཉིས་ལ་རྒྱས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་ཞེས་རྣམ་དབྱེ་ལྷ་པ་
ཡིན་པ་དེའི་ཆོ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྲེས་པ་དུས་མཉམ་པའི་རྒྱས་པ་ལས་འབྱུང་བར་མི་རིགས་ཏེ།
རྒྱུའི་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་པ་ལ་དེའི་རྒྱུའི་རྒྱས་
པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་(མ་འོངས་པའི་རྒྱལ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་)ནི།

ཁྱད་པར་མེད་པར་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་མིན། །མོ་གཤམ་བྱ་ལ་འང་དེ་ནི་ཡོད་པར་བྲལ།།^[༥༧]

གལ་ཏེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་བསྟན་འདོད་ན། །རྒྱལ་པ་མེད་པར་འདི་ཡི་འབྱུང་འགྱུར་མེད།།

ཡན་ཚུན་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་འགྱུར་པ་ནི། །གྲུབ་མིན་ཉིད་ཅེས་དམ་པ་རྣམས་གྱིས་གསུངས།།^[༥༨]

རྣམ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་རྒྱལ་པ་ཡོད་ན་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱལ་པ་ཞེས་སྒྲུར་བ་ན། རྒྱལ་པ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་དང་རྣམ་ཤེས་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རྣམ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པའོ་ཞེས་སྒྲུབ་པའི་དོ་ཐོར་བསྟན་པར་མི་རྒྱས་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དགག་པའི་དོ་ཐོར་བསྟན་པར་མི་རྒྱས་སོ། །གང་གི་ཆོ་རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་ད་ལྟར་རྣམ་ཤེས་སྤྱེད་པ་དེའི་ཆོ། རྒྱལ་པ་འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་འདིའི་རྒྱལ་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་གང་གིས་རྒྱལ་པ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཁྱད་པར་རྣམ་ཤེས་མེད་པར་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་འང་དེའི་རྒྱལ་པ་ནི་ཡོད་པར་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །

གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་གང་ཞིག་རྒྱལ་པ་ལས་སྐྱེ་འགྱུར་དེ་སྤྱིང་ལ་བསམས་ནས། རྣམ་ཤེས་འདི་ཡི་རྒྱལ་པ་འདི་ཡིན་ཞིང་རྒྱལ་པ་འདི་ལས་རྣམ་ཤེས་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་གཞིའི་དངོས་པོར་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་འབྲས་ཆན་ཆོས་ཤིག་ཅེས་པ་དང་། ལྷ་ལ་མ་འདི་ལ་རས་ལུག་སོགས་ཤིག་ཅེས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་འབྲས་ཆན་དང་། ལྷ་མ་བྱ་ལ་བསམས་ནས་དེ་སྤྱིང་སྤྱིས་པ་དང་། མཛོད་ལས་ཀྱང་། མངལ་དུ་འཇུག་པ་གསུམ་དག་སྟེ། །འཁོར་ལོ་སྒྲུར་དང་རང་བྱུང་གཉིས།^[༥༩] །ཞེས་འཁོར་སྒྲུར་སོགས་སྤྱེད་འགྱུར་རྒྱ་ཞིག་མངལ་དུ་འཇུག་པ་ལ། དེ་དག་མངལ་དུ་འཇུག་པར་བཤད་པ་བཞིན་འབྱུང་བར་འགྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་བསམས་ནས་རྣམ་ཤེས་གྱི་རྒྱལ་པ་ཞེས་བསྟན་པར་འདོད་དོ་ཞེན། དེ་ཡང་སྤྱིང་པོ་མེད་དེ། རེས་འགའ་ཞིག་རྩ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་ནི། འབྲས་བུ་དེ་དག་ཟོད་འབྱུང་བར་འགྱུར་གྱི། རྟག་རྩ་དུས་ནམ་གྱི་ཆོ་ཡང་མི་འབྱུང་བར་རེས་པ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་སོགས་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ནི། ད་ལྟ་དང་དུས་ཤིས་གང་དུ་ཡང་མི་འབྱུང་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་པ་ཡོད་ན་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་

དུ་ཆུག་ཀྱང་། གང་གི་ཚེད་ལྷ་མ་འོངས་པའི་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་དུས་ནམ་ཡང་མེད་
པས། དེ་སྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་གཏན་མེད་པ་དེའི་ཚེ། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྣམ་ཤེས་འདི་ཡི་འབྱུང་
པར་འགྱུར་བ་མེད་དོ།

དབུ་མ་པས་ལྷ་གྱ་སྐྱེ་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་སྐྱབས་མང་པོར། ལྷ་གྱ་
ས་པོན་གྱི་དུས་སུ་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་ན། རི་བོང་གི་རྩ་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཏུ་ཅང་ཐལ་
པ་འཕེན་པའི་གནད་ནི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ལྷ་གྱ་ནི་སྐྱབས་གཅིག་དུ་མེད་ན་དུས་ནམ་ཡང་མེད་
དགོས་པས། གཞི་མ་གྲུབ་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འགོ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ལྷ་གྱ་ས་པོན་གྱི་དུས་
ན་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་སྐྱེ་བར་ཐལ་ཞེས་འགོག་པ་གཏན་མིན་ནོ། །རིགས་པ་འདིས་ནི་
འབྲས་ཆན་ལ་སོགས་པ་ཡང་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ལྟར་ན། འབྲས་ཆན་སོགས་
འབྱུང་འགྱུར་ཡང་གཏན་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་འགྱུར་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་
ནས་དེའི་རྣམ་པ་འཛོག་ལ། རྣམ་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་དོ་ཞེས་རྣམ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་ཤེས་
འཛོག་ན། བན་རྒྱུན་གྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདོད་དོ་ཞེན། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་
ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པ་ཉིད་ཅེས་དམ་པ་མཐུན་རབ་མངའ་བ་རྣམས་གྱིས་གསུངས་སོ། །
འགྲེལ་པར་རིང་བྱུང་དང་པ་རོལ་རྩ་ལ་ལྷ་བུའི་ལྟོས་འགྲུབ་རྣམས་ནི་བདག་ས་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་
གྱི། གྲུབ་པ་རང་བཞིན་པ་མེད་པར་གསུངས་པས་དེ་དག་ལ་གྲུབ་པ་སྤྱིར་འགོག་པ་མིན་གྱི་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྐྱུ་ན་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྐྱུ་བའི་རྗེས་
སུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་མེད་དོ།^{༡༤༥}

གསུམ་པ་(འདས་པ་ལ་རྣམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་)ནི།

གལ་ཏེ་འགགས་པའི་རྣམ་སྤྱིན་ལས་འགྱུར་ན། །གཞན་གྱི་རྣམ་པ་ལས་གཞན་འབྱུང་བར་འགྱུར་། །རྒྱུ་ཅན་རྣམས་
དེར་ལན་རྒྱུན་ཐ་དད་ཡོད། །དེ་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ཀྱན་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་། །^{༡༤༦} གལ་ཏེ་དེར་ནི་རྒྱུ་ཅན་ཐ་
དད་ཀྱི། །དེ་དག་ལ་རྒྱུན་ཐ་དད་མེད་དེའི་ཕྱིར། །ཉེས་མེད་ཅེ་ན་འདི་ནི་བརྒྱུ་བ་བྱ་ཞིག །ཐ་མི་དང་རྒྱུན་སྐྱབས་མི་
རིགས་ཕྱིར་རོ།^{༡༤༧} བུམས་པ་ཉིར་སྐྱས་ལ་བརྟེན་ཆོས་རྣམས་ནི། །གཞན་ཉིད་ཕྱིར་ན་རྒྱུད་གཅིག་ག་དོགས་

མིན་ཏེ། གང་དག་རང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱོད་པོ་ལ། རྟོག་རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་པ་རྟོགས་མ་ཡིན།།^[༡]

ད་ནི་འདས་པ་ལ་ཡང་རྟུལ་པ་མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར་བཤད་པ། གལ་ཏེ་སྐྱེས་ནས་
འགག་བཞིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་རང་དང་མཐུན་པའི་འབྲས་བུའི་དོན་དུ། ཀྱུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་
བག་ཆགས་ཀྱི་རྟུལ་པའི་བྱུང་བར་བཞག་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགགས་པའི་རྟུལ་པ་སྒྲིན་པ་ལས་འབྱུང་
འགྱུར་གྱི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྱི་རྟུལ་པ་ལས་འབྲས་བུའི་
རྣམ་ཤེས་གཞན་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། ཅིའི་བྱིར་ཞེན། གང་གི་བྱིར་རྒྱུན་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་རིམ་ཅན་
དུ་འབྱུང་བ་དེར། ཁྱོད་ལྟར་ན་སྤྱི་ཡན་ཚུན་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐད་དང་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། རྟོག་རྒྱུད་གྱི་
བྱིར་པ་ལས་ཏུ་ལྷན་པ་ལོ་ཞེས་པ་ལ་སྐྱེན་བྱིན་པས་བརྒྱུད་པས་ན་རྒྱུན་ལོ། ཞེས་པར་འགྱུར་ཏེ། ལུ་
གྲུང་གི་རྒྱུན་ལྟར་རྒྱུན་ཆགས་པར་རྒྱུད་རང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བར་འཇུག་པ་ན། སྐྱེ་འཆི་བརྒྱུད་པས་བར་
སྟོང་མེད་པར་རྣམ་པར་མ་ཆད་པར་གནས་པ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དུས་གསུམ་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་
ཅན་ལ་བྱ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་གང་གི་ཆ་ཤས་ཡིན་པའི་ཆ་ཅན་ཡིན་གྱི་སྤྱི་བར་མ་ཆད་པ་ཅམ་
མིན་ནོ། རྟོག་རྒྱུད་གྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ལ་ཡོད་པས་ན། རྒྱུན་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་
སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ལ་རྒྱུན་ཅན་ཞེས་བརྗོད་དེ། རྒྱུན་གྱི་ཆ་ཤས་དང་ཡན་ལག་རྣམས་ཆ་ཅན་གྱི་རྒྱུན་
དེའི་ཡིན་པས་རྒྱུན་ལ་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཤེས་བརྗོད་དེ། དཔེར་ན་བུ་མ་པའི་བུ་མ་པའི་མ་རྒྱུད་རང་
མགྲིན་པ་ལ་སྟོགས་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། སྐད་ཅིག་སྤྱི་དེ་དག་ཡན་ཚུན་གཞན་
དང་གཞན་དུ་ཐད་དང་ཅིང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་དུ་པ་རོལ་པོས་ཁས་སྐྱེས་
པ་ཡིན་ནོ། རྟོག་རྒྱུད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྱི་རྟུལ་པ་ལས་གཞན་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།
གལ་ཏེ་དེ་ནི་འདོད་པའི་བྱིར་སྐྱོན་མ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། དེའི་བྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་ལས་གཞན་
པའི་དངོས་པོ་ཀྱན་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།

གལ་ཏེ་ཡང་སྐད་ཅིག་སྤྱི་དེ་མ་གྱིས་འཇུག་པ་དེར་ནི་རྒྱུན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་
རྣམས་ཡན་ཚུན་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཐད་དང་དེ་གཞན་ཉིད་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་འདྲ་སྐད་ཅིག་སྤྱི་
བྱི་བ་དེ་དག་ལ་རྒྱུན་ནི་ཐད་དང་པ་མེད་པ་སྟེ་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར། ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་
ལས་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེན་སྤྱི་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པ་འདི་ནི་གཞན་སྐྱེ་ལ་ཏུ་ཅང་ཐལ་
བ་སྟོང་བའི་ལན་དངོས་གཞིའོ། སྤྱི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྟོན་པ་ལ་རྒྱུད་གཅིག་གྲུབ་ན། རྒྱུན་

མེད་དུ་རྒྱག་ཀྱང་རྒྱད་གཅིག་པ་འདི་མ་གྲུབ་པས་ན། རྒྱད་གཅིག་པ་འདི་ནི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་
 ཞིག་གོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། སྤྱི་ལོ་ལོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་རྣམས་ལ་ཐ་མི་དད་པའི་རྒྱུ་ཏེ་རྒྱད་
 གཅིག་པའི་གོ་སྐབས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། དུམས་པ་དང་ཉེར་སྐྱས་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་རྒྱད་
 དུ་གཏོགས་པ་ནི། གང་ཟག་སོ་སོའི་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། རྒྱད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་མིན་པ་
 དེ་བཞིན་དུ། སྤྱི་བ་གང་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་བདེ་དག་ནི། རྒྱད་གཅིག་ཏུ་
 གཏོགས་པ་སྟེ་གཅིག་པ་ཉིད་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ལོ།།

དེ་ལྟར་ན་གཞན་སྟེ་ལ་ཏུ་ཅང་ཐལ་བ་འཕངས་པའི་སྟོན་སྟོང་ལ། ས་ལུའི་ས་ལུག་རྒྱད་
 གཅིག་ཡིན་ལ་ནས་ཀྱི་ས་ལུག་དང་རྒྱད་མི་གཅིག་པས་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་མི་སྟེ་ཞེས་ཟེར་
 པས། སྟོན་སྟོང་མི་རྣམས་པའི་གནད་པ་རོལ་པོས། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཁས་བླངས་པ་ལ་
 ལུག་པར་བསྟན་པས། གཞན་ཙམ་ལ་འཕེན་པ་མིན་པར་གྱིན་ཏུ་གསལ་བ་ལ་ལྷོག་པ་གཅིག་པའི་
 དབུང་འཕུལ་སོགས་བྱེད་པ་དང་། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཅེས་གསུངས་པ་དགག་བྱའི་
 ཁྱད་པར་རྒྱར་བ་མ་གོ་བས། དཔལ་ལྷན་སྒྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་སྟོང་མི་རྣམས་པར་གསུངས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་བཞག་ནས་མགས་སུ་ཐུངས་པའི་རྟོག་བཞེ་བྱེད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྟོན་པ་ལོ།།

གཉིས་པ་ (སྒྲར་ཡང་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་ཡོད་ཚུལ་བརྟོན་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་
 ལུགས་བརྟོན་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི།

མིག་སྟོ་སྟེ་བ་རང་རྣམས་གང་ཞིག་ལས། །དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཁྱེན་སྟེ་འབྱུང་ཞིང་། །རང་གི་རྣམ་ཤེས་རྟེན་གྱི་རྣམ་དེ་
 ལ། །དབང་པོ་གཞན་ཅན་མིག་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས།།^[༥༩] འདི་ན་དབང་པོ་ལས་བྱུང་རྣམ་པར་རིག་གི་གཞུང་མེད་
 པར་རང་གི་ས་བོན་ལས། །སྟོ་སོགས་སྒྲུང་ཉིད་འབྱུང་བར་མ་རྟོགས་ནས། །སྟེ་པོས་ཕྱི་རོལ་གཞུང་བར་ཐེམས་ཁས་
 ཡེན།།^[༦༠] མི་ལམ་ན་ནི་གཞུགས་དོན་གཞན་མེད་པར། །རང་རྣམས་སྟོན་ལས་དེ་ཡི་རྣམ་ཅན་ཐེམས། །འབྱུང་བ་རི་
 ལྟ་དེ་བཞིན་སད་ལའང་འདིར། །ཕྱི་རོལ་མེད་པར་ཡིད་ནི་ཡོད་ཅིན།།^[༦༡]

དེ་རྒྱད་བསྟན་པ་ཡིན་དང་སྒྲར་ཡང་ཐེམས་ཅན་པས་རང་གི་ལུགས་བརྟོན་པ་གཙོ་པོར་
 བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་འདོད་དོན་འབྱུང་བར་བསམས་གིང་སྒྲུས་པ། མིག་གི་སྟོ་སྟེ་རྣམ་པར་ཤེས་
 པ་སྟེ་པའི་རང་གི་རྣམ་པ་བག་ཆགས་གང་ཞིག་ཀྱང་གཞི་ལ། རྣམ་ཤེས་གཞན་གྱིས་རང་འགག་བཞིན་

པ་ན། དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཛོག་པར་བྱེད་ལ། དེ་སྒྲིན་པ་ལས་དུས་ཕྱིས་སྒྲུ་མ་དེའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སྒྲེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། རང་གི་སྒྲེ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དེ་རྣམ་པའི་རྒྱད་ཅིག་པར་མེད་པ་གང་ཞིག་ལས་སྒྲེ་བའི་རྣམ་པའི་རྒྱད་ཅིག་པར་^{༤༩} མེད་པ་རྟེན་དུ་གྱུར་བ་དེ་ལ། གཏི་མུག་གིས་འཛིག་རྟེན་རྣམས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་མིག་ཡིན་ནོ་སྒྲུ་དུ་རྟོགས་ཀྱི། རྣམ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་པའི་མིག་དབང་ནི་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་སྒྲུག་མ་ལ་ཡང་སྒྱུར་བར་བྱའོ།

དེ་ལ་མིག་ཤེས་སྒྲེ་བའི་རྒྱ་བག་ཆགས་ནི་དེའི་རྒྱའི་རྒྱུན་ཡིན་ལ། མིག་གི་དབང་པོ་ནི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་པོའི་རྒྱུན་ནོ། །འདིར་མིག་དབང་མིག་ཤེས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུར་བརྟན་བ་ནི། མིག་ཤེས་སྒྲེ་བའི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པའི་རྒྱབས་ལ་དགོངས་ཀྱི་མིག་དབང་གང་ཡིན་ལ་མིན་ནོ། །དེ་ཡང་དབུས་མཐའ་ལས། དོན་དང་སེམས་ཅན་བདག་རྣམ་རིག། རྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི། །རབ་ཏུ་སྒྲེ་བོ་དེ་དོན་མེད།^{༥༠} །ཅེས་དོན་གཟུགས་སོགས་དང་། སེམས་ཅན་དབང་པོ་ལྟར་རྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་སྒྲེ་འོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ལ། སྒྲོ་བ་དཔོན་སྒྲོ་བ་རྟན་གྱིས་གྲུང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀུན་གཞིའི་དམིགས་པར་བཤད་པས། སེམས་ཅན་པ་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ལ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དུ་སྒྲུང་བ་མིག་དབང་སོགས་སུ་འདོད་དོ།

རྣམ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་པའི་མིག་དབང་སོགས་མེད་པར་བརྟན་ནས། གཟུགས་གྲུང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་པ་མེད་པར་བརྟན་པའི་བྱིར་སྒྲུས་པ། འཛིག་རྟེན་འདི་ན་དབང་པོ་ལྟར་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ལ། སྒྲོན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་རང་གིས་པོན་ཀུན་གཞི་ལ་བཞག་པ་སྒྲིན་པ་ལས། སྒྲོ་སོགས་སུ་སྒྲུང་བ་ཉིད་འབྱུང་བར་མ་རྟོགས་ནས། སྒྲེ་བོས་སེམས་སྒྲོ་སོགས་སུ་སྒྲུང་བ་ལ་ལ་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བར་ཁས་ལེན་པ་སྒྲེ་མ་དོན་པར་ཞེན་ནོ། །དེའི་བྱིར་རྣམ་ཤེས་ལས་དོན་གཞན་པའི་བྱི་རོལ་མེད་དོ།

བཤད་པའི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། མི་ལམ་ན་ནི་གཟུགས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མེད་པར་རང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྒྲིན་པ་ལས། གཟུགས་སྒྲུ་སོགས་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་འབྱུང་བ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ། སང་པའི་རྒྱབས་ལའང་འདིར་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཡིད་ནི་ཡོད་དོ་ཞེན།

གཉིས་པ་(ལྷག་པ་དེ་དགག་པ་)ནི།

རི་ལྟར་མིག་མེད་པར་ནི་མི་ལམ་དུ། རྩོ་ཞོགས་སྒྲུང་བའི་ཡིད་སེམས་འབྱུང་དེ་ལྟར། མིག་དབང་མེད་པར་རང་གི་ས་
བོན་ནི། སྒྲིན་ལས་ལོང་བ་ལ་འདིར་ཅིས་མི་སྒྲེ།[[^{༥༥}]] གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལྟར་མི་ལམ་དུ་ག་པ་ཡི། རྩམ་པ་སྒྲིན་ཡོད་སང་
པར་མེད་གྱུར་ན། དུག་པའི་རྩམ་སྒྲིན་རི་ལྟར་འདིར་མེད་པ། དེ་ལྟར་མི་ཆོ་མེད་ཅེས་ཅིས་མི་རིགས།[[^{༥༦}]] རི་ལྟར་
མིག་མེད་འདི་ཡི་རྒྱ་མིན་ལྟར། མི་ལམ་དུ་ཡང་གཉིད་ནི་རྒྱ་མ་ཡིན། དེ་ཕྱིར་མི་ལམ་དུ་ཡང་དེ་དངོས་མིག་བརྒྱན་
པའི་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ཁས་སྒྲུང་[[^{༥༧}]] འདི་ཡིས་ལན་ནི་གང་དང་གང་བཏབ་པ། དེ་དང་དེ་ནི་དམ་བཅའ་
མཚུངས་མཐོང་བས། ཁྱོད་འདི་སེལ་བྱེད་.....

དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། རི་ལྟར་མིག་དབང་མེད་པར་མི་ལམ་དུ་རྩོ་ཞོགས་སྒྲུང་བའི་ཡིད་ཤེས་
ཀྱི་སེམས་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་དུ། མིག་དབང་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་རང་གི་ས་བོན་བག་ཆགས་ནི་སྒྲིན་པ་
ལས། སང་བའི་ལོང་བ་ལ་ཡང་མ་ལོང་བ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་མཐོང་བ་ཞོགས་ཅིང་ཕྱིར་མི་སྒྲེ་སྒྲེ་མི་
ལམ་དང་སང་པ་གཉིས་ཀར་ཡང་མིག་དབང་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། འདི་ཡང་ཕྱིར་གཟུགས་
ཞོགས་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྒྲེན། མི་ལམ་དང་སང་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱད་མེད་
པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། ཅི་སྟེ་སང་པའི་ལོང་བ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཟུགས་ཞོགས་གསལ་བར་སྒྲུང་
བ་མི་ལམ་གྱི་དེ་ལྟ་བུའི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ནི། མིག་མེད་པ་མ་ཡིན་གྱི་འོན་ཅི་ཞེན། དེ་འདྲ་བའི་ཡིད་ཀྱི་
ཤེས་པ་འབྱུང་བའི་རྩམ་པ་མ་སྒྲིན་པ་ཡིན་ནོ། དེའི་ཕྱིར་རྩམ་པ་སྒྲིན་པ་ཡོད་པ་དེར་དེ་འདྲ་བའི་ཡིད་
ཤེས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་གཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་མི་ལམ་ཁོན་ལ་ཡོད་ཀྱི་སང་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་
སྟུང་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་རི་ལྟར་མི་ལམ་ན་དུག་པ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རྩམ་པ་སྒྲིན་པ་
ཡོད་ལ། སང་པ་ལ་མེད་པར་གྱུར་ན་དུག་པ་ཡིད་ཤེས་གཟུགས་ཞོགས་སྒྲུགས་ལ་བར་སྒྲུང་བའི་རྩམ་
པ་སྒྲིན་པ་སང་པའི་རྒྱབས་འདིར་ལོང་བ་ལ་མེད་པ་རི་ལྟར་པ་དེ་ལྟར་མི་ལམ་གྱི་ཆོ་མེད་ཅེས་ཅིས་མི་
རིགས་ཏེ་རིགས་སོ། འདི་ཡང་དགག་བྱ་ལ་གཏྲགས་པའི་ཡུགས་སོ། གལ་ཏེ་རིགས་པ་མེད་པར་ཆོག་
ཅམ་གྱིས་དེ་སྒྲན་སྒྲུན། ཁོ་པོ་ཅག་གིས་ཀྱང་སྒྲར་ལྟར་སྒྲིས་པས་ཆོགས་གོ། མི་ལམ་མཐོང་བ་ལ་ནི་
སང་པའི་རྒྱབས་ཀྱི་ལོང་བ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དབང་པོ་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། རྩམ་པའི་མིང་
ཅན་གྱི་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་རྣམ་ཤེས་བརྟེན་པའི་རྣམ་པའི་རྟེན་སྒྲུབ་བྱེད་པ། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རྩམ་པ་སྒྲིན་

པ་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཅན་མ་ཡིན་ནོ།།

དེའི་ཕྱིར་མིག་མེད་པ་སང་པའི་ཡོང་བ་འདི་ལ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་རྒྱ་མེན་པ་
རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་མི་ལམ་དུ་ཡང་གཉིད་ནི་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་མེད་
པར་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྒྲེན་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་ལ་མི་སྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་
བག་ཆགས་པར་རྒྱན་པ་ལས་མི་ལམ་གྱི་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་པར་རྒྱན་པ་སྒྲེན་པ་དེའི་ཕྱིར། མི་ལམ་དུ་ཡང་
སང་པའི་སྐབས་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་གཟུགས་སོགས་སུ་སྣང་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་པར་རྒྱན་པ་
དང་། མི་ལམ་གྱི་མིག་རྟོགས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱ་སྟེ་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཁས་སྤྲང་བར་བྱའོ། །འདི་
ནི་འབྲེལ་པར་མི་ལམ་ན་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ན་གསུམ་འདུས་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ།^{༤༡} །ཞེས་
གསུངས་ཤིང་། ཡང་མི་ལམ་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆོད་དང་མིག་དང་། དེ་གཉིས་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་མིག་
གི་རྣམ་ཤེས་མེད་པར་ཡང་གསུངས་པ་བཞིན་དུ།^{༤༢} མི་ལམ་ན་མིག་ཤེས་སོགས་ལྡེའི་ཡུལ་དབང་
རྣམ་ཤེས་གསུམ་མེད་ཀྱང་། མི་ལམ་མི་བཞིན་པའི་གང་ཟག་གི་རོར་དེ་གསུམ་དུ་དམིགས་པ་ཡོད་
པས་མི་ལམ་གྱི་མིག་དང་། མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་དང་། མི་ལམ་གྱི་གཟུགས་གསུམ་པོ་ཁས་སྤྲང་བར་
སྟོན་གྱི། དེ་གསུམ་མིག་སོགས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མིན་ཏེ། རྒྱ་མའི་རྟ་སྤྲང་དང་རྒྱ་མའི་མི་ཁས་
ལེན་ཀྱང་། དེ་དག་རྟ་སྤྲང་དང་མིར་འདོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན། སེམས་ཙམ་པ་འདི་ཡིས་དབུ་མ་པ་ལ་ལན་ནི་གང་དང་གང་བཟུང་བ་
དེ་དང་དེ་ནི། དམ་བཅའ་བ་སྟེ་བརྒྱབ་བྱ་མ་གྲུབ་པ་དང་མཚུངས་པར་མཐོང་བས། རྩོད་འདི་སྟེ་རྣམ་
པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པ་འདི་སེལ་བ་སྟེ་སྒྲོག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་དཔེར་བརྗོད་ན་དབུ་མ་བས་སང་
པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་ལམ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཀོད་པ་ན་སེམས་ཙམ་པས་སང་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་
དོན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་ལམ་གྱི་རྣམ་ཤེས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། སང་པའི་
སྐབས་སུ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ནི་པར་རྒྱན་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་བཞིན་ནོ། །
ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་བྱང་གི་གཞིག་ཞན་དབང་མེད་ན་ཀུན་བྱང་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་མེད་པའི་
ཕྱིར། རུས་སྤལ་གྱི་སྤྱིའི་གོས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རབ་རིབ་ཀྱི་དཔེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་
བྱའོ། །ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་པོ་གཉིས་ནི། དཔེ་མ་གྲུབ་པས་སྒྲུབ་བྱེད་བརྒྱབ་བྱ་དང་

མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་ལམ་ན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་གཞུགས་
ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །སྒྲིབ་པ་གསུམ་པ་ནི། ཀྱན་བྱང་གི་རྟེན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅིག་སྒྲུབ་འདོད་པ་
ཡིན་པས་དེ་ལ་ནི། རྟེན་ཅམ་མེད་པ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བསམས་
ན་ནི་མ་ངེས་པའོ།།

གསུམ་པ་ (སེམས་ཅམ་གྱི་ལྷགས་བཀག་པ་ལ་ལུང་གི་གནོད་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་) རྟོ།

---སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །འགར་ཡང་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་མ་བསྟན་ཏོ།།^[༥༥]

དེ་ལྟར་སེམས་ཅམ་པའི་ལྷགས་བཀག་པ་ལ་རིགས་པས་མི་གནོད་པར་མ་ཟད། ལུང་གིས་
གནོད་པ་སྤྱིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། རང་
གི་ལྷགས་ལ་གསུང་རབ་འགར་ཡང་དངོས་པོ་བདེན་པར་ཡོད་ཅེས་མ་བསྟན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ཡང་
ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། སྤྱིད་པ་གསུམ་ནི་བཏགས་པ་ཅམ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་མེད། །
བཏགས་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་ནི། །རྟོག་གི་བདག་རྟོག་པར་འགྱུར། །རང་བཞིན་མེད་ཅིང་རྣམ་རིག་
མེད། །ཀྱན་གཞི་མེད་ཅིང་དངོས་མེད་ན། བྱིས་པ་རན་པ་རྟོག་གི་བ། །རོ་དང་འབྲུ་བས་འདི་དག་
བཏགས།^[༥༦] །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱུ་བ་དང་པོས་སྤྱིད་གསུམ་གློ་ས་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཡོད་པར་
བསྟན་ལ། རྒྱུ་བ་གཉིས་པས་ནི་དེའི་དོན་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་མེད་
པར་བསྟན་པས། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཡིན་གྱི་དངོས་པོ་མེད་མེད་ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་
གློ་ས་བཏགས་པ་ཅམ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་རྟེན་པའི་རྟོག་
གི་པས་འདོད་དོ་ཞེས་པ་ནི་བཏགས་པ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་ནོ། །རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་
སྒྱིར་བསྟན་པ་སྟེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱེ་སྟེ་སྟོན་པ་ནི། རྩུ་བ་ཞེས་པ་རང་བཞིན་དང་གཞུགས་གཉིས་ཀ་ལ་
འཇུག་པ་ལས་འདིར་གཞུགས་ཅན་ལ་བྱ་སྟེ། རྣམ་རིག་ཅེས་པའི་རྒྱ་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། །དངོས་མེད་ཅེས་
པའི་དངོས་པོ་ནི་ཤེས་པ་དང་གཞུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པར་བསྟན་ཟེན་པས། འདིར་ངོ་བོ་ལ་
ཡིན་ལ་དེ་ཡང་དངོས་པོ་བདེན་པ་བཀག་པའི་ངོ་བོ་དང་། དངོས་པོར་མེད་པ་གཞན་རྣམས་ལ་བྱའོ།།
རོ་དང་འབྲུ་ཚུལ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱད་རྣམ་པའི་སེམས་མེད་པའོ། །ལུང་དེས་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་
གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པ་བཀག་གོ།

གལ་ཏེ་ཡུང་དེ་དག་གིས་གཅིག་གཞན་དབང་ལ་ཅིག་གོས་ཀྱང་བརྟགས་གཙུང་འཛིན་
ཇུས་ཐ་དད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བ་བསྟན་པས་མི་གནོད་དོ་སྟུང་ན། དེ་འདྲ་དེ་ནི་ཡང་དག་
པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གྲོ་གྲོས་ཆེན་པོ་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ནི་
སྟོང་བ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་བལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལང་ཀར་གསལ་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།^{༤༤} །
བ་ལང་ནི་རྟ་ཡིན་པས་སྟོང་པའི་བྱིར་ཡོད་བ་མིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རང་
གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་བྱིར་ ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་འགྲེལ་པར་གསུངས་
སོ།^{༤༥} །བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་པ་ལ་ནག་ཚོས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ལེགས་སོ། །གཅིག་ལ་ཅིག་གོས་མེད་པའི་སྟོང་བ་འདི་དབུལ་བརྗོད་དེ་དང་འདྲ་བར་འཇུར་ཚུལ་ནི།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རང་བཞིན་ཀྱིས་དབེན་པའི་སྟོང་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་སོག་
མ་མེད་པ་ནས་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་མངོན་ཞེན་བརློག་
པའི་བྱིར་དུ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ལ་གཞུགས་སོགས་སུ་སྤང་བའི་གཞན་དབང་འདི་ཉིད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་
པར་བསྟན་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མི་སྟོན་པར་གཞན་དབང་འདི་གཙུང་འཛིན་ཇུས་ཐ་དད་པར་མི་
བདེན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་ན། བ་ལང་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་བ་ལང་ལྟར་མེད་ཅིས་ཟེར་བ་དང་འདྲའོ།

དེས་ན་དབུ་སེམས་སུ་ཡི་ཡུགས་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་གང་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་
གཞི། བྱིན་དག་ཚོས་སུ་སྤང་བ་འདི་དག་ལ་བྱེད་པ་ལ་ནི་མི་འདྲ་བ་མེད་ལ། དེ་རྣམས་སྟོང་བར་སྟོན་
པ་ནི་གཞི་དེ་ལ་མངོན་ཞེན་རློག་པའི་བྱིར་དུ་ཡིན་པ་ཡང་འདྲ་མོད་ཀྱང་། ཞེན་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་ཏེ་
སེམས་ཅན་པས་ནི་གཙུང་འཛིན་གཉིས་བྱིན་དུ་རྒྱུངས་ཆད་དུ་སྤང་བ་ལྟར་དུ། གཙུང་འཛིན་ཇུས་ཐ་
དད་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོར་སྤང་བ་གཞན་དབང་འདི་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱུང་ནས། གཙུང་
འཛིན་ཇུས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་པས་དགག་གཞི་དེ་དགག་བྱ་དེ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །
དབུ་མ་བ་ལྟར་ན་ཞེན་ཚུལ་ནི་སྤང་བ་ལ་ཐ་སྟོན་པའི་གྲོས་བཞག་པ་མིན་པའི་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཞེན་པ་
ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོར་སྤང་བ་འདི་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱུང་ནས། དེ་འདྲ་པའི་བདེན་པར་མེད་ཅིས་
འགོག་སྟེ་དེ་ཡང་དགག་གཞི་དེ་དགག་བྱ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཀྱིས་ཞེན་པ་ན་གཞི་
དེ་ལ་དགག་བྱ་དེ་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་མིན་པར། གཞི་དེ་དགག་བྱ་དེའི་ངོ་བོར་ཞེན་པའི་
བྱིར་དང་། སྟོང་པ་ཡང་རི་ལྟར་ཞེན་པ་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་པས་སྟོང་བར་བསྟན་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །དེའི་

ཕྱིར་ད་ལྟར་གྱི་སྒྲུང་གཞི་རྣམས་པདེན་པས་སྒྲོང་པ་ཆད་སྒྲོང་དུ་བྱས་ཏེ། འདི་དག་པོར་ནས་སྒྲུང་པ་གཞན་ཅིག་ལ་སྒྲོང་གཞིར་བྱས་ཏེ། དགག་བྱ་དེ་ཡིན་པས་སྒྲོང་པར་མི་སྒྲོན་པར་དངོས་པོ་ཡོད་པས་སྒྲོང་པར་སྒྲོན་པ་ནི། དབུ་མེམས་སྤེལ་ཡང་ལྷགས་མིན་ལ། མེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་མ་མེད་པའི་མངོན་ཞེན་ལ་དེ་འདྲ་པའི་དགག་བྱ་འཛིན་པའི་སྒོ་འདུག་མི་འདུག་གྱང་ཁ་ནང་དུ་ལོག་ལ་རྟོགས་ཤིག། །དེས་ན་དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། འདི་ལའང་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ཡོད། །དེས་ན་རན་པའི་སྒྲུན་པས་བསྟུན།^{༤༦} །ཅེས་གསུངས་ཏེ། འདི་འདྲ་བ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་བདོ་བའི་དུས་སུ་སྒྲུང་བ་རྣམས་དབྱེད་ཅན་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

འདིར་འགྲེལ་པ་ལས། ཡབ་སྲས་མཐུན་པའི་མདོ་ལས་དབང་པོ་ཉིར་གཉིས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་བྱངས་པ་ལས། འདི་ལྟར་མིང་དུ་གདགས་པར་བས་གྱི། དོན་དམ་པར་ནི་མིག་དང་དབང་པོ་མི་དམིགས་སོ།^{༤༧} །ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱང་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་དམིགས་སུ་མ་མཆིས་པ་སྟེ། ཞེས་ཆོས་རྣམས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་གྱི་དོན་དམ་པར་དང་། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་མ་མཆིས་པར་གསུངས་པས། དགག་བྱ་ལ་བྱུང་པར་སྒྱུར་པ་ལ་དེ་གཉིས་རྣམས་གངས་པ་དང་། རང་གི་རྣམ་གཞག་འཛིན་པའི་ཐོགས་ཐམས་ཅད་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཅམ་གྱིས་བྱེད་པར་གསུངས་ཤིང་། མི་ལམ་ན་དགའ་ཅེད་བྱེད་པའི་ཡུལ་དེ་རྣམས་མི་ལམ་ན་ཡང་དེས་དེ་དག་མ་རྟེན་ན་སང་པའི་ཆེ་ལྷ་ཅི་སྒྲོས་ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེ་འདྲ་མང་བས་མི་ལམ་གྱི་མི་དང་། སང་དུས་ཀྱི་མི་ལ་མི་ཡིན་མིན་བྱུང་པར་མེད་ཅེས་སྒྲུབ་ནི། ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ་དགའ་ཅེད་ཀྱི་ཐོགས་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་མི་ལམ་གྱི་དུས་སུ་ཡང་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཏུ་མ་རྟེན་པར་གསུངས་ཤིང་།^{༤༨} སང་དུས་སུ་དེ་དག་རྟེན་པ་གཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མི་ལམ་དུ་མིག་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་དབང་ཤེས་ཡོད་པ་འདིའི་ལྷགས་སུ་སྒྲུབ་ནི་ཞོར་བ་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཅམ་པ་དེས་དོན་མཐར་བྱ་ག་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྩལ་མེད་པར་གྱུ་བ་པའི་མཐར་སྒྱུར་པ་འདི་བསལ་པར་བྱ་བ་འོ་ན་འོ།།

གསུམ་པ་(དེ་ལྟར་བཀག་པ་དང་མི་སྡུག་པ་སྒྲོམ་པ་གཉིས་མི་འགལ་བར་བསྟན་པ་)ནི།

རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བླ་མའི་མན་ངག་ལས། ཀེང་རུས་ཀྱིས་གང་ས་གཞི་མཐོང་བ་གང་། དེར་ཡང་གསུམ་ཆར་སྐྱེ་བ་
མེད་པར་མཐོང་། འོག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྟན་གྱིར་རོ། །[༥]ཁྱོད་ཀྱི་དབང་བློའི་ཡུལ་རྣམས་རི་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་མི་
སྡུག་ཡིད་ཀྱི་ཡང་འགྱུར་ན། དེ་བཞིན་ཡུལ་དེར་བློ་གཏད་ཅིག་གོས་ཀྱིས། དྲོགས་འགྱུར་དེ་ནི་བརྟུན་པར་ཡང་མི་
འགྱུར་།[༦] རབ་རིབ་དང་ལྷན་དབང་པོ་ཅན་མཆུངས་པ། རྒྱུ་འབབ་ཀྱང་ལ་ཡི་དྲགས་རྣམས་བློ་ཡང་།

གལ་ཏེ་བྱི་ཡི་ཡུལ་མེད་པར་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་གསལ་བར་སྒྲར་བའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ན། བླ་མའི་མན་ངག་ལས་མི་སྡུག་པ་སྒྲོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས། ས་གཞི་
ཀེང་རུས་ཀྱིས་གང་བར་མཐོང་བ་དེ་རི་ལྟར་འཐད་དེ། ཀེང་རུས་ནི་མེད་ཀྱང་རང་བཞིན་ཀྱིས་གྲུབ་
པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ་སྟུམ་ན། མི་སྡུག་པ་སྒྲོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བླ་མའི་མན་ངག་
ལས། ཀེང་རུས་ཀྱིས་ས་གཞི་གང་བར་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེར་ཡང་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་
ཆར་རང་བཞིན་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཐོང་སྟེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི་འོག་པ་སྟེ་དེ་ཁོན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པར་བསྟན་པ་སྟེ་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།

ཀེང་རུས་སྒྲར་བའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་ཀྱིས་གྲུབ་ན། དེའི་སྒྲར་པ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བས་
ཡིད་བྱེད་དེ་དེ་ཁོན་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་དེ་ལྟར་ཁས་བླང་བར་
བྱུང་། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲོས་གར་གྱི་ལྟ་མོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་དེར་མིག་གཏད་པ་
རྣམས་ལས་རི་ལྟར་གང་ཟག་གཅིག་ལ་དབང་པོའི་བློ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་
སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྟེ་དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ལྟ་མོ་བ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་རི་ལྟ་བུ་དེ་
ལྟར་དུ། མི་སྡུག་པའི་ཡིད་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལྟར་ཅིག་གོས་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་པ་མ་ཡིན་པས། རྣལ་
འབྱོར་པས་ཀེང་རུས་མཐོང་བའི་ཡུལ་དེར་བློ་གཏད་པ་སྟེ་ཀེང་རུས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་ལྟ་
འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཀེང་རུས་རྟོགས་པ་སྟེ་མཐོང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྟོན་པོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་བཞིན་ནོ། །འདིར་འགྲེལ་པ་དང་བསྟན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་བློའི་ཡུལ་གཏད་རི་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་
མི་སྡུག་ཡིད་ཅན་དེ་བཞིན་དུ། ཡུལ་དེར་བློ་གཏད་ཅིག་གོས་རྣམས་ལ་ཡང་། རྐྱེ་འགྱུར་དེ་ནི་བརྟུན་
པར་ཡང་མི་འགྱུར་།[༧] ཞེས་པའི་འགྱུར་ཅིག་ཐོབ་པར་སྒྲུང་རོ། །ཉིང་ངེ་འཛིན་འདི་བརྟུན་པར་ཏེ་

ལོག་པའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །རྣལ་འབྱོར་བ་ཡིན་མིན་མགོ་མཚུངས་མཛད་པ་
ཡང་། ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་ཀེང་རུས་ཀྱི་མན་ངག་སྒོམ་པ་ལ་ལྟོས་པ་འགོག་རུས་
པའི་གནད་གྱིས་ཡིན་ནོ།།

དེ་བཞིན་དུ་རབ་འཇུག་དང་ལྷན་པའི་དབང་པོ་ཅན་དང་མཚུངས་པའི་སྒྲུ་མ་དང་གཟུགས་
བརྒྱན་སོགས་དཔེར་འགོད་པ་ལ་ཡང་ལན་གདབ་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། རྒྱ་འབབ་པའི་སྤྱང་ལ་ཡི་
དྲགས་རྣམས་ལ་རྣག་ཁྲག་གི་སྒྲོ་སྒྲེ་བ་ལ་ཡང་སྒྲུ་མ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཚོས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་
ཀྱི་གཟུགས་ལྟ་ནི་དངོས་པོར་སྒྲུ་བའི་གྲུབ་མཐས་བདགས་པ་མིན་གྱི། མདོ་ལས་གསུངས་ཤིང་རང་
ཉིད་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་བཞེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཀེང་རུས་མེད་ཀྱང་དེ་གསལ་བར་སྤྲང་བ་ནི། གཟུགས་བརྒྱན་
དང་འདྲ་བར་གཟུགས་ཅན་དུ་འདོད་དགོས་ལ། འདི་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྤྲང་བ་ཡིན་པས། གཟུགས་
བརྒྱན་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་མིན་ལ། སྒྲེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་ལྷག་མ་དགྲུ་ཡང་མིན་པས་
ཚོས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་ན་བདགས་པ་ཞེས་འབྱུང་བའོ། །མིག་ཤེས་ལ་སྒྲུ་བའདྲ་སྤྲང་བ་ནི་
གཟུགས་བརྒྱན་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་དོ། །ཡི་དྲགས་ལ་རྒྱ་སྤྱང་རྣག་ཁྲག་ཏུ་སྤྲང་བ་ནི་དེའི་
མིག་ཤེས་ལ་སྤྲང་བ་ཡིན་པས་གཟུངས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་དུ་གཞག་དགོས་སོ། །ཐེག་བརྒྱས་ལས་ཀྱང་། ཡི་
དྲགས་དུད་འགོ་མི་རྣམས་དང་། །ལྷ་རྣམས་རི་ལྷོར་རིགས་རིགས་སུ། །དངོས་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་
ཕྱིར། །དོན་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན།^{༤༠} །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདི་ལ་ཐེག་བརྒྱས་སུ་དངོས་པོ་
གཅིག་གང་ཡིན་དང་། མོ་མོར་མཐོང་ཚུལ་གསལ་བར་མ་བཤད་དོ། །དེའི་བཤད་སྒྱུར་དགོ་བསྟེན་
བཅུན་པས་མཛད་པར། རྒྱ་སྤྱང་གི་དངོས་པོ་ལ་རང་རང་གི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་དབང་གིས་ཡི་དྲགས་
གྱིས་རྣག་ལ་སོགས་པས་གང་བར་མཐོང་བ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་དུད་འགོ་ཉ་ལ་སོགས་པས་གནས་ཀྱི་
སྒོས་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། མི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མངར་བ་དང་དྲངས་པ་དང་བསེལ་བའི་རྒྱར་རྟོག་
ཅིང་བྱས་བྱེད་དོ། །འབྱུང་ངོ་དེར་འཇུག་གོ། །ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྒྲེ་མཆེད་ལ་སྒོ་མས་པར་ཞུགས་
པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ནམ་མཁའ་མཐོང་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་བཤིག་པའི་ཕྱིར་རོ^{༤༡}
ཞེས་བཤད་དོ།།

འདི་ལ་འདི་སྒྲུ་མ་དུ་འགོ་བ་དེ་དག་གི་མཐོང་བ་ནི་ཐ་སྟོད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། གཞི་
གཅིག་མི་མཐུན་པ་དེ་དག་ཏུ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་རྣག་ཁྲག་དང་རྣག་ཁྲག་མ་ཡིན་པ་གཉིས་མི་འགལ་

ཞིང་། ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་ཡང་ཡིད་བརྟན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེན། འདི་ལ་གཞུང་དོན་དེ་ལྟར་གོ་
བས་དེ་བཞིན་དུ་བཞག་ན་ཚད་མ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་འགྱུར་ན། དེ་ཡང་མི་རུང་བས་རི་ལྟར་
ཡིན་ཞེས་འདྲི་ན་རྟོག་ལྟར་གྱི་དྲི་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གོ་བ་དེའི་དོན་ཡིན་པར་བརྒྱུད་ནས་ཚད་མས་
གྲུབ་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་ནི། དོན་འདི་ཁོ་བོས་འདི་ལྟར་རྟོགས་སོ་ཞེས་པ་གཅིག་གྲུང་
གཞག་ཏུ་མེད་ཅིང་། ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲུབ་བ་འདེབས་པས་ན་གིན་ཏུ་མི་འཐད་པའོ།།

དོན་རི་ལྟར་ཞེན་ཐོག་མར་དཔེ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ལྷགས་གོང་མེས་བསྐྱེད་པའི་དམར་
འབར་བ་ལ་རེག་གྲུང་མི་འཛིག་པའི་རིག་སྒྲགས་དང་ལྟན་པ་ཞིག་གིས། ལྷགས་གོང་དེ་ལག་ཏུ་
བྲུངས་པ་ན་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་ལྷགས་དེའི་རེག་བྱ་འཛིན་གྲུང་། དེ་ལ་རེག་བྱ་དེ་གིན་ཏུ་ཚ་ཞིང་སྟེག་
པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མི་སྟེ་བའི། རིག་སྒྲགས་པ་རྒྱས་པའི་ཚུས་ལག་པ་བཀྲས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱིས་
ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲུ་པའི་རིག་སྒྲགས་རྒྱོས་པ་དང་བུལ་བ་ལ་ནི། ལྷགས་གོང་གི་རེག་བྱ་དེ་གིན་ཏུ་ཚ་ཞིང་
སྟེག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྟེ་འོ། །དེ་ལྟར་ན་མི་སྟེག་པ་དང་སྟེག་པའི་རེག་བྱ་གཉིས་ཀ་ལྷགས་གོང་
གཅིག་པུ་དེའི་རེག་བྱ་ར་ནི་བྱ་དགོས་ལ། ལུས་ཤེས་ཚད་མ་གཉིས་གཅིག་གིས་གྲུབ་པའི་རེག་བྱ་ཅིག་
ཤོས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མིན་པས་གཉིས་ཀ་ཚད་མར་ཁས་བྲུངས་གྲུང་ཚད་མ་གཅིག་གིས་གྲུབ་པ་ཅིག་
ཤོས་ཀྱིས་འགོག་པ་མིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞིགས་དུ་ཆུ་གྲུང་འབབ་པའི་གཞི་དེར་ཆུ་གྲུང་དེའི་ཆ་ཤས་
གིག་ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་སྟོན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་ཐག་ཏུ་སྟེག་པ་དང་། ཆུ་གྲུང་གི་ཆ་ཤས་གཞན་
ཞིག་མི་ལ་སྟོན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་ཐག་ཏུ་མི་སྟོང་བའི་བརྟུང་བ་དང་། རྒྱས་ཀྱི་ཆུར་སྟེ་བ་ན་དེ་
གཉིས་ཀ་ཆུ་གྲུང་གཅིག་གི་ཆ་ཤས་རེ་ཡིན་པས། ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་དང་
། མིའི་མིག་ཤེས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གཉིས་གྲུང་དངོས་པོ་སོ་སོ་བཡིན་པས་དེ་གཉིས་གཅིག་
གིས་གྲུབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དེའི་བརྒྱུག་ཕྱོགས་སུ་གྲུབ་པ་ག་ལ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་
བཤེས་སྤྱིངས་ལས། ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་སོས་ཀའི་དུས་སུ་ནི། །རྒྱ་བའང་ཆ་ལ་དགུན་ནི་ནི་མའང་
གང་།^{༤༤} ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་སྟོན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སོས་ཀ་རྒྱ་འོད་རེག་
བྱ་གིན་ཏུ་ཚ་བ་དང་། དགུན་ཀྱི་ཚེ་ནི་འོད་ཀྱི་རེག་བྱ་གང་བར་སྟེ་ཡང་། རྒྱ་ནིའི་འོད་ཀྱི་སྟེང་ནས་མི་
ལ་གང་འོད་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྟེ་བའི་འགལ་ལ། དེ་གཉིས་ནི་ཚད་མ་གཅིག་གིས་ཚ་བར་གཞལ་པའི་
རེག་བྱ་ཉིད། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་གང་བར་འཇལ་བ་མིན་ཞིང་། གཉིས་ཀ་འང་རྒྱ་ནི་གཅིག་གི་འོད་ཀྱི་

མེག་བྱར་འཛོག་པའི་བྱིར། དངོས་པོ་གཅིག་^{༤༤} ཅེས་གྲང་གསུངས་པས་གཞུང་དོན་ཞིབ་ཏུ་མ་དབྱེད་
པར་གོ་བ་རགས་པ་མེ་ཤར་བ་ན་དེས་ཚིམ་པའི་ཐག་གཅོད་མ་སྒྲ་ཞིག།

གཉིས་པ་(དེ་ལྟར་བཀག་པའི་མཐུག་བསྟུ་བ་)ནི།

མདོར་ན་རི་ལྟར་གཤམ་བྱ་མེད་དེ་བཞིན། གློ་ཡང་མེད་ཅེས་དོན་འདི་གཤམ་པར་གྱིས།^{༤༥}

སྒྲ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་མདོར་བསྟུ་ན། གཤམ་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་གྱུ་བ་བ་
མེད་པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ་གཤམ་བྱའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གློ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲེས་པ་མེད་
ཅེས་དོན་འདི་གཤམ་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པས། གཤམ་བྱ་དང་གཤམ་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་
མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། སྒྲ་ཤད་མེད་ན་དེར་སྒྲ་བའི་གཤམ་པ་ཡང་མེད་ཅེས་པ་
དང་། སྒྲ་མ་ལ་རྟ་གྲང་དུ་ཞེན་པའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་ན་དེར་འཛིན་པའི་གཤམ་པ་ཡང་མེད་ཅེས་སོགས་ནི།
སྒྲོ་བ་དཔོན་འདིའི་ཡུགས་གཏན་མིན་ནོ།

འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། མ་གཤམ་པར་ནི་གཤམ་བྱ་མིན། །དེ་མེད་
རྣམ་པར་གཤམ་མེད་པ། །དེ་བྱིར་གཤམ་དང་གཤམ་བྱ་དག །རང་བཞིན་མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་གསུངས།^{༤༦}།
ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། རྣམ་གཤམ་སྒྲུ་མ་དང་མཚུངས་པར། །ཉི་མའི་གཉིན་གྱིས་གསུངས་པ་ཡིན།།
དེ་ཡི་དམིགས་པ་འང་དེ་བཞིན་ཏེ། །ངེས་པར་སྒྲུ་མའི་དངོས་དང་འདྲ།^{༤༧} །ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཤམ་
པ་འདི་འདྲ་ཞིག་གིས་གཤམ་ཞེས་འཛོག་རྒྱ་མེད་ན། གཤམ་བྱ་ཡུལ་དུ་འཛོག་མི་རུས་སོ། །འདིས་ཡུལ་
འདི་འདྲ་ཞིག་གཤམ་ཞེས་འཛོག་རྒྱ་མེད་ན་གཤམ་པར་ཡང་འཛོག་མི་རུས་པས། གཤམ་བྱ་དེ་མེད་པར་
རྣམ་པར་གཤམ་པ་ཡང་མེད་དོ། །གཤམ་པ་དང་གཤམ་བྱ་ལྟོས་འཛོག་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་རང་
བཞིན་མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན་ཞེས་གསུངས་པས། དེ་གཉིས་ལ་བདེན་གཉིས་གང་དུ་ཡང་གཅིག་
མེད་ལ་ཅིག་ཤོས་ཡོད་པའི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པ་འཕགས་པའི་བཞེད་པའོ། །བྱང་རྒྱུ་མེས་མ་འགྲེལ་ལས།
གཤམ་པས་གཤམ་བྱ་རྟོགས་པ་སྟེ། གཤམ་བྱ་མེད་པར་གཤམ་པ་མེད།^{༤༨} ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་སྒྲ་
བྲངས་པའི་བསྟོད་པ་དང་དོན་འདྲ་བས་དོན་གཤམ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པའི་ཁྱད་ས་སོ།།

གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་བྱེད་ཚད་མ་དགག་པ་ལས། གཞན་དབང་གི་རྒྱུ་བྱེད་རང་རིག་དགག་པ།

གཉིས་པ་(གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་བྱེད་ཚད་མ་དགག་པ་)ལ་བཞི། གཞན་དབང་གི་
རྒྱུ་བྱེད་རང་རིག་དགག་པ། མེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ལས་ཉམས་པར་བསྟན་
པ། དེས་ན་རྒྱུ་རྒྱུ་གྱི་ལུགས་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་རིགས་པ། གཞན་དབང་དང་འཛིག་རྟེན་
པའི་ཐ་སྟོན་འགོག་པ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། གཞན་དབང་གི་རྒྱུ་བྱེད་
དྲིས་ནས་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ། དེ་འཐད་པའི་གཞན་གྱི་ལན་དགག་པ། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་
ཀྱང་རང་རིག་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ། གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་
མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

གལ་ཏེ་གཞན་མེད་འཛིན་པ་ཉིད་བྲལ་ཞིང་། གཉིས་གྱིས་སྟོང་པའི་གཞན་དབང་དངོས་ཡོད་ན།
འདི་ཡི་ཡོད་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར། །མ་གཞན་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱུང་མི་རྒྱུ་།།ཨ་ཨ།
དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་སྟོང་བར་གྲུབ་མ་ཡིན།།

དེ་ལྟར་གྱི་རྩོམ་མེད་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་ནས། དེ་ནི་གྱི་རྩོམ་མེད་
པས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་ཅམ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པའི་
ཕྱིར་བཤད་པ། གལ་ཏེ་གྱི་རྩོམ་གྱི་གཞུང་བ་མེད་པས་དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་འཛིན་པ་ཉིད་དང་
བྲལ་ཞིང་། གཞུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་པ་གཉིས་གྱིས་སྟོང་པའི་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་ཡོད་ན།
གཞན་དབང་འདི་ཡི་ཡོད་པ་དེ་ཁྱོད་གྱི་ཤེས་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞེས་དྲི་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་
ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་འཛིན་པར་ནི་མི་འཐད་དེ། རང་ལ་རང་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པ་
འགལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་རལ་གྱི་འཛིན་དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་ཉིད་མི་གཅོད་ལ། སོར་སོའི་རྩོམ་དེ་ཉིད་
གྱིས་དེ་ཉིད་ལ་མི་རིག་ཅིང་། ལེགས་པར་བསྐྱབས་པའི་གཡེར་ཞིང་ཡང་ཟོར་ཅན་གྱིས་ཀྱང་རང་གི་
ཐུག་པ་ལ་ཞོན་པར་མི་རྣམས་ཤིང་། མེས་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་སྲིག་ལ། མིག་གིས་རང་གི་བདག་ཉིད་
ལ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་བཤད་པའི་

གཞན་གྱི་ལུགས་ཁྱད་པར་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཤེས་པ་དེ་ནི་རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤེས་
པས་ཀྱང་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་
འབྲས་པའི་གནས་ཀྱང་མ་ཐོབ་བའི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་རིག་པ་དོན་གཞན་ཅིག་རྣམ་པར་རིག་པའི་
སྣང་ཡུལ་ཡིན་ན་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སེམས་ཙམ་གྱི་གཞུང་
ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་བྱས་ན་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
མེད་ལ། ཤེས་པས་མ་བརྒྱུད་པར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་དབུ་མ་པས་སྒྲུབ་པ་ན།
སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་ཡང་ཤེས་པ་དོན་གཞན་གྱིས་མི་འཛིན་ཀྱང་རང་རིག་ནི་ཡོད་དོ། །དེའི་
ཕྱིར་རང་རིག་ཁོན་ས་གཞན་དབང་དེ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ཡོད་དོ་ཞེན། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མྱོང་
པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

འདིར་སེམས་ཙམ་པས་རང་རིག་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཁས་སྒྲུངས་པའི་ཕྱོགས་སུ་མའི་ཁུངས་ཅུང་
ཟད་བཤད་ན། རྟོག་གི་འབར་བ་ལས། སེམས་ཙམ་པས་རྣམ་ཤེས་ནི་གཉིས་སུ་སྒྲུང་སྟེ། རང་སྣང་
བ་དང་ཡུལ་དུ་སྣང་བའོ། །ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་གྱུར་ནས། རང་
སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེན། ཞེས་པའི་ལན་དུ། ཡུལ་དུ་སྣང་ལས་གཞན་གྱུར་པའི།
སེམས་ཉིད་རི་འདྲ་བ་ཞིག་སྣང་།^{༤༧} །ཞེས་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ལས་གཞན་པ་སྟེ་དེ་དང་བྲལ་བའི་རང་
ཉིད་དུ་སྣང་བ་ནི་མ་ཐོབ་ངོ་། །ཞེས་བཤད་པས་སེམས་ཙམ་པས་ཤེས་པ་ཁན་ང་ལྟ་ལ་གཉིས་སུ་
སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཡོག་པ་དང་། དེ་འདྲ་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་རིག་པའི་རང་རིག་ཏུ་
འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ནའང་ཤེས་ངོ་དེར་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་ཐ་དད་པའི་སྣང་བ་མེད་པར་འདོད་དོ། །
བདེན་གཉིས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་རང་རིག་འགོག་པ་ན། ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ཀྱིས་དབེན་པའི་ངོ་
པོ་རིག་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པ་དང་། དེ་མེད་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་གྱི་ད་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མི་རིགས་པའི་
ཕྱིར་རོ།^{༤༨} །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་ཇུས་གཞན་གྱི་ཀྱུན་
བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་བརྒྱབས་པ་ན། ཤེས་པ་གཞན་དབང་ནི་གཉིས་སྣང་གིས་དབེན་པའི་ངོ་པོ་
རིག་པར་འབྱུང་བའི་རང་རིག་གྲུབ་ན། དེ་ནས་གཞི་དེ་གཟུང་འཛིན་ཇུས་གཞན་དུ་མེད་པ་ཤེས་ཀྱི། དེ་
ལྟར་སྟོན་དུ་གཞི་དེ་རང་རིག་གིས་མ་གྲུབ་ན། དེ་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་ཀྱུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་མི་
འབྱུང་བོ་ཞེས་བཤད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་གཞན་དབང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་རང་

རིག་གིས་གྲུབ་དགོས་པ་ལ། དེ་མི་འགྲུབ་ཅིས་པ་གསལ་གྱི་འདྲི་ཕྱིར་དེ་འདྲ་བའི་རང་རིག་པ་གསལ་པ་སྐུ་ལ་འགྱོར་བ་སོ་སོ་རང་རང་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པའི་རང་རིག་པ་གསལ་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་པ་སྐུ་རང་རང་རིག་ཅིས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་གྱི་རང་རིག་པ་གསལ་ཟེར་བ་ནི་སྒྲུབ་པོའི་གཏམ་མོ།

གཉིས་པ་(དེ་འཐད་པའི་གཞན་གྱི་ཡན་དགག་པ་)ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ཡུགས་བརྗོད་པ་དང་། ཡུགས་དེ་དགག་པའོ།

དང་པོ་ནི། འདིར་ཁ་ཅིག་གིས་ཏེ་སེམས་ཙམ་པས་མདོ་སྡེ་བའི་ཚྭ་གསལ་ཁས་སྒྲུབ་སྐུ་ལ་རང་རིག་བརྒྱབ་པའི་ཕྱིར། རི་ལྟར་མེ་ནི་སྒྲིམ་པ་ཉིད་ན་རང་དང་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་རིམ་གྱིས་གཉིས་སུ་གསལ་བ་ལ་མི་འཇུག་པར་ཅིག་ཅར་གསལ་བར་བྱེད་ལ། བུམ་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་སྒྲུབ་རང་ལ་དམིགས་པ་དང་། དེའི་དོན་བུམ་པ་ལ་དམིགས་པ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་སྒྲུབ་པ་ན་སོ་སོར་རིམ་གྱིས་གཉིས་སུ་མི་འཇུག་པར་རང་དང་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་རིག་པར་བྱེད་དོ། དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་པ་ནི་ཡོད་པ་ཁོ་མོ། ཁང་ཞིག་རང་རིག་མི་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་ངེས་པར་རང་རིག་ཁས་སྒྲུབ་དགོས་ཏེ། དེ་ཁས་མི་ལེན་ན་སྐར་དོན་འདི་མཐོང་འོ་ཞེས་དུས་ཕྱིས་ཡུལ་དྲན་པ་དང་། སྐར་ངས་མཐོང་འོ་སྐུ་དུ་ཡུལ་གྱི་ཉམས་སུ་སྤོང་བ་ཡུལ་ཅན་དྲན་པར་མི་འགྱུར་འོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། སྐར་ཉམས་སུ་མཐོང་བ་ལ་དྲན་པ་སྒྲུབ་མི་སྤྱིད་པས་དྲན་པ་ནི་སྐར་གྱི་ཉམས་སུ་སྤོང་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ན། ཁྱོད་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ལྟར་ན་སྐར་གྱི་སྤོང་འཛིན་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་ཡང་རང་དུས་སུ་ཉམས་སུ་མཐོང་བས། སྤྱིས་ཀྱི་དྲན་པ་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་པོ། འདིས་ནི་སྐར་གྱི་སྤོང་འཛིན་དེ་ལ་སྤོང་བ་ཡོད་པར་སྤྱིས་དེ་དྲན་པའི་དྲགས་ལས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྐར་གྱི་སྤོང་འཛིན་ལ་རང་སྤོང་བའི་རང་རིག་ཡོད་དེ་ཞེས་སྒྲུབ་ན་ནི། གཞན་ལ་གྲུབ་པའི་དཔེ་མི་རྟོད་པས་དེ་ལྟར་མི་སྒྲུབ་པོ། སྤོང་འཛིན་ལ་སྤོང་བ་ཡོད་པར་གྲུབ་ན་ནི། དེའི་སྤོང་བ་ལ་རང་གིས་དང་གཞན་གྱིས་སྤོང་བ་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་བཅད་ནས་དང་པོ་ཁྱོད་ལ་མི་རུང་ལ། གཉིས་པ་རང་ཡུགས་གྱིས་བཀག་པ་ན་སྤོང་བའི་ཁུབ་བྱེད་ཁོགས་པ་ན། སྤོང་བ་ཙམ་ཡང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་འོ་ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དྲག་གོས་ཡིན་འོ།

སྤོང་འཛིན་དེ་རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་སྤོང་བར་མི་རིགས་ཏེ། དེ་རིགས་ན་

གཞོན་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ཐུག་མེད་དུ་བཤམ་བ་ནི། རྩོན་པོ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ཤེས་པ་དེ་རང་གི་
 མཚུགས་གསུམ་ལྟར་བའི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་ན། དེ་ལ་དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་
 དོན་གཞན་དགོས་སམ་མི་དགོས། མི་དགོས་ན་ཤེས་པ་སྡུ་མ་ལ་ཡང་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ལ།
 དགོས་ན་དེ་ལ་ཡང་གཞན་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པའི་སྒྲིན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཐུག་མེད་དུ་སོང་ན་ནི་སྒྲི་
 འཛིན་དང་པོ་ལ་སྒྲིབ་བ་མི་འགྲུབ་པའི་སྒྲིན་ཡོད་དོ། །གཉིས་པ་ཡུལ་གཞན་ཡོངས་སུ་མི་གཅོད་པར་
 བཤམ་བ་ནི། ཤེས་པ་སྡུ་མ་བྱི་མས་གཅོད་ན་ནི་གཟུགས་སྒྲུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གཞན་མི་གཅོད་པ་
 དང་། དེ་ལ་མི་འཕོ་བར་འགྱུར་དེ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱན་ལུགས་ཏེ་རྒྱ་པ་མཐའ་དག་ཤེས་པ་སྡུ་མ་
 གཞན་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ནི་བྱུང་པ་མ་ངེས་པ་མིན་དེ། ཤེས་པ་སྡུ་མ་སྡུ་མ་ཤེས་པ་
 བྱི་མ་བྱི་མས་ཡོངས་སུ་གཅོད་ན། སྡུ་མ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་བྱི་མ་དེ་སྒྲེད་གོས་ལ། དེའི་ཆོ་ནང་
 གི་ཡན་ལག་གི་ཉེ་བའི་གཟུང་དོན་བོར་ནས། རིང་བའི་བྱི་རོལ་ལ་མི་འཇུག་པའི་བྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་
 རྩོ་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཤེས་སྡུ་མ་གཅོད་པའི་རྩོ་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཤེས་བྱི་མ་དང་སྒྲིན་པོ་གཅོད་པའི་རྩོ་འཛིན་
 གྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་སྒྲེད་པས། ཡུལ་གཞན་ལ་མི་འཕོ་བའི་སྒྲིན་མེད་དོ་སྒྲུམ་ན། དེ་ལྟར་
 བ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་རྣམས་ཐ་དང་པ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱད་ལ་སྒྲེད་
 བར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱད་གཅིག་པ་སྒྲེད་ེ་ེ་བའོ་ཞེས་
 གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ།

འདིར་འགྲེལ་པ་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུད་པ་ལའི་འདབ་མ་བརྒྱ་འཕྲིགས་པ་ལྟར། རིམ་
 གྱིས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུར་མཛོན་པ་ཡིན་ནོ།^{༤༩} །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་འགྲེལ་
 པ་བཤད་ཀྱིས། གར་མ་ཐན་གྱི་ཁང་པར་ཞུགས་པ་ན་གར་མ་ཐན་གྱི་གདོང་དང་སྒྲུ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་ལྟ་
 ཅིག་ཅར་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་ཅིག་ཅར་དུ་ཤེས་པ་མི་སྒྲེད་ཞེས་པའི་ལན་དུ། ཡུལ་ལྟ་འཛིན་པའི་
 རྣམ་ཤེས་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང་འཇུག་པ་སྒྲུར་བས་ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲེད་པར་མཛོན་པ་ཡིན་ནོ།^{༥༠} །
 ཞེས་འཆད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་དེ། རང་རིག་རྒྱུ་པ་པའི་མདོ་སྡེ་པ་དང་སེམས་ཅམ་པས་ནི་སེམས་
 ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱད་ེ་ེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་
 རྣམས་རིགས་མཐུན་པ་ཉིད་ལས། རྣམ་པ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན།^{༥༡} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྣམ་
 ཤེས་རིགས་མཐུན་ཅིག་ཅར་དུ་གང་ཟག་གཅིག་ལ་མི་སྒྲེད་པ་ལ་འདོད་ཀྱི། རིགས་མི་མཐུན་གྱི་རྣམ་

ཤེས་ཅིག་ཅུ་དུ་མི་སྒྲེ་བ་ལ་འདོད་པ་གཏན་མིན་པའི་བྱིར་རོ། །པོད་མང་པོས་ཟེ་འོག་ལ་ལྷ་པའི་ཆོ་
དཀར་དམར་སོགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅུ་སྒྲེ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པའི་ལན་དུ། ཤེས་པ་
དེ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང་ཅིག་ཅུ་སྒྲེ་བར་སྒྲུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བས་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་རྒྱ་དེ་རེ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གཙོ་བོའི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་ལ་དགོངས་པ་ཡང་མ་
ཤེས་ཤིང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་གིས་ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་འཛིན་པ་ཡང་མ་ཤེས་པར། ཁྱོ་བོ་
འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་སྒྲུང་དོ།

དེས་ན་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་ཅིག་ཅུ་སྒྲེ་བར་བརྟན་པའི་ལན་དུ། དེ་རྣམས་འཇུག་པ་
སྒྲུར་བས་རིམ་གྱིས་སྒྲེ་ཡང་ཅིག་ཅུ་སྒྲེ་བར་མངོན་ཞེས་འཆད་དགོས་པ་འདྲ་བ་ཞིག་སྒྲུང་ཡང་རང་
རིག་སྒྲུབ་མཁན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཇུག་པ་སྒྲུར་བ་ཅིག་ཅུ་སྒྲེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་
དུ་བཀག་པས་ན།^{༡༡} གཞུང་འདི་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་སུ་འཛོག་དཀའ་བར་སྒྲུང་སྟེ་པལ་ཆེར་རྒྱ་དཔེ་
མ་དག་པའི་སྒྲིན་ཡིན་ནམ་འོན་ཀྱང་སྒྲོ་གོས་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱེད་པར་བྱའོ། །དེའི་བྱིར་བྱུག་
པ་མེད་པའི་དང་། ལུལ་གཞན་མི་གཙོད་པའི་སྒྲིན་སྒྲུང་པའི་བྱིར་། གདོན་མི་ཟུང་བར་རང་རིག་ལས་
བྱུང་དགོས་སོ། །དེའི་བྱིར་ལུལ་དང་ལུལ་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་པ་བྱིས་སྒྲེས་པ་ལས། ལྷར་སྒྲིན་པོ་མཐོང་
པའི་ཆོ་ལུལ་སྒྲུང་བ་དང་ལུལ་ཅན་སྒྲུང་བ་ཡོད་པར་དཔོག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྷར་རང་སྒྲུང་པའི་རང་
རིག་ཡོད་ན་ཡང་གཞན་དབང་ཡོད་པར་རང་རིག་དེས་འགྲུབ་པས། འདི་ནི་ཡོད་པར་གང་གིས་ཤེས་
པར་འགྱུར། །ཞེས་དབུ་མ་པས་དྲིས་པ་ལ་ལན་འདི་ཉི་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲུའོ།

གཉིས་པ་(ལུགས་དེ་དགག་པ)ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དངོས། རང་ལུགས་པ་
རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྒྲེ་བའི་རྒྱལ། དེ་ལྷར་བཀག་པ་ལ་ཚོད་པ་སྒྲུང་བའོ། །དང་པོ་ནི།

གལ་ཏེ་ཕྱི་དུས་དྲན་པ་ལས་འབྱུང་ན། །མ་གྲུབ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བྱིར་བཞིན་པ་ཡི།
མ་གྲུབ་འདི་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་མིན།^{༡༢} །རང་རིག་པ་ནི་གྲུབ་ལ་རག་མོད་ཀྱི།
དེ་ལྷ་འང་དྲན་པའི་དྲན་པ་རིགས་མིན་ཏེ། །གཞན་བྱིར་མ་ཤེས་རྒྱུ་ལ་སྒྲེས་པ་བཞིན།
གཏན་ཆོག་མེད་པའི་ཉི་ཁྱེད་པར་དག་ཀྱང་འཛོམས།^{༡༣}

གལ་ཏེ་རྩལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱིས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་དུན་པ་
ལས། དུན་ཡུལ་གྱི་ཤེས་པ་སྒྲུབ་པ་རང་རིག་པར་འགྱུར་ན། བྱིར་སྐྱོལ་ལ་རང་རིག་པ་གྲུབ་པ་བསྐྱུབ་
པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ། བརྗོད་པ་ཡི་དུན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་མ་གྲུབ་པ་འདི་ནི། རང་རིག་སྐྱུབ་
པར་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། སྐྱེ་མི་རྟག་པར་སྐྱུབ་པ་ལ་མིག་གི་གསུང་བྱ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་
སྟེན་ཀྱི་དབང་དུ་ཡིན་ན་ནི་རང་རིག་པའི་འབྲས་བུའི་དུན་པ་མེད་དོ། །ཅིའི་བྱིར་ཞེན། གལ་ཏེ་འདིར་
མེ་གྲུབ་ན་དུ་བ་དེའི་འབྲས་བུར་ཤེས་པར་འཇུག་པ་བཞིན་དུ། རང་རིག་གྲུབ་ན་དེ་ལས་དུན་པ་འབྱུང་
པའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་ན། དུན་པ་ལས་རང་རིག་ཡོད་པར་ངེས་པར་འཇུག་པ་ཞིག་ན། རང་རིག་དེ་ད་
དུང་དུ་ཡང་བྱིར་སྐྱོལ་ལ་མ་གྲུབ་པས། རང་རིག་གི་འབྲས་བུ་རང་རིག་མེད་པར་མི་འབྱུང་བའི་དུན་པ་
གལ་ཡོད། འབྲེལ་པ་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པའི་དཔེ་ནི། རྩ་ཙམ་དང་མེ་ཙམ་མཐོང་བ་ལས་ནོར་ལུ་རྩ་
ཤེལ་དང་མེ་ཤེལ་དཔོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་མེད་པར་ཡང་ཆར་ལ་སོགས་པ་དང་། གཙུབ་
ཤིང་གཙུབ་པ་སོགས་ལས་རྩ་དང་མེ་དག་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་རང་རིག་མེད་
པར་དུན་པ་རྩེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ནི་འཆད་པར་འཇུག་རོ། །དགག་པ་འདི་ལ་ལན་དུ་དུན་པ་དང་རག་རིག་
མེ་དུ་བཞིན་དུ་རྩུ་འབྲས་སུ་བསྐྱུབས་པའི་སྐོར་ན། དུན་པས་རང་རིག་དཔོག་པ་མིན་གྱི། སྐར་བཤད་
པ་ལྟར་དུན་པས་སྐར་གྱི་ཤེས་པ་ལ་ཚུང་བ་ཡོད་པར་དཔོག་ལ། དེ་ལ་རང་གིས་དང་གཞན་གྱིས་ཚུང་
བ་གཉིས་སུ་བཅད་ནས་བཀག་པ་ན། རང་གིས་རང་ཚུང་བ་འགྲུབ་པ་ཞེས་སྒྲུ་མོད་ཀྱང་ཤེས་པས་
རིག་པ་ལ་མདོ་སྟེ་བ་དང་མེས་ཚམ་པས་བཞག་པ་དེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་མ་ཚོན་པའི་བྱིར་ཏེ། མར་
མེས་རང་གིས་རང་གསལ་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་། དེ་ལ་གསལ་བ་མི་ལྟོག་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་པས་ལྟོགས་
སྒྲུ་མས་འདོད་པ་ལྟར་དུ་རང་གིས་རང་ཚུང་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་དེ་ལ་ཚུང་བ་ཙམ་མི་ལྟོག་པའི་བྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་མར་མེས་རང་གི་རང་གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན་དེ་ལྟ་ན་ལུན་པས་རང་གིས་རང་སྐྱིབ་
པར་འཇུག་ལ། དེ་འདོད་ན་ལུན་ཁུང་དུ་བུམ་པ་མི་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། ལུན་པ་ཡང་མི་མཐོང་བར་
འཇུག་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་ཤེལ་ས། མར་མེ་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། །གལ་ཏེ་སྐར་བར་བྱེད་ཀྱར་ན།
ལུན་པ་འང་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། །སྐྱིབ་པར་འཇུག་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད།^{༤༡} །ཅིས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་ནས་པར་དཔྱོད་པ་བཏང་ནས་ཀྱང་། ཤེས་པས་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་
དང་། ལུལ་རིག་པར་བྱེད་པ་ནི་གྲུབ་ལ་རག་མོད་ཀྱི་སྟེ་གྲུབ་ཏུ་ལྷག་ཀྱང་། དུན་པའི་ཤེས་པས་ལུལ་

དང་ཡུལ་ཅན་དེ་དག་དྲན་པ་ནི་རིགས་པ་མིན་ཏེ། བྱིས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་དང་སྤར་གྱི་ཡུལ་ཚོང་གི་ཤེས་པ་
གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་དུ་བྱེད་ཀྱིས་ལས་སྒྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་བྱམས་
པའི་ཤེས་པའི་རང་རིག་པ་དང་ཡུལ་ཚོང་བཞི། སྤར་ཉམས་སུ་མ་ཚོང་བས་ཉེར་སྤར་གྱི་ཤེས་པས་དྲན་
པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྤར་མ་ཤེས་པ་སྟེ་མ་ཚོང་བའི་རྒྱུད་ལ་སྟེས་པ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། རང་གི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དུས་བྱིས་འབྱུང་བས་
ཀྱང་ཤེས་པ་དང་དོན་དག་ཉམས་སུ་མ་ཚོང་བའི་བྱིར་དྲན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་རྒྱུད་གཅིག་
གཏོགས་པ་རྣམས་ལ་རྒྱ་དང་འབྲས་སུའི་དངོས་པོ་གནས་པའི་བྱིར་དྲན་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་སྟེ་མ་དུ་
སེམས་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་གང་གི་བྱིར་རང་མཚན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་གཏན་ཆེགས་
འདིས་ནི། རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང་རྒྱ་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པར་དེ་དག་ཀྱང་ཉེ་བར་
འཛོམས་པར་བྱེད་དེ། འདི་ནི་སྤར་བྱམས་པ་ཉེར་སྤར་ལ་བརྟེན་ཞེས་པའི་སྤར་པས་སྤྱུས་པར་བཤད་
ཟིན་ཏོ།།

གཉིས་པ་(རང་སྟགས་ལ་རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྟེ་པའི་རྒྱུལ་)ལ་གཉིས། གཞུང་འདི་ཉིད་ནས་
བཤད་པའི་ལུགས་དང་། གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་པའི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི།

གང་བྱིར་གང་གིས་ཡུལ་ཚོང་གྱུར་དེ་ལས། དྲན་པ་འདི་གཞན་ང་ལ་ཡོད་མིན་པ།

དེ་བྱིར་ང་ཡིས་མཐོང་སྟེ་མ་དྲུང་འགྱུར་ཏེ། །འདི་ཡང་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྟངས་ལྟགས་ཡིན།། ལ།

གལ་ཏེ་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ཚྭོད་ཀྱི་ལྟར་ན་དྲན་པ་སྟེ་ལུགས་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེན། གང་གི་
བྱིར་སྤར་གྱི་ཤེས་པ་གང་གིས་ཡུལ་ཚོང་བར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་འདི་རང་
མཚན་གྱིས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་འདི་ལུགས་ལ་རི་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ལྟར་ནི་བཤད་ཟིན་ལ། ས་ལྟག་
ལྟ་སུའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འཛིན་པ། འཛིག་རྟེན་གྱི་སྟོ་རང་
དགའ་བ་ལ་མེད་པ་ཡང་སྤར་བཤད་ཟིན་པས་སྤར་གྱི་ཡུལ་ཚོང་དང་བྱིས་ཀྱི་དྲན་པའི་རྒྱ་འབྲས་ལ་
ཡང་། འཛིག་རྟེན་པའི་སྟོ་ལྟན་སྟེས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འཛིན་པ་མེད་དོ། །དེ་
མེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སྤར་སྟོ་འཛིན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཡུལ་བྱིས་དྲན་པ་ན་འདི་ངས་སྤར་ཡང་མཐོང་
ངོ་ཞེས་ཐ་སྟངས་བྱེད་དོ། །དེའི་བྱིར་ཚོང་དྲན་གཉིས་དང་དེའི་དུས་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་ཐ་

དད་དུ་^{༡༥} འཛིན་པ་འཛིག་རྟེན་པ་རང་དགའ་བ་ལ་མེད་པར་གསལ་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རྒྱུད་གཞན་གྱི་ཚུང་བ་ལ་ཡང་རང་གི་དྲན་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཐྱིར་སྐྱར་ཡུལ་ཉམས་ཚུང་གི་ཤེས་པས་ཚུང་བ་དང་བཅད་པ་དེ། ཐྱིས་དེ་དྲན་པའི་ཤེས་པས་མ་ཚུང་བ་དང་མ་བཅད་པ་མིན་པས། འདི་སྐྱར་ཡང་ར་ཡིས་མཐོང་སྐྱམ་དུ་དྲན་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ཡང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱད་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་ལུགས་ཡིན་གྱི། ཐ་སྐྱད་བདགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཆོམ་པར་བདགས་དོན་འཚོལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དབྱད་ནས་འཛིག་པར་ནི་མི་བྱ་སྟེ། བདགས་དོན་བཅའ་ན་མི་རྟེན་པའི་བརྟུན་པའི་དོན་ཅན་ཉིད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱད་ཡིན་པའི་ཐྱིར་རོ། །

རང་འགྲེལ་ལས་རྒྱས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་རིག་དང་དྲན་པ་བཀག་པའི་འོག་ཏུ། འོན་ཏེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱད་ཀྱི་དབང་དུ་ཡིན་ན་ནི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རང་རིག་པའི་རྒྱ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་མི་སྲིད་པ་ཉིད་དོ། ^{༡༦} །ཞེས་དོན་དམ་དུ་མ་ཟད་ཐ་སྐྱད་དུ་ཡང་རང་རིག་བཀག་ལ། རང་རིག་པ་མེད་པ་དྲན་པ་རི་ལྟར་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། ^{༡༧} །ཞེས་རང་རིག་མེད་ཀྱང་ཚུང་བ་ལས་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་སྐྱབས་འདིར་སྟོན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ངས་མཐོང་སྐྱམ་དུ་དྲན་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་དང་། རྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་འདི་མཐོང་སྐྱམ་དུ་དྲན་པ་ནི་ཡུལ་དྲན་པའོ། །དེ་ཡང་སྐྱར་ང་རང་གིས་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ང་རང་གིས་དྲན་སྐྱམ་པ་ནི་དྲན་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་ཡིན་ལ། དྲན་པ་ལ་དེ་བྱུང་ན་སྐྱར་བྱམས་པ་ལྟ་བུ་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་ཚུང་བར་གསལ་ཏེ། དྲན་པ་ནི་ཚུང་བ་རི་ལྟ་བུའི་རྣམས་སུ་བྱེད་པའི་ཐྱིར་རོ་སྐྱམ་དུ་བསམས་སོ། །རང་ལུགས་ནི་འཛིག་རྟེན་ན་སྐྱར་བའི་དྲན་ཚུལ་དེ་ཁས་ལེན་ཀྱང་། དྲན་ཚུལ་དེ་ལྟར་འོང་བ་དེ་སྐྱར་གྱི་ཡུལ་ཚུང་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་རིག་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་མིན་གྱི། སྐྱར་གྱི་ཚུང་བས་བཅད་པ་དེ་ཉིད་དྲན་པས་ཀྱང་གཅོད་པའི་ཡུལ་གཅིག་པའི་དབང་གིས་བྱམས་པ་འདི་སྐྱར་ཡང་ངས་མཐོང་ཞེས་དྲན་པ་སྐྱེ་འོ། །དེས་ན་ང་རང་གིས་མཐོང་བ་ང་རང་གིས་དྲན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྐྱད་ནི་རང་གིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་ལ། དེ་ཁས་བྱུངས་ཀྱང་བཀག་པའི་རང་རིག་དང་མི་འདྲ་བ་ཡང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་གྱི་ལུགས་ཀྱིས་ཚུང་དྲན་དང་དེའི་དུས་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དུ་འཛོག་པས། ཚུང་དྲན་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་པ་དང་དེ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་འདོད་མོད་ཀྱང་དེར་འཛོག་མི་རུས་པ་ནི་སྐྱར་མང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །བྱམས་པ་འདི་ཞེས་ཟེར་ཡང་དེ་སྐད་

སྤྱི་དུས་ཀྱི་དུས་དང་། དེའི་དུས་སྤྱི་གང་ན་གནས་པའི་ཡུལ་གྱིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱམས་པ་སྤྱི་
མཐོང་སྤྱི་མི་འཛིན་པར་བྱམས་པ་ཙམ་ལ་འཛིན་པ་ནི་རང་གི་སྒོ་ལ་བཞུས་པས་ཤེས་སོ།།

གཉིས་པ་(གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་པའི་ལུགས་)ནི། རང་རིག་མེད་པར་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་ལུགས་
ཆེན་པོ་གཉིས་ཡོད་པའི་དཔལ་ལྷན་ནི་བ་ལྷའི་ལུགས་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གལ་ཏེ་རང་རིག་ཡོད་
མིན་ན། །རྣམ་ཤེས་དྲན་པར་རི་ལྷར་འཇུག།^{༩༡༢} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་རོ། །འདིའི་ཕྱོགས་སྤྱི་མི་
ལུགས་ནི་སྤྱི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་སྤྱི་མི་ཐལ་བ་དང་བསྒྲིག་པ་གཉིས་ག་
ལའང་བྱལ་བ་མེད་པའི་ལན་འདེབས་པས་རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་རི་ལྷར་ཡིན་ཞེ་ན།
འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ལས་གཞན་གཟུང་བྱའི་དངོས་པོ་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་སྒྲོས་མྱོང་བ་ན། ཡུལ་མྱོང་པའི་
ཤེས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་ཙན་དྲན་པ་འབྱུང་བར་འཇུག་རོ། །གལ་ཏེ་ཡུལ་གཞན་མྱོང་བ་ལས་ཡུལ་
ཙན་དྲན་པ་སྐྱེ་བ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཏ་ཙང་ཐལ་བར་འཇུག་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ་
ཡུལ་མྱོང་བ་ལས་ཡུལ་ཙན་དྲན་པ་སྐྱེ་བ་ན་ཤེས་པ་སྤངས་ནས་དྲན་པ་མིན་གྱི། སྤྱི་གཟུགས་འདི་
མཐོང་རོ་ཞེས་ཡུལ་ཡུལ་ཙན་གཉིས་འབྲེལ་བ་ལས་ཏེ་འབྲེལ་བར་དྲན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་དགུན་
གྱི་དུས་སྤྱི་བས་ལུས་ལ་རྒྱགས་པ་ན། བྱི་དུག་ཞུགས་ཡོད་ཀྱང་རྒྱགས་པ་མྱོང་གི་དུག་མ་མྱོང་རོ། །དེ་
ལས་དུས་ཕྱིས་འབྱུག་གི་སྒྲ་ཐོས་པ་ན་རྒྱགས་པའི་ཆོ་དུག་ཞུགས་པ་འདུག་སྐུམ་དུ་དྲན་ཀྱང་། སྤྱི་གྱི་
ཆོ་དུག་མ་མྱོང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་བྱི་བས་རྒྱགས་པ་ནི་སྤྱི་འཛིན་གྱིས་ཡུལ་མྱོང་བ་བཞིན་ནོ། །རྒྱགས་
པ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་དུག་ཞུགས་པ་ནི་ཡུལ་བཟུང་བ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ཙན་གྱི་མྱོང་བ་
དང་འདྲའོ། །དེའི་ཆོ་ཡུལ་ཙན་རང་གིས་རང་མ་མྱོང་བ་ནི། རྒྱགས་པའི་ཆོ་དུག་མ་མྱོང་བ་དང་འདྲའོ། །
ཕྱིས་རྒྱགས་པ་དྲན་པ་ནི་ཡུལ་མྱོང་བ་དྲན་པ་དང་འདྲའོ། །ཡུལ་མྱོང་དྲན་པ་ཉིད་གྱིས་སྤྱི་གྱི་ཡུལ་ཙན་
ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་མ་མྱོང་ཡང་དྲན་པ་ནི། རྒྱགས་པ་དྲན་པ་ཉིད་གྱི་མཐུས་སྤྱི་གཞུགས་པའི་དུག་མ་
མྱོང་བ་དྲན་པ་དང་འདྲའོ། །འདི་ནི་རང་རིག་མེད་པར་དྲན་པ་སྐྱེ་པའི་རིགས་པ་མཁས་པའི་དབང་
པོས་མཛད་པ་ཡུལ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་སྤྱི་ལྟེ། སྤྱོད་འཇུག་གི་བཤད་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རི་བཞིན་དུ་མ་
ཐོན་པ་འདྲའོ། །འདི་ནི་ཁྱིམ་ཕྱིས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དྲན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྱི་གྱི་རྣམ་ཤེས་དེས་
རང་གིས་རང་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་བྱལ་མ་གྱུ་བ་ཀྱི་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་པས། སྤྱོད་འཇུག་གི་
དགོངས་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་རང་རིག་འགོག་པ་མིན་ཞེས་པ་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་གཏན་མིན་ནོ།།

གསུམ་པ་(དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཚུད་པ་སྒྲང་བ་)ལ་གཉིས། མདོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་གཞན་དང་རྗེས་
དབག་ལ་ཚུད་པ་སྒྲང་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་གཞན་གྱི་ཚུད་སྒྲང་ངོ་།།

དང་པོ་ནི། འོན་རང་ལུགས་ལ་སྡོ་འཛིན་སོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་འདོད་
དགོས་ལ་དེ་ལྟ་ན། འདི་ཡི་ཡོད་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར། །མ་གཟུང་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་
རུང་། །ཞེས་གཞན་ལ་སྒྲུབ་པ་ལྟར་རང་ལ་ཡང་སྡོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྡོ་འཛིན་དེ་རང་གིས་ཡོད་པར་ཤེས་
ན་རང་རིག་ལས་སྒྲུང་དགོས་ལ། ཤེས་པ་དོན་གཞན་གྱིས་རིག་པ་ཡང་མི་འཐད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེན།
འདི་ན་གིན་ཏུ་དཀའ་པའི་གནས་སུ་འདུག་པས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དྲན་རྩལ་
དཔེར་སྒྲུངས་ཏེ་བཤད་ན་རྟོགས་སྟོན། །དེ་ལ་ཡུལ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་ཡང་དྲན་པས། ཡུལ་
ཅན་དྲན་པ་ཟུར་བ་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ་སྡོ་འཛིན་ལྟ་བུའི་ཡུལ་སྡོན་པོ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྡོན་པོ་
འཇལ་བྱེད་འགྲུབ་ཀྱི། སྡོན་པོ་འགྲུབ་རྩལ་ལས་གཞན་པའི་སྡོན་པོ་འཇལ་བྱེད་འགྲུབ་རྩལ་མི་
དགོས་སོ། །དེ་ཡང་སྡོན་པོས་སྡོ་འཛིན་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་པ་ཤར་བ་ཉིད་ཀྱིས། སྡོན་པོ་
འགྲུབ་པ་ནི་ལུགས་གཞན་དང་ཡང་འདྲའོ། །འོན་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་ནི་སྡོ་འཛིན་དེ་འགྲུབ་པ་ན་གཉིས་
སྒྲུང་དང་བྲལ་པའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་མྱོང་པའི་རང་རིག་གི་སྡོ་ནས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲ་བར་ལུགས་གཞན་དག་འདོད་ལ། འདིར་ནི་དབུ་མ་སྒྲིང་པོ་དང་བདེན་
གཉིས་ཅུ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་^{༡༥} དེ་འདྲ་པའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་མི་སྲིད་པར་བཞེད་
པས། དེ་མྱོང་པའི་རང་རིག་གིས་མི་འགྲུབ་ཀྱི། སྡོན་པོ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྡོ་འཛིན་དེ་འགྲུབ་སྟེ། དཔེར་
ན་ཡུལ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་ཡིན་གྱི། ཟུར་ཡུལ་ཅན་པོ་རང་གིས་པོ་རང་གཞན་དག་
འདོད་པ་ལྟར་མྱོང་པའི་དབང་གིས་དྲན་པ་དེ་འབྱུང་བ་མིན་པ་དང་འདྲའོ།།

དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་པ་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། ཚད་མའི་གངས་འཇུག་པ་གཞལ་བུའི་གཞན་
གྱི་དབང་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། གཞལ་བུའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་ངོ་པོ་ཡོད་པར་
རྟོན་པའི་ཚད་མ་དག་གི་རང་གི་ངོ་པོ་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་བྱིར་^{༡༦} ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །
དེ་དག་གི་དོན་ནི་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་དབང་གིས་འཛོག་པའི་བྱིར་
དང་། ཚད་མ་ལ་གཞལ་བུའི་རྣམ་པ་ཤར་པའི་དབང་གིས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་རང་གི་ངོ་པོ་ཡོད་
པར་འཛོག་ལ། ཙམ་གྱིས་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་དང་མདོ་སྟེ་པ་འདོད་པ་ལྟར་ཚད་མ་གཞལ་བུ་ནི་

གཉིས་པ་(མིང་ཤིས་གཞན་གྱི་ཆོད་སྒྲུང་)ནི། འོ་ན་ཡུགས་འདིས་གཞུགས་པ་རྒྱུ་དང་རྒྱ་པ་རྒྱུ་
དང་རྒྱ་པ་བཤད་པ་རྒྱ་པ་གཞུགས་དང་རྒྱ་པ་སྤྱི་མཆོད་ཐོགས་སུ་བཞག་པ་དང་། མེག་གསལ་
། རྒྱ་པ་གཉིས་ལ་ཐོགས་པ་དག་ནི་རབ་མེད་ཅན་མ་ཡིན་པ་འདི་ཤིས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་
མ་ཡིན་ལ། རབ་མེད་ཅན་ལ་ཐོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་ཁོ་ནའོ།^{༤༡} །ཞེས་
དེས་གཞུགས་རྒྱ་ལ་ཐོགས་པ་འདི་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱ་དངོས་མིང་དང་། དེ་དག་འཛིན་
པ་ཅན་ལ་བདགས་མིང་དུ་བརྟན་པ་འདི་རྒྱབས་སུ་རྒྱ་པ་གཉིས་སྤྱང་ཐོགས་འཛིག་རྟེན་པ་
རབ་ལ་ལྟོས་ཏེ། གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་ཡོད་ཀྱང་། རང་གི་ཡུགས་ལ་ནི་
ཤིས་སྤྱང་ཐོགས་ཀྱང་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་མངོན་ཡུལ་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་
འདི་ཤིས་པ་འཛིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་ལ་ལྟོས་པ་འདི་འཇུག་པ་འཇུག་གང་ཡིན་ཀྱང་། རང་གི་
ཀྱུང་བས་ཡུལ་ཅན་འཇུག་པོ། །འོན་ཀྱང་རང་མིག་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་གཞི་དུ་སྤྱི་ཡོད་ཤིས་
དང་། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་རྣམས་ཡོད་པར་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་རྣམས་ལ་རང་གི་གཞལ་བྱ་
ས་ཡུལ་ཅན་གྱུ་པ་མེད་པ་འདི་ཕྱིར་འོ་ཞེན། འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་ཡུགས་འདིས་རྣམ་

ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དང་པའི་རྣམ་ཤེས་མི་བཞེད་པས། དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་དང་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཅམ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ལས་ནི་མེད་དོ། །ཚད་མ་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། མངོན་རྫེས་གཉིས་དང་ལུང་གི་ཚད་མ་དང་ཉེར་འཇལ་ལམ་དཔེས་འཇལ་པའི་ཚད་མ་བཞི་^{༤༥} བཤད་པ་ནི་ཅོད་རྒྱུ་གཙ་འགྲེལ་^{༤༦} ལ་བརྟེན་པའོ། །ཚད་མ་ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་རྫེས་དཔག་ཏུ་འདུལ་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པས་གོ་བར་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་གྱི་རྫེས་སུ་དཔག་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཡོད་དོ། ^{༤༧} །ཞེས་གསུངས་སོ།

མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་ལུགས་གཞན་ནས་བཞི་བཤད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་བཀག་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡང་ཚད་མ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་མི་བཞེད་དེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཚོས་མངོན་པ་ནས་གཞུགས་སོགས་ལཱ་རེ་ཤིང་དབང་པོ་དང་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་གཅིག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ནི་ལུལ་གྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་གང་དང་པོར་སྟེ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི་དངོས་སུ་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་རྟོག་ཅིང་སྟེ་བཞ། དེས་ཀྱང་དོན་དེ་རྣམ་པར་ཤེས་སོ་ཞེས་ཉེ་བར་འདོགས་སོ། ^{༤༨} །ཞེས་དང་པོ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་དོན་དེ་དངོས་སུ་རིག་ལ། ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རིག་གི་དབང་ཤེས་བཞིན་དུ་དངོས་སུ་མི་རིག་པར་གསུངས་ཤིང་དྲན་པར་ཡང་གསུངས་སོ།

ཡང་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། གཞུགས་དང་སྒྲུལ་སོགས་པ་བཞིན་དབང་པོའི་སྟོན་མོངས་སུ་བཅད་པར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ^{༤༩} །ཞེས་གསུངས་པས་མངོན་གྱིར་དུ་འཇལ་བ་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཞུགས་སོགས་གཅོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཚོར་བ་བདེ་སྤྱད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ནང་དུ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་གིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གཉིས་གསུངས་སོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་མ་ནི་གཞི་དུས་ནས་ཀྱང་ཁས་བླང་དགོས་ལ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་བཞི་ལས་མང་བ་འདིར་ཡང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མར་གཞག་ཏུ་མི་རུང་བས། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་བཞག་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནི་ཚད་མ་བ་དང་མི་མཐུན་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་

སུམ་ཚད་མ་མི་འདོད་པ་ནི་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚོར་བ་ཞེས་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚིག་
ཡིན་པས་གང་ཟག་འདིས་ཚོར་བ་དང་། བྱེད་པ་འདིས་ཚོར་བ་དང་། འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ཚོར་བ་ཞེས་པ་
གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །དེའི་གཉིས་པ་ནི་ཚད་མ་སྟེ་མེས་པ་བྱུང་ཚོར་བའོ། །གསུམ་པ་ནི་གཞལ་བྱ་སྟེ་
བདེ་བ་དང་སྟག་བསྐལ་དང་བཏང་སྟོམས་སོ། །འདི་ཡང་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་དབང་ཤེས་
ཀྱི་ཚོར་བ་གསུམ་གྱིས་གཟུགས་སྒྲུ་ལོགས་ཡོངས་སུ་གཙོད་དེ། དེའི་འགྲུབ་ཚུལ་ནི་སྒར་བཤད་པ་
བཞིན་ནོ། །འོན་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཚོར་བས་བདེ་སྟག་ལོགས་མངོན་གྱུར་དུ་གཙོད་ན་རང་རིག་ཏུ་མི་འགྱུར་
རམ་སྟེ་མ་ན། རྒྱུན་མེད་དེ་བཀག་པའི་རང་རིག་ནི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་རིག་བྱ་དང་རིག་
བྱེད་ཐ་དད་པར་སྒྲུབ་པ་རྒྱབ་པའི་འཛིན་ཆུམ་ཡན་གར་བ་ཡིན་ཞིང་། འདིར་ནི་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བ་བྱུང་
པར་ཅན་ཚོར་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་མདོ་སྟེར་གསུངས་ལ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྒྲུབ་ལས་ཀྱང་བདེ་བ་དང་
སྟག་བསྐལ་ཉམས་སུ་སྒྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་བྱིར། སྒྱུར་བྱུང་སྒྱུར་བྱེད་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་
བྱིར་ན་བྱོགས་སྒྲུ་མའི་རང་རིག་དང་མི་གཅིག་གོ། །དེའི་བྱིར་བདེ་བ་ལོགས་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བས་གྲུབ་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཚོར་བ་གྲུབ་བོ།

ཡིད་ཤེས་ཀྱི་དོར་གེར་རུས་གསལ་སྒྲུབ་ལོགས་ཚོས་ཀྱི་སྟེ་མཚན་པའི་གཟུགས་སྒྲུབ་པ་ན།
ཡིད་ཤེས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒྲོ་ནས་དེས་དེ་རྣམས་གྲུབ་པ་ན་དེ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་
འགྲུབ་པ་ནི་སྒར་དང་འདྲ་སྟེ། ཡུལ་དེ་རྣམས་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའོ། །བདག་འཛིན་
གཉིས་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་རི་ལྟར་འགྲུབ་པ་ནི། ཚིག་གསལ་ལས། གལ་ཏེ་མཚན་
གཞིའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་སྟེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་
མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་གློག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བྱིར་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ་^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་མཚན་གཞི་དང་མཚན་བྱ་གཉིས་སྒྲུབ་དོད་གཅིག་པས་ལོ་རྩུབ་ཁ་ཅིག་གིས་
མཚན་གཞིར་བསྒྱུར། ཁ་ཅིག་གིས་མཚན་བྱར་བསྒྱུར་རོ། །དེས་ན་འདིས་མཚན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་
ཉིད་དང་། འདི་མཚན་པར་བྱ་བའི་མཚན་གཞི་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བར་བཤད་
པ་ནི། ཚད་མ་བཞེར་བྱས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པས་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་སྟོན་པ་ཡང་མིན་ལ། འདི་ཉིད་ཀྱི་མཐུག་ཐོགས་སུ་གློག་ཏུ་

གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟགས་པར་བྱ་བ་ལ་མི་ལུ་ཡུལ་བ་ལས་སྒྲེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་
 པའོ།^{༤༤} །ཞེས་གསུངས་པས་རང་སྤྱི་ཐམས་ཅད་མངོན་གྱུར་ཡིན་གྱི། ལྷོག་གྱུར་མིན་པར་སྟོན་པའང་
 མིན་ནོ། །དེས་ན་རང་སྤྱི་གཉིས་གང་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ལའང་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་འབྱུང་ལ།
 སྣང་བ་དེ་ཉིད་ནི་ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་མངོན་སུམ་སྟེ་དེ་དང་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཀ་མངོན་
 སུམ་དུ་འཛོག་པ་ནི། ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དངོས་དང་། ཡུལ་ཅན་ལ་བརྟགས་ནས་འཇུག་པར་
 བཞེད་པའོ། །ཤེས་པ་གང་ལ་གང་གི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་མངོན་
 སུམ་ཡིན་ན། སྣང་བ་དེ་ཤེས་པ་དེ་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་དེ་ལ་མི་སྒྲུ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་
 །འཛིག་རྟེན་ན་མི་སྒྲུ་བའི་ཤེས་པ་ལ་ཚད་མར་གྲགས་པས་ཚད་མར་འགྱུར་བ་ཞིག་འོང་ངོ་། །དེའི་ཆོ་
 གཞལ་བྱ་སྣང་བ་དེ་ཤེས་པ་དེའི་གྲུབ་པ་ན་ཡུལ་ཅན་འགྲུབ་པ་ནི་སྣང་བ་ཞིན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་
 བདག་འཛིན་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་བདག་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་མངོན་སུམ་དུ་འཆར་ལ། དེའི་ཆོ་གཞལ་བྱ་
 སྣང་བ་མངོན་གྱུར་དེ་ཡུལ་ཅན་དེས་འགྲུབ་པ་སོགས་སྣང་དང་འདྲ་སྟེ། དེས་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་
 གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་སྣང་ཤེས་པ་རྣམས་ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་སྣང་ཡུལ་མངོན་གྱུར་གྲུབ་པར་
 འདྲ་ལ། བདག་གཉིས་དང་བདག་མེད་གཉིས་དང་། གཟུགས་སོགས་རྟག་མི་རྟག་སོགས་ལ་ཚད་
 མར་འགྲོ་མི་འགྲོའི་བྱེད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པས། སྒོ་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པའང་
 འགྲུབ་པོ། །ཡིད་ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་བཤད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་མངོན་གྱུར་དེ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཀྱི་
 མངོན་སུམ་ཚད་མར་བྱ་སྟེ། མཐའ་གཞན་ཁྱེད་པའི་ཕྱིར་འོ། །རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མར་མི་
 འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་དེ་ལ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་འོ།

མཉམ་གཞག་གི་ཤེས་པ་ཟག་པ་མེད་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ལྟ་བུ་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་དང་དེ་གཉིས་
 རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དུ་འགོ་བ་དང་། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཁ་ནང་ལྟ་ལ་གཉིས་སྣང་ལོག་ཀྱང་རིག་བྱ་རིག་
 བྱེད་དུ་འགོ་བ་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མཚུངས་ཏེ། བྱི་མ་ལ་ནི་གྲུབ་མཐས་བརྟགས་པའི་ཡུལ་
 ཡུལ་ཅན་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་རྟོག་པས་ཡིད་ཅི་ཙམ་གཏད་ཀྱང་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྣང་བ་གཉིས་
 མི་འཆར་ལ། སྣང་མ་ལ་ནི་ཡིད་གཏད་དེ་བསྟན་པ་ན་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དང་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་
 ཐ་དད་པ་ངེས་པར་འཆར་བའི་ཕྱིར་འོ། །མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རང་གི་
 གཞལ་བྱ་ཆོས་ཉིད་གྲུབ་པ་ན། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འགྲུབ་པ་ལ། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་

སོ་སོར་སྒྲུང་བའི་གཉིས་སྒྲུང་ལོག་པ་དང་། གཞན་ལུགས་ཀྱིས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཁན་ར་ལྟ་ལ་
 གཉིས་སྒྲུང་ལོག་པའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་འདོད་པ་དང་མི་མཚུངས་པའི་བྱེད་པར་ནི་འབྲས་བུའི་
 སའི་སྒྲུབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་འདྲ་བའི་རྣམ་གཞག་སྤྱོད་མི་རང་གིས་གཞན་ལ། འདི་ཡི་
 ཡོད་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞོད་པ་བརྟེན་པ་རྩུར་ལ་བསྒྲོག་པ་ན། ཆེན་པོ་
 རྣམས་ཀྱི་ལུགས་སོ་སོ་བའི་རྣམ་གཞག་སྤྱོད་མི་ཤེས་ཤིང་། རང་གི་ལུགས་ངེས་དོན་གྱི་ལུང་གི་དོན་
 སྤྱོད་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བའི་རིགས་ལམ་སྤྱོད་ནས་འདྲེན་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས། ཁོ་བོའི་
 རྟོགས་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པས་སྒྲོན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བསྒྲོན་འདིངས་པ་ཙམ་ལ་རེ་བ་རྣམས་ལ་མི་
 དགོས་ཀྱང་། སྒྲུབ་པོ་མཁས་པ་མཛོངས་ཤིང་སྤྱོད་པའི་སྤྱོ་ཅན་རིགས་པའི་གནད་སྤྱོད་མོས་སྒྲོན་ཡོན་སོ་
 སོར་འབྱེད་པའི་ལམ་མ་མཛོང་བར་ཡིད་མི་ཆེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བསམས་ནས། བདག་གིས་
 ལུགས་དམ་པ་འདི་སྒྲོན་མེད་པར་འཛོག་པའི་རྟོགས་འདིའི་སྒོ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།

འོན་ངས་སྒྲོན་པོ་མཛོང་ངོ་ཞེས་དྲན་པའི་ང་ནི་གང་ཟག་ཡིན་ལ། སྤྱོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་དང་
 དེ་གཉིས་འགལ་བས་དེ་ལྟར་དྲན་པ་དེ་སྤྱོ་འཛིན་དྲན་པར་རི་ལྟར་འགྱུར་སྒྲུལ་ན། སྤྱོ་འཛིན་གྱི་མིག་
 ཤེས་དང་སྤྱོན་པོ་མཛོང་མཁན་གྱི་གང་ཟག་གཉིས་འགལ་ཡང་། ཤེས་པ་དེས་སྤྱོན་པོ་མཛོང་བ་ལ་
 བརྟེན་ནས་ངས་མཛོང་ངོ་ཞེས་འཛོག་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ་སྤྱོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པས་སྤྱོན་པོ་མཛོང་
 བ་དྲན་པ་ལས་བརྟེན་ནས་ངས་སྤྱོན་པོ་མཛོང་ངོ་ཞེས་གང་ཟག་དྲན་པ་དེས་སྤྱོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་
 དྲན་པ་ཡང་ཅི་ཞིག་འགལ།

གསུམ་པ་(རིགས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རང་རིག་མི་འཐད་པར་བརྟན་པ་)ནི།
 དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་དབང་གང་གིས་འཛིན་པར་འགྱུར།
 བྱེད་པོ་ལས་དང་བྱ་བ་གཅིག་མིན་པས། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་འཛིན་པར་རིགས་མ་ཡིན།།^[༥]

གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་
 གཞན་དབང་ཤེས་པ་གང་གིས་འཛིན་པར་འགྱུར། ཤིང་གཅོད་པའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། བཅད་པའི་ལས་
 སུབ་པ་ཤིང་དང་། ཤིང་གཅོད་པའི་བྱ་བ་གསུམ་གཅིག་མིན་པས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་འཛིན་པར་
 རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་གཞོད་པ་འབབ་རྩུལ་ནི་བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས་ཤེས་པའི་བདག་

ཉིད་ལ་ནི། རྩལ་ཕྱ་རབ་དག་དང་གཉིས་པོ་མེད་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མི་སྣང་ངོ་། མི་སྣང་བ་ལ་ནི་ཐ་
སྣང་མེད་དོ།^{༤༩} །ཞེས་པ་གསལ་ཏེ། ལྷར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཤེས་པ་ཁན་ང་ལྟ་ལ་གཉིས་སྣང་མེད་
པའི་མྱོང་ཙམ་ཁོ་རང་གི་རིག་བྱ་དང་། ཁོ་རང་དེའི་རིག་བྱེད་དུ་འཛོག་པ་ལ་དེ་ལ་རི་ཙམ་གཏད་ཀྱང་
རྟོག་པ་ལ་ཡང་རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་གཉིས་སུ་མི་སྣང་བ་དེ་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གྱི་བྱ་བྱེད་འཛོག་ན།
བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དང་བྱ་བ་གཞན་ཡང་གཅིག་ཏུ་ཉ་ཙང་ཐལ་བ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སློབ་
དཔོན་ཆེན་པོ་ཡེ་ཤེས་སྣྡིང་པོ་ནི། སེམས་ཙམ་པའི་རང་རིག་དང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་རྩལ་ཆ་མེད་གཉིས་
ཡོད་མེད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་མཚུངས་པར་བཞེད་དེ། རྩལ་ཆ་མེད་ལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་གནོད་པ་ནི་
དགོས་ལ། དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ན་ཕྱོགས་གྱི་ཆ་བཅས་མིན་པ་འཆར་ས་མེད་དོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་གྱི་
རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དང་ཕྱོགས་གྱི་ཆ་མེད་ནི་གྲུབ་མཐས་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་གོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་
སྣང་ཡང་མ་དེས་པ་ཡིན་པ་ཡང་བཀག་སྡེ། བདེན་གཉིས་རང་འབྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་སྣང་བ་བཞིན་དུ་
ཡང་དེ་དེས་པར་མི་ཐེན་སྣམ་ན། དེས་ན་ཅི་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ཐ་སྣང་མེད་དོ། །སྣང་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ཡིད་
ཆེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མནའ་རྒྱ་བརྒྱུང་དགོས་སོ།^{༥༠} །ཞེས་སྣང་བ་ལ་ཡང་རྒྱུ་བྱེད་མནའ་ཙམ་དུ་
ཟད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་གསུངས་པའི་རིགས་པས་ཀྱང་རང་རིག་མི་
རིགས་ཏེ། རི་ལྟར་རལ་གྱིས་རང་གི་སོ། །གཙོད་བར་མི་བྱེད་སོར་མོས་ནི། །རང་ལ་རིག་པར་མི་བྱེད་
ལྟར། །རང་རིག་སེམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ།^{༥༡} །ཞེས་གསུངས་སོ།

བཞི་པ་(གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མོ་གཤམ་བྱ་དང་མཚུངས་པར་བརྟན་པ་)ནི།

གལ་ཏེ་སྡེ་བ་མེད་ཅིང་མ་ཤེས་པའི། །བདག་ཅན་གཞན་དབང་ངོ་བོའི་དངོས་ཡོད་ན།

གང་གིས་ན་འདི་ཡོད་པ་མི་རིགས་པ། །གཞན་ལ་མོ་གཤམ་བྱས་གནོད་ཅི་ཞིག་བསྐྱུལ།།^{༥༢}

གཞན་དབང་བདག་དང་གཞན་ལས་མི་སྡེ་བར་ནི་ལྷར་བསྟན་ཐེན་ལ། དེ་འཇལ་བའི་
རང་རིག་ཀྱང་མེད་པར་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་བརྟན་པས། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྡེ་བ་མེད་ཅིང་ཆད་མས་
མ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གཞན་དབང་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་ན། ཟུ་མཚན་
གང་གིས་ན་འདི་ཡོད་པར་མི་རིགས་པ་གཞན་ཏེ་སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱས་གནོད་པ་
ཅི་ཞིག་བསྐྱུལ་ནས་དེ་ཡོད་པར་མི་འདོད་དེ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། འདི་ལྟར་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་

ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོམ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ཤིང་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལུལ་དུ་གྱུར་པ། བརྗོད་
དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས་འདི་ཡང་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་གྱིས་ཤིག།

སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ལས་ཉམས་པར་བསྟན་པ་ནི།

གཉིས་པ་(སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ལས་ཉམས་པར་བསྟན་པ་)ནི།

གང་ཆོག་ཞན་དཔང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། །ཀླན་རྫོབ་པ་ཡི་རྒྱུར་ནི་གང་ཞིག་འགྱུར་།།

གཞན་གྱི་ལྷ་ར་ན་རྩ་ལ་ཆགས་པ་ཡིས། །འཛིག་རྟེན་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཀླན་གྱང་བརྒྱག།^[24]

གང་ཡང་དངོས་པོ་བརྟགས་པར་ཡོད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་སྒྲུམ་བ་དེ་ཡང་གཞན་
དཔང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་རིགས་པ་ཞིག་ན། གང་གི་ཆོག་ཞན་དཔང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅུང་
ཟད་གྱང་ཡོད་པ་མིན་ན། ཐ་སྙད་ཀླན་རྫོབ་པའི་འབྲུལ་པའི་རྒྱ་སྟེ་གཞི་རྩའ་སྒྲུབ་པར་ནི་གང་ཞིག་
འགྱུར་ཉེ་ཅུང་ཟད་གྱང་མེད་དོ། །དེས་ནི་གཞན་དཔང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པས་དོན་དམ་ལས་
ཉམས་པར་བསྟན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཙམ་པ་འདི་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་
རང་གི་དོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པ་མིན་པས། གྱེ་མ་གྱི་དུད། གཞན་སེམས་ཙམ་པའི་ལྷ་ར་ན་དེས་དོན་མཐར་
སྒྲུག་པ་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྩ་ལ་མེད་པས་གཞན་དཔང་གི་རྩ་ལ་སེམས་ཙམ་པ་བདེན་པར་ཞེན་
པའི་ཆགས་པ་ཡི་སྒྲོམ་ནས། གཞན་དཔང་གི་བུམ་པ་སོ་མ་བཏང་བར། རྩལ་མིན་གྱི་དབྱེད་པ་རྒྱ་དང་
འདྲ་བ་སྒྲུགས་ནས། རང་གི་སྒྲོ་བློས་ཀྱི་རྩལ་ངན་པའི་ཕྱིར་ཉེ་རྒྱ་མཚན་གྱིས། འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་
པའི་རྣམ་གཞག་འཛིག་རྟེན་ཁོན་ལས་གྲུབ་པ་འདུག་ཅིག་སོང་ཞིག་བྱོས་ཤིག །ཅེས་པ་སོགས་དང་དེ་
བཞིན་དུ་ཕྱིའི་གཞུགས་དང་ཕྱིའི་དམིགས་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀླན་གྱང་
བརྒྱག་པ་སྟེ་འཛིག་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཙམ་པ་འདི་ལ་རྒྱད་པ་འབའ་ཞིག་སྟོན་པར་འགྱུར་
གྱི། མདོན་པར་མཐོ་བ་སྟེ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་གོ་འཕང་ནི་འཐོབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་བགག་ན་སོང་
ཞིག་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་པའི་རིགས་པས། དེ་རྣམས་ཕྱི་རོལ་ལ་འབྲེལ་བའོ། །འདིས་
ནི་ཀླན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་ཉམས་པར་བསྟན་པའོ།།

དེས་ན་རྒྱ་རྒྱུ་གི་ཡུགས་ཁོན་འི་རྗེས་སུ་འབྱར་བར་རིགས་པ་ནི།

གསུམ་པ་(དེས་ན་རྒྱ་རྒྱུ་གི་ཡུགས་ཁོན་འི་རྗེས་སུ་འབྱར་བར་རིགས་པ་)ནི།

སློབ་དཔོན་རྒྱ་རྒྱུ་ཞབས་ཀྱི་ལམ་ལས་ནི། བྱི་ལོ་རྒྱུ་ལ་ཞི་བའི་ཐབས་མེད་དོ།

དེ་དག་ཀྱང་རྫོང་དེ་ཉིད་པདེན་ལས་ཉམས། རེ་ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་འབྱུང་ཡོད་མིན།།^{༥༧}

ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་རྒྱུར་པ་དང་། རོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་སུ་རྒྱུར་པ་སྟེ།

དེ་གཉིས་རྣམ་དཔྱེ་གང་གིས་མི་གེས་པ། རེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལོག་པས་ལམ་རན་ཞུགས།།^{༥༨}

དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྟེ་དྲར་བའི་དོན་ལ་ངེས་པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་
ལས། སངས་རྒྱལ་གི་དགོངས་པར་མ་སོང་བའི་རང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་རྒྱུར་བའི་ཡུགས་ཀྱི་ལམ་
ཁོན་ར་ཞུགས་པ། སློབ་དཔོན་འབགས་པ་རྒྱ་རྒྱུ་ཞབས་ཀྱིས་སློབ་ཕྱེ་བའི་ལམ་ལས་ནི་བྱི་ལོ་རྒྱུ་
རྒྱུར་པ་ལ་ཞི་བ་ལྟར་འདས་འཐོབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མེད་དོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། འདི་ལྟར་བྱི་ལོ་
རྒྱུར་པ་དེ་དག་ནི་ཀྱང་རྫོང་གི་བདེན་པ་དང་དེ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་ངེས་པར་ཉམས་པར་
འབྱུར་ལ། བདེན་གཉིས་དེ་ལས་ཉམས་པས་ཀྱང་དེ་མ་བཏང་གི་བར་དུ་ཐར་པ་འབྱུང་པ་ཡོད་པ་
མིན་ནོ། །ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བདེན་གཉིས་ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་མི་འབྱུང་ཅེན། ཐ་སྙད་བདེན་པའི་
རྣམ་གཞག་མ་ལོག་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ཇི་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་རྒྱུར་པ་དང་། དོན་
དམ་བདེན་པ་ཇི་བཞིན་རྟོགས་པ་ནི་རྒྱར་བཤད་པའི་ཐབས་ལས་བྱུང་བར་རྒྱུར་པ་སྟེ། བདེན་པ་དེ་གཉིས་
ཀྱི་རྣམ་དཔྱེ་གང་གིས་མི་གེས་པ་དེ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ལམ་རན་པར་ཞུགས་པའོ། །

འདི་ས་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སློན་མེད་པ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་དུ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཇི་
བཞིན་དུ་མི་རྟོག་^{༥༩}པར་བསྟན་པའོ། རེའི་ཕྱིར་རྒྱ་རྒྱུ་གིས་སློབ་ཕྱེ་བའི་ཡུགས་ཁོན་འི་རྗེས་སུ་
འབྱར་བར་བྱའོ། ཚུལ་དེ་ཉིད་མདོས་རྒྱུ་པ་ལ་དེ་ཁོན་ཉིད་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས།
འཇིག་རྟེན་མཁུར་པས་གཞན་ལ་མ་གསན་པར། བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པར་
མཛད། གང་ཞིག་ཀྱང་རྫོང་དེ་བཞིན་དོན་དམ་སྟེ། བདེན་པ་གསུམ་པ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ།^{༦༠} །
ཞེས་པས་ནི་སངས་རྒྱལ་གིས་རང་དབང་དུ་བདེན་གཉིས་བསྟན་པ་དང་གེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བདེན་
གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པར་བསྟན་ནོ། རེ་ནས། གང་གིས་བདེ་བར་གཤེགས་ལ་འགོ་བ་རྣམས། བདེ་

པའི་དོན་དུ་དང་བ་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །རྒྱལ་བས་འགོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་སྤྲད་དུ། །འཛིག་རྟེན་པན་ཕྱིར་ཀུན་
 རྫོབ་དེ་བསྟན་ནོ།^{༤༤} །ཞེས་པས་ནི་ཀུན་རྫོབ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་བསྟན་ནོ། །སེམས་ཅན་ཚོགས་
 ཀྱི་འགོ་དུག་གང་བསྟན་པ། །སེམས་ཅན་དཔུལ་དང་དུད་འགོ་ཡི་དུགས་དང་། །ལྷ་མིན་རིས་དང་མི་
 དང་ལྷ་ཡི་རྣམས། །མི་ཡི་སྐྱེས་ཀུན་རྫོབ་བདགས་པ་མཛད། །རིགས་དམའ་དེ་བཞིན་མཐོ་བའི་
 རིགས་རྣམས་དང་། །ཐུག་པོའི་བྱིས་དང་དབུལ་པོའི་བྱིས་རྣམས་དང་། །བྲན་གྱི་ཚོགས་དང་དེ་བཞིན་
 གཞོག་གི་ཚོགས། །བུད་མེད་ཚོགས་དང་སྐྱེས་པ་མ་ཞིང་དང་། །འགོ་བའི་བྱུང་པར་རྩིས་གང་ཡང་
 རུང་། །མཚུངས་མེད་ཁྱེད་གྱིས་འཛིག་རྟེན་བསྟན་མཛད་པ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མཁས་པས་
 ཐུགས་རྒྱུད་ནས། །འཛིག་རྟེན་མཁྱེན་པས་མི་ལ་དེ་བསྟན་ནོ།^{༤༥} །ཞེས་པས་ནི་ཀུན་རྫོབ་བསྟན་
 རྒྱལ་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་དགའ་བའི་འགོ་བ་འཁོར་བ་ན། །འགོ་བའི་ཚོས་བརྒྱད་ལ་ནི་འཇུག་
 འགྱུར་ཏེ། །ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་སྟན་དང་མི་སྟན་དང་། །བསྟོད་དང་སྤྲད་དང་བདེ་དང་སྐྱག་བསྐུལ་
 ལོ། །ཐོབ་པ་རྟེན་ན་དེ་ལ་ཚགས་པ་སྐྱེ། །མ་ཐོབ་ཀྱང་ན་དེས་ཀྱང་འཇུག་པར་འགྱུར། །གང་གཞན་མ་
 བསྟན་རྒྱལ་འདིས་ཤེས་པར་བྱ། །ནད་རྣམས་བརྒྱད་གྱིས་དེ་རྒྱུན་གཞོད་པར་འགྱུར།^{༤༦} །ཞེས་པས་
 བེ་ཀུན་རྫོབ་པ་འདི་ལ་བདེན་པར་ཞེན་ནས་དགའ་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཚོས་བརྒྱད་ལ་འཇུག་ཅིང་
 དེས་མནར་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་དང་ཚོས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་གཉིས་བསྟན་པས་ལྷག་མ་མ་བསྟན་
 པ་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་སོ། །

ཀུན་རྫོབ་དེ་ལ་དོན་དམ་སྟུ་སྟུ་བ། །དེ་དག་འོར་པའི་སྒོ་ལྟན་ཤེས་པར་བྱ།^{༤༧} །ཞེས་པས་
 བེ་ཀུན་རྫོབ་པ་འགོ་བ་དུག་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་སྟེ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་སྟུ་སྟུ་བ་དེ་དག་ཕྱིན་
 ཅི་ལོག་གི་སྒོ་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པས་རང་སྡེ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་རྣམས་གྲུབ་མཐའ་འོར་
 བར་གསུངས་སོ། །མི་སྐྱག་སྐྱག་དང་སྐྱག་བསྐུལ་བདེ་བ་དང་། །བདག་མེད་རང་བཞིན་བདག་ཏུ་སྟུ་
 བ་དང་། །མི་དྲག་ཚོས་ལ་དྲག་ཅེས་སྟུ་བ་བྱིད་ཅིང་། །དེ་ལྟར་དགའ་སྟེ་མཚན་མར་གང་གནས་པ། །
 དེ་དག་བདེ་གཤེགས་གསུང་ནི་ཐོས་གྱུར་ན། །འཛིགས་ཤིང་རྩི་བཞིན་མི་རྟོགས་སྟོང་བར་བགྱི། །དེ་
 དག་བདེར་གཤེགས་གསུང་ནི་སྤངས་གྱུར་ནས། །སེམས་ཅན་དཔུལ་པར་སྐྱག་བསྐུལ་མི་བཟད་
 རྟོང་། །དེ་དག་རྒྱལ་མིན་བདེ་བ་ཚོལ་བ་བྱིད་ཀྱང་། །སྐྱག་བསྐུལ་བརྒྱད་དག་བྱིས་པས་ཐོང་བར་
 འགྱུར།^{༤༨} །ཞེས་པས་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ལ་གོམས་པ་དང་དེ་འཐད་པའི་གྲུབ་མཐས་བསྟན་པ་བྱི་

མོལ་པ་རྣམས་ནི། སངས་རྒྱུ་གྱི་གསུང་ཐོས་ན་སྤོང་ཞིང་དེའི་མཐུས་སེམས་ཅན་དཔུལ་པར་འགོ་བ་
 དང་། དེ་དག་གིས་ཐར་པའི་བདེ་བ་རྒྱལ་བཞིན་མིན་པའི་ཐབས་གྱིས་བཅའ་ཡང་། དེ་མི་རྟེན་པར་
 མ་ཟད་སྤྱག་བསྐལ་དུ་མས་མནར་བར་འགྱུར་བར་བསྟན་ནོ། །འཛིག་རྟེན་པན་བའི་བསྟན་པ་ལུ་ཞིག་
 གིས། །མ་ལོག་གྲོ་ཡིས་རྣམ་པར་རྟོགས་གྱུར་ན། །རྒྱལ་གྱི་བགས་པ་རྟིང་ལྟར་རབ་སྤངས་ཏེ། །མྱིད་པ་
 གྱུན་ལས་འདས་ནས་ཞི་བར་འགྱུར། །ཆོས་འདི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དབེན་པ་སྟེ། །སྟོང་པ་མཚན་
 མ་མེད་པ་དོན་དམ་ཞེས། །གང་གིས་ཐོས་ནས་དག་འབ་སྟེ་འགྱུར་བ། །དེ་དག་སྤྱེད་བྱང་ལྟབ་ཐོབ་
 པར་འགྱུར། །རྒྱལ་བ་ཁྱོད་གྱིས་སྤང་པོ་དབེན་པར་གཟིགས། །ཁམས་དང་སྟེ་མཆོད་རྣམས་ཀྱང་དེ་
 བཞིན་ཏེ། །དབང་པོའི་གྲོང་ནི་མཚན་མས་དབེན་པ་དག །གྱུན་གྱང་བྱུ་བ་པ་ཁྱོད་གྱིས་རི་བཞིན་
 གཟིགས།¹⁶⁶ །ཞེས་བསྟན་པ་གསུང་རབ་ཟབ་མོའི་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ན། །ལམ་པ་
 ལས་གྲོལ་བར་བསྟན་ནས། །རྟོགས་རྒྱལ་དེ་རི་འདྲ་ཞིག་སྟུང་པ་ལ། །ཆོས་འདི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
 དབེན་པ་སོགས་གྱི་གསུང་ཐོས་པ་ན་དག་འབ་ནས་དེའི་དོན་རྟོགས་ན་བྱང་ལྟབ་འཐོབ་པར་གསུངས་ཏེ།
 སྤར་གྱུན་རྫོང་བསྟན་ལ་འདིས་དོན་དམ་པ་བསྟན་ནོ། །ཁམས་ནི་སའི་ཁམས་ལ་སོགས་པའོ། །སྟེ་
 མཆོད་ནི་གཟུགས་སྟུང་སོགས་སོ། །དེའི་བྱིར་གྱུན་རྫོང་བསྟན་པ་ཅམ་དང་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་
 དམ་བདེན་པ་གཤམ་པས་དབེན་པ་རྣམས་ལ་ཐར་པ་ལྷ་ག་ལ་ཡོད། དེའི་བྱིར་རྣམ་པར་གཤམ་པ་ཅམ་དུ་
 སྟུང་བ་དེ་དག་ནི་ལམ་གོལ་པར་ཞུགས་པ་ཁོ་ནའོ། །

འདིར་ཐ་སྟོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པ་ནི་ཐབས་སྤྱུ་གྱུར་པ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་
 ལས། ཡི་གེ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་ནི། །ཉན་པ་གང་དང་སྟོན་པ་གང་། །འགྱུར་པ་མེད་ལ་སྟོ་བཅགས་
 པས། །འོན་གྱང་ཉན་ཞིང་སྟོན་པ་ཡིན།¹⁶⁷ །ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་པ་དང་པོ་གཉིས་གྱིས་ནི་དེ་
 དག་དོན་དམ་པར་མེད་པར་བསྟན་ནོ། །དོན་དམ་པར་ཡི་གེ་མེད་པ་དེ་ལ་སྟོ་བཅགས་པ་སྟེ་རྟོག་
 པས་བཅགས་ནས་ཉན་པ་དང་འཆད་དོ་ཞེས་པའོ། །ཡི་གེའི་རྒྱད་དོད་ཨ་རྒྱར་ཞེས་པ་ཡི་གེ་དང་
 འགྱུར་བ་མེད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་གྱང་འདིར་ཡི་གེ་མེད་ལ་ཞེས་བསྟར་ན་པ་དེའོ། །སྟོ་
 བཅགས་པ་ནི་མེད་པ་ལ་ཡོད་པ་དང་། མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་མང་དུ་བཤད་
 མོད་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ནར་མི་གཟུང་གི་སྦྱིར་རྟོག་པས་བཅགས་ནས་འཛིག་པ་ལ་ཡང་བྱའོ། །ཐ་སྟོན་
 གྱི་བདེན་པ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ཏེ་དོན་དམ་པ་སྟོན་ལ། དེ་ལས་གྱང་དོན་དམ་པ་ཁོང་དུ་ལྟུང་པ་ལས་

དོན་དམ་པ་མཉམ་པ་ལས་འདས་པ་འཛོལ་སྟེ། ཅ་ཤེ་ལས། ཐ་སྐྱད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། དམ་པའི་
དོན་ནི་བསྟན་མི་རུས། དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། མཉམ་པ་འཛོལ་མི་འགྱུར།^{༡༠} །ཞེས་
གསུངས་སོ།།

གཞན་དབང་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱད་འགོག་པ་མི་མཆུངས་པར་བསྟན་པ་ནི།

བཞི་པ་ (གཞན་དབང་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱད་འགོག་པ་མི་མཆུངས་པར་བསྟན་པ་)ནི།

རི་ལྗང་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་དངོས་འདོད་ལྟར། ཀྱུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་བདག་གིས་ལས་མ་བྱེད་སྟེ། འབྲས་ཁྱིལ་འདི་
དག་མེད་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས། འཇིག་རྟེན་དོར་བྱས་བདག་ནི་སྒྲིབ་པར་བྱེད།། ༡༥ ། རི་ལྗང་རྩལ་པོ་སྤངས་ནས་ཞིར་ཞུས་
པའི། དགྲ་བཙུམས་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་མིན་དེ་ལྟར། འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་མེད་ན་དེ་བཞིན་འདི། འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་
ཡོད་ཅེས་བདག་མི་སྒྲིབ།། ༡༦ ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་འཇིག་རྟེན་མི་གཞོད་ན། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལྟོས་འདི་ནི་དགག་པར་
གྱིས། ཁྱོད་དང་འཇིག་རྟེན་འདིར་ནི་ཕྱོད་ཀྱིས་དང་། བྱིན་ས་སྟོབས་ལྡན་བདག་གིས་བརྟེན་པར་བྱ།། ༡༧ །

གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྐད་དུ་ཁོ་པོ་ཅག་ལ་གིན་ཏུ་ལྟོས་པ་མེད་པར་སྒྲིབ། ད་ནི་དེད་ཅག་
ཀྱང་ཁྱེད་ལ་བཟོད་པ་མི་བྱེད་དེ། གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་སུན་འབྱིན་པ་ཙམ་ལ་མཁས་
པར་མཛོན་པར་བྱེད་ཅིང་། རིགས་པའི་འཐད་པས་མི་རིགས་པའི་བྱིར་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་དོ་པོ་མེད་པར་བྱེད་ན། འོན་དཀྱི་བདག་དང་གཞན་ལས་སྟེ་བ་སོགས་འགོག་པའི་འཐད་
པ་ཁོ་ནས། མི་རིགས་པའི་བྱིར་ཁྱོད་ལ་གྲགས་པའི་ཀྱུན་རྫོབ་མེད་པར་བྱེད་དོ་ཞེན། གལ་ཏེ་ཁྱོད་
ཐོག་མ་མེད་པའི་དུ་ས་ནས་དགའ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་གིས་བསྟགས་པའི་ནོར་གྱི་ཚོགས་འཕྲོག་པ་པོ་ལ།
མཛེས་པོའི་ཚོལ་གྱིས་དུག་བཅས་ཀྱི་ཟས་བྱིན་ནས་སྒྲུབ་ཐོགས་པས་དགའ་བ་བཞིན་དུ། ཁོ་པོ་ཅག་
གིས་གཞན་དབང་ལ་བདེན་པར་འཇིན་པའི་ཡུལ་ཐོགས་པས་ལན་བཏགས་པ་ན་དེའི་ལན་དུ་ཁོ་པོ་
ཅག་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པས་ཁྱོད་དགའ་ཞིང་རངས་པར་འགྱུར་ན་འགྱུར་ལ་རག་སྟེ། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་
མཛོན་པར་མཐོ་ཞིང་དགེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།།

འདི་ལྟར་རི་ལྗང་མེས་པོ་འཕགས་པའི་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་དངོས་པོར་ཏེ་དོ་པོ་སྒྲུབ་པ།
སུམ་ཅུ་པ་ལས། དེ་མ་མཐོང་བར་དེ་མི་མཐོང་།^{༡༡} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་

ཐུགས་སྒྲུབ་པར་བྱས་པ་ཞིག་གི་རང་དབང་དུ་བྱས་ནས། རང་ལུགས་ཀྱིས་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་དེ་
ལྟར་ཀུན་རྫོང་གི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བདག་གིས་ཁས་མ་སྒྲུངས་སོ། །འོན་ཅི་ཞེན། ལུང་
པོ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལས་གྲགས་པར་འགྱུར་བས་
ཡོད་དོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོ་ཁོ་ནར་བྱས་ནས་བདག་གིས་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །

འདིར་ཀུན་རྫོང་པ་པའི་ལུང་སོགས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་འཇོག་པ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཏེ།
དབུ་མ་པ་རང་གིས་ཀུན་རྫོང་ཏུ་འཇོག་པ་ནི་གསལ་པའི་ཚད་མའི་ངོར་ཁས་ལེན་གྱི་རིགས་ངོར་
མི་འཇོག་གོ། །སྒྲུབས་འགར་དགོས་པའི་དབང་གིས་ལུང་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཇོག་པ་ནི།
རང་ལུགས་ལ་མི་འདོད་ཀྱི་གཞན་ངོ་ཁོ་ནར་ཁས་ལེན་པས་དེ་གཉིས་འགོག་པ་མི་མཚུངས་སོ། །
གཞན་ངོར་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ནི་འབྲས་བུ་སྟེ་དགོས་པའི་བྱིར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གདུལ་བྱ་དེ་གྲུབ་
མཐའ་ངན་པ་གཞན་ལས་ལྷོག་པ་དང་། རིམ་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །
དེས་ན་གཞུང་དེས་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་གཞན་ངོར་བྱེད་ཀྱི། རང་ལུགས་ལ་མི་བྱེད་པའི་དོན་གཏན་
མིན་པ་ནི། འདིའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་བྲངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །ལུང་ནི་སྒྲོམ་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ལས།
འཇིག་རྟེན་རང་དང་ལྷན་ཅིག་ཅོད་ཀྱི། ང་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་མི་ཅོད་དེ་གང་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པར་
འདོད་པ་དེ་ནི་ངས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །གང་འཇིག་རྟེན་ན་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ང་ཡང་མེད་
པར་བཞེད་དོ།^{༡༠༩} ཞེས་གསུངས་པའོ། །འདི་ནི་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། གནས་པ་འཇམ་སྐྱེ་འཇིག་
ཡོད་མེད་དམ། །དམན་པ་འཇམ་མཉམ་པ་འཇམ་ཁྱད་པར་ཅན། །སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་བསྟན་དབང་
གིས། །གསུངས་ཀྱི་ཡང་དག་དབང་གིས་མིན།^{༡༡༠} །ཞེས་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པར་འཇོག་པ་ཐམས་
ཅད་འཇིག་རྟེན་ན་རི་ལྟར་གྲགས་པའི་ཐ་སྟོན་གྱི་དབང་གིས་འཇོག་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །

རི་སྟེ་ཀུན་རྫོང་འདི་རི་ལྟར་དག་བཅོམ་པ་ལུང་པོ་སྒྲངས་ནས་ལྷག་མེད་ཀྱི་ཞི་བའི་དབྱིངས་
སྒྲུབ་ཀྱིས་པ་རྣམས་ལ། ཀུན་རྫོང་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ལྟར་དུ་གཤེད་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་
ཀུན་རྫོང་འདི་མེད་ན། ལྷག་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོང་པ་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་གྱི་ངོ་ལ་ལྟོས་
ནས་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་བདག་མི་སྒྲུའོ། །དེའི་བྱིར་གཞན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོ་
ནས་བདག་གིས་ཀུན་རྫོང་ཁས་སྒྲུངས་ཀྱི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་དབང་དུ་ཁས་
སྒྲུངས་པ་ནི་མིན་ནོ། །

ཐོག་མར་འཛིག་རྟེན་ཁོ་ནས་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་གིས་ཁས་བླངས་པ་དེ་
ཁོ་ན་ལ་ལྟོས་ནས་སེམས་བརྩམ་པ་ན་བསལ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབུ་མ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་
ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལུའ་བའི་སྒྲུང་པ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྒྲོག་པའི་ཕྱིར་
ཤིན་ཏུ་ཆོག་ས་ཆེ་བས་ལམ་སྒྲོམ་པ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་གྱི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མི་
གཞོད་ན། ཁྱོད་གྱིས་འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་ཀུན་རྫོབ་འདི་ནི་དགག་པར་གྱིས་ཤིག་། དེ་ཁྱོད་
གྱི་རིགས་པས་འགོག་རྩམ་ན་ངས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་སྒྲུངས་གདཔ་པ་སྟེ་གོགས་བྱའོ། །འཛིག་རྟེན་གྱིས་ནི་
གཞོད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཁོ་པོ་ཅག་ཁྱོད་གྱི་གོགས་མི་བྱེད་པར་བཏང་སྟོམས་སུ་གནས་པར་
བྱའོ། །ཁྱོད་དང་འཛིག་རྟེན་པ་གཉིས་འདིར་ནི་ཚུད་པ་གྱིས་ཤིག་དང་། བརྩད་པའི་ཕྱི་ནས་གང་
སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དེ་ལ་བདག་གིས་བརྟེན་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཁྱོད་རྒྱལ་ན་ནི་ཁོ་པོ་ཅག་དེ་འདོད་
པས་ཁྱོད་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ། །འོན་ཏེ་ཁྱོད་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཐམ་པར་བྱས་ན་ནི། ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་
ལྡན་པའི་འཛིག་རྟེན་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་མེད་པ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གཞོད་
པས་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་སྒྲུབ་མི་རུས་སོ། །

འོ་ན་སེམས་ཅམ་པས་རྩལ་ཆ་མེད་མེད་པས་དེ་བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་
པས། ཕྱོགས་གྱི་ཆ་མེད་གྱི་ཕྱི་དོན་མི་ཁེགས་སོ་སྟུམ་ན། དེ་དག་ཚད་མས་མ་ཁེགས་པར་མི་སྒྲུའི་དེ་
ཁེགས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་མི་དགོས་སོ། །འདིས་ནི་ཤེས་པ་དུས་གྱི་ཆ་མེད་དང་དེ་འབྱུང་པའི་
རྒྱུ་ཁེགས་ཀྱང་ཤེས་པ་མི་ཁེགས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་གྱི་ལུགས་གྱིས་ནི་ཕྱི་རོལ་ཆ་མེད་
ཁེགས་ན་སྒྲུང་བ་ལ་མ་ལུའ་བའི་དབང་ཤེས་ཁེགས། དབང་ཤེས་ལུའ་བས་དོན་འཛིག་མི་རུས་
པས་ཕྱི་དོན་ཁེགས་སོ་སྟུམ་དུ་བསམས་སོ། །འདིར་ནི་དབང་ཤེས་ལུའ་བས་གཞལ་བྱ་བ་དེན་པ་
འཛིག་མི་རུས་ཀྱང་། གཞལ་བྱ་བརྒྱན་པ་འཛིག་པ་ལ་དེ་གོགས་སུ་སོང་ངོ་སྟུམ་དུ་དགོངས་སོ། །འདི་
ཉིད་འཕགས་པ་ལྷ་ཡང་བཞེད་དེ་བརྒྱ་པ་ལས། གཅིག་ཡོད་གཅིག་མེད་ཅས་བྱ་བ། དེ་ཉིད་མིན་
འཛིག་རྟེན་པ་འང་མིན།^{༡༡} །ཞེས་དོན་ཤེས་ཡོད་མེད་འབྱེད་པ་བཤེན་གཉིས་གང་གི་ཡང་རྣམ་གཞག་
མིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འབྱེད་པ་ལྟའི་ཞབས་གྱི་བཞེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །

སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ན་འགོག་པ་མིན་པར་བརྟན་པ།

གསུམ་པ་(སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ན་འགོག་པ་མིན་པར་བརྟན་པ་)ལ་གསུམ།
ས་བརྩ་པ་ལས། སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ། བྱི་ལ་དང་ནང་གི་སེམས་གཉིས་
ཡོད་མེད་མཛུངས་པར་བརྟན་པ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་
པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཙམ་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་མི་འགོག་པ་ས་བརྩ་པའི་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པ།
དོན་དེ་ཉིད་མདོ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བསྒྲུབ་པ། ཙམ་གྱི་སྒྲུབ་སེམས་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།

མདོན་གྱུར་མདོན་ཕྱོགས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས། མྱིང་གསུམ་རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་གང་རྟོགས་པ།

རྟག་བདག་བྱེད་པོ་བཀག་པ་རྟོགས་བྱིར་དེས། །བྱེད་པ་པོ་ནི་སེམས་ཙམ་ཡིན་པར་རྟོགས།།^{༤༥}

གལ་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་འཐད་པ་སྟེ་རིགས་པས་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་ཡང་། འཇིག་
རྟེན་པའི་གནོད་པས་འཇིགས་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཁས་བླངས་ན་ནི། ལུང་གི་གནོད་པས་འཇིགས་
པས་སེམས་ཙམ་དུ་ཡང་ཁས་བླང་དགོས་ཏེ། ས་བརྩ་པ་ལས། དེ་འདྲི་སྒྲུབ་དུ་སེམས་ཏེ། འདྲི་སྒྲུབ་
ཁས་གསུམ་པ་འདྲི་ནི་སེམས་ཙམ་སྟེ།^{༤༦} ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ་ལུང་ཞེས། བརྟོན་པ་བྱུང་པའི་
གསུང་གི་རོར་བུ་ཨ་རྩ་རྟེན་ལ་ལས་སྒྱུར་པའི་མདོ་སྟེ་མ་གཞི་བརྟན་པ་ལ། ཨ་རྩ་རྟེན་ལ་ཡིན་པ་དེ་མ་
ཤེས་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དངོས་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་རྣམ་པར་ཡོངས་སུ་འགྱུར་པར་འཁྲུལ་པ་ཁྱོད་ནི།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དངོས་པོར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཙམ་ཞིག་བརྩ་པར་འདོད་བས། རང་གི་སྒྲོ་བློས་ཀྱི་བུམ་པ་མོ་
མ་བཅུང་བ་བཤལ་ཞིང་བསྐྱུགས་ནས་དུ་མ་བུ་རྣམ་པ་བརྒྱུར་གྲོག་པ་ན། དེའི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་
རྣམས་ཀྱི་བཞད་གང་དུ་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །མདོའི་དགོངས་པ་འདྲི་ནི་རི་སྒྲུབ་
ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲོ་ལ་སྒྲུང་བ་དེ་སྒྲུབ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་འདྲིར་མདོའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེས། དེའི་བྱིར་བཤད་པ།

ས་དུག་པ་མདོན་དུ་གྱུར་པ་ཚོས་དབྱིངས་ལ་མདོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སེམས་པ་དེ་ལ་ཡོད་པས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས། མྱིང་པ་ཁམས་གསུམ་
རྣམ་ཤེས་སེམས་ཙམ་དུ་རྟོགས་པར་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེས་ནི། བདག་རྟག་པ་བྱེད་པ་པོ་བཀག་
ནས། ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་བྱིར་། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་
ནི་བྱང་སེམས་དེས་སེམས་ཙམ་ཞིག་ཡིན་པར་རྟོགས་ཏེ། ས་བརྩ་པ་ལས། ལུགས་སུ་བྱུང་པའི་རྣམ་

པར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་རབ་ཏུ་རྟོག་གོ།^{༡༥} །དེ་ལྟར་ན་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་ཕུང་པོ་སྤྱག་
བསྐྱེལ་གྱི་ལྷོན་པ་བྱེད་པ་པོ་དང་། ཚོར་བ་པོ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་པོ་འདི་མངོན་པར་འགྱུ་བ་པར་
འགྱུར་རོ་སྒྲམ་མོ། །དེ་འདི་སྒྲམ་དུ་སེམས་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ལས་རྒྱམས་ཡོད་པར་
གྱུར་ཏོ། །གང་ན་བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་དེ་ན་དོན་དམ་པར་ལས་ཀྱང་མི་དམིགས་སྒྲམ་མོ། །དེ་འདི་སྒྲམ་དུ་
སེམས་ཏེ། །ཁམས་གསུམ་པ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་སྟེ། སྤྱིད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་གང་དག་དེ་
བཞེན་གཤེགས་པས་རབ་ཏུ་སྟེ་བཀའ་སྤྱུལ་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་
དག་གོ།^{༡༦} །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་མོ། །མདོ་དེས་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་ཚོར་བ་པོ་མེད་པའི་འབའ་ཞིག་པ་
འགྱུ་བ་པ་དང་། སེམས་ཙམ་གྱི་དོན་བཤད་པ་ན་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་སེམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པར་
གསུངས་པས། མདོ་འདིའི་ཙམ་གྱི་སྒྲམ་དོན་མི་འགོག་པ་དང་། སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་
འགོག་པ་ཡིན་ནོ།

འདིའི་བྲྱགས་སྒྲུ་མ་ནི་ཐེག་བསྐྱེས་ལས། དེ་ལ་ལུང་ནི་བཙུམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ས་བརྒྱ་བ་
ལས། འདི་ལྟ་སྟེ། །ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ན་སེམས་ཙམ་མོ།^{༡༧} །ཞེས་པ་དང་། །ཞེས་རྒྱུ་རིག་ཙམ་དུ་
དཔོག་པ་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་གསུངས་པའི་ལུང་དེ་ལ་མཛད་ཅིང་།^{༡༨} །ཉི་ཤུ་པའི་རང་འབྲེལ་ལས་
ཀྱང་། ལུང་དེ་དྲངས་གིང་སེམས་ཞེས་པ་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ་ལ་དགོངས་གིང་། ཙམ་སྟོན་
པས་དོན་འགོག་པར་བཤད་དོ།^{༡༩} །འདི་སྒྲར་ལྟར་འགོག་པ་ནི་སྟོན་དུ་ལེགས་ལྷན་གྱིས་མཛད་ལ།
དེ་ནས་སྒྲ་བས་ཀྱང་མཛད་དོ།

གཉིས་པ་(དོན་དེ་ཉིད་མདོ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བསྒྲུབ་པ་)ནི།

དེ་ཕྱིར་སྟོ་ལྷན་སྟོ་ནི་འཕེལ་བུའི་ཕྱིར། །ལང་ཀར་གཤེགས་མདོ་དེ་ལས་ཀྱན་མཁུན་གྱིས།

མུ་སྟེགས་སྟོ་མཐོན་རི་འཛོམས་ངག་རང་བཞིན། །རྫོ་རྩེ་འདི་ནི་དགོངས་པ་བཅད་ཕྱིར་གསུངས།།[༣]

རི་བཞིན་རང་གི་བསྟན་བཙུན་དེ་དེ་ལས། །མུ་སྟེགས་རྒྱམས་གྱིས་གང་ཟག་མོགས་དེ་དག།

སྒྲུ་པ་དེ་དག་བྱེད་པོར་མ་གཟིགས་ནས། །རྒྱལ་བས་སེམས་ཙམ་འཛིག་རྟེན་བྱེད་པོར་གསུངས།།[༤]

སེམས་ཙམ་གྱི་ཙམ་གྱི་སྒྲམ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་འགོག་པ་ས་བརྒྱ་པའི་དོན་དུ་བཤད་ནས།
དོན་འདི་ཉིད་མདོ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཙམ་གྱི་སྒྲམ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་འགོག་

པ་ས་བརྒྱུ་པའི་དོན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་རྒྱས་པའི་གྲོ་ལྷན་གྱི་གྲོ་ནི་འཕེལ་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་དེ་ལས་ཀྱན་མཆེན་གྱིས་ལྷ་སྟེགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་དང་
གཙོ་བོ་སོགས་འཛིན་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པའི་ལྷ་པ་རན་པའི་རི་བོ་སྤྱོ་མཐོན་པོ་འཛོམས་པའི་
བག་གི་རང་བཞིན་གྱི་དོ་རྗེ་འོག་ནས་འབྱུང་བ་འདི་ནི། མདོ་གཞན་དུ་སེམས་ཙམ་ཞེས་གསུངས་པའི་
དགོངས་པ་གཙད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྟོན་པས་གསུངས་སོ། །དོ་རྗེ་ནི། གང་ཟག་རྒྱན་དང་ལུང་པོ་དང་།
དེ་བཞིན་རྒྱུན་དང་རྩལ་དག་དང་། །གཙོ་བོ་དབང་རྒྱལ་བྱེད་པོ་རྣམས། །སེམས་ཙམ་དུ་ནི་ངས་
བཤད་དོ།⁽¹⁹⁾ །ཞེས་ལང་གཤེགས་ལས་གསུངས་ཏེ། གང་ཟག་ནས་དབང་རྒྱལ་བྱེད་པ་པོར་སྤྱོ་བ་
རྣམས་གྱི་བྱེད་པ་པོ་ནི། དེ་རྣམས་མིན་གྱི་སེམས་ཙམ་ཞིག་བྱས་པ་པོར་ར་སྤྱོད། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མདོ་འདིའི་དོན་དགོལ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ། རི་བཞིན་ཏེ་རི་ལྷར་རང་རང་གི་བསྟན་པ་ཙམ་
གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དེ་དང་དེ་ལས། ལྷ་སྟེགས་རྣམས་གྱིས་གང་ཟག་དང་སོགས་པས་རྒྱན་དང་ལུང་པོ་
སོགས་བྱེད་པ་པོར་སྤྱོ་བ་དེ་དག་བྱེད་པ་པོར་མ་གཟིགས་ནས། རྒྱལ་བས་སེམས་ཙམ་ཞིག་འཛིན་
རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་གསུངས་སོ། །རྩ་བར་ལྷ་སྟེགས་རྣམས་གྱིས་ཞེས་པ་ནི་ལལ་ཆེ་བ་ལ་བསམས་པ་
སྟེ། ཆོས་འདི་པ་སངས་རྒྱས་པ་དག་གིས་ཀྱང་གང་ཟག་དང་། རྒྱན་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོར་བདག་ས་
པ་ཁོ་ན་འོ། །ཡང་ན་གང་ཟག་སོགས་བྱེད་པ་པོར་རྟོག་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་འདི་པ་སངས་རྒྱས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ལྷ་སྟེགས་ལྷར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེའི་ཕྱིར་ལྷ་སྟེགས་ཞེས་པ་ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོག་གོ། །རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། གང་ཟག་
ལུང་པོར་སྤྱོ་བ་ཡི། །འཛིན་རྟེན་གངས་ཅན་ལྷག་སྤྱུག་དང་། །གོས་མེད་བཅས་ལ་གལ་ཏེ་ཞིག་ །ཡོད་
མེད་འདས་པ་སྤྱོ་ན་དྲིས། །དེ་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱིས་ནི། །བསྟན་པ་འཆི་མེད་ཡོད་མེད་ལས། །
འདས་པ་ཟབ་མོ་ཞེས་བསྟན་པ། །ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པ་ཡིན་གཤམ་གྱིས།⁽²⁰⁾ །ཞེས་གང་ཟག་དང་ལུང་
པོ་རྗེས་སུ་ཡོད་པར་སྤྱོ་བ་སོགས་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དང་ལྷལ་བ་སྤྱོ་བར་སྤྱང་ན་དྲིས་གིག་
དང་། དེའི་དོན་བཤད་རྒྱ་མི་འོང་རོ། །དེའི་ཕྱིར་བསྟན་པའི་དོན་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དང་ལྷལ་
པ་ནི། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གཞན་ལ་མེད་པར་གཤམ་པར་གྱིས་གིག་ཅེས་
གསུངས་སོ། །

འཁོར་པ་འདི་ནི་སོག་མ་མེད་པས་འདིར་སྤྱར་རན་རྟོག་ཅི་ཞིག་མ་བྱུང་ཕྱིས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་མི་

འབྱུང་ཞིང་། འདི་ལྟར་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་ཡང་སྤྱོད་བ་དག་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་
 རྩམ་སུ་ཡོད་པ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་སྤྱོད་ངོ་། །འདི་ལ་དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས་སྤྱོད་དག་པ་པོ་ལ་སོགས་
 པ་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ཞིང་། འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལས་དག་སྤྱོད་སྒྱུ་བ་སེང་ལ་སོགས་པ་ཞེས་འབྱུང་
 ལ།^{༡༩} དེའི་དོན་གཅེར་བུ་པའི་དག་སྤྱོད་རྣམས་ལ་འཆད་དོ། །སྤྱོད་བ་པ་ནི་བསམ་གཏན་པའི་མིང་
 ཡིན་པས་བསམ་གཏན་བ་དག་པ་པོ་ཞེས་པའི་རང་སྡེ་ཕུང་པོ་རྩམ་སུ་བྱེད་པ་པོར་སྒྱུ་བ་ཞིག་གོ།

གསུམ་པ་(ཙམ་གྱི་སྒྲུས་སེམས་ཙམ་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པ་)ནི།

དེ་ཉིད་རྒྱས་ལ་སངས་རྒྱས་བསྟན་ཇི་བཞིན། །དེ་བཞིན་སེམས་ཙམ་གཙོར་གྱུར་འཛིག་རྟེན་ལ། །མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་
 ཞེས་གསུངས་གཞུགས་ནི་འདིར། །འགོག་པ་དེ་ལྟར་མདོ་ཡི་དོན་མ་ཡིན། །^{༢༠} །གལ་ཏེ་འདི་དག་སེམས་ཙམ་ཞེས་
 མཁུན་ནས། །དེ་ལས་གཞུགས་ཉིད་དགག་པར་མཛད་ན་ནི། །སྤྱོད་ཡང་དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་སེམས། །གཏི་
 ལྷག་ལས་ལས་སྒྲེས་པར་ཅི་བྱིར་གསུངས། །^{༢༡} །སེམས་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སེམས་ཙམ་འཛིག་རྟེན་དང་། །སྤྱོད་ཀྱི་འཛིག་
 རྟེན་གྱི་རྒྱ་ཆོགས་འགོད། །འགྲོ་བ་མ་ལུས་ལས་ལས་སྒྲེས་པར་གསུངས། །སེམས་སྤངས་ནས་ནི་ལས་ཀྱང་ཡོད་
 མ་ཡིན། །^{༢༢} །གལ་ཏེ་གཞུགས་ཡོད་མོད་ཀྱི་དེ་ལ་ནི། །སེམས་ཞིན་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཡོད་མ་ཡིན། །དེས་ན་སེམས་ལས་
 གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ། །བརྒྱུག་གི་གཞུགས་ནི་བཀག་པ་མ་ཡིན་ལོ། །^{༢༣} །

དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་བྱེད་པ་པོ་སེམས་ལས་གཞན་པ་བཀག་པས། ཙམ་གྱི་སྤྱི་འོན་བྱས་ཟེན་
 པའི་བྱིར་ཙམ་གྱི་སྒྲུས་ཤེས་བྱ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་མི་རྣམས་པར་བཛོད་ནས། བཤད་ཚུལ་དེ་ལས་
 རྣམ་པ་གཞན་སེམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པར་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་བྱི་རོལ་འགོག་པ་མི་སྤྱིད་པར་བསྟན་
 པའི་བྱིར་བཤད་པ།

རི་ལྟར་དེ་ཁོན་ཉིད་ལ་སྤྱོད་རྒྱས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བསྟན་པ་ན། ཆོག་རྩ་མ་སངས་ཞེས་
 པ་མི་མདོན་པར་བྱས་ནས་ཏེ་མི་མདོན་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཞེས་བསྟན་པ་ཡོད་པ་རི་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ།
 གཞུགས་དང་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སེམས་ཙམ་ཞིག་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལ་ཆིག་བྱི་མ་གཙོ་བོར་
 གྱུར་པ་མི་མདོན་པར་བྱས་ནས། མདོ་ལས་འཛིག་རྟེན་ལ་སྡེ་ཁམས་གསུམ་ནི་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་
 གསུངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་བྱིར་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་པ་འདིར་ནི་སྡེ་འདིས་ནི། གཞུགས་ལ་
 སོགས་པ་རྣམས་ཁམས་གསུམ་འགྲུབ་པ་ལ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་སེལ་བར་བྱེད་ཀྱི། སེམས་ཙམ་ཞིག་ཁོན་

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གནུགས་ནི་མེད་དོ་ཞེས་འགོག་པ་དེ་ལྟར་འཆད་པ་ནི་མདོ་
ཡི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །ས་བརྩ་བའི་མདོའི་དོན་འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་རི་རྒྱུད་དུ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་
གདོན་མི་ཟ་བར་འདོད་པར་བྱའོ། །ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན། གལ་ཏེ་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་དག་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སེམས་ཅམ་མོ་ཞེས་མཁྱེན་ནས། ས་བརྩ་བ་དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གནུགས་ཉིད་
དགག་པར་མཛད་ན་ནི། སྒྲུབ་ཡང་ས་བརྩ་བ་དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་སེམས་ཏེ་
རྣམ་ཤེས་དེ་མ་རིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འདུ་བྱེད། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་རྣམ་ཤེས་ཞེས་གཏི་མུག་མ་རིག་
པ་དང་། འདུ་བྱེད་ལས་གཉིས་ལས་སྒྲེས་པར་ཅིའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་⁴⁹⁴ རིགས་ཏེ་མི་རིགས་སོ། །

ས་བརྩ་བའི་མདོ་དེ་ཉིད་ལས་རྣམ་ཤེས་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུར་གསུངས་ཀྱི།
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ནི་མ་གསུངས་སོ། །རྟེན་འབྱུང་དུ་ཡང་གསུངས་ལ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཡང་གསུངས་ན་ནི་གསུང་པ་པོ་འབྲུལ་ཟད་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་རང་ལུགས་སུ་བཞེད་
པ་མི་སྲིད་པས། གདུལ་བྱ་གཞན་བཀྱི་བའི་ཕྱིར་གཞན་ངོར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་ཀ་རང་ལུགས་སུ་མི་རུང་བ་ནི་གལ་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གྱུར་
ན་ནི། རྣམ་ཤེས་དེ་མ་རིག་པའམ་འདུ་བྱེད་ལ་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། ལྟོས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ།
དེའི་ཕྱིར་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་སྟེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པའི་སྒྲི་ཤད་ལ་སོགས་པ་
ལྟར། བྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྒྱུན་ཡོད་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ལ། དེ་ཁོ་ན་ལྟར་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྒྱུན་མེད་ན་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ་སྒྲུལ་དུ་བསམས་སོ། །བྱིན་ཅི་ལོག་མ་རིག་པའི་རྒྱུན་ཡོད་ན་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པ་ནི། རྟེན་
འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་གིས་བསྟན་ལ། མ་རིག་པ་མེད་ན་རྣམ་ཤེས་ལྡོག་པ་ནི་ལུགས་ལྡོག་གིས་བསྟན་
པའི་མཐར། དེ་ལྟར་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་ཉིས་པ་མང་པོའི་རྒྱོན་ཆགས་ཤིང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། མ་
སྒྲེས་པ་མ་འགགས་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་ན་ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ།⁴⁹⁵ དེ་ལྟར་ན་སེམས་དང་བཅས་
པ་སུ་ཞིག་དེ་ཉིད་ལས་གསུངས་པའི་ལུང་མཐོང་ནས་རྣམ་ཤེས་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་རྟོག་པར་བྱེད་དེ་མི་
བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ནི་ནང་གི་བདེན་འཛིན་གྱི་གྲུབ་མཐས་བྱས་པར་འགྱུར་རོ། །རིགས་པ་དུག་
ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་མ་རིག་རྒྱུན་ཅན་དུ། གང་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་གསུང་། དེ་ཡི་
ཕྱིར་ན་འཛིག་རྟེན་འདི། རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་ཅིས་མི་འཐད། །མ་རིག་འགགས་པར་གྱུར་ན་ནི། གང་

ཞིག་འགག་པར་འགྱུར་བ་དེ། །མི་ཤེས་པ་ལས་ཀྱང་བརྟགས་པར། །རི་ལྷ་ལྟར་ཀ་གསལ་མི་
འགྱུར།⁴⁹² །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ།
དེའི་ཆེ་འབྲུལ་པ་ལོག་པ་ན་གསལ་དུ་འགྲོད་གོས་ཀྱི། ལྷོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།

སེམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བརྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། དེ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་
ནི་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་བསགས་པའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་བདག་གི་དངོས་པོ་རྟེན་པ་ཡིན་ལ།
སྟོང་གྱི་འཇིག་རྟེན་གིན་ཏུ་སྒྲ་ཚོགས་པ་ནི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཁོ་ཀྱང་སེམས་ཉིད་ཀྱིས་བསགས་པའི་
ཐུན་མོང་པའི་ལས་ཀྱིས་འགོད་པ་སྟེ་སྟེད་དེ། ལྷུང་གི་དེ་ཀྱི་ལ་འཁོར་ནས་འོག་མིན་གྱི་སྟོང་གྱི་མཐར་
ཐུག་པའོ། །དེ་ལ་མྱ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་མདོངས་ལ་སོགས་པ་སྒྲ་ཚོགས་པ་ནི། སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་ཁོ་
ཀྱང་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པས་སྟེ་པའོ། །བརྒྱ་ལ་སོགས་པའི་འདབ་མ་དང་ཁ་དོག་སྒྲ་ཚོགས་པ་ནི།
སེམས་ཅན་གྱི་ཐུན་མོང་གི་ལས་ཀྱིས་བསྟེད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །རི་རྒྱུད་
དུ། སེམས་ཅན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རེ། །ནག་པོ་དུས་སུ་སྟེས་ཏེ་དབེར། །སེམས་དཔུལ་མཐོ་རིས་
འཇིག་རྟེན་དུ། །མཚོན་དང་རིན་ཆེན་གིང་བཞིན་ནོ།⁴⁹³ །ཞེས་གསུངས་སོ། །འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཐུན་
མོང་གི་ལས་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀྱིས་བསྟེད་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་གཞུང་དུ་ཡང་བཤད་པས་སེམས་ཅན་གྱི་
ལུགས་ལའང་སྟོང་གྱི་འཇིག་རྟེན་མེད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་འགོ་བ་མ་ལུས་པ་ལས་ལས་སྟེས་པར་
གསུངས་གིང་། སེམས་སྤངས་ནས་ནི་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སེམས་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནས་ལས་
གསོག་པའི་ཕྱིར་ན་ལས་ཀྱང་སེམས་ལ་བརྟེན་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་ས་བརྩུབ་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་ཚོར་བ་པོ་མེད་
པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས།⁴⁹⁴ ཅན་གྱི་སྒྲས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་འགོག་པར་བརྟན་ལ། ཡན་ལག་
བརྩུབ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཅན་གྱི་
སྒྲས་སེམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པར་བརྟན་ཏེ། བཤད་པ་ལྷ་མ་དགག་ཕྱོགས་དང་ཕྱི་མ་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་
ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འགོ་བ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ལ་སེམས་ཉིད་གཙོ་བོའི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། སེམས་ལས་གཞན་
པ་ནི་གཙོ་བོའི་རྒྱ་མིན་པས། མདོ་ལས་སེམས་ཅན་ཞིག་གཙོ་བོར་བཞག་གི་གཞུགས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་གཞུགས་ཡོད་པར་འདོད་མོད་ཀྱི་སྟེ་ཀྱང་གཞུགས་དེ་ལ་ནི་སེམས་བཞིན་དུ་འགོ་
པའི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་བསྒྲོག་པ་སྟེ་
བཀག་གི་ །བྱི་ལོ་ལྟེ་གཞུགས་ནི་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ན་གངས་ཅན་སོགས་ཁ་ཅིག་ནི་གཙོ་

པོ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོ་དང་། སངས་རྒྱལ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ནི་སེམས་བྱེད་པ་པོར་འདོད་ལ།
གཟུགས་བྱེད་པ་པོ་མིན་པ་ལ་ནི་ཚུད་པ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་བྱེད་པ་
པོར་དྲོགས་པ་སྟེ་བདུགས་པར་བྱས་པ། བྱེད་པ་པོ་དེའི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཁོན་
བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཐ་སྦྱད་དུ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དུ་རྩལ་བར་མཐོང་བས། སེམས་ཅམ་ཞིག་བྱེད་པ་
པོར་བརྗོད་པ་ན་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་བསལ་ནས། གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་
བརྟོན་པའི་ཚུད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡུལ་གཞོན་མོ་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་ཏེ། ཡུལ་གཅིག་ལ་དབང་བྱེད་པར་
འདོད་པའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་འགུན་རྒྱ་གཅིག་བརྟོན་ནས། བརྟོན་པ་རང་གི་ཡུལ་འཕྲོ་བ་
ཅིང་གཉིས་ཀ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཕྱིར་སྟེ་བོ་པལ་པ་ལ་གཞོད་པ་མེད་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་
ཡང་གཉིས་ཀ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་གཞོད་པ་མེད་པས་གཟུགས་ཡོད་པ་ཁོན་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་(ཕྱི་རོལ་དང་ནང་གི་སེམས་གཉིས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་)ནི།

འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་དེ་ཉིད་ལ་གནས་ལ། །རྒྱུ་པོ་འཛིག་རྟེན་གྲགས་ཏེ་ལྟ་ཆར་ཡོད། །དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་འཆར་བར་འདོད་
པ་ན། །རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་དེ་ལྟ་འབྱུང་མི་འགྱུར།།^[10] གཟུགས་མེད་ན་ནི་སེམས་ཡོད་མ་འཛིན་ཞིག །སེམས་ཡོད་
ཉིད་ན་འང་གཟུགས་མེད་མ་འཛིན་ཞིག །དེ་དག་ཤེས་རབ་རྩལ་མཛོད་སངས་རྒྱལ་གྱིས། །མཚུངས་པར་སྤངས་ཤིང་
མཛོན་པའི་ཚོས་ལས་གསུངས།།^[11] བདེན་གཉིས་རིམ་པ་འདི་དག་བཤིག་ནས་ཀྱང་། །བྱོད་ཀྱི་ཇུས་ནི་བཀག་པས་
འགྲུབ་མི་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟའི་རིམ་པས་དངོས་གདོད་ནས། །དེ་ཉིད་མ་སྟེས་འཛིག་རྟེན་སྟེས་རིག་བྱ།།^[12]

དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སྤྱར་རི་སྒྲིད་བསྟན་པའི་རྒྱལ་གྱིས། འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་དེ་ཉིད་དེ་རྣམ་གཞག་
ལ་གནས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་ཡུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་ཏེ་ཡུང་པོ་ལྟ་
ཆར་ཡོད་ལ། དེ་ཁོན་ཉིད་མཛོན་སྤྱད་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འཆར་བར་འདོད་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་
མཉམ་པར་གཞག་པ་ལ་དེའི་ཚོར་ཡུང་པོ་དེ་ལྟ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་
ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་མེད་པར་འདོད་ན་ནི་སེམས་ཡོད་པར་མ་འཛིན་ཅིག ནང་གི་སེམས་ཡོད་
པར་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་འང་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་མེད་པར་མ་འཛིན་ཅིག །གང་གི་ཆོ་བདག་སོན་
འཚོལ་བའི་འཐད་པས་དབྱུད་པ་ན་ཕྱིའི་གཟུགས་མེད་པར་རྟོག་ན་ནི་དེའི་ཆོ་བྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ཡོད་

པ་འཕྲད་པས་འགྲུ་བ་པ་དང་བུལ་པའི་ཕྱིར་ནང་གི་སེམས་མེད་པར་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་ལ།
ཡང་གང་གི་ཆོ་སེམས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་ན་ནི་དེའི་ཆོ་གཞུགས་ཀྱང་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ་གཉིས་
ཀ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ།

འདིར་སེམས་ཙམ་པས་གཞུགས་དང་སེམས་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདོད་པར་
བཤད་པའི་གཞུགས་མེད་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་གཞུང་མེད་པར་རང་གི་ས་བོན་
ལས། །སྒོ་སོགས་སྤང་ཉིད་འབྱུང་བར།^{“ ༩༠ ”} །ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེའི་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། །སྒོ་ན་པོ་
ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་མེད་པར།^{“ ༩༡ ”} ཞེས་གཞུགས་མེད་པའི་དགག་བྱ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་
ཁྱད་པར་སྒོས་ཤིང་། ཡང་འགྲེལ་བ་ལས། ཙམ་གྱི་སྐྱས་ཤེས་བྱ་འགོག་པར་མི་རྣམས་པར་བརྟེན་ནས་
རྣམ་པ་གཞན་དུ་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་འགོག་པ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ།^{“ ༩༢ ”}
ཞེས་གཞུགས་འགོག་པ་མདོའི་དོན་མིན་པར་གསུངས་པའི་གཞུགས་འགོག་པ་ཕྱི་རོལ་འགོག་པ་ལ་
བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཆོག་ཟེན་ཙམ་ལ་བྱེད་ན་ཙམ་གྱི་སྐྱས་ཤེས་བྱ་འགོག་མི་རྣམས་
པ་བརྟེན་ནས། ཞེས་གསུངས་པས་སེམས་ཙམ་པས་ཙམ་གྱི་སྐྱས་སེམས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་བཀག་པར་
འདོད་དོ་ཞེས་ཀྱང་བརྟེན་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་སེམས་ཙམ་པས་གཞུགས་ཙན་ཁས་མི་ལེན་ན་སེམས་
ཙམ་པས་ཀུན་གཞི་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་སྟོན་པ་ན། ཐེག་བསྟུས་ལས། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་སྟེལ་ཟེན་
པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་གཞུགས་ཙན་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡང་དེ་ལས་གཞན་རྣམ་པར་སྟོན་པའི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་མེད་པར་མི་འཕྲད་དེ།^{“ ༩༣ ”} ཞེས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་མིང་དང་གཞུགས་མདུང་
ཁྱིམ་ལྟར་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་པའི་རྒྱལ་གྱིས་འཇུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་རྣམ་པར་སྟོན་པའི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་མེད་ན་མི་རུང་རོ།^{“ ༩༤ ”} །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་འགལ་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ་གཞུགས་
ཙན་གྱི་ཆོས་ཁས་བླངས་ན་ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་རྟེན་གྱིས་མིང་གཞུགས་སྟེ་བ་སོགས་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པར་འདོད་པ་
ལ་བརྟོག་ནས་སྐྱབ་པར་མི་བྱ་སྟེ། སེམས་ཙམ་གྱི་བྱ་ན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་ན་དེ་ལྟར་
བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་རོ།

ལུང་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་ནང་གི་ཤེས་པ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་
བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ལུང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་དག་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་

ཚུལ་གྱི་མདོར་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་ལྷ་ཆར་ཡང་མཚུངས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྤངས་ཤིང་མྱེ་
བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་གཞུགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྤོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་རྣམ་པར་གཤམ་པ་ནི་
རང་བཞིན་གྱིས་སྤོང་ངོ།^{“༡༥”} །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཆོས་མངོན་པ་ལས་ནི་ལྷ་ཆར་ཡང་རང་དང་
སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་མཚུངས་པར་གསུངས་སོ།^{“༡༦”} །དེའི་བྱིར་པ་རོལ་གྱིས་ནི་སྤྱར་
བཤད་པ་དེ་ལྟར་བྱིར་རོལ་དང་སེམས་གཉིས་དོན་དམ་པར་མེད་མཉམ་དང་། ཀྱན་རྫོང་ཏུ་ཡོད་
མཉམ་དུ་ཡུང་དང་རིགས་པས་གྲུབ་པའི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་འདི་དག་བཞག་པར་འཇུག་རོ། །དེ་
ལྟར་བཞག་ནས་ཀྱང་སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་དབང་རྣམས་སྤྲུབ་པ་ནི་འབྱུང་པར་མི་འཇུག་རོ། །
ཅིའི་བྱིར་ཞེན། གང་གི་བྱིར་སྤྱར་གཞན་དབང་རྣམས་སྤྲུབ་པ་ལན་དུ་མར་བཀག་པ་དེའི་བྱིར། ཁྱོད་
ཀྱི་ངལ་བ་དོན་མེད་པར་འཇུག་རོ། །བདེན་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་མི་འཇིག་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་མ་
སྟོན་དུ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་པ་དེའི་བྱིར། སྤྱར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པས་དངོས་པོ་རྣམས་
གདོད་མ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་སྦྱེས་ཤིང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་དུ་སྦྱེས་པར་རིག་པར་བྱུང་ཞེས་
གསུངས་ཏེ། འདིས་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་མ་སྦྱེས་པ་དོན་དམ་དང་། སྦྱེས་པ་ཐ་སྟོན་དུ་ཁས་བླང་བར་
སྟོན་པས་དགག་བྱ་ལ་བྱུང་པར་ངེས་པར་སྤྱར་བར་བྱུང་།

གསུམ་པ་(ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ)ལ་གཉིས། བྱི་
རོལ་མེད་པའི་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་བྱང་དོན་དུ་བསྟན་པ། མདོའི་བྱང་ངེས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་
ཐབས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱང་དོན་དུ་ཡུང་གིས་བསྟན་པ། རིགས་པས་བསྟན་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་འདྲ་པའི་མདོ་གཞན་ཡང་བྱང་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

མདོ་མྱེ་གང་ལས་བྱི་རོལ་སྤང་ཡོད་མིན། །སེམས་ནི་སྤྱ་ཆོགས་སྤང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ།

གཞུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཆགས་གང་དེ་དག་ལ། །གཞུགས་བརྒྱུག་པ་སྤྱེ་དེ་ཡང་བྱང་དོན་ཉིད།^{“༡༧”}

འདི་ནི་སྟོན་པས་བྱང་དོན་ཉིད་གསུངས་ཤིང་། འདི་ནི་བྱང་དོན་ཉིད་དུ་རིགས་པས་འཐད།

གལ་ཏེ་ཡང་ས་བཅུ་པའི་མདོའི་དོན་དེ་ལྟར་བཤད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཡུང་གཞན་ལང་
ཀར་གཤེགས་པ་ལས། བྱི་རོལ་སྤང་བ་ཡོད་མེད་དེ། །སེམས་ནི་སྤྱ་ཆོགས་རྣམས་སྤྱང་། །ལུས་དང་
ལོངས་སྤྱོད་གནས་འདྲ་བ། །སེམས་ཙམ་དུ་ནི་ངས་བཤད་དོ།^{“༡༨”} །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ལུས་ནི་

མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆིད་གཟུགས་ཅན་རྣམས་སོ། །ཡོངས་སྤྱོད་ནི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཡུལ་ལྟོ། །
གནས་ནི་སྤོད་གྱི་འཛིག་རྟེན་ནོ། །སེམས་ལས་ལོགས་གིག་ན་ཕྱི་རོལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་
པར་གཤམ་པ་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་ལུས་དང་ཡོངས་སྤྱོད་དང་གནས་སུ་སྒྲར་བ་སྐྱེ་བ་ན་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་
གནས་པ་ལུས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་གཤམ་པ་ལས་ཐ་དད་པར་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་མངོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
ཕྱིར་ཁམས་གསུམ་པ་ནི་སེམས་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

མདོ་འདི་ཡང་དགོངས་པ་ཅན་ཉིད་དུ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། དེའི་དགོངས་པ་ནི་འདི་
ཡིན་ཏེ། གང་དག་གཟུགས་ལ་གཉིས་ཏུ་ཆགས་པའི་སྐྱེན་ཅན་གྱི་རྣམས་སུ་ཆགས་པ་དང་། ཁོང་ཁྱོད་དང་
ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཇུག་པ་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལ་མངོན་
པར་ཞེན་པས་དེ་དག་སྤིག་པ་ཆེན་པོ་དང་སྦྱོར་ལ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཚོགས་པས་གསལ་
ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ལ་བཙམ་ལྟར་འདས་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེན་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་
བསྐྱོག་པའི་ཕྱིར། ཆགས་པ་ཅན་དག་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་འཛོམས་པའི་ཀེང་རུས་ལྟར། དེ་
ལྟ་བུར་འགྱུར་པ་མ་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་སེམས་ཙམ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གཤམ་པར་
བྱའོ། །ཡང་ཡང་འདི་དྲང་བའི་དོན་ཉིད་ཡིན་གྱི་ངེས་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་གང་ལས་
ངེས་ཤིང་། ཕྱི་རོལ་མེད་པར་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ནི། །སྟོན་པས་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་
གསུངས་པས་ཡང་ལས་དྲང་དོན་དུ་འགྱུར་ལ། མདོ་འདི་ནི་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་རིགས་པས་ཀྱང་འཐད་པ་
སྟེ་འགྱུར་བོ། །དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་སྒྲར་བ་ཡོད་མེད་དེ། ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་དུ་བསྟན་པའི་
ཙམ་གྱི་སྒྲས་ནི་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་མི་འགོག་བྱེད་པ་པོ་གཞན་འགོག་ཅིས་
སྟོབ་དཔོན་འདིས་མི་འཆད་གྱི། དེ་ལ་ནི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཕྱི་རོལ་འགོག་ཀྱང་མདོ་དེ་དྲང་དོན་ནོ་ཞེས་
འགྲེལ་ལོ། །སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྟན་གྱིས་ནི་མདོ་དེས་ཀྱང་སེམས་ལུས་དང་། ཡོངས་སྤྱོད་དང་
གནས་དང་འདྲ་བ་སྟེ་དེའི་རྣམ་པ་འགྲིབ་མ་ལྟ་བུས་ཁ་བསྐྱུར་བར་སྐྱེ་བ་ལ་འཆད་ཅིང་ཕྱི་རོལ་ཡོད་
མིན་གྱིས་ཀྱང་སྟོས་རྣམ་མེད་དུ་མཐོང་བ་འགོག་པར་བཞེད་པས་ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཕྱི་རོལ་འགོག་པ་མིན་
པར་འཆད་དོ། །^{༡༡}

གཉིས་པ་(དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་གཞན་ཡང་དྲུང་དོན་དུ་བསྟན་པ་)ནི།

རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྟེ་གཞན་ཡང་ནི། དྲུང་དོན་ཉིད་དུ་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད།།^{༧༧}

ཕྱི་རོལ་སྤང་བ་ཡོད་མེད་དེ། །ཞེས་སོགས་གྱིས་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་སེམས་ཙམ་ཞིག་ཡོད་
པར་བསྟན་པ་དྲུང་དོན་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་དུ་མ་ཟད་གྱི། སྤང་བཤད་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྟེ་
སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་གྱིས་ངེས་དོན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལས། གཞན་ཡང་ནི་དྲུང་དོན་ཉིད་དུ་འཆད་
འགྱུར་གྱི་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་དོ།

རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྟེ་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལས་ངོ་བོ་
ཉིད་གསུམ་བསྟན་པ་ལས། ཀུན་བརྟགས་པ་མེད་པ་དང་། གཞན་གྱི་དབང་ཡོད་པ་དང་།^{༧༨} དེ་
བཞིན་དུ། ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་སྤྲ། །ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཚུ་ཡི་རྒྱན་ལྟར་འབབ།
།བདག་དུ་རྟོག་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། །བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ངས་ནི་དེ་མ་བསྟན།^{༧༩} །ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། ཞེས་འགྲེལ་བར་གསུངས་སོ།^{༨༠} །དེ་ལ་མདོ་དེར་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
གྱིས་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་ཡོད་པའི་ཡོད་མེད་གྱི་ཁྱད་པར་བྱེད།
བདག་གཉིས་སུ་ཀུན་བརྟགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཆོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བརྟགས་པ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི། དེའི་ལུགས་གྱིས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་ཀྱང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བརྟགས་
པའི་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དུ་མ་ཞིག་ནི་གཞི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་དེར་གཞན་དབང་དང་
ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་ཀྱང་། འགྲེལ་བར་གཞན་དབང་
ཙམ་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི་དབུ་སེམས་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཚུད་པའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་ནི་གཞན་དབང་
ཡིན་ཏེ་ཀུན་བརྟགས་འདོགས་པའི་གཞི་ཡང་གཞན་དབང་ཡིན་ལ། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་གཞན་དབང་ལ་
བརྟེན་ནས་གཞན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བྱེ་བ་ཡང་ལུགས་འདིས་དྲུང་དོན་དུ་འཆད་དོ། །ཡང་
མདོ་དེར་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་སོགས་གྱིས་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་དུ་གསུངས་པའི་འཇུག་
ཤེས་དུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་གསུངས་པ་ཡང་འདིར་དྲུང་དོན་དུ་འཆད་དོ།
ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མེད་ན་ནི་ཉོན་ཡིད་ཀྱང་གཞན་དུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ལ་སོགས་པའི་སྒྲིམ་བསྟན་པ་
ལ་མདོ་དེར་ཕྱི་རོལ་བཀག་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བཤད་པ་གཉིས་ཏེ། འདིར་དྲུང་དོན་

དུ་འགྲེལ་དགོས་པ་བཞི་ཡོད་དོ། །འདི་རྣམས་ལ་གོ་བ་མཐའ་ཚད་པར་མ་ཆགས་ན་སྤྱིར་དབུ་སེམས་
དང་བྱུང་བར་དུ་ལྷགས་འདིའི་གནད་སྤྲོད་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་མི་ཤེས་པར་མཐོང་ནས་དྲང་ངེས་
རྣམ་པར་འབྱེད་པར་ཞིབ་ཏུ་བཤད་དོ།

དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཚིག་གང་གིས་བྱི་རོལ་མེད་པར་བརྟན་པ་ནི། ཐེག་བསྟན་ལས།
བཙོམ་ལྷན་འདས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྦྱོང་ལུལ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དེ་ཅི་སེམས་དེ་ལས་ཐ་དད་པ་ཞེས་
བགྱིའམ་ཐ་དད་པ་མ་ལགས་པ་ཞེས་བགྱི། བཙོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྟུལ་པ། དུམས་པ་ཐ་དད་
པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དམིགས་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱིས་
རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངས་བཤད་དོ།⁴³³ །ཞེས་སོགས་དྲངས་པ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། ལྷགས་
འདིས་ནི་སྤར་བཤད་པའི་དོན་ཚན་བཞི་ག་དྲུག་དོན་དུ་འགྲེལ་གྱི། དེ་དག་གི་གསེབ་ནས་ཁ་ཅིག་དྲང་
དོན་དང་། ཁ་ཅིག་ངེས་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་ལྟར་ན་མི་མཛད་དོ། །འདི་ལ་ཡང་མཐར་སྟག་ཐེག་པ་
གསུམ་དུ་བཤད་པ་ནི་འཕགས་པ་ནིད་ཀྱིས་མདོ་ཀུན་ལས་བརྟན་པ་ལས་མཐར་སྟག་ཐེག་པ་གཅིག་
ཏུ་བསྒྲུབ་པ་⁴³⁴ ལས་གོ་ནས་པར་དགོངས་ནས་འཇུག་འགྲེལ་དུ་མ་སྒྲོལ་སོ། །ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་བྱི་
རོལ་མེད་པར་སེམས་ཙམ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བརྟན་པ་དང་དོན་དུ་ལྷང་གིས་གསལ་བར་
བྱེད་པ་ནི། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། རི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ། །སྤྲོན་པ་སྤྲོན་རྣམས་གཏོང་བ་
ལྟར། །སངས་རྒྱས་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ལ། །སེམས་ཙམ་དུ་ཡང་རབ་ཏུ་གསུངས།⁴³⁵ །ཞེས་པ་འདི་
ཡིན་ཏེ་ནད་པ་སོ་སོ་ལ་སྤྲོན་སྤེར་བ་ནི་སྤྲོན་པའི་རང་དབང་གིས་མ་ཡིན་གྱི། ནད་པའི་ནད་ཀྱི་ཚུལ་
དང་བསྟན་དགོས་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་ཡང་སྤྲོན་པའི་རང་ལྷགས་ཀྱི་དབང་གིས་
མིན་གྱི། གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་གསུངས་པས་ལུང་སྤར་པ་དྲུག་དོན་དུ་ཤེས་སོ། །རི་
ལྟར་ནད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་འགྲེལ་བ་ལས། དེ་བཞིན་དུ་བཙོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་མདོ་བཟོད་
པ་ལས་ཞེས་པ་ནས། མདོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་འཛི་ལྟར་འགྲུལ་ཞེས་ཏེ།⁴³⁶ ཞེས་པའི་བར་
ལང་གཤེགས་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་དྲངས་པ་ནི་རྣམ་རིག་པས་ཀུན་གཞི་ངེས་དོན་དུ་ཁས་བླངས་པ་
དྲུག་དོན་དུ་སྤྲོན་པའི་ལུང་རོ།

འདིར་འགྲེལ་བཤད་ལས་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པས་རྟག་བརྟན་གྱི་སྦྱོང་པོ་གསུངས་པ་དྲུག་དོན་
ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་ཡང་དྲུག་དོན་དུ་སྤྲོན་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་ལོག་པར་སྒྲུབ་

ཡིན་ཏེ།^{“ ༣༦} འགྲེལ་པ་ལས་སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པ་དང་དོན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསལ་བར་བཤད་པའི་བྱིར་རོ།^{“ ༣༧} །དེས་རི་ལྟར་ནད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅམ་དུ་སྒྲུབ་དང་དོན་དུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་རྟག་བརྟན་གྱི་སྒྲིང་པོ་དང་དོན་དུ་གསུངས་པས་ཀྱང་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཀྱན་གཞི་རྒྱུ་ཤེས་གསུངས་པ་སྐྱེ་རི་བཞིན་པ་མིན་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ནི་ཐོག་མར་སྒྲིང་པོ་བརྟན་པ་སྐྱེ་རི་བཞིན་པ་མིན་པར་ཤེས་དགོས་པས། ལང་ག་ཤེགས་ལས། མདོ་སྡེ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པ་བཞིན་བརྟན་པ་དོན་འབྲུལ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ནའི་གཏམ་མིན་ནོ། །དཔེར་ན་སྒྲིག་རྒྱུ་ནི་རྒྱུར་མེད་པས་རྒྱུར་ཞེན་པའི་རི་དུགས་སྒྲུབ་བཞིན་དུ་བརྟན་པའི་ཆོས་ཀྱང་བྱིས་པ་མགུ་བར་བྱེད་ཀྱི། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དགོད་པའི་གཏམ་ནི་མིན་ནོ། །དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བྱའི་བརྗོད་པ་ལ་ཆགས་པར་མི་བྱའོ།^{“ ༣༨} །ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་པ་དང་། སློགས་ཆེན་པོས་མདོ་སྡེ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་གསུངས་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་མཆོན་སོ་གཉིས་དང་ལྟན་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ནང་ན་ཡོད་པར་བརྗོད་དེ། ཉོར་བྱ་རིན་པོ་གོས་དྲི་མ་ཅན་གྱིས་དྲིས་པ་བཞིན་དུ་སྤང་ཁམས་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་གོས་ཀྱིས་དྲིས་ཤིང་དྲི་མ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་རྟག་བརྟན་ཐེར་རྒྱག་དུ་བརྗོད་ན་སྒྲིང་པོར་སྒྲུབ་འདི་སུ་སྒྲིགས་ཀྱི་བདག་སྒྲུབ་དང་རི་ལྟར་མི་འདྲ་བ་ལགས་ཞེས་ཞུས་སོ།^{“ ༣༩} །དེའི་ལན་དུ་དེ་ལྟར་བརྟན་པ་དེ་སྐྱེ་རི་བཞིན་པ་མིན་པས་སུ་སྒྲིགས་ཀྱི་བདག་དང་མི་འདྲ་ཞེས་འཆད་པ་ན། གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ནི་སྒྲིང་ཉིད་དང་མཆོན་མེད་དང་སྒྲོན་མེད་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའོ། །དེ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་བདག་མེད་པས་འཇིགས་པ་སྤང་བ་དང་། སུ་སྒྲིགས་བྱེད་བདག་དུ་སྒྲུབ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་དང་། སྒྲོན་དེའི་ལྟ་བུ་ལ་གོམས་པར་བྱས་པ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རིམ་བྱིས་དྲང་བའི་བྱིར་དུ་རྟག་བརྟན་ཐེར་རྒྱག་གི་སྒྲིང་པོ་ཡོད་པར་བརྟན་པས་འདི་ལ་ད་ལྟར་དང་མ་འོངས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བདག་དུ་ཞེན་པར་མི་བྱ་བར་གསུངས་ཏེ་སྒྲུས་ཟིན་ལྟར་གཟུང་ན་སུ་སྒྲིགས་ཀྱི་བདག་ལ་ཞེན་པ་དང་འདྲ་པས་སྐྱེ་རི་བཞིན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །སྐྱེ་རི་བཞིན་པ་དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ནི་སྒྲུས་ཟིན་བཞིན་ཁས་ལེན་ན་སུ་སྒྲིགས་ཀྱི་བདག་དང་ཁྱེད་པར་མེད་པར་འགྱུར་བའོ། །འདི་དག་གི་དོན་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་མ་སྒྲོས་སོ།^{“ ༤༠}

འགྲེལ་པར་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གྲོ་གྲོས་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མི་སྐྱེ་བ་དང་མི་གཉིས་པ་
 དང་རང་བཞིན་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་ནང་དུ་རྒྱད་པ་འདི་ཞེས་
 བསྟན་ཏེ་^(༤) ཞེས་བྲངས་པའི་འོག་ཏུ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་རྣམ་པར་ཤེས་
 པར་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པའི་དོན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ཐམས་ཅད་བྲང་པའི་དོན་ཉིད་དུ་ཡིན་པར་
 ལུང་འདིས་མདོན་པར་གསལ་བར་བྱས་ནས་^(༥) ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་ནི་
 བྲངས་མ་ཐག་པའི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་ཚན་པ་གཉིས་མིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་རྣམ་རིག་པས་ངེས་
 དོན་དུ་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་འགྲེལ་པར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་གསལ་བོར་བཤད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །ལུང་འདིས་ཞེས་པ་འགྲེལ་བཤད་ལས་ས་བརྩུ་པའི་མདོའི་རྟེན་འགྲེལ་ལ་རྟོག་པའི་སྐབས་
 སུ་བྱེད་པ་པོ་བཀག་པ་ལ་འཚད་པ་ནི་^(༦) ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་གཞན་བཀག་པ་ནི་ས་བརྩུ་
 པ་ལས་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་སྐྱས་ཕྱི་རོལ་མི་འགོག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་གསུངས་ཀྱི།
 ཕྱི་རོལ་བཀག་པ་བྲང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ཤེས་བྱེད་མིན་ནོ། །དེས་ན་རྩ་བར་བྲང་དོན་ཉིད་དུ་ལུང་འདིས་
 གསལ་བར་བྱེད་^(༧) ཙམ་པའི་ལུང་ལ་གསུམ་ལས་ཕྱི་རོལ་བཀག་པའི་སེམས་ཙམ་བྲང་དོན་དུ་སྟོན་
 པ་ནི་རི་ལྟར་ནད་པ་ཞེས་པ་བཞིའོ། །ཀུན་གཞི་བྲང་དོན་དུ་སྟོན་པ་ནི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྡིང་པོ་བྲང་དོན་དུ་
 སྟོན་པའི་ལུང་རོ། །རྟག་བརྟན་གྱི་སྡིང་པོ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་བྲང་དོན་ཡིན་པས་ཀུན་གཞི་བྲང་དོན་དུ་
 རི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེན། རྟན་སྐྱབ་པོ་བཀོད་པ་ལས། ས་རྣམས་སྒྲ་ཚོགས་ཀུན་གཞི་སྟེ། །བདེ་གཤེགས་
 སྡིང་པོ་དག་པའང་དེ། སྡིང་པོ་དེ་ལ་ཀུན་གཞིའི་སྐྱས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་སྟོན་པར་མཛད། །
 སྡིང་པོ་ཀུན་གཞིར་བསྐྱགས་པ་ཡང་། །གྲོ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་སོ། ^(༨) །ཞེས་གསུངས་ཤིང་
 ལང་གཤེགས་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྡིང་པོ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བསྐྱགས་པ་
 རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདུན་དང་བཅས་པ་^(༩) ཞེས་དེ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་ལན་དུ་མར་གསུངས་
 སོ་དེ་ཡང་དེ་གཉིས་གཅིག་རྟག་ལ་གཅིག་མི་རྟག་པར་བཤད་པས་སྐྱས་ཟེན་གྱི་དོན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་
 བསྟན་པ་མིན་ཡང་གང་ལ་བསམས་ནས་སྡིང་པོ་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་ཀུན་གཞི་
 བསྟན་པས་དགོངས་པའི་དོན་ལ་ལྟོས་ཏེ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས་དོན་གཅིག་གོ། །དེ་ལྟར་ན་རྣམ་
 མ་བྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་མ་ཡང་བྲང་དོན་དུ་འགྲུབ་པོ། །

འགྲེལ་པ་ལས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་

ཉིད་ཁོན་ཀྱང་གཞི་རྣམ་པར་གྲུབ་པའི་སྒྲིམ་བཞུག་པར་རིག་པར་བྱའོ།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་ལ། འདི་
དང་རྟག་བརྟན་སོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པོ་དྲང་དོན་དུ་བརྟན་པ་གཉིས་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་ནས་ལུང་དེས་
ཀྱང་གཞི་དྲང་དོན་དུ་བརྟན་པ་རྟོགས་དགོས་པར་ཡོད་དོ། །སྒྲོ་གྲོས་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཞེས་པ་
ནས་རྒྱུད་པ་འདི་ཞེས་པའི་མཚུག་ཐོགས་སུ་མདོ་ཉིད་ལས། འདི་ནི་མདོ་སྟེགས་དུ་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་དག་
ཏུ་དོན་འདི་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱའོ།^{༡༦} །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རོ་བོ་ཉིད་དང་པོ་གཉིས་ལ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་གྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱུང་པར་བྱེ་བ་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ལུང་རོ།

གཉིས་པ་(རིགས་པས་བརྟན་པ་)ནི།

གེས་བྱ་མེད་ན་གེས་པ་བསལ་བ་ནི། །བདེ་བླག་རྟེན་ཅེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱིས་གསུངས།

གེས་བྱ་མེད་ན་གེས་པ་བཀག་འགྲུབ་པས། །དང་པོར་གེས་བྱ་དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན།^{༡༧}

དེ་ནི་རིགས་པས་སེམས་ཅམ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ།
དེ་ལ་བསོད་ནམས་བསགས་པ་རྣམས་ཚོས་ཉིད་ལ་བདེ་བླག་ཏུ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་རི་ལྟར་ཐོག་
མར་སྒྱུན་སོགས་ཀྱི་གདམ་སྒྲུར་པར་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཟབ་མོའི་དོན་རྟོགས་པ་ཐོག་མ་ནས་
རྟོགས་པར་མི་རུས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱིས་རིམ་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་
པ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་དོ། །དེ་འདྲ་བ་ལ་སྟོན་དུ་གེས་བྱ་ཕྱི་རོལ་མེད་པ་བརྟན་ན། དེའི་འོག་ཏུ་གེས་
པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གསལ་བ་ནི། བདེ་བླག་རྟེན་ཅེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱིས་གསུངས་སོ། །
དེ་ལྟར་ན་གེས་བྱ་མེད་པ་སྟེ་ཐོག་མར་ཕྱི་རོལ་བཀག་པ་ཡང་བདག་མེད་རྟོགས་པར་རྟོགས་པའི་
ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱིས་དང་པོར་གེས་བྱ་ཕྱི་རོལ་དགག་པར་མཛད་པ་ཁོ་ན་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ་གེས་བྱ་མེད་ན་སྟེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བདག་མེད་པ་རིག་པ་རྣམས་གེས་པ་བཀག་པ་སྟེ་
དེའི་བདག་མེད་པ་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཕྱི་རོལ་རང་བཞིན་མེད་པར་རིག་པ་རྣམས་གྱིས་ནི་གེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རེས་
འགའ་རང་ཁོ་ནས་རྟོགས་ལ། རེས་འགའ་ནི་གཞན་གྱིས་ཅུང་ཟད་བརྟན་པ་ཅམ་གྱིས་རྟོགས་སོ། །ཕྱི་
རོལ་མེད་པ་དང་གེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དྲང་དོན་ཡིན་པར་ནི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ་ལས་
གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། འདི་དག་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅམ་ཞེས། །ཐུབ་པ་ཡིས་ནི་གང་གསུངས་པ། །

བྱིས་ཀྱི་མཉམ་སྦྲེག་པ་སྤང་དོན་ཏེ། །དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན།¹⁶⁶ །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འཕགས་པ་
ལྷུ་མ་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་སྒྲིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་གསལ་བར་གསུངས་སོ།¹⁶⁷

གཉིས་པ་ (མདོའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་བསྟན་པ་)ནི།

དེ་ལྟར་ལུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤེས་བྱས་ཏེ། །མདོ་གང་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་བཤད་དོན་ཅན།

དྲང་དོན་གསུངས་པའང་རྟོགས་ནས་དྲང་བྱ་ཞིང་། །སྟོང་ཉིད་དོན་ཅན་ངེས་དོན་ཤེས་པར་གྱིས།¹⁶⁸

ཤེས་རབ་ཅན་དག་གིས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་
ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་བཤད་པ། རྒྱུ་རྒྱུ་ལུང་གི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
ཏེ་རྣམ་གཞག་ཤེས་པར་བྱ་ཏེ། མདོ་སྟེ་གང་དག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པ་བཤད་པའི་དོན་ཅན་
ཏེ་བརྟེན་བྱ་ཅན། སྟེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྟེན་འབྱུང་དངོས་སུ་གསལ་བར་
མི་བྱེད་པའི་དྲང་དོན་གསུངས་པའང་དྲང་དོན་དུ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་དྲང་བར་ཞིང་སྟེ། རི་ལྟར་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། འབྱུང་རྣམས་མིག་གཟུང་མ་ཡིན་ན། །དེ་འབྱུང་མིག་གཟུང་རི་ལྟར་ཞེས། །
གཟུགས་ལ་དེ་སྒྲིབ་གསུངས་པ་ན། །ཁྱེད་གྱིས་གཟུགས་ཀྱི་འཛིན་པ་བརྟོག་¹⁶⁹ །ཅེས་གསུངས་ལ།
མདོ་ལས་ཀྱང་། མི་རྟག་དོན་ནི་མེད་དོན་ཞེས་¹⁷⁰ གསུངས་སོ། །ལུང་རྒྱ་མ་ཤེས་བྱེད་དུ་འགོ་རྒྱུལ་ནི་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་མདོན་པར། འབྱུང་བ་བཞི་མིག་གི་ཡུལ་མིན་པའི་རེག་བྱ་དང་། དེ་ལས་
བྱུང་པའི་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆོད་མིག་གི་གཟུང་བྱར་གསུངས་ལ། དེ་གཉིས་ཀ་ཁས་
བླང་དགོས་པ་ལ་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་ན་དེ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་འབྱུང་བ་
མིག་གི་གཟུང་བྱ་འཇུག་པ། ཡང་ན་ཡུལ་གཟུགས་མིག་གི་གཟུང་བྱ་མིན་པར་ཁས་བླང་དགོས་པར་ཤེས་པ་
ན་བཤད་རྒྱུ་ལ་རྒྱ་མ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་མིན་པར་ཤེས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསུང་དུ་
རྟོགས་པ་དང་། བཤད་རྒྱུ་ལ་རྒྱ་མ་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པར་ཤེས་པའོ། །ལུང་གཉིས་
པའི་དོན་ནི་རྒྱ་མ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་སྟེ་བ་དང་། འཛིག་པར་བསྟན་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
པའི་དོན་དུ་ཡིན་པར་གོ་བའོ། །མདོ་གང་ལས་གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་
ཅན་ཏེ་དངོས་སུ་བརྟེན་པར་བྱེད་པ་ཅན་དེ་ངེས་པའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག

དེ་ལྟར་ཡང་ཉིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། རྟོང་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བཤད་པ་ལྟར། །
 དེས་དོན་མདོ་ལྟེ་དག་གི་བྱེད་གཤེས། །གང་ལས་མེམས་ཅན་གང་ཟག་སྐྱེས་བྱ་བ་ལྟར། །ཆོས་དེ་
 ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་དུ་ཤེས།^{“༥”} །ཞེས་གསུངས་ཏེ་མདོ་ལྟེ་དག་གི་བྱེད་གཤེས་དོན་གྱི་མདོ་
 ལྟེ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་རོ། །གང་ཟག་བལྟན་པ་ནི་མཚོན་པ་ཅམ་སྟེ་བྱེད་པ་པོ་དང་། ལས་སུ་བྱ་
 བ་དང་བྱེད་པ་རྣམས་ཡོད་པར་སྟོན་པའོ། །འདི་ནི་མདོ་ལྟེ་ལ་དྲང་དེས་གཉིས་སུ་འཛོག་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་ས་
 གོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འཛིག་རྟེན་ཁམས་ནི་སྟོང་ཐུག་ཏུ། །ང་ཡིས་ཆོས་རྣམས་གང་གསུངས་པ། ཡི་
 གེ་ཐ་དད་དོན་གཅིག་སྟེ། །ཡོངས་སུ་བསྐྱག་པར་རྟུས་མ་ཡིན། །དངོས་པོ་གཅིག་ནི་བསམ་བྱས་ན། །
 དེ་དག་ཐམས་ཅད་བསྐྱོམས་འགྱུར་ཏེ། །སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱིས་ཆོས་མང་པོ། །རི་སྟེང་རབ་ཏུ་བལྟན་
 པ་རྣམས། །ཆོས་རྣམས་ཀྱན་གྱི་བདག་མེད་ཡིན། །མི་གང་དོན་ལ་མཁའ་རྣམས་གྱིས། །གནས་འདི་
 ལ་ནི་བསྐྱབ་བྱས་ན། །སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་རྟེན་མི་དགའ།^{“༦”} །ཞེས་གསུངས་སོ། །འཛིག་རྟེན་
 ཞེས་པའི་རྒྱུ་པ་བཞི་ནི་མདོ་ལྟེ་རི་སྟེང་ཕྱི་གསུངས་པ་ལ་དོན་དམ་པ་དངོས་སུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་
 ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་གཞལ་ལ། དེ་ལྟར་མི་སྟོན་པའི་དྲང་དོན་རྣམས་ཀྱང་བརྒྱད་ནས་དེ་
 བཞིན་ཉིད་ལ་གཞལ་བས། དོན་དམ་ལ་གཞལ་བར་དོན་གཅིག་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི་
 ཁམས་ན་མདོ་ལྟེ་ཡོད་ཆད་ལམ་ལ་སྟོབ་པའི་ལས་དང་པོ་བས་རྒྱུད་གཅད་པར་མི་རྟུས་པས་མདོ་ལྟེ་
 གང་ཡིན་པ་གཅིག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྒྱུད་གཅད་ཅེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དངོས་སུ་མི་སྟོན་
 པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་བཤད་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པས་ཤེས་སོ། །དངོས་པོ་
 གཅིག་ནི་ཞེས་པ་གཉིས་ནི་ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་བསྐྱོམས་ན་ཆོས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱོམས་པར་འགོ་བས་ཆོས་ཅན་མེ་མེ་ནས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སོ་སོར་
 སྐྱོམ་མི་དགོས་པའི་དོན་ནོ། །དངོས་པོ་གཅིག་བསྐྱོམས་ན་ཐམས་ཅད་བསྐྱོམས་པར་འགྱུར་བ་དེ་གང་
 ཡིན་པ་སྟོན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱིས་ཞེས་པ་གསུམ་གྱིས་སྟོན་ཏེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་
 བདག་མེད་ཡིན་ཞེས་པས། ཆོས་ཅན་རྒྱུ་ཆེ་བའི་སྟོང་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་གཅིག་གིས་ཆོས་ཟེར་བ་མེན་ནོ། །

ཟླ་བ་སྟོན་མ་ལས། གངས་ངེས་སུ་འཛོག་ཚུལ་གསུངས་པ་^{“༧”}དེ་བཞིན་དུ་བློ་བྱོས་མི་ཟད་
 པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་ལྟེ་དག་ལས་རྒྱུ་ཆེར་བལྟན་པ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་རྣམས་
 མཐའ་ཆད་པར་དྲང་དེས་རྣམ་འབྱེད་དུ་བཤད་ཟེན་ཏོ། །ཕྱོགས་ཅམ་ཞིག་ནི་བརྟོད་པར་བྱ་སྟེ་^{“༨”}

ཞེས་པ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་ལས་རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་པལ་དང་དོན་དུ་འགྲེལ་ན་རང་ལུགས་ཀྱིས་དེ་
 གསུམ་གྱི་འཛོག་ཚུལ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་སྟེ་མ་པ་ལ་དེའི་ཐོགས་ཙམ་སྟོན་པའོ། །དཔེར་ན་སྐུལ་ནི་ཐག་པ་
 བཟོགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ལོག་པར་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ་སྐུལ་དེ་ཐག་པ་དེ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།
 །སྐུལ་དངོས་ལ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ་མེད་བཞིན་དུ་ཀྱན་ཏུ་མ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་
 ཏུ་རང་བཞིན་གཤིས་ལུགས་ཀྱང་གཞན་དབང་འདུས་བྱས་ལ་ནི་དཔེར་མེད་བཞིན་དུ་ཀྱན་ཏུ་བཏགས་
 པ་ཡིན་ཏེ། ཅུ་ཤེ་ལས། རང་བཞིན་དག་ནི་བཙོས་མིན་དང་། །གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན།^{༥༥༥}
 །ཞེས་གསུངས་པས་གཤིས་ལུགས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་ནི་བྱས་པ་ཙན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཟུང་བཞིན་པ་
 ལྟེ་མཐོང་བཞིན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བྱས་པ་ཙན་གཟུགས་བརྟན་དང་འདྲ་བ་ལ་གཤིས་སུ་ཀྱན་བཏགས་
 པའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྗེ་ལྟར་བགཟིགས་པའི་སྟོང་ཡུལ་ལ་ནི་གཤིས་ལུགས་དངོས་ཡིན་
 ཏེ། དཔེར་ན་མེད་བཞིན་དུ་ཀྱན་ཏུ་མ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་པོ་རྒྱ་རྒྱེན་གྱིས་བྱས་པ་ཙན་ལ་ཡོ་
 ཤེས་དེས་མ་རེག་པར་རང་བཞིན་འབྲེལ་ཞིག་མཛོན་སུམ་དུ་མཛད་པས་དེ་ཉིད་ཐུགས་སུ་རྟུང་པའི་
 ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །མ་རིག་པའི་མཐའ་བཅད་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་
 ལྟར་རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་མདོའི་དགོངས་པ་བཤད་པར་བྱའོ་ཞེས་
 གསུངས་ཏེ། བཤད་ཚུལ་དེས་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུར་མཚན་ཉིད་གསུམ་པལ་དང་པའི་དགོངས་པ་ཤེས་
 པར་བྱས་ལ། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་པལ་དང་པའི་དགོངས་པ་དང་དོན་ཡིན་པ་ཡང་ཤེས་
 པར་བྱའོ། །མེས་ཙམ་པས་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་ལ་གཟུང་འཛིན་རོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་
 བཏགས་པ་ཀྱན་བཏགས་སུ་བྱེད་པ་ནི་བསམ་པའམ་བརྟག་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ན་
 ི་གཞན་དབང་ཡིན་གྱི་དེ་མིན་པའི་གཞན་དབང་ནི་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱམས་ཞུས་ནས་
 བཤད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཐའ་ཚོད་པར་
 ནི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།

གསུམ་པ་(གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་)ནི།

གཉིས་ལས་སྐྱེ་བའང་རིགས་པའི་རོ་བོ་མ་ཡིན་གང་གི་ཕྱིར། །བཤད་ཟིན་ཉེས་པ་དེ་དག་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་ཡིན་ཕྱིར་རོ།
འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་མིན་དེ་ཉིད་དུ་ཡང་འདོད་མིན་ཏེ། །གང་ཕྱིར་རེ་རེ་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པ་ཡོད་མ་ཡིན།།(༢)

དེ་ལ་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བའི་ཚིག་གལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་གཅེར་བུ་བ་རྣམས་ནི་འཛིམ་
པའི་གོང་བུ་དང་དབྱུག་དང་འཁོར་ལོ་དང་སྐྱད་པ་དང་ཁུ་དང་ཇ་མ་ཁན་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་བུམ་
པ་འབྱུང་བ་ན། ཇ་བུམ་འཛིམ་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར་བདག་ལས་སྐྱེ་ལ། ཇ་
མ་ཁན་གྱི་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་དག་ཇ་བུམ་གྱི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་སེམས་སོ། ཕྱི་རོལ་ལ་རི་ལྷ་པ་དེ་བཞིན་དུ་ནང་ལ་ཡང་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་
ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་གང་ཟག་དང་བདག་གཅིས་པའི་སྟོག་དང་། དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་
སྟོག་མ་ཡིན་པ་དང་། མདོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་འགྲུབ་པའི་ཆོས་དང་། དེ་ལས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་
མིན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་པ་དང་འཆལ་ཁྲིམས་འགོག་པའི་སྒྲོམ་པ་དང་། ལ་སོགས་པས་
བདེ་བ་དང་། སྐྱབ་བསྐྱལ་བ་དང་། ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཤེས་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་འདུ་བུ་བའི་
ཤུགས་ཏེ། ཚིག་གི་དོན་དགའི་རྣམ་གཞག་བྱས་ནས་བྱམས་པ་ཆོར་བས་གཞན་དུ་ཡང་སྟོག་གི་བདག་
ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ད་ལྟར་གྱི་སྐྱེ་བ་འདི་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་ལས་སྐྱེ་སྟེ། བྱམས་པ་དང་སྟོག་
གཉིས་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོག་ནི་སྐྱེ་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་འགོ་བ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་
ལ་སོགས་པའི་འགོ་བར་རྒྱ་བ་ཡང་གཞན་གྱིས་འདོད་དོ། །ཡང་བྱམས་པ་རང་གི་བ་དང་མ་དང་།
ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་། ཟག་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་
ཀྱང་སྐྱེ་ལ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་གཞན་རེ་རེ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་མི་ལེན་པས་སྐྱར་བདག་གཞན་རེ་རེ་
བ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མི་གཞོད་དོ་ཞེན།

རེ་རེ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་པར་མ་ཟད་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་
བའང་རིགས་པའི་རོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་སྐྱར་རེ་རེ་བ་ལ་བཤད་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་དེ་
དག་གཉིས་ཆར་ལས་སྐྱེ་བའི་སྟོགས་ལ་ཡང་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱམས་པ་

སྒྲིག་པ་ལྟེ་ཏེ་བདག་ལས་སྒྲེ་བར་འདོད་ན་ནི། ལྷ་ར་བཤད་པའི་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་སྟོན་གྱིས་
 དགག་ལ། བ་མ་སྟོན་པ་ལྟེ་ཏེ་གཞན་སྒྲེ་འདོད་ན་ནི། ཏུ་ཅང་ཐལ་བ་སྟོན་གྱིས་དགག་
 ལོ། ལོང་དུ་ཇི་ལྷ་ར་བདག་དང་གཞན་ལས་སྒྲེ་བ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པར་
 ཡང་མི་རིགས་སོ་ཞེས་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་གཉིས་ཀ་ལས་སྒྲེ་བ་མི་སྤྲིད་དོ་ཞེས་
 མཁུག་བསྟུ་བའི་བྱིར་བཤད་པ། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྒྲེ་བ་འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་
 ཡོད་པ་མིན་ལ། དེ་ཉིད་དོན་དམ་དུ་ཡང་འདོད་པ་མིན་ནོ། །གང་གི་བྱིར་བཤད་གཞན་རེ་རེ་ལས་ནི་
 སྒྲེ་བ་འགྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ལས་སྒྲེ་བ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱ་མེད་ལས་སྒྲེ་བ་དགག་པ།

བཞི་པ་(རྒྱ་མེད་ལས་སྒྲེ་བ་དགག་པ་)ནི།

གལ་ཏེ་རྒྱ་མེད་ཁོ་ནར་སྒྲེ་བར་ལྷ་ཞིག་འགྱུར་ན་ནི། ཁོ་ཚོ་མཐའ་དག་ཏུ་བྱམ་མས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྒྲེ་འགྱུར་ཁོང་།
 འབྲས་འབྱུང་ཆེད་དུ་འཛིག་རྟེན་འདི་ཡིས་བོན་ལ་འཇོག་ས་ནི། བརྒྱ་མཁུག་དག་གི་སྒྲོན་སྒྲུབ་དང་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་།།[༧༩]
 གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་རྒྱ་ཡིས་སྒྲོང་པར་ཀྱུར་ན་ནམ་མཁའ་ཡི། ལྷ་ཏུ་ལ་ཡི་དྲི་མདོག་ཇི་བཞིན་གཟུང་དུ་མེད་ཉིད་ན། འིན་
 ཏུ་ཆེས་བཀྲའི་འཛིག་རྟེན་འཛིན་པའང་ཡིན་པའང་དེའི་བྱིར་། རང་གི་སྒྲོ་བ་ཞིན་འཛིག་རྟེན་རྒྱ་ལས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
 གྱིས་།།[༨༠] འབྱུང་བ་དེ་དག་བདག་ཉིད་གང་ཞིག་གིས་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲོའི། ལྷ་ལ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་
 མ་ཡིན་ན། གང་ལ་ཡིད་ཀྱི་མུན་པ་འཕྲུག་པོ་འདི་ཉིད་དུ་ཡོད་པ། དེས་ནི་ཇི་ལྷ་ར་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་ཡང་དག་རྟོགས་
 པར་འགྱུར་།།[༨༡] འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བདག་ཉིད་ནི། ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ཕྱིན་ཅི་ལྟོག་
 ཏུ་ལྷ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ། ཁོ་ཡི་ལྷ་བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཆོངས་ལྟས་དང་ལྡན་ཉིད་ཕྱིར། གང་ཆོ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་
 ཡོད་ཉིད་ལས་ལེན་དེ་ཆོ་བཞིན་།།[༨༢] འབྱུང་བ་དེ་དག་ཇི་ལྷ་ར་ཡོད་མིན་དེ་ལྷ་ར་བཤད་ཟིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་ན་གོང་
 དུ་རང་གཞན་ལས་དང་གཉིས་ཀ་ལས། སྒྲེ་དང་རྒྱ་མེད་ལྷ་མོང་དུ་ནི་བཀག་ཟིན་དེ་ཡི་བྱིར། ལྷ་ར་བཤད་འབྱུང་བ་འདི་
 དག་ལྷ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།[༨༣]

འདིར་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བར་སྒྲེ་བ་རྒྱུར་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྒྲེ་བ་རྒྱ་ལས་ཡིན་ན་འབྲས་
 བུ་ལ་ལྟེ་ཏེ་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀར་ཀྱུར་པ་ཞིག་ཏུ་སྒྲེ་བས་སྒྲོན་དེ་དག་ཏུ་འགྱུར་ན་བདག་

གིས་ནི་རྒྱལ་ས་སྤྱི་བར་ཁས་མ་བྱུངས་པས་ཕྱོགས་གསུམ་ག་ལ་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། འདི་ལྟར་
 བསྐྱའི་རྒྱལ་བ་དང་དེའི་འདབ་མ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་བ་དང་འཇམ་ག་དག་འགའ་ཞིག་གིས་བྱེད་པར་
 མ་མཐོང་ལ། དེའི་འདབ་མ་དང་ཟེའུ་འབྱུ་དང་ལྟེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སྣ་ཚོགས་པ་
 དག་བྱེད་པར་མ་མཐོང་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་བ་ན་ས་དང་བལ་པོ་སེའུ་ལ་སོགས་པའི་སྣ་ཚོགས་པ་ཡང་
 ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱི་ལོ་ལ་བཞིན་དུ་མ་བྱུ་དང་བྱ་ཉི་ཉི་མེ་དང་བྱ་གག་ལ་སོག་པ་ནང་གི་བདག་ཉིད་
 ཅན་དག་ལ་ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་འབད་པས་གཟུང་ནས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་འགོད་
 པར་མི་དམིགས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་བ་ནི་ལོ་པོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་
 སྒྲུའོ། །འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།

གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱ་མེད་པ་ལོ་ནར་སྤྱི་བར་ལྟ་ཞིག་འབྱུར་ན་ནི། །དེའི་ཆེ་དངོས་པོ་
 མཐའ་དག་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལས་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་རྒྱ་མིན་པ་ལས་ཀྱང་སྤྱི་བར་འབྱུར་ཏེ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱང་རྒྱ་མིན་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གང་ཞིག་ཨ་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་བ་དུས་
 ཚོགས་ལ་ལྟོས་གིང་རེ་འགའ་མངོན་པ་དེ་ཡང་དེ་དག་ལ་དྲག་ཏུ་ཡོད་པ་ལོ་ནར་འབྱུར་ཏེ། །དུས་
 ཚོགས་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱ་ལོག་ལ་ཡང་མ་བྱུའི་མདོངས་ཡོད་པ་དང་། མ་བྱུ་ལ་
 ཡང་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ནའང་ནེ་ཙོའི་སྣོ་ཡོད་པར་འབྱུར་ཏེ། དེ་དག་རྒྱལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་
 ལྟར་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་བརྟོད་ནས་མཐོང་བ་དང་འགལ་བ་བརྟོད་པ། ལྟོན་ཏྲིག་ལ་སོགས་པའི་
 འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་འཛིག་རྟེན་པ་འདི་བ་ཡིས་ས་པོན་ལ་སོགས་པ་ནི་དགའ་བ་བརྒྱ་ཐུག་
 དག་གི་སྟོན་སྟེན་ལྟེན་པ་སྟེ་སོག་པར་བྱེད་པར་ཡང་མི་འབྱུར་བ་ཞིག་ན་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྱི་
 བ་དོ་པོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སྟོན་གཞན་ཡང་། གལ་ཏེ་འགོ་བརྒྱུ་ཡིས་སྟོང་པ་སྟེ་རྒྱ་མེད་
 པར་འབྱུང་བར་འབྱུར་ན་འགོ་བ་འདི་དག་ནམ་མཁའ་ཡི་ཡུལ་ཡི་བྱི་དང་མདོག་རི་བཞིན་དུ་གཟུང་དུ་
 མེད་པ་ཉིད་དུ་འབྱུར་བ་ཡིན་ན་གིན་ཏུ་ཆེས་བཀྲ་པའི་འཛིག་རྟེན་འཛིན་པ་འང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རང་
 གི་སྟོན་ལོ་ནམ་པ་ཅན་ནི་སྟོན་པོ་ལས་སྤྱི་བ་དེ་བཞིན་དུ་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དག་རང་གི་རྒྱ་ལོ་ན་
 ལས་སྤྱི་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་གིག།

རྒྱང་པན་ལྟར་ན་དེ་ཉིད་ནི་བཞི་སྟེ་འགོ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱར་གྱུར་པ་ས་དང་
 རྒྱ་དང་མེ་དང་རྒྱང་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྤྱི་བའི་ཁྱད་པར་ལས་པ་བྱུང་དང་བལ་

འདི་ལ་བརྟུན་པར་བྱ་སྟེ། བྱོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་མེད་དོ་སྐྱེ་མ་པའི་རེས་པ་འདི་རྒྱ་
མཚན་གང་ལས་ཡིན། འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ་
སྐྱེ་མ་ན། འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བ་དེ་མངོན་སུམ་ཞིག་གསུམ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་
ཞིག་ཡིན་གྲང་མངོན་སུམ་མོ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་ན་དངོས་པོ་
མེད་པ་ཡང་མངོན་སུམ་དང་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡང་བྱོད་ལ་དངོས་
པོར་འགྱུར་ཏེ། ཆེ་རབས་པ་རོལ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལོག་པ་མངོན་སུམ་གྱི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་
མངོན་སུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་པ་འགའ་ཡང་མེད་
བས་དངོས་པོ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་སྒྲུ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་མེད་ན་འགྱུར་བ་བཞི་མེད་པ་
དང་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་དམ་བཅའ་བ་ཡང་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་མངོན་སུམ་མ་
ཡིན་ན་ནི་རེ་ཞིག་མངོན་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་ཚད་མས་མ་བརྒྱུད་བས་རི་ལྷར་མ་

བཟུང་བ་དེའི་སྒོ་ནས་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་མེད་པར་དཔོག་པར་འབྱུང་། ཅི་སྟེ་རྗེས་སུ་དཔག་པས་
བཟུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེན། སྒྲིབ་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཟད་རྗེས་དཔག་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་པས་ཀྱང་སྒྲིམ་བུའི་
དོན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་འདི་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་སྒྲུངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རི་ཅམ་དབང་པོའི་
སྦྱོད་ཡུལ་བ། སྒྲིམ་བུ་དེ་ཅམ་ཁོ་ནར་ཟད། །བཟང་མོ་མང་ཐོས་གང་སྒྲུབ། །དེ་ནི་སྦྱང་གིའི་རྗེས་དང་
འདྲ།”““ །ཞེས་སྒྲིམ་བུས་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ནི་མིག་སོགས་ཀྱི་དབང་པོའི་སྦྱོད་ཡུལ་རི་ཅམ་
མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་དེ་ཅམ་དུ་ཟད་པར་སྒྲུས་པའི་བྱིར་རོ།

ས་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་དག་ཁྱོད་ཀྱི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་བདག་ཉིད་གང་
ཞིག་གིས་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲོའི་ཡུལ་དུ་ཡུར་བ་དེ་ལྷར་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་གིན་ཏུ་
རགས་པའི་དོན་གང་ལ་ཡིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་འབྲུག་པོ་འདི་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དེས་ནི། རི་ལྷར་ན་གིན་ཏུ་སྒྲུབ་
པའི་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གང་ཡང་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པར་འབྱུང་རྟེ་རྟོགས་པ་
མེད་དོ། །སྒྲོན་གཞན་ཡང་། འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བདག་ཉིད་དེ་རྒྱང་ཐན་
ནི་ཤེས་བུའི་རང་བཞིན་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་ལ་སྒྲུབ་པ་
འདེབས་པ་དེ་ཡི་ལྷ་བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་ཏེ། དེ་གནས་པའི་རྒྱར་མཚུངས་པ་སྟེ་འདྲ་བའི་ལུས་ཀྱི་ཁོག་པ་
དང་ལྷན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། དཔེར་ན་གང་གི་ཚེ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་
ཁས་ལེན་པ་དེའི་ཚེ་བཞིན་ནོ། ཅི་སྟེ་འབྱུང་བ་བདེན་པར་རྟོགས་པའི་ཚེ་ཡང་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་
མཐོང་བའི་དཔེ་བསྒྲུབ་བུའི་ཚོས་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཡིན་ནོ་སྒྲུམ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་རང་བཞིན་
ཀྱིས་མ་སྒྲིམ་པ་དང་ཡོད་པ་མིན་པའི་འབྱུང་བ་ལ་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཡོད་པ་དང་སྒྲེབ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་
པས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་བྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །འདིས་ནི་རང་གི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྦྱོར་བ་རྣམས་
ལ་དཔེར་བཟུང་བ་ལ་བསྒྲུབ་བུའི་ཚོས་ཀྱིས་མི་སྟོང་བ་དགོས་པར་བརྟན་ཏེ། རྟགས་སུ་བཟུང་བ་ལ་
ཡང་འདྲ་ལ། སྒར་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མིག་གིས་གཟུང་བྱ་བ་ཤོད་པ་མ་བྱུང་བའི་རྟགས་སུ་ཡང་
བཤད་པས་དམ་བཅའ་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་དགོས་པར་བརྟན་ནོ།

འབྱུང་བ་རང་བཞིན་ཀྱིས་མ་སྒྲིམ་པ་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པར་བྱ་དགོས་སེ་ཞེན། འབྱུང་བ་དེ་
དག་རི་ལྷར་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ལྷར་སྒར་བཤད་ཟིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་ན་གོང་དུ་རང་
དང་། གཞན་ལས་དང་། གཉིས་ཀ་ལས་སྒྲེབ་དང་། རྒྱ་མེད་དུ་སྒྲེབ་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ན་འབྱུང་བ་

རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡང་བདག་གིས་ཐུན་མོང་དུ་མི་སྐྱེ་བ་གསུམ་ཅིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། འབྲུང་བ་འདི་
 དག་ལྟ་ཞིག་སྟེ་གང་ཡང་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བཀག་པས་མ་བཤད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དཔེ་གྲུབ་
 གོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པ་དང་། དེ་ལ་གཞན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་
 དངོས་པོར་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་འགོག་པ་ན་ཡང་། རྟོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་ཡོག་པ་སྐྱུར་བར་བྱ་
 གྱེ། དཔེར་ན་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བདག་ཉིད་ནི། ཤེས་བྱའི་རང་
 བཞིན་ཕྱིན་ཅི་ཡོག་ཏུ་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་གྱེ། །དེ་ཡི་ལྟ་བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་ལུས་དང་ལྡན་ཉིད་
 ཕྱིར། །གང་ཆེ་འབྲུང་བའི་བདག་ཉིད་ཡོད་ཉིད་ལས་ལེན་དེ་ཆེ་བཞིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱུར་
 བར་བྱ་གྱེ། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་དགག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་ཁྱོད་
 ལ་ཡང་ཐལ་བར་འབྱུར་བ་འདི་མཚུངས་སོ་སྟུང་ན་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་པོ་ཅག་ཕྱིན་ཅི་ཡོག་
 བར་སྐྱུབ་པ་ལ་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཛིག་རྟེན་གཞན་གཏོགས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་
 བདག་ ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་དམ་པའི་དོན་ནི་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་གྱེ། །བདག་གི་ལྟ་བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་
 མཚུངས་ལུས་དང་ལྡན་ཉིད་ཕྱིར། །གང་གི་ཆོན་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ལས་ལེན་དེ་ཆེ་བཞིན།^{༤༠} །
 ཞེས་བརྗོད་པར་རྟུག་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། དེ་བཞིན་དུ། འདི་ན་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཡོད་ཅེས་རྟོགས་པའི་
 དུས་སུ་བདག་ ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་དམ་པའི་དོན་ནི་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་གྱེ། །གཏན་ཆོགས་དག་དཔེ་
 དང་ནི་དེ་གཉིས་ཁོ་ན་འོ། །དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཞེས་པ་ལ་ཡང་སྐྱུར་བར་བྱ་འོ།^{༤༡} །དེའི་
 ཕྱིར་ཚུལ་འདིས་ནི། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྲུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་གཤམ་ཞིག་ གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་
 མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་པར་ནི་གཤམ་ཡོད། །ཅེས་གང་དམ་བཅས་པར་སྐྱུར་བ་བཞི་པོ་རབ་ཏུ་བསྐྱབས་པ་
 ཡིན་ནོ།^{༤༢} །ཞེས་གསུངས་པས་གཞན་ལུགས་བཀག་པ་ཡིན་གྱི་རང་ལུགས་མ་བསྐྱབས་སོ་ཞེས་སྐྱེ་
 བར་མི་བྱའོ།

མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན།

གསུམ་པ་(མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་གྲུབ་དོན་)ནི།

གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་དང་།

ཚུལ་མ་རྟོག་ཡོད་པ་མིན་པས་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་བྱལ།

འདིར་སྒྲུབ་པ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱ་མེད་ལས་མི་སྦྱེན།
 འོན་ཅི་ལྟར་སྦྱེན་ཞེན་བཤད་པ། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི། སྦྱེ་
 པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཞན་མི་སྦྱིད་པའི་ཕྱིར། ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་དེ་བདག་གམ་གཞན་ནམ་གཉིས་
 ཀའམ་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་ལས་སྦྱེ་བའམ་དམིགས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་གོ། །གང་དག་དབང་ཐུག་ལ་
 སོགས་པ་དག་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་སྦྱེ་བར་མངོན་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་ཡང་། དབང་ཐུག་
 ལ་སོགས་པ་དེ་དག་བདག་ཏུ་གྱུར་བའམ། གཞན་ཏུ་གྱུར་བའམ། གཉིས་ཀར་གྱུར་བ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་
 པས་དབང་ཐུག་ལ་སོགས་པ་རྒྱར་སྒྲུབ་དག་ཀྱང་བཤད་ཟིན་པའི་སྦྱོན་ལས་མི་འདའ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་
 སྦྱིད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཞན་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་མེད་པའི་
 ཕྱིར་ལ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིས་སྦྱེ་བར་བཏགས་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 སྦྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་
 སྦྱེ་བ་དང་། རྒྱ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྦྱེ་བ་ཡོད་པ་མིན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་
 བྲལ་ཡོ། །ཞེས་སྒྲོས་སོ། །འདིས་ནི་མཐའ་བཞིའི་སྦྱེ་བ་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བཀག་ཀྱང་། མཐར་ཉག་ས་
 གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེས་དཔག་སྦྱེ་ཚུལ་སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་མཐའ་བཞི་ལས་སྦྱེ་བ་མེད་པ་ནི་གཏན་
 རིགས་སོ། །དངོས་པོ་རྣམས་ཞེས་པ་ནི་ཚིག་ཅན་ནོ། །རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་དམ་
 པཅའོ།

མཐའ་བཞིའི་སྦྱེ་བ་བཀག་པ་ལ་ཚུད་པ་སྦྱོང་བ།

གཉིས་པ་(མཐའ་བཞིའི་སྦྱེ་བ་བཀག་པ་ལ་ཚུད་པ་སྦྱང་བ་)ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་དོན་
 བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

གང་གིས་སྦྱོན་ཚོགས་དང་མཚུངས་གཏི་མུག་སྟུག་པོ་འཛིག་རྟེན་ལ། །ཡོད་པ་དེས་ན་ཡུལ་རྣམས་འོག་པ་
 དག་ཏུ་སྤང་བར་འགྱུར།།^[10] ཇི་ལྟར་རབ་རིབ་མཐུལ་ལས་འགའ་ཞིག་སྒྲུབ་དང་སྒྲུག་གཉིས་དང་། །མྱ་བུའི་མདོད་ས་དང་
 སྤང་མ་ལ་སོགས་འོག་པར་འཛིན་བྱེད་པ། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་གཏི་མུག་སྦྱོན་གྱི་དབང་གིས་མི་མས་པས་པས། །འདུས་བྱས་
 ལྟ་ཞིག་སྦྱ་ཚོགས་སྟོ་གྲོས་ཀྱིས་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར།།^[11] གལ་ཏེ་གཏི་མུག་བརྟེན་ནས་ལས་འབྱུང་གཏི་མུག་མེད་
 པར་དེ། །མི་འབྱུང་ཞེས་བྱུང་མི་མཁས་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་གོར་མ་ཆག། །སྟོ་བཟང་ནི་མས་མུན་པ་སྟུག་པོ་རྣམ་པར་

བསལ་བ་ཡི། །མཁས་པ་དག་ནི་སྤོང་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཅིང་གྲོལ་བར་འགྱུར།།[༡༠༦] གལ་ཏེ་དངོས་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་
མེད་ན། །ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་སྤུང་བ་ཞེན། །དེ་དག་མེད་པ་ཉིད་འགྱུར་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་
ཡོད་པ་ཉིད།།[༡༠༧] གང་དག་རབ་རིབ་ཅན་སོགས་ལྟམ་འགྱུར་བ། །སྤྱོད་པ་སོགས་དེ་དག་མ་སྤྱོད་པས། །རི་ཞིག་
དེ་དག་ཉིད་ལ་བརྟན་བྱ་སྟེ། །ཁྱི་ནས་མ་རིག་རབ་རིབ་རྗེས་འབྲེལ་ལའོ།།[༡༠༨] གལ་ཏེ་རྒྱུ་ལས་ཁྲི་ཟུང་གྲོང་གྲུང་
བཅས། །སྤྱིག་རྒྱུ་ལྟར་མིག་འཕྲུལ་གཞུགས་བརྟན་སོགས། །སྤྱོད་མེད་མཐོང་ན་ཡོད་ཉིད་མིན་མ་རྟོགས་ཀྱང་། །ཁྱོད་
ལ་རི་ལྟར་དེར་འགྱུར་དེ་མི་རིགས།།[༡༠༩] དེ་ཉིད་དུ་འདི་རི་ལྟར་སྤྱོད་མེད་ཀྱང་། །མོ་གཤམ་སྤྱུར་གང་ཕྱིར་འཛིག་
རྟེན་གྱི། །མཐོང་བའི་ལྟམ་དུ་མི་འགྱུར་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་སྤྱོད་འདི་མ་རྗེས་པའོ།།[༡༡༠]

གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་པ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ན། །འོ་ན་མ་སྤྱོད་པ་སྤོན་
པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རི་ལྟར་གཞུང་ཞེན། །སྤོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རི་ལྟར་ཡང་མ་
རིག་པས་བསྐྱད་པ་འགའ་ཞིག་གི་སྤྱང་བའི་ལུལ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པས། །ད་ལྟར་གྱི་མིག་ལ་
སོགས་པའི་ཤེས་པས། །སྤོན་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་བརྒྱུད་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་གང་ཞིག་ཡང་དང་ཡང་
དུ་ལུལ་གྱི་རོ་པོ་ཉིད་དུ་མ་དུན་དུ་སྤྱང་བར་མཐོང་བ་དེ། །ཅི་ཞིག་དུ་འགྱུར་བར་འོས་ཤིག། །འདི་ནི་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་གི་དབང་གིས་སྤྱང་བས་ན་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། །མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་དབང་ཁོ་ནས་
བདག་ཉིད་དེར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།^{༡༡༡} །ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ།

གང་གིས་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་ཆར་སྤྱིན་ནག་པོའི་ཆོགས་དང་མཚུངས་པའི་གཏི་ལུག་སྤྱག་པོ་སྟེ་
འཕྲུག་པོ་སྤོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་གཤམ་ནས་གནས་པ་འཛིག་རྟེན་སེམས་ཅན་
ལ་ཡོད་པ་དེས་ན། །ཁྱིས་པ་རྣམས་ལ་སྤོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ།
ལུལ་རྣམས་ལ་རང་གི་རོ་པོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དག་དུ་མ་རོལ་བར་ཞེན་པའི་གནས་སྤྱུག་པ་འདི་ནི། །ཁྱིས་
པ་འདི་བདེན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་ལ་སྤྱང་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་གཏི་ལུག་གིས་བཀའ་པའི་ཕྱིར་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་མི་མཐོང་དུ་ལྷག་ཀྱང་། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་མཐོང་བ་ཅི་ལ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། །རང་གི་རོ་པོས་ལྷུབ་
པ་མིན་བཞིན་དུ་དེར་སྤྱང་བ་ནི། །གཏི་ལུག་གི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕྱིའི་དཔེའི་སྤོན་ནས་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། །རི་ལྟར་དབང་པོ་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་མཐུ་ཡིས་རབ་རིབ་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་སྤྱོད་པ་
དང་སྤྱོད་པ་གཉིས་དང་མ་བྱའི་མདོ་ངས་དང་སྤྱང་མ་ལ་སོགས་པ་ལོག་པར་ཏེ་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་
འཛིན་པ་སྟེ་མཐོང་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། །གཏི་ལུག་གི་སྤོན་གྱི་དབང་གིས་མི་མཁས་པ་སོ་སྤྱོད་སྤོན་

པོ་སོགས་ཀྱི་འདུ་ས་བྱས་ལྟ་ཞིག་སྒྲ་ཚོགས་པ་སྒྲོ་བྱོས་ཀྱིས་ཏེ་དེ་དག་གི་ཤེས་པས་རྟོགས་པར་ཏེ་
 མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། །མ་རིག་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་
 བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གང་ཟག་འདི་ནི། བསོད་ནམས་མདོན་
 བར་འདུ་བྱ་བ་དང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་མདོན་བར་འདུ་བྱ་བ་དང་། མི་གཡོ་བ་མདོན་བར་འདུ་
 བྱ་བ་ཡང་མདོན་བར་འདུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་
 འགག་^{༥༤} ཅེས་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་འདིས། གལ་ཏེ་གཏི་མུག་
 མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་འབྱུང་ལ། གཏི་མུག་མེད་པར་ལས་དེ་མི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་
 བར་གསུངས་པ་ནི། མི་མཁས་པ་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་ཏེ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པར་གོ་ར་མ་ཆག་གོ། །
 མཁས་པ་དག་ནི་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་མཐོང་བ་ན། འདུ་བྱེད་རྣམས་
 རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟངས་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་འབང་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་རྟོགས་
 པའི་སྒོ་བཟང་པོའི་ཉི་མས། ལྷན་པ་སྟུག་པོ་དང་འདྲ་བའི་མ་རིག་པ་རྣམས་པར་བསལ་བ་སྟེ་སྟོང་ཞིང་།
 ལས་འདུ་བྱེད་དག་ཀྱང་ཉེ་བར་མི་ལེན། ལས་དེ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱུ་མ་རིག་པ་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 དེའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ལྷན་པ་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་
 རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལ། །སྟེ་མེད་ཟད་པ་མེད་པར་ཤེས་རབ་འདིས་ཤེས་ཏེ། །ཉི་མ་སྤྱིན་མེད་འོད་
 ཟེར་འཕྲོ་བས་ལྷན་པས་ལ་ལྟར། །མ་རིག་ཐིབས་པོ་བཅོམ་ནས་རང་འབྱུང་ཐོབ་པར་འགྱུར།^{༥༥} །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་སྟེ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་
 འགའ་ཡང་མེད་ན། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་སྟེ་སོགས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་
 ཏེ་ངོ་བོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན་པ་དེ་ཡི་
 ཕྱིར། དེ་དག་གི་ཡོད་པ་ནི་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ནའོ་སྟུམ་ན།

འདི་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་སྟེ། གང་དག་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བའི་
 རྒྱ་གད་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་མ་སྐྱེས་པས་ན། མ་སྐྱེས་པར་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་མཚུངས་པ་ལ། ཅིའི་
 ཕྱིར་ཁྱེད་ཅག་གིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཡུལ་རྒྱ་གད་སོགས་མཐོང་ལ། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་མི་མཐོང་བ་ཅི་
 ཡིན་ཞེས། རེ་ཞིག་སྟོན་ལ་རབ་རིབ་ལ་སོགས་པས་མིག་ཉམས་པ་དེ་དག་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་

པར་བྱ་སྟེ། དེའི་ཕྱི་ནས་ཏེ་རྗེས་སུ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པར་མཆོངས་པ་ལ། ཁྱོད་གཟུགས་སོགས་མཐོང་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་མི་མཐོང་བ་ཅི་ཡིན་ཞེས། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་དེས་སྟོ་མིག་བསྐྱེད་པས་པར་ཆོས་ལ་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱའོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་འདི་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་གྱིས་དངོས་པོ་དག་འདི་ལྟར་གཟིགས་གིང་། གཞན་གང་དག་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་སྒྲིབ་བཤད་པ་ལ་ལྟག་པར་མོས་པར་བྱའོ་ཞེས་ལུང་རིམ་ལ་བཞུགས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་སྒྲོན་མ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་འཆད་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་གྱིས་སྟོའི་མིག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་སྒྲོན་དུ་མདོ་ལས། ལུང་པོ་རང་བཞིན་དཔེར་ཞིང་སྟོང་པ་ཉིད། །བྱང་ཆུབ་རང་བཞིན་སྟོང་ཞིང་དཔེར་པ་ཉིད། །གང་སྟོང་དེ་ཡང་རང་བཞིན་སྟོང་པ་སྟེ། །ཡེ་ཤེས་ལྟན་པས་ཤེས་གྱི་བྱིས་པས་མིན། །ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་སྟོང་པར་རིག་འགྱུར་ཏེ། །ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་སྟོང་པར་རིག་གྱུར་ནས། །ཤེས་པ་པོ་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་གྱུར་ན། །བྱང་ཆུབ་ལམ་ལ་དེ་དག་སྟོང་ཅིས་བྱ།¹⁶⁶ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ལ་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པར་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་དག་གིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡང་ཆོས་འགའ་ཞིག་ལ་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མ་གཟིགས་ལ། དོན་དམ་པར་ཡང་ཅི་ཡང་མ་གཟིགས་སོ། །རབ་རིབ་ཅན་ལ་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པ་ལྟ་བུར་ཞོག་ཅིག་རེ་ཞིག་འདི་ནི་ཁྱོད་ཉིད་ལ་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ། གལ་ཏེ་མི་ལམ་གྱི་ཁང་བྱིས་དང་རྩི་ཟའི་གོང་བྱིས་དང་བཅས་པ་མཐོང་བ་དང་། མིག་འཕྲུལ་མཁན་གྱིས་སྐུ་ལ་པའི་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་སོགས་དང་། སྐྱིག་རྒྱ་ལ་རྒྱ་དང་། གཟུགས་བརྒྱན་ལ་བྱད་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་དང་། སོགས་གྱིས་བྲག་ཆ་དང་སྐུ་ལ་པ་སོགས་ལ་སྟེ་མེད་དེ་ཡོད་པ་མིན་པ་མཐོང་བ་ན་ཡོད་ཉིད་མིན་པར་མཆོངས་ཀྱང་། ཁྱོད་ལ་རིམ་ལྔར་དེ་དག་མཐོང་བ་དེར་འགྱུར་ལ། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་མི་མཐོང་བ་དེར་མི་འགྱུར་བ་དེ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་རིམ་བུ་ཉིད་ལ་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པར་གྱིས་ལ། བྱིས་ཁོ་བོ་ལ་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གཟུགས་སོགས་འདི་རིམ་ལ���ང་སྟེ་བ་མེད་ཀྱང་། གང་གི་ཕྱིར་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་

ཡི་ཕྱིར། རོན་དམ་དུ་མེད་ན་ཐ་སྐད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་བ་ཞིན་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྒྲུ་བ་འདི་ནི་གཏན་ཆོག་ས་མ་ངེས་པ་སྟེ། འཕྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ།།

བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ཀྱང་། འགོ་བ་དག་ནི་མི་འདྲར་བཤད། །དེ་ཉིད་དུ་ནི་རྣམ་མ་བཞག་མི་ལམ་གང་ལ་དངོས་པོ་མེད། །ལོག་པ་འི་སྒོ་ལྷན་མངོན་པར་ཞེན།^{༡༧} །དྲི་ཟེའི་གྲོང་ཁྱེར་རི་ལྷར་སྒྲུང་གྱུར་ཀྱང་། །གྲོང་ཁྱེར་ཕྱོགས་བརྩུར་ཡོད་མིན་གཞན་ནའང་མེད། །གྲོང་ཁྱེར་མིང་ཅམ་ཞིག་གིས་རབ་ཏུ་བཞག། །དེ་བཞིན་བདེ་བར་གཤེགས་པས་འགོ་འདི་གཟིགས།^{༡༨} །རྒྱ་ཡི་འདུ་ཤེས་ཅན་གྱིས་ནི། །མཐོང་ཡང་སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་རྒྱ་མེད། །དེ་བཞིན་ཡོངས་སུ་རྟོག་པས་དགྲུགས། །སྒྲུག་པ་མིན་པར་སྒྲུག་པར་རྟོག།^{༡༩} །མེ་ཡོང་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་དག་ལ། །རི་ལྷར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡི། །གཟུགས་བརྒན་སྒྲུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། །ཕྱོན་པ་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་གྱིས།^{༢༠} །ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་ལས་ན་གཟུགས་སོགས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྟེས་པ་ཡིན་བཞིན་དུ། འཇིག་རྟེན་གྱི་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ནི་མ་ཡིན་པས་འདི་ནི་ཁྱོད་རང་ཉིད་ལས་མ་ངེས་པ་འོ། །ཁོ་པོ་ཅག་ལ་ནི་འདི་བཅད་དུ་མེད་པ་ཉིད་དེ། འདི་ལྷར་ཁོ་པོ་ཅག་གིས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱན་ཇོ་བ་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བར་ཁས་བླངས་ནས་དོན་དམ་པར་འགོག་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་(དཔེ་དོན་བསྐྱེད་ཏེ་བསྟན་པ་)ནི།

མོ་གཤམ་བྱལ་རང་གི་བདག་ཉིད་གྱིས། །སྟེ་བ་དེ་ཉིད་དུ་མེད་འཇིག་རྟེན་དུའང་། །ཡོད་མིན་དེ་བཞིན་དངོས་འདི་ཀྱན་རོ་པོ། །ཉིད་གྱིས་འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་དུ་མ་སྟེས།།[༡༡] དེ་ཕྱིར་འདི་ལྷར་སྒྲུན་པས་ཆོས་རྣམས་ཀྱན། །གདོད་ནས་ཞེ་ཞིང་སྟེ་བྱལ་རང་བཞིན་གྱིས། །ཡོངས་སུ་བྱ་རན་འདས་པ་གསུངས་གྱུར་པ། །དེ་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་སྟེ་བ་ཡོད་མ་ཡིན།།[༡༢] ལུས་སོགས་འདི་དག་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཅིང་། །འཇིག་རྟེན་རབ་ཏུ་གསལ་བར་ཡོད་ཅི་བཞིན། །དེ་བཞིན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བས་ན། །མོ་གཤམ་བྱ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ་མི་འགྱུར།།[༡༣]

ཁྱོད་གྱི་ལུགས་གྱིས་གཟུགས་སོགས་རྣམས་ཀྱན་ཇོ་བ་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བར་དམིགས་ནས། རོན་དམ་དུ་འགོག་པ་མིན་པ་དེ་ཅི་འདྲི་བྱེད་ཞེན། །རི་ལྷར་མོ་གཤམ་གྱི་བྱལ་རང་གི་བདག་ཉིད་གྱིས་སྟེ་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐད་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། གཟུགས་སོགས་གྱི་དངོས་པོ་འདི་ཀྱན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐད་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་ཀར་རང་གི་རོ་པོ་ཉིད་

ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པོ། །ཞེས་གསུངས་པས། དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བར་འཛིན་པའི་འཕྲུལ་
ངོར་ཡོད་པ་ལ་དབྱེ་མ་པས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གཏན་མི་འདོད་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཞེས་
དགག་བྱ་ལ་བྱུང་བར་གསལ་བར་ཡང་སྐྱུར་བ་རྣམས་དྲན་པར་བྱའོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ། དེའི་
ཕྱིར་འདི་ལྟར་སྟོན་པ་བཙུམ་ལྟར་འདས་ཀྱིས་ཚོས་རྣམས་ཀུན་གཏོད་མ་ནས་ཞི་ཞིང་རང་བཞིན་གྱིས་
སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པར་གྱུར་བ་
དེའི་ཕྱིར་དུས་དྲག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གསུངས་ཚུལ་ནི། དཀོན་མཆོག་སྤྱིན་ལས། ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་ན། །གཏོད་ནས་
ཞི་ཞིང་མ་སྐྱེས་པ། །རང་བཞིན་བྱ་ངན་འདས་པ་ཡི། །ཚོས་རྣམས་མགོན་པོ་བྱོད་ཀྱིས་བསྟན། ⁽²¹⁾ །
ཞེས་གསུངས་པོ། །ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོར་ཉིད་ནི་ཡོ་ཤེས་ཞི་བའི་ཕྲུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞི་བའོ། །དེའི་
རྒྱ་མཚན་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་གལ་ཏེ་འགའ་ཞིག་ལ་རང་
བཞིན་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་པ་ཡོད་ན། དེ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་རང་བཞིན་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་ཅི་
ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་དག་པའོ། །གཏོད་ནས་ཞེས་པ་ནི་
ཚོས་དེ་དག་རྣལ་འབྱོར་བའི་ཡོ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་ཁོར་ར་མ་སྐྱེས་པ་ནི་མིན་ཏེ། འོན་ཅི་ཞེན། དེའི་གོང་
རོལ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྐྱད་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ཡང་ཚོས་དེ་དག་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་པ་
འདི་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། གཏོད་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་དང་པོའི་སྐྱེའི་རྣམ་གངས་པོ། །

རང་གི་སྟེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དོན་དམ་དུ་མེད་ན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་པའི་བསྐལ་
བ་འདི་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། གང་གི་ཕྱིར་དེ་དག་གིས་ཁས་སྒྲངས་པ། བུམ་སོགས་འདི་
དག་དེ་ཉིད་དུ་སྟེ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་འཛིག་རྟེན་གྱི་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་སྟེ་ཐ་སྐྱད་དུ་ཡོད་པ་ནི་
བཞིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འགྱུར་བས་ན། དོན་དམ་པར་མེད་ན་མོ་གཤམ་གྱི་
བུ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་མཛོད་ལས། གང་ལ་བཙུམ་དང་སྒྲོ་ཡིས་གཞན། །
བསལ་ན་དེ་སྒྲོ་མི་འཇུག་པ། །བུམ་ཚུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ། ⁽²²⁾ །
ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ཏེ། ཆ་གས་སུ་བཙུམ་པས་དེའི་སྒྲོ་མི་འཇུག་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་སྟེ་དཔེར་ན་
བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་ནི་གྲོ་མོར་བཙུམ་ན་བུམ་པའི་སྒྲོ་མི་འཇུག་པའོ། །སྒྲོས་ཚོས་གཞན་བསལ་ན་
དེའི་སྒྲོ་མི་འཇུག་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་སྟེ་དཔེར་ན་ཆུ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་ནི་སྒྲོས་གཞུགས་ལ་སོགས་

པའི་ཚོས་གཞན་བསལ་ན་ཚུའི་སྒོ་མི་འཇུག་གོ། གང་ལ་བཅོམ་ཡང་དེའི་སྒོ་འཇུག་ལ། སྒོས་ཚོས་གཞན་བསལ་ཡང་དེའི་སྒོ་འཇུག་པ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཟུགས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་ནི་རྩལ་ལྟ་རབ་ཏུ་བཅོམ་ཡང་རུང་། སྒོས་རོ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་གཞན་བསལ་ཡང་རུང་། གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྒོ་འཇུག་པ་ཉིད་དོ། །ཚོར་བ་སོགས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ།^{༡༧} །ཞེས་མཛོད་འགྲེལ་དུ་འཆད་དོ། །སྤེལ་དེ་དག་གིས་ནི་སྒྱིར་དོན་དམ་དུ་མེད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི་དེ་དག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ཚུལ་བྱས་པ་དང་། རང་གིས་མཛོད་པ་གཉིས་མཐུན་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཞག་པ་ལ་དབུ་མ་པས་བཤད་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་གསུག་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གལ་ཏེ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པར་གདགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། འབྱུང་འབྱུར་བཞི་ལ་སོགས་པ་ནམས་རྣམས་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པའི་བྱིར་བུམ་པ་ལ་སོགས་པར་བཏགས་པ་ནི་རྒྱུ་འཕགས་ཞི་དང་བཅས་པར་རིགས་ན་དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་ཚོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་ཅུམ་ཁོན་ཡིན་གྱི། བཏགས་པའི་རྟེན་རྣམས་སུ་གྲུབ་པ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་དང་འདྲ་བར་ཐལ་བ་ལྟོག་པ་མེད་དོ་སྒྲུམ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། བཏགས་པའི་རྟེན་རྣམས་སུ་གྲུབ་པར་རྒྱབ་པར་མི་རུས་པའི་བྱིར་རོ། །དཔེར་ན་བཏགས་པར་ཡོད་པ་བྱད་བཞིན་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་བརྒྱན་བཏགས་པ་ཅུམ་དམིགས་པ་དང་། བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཀ་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱིམ་དུ་བཏགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གིང་གི་རྟེན་ཅན་ནགས་བཏགས་པ་དང་། རི་ལྟར་སྤྱི་ལམ་ན་མ་སྒྲེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱིས་བོན་ལས་མ་སྒྲེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ལྷ་གུ་སྒྲེབ་པར་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གདགས་གཞི་ཡང་དངོས་པོ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རིགས་སོ། །

རྟེན་འབྱུང་གི་སྒྲེབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐུར་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་ཚུལ།

གསུམ་པ་(རྟེན་འབྱུང་གི་སྒྲེབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐུར་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་ཚུལ་)ནི།

གང་བྱིར་རྒྱུ་མེད་པ་དང་དབང་ལྷག་གི། རྒྱལ་སོགས་དང་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས། །དངོས་རྣམས་སྒྲེབ་པར་འབྱུར་བ་མ་ཡིན་པ། །དེ་བྱིར་བརྟེན་ནས་རབ་ཏུ་སྒྲེབ་པར་འབྱུར་།།^{༡༨} །གང་བྱིར་དངོས་པོར་བརྟེན་ནས་རབ་འབྱུར་བས། རྟོག་པ་འདི་དག་བཏགས་པར་མི་རུས་པ། །དེ་བྱིར་རྟེན་འབྱུར་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། །ལྟར་རན་དུ་བ་མཐུང་།

གལ་ཏེ་བྱོད་ཀྱིས་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱ་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བ་བདེན་གཉིས་
 གྱི་བྱོགས་གཉིས་ཀར་ཡང་བཀག་ན། མ་ཤིག་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་འདྲུ་བྱེད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་
 སོགས་པ་དང་། མ་བོན་ལ་སོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བུ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དེ་རིམ་རེས་པར་བྱ་
 ཞིན། དེ་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་སྟེ། གང་གི་སྤྱིར་ན་སྤྱིར་རིམ་དང་བཤད་པའི་རྩོམ་གྱིས། དངོས་པོ་རྣམས་གྱི་
 སྐྱེ་བ་རྒྱ་མེད་པར་ངོ་པོ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བ་དང་། དབང་ལྷན་གྱི་རྒྱ་དང་ལ་སོགས་པས་དུས་དང་། རུལ་
 དང་རང་བཞིན་དང་སྐྱེས་ལུ་དང་ཐེད་མེད་གྱི་ལུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་།
 བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱེ་བར་འཇུག་པ་མིན་པ་དེའི་སྤྱིར་རྒྱ་དང་རྒྱུན་འདི་ལ་བརྟེན་ན
 ས་འབྲས་ལུ་འདི་རལ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འཇུག་པ་ཞིག་སྟེ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་སྤྱངས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་
 འཛིག་རྟེན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་གྱི་ཐ་སྡད་མི་བཅད་པའི་དོན་དུ་རྟེན་ནོ། །རིམ་དང་བཙུགས་པ་འདས་ཀྱིས་
 དེ་ལ་ཆོས་གྱི་བརྟེན་འདི་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་། འདི་སྐྱེས་པས་འདི་སྐྱེ་སྟེ། གང་
 འདི་མ་ཤིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འདྲུ་བྱེད་རྣམས་^{༡༢༩} ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་དང་། རིན་ཆེན་
 འབྲེང་བ་ལས། འདི་ཡོད་པས་ན་འདི་འབྱུང་དཔེར། །རིང་པོ་ཡོད་ན་བྱང་དུ་བཞིན། །འདི་སྐྱེས་པས་
 བ་འདི་སྐྱེད་པེར། །མར་མེ་འབྱུང་པས་འོད་བཞིན་ནོ།^{༡༣༠} །ཞེས་དང་། ཅུ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། བྱེད་པོ་
 ལས་ལ་བརྟེན་བྱས་ཤིང་། །ལས་ཀྱང་བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་ལ། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་པར། །
 འཇུག་པའི་རྒྱ་ནི་མ་མཐོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་ཉེར་ལེན་ཤེས་པར་བྱ། །ལས་དང་བྱེད་པོ་གསལ་ལྟིར་རོ། །
 ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་དག་གིས། །དངོས་པོ་ལྷག་མ་ཤེས་པར་བྱ།^{༡༣༡} །ཞེས་འདི་ཙམ་ཞིག་ཁོན་གསུངས་
 གྱི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་མ་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་སྐུ་པ་པས་རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་སྒྲེ་པ་གཞུང་ས་པ་བཞིན་དུ། འཕགས་པས་གུང་
 དེ་ལྟར་མཛད་ཅིང་། རྒྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་ལོ་ལས་ལ་པརྟེན་པ་མོགས་ཀྱི་སྒོམ་འབྱུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་
 བཞིན་པས། དེ་མ་གཏོགས་པ་ཞེས་པར་དང་གཞན་ཡུགས་ཀྱི་སྒྲེ་པའི་རྒྱད་པར་བྱེ་བྲིང་། དེ་དངོས་ལོ་
 ཡིད་ཚད་ལ་སྒོམ་པར་གཞུང་ས་པ་དང་། སྒོ་བ་དཔོན་འདིས་སྒྲིམ་སྒྲེ་པ་གཞག་དགོས་པ་དང་། མཐའ་
 བཞི་ལས་མི་སྒྲེ་པའི་སྤྱིར་པརྟེན་ནས་སྒྲེ་པར་འབྱུང་མོ། །ཞེས་འདད་པ་དུ་མས་པ་སྐུ་བས་པ་ལ།

མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་ན་སྐྱེ་བ་གཏན་མེད་དོ་ཞེས་ལུགས་དེ་དག་ལས་ཕྱིན་ཅི་ཡོག་ཏུ་བསྒྲོག་ནས་སྐྱེ་བ་ནི། རན་རྟོག་གི་དྲི་མ་འབྲུག་པོས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་སྒྲ་ན་མེད་པ་རྟེན་འབྱུང་ཟབ་མོའི་དོན། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་འཆར་བའི་ལུགས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ལེགས་པར་སྟོང་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག།

དེ་ལྟར་རྟེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ན། རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་མི་སྐྱེད་པ་འབངས་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྟོང་འདོགས་པའི་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། བྱ་བྱེད་མི་འཐད་པའི་ཆད་པར་ལྟ་བ་དང་། དུས་ལྡན་མ་ན་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་དུས་ཕྱི་མ་ན་མས་སུ་འདྲ་ཡོད་པའི་རྟག་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བྱི་སོ་སོ་བའི་སྐྱད་ཅིག་མའི་མི་རྟག་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་གཉིས་དོ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པར་རྟོག་པའང་བརྟགས་པའི་ཡུལ་གཞན་དག་ཀྱང་། མི་སྐྱེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གང་གི་ཕྱིར་རྒྱ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་རབ་ཏུ་འབྱུང་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པ་འདི་ཙམ་ཞིག་གིས། དངོས་པོ་ཀྱན་རྫོང་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་འཕྲོ་བྱིག་ཞན་དུ་མ་ཡིན་པས། བདག་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་མི་རྣམས་པ་དེའི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྟེན་ཉིད་འདི་པ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། རི་སྐྱད་བཤད་པའི་བདག་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་རན་པའི་དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

འདི་ལྟར་རྟེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཞིག་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་འདོགས་པའི་དབུ་མ་པས་ནི། དངོས་པོ་འགའ་ལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལས་མ་སྒྲུངས་ཏེ། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས། དེ་དང་དེ་རྟེན་གང་འབྱུང་བ། །རང་གི་དོ་བོ་དེར་མ་སྐྱེས། །རང་གི་དོ་བོར་གང་མ་སྐྱེས། །དེ་ནི་སྐྱེས་ཞེས་རི་སྐྱད་བྱ།^{༡༧} །ཞེས་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ནི་རང་གི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ལྟ་གུ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་པར་རི་སྐྱད་དུ་བརྫོད་པར་བྱ་ཞེས་དང་། ཅུ་གེ་ལས་ཀྱང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །དེ་ནི་རྒྱར་བྱས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ།^{༡༨} །ཞེས་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་གསུངས་ཤིང་། མདོ་སྟེ་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་རྟེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྟེན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྟོང་པར་བཤད། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་

ཡིན།^{༡༧} །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་སོ། །བརྒྱུ་བ་པར་བྱ་བ་མ་སྐྱེས་ཞེས་
 པའི་དོན་ནི་རྒྱུ་བ་གཉིས་པས་བསྟན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་ཏེ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དགག་
 བྱ་ལ་བྱུང་བར་མ་སྐྱུར་བ་མེན་ཏེ། ལང་ག་ཤེགས་ཚིག་གསལ་དུ་བྱངས་པ་ལས། ལྷོ་གྲོས་ཆེན་པོ་རང་
 བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་དགོངས་ནས། རས་ཚོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པའོ།^{༡༨} །ཞེས་བསྟན་ཏེ།
 ཞེས་སངས་རྒྱས་ཉིད་གྱིས་རང་གི་དགོངས་པ་རང་གིས་བྱངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རིགས་པའི་
 རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པ་ཉིད་གྱིས། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགོག་བ་འདི་ཉིད་བཙོམ་ལྟན་
 འདས་གྱིས་གསུངས་པས་ཐུགས་སྒྲུགས་ནས། ཅུ་ཤེ་དང་རིགས་པ་དུག་ཅུ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞུང་དུ་
 མར། འཕགས་པས་བཙོམ་ལྟན་འདས་ལ་རྟེན་འབྱུང་གསུང་བ་ཉིད་གྱི་སྒྲོན་ས་བསྟོན་པ་མཛད་པ་ལ།
 བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ཉིད་གྱིས་མ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་པའི་ཐུན་སྒྲུལ་གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཤེས་རུབ་ཅན་གྱིས་
 སྐྱབས་མི་བྱའོ།

གང་གི་ཆོ་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་མ་བྱངས་པ་དེའི་ཆོ་རང་བཞིན་
 མེད་པ་ནི་བདག་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་
 གྱིས་གྲུབ་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི་དེའི་ཆོ་སྐྱེ་བ་ལོ་པོ་ཉིད་ལས་སམ་བདག་གཞན་དང་དབང་ཐུག་
 སོགས་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། སྐྱེས་ཟིན་པ་མི་འཇིག་པར་གནས་པས་དྲག་པ་དང་། འཇིག་པས་
 ཆད་པ་ལ་སོགས་པར་རྟོག་པ་འབྱུང་བ་ཤིད་ལ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
 བཤད་པ།

མཐར་འཇིག་པའི་རྟོག་པ་རྣམས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇིག་པ་ཡོད་ན་
 འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། རི་རྒྱད་བཤད་པའི་རིགས་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རི་རྩུར་
 ཡང་མེད་པར་ཡོངས་སུ་དབྱུང་ཟིན་ལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇིག་པ་མེད་པར་མཐར་
 འཇིག་གི་རྟོག་པ་འདི་རྣམས་མི་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱ་བུད་གིང་མེད་པར་འབྲས་བུ་མེ་ཡོད་པ་མིན་པ་
 དེ་བཞིན་ནོ། དེ་རྩུར་ན་དེ་ཁོན་ཉིད་གྱི་དོན་གཏན་ལ་ཐབ་པ་གོམས་པ་ལས། རྣལ་འབྱོར་པ་འཕགས་
 པའི་ལས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་སྤང་བའི་སྒྲོས་པ་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
 དེ་ཁོན་ཉིད་གཟིགས་པ་དེ་དག་ལ་ཆོས་གང་ལ་ཡང་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ཐོག་མ་
 མེད་པ་ནས་གོམས་པ་རྣམས་སྟོག་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་མིག་སྒྲན་བསྐྱས་པས་སྐྱེ་བའི་སོགས་

མི་བྱེད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དང་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་བྱེད་དོ།

མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཡང་མཐའི་སྒྲོ་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་ཀྱང་མཐའ་བྲལ་གྱི་མཐའ་ནི་
དབུ་མ་སྒྲུབ་པ་ལས། གལ་ཏེ་དབུ་མ་ལ་སེམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་དོན་དམ་པ་
ཅི་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ནི། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་དེ་ཡོད་པས་དྲག་གོ་ཞེས། མི་དྲག་གོ་ཞེས་བྱ་
བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡང་རི་ལྷོ་མ་མཐར་འགྱུར་དེ། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རི་ལྷོ་མ་བཞིན་གྱི་
རྗེས་སུ་སོང་ཞིང་ཚུལ་བཞིན་ཡོད་ལ་བྱེད་པ་ཉིད་ནི། ལྷུང་བའི་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་པ་མ་
ཡིན་ནོ།^{“”} ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། རྟེན་པ་རི་ལྷོ་མ་བཟུང་བ་དེ་ལྷོ་མ་ཡོད་པའི་ཡུལ་དེ་ནི་འདིར་
མཐའ་མིན་ལ། སྒྲོ་ཡང་ཚུལ་བཞིན་ཡོད་བྱེད་ཡིན་པས་མཐར་འཛིན་མིན་ནོ། རྟེན་ན་འདིའི་མཐའ་
ནི་ལྷུང་བའི་གནས་ཡིན་དེ། འཛིག་རྟེན་ན་བྲག་གཡང་ལ་མཐའ་དང་དེ་ལ་ལྷུང་བ་ལ་མཐའ་ལ་ལྷུང་
ཞེས་སྒྲུབ་ལྟར། གང་དུ་བཟུང་བས་འཛིན་པ་པོ་བྱང་བར་འགྱུར་བ་ལ་མཐར་ལྷུང་ཞེས་བཤད་པའོ། རྟེན་པ་
ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་སྲིད་པས་ཡང་དག་པར་མེད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར།
དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་པ་མེད་པའི་མཐར་འཛིན་དང་། དེ་ལྷོ་མ་ཡིན་ཞེས་འགོག་པ་མེད་མཐའ་
འགོག་པ་མིན་ཀྱང་། དགག་བྱ་བ་གཞན་པའི་མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་འཛིན་ན་དངོས་པོ་མེད་
པའི་མཐར་ལྷུང་བས་དེ་འགོག་པ་ཡང་མེད་མཐའ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་
ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མ་སྒྲུབ་ཀྱང་གཞོན་མི་སྲིད་པས། དེ་དག་ཡོད་པ་མིན་པ་འཇུག་
མེད་པར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ནི་མེད་མཐའ་དང་དེའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱལ་ལ་སྒྲོན་
མེད་ཅེས་པ་ལྷོ་མ་སྒྲུབ་མེད་མཐའ་དང་དེའི་མཐར་འཛིན་མིན་ནོ། འདི་ནི་སྒྲུབ་འདེབས་ཀྱི་མེད་
མཐའ་ཡིན་ལ་སྒྲུབ་མི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མེད་མཐའོ། རྟེན་གྱི་རྒྱུར་བཤད་པའི་བཀག་པ་ལས་མ་
གཏོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི། དོན་དམ་པར་རམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཡུལ་
ཡུལ་ཅན་ནི་ཡོད་མཐའ་དང་དེའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱལ་ལ་མཁྱེན་བརྩེ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྷོ་མ་
རྣམས་ཡོད་མཐའ་དང་དེའི་མཐར་འཛིན་མིན་ནོ། གཞུང་གི་སྒྲུབ་པས་འགའ་ཞིག་ཏུ་དོན་དམ་པར་ཡོད་
པ་ཐ་སྙད་ཅན་ཡོད་མཐར་བཤད་པ་ཡང་ཡོད་དོ།

དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་འཕགས་པས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས། རིགས་པའི་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་
གིན་ཏུ་མང་པར་མཛད་པ་ནི། ཚུད་པ་ལ་ཆགས་པ་སྟེ་གཞན་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་འདོད་པའི་བྱིར་མ་

མཛད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རིགས་པའི་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་མཛད་པ་ན། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་
ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་བྱ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་
ནས། ཐར་པ་ཐོབ་པར་ལྷུང་ན་ཅི་མ་རུང་ཞེས་སྒྲེ་བོ་རྣམས་རྣམ་པར་གྲོལ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ནི་མཛད་
པ་ཡིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྱིས་དངོས་པོར་སྒྲུབ་རྣམས་ཀྱི་ཚོལ་བ་རི་ལྟར་བརྟགས་པ་ཐམས་ཅད་བཞོད་
ཅིང་བསྟན་བཅོས་ལས་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ནི་ཚུད་པའི་ཕྱིར་
ཡིན་པས། རྟོག་པ་ལྟོག་པ་ཅམ་ཞིག་ཁོ་ན་འབྲས་བུར་རི་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་ཅི་ན། རྣམ་པར་དབྱེད་
པ་འདི་ནི་ཚུད་པའི་ཕྱིར་མཛད་པ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ན། གཞན་
ཚྭ་གས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོབས་རྒྱུད་པས་གཞན་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་པདག་ཉིད་འཐེན་མི་འཇུགས་
ཤིང་། སྒྲུབ་པ་ཉེ་བ་ན་ལྷུན་པ་ལྟར་རང་ཉིད་འཇིག་པར་འཇུག་པ་དེས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་སྒྲིན་མེད་པ་
ཉིད་དོ་ཞེས་བཤད་པ།

གལ་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན་གཞན་གྱི་གཞུང་གིས་བརྟགས་པ་རྣམས་འཇིག་
པར་འཇུག་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། བརྟུ་བ་ལས། ཆོས་འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་ཀྱིས།
ཚུད་པ་མཛད་ཕྱིར་གསུངས་མ་ཡིན། འོན་ཀྱང་མེ་ཡིས་བུད་ཤིང་ལྟར། འདི་ཡིས་པས་ཀྱི་ཚོལ་བ་
སྟེ།^{༡༤} ཁྱེད་མེ་བུས་པ་བརྟུང་བ་བསྟོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་བྱས་ཀྱི་ཐལ་བ་དང་སོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་བྱས་པ་
མིན་ཀྱང་། དེ་དག་ཀྱང་ཁར་ལ་འབྱུང་བའི་དཔེས་གསུངས་སོ། གལ་ཏེ་ཚུད་པ་ལ་ཆགས་པའི་ཕྱིར་
ཆོས་ཉེ་བར་བསྟན་ན་ནི། དེའི་ཆེ་ཐེ་ཆོས་མེད་པར་གཞན་གྱི་ཚྭ་གས་སྒྲིན་དང་ལྷན་པ་ལ་སྒྲུབ་ཞིང་
རིགས་པ་དང་ལྷན་པའི་རང་གི་ཚྭ་གས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པར་འཇུག་པས། ཁྱོ་ཆགས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལྟོག་
པ་མེད་དོ། ཁྱེད་ཕྱིར་ཞེན། འདི་ལྟར་རང་གི་ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཚྭ་གས་ཀྱི་ལྟ་
བུ་ལ་རྒྱུད་འཇུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། འཆིང་བའི་རྟོག་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱོ་ཆགས་ཀྱི་རྟོག་པ་མ་ལོག་
པར་འཐེལ་བས་བཅིངས་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་ཀྱི་ཐར་པ་ནི་མིན་ནོ། གང་གི་ཆེ་ཆོས་འདི་ཚུད་པའི་ཕྱིར་དུ་
བསྟན་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ། དེའི་ཕྱིར་རང་ཚྭ་གས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་། གཞན་ཚྭ་གས་ལ་ཁོང་ཁྱོ་བ་
རྣམས་པར་བསལ་ཏེ། རིགས་པས་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ནི་ལྷུང་དུ་གྲོལ་པར་འཇུག་རོ། རིགས་པ་དུག་
ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། ཚུད་མེད་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། རེ་དག་ལ་ནི་ཚྭ་གས་མེད་དོ། གང་རྣམས་ལ་

ནི་ཕྱོགས་མེད་པ། །དེ་ལ་གཞན་ཕྱོགས་ག་ལ་ཡོད།^{“༡”} །ཅིས་དང་། བརྒྱུ་པ་ལས་ཀྱང་། རང་གི་
ཕྱོགས་ལ་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། །གཞན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱོད་མི་དགའ་ན། །ཁྱེད་ཀྱི་འདས་པར་མི་འགོ་སྟེ། །
གཉིས་སྟོན་ཞི་བར་ཡོད་མི་འགྱུར།^{“༢”} །ཞེས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་
ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་ཆགས་བྱེད་ཅིང་། །ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཐོས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་བྱེད། །རྒྱལ་རྒྱལ་པས་
བཅོམ་པ་ལོག་པ་སྟེ། །རྒྱལ་དབང་གིས་སྟག་བཟུལ་རྗེས་སྟོན།^{“༣”} །ཞེས་གསུངས་སོ། །བདག་
གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་ཁོ་བའི་ཕྱོགས་ལ་རྩེད་ཀྱིས་གཟུ་བོའི་སྒོས་མ་དབྱེད་ན། །ཐུབ་
མཐའ་ལ་དབྱེད་པར་སྒོམ་པ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བར་དམ་དུ་འཆིང་བར་གསུངས་པ་འདི་
ཉིད། བདག་ཅག་རྣམས་ལ་སྤྲུགས་བཅེ་བས་མན་ངག་བྱེད་པར་ཅན་བྱིན་པར་གཤམ་པར་གྱིས་གིག་
བདག་སྟེ་འགོག་པ་ནས་འདི་ཡན་ཆད་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པར་གསུངས་ཏེ། དེས་པོའི་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་ནི་གིན་རྟུ་མང་ལ། དེས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱང་བར་བར་དུ་
བསྟན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྐྱེད་པ།

གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྐྱེད་པ་ལ་གསུམ། ཐར་འདོད་ཀྱིས་ཐོག་
མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུ་བ་པ་ཉིད་དགག་དགོས་པར་བསྟན་པ། བདག་དང་བདག་གི་བ་
གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུ་བ་པ་འགོག་པའི་རྒྱལ། བདག་དང་གིང་རྟེན་དབྱེད་པ་དེས་པོ་གཞན་ལ་
ཡང་བསྐྱེད་པར་བསྟན་པའོ། །

ཐར་འདོད་ཀྱིས་ཐོག་མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུ་བ་པ་ཉིད་
དགག་དགོས་པར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི།

ཉོན་མོངས་སྟོན་རྣམས་མ་ལུས་འཛིག་ཆོགས་ལ། །ལྷ་ལས་བྱུང་བར་གློ་ཡིས་མཐོང་གུར་ཞིང་།
བདག་ནི་འདི་ཡི་ལྷ་ལ་དུཾློགས་བྱས་ནས། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད།།^{༡༩༠}

དེ་ལྟར་ལུང་དང་རིགས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བརྟན་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་གང་ཟག་གི་
 བདག་མེད་བརྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། འདི་ན་རྣལ་འབྱོར་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་འདོད་ཅིང་
 ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲོན་མ་ལུས་པ་སྒྲོང་བར་འདོད་པ་ནི། འཁོར་བར་འབྱུང་བ་འདི་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་གི་ཙུ་
 བ་ཅན་ཡིན་སྟེ་རྟོག་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན་ཉོན་མོངས་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་
 མོགས་པ་དང་། སྒྲོན་རྣམས་ནི་སྒྲིལ་ན་འཆི་ལ་མོགས་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་མ་ལུས་པར་དང་དཔེ་འོ་
 སྟེ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་
 འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུ་ལས་ལྷ་བར་བྱེད་པའི་ཡིས་མཐོང་བར་འབྱུང་རྟེ། དེ་དག་ནི་མ་ལུས་པར་འཛིག་
 ཆོགས་ལ་ལྟ་བུའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ན་འཛིག་ལྟ་སྒྲོང་བར་འདོད་པ་འབྱུང་ལ། དེའི་
 ཆོ་ཤེས་རབ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེ་སྒྲོང་བ་དེ་ཡང་རྒྱུ་རྩལ་དཀྱིལ་བསྟོད་པ་དང་བཞི་བརྒྱ་པའི་
 ལུང་དྲངས་པ་ལྟར་^{“༥”} འཛིག་ལྟས་རི་ལྟར་བརྒྱུད་པ་ལྟར་གྱི་བདག་ལུལ་སྟེང་ན་མེད་པར་མཐོང་བས་
 སྒྲོང་དགོས་པར་མཐོང་ནས། འཛིག་ལྟས་གཞི་གང་ལ་ཞེན་པ་འདིའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་སྟེ་རྟོག་པར་
 བརྟགས་པ་ན། བདག་སྟེང་ཞེས་པའི་ར་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་འདིའི་ལུལ་དམིགས་པའོ་སྟེ་རྟོག་པར་
 རུང་འཛིན་པ་ནི་བདག་གི་ལུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཆོ་ཤེས་སྒྲོན་མ་ལུས་པ་སྒྲོང་བར་འདོད་
 པས་ཙུ་བ་འཛིག་ལྟ་ཉིད་སྒྲོང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེའི་དམིགས་པ་བདག་གི་བདག་སྟེང་ཐོས་
 གྲུབ་པ་མེད་པར་ཁོང་དུ་རྟུང་བ་ལས་སྒྲོང་བར་འབྱུང་བས། རྣལ་འབྱོར་པས་གང་ཞིག་བདག་ཏུ་འཛིན་
 པའི་ལུལ་བདག་ཅས་བྱ་བ་འདི། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཅས་ཐོག་མར་བདག་ཁོ་
 བ་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་དོ། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་
 ལས། འཛིག་ལྟ་སྒྲངས་ན་ཉེས་སྒྲོན་ཀྱན་ལྡོག་པས་ན། བདག་ལ་རྣམ་པས་དབྱུད་པ་འདི་ནི་ཐར་པ་
 གྲུབ་པའི་ཐབས་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་བརྒྱུས་ལས། གང་ཟག་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དེ་ལྟར་གིན་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་
 ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཙུ་བ་ཆད་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱན་ཏུ་མི་འབྱུང་རོ། །འཕགས་པ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་གསང་པའི་མདོ་ལས་རི་རྒྱུད་དུ། ཞི་བའི་སྒྲོ་གྲོས་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ཤིང་རྩ་བ་ནས་
 བཅད་ན་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང་ཡལ་ག་སྟེ་ཐམས་ཅད་སྒྲུལ་པར་འབྱུང་རོ། །ཞི་བའི་སྒྲོ་གྲོས་དེ་
 བཞིན་དུ་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུ་ཉེ་བར་ཞིན། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་
 བར་འབྱུང་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།^{“༥”} །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་མཁས་

པའི་དབང་པོ་རྣམས་དགོངས་པ་མཐུན་པས། ཐོག་མར་ལའོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་ཤེས་
ནས་སེམས་པ་དང་། དེ་ནས་དེའི་རྩ་བ་གང་ཡིན་ལོན་འཛིན་པ་དང་། དེ་ནས་དེ་སྤོང་བར་འདོད་པ་ན་
སྤོང་ཐབས་ཀྱི་ཐད་དུ་མ་འཕྱགས་པར་དེའི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པའི་བདག་མེད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཞིག་ངེས་པར་
ཉིད་ནས། དེའི་དོན་ལ་འདྲིས་པར་བྱེད་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་ལ་ཡང་དགོས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གལ་ཏེ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། རི་སྤྱིད་ལུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྤྱིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་
ཡོད། །ངར་འཛིན་ཡོན་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །ལས་ལས་ཀྱང་ནི་སྤྱེད་ཡིན།⁽¹⁰⁾ །ཞེས་ལུང་པོ་བདེན་འཛིན་
ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལའོར་བའི་རྩ་བར་བཤད་ལ། འདིར་འཛིན་ལྷ་ལའོར་བའི་རྩ་བར་བཤད་པ་
གཉིས་འགལ་ཏེ། ལའོར་བའི་རྩ་བ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེན། སྤྱོན་མེད་དེ་འདི་
པའི་ལུགས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཉིས་དམིགས་པས་སོ་སོར་འབྱེད་ཀྱི། འཛིན་སྣངས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་
བ་མེད་དེ། གཉིས་ཀ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། ལའོར་བའི་རྩ་བ་གཉིས་འགལ་བ་ན་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་འཛིན་སྣངས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་
ལའོར་བའི་རྩ་བར་འཛིན་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འཛིན་ལྷའི་རྒྱུར་སྤྱོན་
པ་ན། མ་རིག་པའི་ནང་ཚན་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་སུ་སྤྱོན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྩ་བར་སྤྱོན་
པ་ན་རང་དང་འཛིན་སྣངས་མི་མཐུན་པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་སྤྱོན་པ་ཡིན་ལ།
རྒྱལ་དེ་ཡང་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པས་མི་འགལ་ཏེ། མ་རིག་པའི་རིགས་འདྲ་སྤྱི་གཉིས་ཀ་ལའོར་
བའི་རྩ་བར་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ།།

བདག་དང་བདག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རྒྱལ་།

གཉིས་པ་(བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རྒྱལ་)ལ་གཉིས། བདག་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། བདག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
དུག གཞན་ཕྱིས་བཏགས་པའི་ལུང་པོ་ལས་རོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་དགག་ རང་ཕྱིས་བཏགས་པའི་
ལུང་པོ་ཉིད་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་ དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མའི་ཕྱོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སོགས་གསུམ་
དགག་ དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དགག་ བདག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་
ཙམ་དུ་བཞག་པ་དཔེ་དང་བཅས་པར་བཤད། དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤངས་སྤྱོ

བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱུགས་ལྷ་མ་བཟོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི།

ཟ་པོ་རྟག་དངོས་བྱེད་པོ་མིན་པའི་བདག་ །ཡོན་ཏན་བྱ་མེད་མུ་སྟེགས་རྣམས་གྱིས་བརྟགས།

དེའི་དབྱེ་རྩེ་ཟང་ཟང་ཟང་ལ་བརྟེན་ནས། །མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ལུགས་ནི་ཐ་དང་འགྱུར།།[199]

འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྷ་བའི་དམིགས་པ་བདག་དེ་ཅི་ཞིག་ཅེས་དེ་ཉིད་མི་ཤེས་པས་སྟོན་ཞིག་
ཅེན། འདི་ལ་གཉིས། གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་བཟོད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་བཟོད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རེ་ཞིག་དེ་ཟབ་པོ་སྟེ་བདེ་སྟེགས་ལ་ཡོངས་སྟོན་པ་པོ་དང་། རྟག་པའི་དངོས་
པོ་དང་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་གྱི་བྱེད་པ་པོ་མིན་པ་དག རུལ་མུན་སྟོང་སྟོང་གི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་
མེད་པ་དང་། ལྷ་བ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། བྱ་བ་མེད་པར་མུ་སྟེགས་གངས་ཅན་རྣམས་
གྱིས་བརྟགས་སོ། །དེ་ལ་གངས་ཅན་པ་དག་ནི། རྩ་བའི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་འགྱུར་མིན་ལ། ཆེན་
པོ་སོགས་བདུན་རང་བཞིན་རྣམ་འགྱུར་ཞིང་། །བཅུ་དྲུག་པོ་ནི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། །སྟེས་སུ་རང་
བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་འགྱུར་མིན།^[(1)] །ཞེས་སྟུ་བར་བྱེད་དོ།

དེ་ལ་འབྲས་སུ་རབ་ཏུ་བྱེད་པས་ན་རང་བཞིན་ནོ། །སྐབས་གང་དུ་བྱེད་ཅེན། སྟེས་སུ་འི་
འདོད་པ་མཐོང་བའི་དུས་སུ། གང་གི་ཆོ་སྦྱེ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཉེ་བར་ཡོངས་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
གྱི་འདོད་པ་སྟེས་སུ་པ་དེའི་ཆོ་སྦྱེས་སུ་འདོད་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་དང་སྟེས་སུ་སྟོར་ཞིང་།
དེ་ནས་གཙོ་བོས་སྦྱེ་ལ་སོགས་པ་འབྱིན་ནོ། །དེའི་ཚུལ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། །རང་བཞིན་ལས་ནི་ཆེན་
པོའོ། །དེ་ལས་ཀྱང་ར་རྒྱལ་ལོ། །དེ་ལས་དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་དེ་ཅུ་ལྷ་སྟེ་བཅུ་དྲུག་པོའི་ཚོགས་
སོ། །བཅུ་དྲུག་པོ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་ལྷ་ནི་དེ་ཅུ་ལྷ་ལས་ཏེ། སྦྱེ་ལ་སོགས་པ་ལྷ་ལས་འབྱུང་བ་ལྷ་
འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིམ་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་འགྱུར་མིན་ལ་ཞེས་པ་ནི་འབྲས་སུ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཁོ་ན་
ཡིན་གྱི། ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལྷ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡང་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་བདུན་
ནི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འང་ཡིན་ལ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རང་གི་རྣམ་
འགྱུར་ལ་སྟོས་ནས་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། །རྩ་བའི་རང་བཞིན་སྟོས་ནས་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
སྟེའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་ནི་རྣམ་འགྱུར་ཁོ་ནའོ། །སྟེས་སུ་ནི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འང་མ་ཡིན་

ལ། །རྣམ་པར་འགྲུར་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ལ་སྒྲིགས་པའི་དབང་པོ་ལྟ་ཡིད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་
 བརྒྱབས་པས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ཡུལ་སྐྱེལ་སྒྲིགས་པ་དག་ལ་སྒྲོས་ཞེན་པར་བྱེད་ལ། དེ་ནས་སྒྲོས་
 ཞེན་པར་བྱས་པའི་དོན་ལ་སྒྲིས་བྱས་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡུལ་ལ་སྦྱོད་འདོད་པས་ཡུལ་ཉི་
 བར་ཡོངས་སྦྱོད་ཅིང་། གང་གི་ཆོ་ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་ཆུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིས་བྱས་ཡུལ་ལ་ཉེས་དམིགས་
 སུ་བལྟས་པས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་བ་དེའི་ཆོ་རིམ་གྱིས་བསམ་གཏན་སྒྲོམ་ཞིང་། དེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་ལྟ་ཞི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་སྟོབ་པ་ན། མིག་དེའི་སྒྲོན་ནས་གཙོ་བོ་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་ལ། དེས་
 བལྟས་པ་དང་། གཙོ་བོ་དེ་གཞན་གྱི་བྱ་དཔེ་ལྟར་ངོ་ཚ་བར་གྱུར་པས། བདག་ལ་མི་འགོ་ཞིང་
 འབྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །རྣམ་འགྲུར་གྱི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྦྱེ་བའི་རིམ་པ་ལས་བསྒྲོག་པའི་སྒྲོན་ནས་
 གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་རྩ་བ་ཏུ་ཐིམ་པའི་བྱིར་། མི་གསལ་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་བ་དེའི་ཆོ་སྒྲིས་བྱ་ཉག་གཅིག་
 གནས་ཏེ། དེའི་བྱིར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །བདག་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་ཡན་གར་བའི་ངོ་བོར་གནས་པའི་བྱིར་
 རྟག་པ་ཞེས་བྱའོ།

གང་ཞིག་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ལ་གང་ཞིག་ནི་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྩལ་ལྡན་སྤྱིར་
 སྒྲོབས་རྣམས་ནི་ཡོན་ཏན་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་རྩལ་ནི་གཡོ་བ་དང་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། །ལུན་
 པ་ནི་ལྷི་བ་དང་གཡོག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། །སྤྱིར་སྒྲོབས་ནི་ཡང་བ་དང་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་
 བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། །བདེ་བ་དང་སྦྱག་བསྐྱེད་དང་གཉི་ལྷག་ཞེས་པ་ནི་འདི་དག་ཁོ་ནའི་རྣམ་གྲངས་
 མོ། །འདི་དག་ཆ་མཉམ་པའི་སྒྲོབས་ནི་གཙོ་བོ་སྟེ། འདིར་ཡོན་ཏན་དག་གཙོར་གྱུར་ཅིང་རབ་ཏུ་ནི་
 བར་གྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་དག་རྣམ་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྒྲོབས་ནི་རང་བཞིན་ནོ། །རང་བཞིན་ལས་ནི་
 ཆེན་པོ་སྟེ། ཆེན་པོ་དང་སྒྲོ་གཉིས་ནི་རྣམ་གྲངས་ཏེ་བྱི་ཡུལ་དང་ནང་གི་སྒྲིས་བྱའི་གཟུགས་བརྒྱན་
 གཉིས་ཀ་འཆར་བ་ཞིག་གོ། ཆེན་པོ་ལས་ནི་ང་རྒྱལ་ལོ། །ང་རྒྱལ་ནི་གསུམ་སྟེ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་
 ཅན་དང་། སྤྱིར་སྒྲོབས་ཅན་དང་། ལུན་པ་ཅན་ནོ། །དེ་ལ་རྣམ་པར་འགྱུར་བའི་ང་རྒྱལ་ལས་ནི་དེ་ཙམ་
 ལྟ་སྟེ། གཟུགས་དང་སྒྱུ་དང་ཁྱི་དང་རྩྭ་དང་རིག་པ་དག་གོ། །དེ་ཙམ་དག་ལས་ནི་འབྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། ས་
 དང་རྩ་དང་མི་དང་རྒྱུད་དང་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་དག་གོ། །སྤྱིར་སྒྲོབས་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་ལས་ནི་ལས་
 གྱི་དབང་པོ་ལྟ་བོ་དང་ལག་པ་དང་རྒྱུ་བ་དང་རྒྱུ་བ་དང་། འདོམས་གྱི་དབང་པོ་དང་། སྒྲིའི་དབང་པོ་
 ལྟ་བོ་མིག་དང་རྩ་བ་དང་སྒྱུ་དང་ལྟེ་དང་སྒྲགས་པ་ལམ་ལུས་གྱི་དབང་པོ་དང་། གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་

ཅན་གྱི་ཡིད་དེ་དེ་ལྟར་ན་བཅུ་གཅིག་གོ། །མུན་པ་ཅན་གྱི་ར་རྒྱལ་ནི་ར་རྒྱལ་གཞན་གཉིས་ཀའི་འཇུག་
པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ་ཆེན་པོ་དང་ར་རྒྱལ་དང་དེ་ཙམ་ལྟ་སྟེ་བདུན་ནི་རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྲུར་
གཉིས་ཀའོ། །དབང་པོ་བཅུ་དང་ཡིད་དང་འབྱུང་བ་ལྟ་སྟེ་རྣམ་འགྲུར་ཁོན་དང་། ཅན་པའི་རང་བཞིན་
གཙོ་བོ་ནི་རང་བཞིན་ཁོ་ནའོ་ཞེས་པ་ནི་གཞུང་ལུགས་སོ། །

གཉིས་པ་(ཁྱེ་བྱག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་བརྗོད་པ་)ནི། རི་ལྟར་གྲངས་ཅན་དག་གིས་བདག་ཁས་
བླངས་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་དེའི་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཅུང་ཟད་ལ་བརྟེན་ནས་སྟེ་བྱག་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
ལུགས་ནི་ཐ་དད་པར་འགྱུར་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ་བྱེ་བྱག་པ་རྣམས་ནི་སློ་དང་བདེ་བ་དང་སྦྱག་བསྐྱལ་དང་།
འདོད་པ་དང་སྤང་བ་དང་འབད་བ་དང་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་བྱ་བའི་ལུགས་དེ། བདག་གི་ཡོན་
ཏན་དགུ་སྟེ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་སློ་ནི་ལུལ་འཛིན་པའོ། །བདེ་བ་ནི་འདོད་པའི་ལུལ་ཉམས་སྦྱུང་
པའོ། །སྦྱག་བསྐྱལ་ནི་དེ་ལས་བསྐྱོག་པའོ། །འདོད་པ་ནི་འདོད་པར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ལ་མེ་བ་འཆེང་
པའོ། །སྤང་བ་ནི་མི་འདོད་པའི་ལུལ་ལ་རྒྱབ་ཀྱི་སྟོགས་པ་ཉིད་དོ། །འབད་བ་ནི་དོན་བརྒྱབ་པར་བྱ་
བ་ལ་དེའི་མཐར་ཐུག་པར་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་ཉིད་དོ། །གང་ལས་མངོན་པར་མཐོ་བ་དག་པེས་པར་
ལེགས་པ་འགྱུར་པ་དེ་ནི་ཆོས་སོ། །དེ་ལས་བསྐྱོག་པ་ནི་ཆོས་མ་ཡིན་པའོ། །ཤེས་པ་ལས་སྦྱེས་གིང་
གེས་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་ནི་འདུ་བྱ་བའི་ལུགས་སོ། །བདག་གི་ཡོན་ཏན་དགུ་པོ་དེ་རི་མིང་དུ་བདག་ལ་
འདུ་ཞིང་ཡོད་པ་དེ་མིང་དུ། དེ་དག་གིས་རྒྱར་བའི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་རྒྱུ་བའི་ཕྱིར་
འཁོར་བར་འགྱུར་ལ། གང་གི་ཆོ་སྦྱེས་བྱ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་གེས་པས་སློ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་
ཏན་རྣམས་ཅན་པ་དང་བཅས་པར་གཙོད་པ་དེའི་ཆེ། རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་གནས་གིང་ཐར་པར་
འགྱུར་རོ། །བདག་དེ་ཡང་རྟག་པ་དང་། འབྲས་བུའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་ཡོངས་སྟོན་པའི་ཟ་
བ་པོ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་དང་། རྒྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་བྱ་བ་མེད་པར་ཡང་སྟོལ། །བྱེ་བྱག་པ་ཁ་
ཅིག་སྟུང་པ་དང་། རྒྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བ་དང་བཅས་པར་ཁས་ལེན་ནོ། །རིག་བྱེད་དུ་སྟེ་བ་དག་ནི་
བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་གཅིག་ཡིན་པ་ལྟར། རྟེན་ལུས་ཐ་དད་པས་
བརྟེན་པ་བདག་གཅིག་ཉིད་སྟེ་ཆོག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པར་ཁས་ལེན་ནོ། །འབྲེལ་པར་
བདག་གི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཅུང་ཟད་ལ་བརྟེན་ནས་སྟེ་བྱག་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཡན་ཚུན་ཐ་དད་
པར་འགྱུར་རོ། །¹⁷⁹ །ཞེས་གསུངས་པས་གཞུང་འདིའི་ལུགས་ཀྱིས་གྲངས་ཅན་དེའི་དབྱེ་བ་ལ་བརྟེན་

ནས། ལུ་སྟེགས་ཀྱི་ལྷགས་སོ་སོར་གྱིས་པར་འཆད་པ་ནི་དོན་མ་གོ་བའོ།

གཉིས་པ་(ལྷགས་དེ་དགག་པ་)ནི།

མོ་གཤམ་བུལ་རྩེ་བ་དང་བྲལ་བྱིར། །དེ་ལྟར་ལྟར་པའི་བདག་ནི་ཡོད་མིན་ཞིང་། །འདི་ནི་རར་འཛིན་རྟེན་དུ་འང་མི་
རིགས་ལ། །འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡོད་མི་འདོད་།།[༡༩] གང་གིས་བསྟན་བཅོས་བསྟན་བཅོས་ལས་དེའི་ཁྱད། །ལུ་
སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་བསྟན་དེ་ཀུན་ལ།།རང་གྲགས་མ་སྟེས་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གཞོད་པ། །དེ་ལྟར་དེ་ཁྱད་ཀུན་
ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན་།།[༢༠] དེ་ལྟར་ལུང་པོ་ལས་གཞན་བདག་མེད་དེ། །ལུང་པོ་མ་གཏོགས་དེ་འཛིན་མ་གྲུབ་བྱིར། །
འཛིན་རྟེན་རར་འཛིན་གྲོ་མི་རྟེན་དུ་ཡང་། །མི་འདོད་དེ་རིག་མིན་པའང་བདག་ལཱ་བྱིར་།།[༢༡] གང་དག་དུང་
འགོ་བསྐྱལ་མང་བརྒལ་གྱུར་པ། །དེས་ཀྱང་མ་སྟེས་རྟག་འདི་མ་མཐོང་ལ། །རར་འཛིན་དེ་དག་ལ་ཡང་འཇུག་
མཐོང་སྟེ། །དེས་ན་ལུང་པོ་ལས་གཞན་བདག་འགའ་མེད་།།[༢༢]

ལུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་རེ་རེ་ལས་བདག་མི་འདྲ་བ་གང་ཞིག་སྟེས་པ་དེ་ནི།
དེ་དག་གིས་རི་ལྟར་བཏགས་བ་དེ་ལྟར་གྱུར་པ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་ཡོད་པ་མིན་སྟེ། སྟེ་བ་དང་བྲལ་བ་
སྟེ་མ་སྟེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་ནི་ལུ་སྟེགས་རང་གི་རྗེས་སུ་དབག་པ་སྟེ་ཁས་བླངས་པའོ། །
དཔེར་ན་མོ་གཤམ་ཀྱི་བུལ་རྩེ་རོ། །རྟགས་དེས་སྟེས་པའི་ཚོས་ཅན་བཀག་ཀྱང་སྟོན་མེད་པ་ནི་རྟགས་
དང་ཚོས་གཉིས་ཀ་རྣམ་བཅད་ཅམ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ། །དེ་ལྟར་གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་
བདག་འདི་ནི་རར་འཛིན་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འང་མི་རིགས་ཏེ། རྟགས་དང་དཔེ་ནི་སྟར་བཞིན་ནོ། །
རར་འཛིན་གྱི་རྟེན་ཞེས་པ་ནི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དམིགས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་སྟེ།
དེའི་ཡུལ་ནི་ང་ཅམ་དང་གང་ཟག་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དངོས་པོར་འདོད་བས་མ་སྟེས་པ་དང་
འགལ་བའོ། །རྣམ་པའི་ཡུལ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པས་དེ་ནི་ཐ་སྟོན་ཅམ་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་
པས། མ་སྟེས་པ་དང་མི་འགལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིའི་ལྷགས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་ཐ་སྟོན་དུ་ཡོད་
པར་འདོད་དོ་ཞེས་པ་ནི་འདི་པའི་གྲུབ་མཐའ་འགངས་དང་། འཛིན་ལཱ་དམིགས་རྣམ་གྱི་ཡུལ་ཞིབ་
ཏུ་མ་བྱེད་པར་བྱང་རྒལ་དུ་སྟོབ་པའོ། །དེ་ལྟར་བདག་ཡོད་པ་དང་རར་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་བཀག་པ་
ནི་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྟུར་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
ཡང་དེ་གཉིས་འགོག་པ་ཡང་གཤམ་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་ཆོ་བདག་ཡོད་པར་མི་འདོད་ཅེས་པ་ནི་བདག་རྗེས་

སུམ་ཡོད་པ་མིན་པའོ། །རྟགས་དང་དཔེ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དགག་བྱ་གཉིས་འགོག་པར་མ་ཟད་བྱ། གཞན་ཡང་། ལྷ་སྟེགས་པས་བདགས་པའི་བདག་དེའི་བྱ་བར་ཀྱན་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་གངས་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས་དང་། རྩེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་བདག་དེའི་བྱ་བར་གྱི་ཚོས་ལྷ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་བསྟན་པ་དེ་ཀྱན་ལ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལ། ལྷ་སྟེགས་རང་ལ་གྲགས་པའི་མ་སྟེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གཞོད་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྐར་བཤད་པའི་གངས་ཅན་དང་རྩེ་བྲག་པའི་བདག་གི་བྱ་བར་བཤད་པ་ཀྱན་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དགག་པར་བྱའོ། །ཕྱོགས་འདིས་ནི་བདག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མ་སྟེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ཡིད་པེས། དེ་དག་གིས་བདགས་པའི་བདག་གི་རོ་བོ་དང་བྱ་བར་རྣམས་གསལ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །

དེའི་ཕྱིར་སྤང་པོ་ལས་རོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་མེད་དེ། སྤང་པོ་བརྒྱུད་པ་མ་གཏོགས་པར་བདག་དེ་ཡན་གར་དུ་འཛིན་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་བདག་སྤང་པོ་ལས་རོ་བོ་ཐ་དད་ན་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀ་མེད་པས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། དེའི་ཚེ་སྤང་པ་མ་བརྒྱུད་པར་སྒྲུབ་སྤང་པ་ཡན་གར་དུ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཞིག་འོང་དགོས་ན། དེ་འགར་ཡང་མ་མཐོང་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་ཤེལ་ས། བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས། གཞན་དུ་འཐད་པ་ཉིད་མ་ཡིན། གལ་ཏེ་གཞན་ན་ལེན་མེད་པར། གཞན་ཡོད་རིགས་ན་གཞན་དུ་མེད།¹⁴⁹ ཅེས་དང་། གལ་ཏེ་སྤང་པོ་རྣམས་ལས་གཞན། སྤང་པོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར།¹⁵⁰ ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་སྤང་པོའོ། །སྟོན་གཞན་ཡང་། སྤང་པོ་ལས་རོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་འདི་འཛིན་རྟེན་སེམས་ཅན་གྱི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཀྱིང་ར་འཛིན་གྱི་སྟོ་ཡི་རྟེན་ཏེ་དམིགས་པར་ཡང་མི་འདོད་དེ། ལྷ་སྟེགས་ཀྱིས་བདགས་པ་ལྟར་གྱི་བདག་དེ་རིག་པ་མིན་པ་སྟེ་དེའི་རྣམ་པར་མི་འཛིན་པ་འང་མཐོན་པར་ཞེན་པའི་བྱ་བར་ལས་བདག་དང་བདག་གི་ཞེས་བདག་ཏུ་ལྟ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་རང་འཛིན་སྟོ་ཡི་རྟེན་དུ་འང་མི་རིགས་ཞེས་སྐར་བཤད་པ་དང་མི་སྟོས་ཏེ། སྐར་ནི་བདག་ཇས་སུ་ཡོད་པ་ཅུམ་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བཤད་པ་ལ། འདིར་ནི་སྤང་པོ་ལས་རོ་བོ་ཐ་དད་པ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཅི་སྟེ་གང་ཟག་གང་དག་ད་ལྟ་བདག་དེ་རྟག་པ་དང་མ་སྟེས་པ་ལ་སོགས་པས་བྱུང་བར་དུ་

བྱས་པ་མི་གེས་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཐོན་གོམས་པའི་དབང་གིས་བདག་དེའི་ཕུལ་ཅན་རང་འཛིན་པའི་
 ལྟ་བུ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་སྟུང་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་ཅན་པས་སྒྲོ་སྒྲུར་པ་ཁོ་ན་ལ། སྤང་པོ་
 ལས་རོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་རང་འཛིན་གྱི་རྟེན་དུ་འཛིན་པ་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །མེས་ཅན་
 གང་དག་ལ་སྒྲུབ་གྲུབ་མཐའ་ཅན་པའི་གོམས་པ་མེད་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་འདྲིར་རང་འཛིན་འཇུག་པར་
 མཐོང་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མེས་ཅན་གང་དག་དུད་འགྲོར་བསྐྱེད་པ་མང་པོར་ཆོ་བརྒྱུ་པར་གྱུར་པ་
 སྒྲུབ་དེ་ཅུང་མོང་དུ་བྱེད་ཀྱང་། ད་དུང་དུ་ཡང་དུད་འགྲོའི་སྒྲིག་ནས་ལས་སྟོན་པར་མི་འགྱུར་པ་དེས་
 གྱུར་། སྤྲུགས་ཀྱིས་བདག་ས་པའི་མ་སྒྲིམ་པ་དང་ཏྲག་པའི་བདག་འདི་མ་མཐོང་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་།
 རང་འཛིན་འཇུག་པར་མཐོང་བ་སྟེ་གེས་ནས། གེས་རབ་ཅན་སྤྲུ་ཞིག་སྤྲུ་སྟོན་པས་བདག་ས་པའི་
 བདག་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་རང་འཛིན་གྱི་རྟེན་དུ་ཞེན་པར་བྱེད། དེས་ན་སྤང་པོ་ལས་རོ་བོ་གཞན་པའི་
 བདག་འགའང་མེད་དོ། །ཀྱང་གི་སྒྲུས་ནི་དབྱུལ་བ་ལ་སོགས་པར་སྒྲིམ་པ་རྣམས་སྤྱད་པའོ།

རང་སྤྲེས་བདག་ས་པའི་སྤང་པོ་ཉིད་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ།

གཉིས་པ་(རང་སྤྲེས་བདག་ས་པའི་སྤང་པོ་ལས་རོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་དགག་པ་)ལ་ལྟ། སྤང་པོ་བདག་ཏུ་
 འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་འདོད་པར་མི་དེགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པ། སྤང་པོ་
 བདག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་གཞན་བསྟན་པ། སྤང་པོ་བདག་ཏུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་
 བབད་པ། །གཞན་གྱི་ལུགས་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། སྒྲིན་
 སྒྲོང་གི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྒྲིགས་སྒྲུ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །
 དང་པོ་ནི།

རྒྱུ་པ་ལས་གཞན་བདག་གྲུབ་མེད་པའི་བྱིར། །བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་རྒྱུ་པོ་ཁོ་ནའོ།

ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་རྒྱུ་པོ་ནི། །ལྟ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་མེས་པ་གཅིག་འདོད།།[༡༩༦]

འདྲིར་རང་གི་སྤྲེ་པ་དག་ན་རེ། སྤང་པོ་ལས་རོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་གྲུབ་པ་མེད་པའི་བྱིར་
 བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་འཛིག་ཆོག་ས་ལ་ལྟ་བའི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་དམིགས་པ་ནི་སྤང་པོ་ཁོ་ན་
 ཡིན་ཏེ། སྤང་པོ་ལས་རོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་ནང་གི་སྤང་པོ་དམིགས་པར་འཛིག་པ་གཉིས་སྤྲེས་པ་

ལས་སྐྱ་མ་མི་རུང་བའི་བྱིར་རོ། །དེའི་བྱིར་བདག་ནི་རང་གི་སྤང་པོ་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། །ཕྱོགས་
འདི་ནི་གནས་མ་བྱའི་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པ་མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྡེ་པའི་འོ། །དེ་ལས་ཀྱང་།
མང་བཀྱར་བ་ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་སྟེ་དམིགས་པར་ནི། རང་གི་སྤང་པོ་ལྟ་ཆར་ཡང་འདོད་ཅིང་།
བདག་ཏུ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་འདི་ཡང་སྤང་པོ་ལྟ་པོ་དེ་ལས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུ་སྟེ། །རི་རྒྱུད་དུ་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་དགོ་སྟོང་དག་དགོ་སྟོང་རམ་བྲམ་ཟེ་གང་སྐད་དག་ཅིག་བདག་གོ་སྒྲུ་དུ་ཡང་དག་པར་
རྗེས་སྐྱ་ལྟ་བུ་དེ་དག་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྟ་པོ་འདི་ལོན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སྐྱ་ལྟོ། །“”
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་དེ་དག་ལ་བྱེད་ཅག་གི་ལྟ་བུ་འདི་ནི་འཛིག་པའི་བདག་ཉིད་
ཙན་གྱི་ཚོགས་པ་ལ་ཡིན་གྱི་བདག་གམ་བདག་གི་བལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསལ་བར་མཛད་པའི་
སྒྲུ་དུ། བདག་དང་བདག་གི་པའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པའི་ལྟ་བུ་ལ་འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བུར་གསུངས་སོ། །
ཞེས་སྒྲུ་སྟེ། ཉེ་བར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ལྟ་པོ་ལྟའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་
སྤང་པོ་ལྟར་ཁས་སྤངས་སོ། །

མང་བཀྱར་བ་ཁ་ཅིག་ནི་སེམས་གཅིག་སྤུ་ལ་བདག་གོ་ཞེས་འདོད་དེ། བདག་ཉིད་བདག་གི་
མགོན་ཡིན་གྱི། །གཞན་ནི་སྐྱ་ཞིག་མགོན་དུ་འགྱུར། །བདག་ཉིད་ལེགས་པར་བྱལ་བས་ནི། །མཐས་པས་
མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར། །“” ཞེས་ཚོགས་སུ་བཅད་པ་ལས་སེམས་ལ་བདག་གི་སྤྱར་གསུངས་སོ། །
འདི་ག་ལས་ཤེ་ན། སྤང་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་པའི་བྱིར་དང་། མདོ་གཞན་ལས་ཀྱང་།
སེམས་འདུལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། སེམས་འདུལ་བ་ནི་ལེགས་པ་སྟེ། །སེམས་འདུལ་བ་ནི་བདེ་
བ་འདྲེན། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལས་སོ། །དེའི་བྱིར་རར་འཛིན་པའི་གཞི་སེམས་ལ་བདག་ཅེས་གདགས་
སོ། །“” ཞེས། །རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་། འདི་ལྟར་ཁོ་པོ་ཅག་གྱང་ཐ་སྟོད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་
བདག་གི་སྤྱར་དོན་སྐྱ་འདོགས་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡང་སྤྱིད་པ་ལེན་པའི་བྱིར་བདག་
ཡིན་ནོ། །“” ཞེས་ལུས་དང་དབང་པོའི་ཚོགས་དག་ལ་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་བྱིར་ཏེ་ཞེས་དང་། དེ་
ཡང་མདོ་ཁ་ཅིག་ལས་སེམས་དུ་ལ་ན་བདེ་བ་འཕྲོག་པར་གསུངས་ལ། །ཁ་ཅིག་ཏུ་བདག་དུལ་བས་
མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་གསུངས་པས་སེམས་ལ་བདག་ཏུ་འཛིག་ཅེས་ལུང་དང་། །“” སྤང་པོ་ལེན་མཁན་
ནི་བདག་ཡིན་ལ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཡང་སྤྱིད་ལེན་པའི་བྱིར་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་བཞག་གོ་ཞེས་རིགས་
པའི་སྒྲུ་བ་བྱེད་སྟེ། །སྟོབ་དཔོན་འདི་ཀྱན་གཞི་མི་བཞེད་པས་ལུས་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཡིད་གྱི་

གཉིས་པ་(ལྷགས་དེ་དགག་པ་)ནི།

གལ་ཏང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུང་པོ་ལྷ་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་སྟུང་ན། །དེའི་ཕྱིར་ཡུང་པོ་དེ་མང་
ཟག་གཅིག་ལ་ཡང་བདག་དེ་དག་གྲང་མང་པོར་འཁྱུར་རོ། །གང་གི་སྟུང་ན་སེམས་བདག་
འི་སྟུང་ན་མིག་ལ་སྟོགས་པའི་རྣམ་པར་གྲེས་པའི་དབྱེ་བས་སམ་སྒྲུབ་ཅིག་རེ་རེ། རྣམ་གྲེས་
པ་དང་འགག་པའི་དབྱེ་བས་མང་པའི་ཕྱིར་བདག་གྲང་མང་པོར་འཁྱུར་རོ། །འདིར་འགྲེལ་བ་
དག་མང་པོར་ཐལ་བ་ཕྱོགས་སྟུང་མ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་འཕྲེན་བ་དང་། ཡང་ན་སྒྲོན་གཞན་
ས་ཀྱི་ལ་འཕྲེན་བར་གསུངས་སོ།^{༡༠༠} །འདི་ནི་མང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པར་འདོད་པ་ཅིས་ལ་
མི་རུང་བས། བདག་དང་ཡུང་པོ་གཉིས་ཐ་དད་གཏན་མེད་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་འཕྲེན་
པ་ཡང་དང་པོ་ནས་གཞན་གྱིས་དེ་སྟུང་ཁས་ལ་བླངས་པས། ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་ཅིས་
རྒྱན་པ་ལ་སྒྲོན་མེད་ཀྱང་། བདག་ཡུང་གཉིས་བདེན་བར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ན་
དཀྱིག་ཅིག་ཏུ་སྒྲུལ་ནས། དེའི་ངོས་ཏུ་བདག་མང་པོ་དང་ཡུང་པོ་ལྷ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་
།དེའི་ཆེ་འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་བར་གང་ཟག་ཉག་གཅིག་སྐྱེ་འོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུང་ལས་ན། བ་རོལ་
ག་མང་པོར་འདོད་པ་ཡང་མིན་ནོ། །བདག་ནི་རྣམ་སྤྱའཁྱུར་ཞིང་སྟེ། གཞུགས་ལ་སྟོགས་པའི་
ས་ལ་ལ་སྟོགས་པའི་དབྱེ་བས། ཐ་དད་བར་འཁྱུར་བ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་ཡུང་པོ་ཉིད་ཏུ་བརྒྱུད་

པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་རྣམས་ཁོན་ལ་བདག་ཏུ་བསྐྱད་པའི་ཕྱིར་བདག་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། དག་
སྒོར་དག་ལྟ་བུ་འདི་དག་ནི་མིང་ཙམ་ཐ་སྐྱད་ཙམ་བདག་ས་པ་ཙམ་སྟེ། གང་འདི་ལྟ་སྟེ་འདས་པའི་དུས་
དང་མ་འོངས་པའི་དུས་དང་། ཉམ་མཁའ་དང་། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། གང་ཟག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་
དང་།^{༡༡} དེ་བཞིན་དུ། རི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་གིང་རྟར་བརྟེན་པ་ལྟར། །
དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀྲན་རྫོབ་སེམས་ཙན་ཞེས་བྱའོ།^{༡༢} །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལས་ནི་
པ་ལོ་པ་ལོས་བདག་རྣམས་སུ་འདོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཕུང་པོ་དེར་ལྟ་བའི་འཇིག་ཚོགས་
ལ་ལྟ་བ་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་སྟེ་རྣམས་སུ་བྱུང་བའི་ཡུལ་ཙན་ཡིན་པས། སྟོན་པོ་དང་སེར་པོ་ལ་སོགས་
པའི་གེས་པ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇིག་ལྟ་སྒོར་བ་ན་རིགས་འདྲ་རྒྱུན་མི་
ཆད་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པ་མིན་པ་འཇམ། སྟོ་སེར་སོགས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་གེས་པ་
ལྟར་འཇིག་ལྟ་ལ་དམིགས་པའི་འདུན་པའི་འདོད་ཆགས་སྤངས་པ་ཁོན་ས་སྟོང་བར་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་རང་གི་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ན་ཁྱོད་གྱི་ལྟར་ན་ལྟག་མེད་གྱི་ལྷ་ངན་ལས་འདས་
པའི་ཆེ་ཕུང་པོ་ལྟ་ཆར་ཆད་པས། དེས་བར་བདག་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མཐར་འཛིན་གྱི་ཆད་
པའི་ལྟ་བར་འགྱུར་རྟེ། ཁྱེད་ཅག་གིས་གང་བདག་ཏུ་བསྐྱབ་བ་དེ་ཉིད་ལ་རྟག་ཆད་དུ་འཛིན་པ་མཐར་
འཛིན་གྱི་ལྟ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷ་ངན་ལས་འདས་པར་ཞུགས་པའི་སྟོན་གྱི་རྒྱད་ཅིག་དག་
ལ་ནི། །ཕུང་པོ་རྒྱད་ཅིག་རེ་རེ་སྟེ་འཇིག་བྱེད་པ་ལྟར་བདག་གྲུང་རྒྱད་ཅིག་རེ་རེ་རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སོ་
སོ་བའི་སྟེ་འཇིག་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྟེ་བ་དྲན་པ་ན་རི་ལྟར་བའི་ཡུས་འདི་སྟོན་བྱུང་བར་
གྱུར་རྟེ། །ཞེས་བྱ་བར་མི་འཛིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་ན་ར་རྒྱལ་པོར་ལས་ལྟ་ཞེས་བྱ་བར་
གྱུར་རྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་གསུངས་པར་མི་འགྱུར་རྟེ། དེའི་དུས་གྱི་བདག་གྲུང་ལུས་ལྟར་ཞིག་པས།
ད་ལྟ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆེ་འདིར་སྤར་གྱི་བདག་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པའི་བདག་གཞན་
སྦྱིས་པར་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་གེ་ལས་གྲུང་། ཉེ་བར་ལེན་ཉིད་བདག་མ་ཡིན། །དེ་འབྱུང་བ་
དང་འཇིག་པ་ཡིན། ཉེ་བར་སྤང་བ་རི་ལྟ་བུར། ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཡིན་པར་འགྱུར།^{༡༣} །ཞེས་དང་།
གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ན། །སྟེ་དང་འཇིག་པ་ཙན་དུ་འགྱུར།^{༡༤} །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱད་ཅིག་
སྟེ་ཕྱི་བ་རྣམས་རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གཞན་ཡིན་ན། དེའི་ཆེ་བྱེད་པ་པོའི་བདག་མེད་པས། ལས་ལ་ཡང་
གནས་པའི་རྟེན་མེད་པའི་ཕྱིར་ལས་གྲུང་མེད་པས། ལས་དེའི་འབྲས་སུ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་

འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་རྒྱ་དེ་ཅིག་མ་སྒྲུ་མས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་ལུ་རྒྱ་དེ་ཅིག་མ་བྱི་མ་རྣམས་སུ་
ཡོངས་སྤྱོད་པས་སྒྲོན་མེད་དོ་སྒྲུ་མ་ན། དེའི་ཚེ་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲོན་པ་
གཞན་གྱིས་ཡོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་དེ་གཞན་གྱི་བསགས་པའི་འབྲས་ལུ་ལ་གཞན་གྱིས་ཟ་བར་
འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ལས་བྱས་པ་རྒྱུད་ཆོས་པ་དང་། མ་བྱས་པ་དང་ཐུད་པར་འགྱུར་རོ། །ཅུ་ཤེ་ལས་
ཀྱང་། གལ་ཏེ་འདྲི་ནི་གཞན་འགྱུར་ན། དེ་མེད་པར་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་གནས་
འགྱུར་ཞིང་། །དེ་མ་གྱི་བར་སྒྲེ་བར་འགྱུར། །ཆད་དང་ལས་རྣམས་རྒྱུད་ཟ་དང་། །གཞན་གྱིས་བྱས་
པའི་ལས་རྣམས་ནི། །གཞན་གྱིས་སོ་སོར་སྤྱོད་པ་དང་། །དེ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར།^{༥༠༥} །
ཞེས་སྒྲུ་བྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་ན་སྒྲུ་མ་ལ་ལྟོས་པ་མི་རུང་བས་སྒྲུ་མ་དེ་མེད་པར་ཡང་འབྱུང་
པ་དང་། སྒྲུ་མའི་བདག་དེ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་པས། དེར་མ་གྱི་བར་འདྲིར་སྒྲེ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་
གསུངས་སོ། །

གཉེས་པ་(སྒྲོན་སྤྱོད་གི་ལན་དགག་པ་)ནི།

དེ་ཉིད་དུ་རྒྱུད་ཡོད་ན་སྒྲོན་མེད་ན། །སྒྲུ་མ་རྣམས་དབྱེད་ཆེ་རྒྱུད་ལ་ཉེས་བཤད་ཟིན། །

དེ་བྱིར་རྒྱུད་ཡོད་ང་སེམས་བདག་མི་རིགས། །

གལ་ཏེ་རྒྱ་དེ་ཅིག་སྒྲུ་བྱི་དག་གཞན་ཡིན་མོད་ཀྱི། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པས་
སྒྲོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྒྱུན་ཅན་རྣམས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུད་གཅིག་ཡོད་པས་སྒྲོན་
མེད་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པ་ལ། སྒྲུ་མ་
པར་དབྱེད་པའི་ཚེ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏེ། བྱམས་པ་ཉེ་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ཆོས་རྣམས་ནི། ཞེས་བྱ་བ་དེར་རོ། །
ཅུ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། །གལ་ཏེ་ལྟ་ལས་མི་གཞན་ན། །དེ་ལྟར་ན་ནི་མི་དྲག་འགྱུར། །གལ་ཏེ་ལྟ་མི་གཞན་
ཡིན་ན། །རྒྱུད་ནི་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ།^{༥༠༦} །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་བྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་
པ་རྣམས་ལ་རྒྱུད་གཅིག་པ་ཉིད་མི་རིགས་པས། ལས་མ་བྱས་པ་དང་ཐུད་པ་དང་བྱུད་པ་རྒྱུད་ཆོས་པ་
སོགས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ལྟོག་པ་མེད་དོ། །དེའི་བྱིར་རང་གི་རྒྱུད་པོ་རྣམས་དང་རང་གི་སེམས་རང་གི་
བདག་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་སོ། །

དེ་ལྟར་འདོད་པར་མི་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་(དེ་ལྟར་འདོད་པར་མི་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་པ་)ནི།

འཛིག་རྟེན་མཐའ་ལྡན་ལ་སོགས་མེད་ཕྱིར་རོ།།[༡༥]

རི་སྐྱད་བཤད་པའི་རིགས་པས་སྤང་པོ་དང་སེམས་བདག་མིན་པ་འབའ་ཞིག་རྩ་མ་ཟད་གྱི་
གཞན་ཡང་། འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་། ལ་སོགས་པས་མཐའ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་།
གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་རྟག་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་པར་ཆད་འབྱུང་བ་དང་། མི་འབྱུང་བ་དང་།
གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་བཅུ་གཉིས་དང་། ལུས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྟོག་གོ་ཞེས་པ་
དང་། ལུས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྟོག་ཀྱང་གཞན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ལྟ་བ་གཉིས་ཏེ་བཅུ་བཞི་པོ་དེར་ལུང་བསྟན་
དུ་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བར་སྟེ་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་འདོན་པའི་ཕྱིར་སྤང་པོ་
བདག་རྩ་མི་རིགས་སོ། །གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་སྐྱས་སྤང་པོ་རྣམས་འཛིན་ན། དེའི་ཚེ་སྤང་པོ་རྣམས་སྐྱེ་
འཛིག་བྱེད་པ་རང་གི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་ལུང་བསྟན་དགོས་པ་དང་། ལུ་
བན་ལས་འདས་པའི་འོག་རོལ་རྩ་བྱེད་ལྟར་ན་སྤང་པོ་རྣམས་མེད་པས་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་
དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་པར་ཆད་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་དགོས་པར་ཡང་
འབྱུང་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལན་ལུང་སྟོན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར།
སྤང་པོ་རྣམས་བདག་གོ་ཞེས་མི་རིགས་སོ། །དེ་ལ་སྟོག་ནི་བདག་གི་རྣམ་གངས་སོ། །འཛིག་རྟེན་ནི་
བདག་ལ་བརྩམས་ནས་འདྲི་བའོ། །དེ་ཡང་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བྱ་ལ་བསམས་ནས་འདྲི་ན་ནི།
ཁྱད་གཞི་མ་གྲུབ་པས་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་དོ། །བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་བདག་གི་སྟོན་ནས་
ལུང་བསྟན་ན་ནི། དེའི་ཚེ་འདྲི་བ་པོ་དེ་རྣམས་དེ་འདྲ་བའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྐྱལ་བ་དང་མི་ལྡན་
པས་དེ་ཡང་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་དོ། །

ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ལ་གཞོན་ཕྱིད་གཞན་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་(ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ལ་གཞོན་ཕྱིད་གཞན་བསྟན་པ་)ནི།

ཁྱེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ། །དེ་ཆོ་ངེས་པར་དངོས་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར། །རྟག་བདག་སྟོང་ན་དེ་ཆོ་དེ་
ཡི་ཕྱིར། ཁྱེད་ཀྱི་མེམས་སམ་ཕུང་པོ་བདག་མི་འགྱུར།།[༡༣༠] ཁྱེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ཡིས། །ག་ཟུགས་
སོགས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཁིང་།།ག་ཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་སོགས། །སྟེ་འགྱུར་དེ་
ཡི་ངོ་བོ་རྟོགས་མེད་ཕྱིར།།[༡༣༡]

སྟོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟར་ན། རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་པ་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དུས་སུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་མེད་པའི་ཞེས་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པར་སྟུག་
བསྐྱེལ་གྱི་བདེན་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཆོ། དེས་པར་ཕུང་པོ་དངོས་པོ་རྣམས་མེད་པར་མཐོང་བར་འགྱུར་
བས་བདག་མེད་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཕུང་པོ་དང་མེམས་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འདོད་
པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་མ་ཡིན་ནོ།།

ངོ་ན་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་མི་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་
དུ་མཐོང་བའི་ཆོ། བདག་གི་མཚན་གཞིར་འཛོག་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་མེད་པར་མཐོང་དགོས་
པར་འགྱུར་ཏེ། ལྷ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེན། འདི་ལ་རིགས་པ་སྟེ་མོ་མ་རྟོགས་ན་ལན་མི་
ཐེབས་པས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། བ་ཤོལ་བོས་ཕུང་པོ་དང་མེམས་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་བདག་དང་གང་
ཟག་རྣམས་ཐ་སྦྱད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཅམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་བཞག་
པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཕུང་པོ་དང་མེམས་བདག་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ཏུ་
འགྱུར་ལ། བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆོ་བདག་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་
རྟོགས་དགོས་པས། བ་ཤོལ་བོ་ལ་ཕུང་པོ་དང་མེམས་ཀྱི་དངོས་པོ་བདག་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་མེད་
པར་མཐོང་དགོས་པའི་སྟོན་འཇུག་ལ། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཅམ་གྱིས་འཛོག་གི། །བཏགས་དོན་བཅའ་
ནས་འཛོག་པར་མི་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་སྟོན་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་གང་
གི་ཆོ་ལས་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བའི་དུས་སུ་བདག་གི་སྐྱེ་སྐྱོར་བ་དེའི་ཆོ། ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་
པའི་བདག་མི་མྱིད་པའི་ཕྱིར། ཕུང་པོ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་ལ། གང་གི་ཆོ་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་

དེའི་ཆོ་ནི་མུ་སྟེགས་བྱེད་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བདག་ས་པ་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྟེས་བྱ་ཉིད་ལ་འཇུག་སྟེ། དེའི་
བྱིར་བདག་མེད་པར་མཐོང་བའི་དུས་སུ་ཡང་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྟེས་བྱ་དང་བྲལ་བ་འདྲུ་བྱེད་ཅུ་
མཐོང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་མུང་མོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་པའི་སྟོན་མེད་དོ་
སྟུམ་ན།

གལ་ཏེ་བདག་མེད་མཐོང་བའི་དུས་སུ་དྲག་པའི་བདག་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྟེས་བྱ་སྟོང་བ་སྟེ་
མེད་པར་མཐོང་བ་ཡིན་ན་ནི། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དེའི་ཆོ་སྐབས་གཞན་དུ་བདག་གི་སྒྲིའི་དོན་དོན་
གཞན་ལ་དྲུ་མི་རུང་བ་དེའི་བྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ཐེམས་བདག་དུ་མི་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ནི་
རང་བློགས་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། ཁྱི་སྟེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐབས་དེ་ལྟ་བུའི་ལུལ་ལ་ནི། མུ་
སྟེགས་ཀྱི་བདག་གི་སྒྲི་འདི་འཇུག་པར་མི་འདོད་དེ། དེའི་བྱིར་རང་གི་བློགས་ཉམས་པའི་སྟོན་མེད་དོ་
སྟུམ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། འདིར་ནི་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྟེས་བྱ་བདག་ཡིན་ལ། གཞན་དུ་ལས་
འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ནི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དགུར་སྟོན་བ་ལ་རིགས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྟེས་བྱ་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བྱ་སྟོང་བ་པོར་
མི་མྱིད་པའི་བྱིར་རོ་སྟུམ་ན། ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་བདག་གི་སྒྲི་འདི་འཇུག་པ་མེད་དེ་ཞེས་སྐར་
བགད་ཟེན་ཏེ། དེའི་བྱིར་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་བདག་གི་སྒྲི་
ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་འཇུག་པར་མི་འདོད་ན། གཞན་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་མི་འདོད་པར་བྱ་
དགོས་སོ། ཁྱི་སྟེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བདག་གི་སྒྲི་ཕུང་པོ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་ན་ནི། ཆོས་
ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དོ་ཞེས་བ་འདིར་ཡང་བདག་གི་སྒྲི་ཕུང་པོ་ལ་འདོད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །

སྟོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་
མཐོང་བ་ཡིས། གཞུགས་སོགས་ཀྱི་དེ་ཁོན་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེས་དེའི་ཆོ་སྟེགས་ཀྱིས་
ཀྱང་བདག་ས་པའི་དྲག་པའི་བདག་ཅུ་ཞིག་མེད་པར་མཐོང་བའི་བྱིར་རོ། །དེའི་བྱིར་གཞུགས་ལ་
སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་ནས་འཇུག་པའི་བྱིར། གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ལུལ་ཅན་ཀྱི་འདོད་ཆགས་
སོགས་ད་དྲུང་ཡང་སྟེ་བར་འགྱུར་ཏེ། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡི་རོ་བོ་སྟེ་ཡིན་ལུགས་རྟོགས་པ་མེད་
པའི་བྱིར་རོ། །དཔེར་ན་མེ་རྟོག་གི་ཟེའུ་འབྲལ་ཁྱུ་བྱག་ཡོད་ཅེས་པ་ཅུ་ཀྱིས་ཟེའུ་འབྲལ་མངར་པོ་ཉིད་
རང་གིས་མ་ཁྱུངས་པར། དེའི་མངར་པོ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣལ་འབྱོར་པས་ཕུང་པོ་

ཆོས་རྒྱལ་སྟག་པའི་བདག་དང་བུལ་བར་མཐོང་བ་ཙམ་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་། གཞུགས་སོགས་དེའི་
 རང་བཞིན་རྒྱར་མ་ཤེས་པ་ཁྱིས་རྟོགས་པ་ཅི་ཡང་མི་དམིགས་སོ། །ཡང་ཟེའུ་འབྲུ་ལ་ཁུ་བྱུག་མེད་པ་
 ཙམ་གྱིས་ཟེའུའི་རོ་མངར་པོ་མུངས་བཞིན་དུ་རོ་དེ་མ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེར་གཏོགས་པའི་
 མངོན་ཞེན་སྤོང་མི་རྒྱས་པ་བཞིན་དུ། གཞུགས་སོགས་ཀྱི་རང་གི་རོ་བོ་བདེན་པར་དམིགས་པས་རྟག་
 པའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་ལ། གཞུགས་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་ཆགས་སོགས་སྤོང་པའི་རྒྱ་ཅི་
 ཞིག་འབྲུང་བར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །རྟག་པའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་བས་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་
 ཡུལ་ཙན་གྱི་ཆགས་སོགས་སྤོང་བར་འགྱུར་བ། གང་ཟག་སུ་ཡང་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྤྱིས་བྱ་བདེན་སྒྲུལ་
 རས་བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ཡུལ་སྤེན་པར་མི་བྱེད་ལ། རང་རྟག་བདེ་སྟག་བསྐྱེད་པར་དྲོགས་ནས་མི་
 འདོད་པའི་ཡུལ་དང་ཐུད་པ་སྤོང་བར་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཆགས་སོགས་སྤོང་པའི་རྒྱ་མེད་པས་
 འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་ཏེ། བྱི་རོལ་བ་བཞིན་ནོ་སྒྲུལ་པའོ།།

ཕུང་པོ་བདག་རྟག་ཕུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཤད་པ།

བཞི་པ་(ཕུང་པོ་བདག་རྟག་ཕུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཤད་པ་)ལ་ལྟ། བདག་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ཐམས་
 ཅད་ཕུང་པོ་ཁོ་ན་ལ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ། མདོ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ཕུང་པོ་ཆོགས་
 ཙམ་བདག་མིན་པར་བཤད་པ། ཕུང་པོ་ཆོགས་པ་ཙམ་གྱི་དབྱིབས་ཀྱི་བཞོད་པ་བདག་ཡིན་པ་དགག་
 པ། ཕུང་པོ་ཆོགས་ཙམ་བདག་རྟ་འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་གཞན་བསྟན་པ། ཐུབ་པས་བདག་དེ་ཁམས་
 རྟག་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདགས་པར་གསུངས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཕུང་གི་དགོངས་པ་
 དགག་བྱ་གཅོད་པའི་དགག་ཕྱོགས་ནས་ཡིན་པར་བསྟན་པ། རྒྱུ་ཕྱོགས་ནས་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་ཕུང་
 པོ་བདག་རྟ་སྟོན་པ་མིན་པ། དེ་དག་ལ་གཞན་གྱི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།

གང་ཕྱིར་སྟོན་པས་ཕུང་པོ་བདག་གོ་ཞེས། །གཞུངས་པ་དེ་ཕྱིར་ཕུང་པོ་བདག་འདོད་ན། །དེ་ནི་ཕུང་ལས་གཞན་
 བདག་འགོག་པ་སྟེ། །གཞུགས་བདག་མིན་སོགས་མདོ་གཞན་གསུངས་ཕྱིར་རོ།།[११९] གང་ཕྱིར་གཞུགས་ཆོར་
 བདག་མིན་འདུ་ཤེས་ཀྱང་། །མ་ཡིན་འདུ་བྱེད་རྒྱལ་མིན་རྒྱལ་ཤེས་ཀྱང་། །མིན་པར་མདོ་གཞན་ལས་གསུངས་དེ་ཡི་
 ཕྱིར། །མདོར་བསྟན་ཕུང་པོ་བདག་ཅེས་བཞེད་མ་ཡིན།།[१२०]

ཅི་སྟེ་ཁོ་པོ་ཅག་ལུང་ཚད་མར་བྱེད་པ་ལ་རྟོག་གཏི་ཚད་མས་གནོད་པ་མ་ཡིན་ལ། ལུང་
 གིས་ཀྱང་ལུང་པོ་ཁོན་བདག་ཏུ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་སྟོན་པས་དགེ་སྦྱོང་དག་དགེ་སྦྱོང་རམ་
 དམ་ཟེ་གང་སུ་དག་ཅིག་བདག་གོ་སྟུ་མ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དེ་དག་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་
 ལུང་པོ་ལྟ་བོ་འདི་དག་ཁོན་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་ལོ།^{༡༠༧} །ཞེས་གསུངས་པས་ལུང་པོ་བདག་གོ་
 ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར་ལུང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་ན། མདོ་དེ་ནི་ལུང་པོ་རྣམས་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་མ་
 ཡིན་ནོ། །ཁོན་ཅི་ཞེན། སྟོན་པའི་དགོངས་པ་ནི་ལུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་
 དམིགས་པར་འདོད་པ་ནི། ཁོན་ལ་ཞེས་པའི་ངེས་གཟུང་གིས་འགོག་པ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་
 ལྟོས་ནས་སུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་དགག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་ཡོད་པའི་བདག་ཕྱིན་ཅི་
 མ་ལོག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་འདི་ལུང་པོ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་འགོག་པ་ཡིན་
 པར་གང་ལས་ཤེས་ཤེ་ན། མདོ་གཞན་ལས་གཟུགས་བདག་མིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་
 རྣམས་བདག་ཡིན་པ་བཀག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།^{༡༠༨} །མདོ་གཞན་ལས་བཀག་པ་དེ་རྗེ་ལྟར་
 ཡིན་ཞེན། གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་དང་ཚོར་པ་བདག་མིན་པ་དང་། འདུ་གེས་ཀྱང་བདག་མ་ཡིན་པ་
 དང་། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་བདག་མིན་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱང་བདག་མིན་པར་མདོ་གཞན་ལས་
 གསུངས་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ལུང་པོ་ལྟ་བོ་འདི་དག་ཁོན་ལ་བདག་གོ་སྟུ་མ་དུ་ཡང་དག་
 པར་རྗེས་སུ་ལྟ་ལོ་ཞེས་མདོར་བསྟན་པ་འདི་ལས་ནི། ལུང་པོ་རྣམས་བདག་གོ་ཞེས་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི།
 ལུང་པོ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་འདོད་པ་ཁོན་འི་ཚིག་གིས་བཀག་པ་ཁོན་རང་ངེས་སོ། །
 གལ་ཏེ་མདོ་དེས་ཁོན་ལ་ལྟ་ཞེས་པས་བདག་དོན་གཞན་བཀག་མོད་ཀྱང་། ལུང་པོ་འདི་ཁོན་ལ་
 ལྟ་ལོ་ཞེས་ལུང་པོ་ལྟ་ལ་ལྟ་བར་གསུངས་པས། ལུང་པོ་རྣམས་བདག་ལྟའི་དམིགས་པར་གསལ་བར་
 སྟོན་པས། མདོའི་དགོངས་པ་ལུང་པོ་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་སྟུ་མ་ན། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མདོ་གཞན་
 ལས་ལུང་པོ་ལྟ་བདག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་^{༡༠༩} འགལ་བར་འགྱུར་དེ། འཇིག་རྫོན་སྟེས་ངར་
 འཇིན་གྱི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དམིགས་པ་ཡིན་ན་བདག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
 ལྟར་གསུངས་པའི་མདོ་ཕྱི་མའི་དོན་ལ་གནོད་པ་མེད་ལ། བརྗོག་དོན་ལ་གནོད་པ་སྤར་མང་དུ་
 བཤད་ཅིང་། ད་དུང་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མདོ་སྡུ་མས་ལུང་པོ་རྣམས་འཇིག་རྫོན་དམིགས་
 པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ལུང་པོ་ལ་ལྟ་ལོ་ཞེས་པས་ནི་ལུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་

དམིགས་པར་སྟོན་པར་གསལ་ཏེ། སྤང་པོ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པ་དང་སྤང་པོ་ཉིད་བདག་རྒྱ་འཛིན་པའི་
དམིགས་པ་ཡིན་པ་ཞིགས་པའི་བྱིར་རོ། །མདོ་གང་ལས་གཟུགས་སོགས་རྣམས་ཀྱང་བདག་ཡིན་པ་
བཀག་པ་དེ་ལས་ནི། བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་འཛིན་ལྟའི་དམིགས་པ་འདིས་སྤང་པོ་ལེན་
པའི་སྤང་པོའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་
སོགས་བདག་མིན་པར་གསུངས་པ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མེམས་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།
།དེ་ལྟར་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་དམིགས་ན། བདག་དེའི་ཉེ་བར་སྤང་བར་བྱ་བ་
སྤང་པོ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གཟུགས་སོགས་ལ་ཡང་བདེན་པར་ཞེན་པའི་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་འཐད་པ་ཉིད་དོ།

མདོ་སྡེ་པན་ཚུན་གྱི་གྲང་ལེགས་པར་བསྐྱེགས་ནས་སྤང་པོ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པ་དང་། སྤང་
པོ་རྣམས་བདག་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བཀག་ནས། བདག་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་
མིང་གི་ཐ་སྟོན་གྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཅམ་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གྱི་འཛོག་ཚུལ་སྤྱན་མོང་མ་
ཡིན་པ། རང་གི་སྡེ་བ་གོང་འོག་གི་མཁས་པ་མདོའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་དུ་མས་ལེགས་པར་འབད་
ཀྱང་གསལ་བར་མ་ཐོན་པའི་མདོའི་དགོངས་པ། སྤང་རིགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ལམ་ནས་བརྟོན་པ་
དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་འཛོག་ཚུལ་ཁྱད་མེད་པའི་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་
གསལ་བར་བསྟན་ནས། སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལཱ་ལྷན་འདས་གྱི་དགོངས་པ་གིན་རྒྱ་བའི་གནས་རྣམས་
རྗེན་ཆེར་དུ་སྟོན་པའི་མཁས་པའི་དབང་པོའི་བཞེད་པ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་རྣམས་ལེགས་པར་
གཤམ་པ་ལ་འབད་པར་གྱིས་གིག།

གཉིས་པ་(རྒྱལ་ཕྱོགས་ནས་ཡིན་དུ་རྒྱག་ཀྱང་སྤང་པོ་བདག་རྒྱ་སྟོན་པ་མིན་པ་)ནི།

སྤང་པོ་བདག་ཅེས་བརྗོད་ཆོད་སྤང་རྣམས་ཀྱི། ཆོགས་པ་ཡིན་གྱི་སྤང་པོའི་ངོ་པོ་མིན།

མགོན་མིན་འདུལ་བའམ་དཔང་པོ་ཉིད་ཀྱང་མིན། །དེ་མེད་བྱིར་དེ་ཆོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།[174]

གལ་ཏེ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྟ་པོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་ལྟོ་ཞེས་པ་འདི་ནི། རྒྱལ་ཕྱོགས་
གྱི་སྟོན་སྤང་པོ་བདག་རྒྱ་སྟོན་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྤང་པོ་རེ་རེ་ནས་བདག་རྒྱ་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །འཁོར་ཅི་ཞེན།
འདི་ལྟར་སྤང་པོ་བདག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆོད་ སྤང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆོགས་པ་བདག་རྒྱ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི།

ཡུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རོ་པོ་ལྷེ་རེ་རེ་བ་བདག་ཏུ་སྒྲོན་པ་མིན་ཏེ། དཔེར་ན་གིང་རྣམས་ནི་ནགས་ཚལ་ལོ་
 ཞེས་བརྗོད་པ་ན། གིང་གི་ཚོགས་པ་ནགས་ཚལ་ཡིན་གྱི། གིང་རེ་རེ་བ་ནགས་སུ་འགྱུར་བས་གིང་གི་
 རོ་པོ་རེ་རེ་བ་ནགས་སུ་བརྗོད་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གཞན་ལ་གྲུབ་པ་དཔེར་བརྗོད་པ་ལོ། །གལ་
 ཏེ་ཚོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་འདོད་དོ་ཞེན། དེ་ལྟ་ན་བདག་གི་མགོན་དང་འདུལ་བའམ་དབང་པོ་ཉིད་
 དུ་གསུངས་ལ། ཁྱེད་ལྟར་ན་ཚོགས་པ་རྒྱུད་པ་དེ་མགོན་མིན་ཞིང་། འདུལ་བའམ་དབང་པོ་ཉིད་ཀྱང་
 མིན་ཏེ། ཚོགས་པ་ཙམ་དེ་ནི་རྩལ་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། བདག་དེ་ཡུང་པོ་ཚོགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ནོ། །
 བདག་མགོན་ལ་སོགས་པར་གསུངས་ཚུལ་ནི། མདོ་ལས། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་ཏེ།
 །བདག་ཉིད་བདག་གི་དབང་ཡང་ཡིན། །ལེགས་དང་རན་པ་བྱས་པ་ལ། །བདག་ཉིད་བདག་གི་དབང་
 པོ་ཡིན།^{༡༠} །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལས་མགོན་ཉིད་དང་། དབང་པོ་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ། བདག་ཉིད་ལེགས་
 པར་དུལ་བས་ནི། །མཁས་པས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར།^{༡༡} །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་(དེ་དག་ལ་གཞན་གྱི་ཚུངས་སྤངས་པ་)ནི།

དེ་ཆོ་དེ་ཡི་ཡན་ལག་ཚོགས་གནས་རྣམས། གིང་རྟ་ཉིད་འགྱུར་གིང་རྟ་དང་བདག་མཚུངས།

ཅི་ལྟེ་ཚོགས་པ་ནི་ཚོགས་པ་ཙམ་ལས་རོ་པོ་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ལྟེ་མགོན་
 བྱེད་པ་སོགས་ནི་ཚོགས་པ་ཙམ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། མགོན་དང་འདུལ་བ་
 དང་དབང་པོ་ཉིད་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་སྒྲམ་ན། བདག་གི་སྐྱེ་རེས་འགའ་ཡུང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བྱེད་ལ།
 རེས་འགའ་ཚོགས་པ་ཙམ་ཡུང་པོ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་འདི་ལ། སྤར་དེ་ལྟར་འདོད་དགུར་བདག་
 གི་སྐྱེ་སོ་སོ་ལ་སྦྱར་བ་མི་འཐོབ་པོ་ཞེས་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ།
 ཡུང་པོ་ཉི་ཚོགས་པ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དེའི་ཆོ་ གིང་རྟ་དེ་ཡི་ཡན་ལག་གི་ཚོགས་པ་སྦྱོགས་གཅིག་ཏུ་
 གནས་པ་རྣམས་གིང་རྟ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་སྦྱོན་ཡོད་དེ། གིང་རྟ་དང་བདག་གཉིས་རང་གི་ཡན་ལག་
 ཚོགས་པ་ལ་འཛོག་མི་འཛོག་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ཡང་མདོ་ལས། བདག་
 ཅེས་བྱ་བ་བདུད་ཀྱི་སེམས། ཁྱེད་ནི་ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཡིན། འདུ་བྱེད་ཡུང་པོ་འདི་སྦྱོང་སྟེ། འདི་ལ་
 སེམས་ཙན་ཡོད་མ་ཡིན། །རི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་གིང་རྟར་བརྗོད་པ་ལྟར།
 །དེ་བཞིན་ཡུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀྱན་རྫོབ་སེམས་ཙན་ཞེས་བྱའོ།^{༡༢} །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་(མདོ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་མིན་པར་བཤད་པ་)ནི།

མདོ་ལས་སྤང་པོ་བརྟེན་ནས་ཡིན་གསུངས་པ། །དེ་ཕྱིར་སྤང་པོ་འདུས་ཙམ་བདག་མ་ཡིན།།(༡༣༧)

སྤང་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན། མདོ་ལས་སྤང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཙན་དུ་གདགས་པ་ཡིན་ན་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་སྤང་པོ་འདུས་པ་སྟེ་ཚོགས་པ་ཙམ་བདག་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་རྒྱུ་བ་པའི་རྒྱ་གོས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་གང་བརྟགས་པ་དེ་ནི་བརྟགས་པ་ཉི་བར་ལེན་པའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་ནས་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་བ་ལས་ཁྱུར་པ་བཞིན་ནོ། །རི་ལྟར་འབྱུང་བ་དག་རྒྱུར་བྱས་ནས། འབྱུང་བ་ལས་ཁྱུར་པ་ཕྱོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་། མིག་ལ་སོགས་པ་བརྟགས་མོད་ཀྱི་དེ་གཉིས་འབྱུང་བ་འདུས་པ་ཙམ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདག་སྤང་པོ་རྒྱུར་བྱས་ནས་བརྟགས་པའི་རང་བཞིན་ཙན་ཡང་། སྤང་པོ་ཚོགས་པ་ཙམ་ཡིན་པར་མི་སྤང་པོ་ཞེས་པ་འོ།།

གལ་ཏེ་མདོ་ལས་སྤང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་གསུངས་ན། ཚོགས་པ་གང་ཟག་ཏུ་མི་སྤང་ཡང་། དེ་བཞིན་སྤང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མེད་པས་སྤང་པོ་ཚོགས་པ་གང་ཟག་གི་རྟེན་དུ་འཛོག་པའི་ཁུངས་མིན་ནོ་སྟུང་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་དཔེའི་སྐབས་སུ། རི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །ཞེས་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གིང་རྟར་བཤད་ལ། དེའི་ཕྱིར་གིང་རྟ་དང་དཔེ་དོན་དུ་སྒྲིག་པ་ན། དེ་བཞིན་སྤང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཚོགས་པ་དངོས་སུ་མ་བཞིན་ཀྱང་དེ་གདོན་དགོས་པར་གིན་ཏུ་གསལ་བས་མཁས་པའི་དབང་པོས། མདོའི་ཚིག་རྒྱར་པའི་རྣམ་པ་འདོན་ལུགས་ཡིན་པས་ཞིབ་པར་གོ་ན་སྟོ་ལ་དགའ་བ་སྦྱེད་པ་འོ། །བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ངེས་པ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་ཙམ་ཉིད་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དེར་ཡང་བདག་དང་འདྲ་བར་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་འོ། །འདིས་ནི་བདག་རང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཚོགས་པ་ལ་གཞག་ཏུ་མི་སྤང་བ་བཞིན་དུ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རང་གི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་ལ་འཛོག་ཏུ་མི་སྤང་བ་གཉིས་འདྲ་བར་བསྟན་ནོ།།

གསུམ་པ་(ལུང་པོ་ཚོགས་པ་ཙམ་གྱི་དབྱིབས་ཀྱི་བཀོད་པ་བདག་ཡིན་པ་དགག་པ་)ནི།

དབྱིབས་ཞེན་དེ་གཟུགས་ཙན་ལ་ཡོད་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་དེ་དག་ཉིད་བདག་ཅེས་འགྱུར་གྱི།

སེམས་སོགས་ཚོགས་ནི་བདག་ཉིད་འགྱུར་མིན་ཏེ། གང་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་མ་ཡིན།།^[196]

ཅི་སྟེ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་ཙམ་ནི་གིང་རྟ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཅི་ཞེན། གང་གི་ཆེ་
འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་ན་གིང་རྟའི་དབྱིབས་བྱུང་བར་ཙན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་
གིང་རྟའི་མིང་རྟེན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཙན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ལུང་པོ་
རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཀྱི་བཀོད་པ་ཙམ་བདག་ཡིན་ལོ་ཞེན། དབྱིབས་དེ་ནི་གཟུགས་ཙན་ཁོན་ལ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་སྟེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ཙན་དེ་དག་ཉིད་དེ་ཁོན་བདག་ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར་གྱི། སེམས་
དང་སོགས་པས་སེམས་བྱུང་གི་ཚོགས་ལ་ནི། བདག་ཉིད་དུ་འཛོག་པར་འགྱུར་བ་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ།
གང་གི་ཕྱིར་ན་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཙན་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟུམ་དུ་བསམས་སོ།།

བཞི་པ་(ལུང་པོ་ཚོགས་པ་ཙམ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་གཞན་བརྟན་པ་)ནི།

ལེན་པོ་རང་ཉིད་ལེན་གཅིག་རིགས་དངོས་མིན། །དེ་ལྟར་ལས་བྱེད་པོ་གཅིག་ཉིད་འགྱུར།

བྱེད་པོ་མེད་ལས་ཡོད་སྟུམ་སྟོ་ཡིན་ན། །མ་ཡིན་གང་ཕྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ལས་མེད།།^[197]

སྒྲིན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། འདིས་ཉེ་བར་ལེན་པར་བྱེད་པས་ན། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་རང་སྟེ་
བྱེད་པ་པོ་བདག་དང་། འདི་ཉེ་བར་བྱུང་བར་བྱ་བས་ན་ཉེ་བར་ལེན་པ་སྟེ་ལས་སུ་བྱ་བ་ལུང་པོ་
ལུངོ། །དེ་གཉིས་གཅིག་པའི་དངོས་པོར་རིགས་པ་མིན་པ་ནི་ཚོགས་པ་ཙམ་བདག་ཏུ་འཛོག་པར་མི་
རིགས་པའོ། །གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ལུང་པོ་ཚོགས་པ་ཙམ་བདག་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ནི་ལས་དང་བྱེད་
པ་པོ་རྣམས་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། འདི་ནི་འདོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་
གཟུགས་གཉིས་དང་། ལུས་པ་དང་རྩ་མཐའ་ཀྱང་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅུ་གེ་ལས་
ཀྱང་། གལ་ཏེ་གིང་དེ་མེ་ཡིན་ན། བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་གཅིག་འགྱུར།^[198] །ཞེས་དང་། མེ་དང་གིང་
གིས་བདག་དང་ནི། ཉེ་བར་བྱུང་བའི་རིམ་པ་ཀྱུན་། །ལུས་སྟུམ་སོགས་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ། །མ་ལས་

པར་ནི་རྣམ་པར་བཤད།^{༡༧} ཅིས་གསུངས་སོ། །འདིར་མེ་དང་བྱང་ཤིང་དག་གཅིག་ཉིད་དུ་མི་འདོད་
པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་དག་ལ་ཡང་མི་འདོད་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་
མཚུངས་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། ཅི་སྟེ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ལྟར་པོ་ཚོགས་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་
པོ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དེ། བྱེད་པ་པོ་འདི་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་སྐྱ་བྱ་བ་ལྟར་པོ་འདུས་པ་ཙམ་ཞིག་
ཡོད་དོ་སྐམ་དུ་སྒྲོ་ལ་སེམས་པ་ཡིན་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་ན་བྱེད་པ་པོ་མེད་ན་རྒྱ་
མེད་པའི་ལས་ཀྱང་མེད་པའི་བྱིར་རོ། རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་ཉེར་ལེན་གེས་པར་བྱ། ལས་དང་
བྱེད་པོ་བསལ་བྱིར་རོ། བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་གིས། །དངོས་པོ་ལྷག་མ་གེས་པར་བྱ།^{༡༨} ཞེས་
གསུངས་ཏེ། ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་རིགས་པས་ཉེ་བར་སྤང་བ་དང་
ལེན་པ་པོ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ཡང་གེས་པར་བྱའོ། །དངོས་པོ་ལྷག་མ་ནི་ཚིག་
གསལ་ལས། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དང་འགོ་བ་དང་འགོ་བ་པོ་དང་། བལྟ་བྱ་ལྟ་བྱེད་དང་། མཚན་ཉིད་
དང་མཚན་གཞི་དང་། འབྱུང་བར་བྱ་བ་དང་། འབྱུང་བར་བྱེད་པོ་དང་། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་
དང་། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་མ་ལྟས་པ་དོ་
པོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་སྟེ། བན་ཚུན་ལྟོས་པའི་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་པར་གེས་རབ་ཅན་གྱིས་གེས་
པར་བྱའོ།^{༡༩} ཞེས་གསུངས་པས་བྱེད་བྱིད་དང་། རྒྱད་པར་དུ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་བྱེད་རྣམས་
རོ་པོ་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་། ལྟོས་འགྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ་ལྟོས་འགྲུབ་འདི་ལ་གཉིས་
ཀ་ཡན་ཚུན་ལྟོས་པའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཛོག་ལྷགས་ཡོད་པ་རྣམས་གེས་དགོས་པར་ཡོད་དོ།

ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་པ་འདིར་དངོས་པོ་ལ་ལྷ་བཏུ་ཞེས་པ་སྤྱི་བྱིངས་ལ། ལྷ་ཁྱེད་ཀྱིན་བྱིན་
ན་ཉེ་བར་ལེན་པས་ན། ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་ཡང་རང་གི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་
མེད་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པས། རང་གི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཉེ་བར་སྤང་བ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་
གཉིས་ཀ་ཡང་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་པར་འཛོག་གོ། གལ་ཏེ་ལྷ་ཁྱེད་ཀྱིན་བྱིན་འདིས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་
བྱ་བ་ཙམ་བརྗོད་པའི་བྱིར་། ཉེ་བར་སྤང་བར་བྱ་བའི་ལས་རི་ལྟར་བརྗོད་ཅིན། གྱི་ཏ་དང་ལྷ་ཁྱེད་
པལ་ཆེར་རོ། ཞེས་སྤྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བར་པལ་ཆེར་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། ལས་ལ་ལྷ་ཁྱེད་ཀྱིན་བྱིན་
པ་ན་ཉེ་བར་སྤང་བར་བྱ་བའི་ལས་ཀྱང་བརྗོད་པ་མི་འགལ་ལོ། རྩ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ལེན་ལས་
གཞན་མ་ཡིན། །དེ་ནི་ཉེར་ལེན་ཉིད་ཀྱང་མིན། །བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་མེད་མིན། །མེད་པ་ཉིད་དུ་འང་

དེ་མ་རེས།^{༡༡} །ཞེས་བདག་ཉི་བར་ལེན་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་། ཉི་བར་ལེན་པ་ཉིད་བདག་
མིན་པ་དང་། བདག་ནི་ཉི་བར་ལེན་པ་བཟུང་བ་ལ་སྟོས་པ་མེད་པའང་མིན་པ་དང་། །བདག་དེ་མེད་
པ་ཡང་མིན་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ནོ།།

ཡང་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མདོ་གང་ལས་བྱེད་པ་པོ་ནི་མ་དམིགས་ཀྱི། ལས་ཀྱང་ཡོད་
ལ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཡང་ཡོད་དོ་^{༡༢} །ཞེས་བརྗོད་པའི་མདོ་དེ་ལས་ནི། བྱེད་པ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་
ཟུབ་པ་བཀག་པར་གཤམ་པར་བྱའི། རྟེན་ནས་གདགས་པར་བྱ་བ་ཐ་སྟོན་གྱི་ཡན་ལག་རྒྱུར་པ་ཡང་
བཀག་གོ། །ཞེས་བྱ་བར་ནི་གཤམ་པར་མི་བྱའོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། མ་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་
གང་ཟག་འདི་ནི་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཡང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ།^{༡༣} །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་
གསུངས་སོ། །མདོ་གོང་མངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲིབ་པ་ལ་མི་འགྲིག་གི། །སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ལ་འགྲིག་
གོ་ཞེས་རྣམ་པ་གད་རིགས་པ་ལས་གསུངས་མེད་ཀྱང་།^{༡༤} ལུགས་མཚོག་རྒྱུར་པ་འདིའི་གང་ཟག་
འཛོག་ཚུལ་ལ་ནི། སྤང་བོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཐ་སྟོན་ཙམ་དུ་ཡང་མེད་པ་དང་། ཐ་སྟོན་
དུ་ལས་དང་རྣམ་སྒྲིན་ཁས་སྤངས་པ་ན། མདོ་ཕྱི་མས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་གང་
ཟག་རེས་པར་འདོད་དགོས་པས་དེ་ཡང་ཉི་བར་སྤང་བྱའི་གསེབ་ནས་མི་འཛོག་པར། དེ་དག་གི་ཉི་
བར་ལེན་པ་པོ་འཛོག་པ་ནི་གིན་རྒྱལ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ།།

ལྷ་པ་(ཐུབ་པས་བདག་དེ་ཁམས་དུག་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདགས་པར་གསུངས་པ་)ནི།

གང་ཕྱིར་ཐུབ་པས་བདག་དེས་རྒྱུ། །རྒྱུ་དང་རྣམ་གཤམ་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ། །ཁམས་དུག་དང་ནི་མིག་སོགས་རེག་
པ་ཡི། །རྟེན་དུག་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེར་བརྟེན་ཞིང་།།[༡༢]། སེམས་དང་སེམས་རྒྱུ་ཆོས་རྣམས་ཉེར་བཟུང་ནས། །
དེས་གསུངས་དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་དེ་རྣམས་དང་།།དེ་ཉིད་མ་ཡིན་ཚོགས་ཙམ་ཉིད་མིན་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་དང་འཛོན་སྟོས་དེ་རྣམས་
ལ་མིན་།།[༡༣]།

སྤང་བོ་སོགས་ཚོགས་ཙམ་ཉིད་བདག་རྒྱུ་འདོད་པ་ལ་སྟོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱ་མཚན་
གང་གི་ཕྱིར་ཐུབ་པས་ཡབ་སྐུས་མཇུག་པའི་མདོ་ལས་བདག་དེ་ས་དང་རྒྱ་དང་མེ་དང་རྒྱུད་གི་ཁམས་
དང་། རྣམ་པར་གཤམ་པའི་ཁམས་དང་། སྤེའི་བྱ་ག་སོགས་བྱ་ག་ནམ་མཁའ་ཡི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བའི་
ཁམས་དུག་ལ་བརྟེན་ནས་དང་། མིག་གི་རེག་པའི་སྒྱུ་མཆེད་དང་ལ་སོགས་པས། ཡིད་ཀྱི་རེག་པ་ཡི་

སྒྲིམ་ཆེད་དྲུག་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེ་བར་བརྟན་ཞིང་། སེམས་དང་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་སེམས་
ཡུང་གི་ཆོས་རྣམས་གདགས་གཞིར་ཉེ་བར་བརྟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་འདོགས་སོ་ཞེས་ངེས་
པར་ཉེ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར།^{༤༩༡} བདག་དེ་ནི་སའི་ཁམས་ལ་སོགས་པའི་ཡ་གྲུལ་དེ་
རྣམས་དང་། དེ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་བདག་ཏུ་མི་རུང་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོགས་པ་
ཅམ་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛོག་པ་མིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་སོགས་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་ངོ་སྤྲུལ་དུ་འཛིན་
པའི་སྒྲིམ་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོགས་པ་དང་ཡ་གྲུལ་རྣམས་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པ་མིན་ནོ།།

མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྒྲེས་ལུ་གང་ཟག་དེ་ནི་ཁམས་དྲུག་དང་རེག་
པའི་སྒྲིམ་ཆེད་དྲུག་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་རྒྱབ་བཙོ་བརྒྱད་ནོ།^{༤༩༢} །ཞེས་གསུངས་སོ། །ནག་ཆོའི་
འལྱར་ལས། །ཁམས་དྲུག་འདུས་པ། རེག་པའི་གཞི་དྲུག་པ། ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་སྒྱུད་པ་བཙོ་བརྒྱད་
པའོ། །ཞེས་བརྒྱུར་པ་ལེགས་སོ། །དེ་ལ་སྒྲེས་ལུ་དང་གང་ཟག་ནི་རྣམ་གངས་སོ། །ཁམས་དྲུག་འདུས་
པ་དང་གཞི་དྲུག་པ་དང་། བཙོ་བརྒྱད་པའོ་ཞེས་པ་གསུམ་པོ་ནི་ལྟན་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་ཆོས་དེ་དག་
ནི་ལྟན་ཆོས་དང་། གང་ཟག་ནི་དེ་དག་གང་ལ་ལྟན་པའི་ལྟན་གཞི་དང་། གང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་
ཏུ་འདོགས་པའི་གཞིར་གསུངས་སོ། །ཡིད་ཀྱི་ཉེར་རྒྱ་བཙོ་བརྒྱད་ནི། ལུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དྲུག་ལ་ཆོར་
བ་བདེ་བ་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་དྲུག་དང་། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དྲུག་ལ་ཆོར་བ་སྟག་བརྒྱལ་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་དྲུག་
དང་། བར་མ་དྲུག་ལ་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་དྲུག་གོ། ཆོར་བ་བདེ་སྟག་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་
དབང་གིས་ཡིད་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་རྒྱ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་
ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྤང་བོ་རྣམས་རང་འཛིན་ལྟན་སྒྲེས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་གཞིས་ཀྱི་ནང་ནས། དམིགས་
པའི་ཡུལ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། སྤང་བོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་དེའི་དམིགས་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རང་འཛིན་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་རང་
བཞིན་གྱིས་ཐུབ་པ་མ་དམིགས་པ་ལས། བདག་གི་བ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཐུབ་པའི་སྤིང་བོ་དང་ལྟན་
པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་ཤིང་། འདུས་བྱས་འཁོར་བ་མཐའ་དག་གི་འཆིང་བ་བསལ་ནས་ཡང་སྤིང་
ཕྱི་མ་ལེན་པ་མེད་པར་ངེས་པར་ཐུ་ངན་ལས་འདས་པ་འཕྲོབ་པར་འལྱར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་སྤང་བོ་ལཱའི་ཡ་
གྲུལ་དང་ཆོགས་པ་དང་། དེ་དག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་ཡང་བདག་ལྟའི་དམིགས་པར་མི་འཛོག་
པ་དང་། དེ་ལྟ་ན་འང་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་གང་ཟག་ལེགས་པར་འཛོག་གེས་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་

དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོང་པར་འཛིག་པའི་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་
འདི་ནི། བར་པ་འདོད་པའི་དབང་པོ་གིན་ཏུ་རྟོན་པོ་ལ་ཆེས་མཛོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིས་ཡིད་འཕྲོག་པ་
འདྲ་བ་གྲུབ་པའི་མཐའ་གཞན་ལ་མེད་པའི་བྱིར་རོ།

གཞན་གྱི་ཡུགས་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པ།

ལྷ་པ་(གཞན་གྱི་ཡུགས་འབྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པ་)ནི།

བདག་མེད་རྟོགས་ཆེ་རྟག་པའི་བདག་སྟོང་ཞིང་། འདི་ནི་རང་འཛིན་རྟེན་དུ་འང་མི་འདོད་པ། དེ་བྱིར་བདག་
མེད་ཤེས་པས་བདག་ལྷ་བ། དབྱིས་ཀྱང་འབྱིན་ཞེས་སྒྲུབ་གིན་ཏུ་མཛར།།[༡༤༠] རང་བྱིམ་ཅིག་སྤྱག་སྒྲུལ་
གནས་མཐོང་བཞིན་དུ། འདི་ནི་གྲང་ཆེན་མེད་ཅེས་དོགས་བསལ་ཏེ། སྒྲུལ་གྱི་འཛིགས་པའང་སྟོང་པར་བྱེད་པ་ནི།
ཀྲེ་མ་གཞན་གྱི་གནས་པོར་འགྱུར་ཉིད་དོ།།[༡༤༡]

རང་སྒྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་དམིགས་པའི་ཡུལ་བདག་གི་བདགས་དོན་བཅའ་བ་ན། ཁ་ཅིག་
ཡུང་པོ་ལྷ་ཆར་དང་། ཁ་ཅིག་མེས་ས་གཅིག་ཡུལ་ནི་ཞེས་སྒྲུབ་པའི་བྱོགས་ལྟར་ན། རི་སྤྱིད་དུ་རང་གི་
རྒྱུད་ལ་ཡུང་པོ་རྣམས་འབྱུང་བ་དེ་སྤྱིད་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་
སྒྲུལ་པའི་རའི་བདགས་དོན་བཅའ་ནས་འཛིག་པ་ལྟར་ན། དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་
གཞི་སྟེ་རྣམ་པའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་པ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་
མངོན་སྲུལ་དུ་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་ཆོ་ནི། རྟག་པའི་བདག་ཅམ་ཞིག་སྟོང་བ་སྟེ་མེད་པར་མཐོང་ཞིང་།
རྟག་པའི་བདག་འདི་ནི་འཛིག་ལྷ་ལྷན་སྟེས་ཀྱི་རང་འཛིན་གྱི་རྟེན་ཏེ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་གང་གི་
ཡུལ་དུ་འང་མི་འདོད་པ། དེའི་བྱིར་རྟག་པའི་བདག་ཅམ་མེད་པར་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་གོ་མས་པས།
ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདག་ཏུ་ལྷ་བ་དབྱིས་ཏེ་དུངས་ནས་ཀྱང་འབྱིན་ཞེས་སྒྲུབ་ནི། ཀྲེ་མ་
མ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་འདི་ནི་གིན་ཏུ་མཛར་རོ།

རྟག་པའི་བདག་ཅམ་མེད་པར་མཐོང་བས་ཐོག་མ་མེད་པའི་བདག་འཛིན་སྟོང་པར་འདོད་
པའི་དོན་འདི་ཉིད། བན་རྩུན་འབྲེལ་བ་མེད་པར་འཛིག་རྟེན་པའི་དཔའི་སྟོ་ནས་གསལ་བར་བྱ་བའི་
བྱིར་བཤད་པ། གང་ཟག་སྤྱན་པོ་ཁ་ཅིག་རང་གི་བྱིམ་གྱི་ཅིག་ཡུག་ལྷ་གསལ་གནས་པ་མཐོང་ནས་

འཛིགས་པའི་དུ་གནས་པ་ལ། གཞན་ཞིག་གིས་ཀྱི་མི་ཁྱོད་མ་འཛིགས་ཤིག་ཀྱིས་འདི་ན་གྲང་ཆེན་
 མེད་དེ་ཞེས་དོགས་པ་བསལ་བ་ན། ཀྱིས་དེར་གྲང་པོ་ཆེ་མེད་པར་གཤམ་པས་དེའི་འཛིགས་པ་ལྟོག་
 པར་མ་ཟད་སྐྱལ་གྱི་འཛིགས་པ་འདྲ་བར་བྱེད་པ་ནི། ཀྱི་མའོ་མཁས་པ་གཞན་གྱི་གནམ་པོར་ཏེ་
 བཞད་གང་དུ་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་སྐྱལ་གྱིས་འཛིགས་པའི་ཆུན་ཉེ་བར་གནས་སུ་ཟེན་གྱིང་།
 སྐྱུན་པོ་གཞན་གྱི་ཆོག་ལས་སྐྱལ་ལ་ཡོད་པའི་འཛིགས་པ་མ་མཐོང་བས། དེའི་འཛིགས་པ་བསྐྱོག་
 ཐབས་མི་བྱེད་པར་གྲང་པོ་ཆེ་མེད་པར་གཤམ་པས་ལག་ལམ་སྟེ་ཐོད་པ་ན་སྐྱལ་གྱིས་འཛིན་པར་
 འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གྲང་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་རྟག་པའི་བདག་ཅུ་མེད་པར་མཐོང་བ་གོ་མས་པས། སྐྱལ་
 ལྟ་བུའི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདག་འཛིན་གྱི་འཛིགས་པ་ལྟོག་པར་བརྒྱུད་ནས་བག་པས་
 པས་ནི། སྤང་པོའི་ལུལ་ཅན་དུ་འདོད་པའི་རང་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་བསལ་བར་མི་རུས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་
 དེས་པར་གང་ཟག་འདིའི་འཁོར་བ་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །འདིས་ནི་རང་གཞན་གྱི་སྤེལ་དངོས་
 པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པར་འདོད་པ་མང་པོས། ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་རི་ལྟར་
 བརྒྱུད་པའི་ལུལ་སྐྱུན་འབྱེན་པ་མི་གཤམ་པས། དེ་དོར་ནས་དེ་ལས་གཞན་པའི་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་
 འབེབས་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་སྤྱིར་བོ་མེད་པའི་གནས་ལ་ངལ་བ་བྱེད་པར་བརྟན་ཏེ། འདི་
 གཤམ་པ་གིན་ཏུ་གནད་ཆེ་ལོ།

དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མའི་ཕྱོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སོགས་གསུམ་དགག་པ།

གསུམ་པ་(དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མའི་ཕྱོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སོགས་གསུམ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། རྟེན་དང་
 བརྟེན་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ། བགག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྟོམས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

སྤང་པོར་བདག་ཡོད་མ་ཡིན་བདག་ལ་ཡང་། །སྤང་པོ་དེ་རྣམས་ཡོད་མིན་གང་ཕྱིར་འདིར། །གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་
 རྟོག་པ་འདིར་འགྱུར་ན། །གཞན་ཉིད་མེད་དེ་ཕྱིར་འདི་རྟོག་པའོ།། ༡༧༩ ། བདག་ནི་གཞུགས་ལྟན་མི་འདོད་གང་
 ཕྱིར་བདག་ །ཡོད་མིན་དེ་ཕྱིར་ལྟན་དོན་སྦྱོར་བ་མེད། །གཞན་ནི་གནག་ལྟན་གཞན་མིན་གཞུགས་ལྟན་ན། །བདག་
 ནི་གཞུགས་ལས་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་མེད།། ༡༨༠ །

དེ་ལྟར་བདག་སྤང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྱུབ་པར་བསྟན་

ནས། བདག་སྤང་པོ་དང་པན་ཚུན་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཉིད་དུ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་
བརྟེན་པའི་ཐིམ་བཤད་པ། སྤང་པོར་ཉིད་ལ་བདག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་རྒྱལ་གྱིས་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ཞིང་། བདག་ལ་ཡང་སྤང་པོ་དེ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་རྒྱལ་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ།
རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཐིམ་ན་སྤང་པོ་དང་བདག་འདིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་ཡོད་ན། རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་པོ་འདིར་འགྱུར་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་
ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་དེ་མེད་པ་དེའི་ཐིམ་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འདི་ཐིམ་ཅི་ལོག་གི་
རྟོག་པས་བཞག་པ་ཅམ་སྟེ། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་ན་འཁར་གཞོང་དང་ཞོག་ཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་
རྟེན་དང་བརྟེན་པ་མཐོང་བ་ལྟར་སྤང་པོ་དང་བདག་གཉིས་ལ་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་མེད་པས་རྟེན་དང་
བརྟེན་པའི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ།

སྤང་པོ་དང་ལྟན་པ་ཉིད་ཀྱང་བདག་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རི་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་
བརྟེན་པའི་ཐིམ་བཤད་པ། བདག་ནི་གཞུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་ལྟན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མི་
འདོད་དེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཐིམ་ན་བདག་སྤང་པོ་རྣམས་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་པ་ནི་
བཀག་ཟེན་པས་ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་ཐིམ། བདག་སྤང་པོ་དང་ལྟན་པའི་སྦྱོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པ་མེད་དེ། འདི་ལྟར་ལྟན་པའི་རྒྱུ་ཡང་ལྟ་སྦྱོན་གནག་སྟེ་པ་ལང་དང་ལྟན་ལོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི། གཞན་
ན་སྟེ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་སྦྱོར་ལ། ལྟ་སྦྱོན་གཞུགས་དང་ལྟན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་ངོ་བོ་གཞན་མིན་པ་ལ་
སྦྱོར་བ་ཡིན་ན། བདག་ནི་གཞུགས་ལས་དེ་ཉིད་དེ་གཅིག་དང་། གཞན་ཉིད་དེ་ཐ་དད་པ་མེད་པས།
བདག་གཞུགས་དང་ལྟན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདི་ཡང་མི་སྟོན་དོ། །དེ་དག་གིས་ནི་སྤང་པོ་ལྟག་
མ་བཞི་དང་ལྟན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡང་བཀག་པར་གཤམ་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བཅོམས་ཏེ་བརྟན་པ་)ནི།

གཞུགས་བདག་མ་ཡིན་བདག་ནི་གཞུགས་ལྟན་མིན། །གཞུགས་ལ་བདག་མེད་བདག་ལ་འང་གཞུགས་ཡོད་
མིན། །དེ་ལྟར་རྣམ་བཞིར་བྱུང་གས་བྱ་སྟེ། །དེ་དག་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་ཉི་ཤར་འདོད། ༥༧ ། ལྟ་བུ་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་དོ་རྩེ་ཡིས། །བཅོམ་བདག་གང་དང་ལྟན་ཅིག་འཛིག་འགྱུར་པ། །འཛིག་ཚོགས་ལྟ་བུ་རྒྱན་སྒྲུག་ལ་
གནས་པ། །ཅེ་མོ་མཐོ་བར་བྱུར་པ་འདི་དག་གོ། ༥༨

དེ་ལ་འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་མི་ཚེ་མོ་ཉི་ཤུ་མཐོང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་བཅོམ་ནས་ལྷུན་
 ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་ལུ་མངོན་དུ་བྱས་པོ། །ཞེས་གང་ལུང་ལས་གསུངས་པ་ནི། དམིགས་པ་ང་ལ་
 དམིགས་ནས་རྒྱལ་པ་ང་བཞིན་གྱིས་ཐུ་བ་པར་འཛིན་པའི་འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་མི་པོ་འཇགས་
 པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་བཅོམ་པས། ཉིན་རེ་ཞིང་ཉོན་མོངས་པའི་བྲག་དོར་ལེལ་པ། འཁོར་བ་ཐོག་
 མ་མེད་ནས་འབྱུང་བ། དཔངས་ཁམས་གསུམ་དུ་མཐོང་། ཐུགས་ཀྱི་རིས་མ་ལྷན་པ་བྱུང་བ། མ་ཡིག་
 པའི་གསེར་གྱི་གཞི་ལས་འཐོན་པ། བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་
 བཅོམ་པ་ལྟེ་བཞིག་པར། བཅོམ་པའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་གང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཛིག་པར་འབྱུང་བ། དེ་

མ་ཐག་ཏུ་བཤད་པའི་ཙུ་པའི་འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་ལྷོན་སྒྲིག་པོ་ལ་གནས་པའི་ཙུ་མོ་མཐོ་བར་
 རྒྱར་བ་ཉི་ཤུ་ནི། རྒྱར་བཤད་པའི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ་རེ་རེ་ལ་བཞི་བཞིར་བཤད་པ་འདི་དག་གོ། །འདིར་
 འགྲེལ་བའི་འགྲུར་ལས། ཙུ་མོ་ཆེས་མཐོ་བ་གང་དག་དང་ལྷན་ཅིག་འཛིག་པར་འགྲུར་བ་དེ་དག་ནི་
 ཙུ་མོ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།^{༡༤} །ཞེས་འབྱུང་ཡང་ཙུ་པའི་འགྲུར་ལྟར། ཙུ་པའི་འཛིག་ལྟ་དང་ལྷན་
 ཅིག་ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ལྷན་སྒྲིག་གི་འཛིག་ལྟ་རར་འཛིན་རྒྱར་བཤད་པའི་ཉི་ཤུ་པོ་
 གང་ཡང་མིན་པས། འཛིག་ཚོགས་ལྟ་རི་ལྷོན་སྒྲིག་ལ་གནས་པ། ཞེས་ཙུ་མོ་ཉི་ཤུའི་འཛིག་ལྟ་ཙུ་པའི་
 འཛིག་ལྟ་ལ་གནས་པར་གསུངས་སོ། །གང་དག་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཉི་ཤུ་རྒྱན་ཞུགས་གྱིས་སྤངས་པའི་ཙུ་པའི་
 འཛིག་ལྟ་ཡང་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ར་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཅོམ་ལ་མི་
 བྱེད་གྱི། དེའི་འཛིན་སྤངས་འཐད་ལྡན་དུ་གྲུབ་མཐའ་རན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་པའི་ས་བོན་རྒྱན་
 ཞུགས་གྱིས་སྤངས་པའོ།

དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྫས་སྟོང་དགག་པ།

བཞི་པ་(དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྟོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྫས་སྟོང་དགག་པ་)ལ་གཉིས། རྟོགས་སྒྲ་མ་
 བརྟོད་པ་དང་། རྟོགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།

ཁ་ཅིག་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་རྟག་མི་རྟག། ལ་སྟགས་བརྟོད་མེད་གང་ཟག་རྫས་སྟོང་འདོད།

རྣམ་ཤེས་དུག་གི་ཤེས་བྱར་དེ་འདོད་ཅིང་། །དེ་ནི་རར་འཛིན་གཞིར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན།།^{༡༥}

ད་ནི་འཕགས་པ་མང་པོས་བཀྱར་བ་དག་གིས་བརྟགས་པའི་གང་ཟག་རྫས་སྟོང་ལར་
 སྒྲ་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ། རང་གི་སྒྲེ་བ་མང་པོས་བཀྱར་བ་པ་ཁ་ཅིག་ནི། ཕུང་པོ་མ་གཏོགས་
 དེ་འཛིན་མ་གྲུབ་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རིགས་པས་གང་ཟག་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་མིན་ལ། ཕུང་པོའི་
 རང་བཞིན་ཅན་ཡང་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་བདག་དེ་སྒྲེ་འཛིག་དང་ལྷན་པར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་
 བདག་གམ་གང་ཟག་ནི་ཕུང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བརྟོད་དུ་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་གང་
 ཟག་ནི་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སྟགས་པ་ཉིད་དུ་ཡང་བརྟོད་དུ་མེད་དོ། །གང་ཟག་དེ་རྫས་སྟོང་
 བར་ཡང་འདོད་དེ། ལས་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྒྲིག་གི་ཟ་བ་པོ་ཉིད་

དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། འཁོར་བར་བཅིངས་པ་དང་མུང་འདས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐར་བ་པོ་འམ་གྲོལ་བ་
པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་དེ་རྣམ་གཤམ་དུག་གི་གཤམ་བྱུང་ཡང་འདོད་ཅིང་། བདག་དེ་ནི་རང་འཛིན་
པའི་གཞི་སྟེ་དམིགས་པར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་(ལྷགས་དེ་དགག་པ་)ནི།

གང་ཕྱིར་གཟུགས་ལས་སེམས་བརྗོད་མེད་མི་རྟོགས། །དངོས་ཡོད་བརྗོད་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཉིད། །གལ་ཏེ་
བདག་འགའ་དངོས་པོར་གྲུབ་གྱུར་ན། །སེམས་ལྟར་གྲུབ་དངོས་བརྗོད་དུ་མེད་མི་འགྱུར།།(༡༧)། གང་ཕྱིར་ཁྱོད་
ཐུམ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི། །ངོ་བོ་གཟུགས་སོགས་ལས་བརྗོད་མེད་འགྱུར་བས། །བདག་གང་སྤང་བོ་ལས་
བརྗོད་མེད་འགྱུར་ཏེ། །རང་གིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པར་རྟོགས་མི་བྱ།།(༡༨)། ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་གཤམ་རང་བདག་ལས་
གཞན་ནི། །མི་འདོད་གཟུགས་སོགས་ལས་གཞན་དངོས་འདོད་ཅིང་། །དངོས་ལ་རྣམ་པ་དེ་གཉིས་མཐོང་
འགྱུར་བ། །དེ་ཕྱིར་བདག་མེད་དངོས་ཚོས་དང་བྲལ་ཕྱིར།།(༡༩)།

གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་འདི་ཡང་མི་རིགས་པ་ཉིད་དུ་བཤད་པ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་
ན་གཟུགས་ལས་སེམས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་མི་རྟོགས་པ་སྟེ་མི་འདོད་
པ་ལྟར། དངོས་པོ་སྟེ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་
མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་བདག་འགའ་ཞིག་དངོས་པོར་ཏེ་རྣམས་སུ་གྲུབ་པར་གྱུར་ན།
སེམས་ལྟར་དུ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་སྟོན་གཉིས་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་
ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རྒྱ་མས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་མི་སྟོན་པར་བསྟན་ནས། གང་ཟག་
བཏགས་ཡོད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་ཐུམ་པ་རང་རྒྱ་
ཐུབ་པའི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དེ་རང་གི་ཡན་ལག་གི་གཟུགས་སོགས་ལས་དེ་ཉིད་དེ་
གཅིག་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་བར་འདོད་བས། དེ་བཞིན་དུ་བདག་གང་
ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྤང་བོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་
བཏགས་ཡོད་དུ་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་སྟེ་
གཞུང་བར་མི་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་དགག་པ་དང་། བཏགས་ཡོད་དུ་

སྐྱབ་པ་ཉི་ཤར་བསྟན་ནས། ད་ནི་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གཉིས་དངོས་པོའི་རྟེན་ཉིད་དུ་བརྟེན་ནས། རྟེན་དེ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་རྩལ་སྤྲོད་པ་འགོག་པར་ཚུམ་པ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་བདག་རྩལ་སྤྲོད་ན་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་ནི་མིན་པར་འདོད་པ་བཞིན་དུ། གང་ཟག་ཀྱང་ངེས་པར་རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་མིན་པས་དེ་ཉིད་དུ་བརྟེན་དགོས་སོ། །ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཟུགས་སོགས་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོར་འདོད་པ་བཞིན་དུ། གང་ཟག་ཀྱང་སྤང་པོ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པར་བརྟེན་དགོས་སོ། །དངོས་པོ་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་གཉིས་ངེས་པར་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེའི་བྱིར་བདག་རྩལ་སྤྲོད་དེ། དངོས་པོའི་ཚོས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གཉིས་སྐྱབ་པ་དང་བྱལ་བའི་བྱིར་རོ།

བདག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བཞག་པ་དཔེ་དང་བཅས་པར་བཤད་པ།

ལྟ་བུ་(བདག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བཞག་པ་དཔེ་དང་བཅས་པ་)ལ་བཞི། བདག་མཐའ་བདུན་དུ་མེད་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་གིང་རྟ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པ། ལྟར་མ་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ལྷག་མ་གཉིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གཞན་གྱི་རྟ་དང་སྤང་པ། མིང་གི་ཐ་སྟོན་གྱི་དོན་གཞན་ཡང་གྲུབ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

དེ་བྱིར་རར་འཛིན་རྟེན་ནི་དངོས་པོ་མིན། །ལྟར་ལས་གཞན་མིན་ལྟར་པོའི་ངོ་པོ་མིན།

ལྟར་པོ་རྟེན་མིན་འདི་ནི་དེ་ལྟར་མིན། །འདི་ནི་ལྟར་པོ་རྣམས་བརྟེན་འགྲུབ་པར་འགྱུར།།[༡༩]

གིང་རྟ་རང་ཡན་ལག་ལས་གཞན་འདོད་མིན། །གཞན་མིན་མ་ཡིན་དེ་ལྟར་ཡང་མིན་ཞིང་།

ཡན་ལག་ལ་མིན་ཡན་ལག་དག་དེར་མིན། །འདུས་པ་ཙམ་མིན་དབྱིབས་མིན་ངེ་བཞིན་ནོ།།[༢༠]

གང་གི་བྱིར་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ན་གང་ཟག་རྩལ་སྤྲོད་པ་མི་འཐད་པ་དེའི་བྱིར་རར་འཛིན་པའི་རྟེན་ཏེ་དམིགས་པ་ནི། དངོས་པོ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ན་བདག་ནི་ལྟར་པོ་ལས་གཞན་ཏེ་ངོ་པོ་ཐ་དད་པ་མིན་ལ། ལྟར་པོའི་ངོ་པོ་ཚོགས་པ་དང་ཡ་གྲུལ་གང་ཡང་བདག་མིན་པ་དང་། བདག་ལྟར་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དང་། བདག་འདི་ལ་ལྟར་པོ་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་ཡང་མིན་ཞིང་། བདག་འདི་ནི་ལྟར་པོ་དེ་རྣམས་དང་ལྟན་པའང་ངོ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་

ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་གི་སྡེ་པ་གང་དག་བདག་བཏགས་པར་ཡོད་ཅེས་པ་ལས། བདག་དོན་
 དམ་པར་མ་དམིགས་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཡུང་སྡེ་རི་རྒྱུད་རྒྱས་པའི་རྣམ་པས་བདག་ཁས་སྤང་བར་མི་
 བྱའོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། བདག་འདི་ནི་ཡུང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའོ། །རི་ལྷོར་
 འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་ཀྱང་ཚོ་བ་ཀྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་
 མ་ཆད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁས་ལེན་པ་ན། རྒྱ་མེད་སོགས་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ།
 བདག་གི་རྒྱལ་པོ་འདིར་ཡང་ཡུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་འདོད་པ་ན། རི་རྒྱུད་བཤད་པའི་
 རྒྱུན་དང་ལྷན་པའོ་ཕྱོགས་སུ་བསལ་ནས། ཡུང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
 ཙམ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱོད་རྣམ་པར་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁས་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། བདག་རྩ་ཐ་
 རྒྱུད་བཏགས་པ་བསྟོན་མི་རྣམས་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

བདག་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་རི་རྒྱུད་བཤད་པའི་དོན་ཉིད་གསལ་
 བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གྱི་དཔེ་སྟོན་ཅིང་བཤད་པ། ཤིང་རྩ་རང་གི་ཡན་ལག་ལས་དོན་གཞན་དུ་
 འདོད་པ་མིན་ལ། གཞན་མིན་ཏེ་གཅིག་རྩ་ཡང་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡུང་པོ་དེ་དང་ལྷན་པ་དང་།
 ཡན་ལག་ལ་མར་བརྟེན་པ་དང་། ཡན་ལག་དག་བདག་དེར་བརྟེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་
 པ་དང་། ཡན་ལག་འདུས་པ་ཙམ་དང་ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་མིན་པ་རི་ལྷོ་བ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་དང་
 ཡུང་པོ་གཉིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

སྤར་མ་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ལྷག་མ་གཉིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(སྤར་མ་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ལྷག་མ་གཉིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན།
 རིགས་པ་དེ་གཞན་ལ་ཁ་སྤོ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱུས་པ་ཤིང་རྩར་འདོད་པ་དགག་ དབྱིབས་
 ཙམ་ཤིང་རྩར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།

གལ་ཏེ་རྒྱུས་ཙམ་ཤིང་རྩར་འགྱུར་ན་ནི། ཁིལ་བྱར་གནས་ལ་ཤིང་རྩ་ཉིད་ཡོད་འགྱུར།
 གང་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཙམ་མེད་ཡན་ལག་དག །མེད་པས་དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྩར་རིགས་པ་འང་མིན།།༡༧༩།

ཕྱོགས་སུ་མ་ལུ་ནི་སྤར་བསྟན་ཟེན་པས་འདིར་རྒྱུས་པའི་ཕྱོགས་དང་། །དབྱིབས་ཀྱི་

ཐོགས་གཉིས་ཤིང་རྟ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ནི་བསྐྱབ་པར་བྱ་དགོས་པས་དེ་དག་ལྟོན་པ་བརྩམ་པར་བྱ་སྟེ།
གལ་ཏེ་ཤིང་རྟ་འི་ཡན་ལག་ཚམས་ཚམས་ཤིང་རྟར་འགྱུར་ན་ནི། ཤིང་རྟ་བཞིག་བའི་ཡན་ལག་སེལ་
བུར་གནས་པ་ཚོགས་པ་ལ་ཡང་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡན་ལག་གི་ཚོགས་པ་རང་གི་ཆ་
ཅན་ཡིན་པ་འགོག་པ་འདི་ལྟར་བཤད་ཐིག་གུང་འདིར་བཀོད་པ་ནི། ལྟར་བསྟན་པ་ལས་སྟོན་གཞན་
བསྟན་པའི་བྱིར་ཡིན་ནོ། །སྟོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ལྟ་མཚན་གང་གི་བྱིར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ན།
ཡན་ལག་དག་གུང་མེད་པ་དེའི་བྱིར་ཡན་ལག་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤིང་རྟ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་
མེད་པར་རང་གི་སྟེ་པ་དེ་དག་གིས་ཁས་བླངས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་དག་གིས་གུང་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཆ་
གས་ཅན་དང་། ཡན་ལག་རྣམས་ཆ་གས་སུ་འདོད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་
དུ་འང་འདོད་པས། ཡན་ལག་ཅན་མེད་པར་ཁས་མ་བླངས་སོ་སྟུམ་ན། སྟོན་མེད་དེ་རང་གི་ལུགས་ནི་
ལུང་པོའི་ཡ་གྲུལ་དང་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀ་ཉེ་བར་བླང་བྱ་ཡིན་པས། དེ་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོར་མི་འདོད་
པ་བཞིན་དུ། ཤིང་རྟ་འི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀ་ཡན་ལག་དུ་འཛོག་གི། ཡན་ལག་
ཅན་དུ་མི་འཛོག་ལ། སྟེ་པ་དེ་དག་གིས་གུང་ཚོགས་པ་མིན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མི་འདོད་པའི་བྱིར་
དང་། དེ་ཡང་འགོག་པའི་བྱིར་རོ། །འང་གི་སྐྱ་ནི་དངོས་སུ་མ་བཞེད་པའི་ཚོགས་པ་བསྐྱབ་པའི་དོན་ཏེ།
སྐྱད་ཚུལ་ནི་ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་ཚམ་ཡང་ཤིང་རྟར་རིགས་པ་མིན་ལ། ཚོགས་པ་ཚམ་པོ་ཡང་མི་
རིགས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་ལོ།

གཉིས་པ་(དབྱིབས་ཚམ་ཤིང་རྟར་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི།

ཁྱོད་དབྱིབས་ཡན་ལག་རེ་རེ་ལྟར་ཡོད་ལྟར། ཇི་བཞིན་ཤིང་རྟར་གཏོགས་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ། །བྱེ་བ་གྲུར་པ་དེ་དག་
ལ་ཇི་ལྟར། དེ་ལྟར་ཡང་ནི་ཤིང་རྟ་ཡོད་མ་ཡིན།།༡༥༩། ད་ལྟ་གལ་ཏེ་ཤིང་རྟ་ཉིད་དུས་འདིར། །འཕང་ལོ་སོགས་
ལ་དབྱིབས་ཐ་དད་ཡོད་ན། །འདི་གཟུང་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་ཡོད་མིན་ཏེ། །དེ་བྱིར་དབྱིབས་ཚམ་ཤིང་རྟར་ཡོད་མ་
ཡིན།།༡༥༩། གང་བྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཅང་མེད་པས། །དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་ཚོགས་ཀྱི་མ་ཡིན་ན། །གང་ཞིག་ཅི་
ཡང་མ་ཡིན་དེ་བརྟན་ནས། །འདིར་ནི་དབྱིབས་སུ་ལྟ་ཞིག་ཇི་ལྟར་འགྱུར།།༡༥༩།

གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཤིང་རྟ་འི་དབྱིབས་ཚམ་ཞིག་ཤིང་རྟར་འདོད་ན། དབྱིབས་དེ་ཡན་
ལག་རེ་རེ་བ་དག་གི་ཡིན་ནས། ཚོགས་པའི་ཡིན་པར་རྟོག་གང་། དང་པོ་ལྟར་ན་ལྟར་མ་བསྐྱགས་

པའི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་བཏང་བདག་གི། ལྷ་མོ་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཏང་བ་དག་གི་
 དབྱིབས་ཡིན། དེ་ལ་གལ་ཏེ་དང་པོ་ལྷ་མོ་འདོད་ནའང་དེ་མི་རིགས་སོ། །ཅི་འདྲི་ལྷ་མོ་ཞེ་ན། ཁྱེད་ཀྱི་ལྷ་མོ་
 བ་གིང་རྟའི་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་ལ་ལྷ་མོ་མ་བསྐྱེགས་པའི་དུས་སུ་དབྱིབས་རི་
 ལྷ་མོ་ཡོད་པར་གྱུར་བ་བཞིན་དུ། བྱིས་བསྐྱེགས་ཏེ་གིང་རྟ་རྟོགས་པ་སྟེ་གྲུབ་པའི་དུས་སུ་འདྲེ་ལྷ་མོ་དེ་
 བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། མ་བསྐྱེགས་པའི་བྱེ་བར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་དེ་དག་ལ་རི་ལྷ་མོ་གིང་རྟ་ཡོད་
 པ་མིན་པ་བཞིན་དུ། ད་ལྷ་མོ་ཡན་ལག་རྣམས་བསྐྱེགས་པའི་ཆོ་ཡང་ནི་གིང་རྟ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་
 འགྱུར་ཏེ། ཡན་ལག་སོ་སོ་པའི་དབྱིབས་ཙམ་ལ་ཁྱོད་གིང་རྟ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷ་མོ་འདྲི་ཡན་
 ལག་སོ་སོ་པའི་དབྱིབས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་བྱེགས་གཉིས་པ་སྟེ་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་
 པར་ལྷ་མོ་དང་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཞིག་ཕྱིས་འཕྲུང་བ་དེ་གིང་རྟ་འཕྲུར་ན། གལ་ཏེ་ད་ལྷ་མོ་གིང་རྟ་ཉིད་
 དུ་གྲུབ་པའི་དུས་འདིར་འཕང་ལོ་དང་ལ་སོགས་པས་སྟོག་གིང་དང་། གཟེར་བྲལ་སོགས་པ་གིང་རྟའི་
 ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོ་སོར་ལྷ་མོ་པ་སྟེ་གྲུབ་བཞིན་དང་། རིང་པོ་དང་རྒྱུ་པོ་ལ་
 སོགས་པའི་དབྱིབས་ལྷ་མོ་མ་བསྐྱེགས་པའི་དུས་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཐ་དད་པ་ཡོད་ན། ཡན་ལག་སོ་
 སོའི་དབྱིབས་མི་མཐུན་པ་འདི་མིག་གི་ཤིས་པས་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ།
 དེའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་སོ་སོའི་དབྱིབས་ཙམ་གིང་རྟ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པའི་
 ཡན་ལག་བསྐྱེགས་པའི་ཆོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཁྱད་པར་བ་གིང་རྟ་འཛོག་གོ་སྟུ་མ་ན། དེ་ཡང་
 མི་རིགས་སོ་ཞེས་བཤད་པ། གལ་ཏེ་ཆོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དངོས་པོ་སྟེ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་
 ཡོད་ན་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་དབྱིབས་སུ་གདགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡན་ལག་ཆོགས་པ་ཞེས་བྱ་
 བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་ལྷ་མོ་ན་ཆོགས་པ་ཅང་མེད་པ་
 སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྣམས་ཡོད་དུ་མེད་པས། དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་ཆོགས་པ་གདགས་གཞིར་བྱས་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་འདྲ་བའི་བཏགས་ཡོད་རྣམས་ནི་རྣམས་ཡོད་རྟེན་དུ་བྱས་པ་ཁོ་
 བར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡན་ལག་ཆོགས་པ་ཡང་བཏགས་ཡོད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གང་ཞིག་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་གདགས་
 གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གིང་རྟའི་རྣམས་འདིར་ནི་གིང་རྟ་འཛོག་པའི་དབྱིབས་སུ་ལྷ་ཞིག་རི་
 ལྷ་མོ་འཕྲུར་ཏེ་མི་འཕྲུར་རོ། །འདིར་པ་རོལ་པོས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་རྒྱ་གྲུབ་པའི་

རྩེ་མོད་མེ་གདགས་གཞིར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་། ཚོགས་པ་དང་
དབྱིབས་གཉིས་ཀ་ཡང་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་པས། ཚོགས་པ་དབྱིབས་ཀྱི་གདགས་གཞིར་འདོད་
ན་འགལ་བ་ཙམ་ལས་མ་མཛད་ཀྱང་། སྟེ་བུའི་ཁ་དོག་སྟེས་བུར་འཛོག་ཏུ་མི་རུང་བ་བཞིན་དུ། ཤིང་
རྩ་ལ་ཡང་དེའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་གང་ཡང་ཤིག་རྩར་གཞག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ནི་ཤིང་རྩའི་ཉི་
བར་སྤང་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ལ་གོ་བར་བྱའོ།

གཉིས་པ་ (རིགས་པ་དེ་གཞན་ལ་ཁ་སྟོང་བ་) མི།

ཁྱོད་ཀྱི་འདི་ནི་རི་ལྟར་འདོད་དེ་ལྟར། མི་བདེན་པ་ཡི་རྒྱལ་བརྟེན་བྱས་ནས། འབྲས་བུའི་རྣམ་པ་མི་བདེན་རང་བཞིན་
ཅན། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་སྟེ་བར་ཤེས་པར་བྱིས།། [༡༥༤] འདིས་ནི་གཟུགས་སོགས་དེ་ལྟར་གནས་རྣམས་ལ།
བུམ་སྟོ་ཞེས་བྱ་འང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཉིད། སྟེ་བ་མེད་པས་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་ཡོད་མིན། དེ་ཡི་བྱིར་ཡང་དེ་དག་
དབྱིབས་མི་རིགས།། [༡༥༥]

ཅི་སྟེ་ཚོགས་པ་མི་བདེན་པ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་དུ་ཟེན་ཀྱང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་བདེན་པ་
སྟེ་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འཇུག་རོ་ཞེས་འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཚོགས་པ་བཏགས་ཡོད་ལ་བརྟེན་
ནས་དབྱིབས་བཏགས་ཡོད་འཛོག་པ་འདི་ནི་རི་ལྟར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་དུ། མ་རིག་པ་དང་ས་བོན་ལྟ་
བུའི་མི་བདེན་པ་ཡི་རྒྱལ་བརྟེན་པར་བྱས་ནས། འདུ་བྱེད་དང་ལྷ་གྲུ་ལྟ་བུ་འབྲས་བུའི་རྣམ་པ་མི་བདེན་
པའི་རང་བཞིན་ནམ་རོ་བོ་ཅན་རྣམས་སྟེ་བར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ལས་གཞན་པ་རྒྱ་དང་
འབྲས་བུའི་རོ་བོ་མི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་སྟེ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འབད་
ཚོལ་བརྒྱུག་བྱས་ཀྱང་གང་གི་ག་བཟའ་བར་མི་རུས་པ། དངོས་པོ་གི་པ་མའི་རི་དྲགས་ལྟ་བུ་བརྟུན་
པ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དོན་མེད་པ་འདིས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ། དེ་ལ་རང་གི་སྟེ་བ་མང་པོས་
བུམ་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྩལ་བརྒྱད་དེ་ལྟར་འདབ་འབྱོར་དུ་གནས་པའི་ཚོགས་པ་རྣམས་
བུམ་པ་ཡིན་པས། དེ་ལ་བུམ་པའི་སྟོར་འཇུག་རོ་ཞེས་སྟེ་བ་དེ་ཡང་ཤིང་རྩའི་དཔེ་འདིས་བསལ་བས་
ན་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། གཞན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་མེད་པར་རྩར་བཞག་ཟེན་
པར་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ནོ། དེ་ཡི་བྱིར་ཡང་རྩེ་མོད་སུ་ཡོད་པའི་ཉི་བར་
ལེན་པ་ཅན་དུ་འདོད་པ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་མི་རིགས་པས། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གཟུགས་ལ་

སོགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་བྱང་པར་དུ་མི་རིགས་སོ།།

དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གཞན་གྱིས་ཚུད་པ་སྤང་བ།

གསུམ་པ་(དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གཞན་གྱིས་ཚུད་པ་སྤང་བ་)ནི།

དེ་ནི་དེ་ཉིད་དུ་མཇུག་འཛིག་རྟེན་དུ། རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་འགྲུབ་འགྲུར་མིན་མོད་ཀྱི།

རྣམ་དབྱང་མེད་པར་འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལས་འདིར། །རང་གི་ཡན་ལག་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་ཡིན།།(༡༧༥)

འདིར་སྐྱེས་པ་གལ་ཏེ་འོ་ན་གིང་རྟ་འདིའི་བཏགས་དོན། རྣམ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་
པ་བདུན་དུ་བཅའ་བ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་གིང་རྟ་མེད་པར་འགྱུར་བས། གིང་རྟ་ས་འཛིག་རྟེན་
ན་ཐ་སྐྱད་འདོགས་པ་དེ་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། གིང་རྟ་འོན་ཅིག་ཉེས་ཤིག་ཚོས་
ཤིག་ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱ་དགོས་པར་མ་ཐོང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཐྱིར་འཛིག་རྟེན་ལ་གཤགས་
པའི་ཐྱིར་ན་གིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་འདི་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་འདི་ནི་རང་ཅག་གིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱོད་ཁོ་
ན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བས། རེད་ཀྱི་ཁྱེད་ལ་དགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་སྐྱེས་ན། ཁྱོད་
ཀྱིས་གིང་རྟའི་བཏགས་དོན་རྣམ་པར་དབྱང་པ་སྟེ་བཅའ་ནས། གིང་རྟ་འཛིག་པར་བྱེད་ཅིང་བཏགས་
དོན་མ་བཅའ་བར་འགྲུབ་པའི་ཐབས་གཞན་ཁས་མ་སྤངས་པའི་ཐྱིར་དང་། བཏགས་དོན་རྣམ་པ་
བདུན་དུ་བཅའ་བ་ན། གིང་རྟ་འོན་ཅིག་ཅས་བྱ་བ་སོགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱད་རྣམས་ཁྱོད་ལ་རི་
ལྟར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཚུད་པ་དེ་ལ་བསྟན་བཅོས་མཛད་པས་ནི་ལན་དེ་ལྟར་འདེབས་ལ། ད་
ལྟའི་པོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་པར་འདོད་པ་རྣམས་ནི། རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཅའ་བས་མ་རྟེན་ན་གིང་རྟ་
འཛིག་མི་རྣམས་སོ་ཞེས་ཚུད་པ་དེ་ཉིད་དུ་མ་པའི་ལུགས་སུ་སྒྲ་སྟེ། དེས་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་ལུགས་
རན་རྟོག་གི་བཅོག་ཚུས་འབད་ནས་སྟོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

ཁོ་པོ་ཅག་ལ་ནི་རྣམ་བཤད་པའི་ཚུད་པའི་ཉེས་བཤད་མེད་དེ། གིང་རྟ་དེ་ནི་དེ་ཉིད་དུ་སྟེ་
དོན་དམ་པའམ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཅའ་བ་ན་གིང་རྟ་
འགྲུབ་པར་འགྱུར་པ་མིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་འང་གིང་རྟ་འདི་ནི་བཏགས་དོན་འཚོལ་པའི་རྣམ་པར་
དབྱང་པ་མེད་པར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱད་ཉིད་ལས། སྟོན་པོ་དང་ཆོར་པ་ལ་སོགས་ལྟར་འདིར་ནི་རང་

གི་ཡན་ལག་འཕང་ལོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ས་མུག་སོགས་ལ། རྟེན་འབྲེལ་རྟེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཁས་བླངས་པ་ལྟར། ཤིང་རྟེན་ཡང་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་པོ་ཅག་གི་ཚྭ་གསལ་ཤིང་རྟེན་ཅིག་ཅེས་པ་སོགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་མི་རུང་བར་མི་འགྱུར་ལ། བ་རོལ་པོས་ཀྱང་འདི་ཁས་བླང་བར་འོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་⁴³“ཤིང་རྟེན་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མི་འཛིག་པ་དབུ་མ་པའི་ལྷགས་ལ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཁས་ལེན་པ་དང་། བ་རོལ་པོས་ཀྱང་དེ་ཁས་བླང་དགོས་ཞེས་བསྟན་པར་བྱའི། བར་ལ་འཕངས་པའི་རྫོན་རྩྱུར་བརློག་པའི་ཆོལ་ན་མ་ཐེབས་པ་ན། ཁས་བླང་མེད་ཅེས་སྒྲ་བར་མི་བྱའོ།།

མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་གཞན་ཡང་གྲུབ་པར་བསྟན་པ།

བཞི་པ་(མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་གཞན་ཡང་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་)ནི།

དེ་ཉིད་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཆ་གསུམ་ཅན། ཤིང་རྟེན་ཉིད་བྱེད་པོ་ཞེས་འགྲོར་བསྟན།།

སྒྱེ་པོ་རྣམས་ལ་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་འགྲུབ། འཛིག་རྟེན་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་མ་བརྒྱག་ཅིག།[146]

དབུ་མ་པའི་ཚྭ་གསལ་འདིར་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་རྫོན་ནས་ཤིང་རྟེན་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ཆེས་གསལ་བར་གྲུབ་པ་འབའ་ཞིག་དུ་མ་ཟད་ཀྱི། ཤིང་རྟེན་མིང་གི་བྱད་པར་གཞན་དག་ཀྱང་བཏགས་དོན་འཆོལ་བའི་ཚུ་ལ་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་མེད་པར་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་རྫོན་ནས་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཤིང་རྟེན་ཉིད་ནི་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་ལྟོས་ནས་ཡན་ལག་ཅན་དང་། ཡང་དེ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་གསུམ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་ཆ་གསུམ་ཅན་དང་། ཤིང་རྟེན་ཉིད་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་བླང་བར་བྱ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་བྱ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི། བྱེད་པོ་ཞེས་འགྲོ་བ་ལ་བསྟན་པ་དང་། རང་གི་ཉེ་བར་ལེན་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གདགས་གཞི་ལ་ལྟོས་ནས་ནི། སྒྱེ་པོ་རྣམས་ལ་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་ཡང་འགྲུབ་པོ། །གང་འགའ་ཞིག་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་རྟོགས་པས་ཡན་ལག་ཆོགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི། ཆོགས་པ་ཙམ་དེ་མིན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དེ། ཆོགས་པ་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུར་ཏེ་ཆ་གསུམ་དང་ལས་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཆོགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི། དེ་

མིན་པའི་ཆེན་མོ་ཅན་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དེ། དེ་རྣམས་
ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དེ་ལྟ་བུར་རྣམ་པར་གནས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་
རྫོབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་དེའི་ལྟར་ན། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པའི་གཏན་ཆེགས་དེ་
ཉིད་ཀྱིས། ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བས། འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཀུན་
རྫོབ་གིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་མ་བརྒྱག་པ་སྟེ་འཛིག་པར་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་འདི་ནི་བརྒྱུག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ལོ།

འདིར་རང་གི་སྟེ་པ་གོང་ལོག་གཞན་རྣམས་ཡན་ལག་ཆེགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་
ལ་སོགས་པར་འདོད་པ་ནི། དེ་རྣམས་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པར་མ་བཞག་ན་དེ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་
ཐ་དད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་པར་མཐོང་ནས་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་
ལ་སོགས་པ་འཛོག་མ་གཤམ་པས་དེ་ལྟར་འདོད་དེ། དེ་དག་གི་ས་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པའི་
བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མ་རྟེན་ན། དེ་རྣམས་འཛོག་མི་གཤམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གིང་རྟ་སོགས་
མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་མི་འདོད་པས་གིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་འདོད་པ་ཡིན་པས། དེ་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པ་ཞེས་འགྲེལ་པར་
གསུངས་ཏེ།^{༡༤} ལུགས་དམ་པ་འདིས་ནི་ཡན་ལག་ཆེགས་ཙམ་དང་། དེའི་ཡ་གྲུལ་སོགས་གང་ཡང་
ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པའི་མཚན་གཞིར་མ་བརྒྱུད་ཡང་། ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པ་མིང་དུ་
བཏགས་པ་ཙམ་ལ་བྱ་བྱེད་ལེགས་པར་འཛོག་རྣམས་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་འགྲེལ་བ། ཐུབ་པའི་
དགོངས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས། རྣམ་དབྱེད་ཅན་གྱིས་དགོངས་པ་འགྲེལ་ལུགས་འདི་ལ་
སྒྱུར་བར་བྱའོ།

དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤངས་སྤྱོད་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ།

དུག་པ་(དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་མཐར་འཛིན་གྱིས་རྟོག་པ་སྤངས་སྤྱོད་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་)ལ་ལྟ། དངོས་ཀྱི་
དོན། དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤངས་པ། གིང་རྟ་དང་བདག་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་དཔེ་དོན་དུ་སྤྱུར་བ། བརྟེན་ནས་
བཏགས་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པ། མཁས་སྤོངས་ཀྱི་འཆིང་གོ་ལ་གྱི་
གཞིའི་བདག་ངོས་གསུང་བའོ། །དང་པོ་ནི།

རྣམ་པ་དུན་གྱིས་མེད་གང་དེ་རི་ལྷ་བྱུང་། ཡོད་ཅེས་རྣལ་འབྱོར་པས་འདིའི་ཡོད་མི་རྟེན།

དེས་དེ་ཉིད་ལ་འང་བདེ་སྒྲག་འཇུག་འགྱུར་བས། འདིར་དེའི་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་འདོད་བར་བྱ།།^[160]

གང་གི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་འདི་སྒྲར་བཤད་པ་དེ་ལྷར་བརྟགས་དོན་འཕྲོལ་བའི་
ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པ་བདུན་དུ་དབྱེད་པ་ན། ཡོད་པ་རྟེན་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། མ་བརྟགས་པ་གྲགས་པས་
ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་པས་སྒྲར་བཤད་པའི་རིམ་པ་འདི་ཉིད་གྱིས་བདག་དང་གིང་རྟ་
འདི་ལ་སྒྲར་ལྷར་རྣམ་པར་དབྱོད་པ་ན། ཆེས་སྐྱུར་བ་ཁོ་ནར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གཏིང་དཔོགས་པར་
འགྱུར་རོ། །དེ་རི་ལྷར་ཡིན་ཞེན། གིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་
བཅའ་པ་ན་ངེས་པར་བདུན་པོ་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་རྟེན་དགོས་པ་ལ། རྣལ་འབྱོར་པས་གིང་རྟ་འདིའི་
ཡོད་པ་ཉིད་མི་རྟེན་དོ། །དེའི་ཆོ་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཅའ་པ་ན་མི་རྟེན་པ་གང་དེ་རི་ལྷ་བྱུང་ན་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་ཏེ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་གིང་རྟ་དོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མི་རིག་པའི་
ལིང་ཏྲོག་གིས་སྒྲོའི་མིག་ཉམས་པར་བྱས་པ་ཁོ་ནས་བརྟགས་པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྒྲམ་པ་དེ་ལྷར་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་ངེས་པ་སྟེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཚུལ་དེས་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ལ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །འང་གི་སྒྲུས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
ཉམས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བ་བསྟོའོ། །དེ་བས་ན་དབུ་མ་པའི་སྐྱབས་འདིར་གིང་དེའི་རྟ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་
ནི་མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་བར་བྱའོ། །དབུ་མ་པའི་ལྷགས་ལ་མཁས་པ་དག་གིས་
སྒྲར་བཤད་པའི་ཕྱོགས་འདི་ནི་སྒྲོན་མེད་ཅིང་ཡན་ཡོན་དང་བཅས་པའོ་སྒྲམ་དུ་བསམས་ཏེ་ངེས་པར་
ཁས་སྐྱང་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས།^[161] འདིའི་ལྷགས་སྒྲོན་མེད་པ་རང་གི་ལྷགས་ལ་ཁས་སྐྱང་
བར་བྱའི། འདི་ལ་ལྷགས་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་གཞོང་བཀུར་བར་མི་བྱའོ།

གཉིས་པ་(དེ་ལ་རྩོད་པ་སྒྲུང་བ་)ནི།

གིང་རྟ་ཡོད་ཉིད་མིན་ན་དེ་ཡི་ཆོ། ཡན་ལག་ཅན་མེད་དེའི་ཡན་ལག་གྱུང་མེད།

གིང་རྟ་ཆོག་ན་ཡན་ལག་མེད་དཔེ་བཞིན། སྒོ་མེས་ཡན་ལག་ཅན་བསྐྱེགས་ཡན་ལག་གོ།།^[162]

འདིར་སྒྲུས་པ། རྣལ་འབྱོར་པས་སྒྲར་ལྷར་དབྱེད་པ་ན་གིང་རྟ་མ་དམིགས་པ་ལ་རག་མོད།

དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཅུ་ཞེ་དམིགས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ལྷ་མ་བྱ་ཚོགས་པའི་
 ཐལ་བ་ལ་སྒྲུལ་མ་ཚོལ་བ་ཁྱོད་ནི་བཞད་གད་དུ་བྱ་བ་ཞིག་སྟེ། ཤིང་རྩ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་
 མིན་ན། དེའི་ཆེ་ཡན་ལག་ཅན་ངོ་པོ་ཉིད་གྱིས་མེད་པས། དེའི་ཡན་ལག་དག་གྲང་ངོ་པོ་ཉིད་གྱིས་
 མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཤིང་རྩ་སོ་སོར་ཞིག་པ་ན་དེའི་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པ་དམིགས་པ་ཉིད་མ་
 ཡིན་ནམ། དེའི་བྱིར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པར་ཡན་ལག་དག་གྲང་མེད་དོ་ཞེས་ཅི་སྟེ་བརྗོད་ཅེ་ན། དེ་
 བྱི་དེ་ལྷ་ར་མ་ཡིན་ཏེ་སོ་སོར་གྱིས་པའི་ཡན་ལག་ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི། ལྷ་ར་དེ་རྣམས་
 ཤིང་རྩ་དང་འབྲེལ་བར་རིག་པ་ཁོ་ནས། འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་ཡིན་
 བོ་སྟེ་ལྷ་ར་དུ་རྟོགས་གྱི། ལྷ་ར་དེ་ལྷ་ར་མི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དེ་ནི་འཕང་ལོ་
 སོགས་གྱི་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་སྟོན་ནས། འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཁོ་ན་ཡན་ལག་ཅན་ཉིད་དུ་རྟོགས་
 བར་འགྱུར་རོ། །གང་ཟག་དེའི་རོར་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཤིང་རྩ་དང་འབྲེལ་བ་ཡང་རྒྱང་རིང་དུ་
 ལྷངས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། དེའི་ཆེ་དེ་དག་ནི་ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་རྟོགས་སོ། །གཞན་ཡང་ཤིང་
 རྩ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་དེའི་ཡན་ལག་གྲང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་དོན་འདི་ནི།
 དཔེ་འདི་ལས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཤིང་རྩ་ཡན་ལག་ཅན་མེས་ཚོགས་པ་ཡན་ལག་རྣམས་གྲང་
 མེད་པ་སྟེ་མེས་འཚོགས་པར་འགྱུར་བའི་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ། རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་གཙུག་ཤིང་གཙུག་པ་
 ལས་བྱུང་བའི་མི་དམིགས་པ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཤེས་རབ་གྱི་མེས། ཡན་ལག་ཅན་ཤིང་རྩ་རང་བཞིན་
 གྱིས་གྲུབ་པ་ལུས་པ་མེད་པར་བསྟེགས་པ་ན། ཤེས་རབ་གྱི་མེའི་བྱད་ཤིང་དུ་གྱུར་བའི་ཡན་ལག་དག་
 གིས་གྲང་བདག་ཉིད་ཟུག་ཚུགས་པར་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོད་པར་བྱེད་མི་རུས་ཏེ། ཤེས་
 རབ་གྱི་མེས་ངེས་པར་བསྟེགས་པའི་བྱིར་རོ།

གསུམ་པ་(ཤིང་རྩ་དང་བདག་གི་ཐ་སྐྱོད་རྣམས་དཔེ་དོན་དུ་སྒྱུར་བ་)ནི།

དེ་བཞིན་འཛིན་རྟེན་གྲགས་པས་ཐུང་པོ་དང་། །ལམས་དང་དེ་བཞིན་སྒྲིམ་ཆེད་དུ་གྲག་བརྟེན་ནས།
 བདག་གྲང་ཉིད་པར་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད། །ཉིར་ལེན་ལས་ཡིན་འདི་ནི་བྱེད་པོ་འང་ཡིན།།[196]

རི་ལྷ་ར་ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་མི་གཅད་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་དེ་ཁོ་
 ན་ཉིད་ལ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་བྱིར། ཤིང་རྩ་རྣམ་པར་དབྱེད་པའི་རྩལ་ལ་བསམས་ཏེ་

བརྟེན་ནས་གདགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་བཞིན་དུ། འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཉེ་བར་
ལེན་པ་ལུང་པོ་ལྟ་དང་། ཁམས་དྲག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲེ་མཆེད་དྲག་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་གྲང་གིང་
རྟ་ལྟར་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
བཞིན་དུ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལུང་པོ་ནི་ལས་ཡིན་ལ། བདག་འདི་ནི་བྱེད་པ་པོ་འང་ཡིན་ལོ་ཞེས་རྣམ་པ་
བཞག་གོ།

བཞི་པ་(བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བརྟན་པ་)ནི།

དངོས་ཡོད་མིན་གྱིར་འདི་ནི་བརྟེན་མིན་ཞིང་། །མི་བརྟེན་ཉིད་མིན་འདི་ནི་སྒྲེ་འཛིག་མིན།།

འདི་ལ་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡང་། །ཡོད་མིན་དེ་ཉིད་དང་ནི་གཞན་ཉིད་མིན།།¹⁴⁹

བདག་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ལ་འཛིག་པ་ན། བརྟན་པ་དང་མི་བརྟན་པ་ལ་སོགས་པའི་
མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའི་རྟེན་མིན་པས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་
པའི་རྟོག་པ་བསྒྲིག་པར་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་པ། ལུང་པོ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་
བདག་འདི་ནི་བརྟན་པ་དང་མི་བརྟན་པ་ཉིད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ལོ། །གལ་ཏེ་བདག་མི་
བརྟན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཡོད་ན་ནི། བདག་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་མི་རུང་བས་
ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉིད་བདག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་བདག་སྐྱད་ཅིག་སོ་སོ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སྒྲེ་འཛིག་
སོ་སོར་བྱེད་པས་སྒྲེ་བྱི་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཉེ་བར་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་རྣམས་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་
པ་པོར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་རིགས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བརྟན་པ་སྟེ་རྟག་པར་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་རྟག་
པ་ན་སྟོན་གྱི་ཆོར་བས་སྒྲུབ་པའི་དུས་ཀྱི་བདག་དེ་ཉིད་འདིར་བྱུང་བའི་བདག་ཡིན་པ་དང་། ཆོ་སྒྲ་
མ་དང་འདིའི་བདག་གཉིས་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ལུང་པོ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཡིན་པས། བདག་གཅིག་ཏུ་མི་
རུང་སྟེ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅུ་ཤེར། གལ་ཏེ་སྒྲུང་པོ་
བདག་ཡིན་ན། །སྒྲེ་དང་འཛིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར།¹⁵⁰ །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལས་ན་འདི་ནི་སྒྲེ་འཛིག་
མིན་ཞེས་པའི་བྱེད་པར་གཉིས་པ་གོད་པ་སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྒྲེ་
འཛིག་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའོ། །བདག་འདི་ལ་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་བཞི་ཚན་ཡང་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཅུ་ཤེ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བརྟན་པའི་ཐབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་རྟོག་

པར་མཛོད་པ་ན། ཏྲག་དང་མི་ཏྲག་ལ་སོགས་པ་ཞི། །ཞི་བ་འདི་ལ་ག་ལ་ཡོད།^{༥༡} །ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །བདག་འདི་ནི་དེ་ཉིད་དེ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་གཞན་ཉིད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་
མེད་དོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ནི་བདག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་མིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་རྒྱུད་དུ་མདོ་ལས། མི་ཟད་པ་ཡི་ཚོས་བཞི་ནི། །འཇིག་རྟེན་མགོན་གྱིས་བསྟན་
པ་སྟེ། །སེམས་ཅན་ནམ་མཁའ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཚོས་རྣམས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་
དག་རྣམས་ཡོད་ན། །དེ་དག་ཡོངས་སུ་ཟད་འགྱུར་གང་། །དེ་ཕྱིར་དེ་དག་ཟད་མེད་གསུངས།^{༥༢} །ཞེས་
སོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་སུ་མེད་པས་མི་ཟད་པར་གསུངས་པ་ནི་འདིར་ཁུངས་སོ། །

ལྟ་བུ་(མཁས་རྫོངས་ཀྱི་འཆིང་གོ་ལ་གྱི་གཞིའི་བདག་ངོས་གསུང་བ་)ནི།

གང་ལ་ཏྲག་ཏུ་འགོ་རྣམས་རང་འཛིན་གྱོ། །རབ་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་དེ་ཡི་གང་ཡིན་དེར།

ར་ཡིར་འཛིན་གྱོ་འབྱུང་བའི་བདག་དེ་ནི། །མ་བཏགས་གཤགས་པར་གཏོ་མྱུག་ལས་ཡིན་ནོ།།^{༥༣}

གང་ཞིག་བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཅའ་བ་ན། ཏྲག་པ་དང་མི་ཏྲག་པ་ཉིད་དུ་མི་
ཤིང་ཅིང་། བདག་གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་མ་མཐོང་ཞིང་། མ་རིག་པའི་དབང་
གིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཞེན་ནས། འཇིག་རྟེན་བདག་འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་འཁོར་བར་འགྱུར་ལ། བདག་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ན། ལྷ་སྟེགས་པ་
བདག་འཚོལ་བ་དེའི་རིགས་པས་ལྷང་པོ་ཉིད་བདག་ཏུ་མི་འཐད་པར་མཐོང་བས། བདག་དེའི་རང་གི་
ངོ་བོ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལྷང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་ཞེན་ཅིང་། རང་གི་སྟེ་པ་
རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ལྷང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་དོ་སྟེ་མ་ཞིང་འཁྲུལ་བས། ལྷང་པོ་ཙམ་ཉིད་
བདག་ཏུ་ཁས་སྤངས་ཏེ། དེ་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་ཁས་སྤང་དགོས་སྟེ་མ་དུ་བསམས་པའོ། །གསུང་
རབ་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་པ་རྣམས་ནི། ལྷ་མ་དེ་གཉིས་གང་རུང་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་
སྟེ་མ་དུ་རིག་ནས་ལན་བརྒྱར་གོ་ལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་བདག་ཡིན་ཞིང་། འགོ་བ་མི་དང་ཡི་དྲགས་
དང་དུང་འགོ་ལ་སོགས་པར་གནས་པ་མཐའ་དག་རྣམས་ལ། ཏྲག་ཏུ་དམིགས་པའི་གཞི་ལ་དམིགས་
ནས་རང་འཛིན་པའི་གྱོ་རབ་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་། གང་དུ་བདག་འདི་དབང་བྱེད་པ་ཉིད་དམ། བདག་དེ་དང་
འབྲེལ་བ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་བདག་འདི་གདགས་པའི་རྟེན་མིག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་བདག་

ཉིད་ཅན་དང་། བྱི་ལོ་གང་ཡིན་པ་བདག་དེ་ཡི་བདག་གི་བ་གང་ཡིན་པ་དེར། ར་ཡི་བར་འཛིན་པའི་
 གློ་འཁྱུང་བའི་བདག་དེ་ནི། ས་བརྟགས་པའི་གྲགས་པའི་ངོར་གཏི་མུག་སྟེ་མི་ཤེས་པ་ལས་གྲུབ་པ་
 ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་བྱིར་བདག་འདི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་
 མོད་གྱི། འོན་ཀྱང་གཏི་མུག་སྟེ་མི་ཤེས་པ་ལས་ཡོད་པར་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བྱིར། རྣལ་འབྱོར་བས་
 དེ་འདྲ་བའི་བདག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མ་དམིགས་ལ། དེ་མ་དམིགས་ནའང་མིག་ལ་སོགས་པ་
 བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་རྣམས་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣལ་
 འབྱོར་བས་ནི་བདག་དང་བདག་གི་བའི་གཞིའི་དངོས་པོ་འགའ་ལ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་
 པ་དམིགས་པ་མེད་དེ། དེའི་བྱིར་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཟུ་ཤེ་ལས། ཀང་དང་བྱི་ལོ་
 ཉིད་དག་ལ། །བདག་དང་བདག་གི་སྦྱུ་མ་ཟད་ན། །ཉེ་བར་ལེན་པ་འགག་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་ཟད་པས་
 བ་སྟེ་བ་ཟད།^{༤༡} །ཅིས་གསུངས་སོ།

བདག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ།

གཉིས་པ་(བདག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་)ནི།

གང་བྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ཅན་ལས་མེད་པ། །དེ་བྱིར་བདག་གི་བདག་མེད་པར་ཡོད་མིན།

དེ་བྱིར་བདག་དང་བདག་གི་སྟོང་ལྟ་ཞིང་། རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར།།^{༤༢}

ཡང་རི་ལྟར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་བདག་གི་བ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེ་ན།
 རི་ལྟར་བྱེད་པ་པོ་རྩ་མཁན་མེད་པ་ཅན་གྱི་ལས་སུ་བྱ་བ་རྩ་བུ་མེད་པ་དེའི་བྱིར་བདག་གི་བ་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི། བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེའི་བྱིར་
 བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་ལྟ་ཞིང་། དེའི་དོན་གོམས་
 པར་བྱེད་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་འགྱུར་རོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་
 པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་དམིགས་པ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
 རྟོག་པའི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཟད་པར་འགྱུར་བས། ཉན་རང་རྣམས་ཡང་མྱིད་ལེན་
 པ་མེད་པར་མུ་ངན་ལས་འདའ་ལ། བྱང་སེམས་ནི་དེ་འདྲ་བའི་བདག་མེད་པ་མཐོང་དུ་ཟིན་ཀྱང་།

སྒྲིང་ཐེའི་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་སྤྱིད་པའི་རྒྱུན་གྱི་སྐྱེ་བ་འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་
ཐོག་པ་ཆེན་ཆུང་གཉིས་ཀའི་ལམ་གྱི་གནད་དམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་མཁས་པས་ཐིམ་སྤྱོད་བཤད་པའི་
བདག་མེད་པ་ཡོངས་སུ་བཅའ་བར་བྱའོ།།

བདག་དང་གིང་རྟའི་དབྱུང་པ་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡང་བསྐྱེ་བར་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་(བདག་དང་གིང་རྟའི་དབྱུང་པ་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡང་བསྐྱེ་བར་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ། བུ་མ་
སྒྲུམ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱེ་བ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱེ་བ། དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཚུད་པ་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།

བུ་མ་པ་སྒྲུམ་བུ་རེ་ལྟེ་དམག་དང་ནགས་ཚལ་སྤང་བ་ལྟོན་གིང་དང་། །ཁང་བྱིམ་གིང་རྟ་ཕྱན་དང་མགོན་གནས་ལ་
སོགས་དངོས་རྒྱམས་གང་དག་དང་། །དེ་བཞིན་གང་དག་སྒྲོན་སྐྱེ་འདིས་བསྟན་པ་དེ་རྒྱམས་རྟོགས་བྱ་སྟེ། །གང་ལྱིམ་
བྱུང་དབང་དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལྟན་ཅིག་ཚུད་མི་མཛད་ལྱིར་རོ།།¹⁶⁶ ཡན་ལག་ཡོན་ཏན་འདོད་ཆགས་མཚན་ཉིད་
དང་ནི་བྱུང་གིང་ལ་སོགས་དང་། །ཡོན་ཏན་ཅན་ཡན་ལག་ཅན་ཆགས་དང་མཚན་གཞི་མེ་ལ་སོགས་དོན་དག །དེ་
རྒྱམས་གིང་རྟའི་རྒྱམ་དབྱུང་བྱས་པས་རྒྱམ་བསྟན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། །དེ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པར་འཛིག་རྟེན་གྲགས་
པའི་སྒྲོན་སྐྱེ་ཡོད་པ་ཡིན།།¹⁶⁷

ཐིམ་སྤྱོད་བདག་དང་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་གདགས་པ་རྒྱམས་གིང་རྟའི་དབྱུང་པ་དང་མཚུངས་
པ་དེ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་གཞན་རྒྱམས་ཀྱི་དབྱུང་པ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར་གང་དག་བུ་མ་
པ་དང་སྒྲུམ་བུ་དང་རེ་ལྟེ་དང་། དམག་དང་ནགས་ཚལ་དང་། འསྤང་བ་དང་ལྟོན་གིང་དང་། ཁང་བྱིམ་
དང་གིང་རྟ་ཕྱན་དང་། འགོན་གནས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་རྒྱམས་གིང་རྟའི་རྒྱམ་པར་འབྱུང་
པས། རང་རང་གི་བཏགས་དོན་རྒྱམ་པ་བདུན་དུ་བཅའ་བ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། བཅའ་བ་དེ་ལས་
གཞན་དུ་གྱུར་པར་ཉེ་མ་དབྱུང་པར་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་སྒྲོན་སྐྱེ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །གིང་རྟ་ཕྱན་
ལ་ཐོད་ཀྱི་སྒྲུམ་ཁ་ཅིག །ག་ག་ནི་འཁོར་ལོ་ཅན་ཉེ་གིང་རྟའི་ཕྱན་རྩ་སྤྱི་གསུམ་ཙམ་འགོལ་བ་སྟེ།
དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་དང་བར་ཡང་ཡོད་པའི་ཁང་པ་གཅིག་ཡིན་ཟེར་རོ། །དེ་བཞིན་ཉེ་དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་
ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཞན་གང་དག་གི་སྒྲོན་སྐྱེ་པོ་འདིས་བསྟན་པ་སྟེ་ཐ་སྟོན་བཏགས་པ་དེ་རྒྱམས་

ཀྱང་། མ་བརྟགས་པའི་གྲགས་པ་ཁོ་ནར་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་སྤུ་བའི་དབང་པོ་དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་ལྷན་ཅིག་འཛིག་རྟེན་ལ་མི་མཐུན་པའི་ཚུད་པ་མི་མཛད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དེ། དཀོན་བཅུགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ལས། འཛིག་རྟེན་དང་དང་ལྷན་ཅིག་ཚུད་ཀྱི། །ངན་འཛིག་རྟེན་དང་མི་ཚུད་དོ།^{༡༣} །ཞེས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་གནོད་མེད་ཀྱིས་ཡོད་པར་བཞག་པ་རྣམས། སྤུ་བ་པས་ཀྱང་ཞལ་གྱི་བཞེས་པར་གསུངས་པས་ན། འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ལ་གནོད་པར་མི་བྱའོ།

གང་ཡང་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་དངོས་པོ་གང་དག་གིས་རི་ལྟར་ཐ་སྙད་འདོགས་ཤིང་། དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། རི་ལྟར་སྤུ་བ་ཡན་ལག་ཅན་དང་གྲོ་མོ་ལ་སོགས་པ་དེའི་ཡན་ལག་དང་། སྤུ་བ་པ་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡིན་ལ། མེ་ཤིས་སྒྲོ་བསངས་ལ་སོགས་པ་དེའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་གང་ཟག་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་ནི་ཆགས་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་ལྷག་པར་སྟེད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་། སྤུ་བ་པ་ནི་མཚན་གཞི་དང་། ལྷོ་བ་ལྷིར་བ་དང་མཚུ་འབྲང་བ་མགྱིན་པ་ཤིང་བ་ལ་སོགས་པ་དག་དེའི་མཚན་ཉིད་དང་། མེ་ནི་སྤྲིག་པར་བྱེད་པ་དང་། སྤུ་བའི་དེ་ནི་བསྤྲིག་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་ཅན་དང་། ཡན་ལག་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་ཏུ་འདོགས་དེ། དེ་བཞིན་དུ་མེ་དང་སྤུ་བའི་དེ་གི་བར་དུ་ཡན་ཚུན་བརྟེན་ནས་འདོགས་པའི་པར་དུ་འོ། །འདི་རྣམས་ཀྱི་བཏགས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཅའ་བ་ན་མེད་ཀྱང་ཡོད་པར་འཛིག་ཅུས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པའི་དབྱུང་པ་མི་གཞུག་གོ།

རྒྱ་དང་འབྲས་སྤུ་བ་དངོས་པོ་ལ་བསྟེན་པ།

གཉིས་པ་(རྒྱ་དང་འབྲས་སྤུ་བ་དངོས་པོ་ལ་བསྟེན་པ་)ནི།

གལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིས་བསྟེད་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ལྟར་དེ་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་། གལ་ཏེ་འབྲས་སྤུ་བ་སྟེད་ན་ནི་དེ་མེད་རྒྱ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར། །འབྲས་སྤུ་ཡང་ནི་རྒྱ་ཡོད་ལྟར་ན་སྟེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར། གང་ལས་གང་ཞིག་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་ལས་སྤར་གང་ཞིག་འགྱུར་བ་སྟོན།^{༡༤} གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིས་སྤུ་བ་ནས་འབྲས་སྟེད་བྱེད་ན་དེ་ཡི་ཆོ། །དེ་དག་ཅུས་པ་གཅིག་པས་སྟེད་བྱེད་འབྲས་སྤུ་བ་དང་མེད་འགྱུར་ཞིང་། ཁོ་སོར་ན་ནི་རྒྱ་འདི་རྒྱ་མིན་རྣམས་དང་ཁྱོད་པར་

མེད་འཇུག་ལ། གཉིས་པོ་འདི་དག་སྒྲུངས་ནས་རྟོག་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་འཇུག་མ་ཡིན།།¹⁴⁹ ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་
 ཡིས་འབྲས་བུ་སྟེད་པར་མི་ཁྱེད་དེ་ཕྱིར་འབྲས། ཞེས་བྱ་ཡོད་མིན་འབྲས་བུ་ལ་རྒྱ་ནི་རྒྱ་མེད་ཅན་འཇུག་ཡོད་པ་འདྲ་
 མིན། གང་ཕྱིར་འདི་དག་གཉིས་ཆར་ཡང་ནི་རྒྱ་མ་དང་འདྲ་དེ་ཡི་ཕྱིར། བདག་ལ་སྟོན་དུ་མི་འཇུག་འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་
 དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད།།¹⁵⁰

ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པན་རྩྭ་སྟོན་པའི་ཤུབ་པ་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི།
 རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀྱང་པན་རྩྭ་སྟོན་ནས་ཤུབ་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བཤད་པ། གང་གི་ཕྱིར་ན་གལ་
 ཏེ་རྒྱ་ཡིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་འབྲས་བུ་སྟེད་པ་དེ་ལྟ་ན་སྟེད་ཁྱེད་དེ་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་མི་
 སྟེད་ན་ནི་སྟེད་པ་དེ་མེད་པས། འབྲས་བུ་དེ་རྒྱ་མེད་པ་ཅན་དུ་འཇུག་པོ། འབྲས་བུ་ཡང་ནི་རྒྱ་ཡོད་པར་
 ཇུག་ན། དེ་ལས་སྟེ་བར་འཇུག་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀྱང་པན་རྩྭ་སྟོན་ནས་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི།
 རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ལོ། ཅི་སྟེ་རྒྱ་འབྲས་རང་གི་དོ་བོས་ཤུབ་པར་སེམས་ན། ཀྱི་རྒྱ་འཇུག་འབྲས་
 ལུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་གཉིས་གང་ཞིག་ཏུ་འཇུག་པ་གང་ཞིག་སྟེ་དེ་གཉིས་ལས་སྐར་རྒྱ་གང་ཞིག་
 གས་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་འཇུག་པ་དེ་སྟོན་གིག་དེ་ལྟ་རང་བཞིན་གྱིས་ཤུབ་པ་ལ་རྒྱ་སྐར་པ་མི་རིགས་ཏེ།
 རྒྱ་འཇུག་སྐར་རྒྱ་འཇུག་སྐར་འབྲས་བུ་དེ་ཤུབ་དགོས་པས་སོ། འབྲས་བུ་སྐར་བ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་རྒྱ་མེད་
 དུ་འཇུག་པས་སོ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་གདགས་པ་ཡང་གིང་རྟ་ལྟར་པན་རྩྭ་བརྟེན་ནས་ཤུབ་
 པར་རིག་པར་བྱའི་རང་བཞིན་ལས་ཇུག་པ་ནི་མ་ཡིན་ལོ།

གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིས་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེད་པར་ཁྱེད་ན། འབྲས་བུ་དང་ཐུང་
 བས་སམ་མ་ཐུང་པར་སྟེད་པར་ཁྱེད། དེ་ལ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་རྒྱ་ཡིས་འབྲས་བུ་དང་ཐུང་བས་
 འབྲས་བུ་སྟེད་པར་ཁྱེད་ན། དེ་ཡི་ཚེ་རྒྱ་འབྲས་དེ་དག་ལུས་པ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་ཏེ། ཤུང་དང་རྒྱ་མཚོའི་
 རྒྱ་ཐུང་པ་བཞིན་ལོ། གཅིག་ཏུ་སོང་ན་འདི་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ཞེས་དབྱེ་བར་མི་ལུས་ཏེ། སྟེད་ཁྱེད་
 དང་འབྲས་བུ་ཐུང་དང་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་གང་གིས་གང་ཞིག་སྟེད་པར་འཇུག། ཅི་སྟེ་སོ་སོར་ཏེ་
 མ་ཐུང་པར་སྟེད་ན་ནི། འབྲས་བུའི་རྒྱར་འདོད་པ་འདི། དེའི་རྒྱ་མིན་པ་རྣམས་དང་སྟེད་མི་སྟེད་ཁྱེད་
 པར་མེད་པར་འཇུག་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་ཤུབ་པའི་སོ་སོ་བ་རྣམས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འཇུག་
 པའི་ཕྱིར་སོ། རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་ཤུབ་པར་སྐྱ་བ་ལ་བསྟེད་བྱ་སྟེད་ཁྱེད་ལ་ཐུང་མ་ཐུང་ཀྱི་རྟོག་
 པ་གཉིས་པོ་འདི་དག་སྒྲུངས་ནས་ཏེ་དེ་མ་གཏོགས་པའི་རྟོག་པ་གསུམ་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་འཇུག་

བ་མ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱིས་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་སྐྱེད་པ་ཁོ་ནསོ། །དེའི་ཕྱིར་ཅི་སྟེ་ཁྱོད་གྱི་
ལྷ་རང་བཞིན་གྱིས་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཡིས་འབྲས་སུ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་འབྲས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ལ། རྒྱ་རྒྱ་ཉིད་ཏུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། འབྲས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ན།
གལ་ཏེ་འབྲས་སུ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་མེད་པར་ཡང་རྒྱ་རྒྱ་ཉིད་ཏུ་འཛོག་ཅུས་ན་ནི། དེའི་ཚེ་རྒྱ་ནི་རྒྱར་
འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད་པ་ཅན་ཏུ་འགྱུར་ན། འདི་ནི་ཡོད་པ་འདར་མིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ལོ།

འོན་ཏེད་གྱི་ལྷ་རན་རི་ལྷ་ར་ཡིན་ཞེ་ན། མོལ་བ་གང་གི་ལྷ་ར་ན་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་གཉིས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དེ་ལ། རྒྱུ་འབྲས་སུ་དང་བྲལ་མ་མཉམས་ཀྱི་བརྟག་པ་བྲས་
ནས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྱུན་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། གང་གི་ཕྱིར་གང་གི་ལྷ་ར་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ལོག་
པར་ཀྱན་བརྟགས་པའི་དབང་གིས་བསྐྱེད་ཅིང་ཐ་སྙད་ཅམ་གྱི་རྟོག་པས་བཞག་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་འབྲས་
འདི་དག་གཉིས་ཅར་ཡང་ནི་རྒྱ་མ་དང་འབྲས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞིང་། རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པའི་རྒྱ་གད་ལ་སོགས་པ་ལྷ་ར། ཐ་སྙད་པའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་ཅམ་གྱིས་འཛོག་པའི་ཡུལ་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཁས་
ལེན་པ་ལ་བཞོད་པའི་སྒྱུ་མ་རྒྱུད་ས་པ་བསམ་ཏུ་མེད་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་བདག་ལ་རི་རྒྱུད་བཞད་
པའི་མཉམ་མ་མཉམས་ཀྱི་སྒྱུན་ཏུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་ཡི་དངོས་པོ་མ་བརྟགས་པར་
གྲུབ་པ་རྒྱ་འབྲས་དང་གིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པས་ཐ་མས་ཅད་འགྲུབ་པོ། །འདིར་འགྲེལ་
པས་དགག་པའི་ཁྱད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་དང་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ལ་གཞོད་
པ་བརྟོད་པ།^{༤༩} རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་རྒྱ་མ་ལྷ་ར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྒྱུར་ལ་བསྐྱོག་ན་མི་འདུག་ཅེས་སྒྲུ་
དགོས་པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་བྱེད་པའི་ལན་ལྷ་ར་སྒྲུང་
འབའ་ཞིག་འདེབས་པ་མི་བྱའོ།

དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཚུད་པ་སྤང་བ། རྒྱ་ལྟམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་སྒྲོན་མཚུངས་པའི་ཚུད་པ།

གསུམ་པ་(དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཚུད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། རྒྱ་ལྟམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་སྒྲོན་མཚུངས་པའི་ཚུད་པ། རང་ལ་སྒྲོན་མི་མཚུངས་པའི་ལན་བརྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

སྒྲ་འབྱེན་འདིས་སྒྲ་དབྱུང་བྱ་སྤྱད་ནས་འབྱེན་ནམ་མ་སྤྱད་པར། ཡིན་ཞེས་ཉེས་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་ལ་འདར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཁང་ཆོད་རྒྱ་ལྟམ་ཞིང་རང་ཕྱོགས་ཁོན་རྒྱུ་འཛོམས་པ། །དེ་ཆོ་ཁྱོད་གྱིས་སྒྲ་དབྱུང་སྒྲ་ནི་འབྱེན་པར་རྒྱས་མ་ཡིན།།^{༡༣༡} གང་གིས་རང་གི་ཆོག་ལ་འདར་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་གྱིས། །འགྲུ་པ་མེད་པར་དངོས་མཐའ་དག་ལ་སྒྲ་འདེབས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཁྱོད་ནི་སྒྲུ་བོ་དམ་པས་བཞེད་མི་འགྱུར་ཞིང་གང་གི་ཕྱིར། །ཁྱོད་ལ་རང་ཕྱོགས་མེད་པས་སྒྲ་ཅི་ཕྱིན་དུ་ཆོལ་བ་འདར་ཡིན།།^{༡༣༢}

འདིར་རྒྱ་ལྟམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ལན་དུ། །ཁ་ཅིག་འདི་རྒྱ་དུ་རྒྱས་འབྲས་ལུ་སྐྱེད་པ་ལ་སྤྱད་མ་སྤྱད་གྱི་བརྟན་པ་བྱེད་པ་ནི་ཁྱོད་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །རྗེ་ལྟར་ཞེན། ཁྱོད་གྱི་སྒྲ་འབྱེན་པ་འདིས་སྒྲ་དབྱུང་བྱ་སྤྱད་ནས་སྒྲ་འབྱེན་ནམ། མ་སྤྱད་པར་སྒྲ་འབྱེན་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཉེས་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་ལ་འདར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་སྤྱད་ནས་སྒྲ་འབྱེན་ན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས་གང་གིས་གང་སྒྲ་འབྱེན། འོན་ཏེ་མ་སྤྱད་པར་སྒྲ་འབྱེན་ན་ནི། །མ་སྤྱད་པར་མཚུངས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྒྲ་འབྱེན་པར་འགྱུར་བར་མི་རིགས་ལ། བརྟན་པ་གཉིས་པོ་འདི་ལས་གཞན་པའི་བརྟན་པ་གསུམ་པ་ཡང་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཁྱོད་གྱི་སྒྲ་འབྱེན་པ་ལ་སྒྲ་དབྱུང་བྱ་སྒྲ་འབྱེན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པས། ཁྱོད་གྱི་སྒྲ་འབྱེན་ཉིད་སྒྲ་ལྟར་པ་ཡིན་པས་ལྷགས་གྱིས་ན་རྒྱ་ལྟམ་གྱི་དངོས་པོ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བབས་པའི་ཕྱིར་སྒྲས་པ། གང་གི་ཆོ་སྒྲ་འབྱེན་ལྟར་སྤྱད་དེ་རྒྱ་ལྟམ་ཞིང་རང་གི་ཕྱོགས་ཁོན་རྒྱུ་པར་འཛོམས་པ་དེའི་ཆོ་ཁྱོད་གྱིས་གཞན་གྱི་ལྷགས་སྒྲ་དབྱུང་བར་བྱ་བ་སྒྲ་ནི་འབྱེན་པར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་ན་ཆོལ་བ་རང་གི་ཆོག་ལ་འདར་ཕྱིར་ཆོལ་གཞན་ལ་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་གྱིས་ཏེ་སྒྲ་འབྱེན་ལྟར་སྤྱད་གིས། །འགྲུ་པ་མེད་པར་དངོས་པོ་མཐའ་དག་

ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ནི་སྐྱེ་བོ་དམ་པས་བཞེད་པ་སྟེ་འདོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཁི་ལྷར་
ཞེན། མ་སྐྱར་པར་སྐྱེད་ན་མ་སྐྱར་པར་མཚུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེད་དགོས་པ་ལ། དེ་དག་གིས་
སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། འདི་ལྷར་ཁབ་ལོང་གིས་མ་སྐྱར་པ་ཉིད་
དུ་རུང་བའི་ཡུལ་ན་གནས་པའི་ལྷགས་འདྲེན་པར་བྱེད་ཀྱི་མ་སྐྱར་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མི་འདྲེན་ལ། མིག་
གིས་ཀྱང་མ་སྐྱར་པ་ཁོ་ནར་རུང་བའི་ཡུལ་ན་གནས་པའི་གཟུགས་མཐོང་གིས། མ་སྐྱར་པ་ཐམས་ཅད་
མི་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། རྒྱས་ཀྱང་མ་སྐྱར་པར་སྐྱེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་མ་སྐྱར་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་མི་
འགྱུར་གྱི། འབྲས་བུ་རུང་བ་ཁོ་ན་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། གཞན་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་ནི་སྐྱེན་ཅི་ཕྱིན་དུ་
ཁྱོལ་བ་ཉིད་དུ་ཡང་འགྱུར་རྟེ། རང་གི་ཕྱོགས་བཞག་བ་དང་བྲལ་ཞིང་གཞན་ཕྱོགས་སེལ་བ་ཙམ་ལ་
ཞུགས་པའི་ཁྱོལ་བ་ནི་སྐྱེན་ཅི་ཕྱིན་དུ་ཁྱོལ་བ་བ་ཞེས་བྱ་ན། ཁྱོད་ཀྱང་དེ་ལྷར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེན།

རང་ལ་སྐྱོན་མི་མཚུངས་པའི་ལན་བརྟན་པ།

གཉིས་པ་(རང་ལ་སྐྱོན་མི་མཚུངས་པའི་ལན་བརྟན་པ་)ལ་བཞི། རང་གི་ཕྱོགས་ལ་སྐྱེན་འབྱིན་དང་
རྒྱལ་བ་འབྱེད་ཚུལ། གཞན་གྱི་ཐལ་བ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གསལ་བར་བཤད་པ། རང་བཞིན་
མེད་པ་རྒྱལ་བ་ལྷན་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་བསྐྱོད་སྟེ་བརྒྱལ་བ་ལྷན་པ། འདིར་མ་བཤད་པའི་སྐྱེན་
འབྱིན་ལྷག་མ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་དུ་གཞན་ཕྱོགས་སྐྱེན་འབྱིན་པ་ཁས་
ལེན་ཚུལ་དང་། རང་གི་ཕྱོགས་རྒྱལ་བ་ཁས་ལེན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
སྐྱེན་འབྱིན་པས་སྐྱེན་དབྱུང་བྱ་མ་སྐྱར་སྐྱེན་ནི་འབྱིན་བྱེད་དམ། །འོན་ཏེ་སྐྱེད་ནས་ཡིན་ཞེས་སྐྱས་ཟིན་ཉེས་པ་འདིར་
གར་ལ། །ཤིས་པར་ཕྱོགས་ཡོད་དེ་ལ་འགྱུར་གྱི་བདག་ལ་ཕྱོགས་འདི་ནི། །ཡོད་པ་མིན་པས་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་
ནི་སྤྲོད་མ་ཡིན།།[༡༥༣]

འདི་ལ་བརྟོད་པར་བྱ་སྟེ། སྐྱེན་འབྱིན་པས་སྐྱེན་དབྱུང་བྱ་མ་སྐྱར་པར་སྐྱེན་ནི་འབྱིན་པར་
བྱེད་དམ། །འོན་ཏེ་སྐྱེད་ནས་སྐྱེན་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྐྱར་སྐྱས་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་ནི། འདིར་
ཁྱོལ་བ་གང་ལ་ཕྱོགས་ཡོད་པ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུ་བ་པའི་དོན་དམ་འཆའ་བ་དེ་ལ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་གྱི།
བདག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུ་བ་པའི་དོན་དམ་འཆའ་བའི་ཕྱོགས་འདི་ནི་ཡོད་པ་མིན་པས། སྐྱར་མ་
སྐྱར་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱོན་བརྟན་པའི་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི། བདག་ལ་སྤྲོད་པ་མ་ཡིན་རྟེ། རེད་གྱི་

འབྲེལ་པར་ཐུང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་རྒྱ་ས་འབྲས་ལུ་སྐྱེད་པ་ལ་ཐད་མ་ཐད་གྱི་བདག་པ་
 བྱས་པའི་སྐྱོན་རང་ལ་མི་མཆུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ། པ་ལོ་པོ་རྒྱ་འབྲས་རང་གི་མཚན་ནིད་ཀྱིས་ལྷུ་བ་
 པར་ཁས་བླངས་ལ། རང་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་ལྷུ་བ་པའི་རྒྱ་མ་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པ་བཤོད་
 ཏོ།^{༤༣༤} རྒྱ་བས་འདྲིམ་ཡང་གཞན་ལ་འཕངས་པའི་སྐྱོན་རང་ལ་མི་འོང་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་རང་བཞིན་
 གྱིས་མ་ལྷུ་བ་པའི་ཐིམ་ཏོ།^{༤༣༥} ཞེས་གསུངས་པས་རང་ལ་མི་མཆུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཕྱོགས་གཉིས་
 རང་བཞིན་གྱིས་ལྷུ་བ་པ་ཁས་མི་ཡོན་པ་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟ་བར་འདོད་པར་བྱའོ། ཁྱེད་ཐིམ་ཚོད་
 རྫོགས་ལས། གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅས་འགའ་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱི་རང་ལ་སྐྱོན་དེ་ཡོད། ཁང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་
 བས་ན། ཁང་ལ་སྐྱོན་མེད་ཞོན་ཡིན།^{༤༣༦} ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དམ་བཅའ་དང་ཕྱོགས་མེད་པར་
 གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཡང་ཐུང་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། རི་སྐྱོད་དུ་རྒྱུ་པའི་ལུས་ལས། ཆོ་
 དང་ལྷན་པ་རབ་འཕྱོར། ཅེས་ཀྱིས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རམ། འོན་ཏེ་
 མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར། རབ་འཕྱོར་གྱིས་སྐྱེས་པ། ཆོ་དང་ལྷན་
 པ་ལྷ་མེད་ལུ་ཁོ་བོ་ནི་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་མི་འདོད་ལ། མ་སྐྱེས་པས་
 བྱང་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་མི་འདོད་དོ། །ལྷ་མེད་ལུས་སྐྱེས་པ། ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འཕྱོར་
 ཡང་ཅི་ཐོབ་པ་མེད་ཅིང་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་མེད་དམ། རབ་འཕྱོར་གྱིས་སྐྱེས་པ། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ལྷ་
 མེད་ལུ་ཐོབ་པ་ཡང་ཡོད་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི། གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཆོ་
 དང་ལྷན་པ་ལྷ་མེད་ལུ་ཐོབ་པ་དང་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱོད་དུ་ཡིན་ལ། རྒྱུན་དུ་
 རྟགས་པ་དང་། ལན་ཅིག་ཐིམ་འོང་བ་དང་། ཐིམ་མི་འོང་བ་དང་། དག་བཅོམ་པ་དང་། རང་སངས་
 རྒྱས་དང་། བྱང་རྒྱུ་བ་སེམས་དབང་ཡང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱོད་དུ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པར་ནི་ཐོབ་པ་
 མེད་ཅིང་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་མེད་དོ།^{༤༣༧} ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

དེ་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་འཛོལ་པར་མི་འདོད་དེ་ཞེས་པ་ཡན་ཅད་ཀྱིས། ཐོབ་པ་ཐོབ་ཐུང་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོ་ནི་ཁ་བཙམ་པ་ན་ཐོབ་པ་མེད་པར་འཇུག་པས། དེ་ལྟར་དཔུང་པའི་ཚོ་སྒྲོལ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཐོབ་པ་འཛོལ་པ་བཀག་ཅིང་། གཉིས་སུ་དཔུང་པའི་ཐོབ་པ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། མ་བརྟགས་པར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཐོབ་
པར་ཁས་སྒྲུབ་པ་ནི། འཛོལ་བ་ཡང་ཡོད་ཅིས་པ་ནས་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་
བརྟན་ཏེ། ཐོབ་པ་ཞེས་པ་ནི་ཐོབ་བྱ་ཐོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་བྱའོ། །དེ་གཉིས་དོན་དམ་
པར་མེད་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སུན་འབྱིན་བྱེད་ཀྱིས་སུན་དབྱུང་བྱ་དོན་དམ་པར་
སུན་མི་འབྱིན་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སུན་འབྱིན་པར་གཤམ་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་(རང་གི་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པ་ཁས་ལེན་ཚུལ་)ནི།

རི་ལྗང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་ལ་ཁོར་ལ་ཡོད་ཁྱད་པར་རྣམས། །གཟུགས་བརྟན་ལ་ཡང་གཟམས་བརྩུང་ལ་སོགས་
རྣམས་ཆོ་མཐོང་འཕྱུར་ལ། ཉི་མ་དང་ནི་གཟུགས་བརྟན་རྣམ་པར་ཐུད་དང་མ་ཐུད་པར། །མི་རིགས་མོད་ཀྱི་བརྟེན་
ནས་ཐ་སྙད་ཙམ་ཞིག་འཕྱུར་འཕྱུར་ཞིང་།།¹⁷⁶ མི་བདེན་བཞིན་དུ་ཡང་རང་གི་བྱད་བཞིན་མཛེས་པར་བསྒྲུབ་བྱའི་
ཕྱིར། །དེ་ནི་ཡོད་པ་རི་ལྗང་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་གཤམ་རབ་གདོང་། །སྒྲུང་བར་བྱ་ལ་རུས་པ་མཐོང་བར་འཕྱུར་བའི་
གཏན་ཆོགས་ནི། །འཐད་པ་དང་བྲལ་ལས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་ཞེས་གཤམ་པར་བྱ།།¹⁷⁷

གཞན་ཡང་རི་ལྗང་ཏེ་དཔེར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་པ་ལ་ཡང་བརྟེན་ནས། ཉི་
མའི་དཀྱིལ་ལ་ཁོར་དང་བྱད་བཞིན་ལ་ཡོད་པའི་བྱད་པར་རྣམས་ཉི་མ་གཟམས་བརྩུང་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཆོ། མཐོང་བར་འཕྱུར་ལ། ཉི་མ་དང་བྱད་བཞིན་དང་དེ་དག་གི་གཟུགས་བརྟན་གཉིས་རྣམ་
པར་ཐུད་པ་དང་མ་ཐུད་པར་སྟེ་ཞེས་བཏགས་དོན་འཆོལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དབྱུང་པ་ན་སྟེ་བ་མི་རིགས་
མོད་ཀྱི། །འོན་ཀྱང་ཉི་མ་དང་བྱད་བཞིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དཔེར་གྱིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱིས་
གཟུགས་བརྟན་ཞིག་འཕྱུར་བར་འཕྱུར་ཞིང་། དེས་ཀྱང་འདོད་པའི་དོན་ངེས་པ་དང་གཟུགས་བརྟན་མི་
བདེན་བཞིན་དུ་ཡང་། རང་གི་བྱད་བཞིན་མཛེས་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་བརྟན་དེ་ལ་
ནི་རུས་པ་ཡོད་པ་རི་ལྗང་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་གདོང་པ་དང་འདྲ་བའི་གཤམ་རབ་ཀྱི་དྲི་མ་མ་རིག་
པ་སྒྲུང་བར་བྱ་བ་ལ། རུས་པ་མཐོང་བར་འཕྱུར་བའི་གཏན་ཆོགས་རྟེན་འབྲེལ་དང་གཅིག་དུ་བྲལ་
སོགས་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་རྟོགས་པར་གཤམ་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བའི་གཏན་ཆོགས་སོ། །ཀྱང་གི་སྒྲས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པའི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བའི་སུན་འབྱིན་གྱིས་ཀྱང་སུན་དབྱུང་བྱ་སུན་འབྱིན་རུས་པར་གཤམ་པར་བྱའོ། །

གང་གི་ཕྱིར་མིང་ཙམ་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་ཅུ་མས་ལ། བཏགས་དོན་འཆོལ་བའི་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སུན་འབྱིན་པ་དང་ལན་སྒྲུབ་སངས་དབུ་མ་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གྲགས་མི་རྟེན་དེ། བརྒྱ་པ་ལས། ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། གང་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོན་མེད་པ། རྟེན་ལ་ཡུན་ཀི་རིང་པོ་ནའང་། གྲུག་ཀ་བརྟོན་པར་ལུས་མ་ཡིན།^{༡༣} ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཅ་གེ་ལས་ཀྱང་། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་བྱས་ཆོ། གང་ཞེས་ལན་འདེབས་སྒྲུབ་ཅེད་པ། རྟེན་ཡིས་ཐམས་ཅད་ལན་བཏབ་མིན། བརྒྱུ་པ་བར་བྱ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར།^{༡༤} ཞེས་གསུངས་སོ།

སུན་འབྱིན་ཅེད་དང་སུན་དབྱུང་བྱ་ལ་སྤང་མ་སྤང་གི་དབྱུང་བ་བརྟན་པ་འདིས་ནི། སྟོང་པར་ཅེད་པའི་རྒྱལ་ཡང་འབྲས་བྱ་དང་སྤང་མ་སྤང་གི་དབྱུང་བ་བྱས་ནས་འགོག་པར་གཤེས་པར་བྱའོ། འདིར་ལེགས་ལྡན་གྱིས་དབུ་མའི་བརྟན་བཅོས་འདིར་སྟོང་ཅེད་ཀྱི་རྒྱའི་སྒྲུབ་སུ་བཟུང་གི། གསལ་ཅེད་ཀྱི་རྒྱལ་ནི་མ་ཡིན་ལ། སྤང་པ་དང་མ་སྤང་པའི་དབྱུང་པ་ཡང་གསལ་ཅེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཡིན་གྱི་སྟོང་ཅེད་ཀྱི་རྒྱལ་ནི་མིན་པས། ཁོ་པོ་ཅག་གི་ཆོག་རྣམས་ལ་ལྷག་གཅོད་ཀྱི་གནས་མེད་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་སྟོང་ཅེད་ཀྱི་རྒྱལ་གསལ་ཅེད་དམ་གསལ་ཅེད་ཀྱི་རྒྱ་གཏན་ཆོག་སོགས་ལ་སྤང་མ་སྤང་གི་དབྱུང་པ་ཅེད་པའི་དབྱུང་པ་བྱར་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་ནི་ལན་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་གྲགས་དང་བཅས་པ་སྟེ་སྟོན་བརྟོན་དང་བཅས་པའི་ལན་བརྟོན་ན། བ་རོལ་པོ་མི་བཟོད་ལ་སྟོང་པར་ཅེད་པ་ལ་བདེན་པ་ཁས་བླངས་ན་སྟོན་འདུག་པ་ལྟར། གསལ་ཅེད་ཀྱི་རྒྱལ་འང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་བླངས་ན་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། གཞན་ཡང་ལེགས་ལྡན་འདིས་དབུ་མའི་བརྟན་བཅོས་སུ་རང་བཞིན་མེད་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་ཅེད་ལ། གཞན་གྱིས་སུན་འབྱིན་པ་བཀོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་སྟོང་ལ་ལྷག་གཅོད་ཀྱི་ལན་སྒྲུབ་པར་ཅེད་པས། འདི་ནི་གཞན་གྱིས་སུན་དབྱུང་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་བླངས་ན། སྟོང་ཅེད་དང་གསལ་ཅེད་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་ཀ་ལ་སྤང་མ་སྤང་གི་སྟོན་མཚུངས་ཀྱང་། དེ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་སྟོན་མེད་དོ་ཞེས་པ་ཁོ་པོ་ཅག་གིས་བཏབ་པའི་ལན་ཁོ་ན་ཆེས་མཛོས་སོ།

གཉིས་པ་(གཞན་གྱི་ཐལ་བ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གསལ་བར་བཤད་པ་)ནི།

གལ་ཏེ་རང་གི་བརྒྱུ་བ་བྱ་གོ་བྱེད་གཏན་ཆོག་ས་དངོས་གྲུབ་དང་། དངོས་སུ་གོ་བྱེད་འགྲུལ་བྱེད་དོ་པོ་འང་ཡོད་

ལྟར་ན། །ཐུང་པ་ལ་སོགས་ཤིགས་པ་ཉེ་བར་སྒྱུར་བར་འགྱུར་ཞིག་ན། །དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་ཁྱོད་གྱི་ཡི་ཆད་འབའ་
ཞིག་ཡིན།།^{༡༥༤}

གལ་ཏེ་རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟེ་ངོ་བོ་དང་། དངོས་སུ་གོ་
བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་བསྐྱབ་བྱའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་གྱུར་ན། བསྐྱབ་བྱ་དང་
སྐྱབ་བྱེད་ཐུང་པ་དང་། ལ་སོགས་པས་མ་སྒྲད་པར་སྐྱབ་པ་དང་སུན་འབྲིན་པའི་རིགས་པ་ཉེ་བར་
སྒྱུར་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་མ་དག་པའི་ཕྱོགས་ལ་
བཀོད་པའི་སྒྲིན། དག་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཁྱེད་གྱིས་བཀོད་པ་འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་དོན་མེད་པར་ཡི་ཆད་
པ་སྟེ་ཡིད་འབྱུང་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་རྟོགས་ཏེ། དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པའི་སྒྲི་
གད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཅིག་ཉིད་དང་། མང་པོ་ཉིད་དང་། རྒྱུ་པོ་ཉིད་དང་། བླ་པོ་ལ་སོགས་
པའི་ཕྱོགས་སུན་འབྲིན་པས། རབ་རིབ་མེད་པ་རྣམས་ལ་མི་གཞོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་མེད་
པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ན། ཁྱོད་གྱིས་བཏགས་དོན་འཆོལ་བའི་གཉིས་ཀྱི་དབྱེད་པ་
བསྐྱར་ནས་སུན་འབྲིན་པ་བཀོད་པས་ཀྱང་མི་གཞོད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་གང་དག་མིག་དང་ཁབ་
ལོངས་ལ་སོགས་པས་མ་སྒྲད་པར་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དཔེ་དེ་དག་ཀྱང་བཀག་
པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན་དེ་དག་ལ་ཡང་སྒྲད་མ་སྒྲད་ཀྱི་ཐལ་བ་
མཚུངས་པའི་སྤྱིར་མོ། །གང་ཞིག་ཁྱོད་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་དྲང་པོ་བཏང་ནས། རྟོག་གི་
རན་པའི་ལམ་གྱི་རྩ་ཏུ་འཁྱོག་པ། རང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བཟོ་རན་པས་སྐྱུར་བ། ཡང་དག་པའི་
ལམ་འགོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་སྒྲིབ། ཏེ་པོར་ཏེ་གིན་ཏུ་ཆོགས་ཆེ་བ་འདིས་ཁྱོད་ལ་ཅེ་ཞིག་བྱ།

གསུམ་པ་(རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱབ་བྱས་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་བསྐྱོག་སྟེ་སྐྱབ་མི་ཁུས་པ་)ནི།

དངོས་རྣམས་མཐའ་དག་དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་སུ་གཞུག་པར་ནི། །ཁུས་པར་ཆེས་སྤྱི་ལྟ་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་
གཞན་དག་ལ། །ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བདེ་སྤྱད་ཏུ་ནི་ཁུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྟོག་གི་རན་པའི་དྲ་བས་འཛིག་རྟེན་ཅི་སྟེ་འདིར་
བཅོལ་བྱེད།།^{༡༥༥}

གཞན་ཡང་རི་ལྷོ་ར་སྐྱུ་མ་དང་རྩི་ལམ་ལ་སོགས་པ་གྱི་ར་ཁྱོ་ལ་རང་གི་ཕྱོགས་ལ་འང་གྲུ་བ་
པའི་དཔེ་ཁོ་ནས། སྤྱིར་ཁྱོ་ལ་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་^{༡༥༦}མཐའ་དག་དབུ་མ་པས་དངོས་

པོ་མེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་སུ་གཞུག་པར་རུས་པར་ནི། མེས་སྐྱ་བ་རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་
 བ་པོ་ལ་པོ་ལས་གཞན་དབུ་མ་པ་དག་ལ་དངོས་པ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་
 བདེ་བླག་ཏུ་ནི་རུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལ་བདེན་པར་གྲགས་པའི་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་
 བེ་བདེན་མེད་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་རྟེན་འབྲེལ་ལྟ་བུ་ལ། བདེན་མེད་གྱིས་ཁྲབ་པ་མཐུན་དཔའི་
 ལྟེང་དུ་མ་ངེས་པར་བདེན་མེད་ཚོས་ཅན་གྱི་ལྟེང་དུ་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱར་མེད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་
 ལྟ་ན་ཁོ་པོས་དངོས་པོར་སྐྱ་བའི་ཚྭ་དཔ་ཐམས་ཅད་བསྒྲོག་པ་ཡིན་ལ། ཚོས་མཐུན་གྱི་ལན་གང་སུས་
 གྲུང་བརྟེན་པར་མི་རུས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ལ་དོན་མ་ཡིན་པའི་གནོད་པ་བྱ་བའི་ཕྱིར། འདིར་
 ཁྱོད་སྤྲུའིག་གིས་བཅོལ་བ་སྟེ་སྤྲད་ཅིང་། ཁྱོད་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་རང་གི་ཉོན་མོངས་དར་གྱི་སྤྲིན་
 ལྟ་ལྟར་རང་གི་རྣམ་རྟོག་རན་པའི་སྐབས་ཀྱིས་གཏུམས་པའི་སྟེང་དུ། རྟོག་གི་རན་པའི་སྤྲད་བྱ་བས་
 པའི་དྲ་བས་ཏེ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་སྤྲན་ཏེ་མ་ཀུན་ནས་འཇུགས་པར་ཅི་སྟེ་བྱེད། བདེན་འཇིག་གྱི་ཚྭ་དཔ་འདི་
 བེ་དོར་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། དངོས་པོ་གཞུགས་བརྟན་དང་འདྲ་བའི་བརྟན་པ་ཐམས་ཅད་ལ། རང་དང་
 སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་མདོན་སུ་མ་མཐ་རྗེས་སུ་དབག་པའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད།
 འདིར་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མདོན་སུ་མ་གཅིག་ཁོ་ནར་ཟད་དེ་གང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡོ་
 ཤེས་སོ། །

བཞི་པ་ (འདིར་མ་བཤད་པའི་སྐུ་འཕྲིན་ལྷག་མ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་)ནི།

སྐུ་འཕྲིན་ལྷག་མ་གོང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ནི་ཤེས་བྱས་ནས། སྤྲད་པ་ལ་སོགས་ཚུགས་གྱི་ལན་གྱི་ཆེད་དུ་འདིར་
 གཏང་བ། །སྐུ་ཅི་ཕྱིན་དུ་ཞོལ་བ་པོ་ཡང་རི་ལྟར་ཡོད་མིན་པ། །དེ་སྤྲད་སྐར་བཤད་ལྷག་མ་ཚུགས་འདི་ཉིད་གྱིས་
 རྟོགས་པར་བྱ། །།༡༥༥།

ས་པོན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐུ་སྤྲེད་པ་ལྟ་བུའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དང་། སྤང་པོ་ལ་
 བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གདགས་པ་ལྟ་བུའི་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱ་བའི་སྐབས་
 སུ། དངོས་པོར་སྐྱ་བའི་ཚུགས་ལ་སྐུ་འཕྲིན་གང་བཤད་པ་དེ་ཉིད་གྱི་ལྷག་མ་རྒྱས་འབྲས་བྱ་སྤྲད་
 བས་སམ། མ་སྤྲད་པར་སྤྲེད་ཅིས་སྐུ་འཕྲིན་པ་གོང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ནི་ཤེས་པར་བྱས་ནས། རྒྱས་
 འབྲས་བྱ་སྤྲད་ནས་སམ་ལ་སོགས་པས་མ་སྤྲད་པར་སྤྲེད་ཅིས་བཏགས་ཏེ་བཀག་པའི་ཚུགས་གྱི་ལན་

བཟོད་པའི་ཆེད་དུ། ས་རོལ་པོས་སུན་འབྱིན་ལ་བྲད་མ་བྲད་ཀྱི་བརྟག་པ་གང་གིས་སྐྱུས་པ་དེ་ལ་ཚོད་
པའི་སྐབས་འདིར། དེའི་བརྟག་པ་རང་ལ་མི་མཚུངས་པའི་ལན་གྱི་སུན་འབྱིན་པ་གང་པར་བྱ་སྟེ།
སྐར་བསྟན་པ་དེ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་དུ་གཤམ་པར་བྱའོ།

བསྟན་བཅོས་ཅུ་གེ་ལས་ནི་དགག་གཞག་བྱས་པའི་དགོས་པ། བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་
ལྟོག་པ་ཉིད་བཟོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཁོ་པོ་ཅག་གིས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་རྟོག་པས་
བཅིངས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཟིན་པའི་བྱིར། བསྟན་བཅོས་ལ་སུན་ཅི་བྱིན་དུ་ཚོལ་བ་ག་
ལ་ཡོད་དེ། སུན་ཅི་བྱིན་དུ་ཚོལ་བ་ནི་རང་གི་བློགས་བཞག་ན་སྟོན་བྱུང་གིས་དོགས་ནས། གཞན་གྱི་
བློགས་སུན་ཅི་བྱིན་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །འདིར་བདག་གིས་གཞན་གྱི་བློགས་བསལ་བ་ཡང་དོན་
དམ་པར་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་གང་ཡང་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །དེའི་བྱིར་སུན་ཅི་བྱིན་དུ་ཚོལ་
བ་ག་ལ་ཡོད། གང་གིས་ན་རང་གི་བློགས་བཞག་ཏུ་མེད་ཅིང་གཞན་གྱི་བློགས་བསྐྱོག་པ་དོན་དམ་
པར་འདོད་པའི་མཚོན་ཉིད་བྱས་པ་འདི། སུན་ཅི་བྱིན་དུ་ཚོལ་བ་པའི་ཡང་དག་པའི་མཚོན་ཉིད་དུ་
འགྱུར་བ། དབུ་མ་པ་སྐྱུས་རང་གི་བློགས་བསྐྱོད་དུ་མ་བཞག་ཅིང་། གཞན་གྱི་བློགས་བསྐྱོག་པ་དོན་
དམ་དུ་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་མེད་པས། དབུ་མ་པ་ལ་སུན་ཅི་བྱིན་དུ་ཚོལ་བ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས།
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་སོ། །དེ་རྒྱུད་དེ་དེ་ལྟར་སྐར་བཤད་པའི་སུན་འབྱིན་པའི་ལྷག་མ་ནི། དེ་
མ་ཐག་ཏུ་བཤད་པའི་བློགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་^(༤)
ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནས་བརྒྱུས་ཏེ། རྣམ་དབྱེད་པ་ནི་སྐར་དུ་གོལ་བར་འགྱུར།^(༥) ཞེས་བྱ་བའི་བར་
འདིས་ནི་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ། །ཉོན་མོངས་སྟོན་རྣམས་མ་ལུས་འཛིག་
ཚོགས་ལ། །ལྷ་ལས་བྱུང་བར་^(༦) ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་འདི་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ། །

དེ་ལས་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་(དེ་ལས་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་
མདོར་བསྟན་པ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

བདག་མེད་འདི་ནི་འགོ་བརྒྱམས་དགོལ་བྱིས། ཚེས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། །དེ་ལྟར་སྟོན་པས་
སྒྲུབ་ཡང་འདི་ཉིད་ནི། །གདུག་བྱ་རྣམས་ལ་བྱེ་སྟེ་རྣམ་མང་གསུངས།།¹²⁴² སྒྲོས་དང་བཅས་པར་སྟོང་པ་ཉིད། །བཅུ་
དྲུག་བཤད་ནས་མདོར་བསྡུས་ཏེ། སྒྲུབ་ཡང་བཞིར་བཤད་དེ་དག་ནི། ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན།།¹²⁴³

སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རབ་རྩ་དབྱེ་བ་བརྗོད་པར་འདོད་ནས་བཤད་པ། ཚེས་རྣམས་རང་བཞིན་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་བདག་མེད་འདི་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་།
ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་གསུངས་སོ། །དེ་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཚུལ་དེ་ཡང་གཞི་
གང་ཟག་དང་ཚེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་རྒྱུའི་བདག་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བྱེ་བ་མིན་ཏེ། མེད་རྒྱུའི་
བདག་ནི་རང་བཞིན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་སོ། །དེའི་བྱིར་གཞི་ཚེས་ཅན་ལུང་སོགས་ཀྱི་ཚེས་དང་གང་
ཟག་གི་དབྱེ་བས་བྱེ་བའོ། །དགོས་པ་ཅིའི་བྱིར་དེ་གཉིས་བསྟན་ཞེས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་
ཉན་རང་གི་འགོ་བརྒྱམས་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་བསྟན་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་
འགོ་བརྒྱམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་
བསྟན་ནོ། །ལྷར་བཤད་པ་ལྟར་ཉན་རང་ལ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་རྒྱུན་ཉིད་འདི་བཅོམ་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མཐོང་པ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། དེ་དག་ལ་ལྷར་བཤད་པ་ལྟར་ཀྱི་ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་རྣམ་གངས་དང་།
དུས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྒྲོམ་པ་མེད་པ་སྟེ། འོན་ཀྱང་ཁམས་གསུམ་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་
ཐོན་སྟོང་བའི་ཐབས་ཅམ་ཞིག་ནི་ཡོད་དོ། །དེ་དག་ལ་གང་ཟག་རང་བཞིན་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་པ་མ་ལུས་པར་སྒྲོམ་པ་ནི་ཡོད་པར་རྣམ་པར་གཞག་གོ། །གང་ཟག་བདེན་གྲུབ་འགོག་
པའི་རྟེགས་པའི་རྣམ་གངས་མཐའ་ཡས་པའི་གེས་རབ་མི་སྟེད་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཐོན་གྱི་གཉེན་
པོ་རྫོགས་པར་སྒྲོམ་པ་ཡོད་ལ། གེས་བྱའི་སྒྱིབ་པའི་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་སྒྲོམ་པ་ནི་མེད་དོ། །

དེ་ལྟར་བདག་མེད་པ་གཉིས་པོ་འདི་ཉིད་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཡང་གདུལ་བར་
བྱ་བ་རྣམས་ལ་དེ་དག་གི་བསམ་པ་སྒྲུ་ཚོགས་པའི་འོར་རྣམ་པ་མང་པོའི་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པར་བྱེ་སྟེ་
གསུངས་སོ། །རི་ལྟར་ཞེས། རྒྱལ་པའི་ཡུམ་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་ནས། སྒྲུབ་
ཡང་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཞིར་བཤད་ཅིང་དེ་དག་ནི་ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་སྟེ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
ལྟར་ན་བསྡུས་པའི་དབྱེ་བ་གཉིས་དང་། འབྲིང་པོའི་དབྱེ་བ་བཞི་དང་རྒྱས་པའི་དབྱེ་བ་བཅུ་དྲུག་ཏེ་
གསུངས་སོ། །རི་སྐད་དུ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ།

ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་།
 ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་
 སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་།
 རྟོག་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་
 མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་
 ཉིད་དོ།^{༡༤} །ཞེས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བརྟན་ནས། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་དངོས་པོ་ནི་དངོས་པོས་
 སྟོང་ངོ། །དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པས་སྟོང་ངོ། །རང་བཞིན་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ། །
 གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་གཞན་གྱི་དངོས་པོས་སྟོང་ངོ།^{༡༥} །ཞེས་སྒྲུར་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་བཞི་བརྟན་ནོ། །
 སྟོང་པ་ཉིད་འདི་རྣམས་ནི་ཐོག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་དམ་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་སོ་སོ་བའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུས་
 འདུས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་བསྟན་པར་ཟད་དོ། །དེ་རྒྱུད་དུ་ཡང་རྩ་བ་གཤམ་རབ་ལས། གལ་ཏེ་
 སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད། །སྟོང་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར། །མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། །སྟོང་
 པའང་ཡོད་པར་ག་ལ་གྱུར།^{༡༦} །སྟོང་ངོ་ཞེས་ཀྱང་མི་བརྟོག་དེ། །མི་སྟོང་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ་ཞིང་། །
 གཉིས་དང་གཉིས་མིན་མི་བྱ་སྟེ། །གདགས་པའི་དོན་དུ་བརྟོག་པར་བྱ།^{༡༧} །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྩ་
 མ་དག་གིས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚོགས་སུ་མི་བརྟོག་པ་དང་། ཐ་མས་ནི་གདགས་པའི་དོན་
 ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྟོག་པར་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །

བྱི་བ་སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལས། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བྱི་བ་རྒྱས་པར་ བཤད་པ།

གཉིས་པ་(བྱི་བ་སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བྱི་བ་རྒྱས་པར་
 བཤད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་བཞི་བྱི་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། རང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
 སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། མཐའ་ལས་
 འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
 བཞི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་ལྷག་མ་གསུམ་

བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཞར་ལ་རང་བཞིན་ཁས་ལེན་ཚུལ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི།

གང་ཕྱིར་དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ། །ཡིན་ཕྱིར་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་། །དེ་བཞིན་རྒྱ་བསྟན་དང་ལྟེ། །ལྟས་དང་ཡིད་ཀྱང་བསྟན་
པར་བྱ། །༡༩༥། ཐེར་རྒྱལ་གནས་པ་མ་ཡིན་དང་། །འཇིག་པ་མ་ཡིན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པོ་ཡི། །
རང་བཞིན་མེད་ཉིད་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ནང་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད། །༡༩༦།

ནང་གི་ཚོས་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་
ནི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་མིག་ནི་མིག་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་སྟེ། མིག་
དེའི་རང་བཞིན་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མིག་ལ་བཤད་པ་དེ་
བཞིན་དུ་རྒྱ་བ་དང་སྟན་དང་ལྟེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་བསྟན་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྟོང་པའི་རྒྱ་མཚན་
གང་གི་ཕྱིར་ན་མིག་སོགས་དེ་རྣམས་ནི་དོན་དམ་པར་ཐེར་རྒྱལ་ཏུ་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཇིག་
པ་མིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །

འདིར་པ་ཚང་པ་གྱིས་ཐེར་རྒྱལ་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་ནི་རང་བཞིན་མི་འདོར་བ་ལ་བྱའོ། །དེ་
ཡང་དུས་ཚུང་ཞིག་གནས་ནས་ཕྱོག་པར་ཡང་འགྱུར་བས་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།^{༡༩༧} །
ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་རྒྱ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ་དངོས་པོ་གང་ཞིག་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་དེ་
ཉིད་ནི། གོར་མ་ཆག་པར་ཐེར་རྒྱལ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་མི་ཕྱོག་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་སོ།^{༡༩༨} །ཞེས་
བསྟུན་པ་ནི་འགྱུར་འཕྱུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་བསྟུན་པ་བྱའི་ཚོས་ལོག་པ་ལ་དྲགས་ཀྱིས་བྱུང་
དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ནག་ཚོའི་འགྱུར་ལས། དངོས་པོ་གང་ཞིག་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
གྱིས་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཐེར་རྒྱལ་ཏུ་གནས་པ་འཇམ། ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་པོ་ཞེས་བསྟུན་པ་
ལྟར་ལེགས་པས། སྤྱི་མ་ནི་དགག་སྒྲ་འདོན་ལུགས་འཕྱུགས་པར་གསལ་ལོ། །འགྲེལ་བཤད་ལས།
ཐེར་རྒྱལ་གནས་པ་ཉིད་དང་ནི། །མི་འཇིག་པ་ཡིན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།^{༡༩༩} །ཞེས་བཏོན་ནས་མིག་སོགས་
རང་བཞིན་ཡོད་ན། རང་བཞིན་ལ་རྣམས་འགྱུར་དང་འཇིག་པ་མེད་པས། དེ་རྣམས་ལ་རྣམས་འགྱུར་དང་
འཇིག་པ་མེད་པར་འགྱུར་པ་ལས། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པའོ། །
ཞེས་འཆད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་འཇིག་པ་མེད་པར་འགྱུར་པ་ལས་འཇིག་པ་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་དགོས་ན་དེ་ནི་མདོ་ལས། འཇིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།^{༥༡} ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ།

ཐེར་རྒྱལ་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་ཉིད་ནི། ཞེས་པ་ཡང་ནག་ཚོའི་འགྲུར་ལས། ཐེར་རྒྱལ་ནི་ཉམས་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བརྟུན་ལ། ཞེས་བསྒྲུར་བ་ལྟར་བྱའོ། དེ་ལྟར་ཐེར་རྒྱལ་ཏུ་གནས་པའི་རྟག་པ་བཀག་པ་ན། མིང་སོགས་དེ་ཡང་རང་དུས་སུ་རྩེད་ཟད་གནས་ནས། དེའི་ངོས་ཏུ་ལྷོག་པའི་འཇིག་པར་བདེན་ནམ་སྒྲུམ་པ་འགོག་པ་ལ་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། དོན་བསྡུ་ན་རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་ཡང་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། ཉི་ཁྱི་སྒྲུང་བ་ལས་འདི་ལས་རྩལ་གཞན་དུ་ཡང་གསུངས་སོ།^{༥༢} ཚེས་རྒྱམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། རང་བཞིན་རྒྱ་དང་རྒྱེན་དག་ལས། འབྱུང་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། རྒྱ་དང་རྒྱེན་ལས་བྱུང་བ་ནི། རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། རང་བཞིན་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། རི་ལྟ་བུར་ན་རུང་བར་འགྱུར། རང་བཞིན་དང་ནི་བཅོས་མིན་དང་། གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན།^{༥༣} ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གཉིས་པ་(ཞར་ལ་རང་བཞིན་ཁས་ལེན་རྩལ་བསྟན་པ་)ནི།

ཡང་ཅི་གང་ཞིག་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་ལས་རྒྱ་རྒྱེན་ལས་མ་སྒྲེས་པའི་རང་བཞིན་ཞེས་པའི་བྱུང་བར་དུ་མཛད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། གང་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བཅོས་ལྷན་འདས་ཀྱིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྒྱམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་། ཚེས་རྒྱམས་ཀྱི་ཚེས་ཉིད་འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་དོ་^{༥༤} ཞེས་གསུངས་པའི་ཚེས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་དོ། ཚེས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་ཅི་ཞིག་ཡིན། མིག་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་གི་རང་བཞིན་ནོ། དེ་དག་གི་རང་བཞིན་གང་ཞིག་ཅེན། མིག་སོགས་འདི་དག་གི་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱེད་བྱེད་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་སྟེ། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཞེས་གསུངས་སོ།^{༥༥} འདི་དག་གིས་ནི་སྟོབ་དཔོན་འདིས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ཚེས་ཉིད་ཡོད་པར་མི་བཞེད་ཅེས་པ་དང་། མ་རིག་པའི་བསྟན་པ་ལོག་ན་ཤེས་པ་ཡེ་མེད་པར་སྒྲུབ་རྒྱམས་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། རི་སྟེ་ཚེས་ཉིད་དེ་ཡོད་དམ། དེ་མེད་ཅེས་སུ་སྒྲུ། གལ་ཏེ་དེ་མེད་ན་ནི་བྱུང་རྒྱལ་སེམས་དབང་རྒྱམས་ཅའི་དོན་དུ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལམ་སྟོམ་པར་འགྱུར་དེ་མི་

འགྱུར་ཏེ། འོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མེད་ན་ནི་དེ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་མེད་ལ། དེ་མེད་ན་ལམ་སློམ་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་དེ་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་རྣམས་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་ཚུམ་པ་ཡིན་ནོ། ། འདིས་ནི་ཆོས་ཉིད་ཅིས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་སློབ་གང་གི་ཡང་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་འདོད་བཞིན་དུ། ལམ་ལ་དཀའ་བ་དུ་མ་ཚུམ་པ་ནི། དབང་པོ་གིན་ཏུ་རྒྱལ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་དགོན་མཆོག་སྒྲིན་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་དོན་དམ་པ་ནི་སྒྲེབ་མེད་པ་དང་། འགག་པ་མེད་པ་དང་། འཇིག་པ་མེད་པ་དང་། འོང་བ་མེད་པ་དང་། འགོ་བ་མེད་པ་དང་། ཡིག་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡིག་རྣམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་སློམ་པས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བྱ་དོན་དམ་པ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་། ཞི་བ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱའོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ་དོན་དམ་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རྒྱུ་མ་བྱུང་ཡང་རྒྱུ་སྟེ། གང་གི་དོན་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྐྱེད་པ་ཁ་སྐྱེ་བྲེགས་ནས་གོས་དུར་སྒྲིག་བགོས་ཏེ། ཡང་དག་པར་དད་པས་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སྐྱེའམ་གོས་ལ་མེ་ཤོར་བ་ལྟར་བརྩོན་འགྱུས་ཚུམ་ཞིང་གནས་པ་རྣམ་པར་འཇིག་པ་མེད་པའོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པ་ཡོད་པར་མ་ལྟར་ན་ནི། ཆངས་པར་སྟོད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་པོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་དེ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ། ^{༥༧} ཞེས་གིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། ། བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་། སློམ་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མིན་པ་ནི། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡོ་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་གཟིགས་པ་བཞིན་དུ། སྐྱེ་རྟོག་གིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་རུས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་རྟོགས་མི་རུས་པ་མིན་ནོ། ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་ཞིང་། དེའི་ཕྱོག་པ་འཕངས་པ་བསྟན་པ་ནའང་ཡོད་པར་གསུངས་གིང་སྤར་ཡང་ཡོད་པར་བསྟན་པས། མེད་པ་དང་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་བྱུང་བར་འབྱེད་པ་ནི་སློབ་གོས་གིན་ཏུ་དམན་པར་སྟོན་པ་ཙམ་མོ། ། བཙུག་གི་འགྱུར་གྱི་དཔེ་མང་པོ་ལས། བྱང་ཡང་རྒྱུ་མ་བྱུང་ཡང་རྒྱུ་སྟེ། གང་གི་དོན་དུ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་། ཉག་ཆོའི་འགྱུར་ལས། མ་བྱུང་ཡང་རྒྱུ་དོན་དམ་པ་ནི་ཉམས་པ་མེད་པ་ཡིན་པས་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། སྤར་འབྲེལ་པར་མདོ་བྱངས་པ་ལས། མ་བྱུང་ཡང་རྒྱུ་ཆོས་

རྣམས་ཀྱི་ཚེས་ཉིད་འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་དོ།^{༥༥} །ཞེས་འབྲུང་བ་དང་མཐུན་པས་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ།

འདིར་སྒྲུབ་པ། གྱེ་མ་མ་ལ་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་
འདོད་ཅིང་། སྒྲོ་བྱར་དུ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡང་འདོད་
པ་ཁྱེད་ནི། བན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་བརྗོད་པ་ཞིག་གོ་ཞེན། འདི་ནི་ཁྱེད་གྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་
བཅོས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་མིག་པ་ཞིག་སྟེ། འདིའི་དགོངས་པ་ནི་གལ་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
རང་གི་ངོ་བོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་བྱིས་པའི་སྟེ་པོས་གཟུང་བར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་
མིག་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ལུགས་ཡིན་ན་ནི། རང་བཞིན་དེ་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲོས་
ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར། ཚངས་པར་སྟོད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ན། གང་གི་བྱིར་མིག་
སོགས་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པ་འདི་རང་བཞིན་ཡིན་ལུགས་མ་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར། །དེ་བལྟ་བའི་དོན་དུ་
ཚངས་པར་སྟོད་པ་དོན་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ།^{༥༦} །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་བཞིན་བཀག་པ་ནི་མིག་
སོགས་གཤིས་ལུགས་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་ཁས་སྐྱངས་པ་ནི་བཀག་པ་དེ་མིག་
སོགས་ཀྱི་ཚེས་ཉིད་ཅས་པའི་རང་བཞིན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་པས། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
བཀག་པ་དང་། དངོས་པོའི་ཚེས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཁས་ལེན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་
བྱིར་རོ། །དེ་འབྲེལ་བའི་ཚེས་ཉིད་དེ་ཡང་བདག་གིས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ་ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་
ལྟོས་ནས། བཅོས་མ་མིན་པ་དང་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་བརྗོད་དོ། །གང་ཞིག་བྱིས་པའི་སྟེ་པོ་རང་
དགའ་བས་བལྟ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཚེས་ཉིད་དེ་ནི་རང་བཞིན་དུ་རིགས་ལ། དེ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་
པར་ཁས་སྐྱངས་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་དོན་དམ་པར་དེ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། རང་བཞིན་ཚེས་ཉིད་
འདི་ནི་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། བ་ལོ་ལོ་གཞན་ཡང་
དོན་འདི་ཁས་ལེན་དུ་གཞུག་པར་རུས་པས། རང་བཞིན་འདི་ནི་བརྟན་པའི་མཐར་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་
ལ་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་ཡང་རྣམ་པར་བཞག་གོ་^{༥༧} །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཁྱེད་པར་དུ་ངེས་པར་བྱ་དགོས་སོ།

གང་དག་མེ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ལུགས་ཚ་བ་ལ་སོགས་པར་སྒྲུབ་དེ་དག་གི་
ལྟར་འདོད་ན་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་མི་རུང་སྟེ། ཚ་བ་སོགས་ནི་བརྟེན་ནས་སྒྲེས་པ་ཉིད་གྱིས་
བཅོས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ལྷ་ལྷེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲེས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མིག་སོགས་དེ་

བཅོས་མ་ཉིད་ཏུ་མེད་པ་དང་། རྒྱ་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་ཡང་མི་
 རིགས་ཏེ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་བྱིར་དང་། གུན་རྫོང་བུ་རྒྱུ་མ་
 པ་དེ་ལྟ་བུའི་དོན་བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ།^{༤༡༠} །ཞེས་པ་ཚབ་གྱི་འགྱུར་ལས་འབྱུང་ལ། བྱ་མོའི་འགྱུར་
 ལས། དེ་ལ་འདི་ལྟར་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཉིད་མེད་པའི་བྱིར་དང་། གུན་རྫོང་བུ་དོན་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཏུ་
 བསྐྱབས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་འདི་ལྟར་ཞེས་འབྱུང་བ་ལེགས་ལ། ལྷག་མའི་དོན་ནི་
 བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། གུན་རྫོང་བུ་བཅོས་མ་དང་གཞན་ལ་ལྟོས་
 པའི་རྒྱུ་མ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དོན་བསྟན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒྲོ་བ་དཔོན་འཕགས་པས་རང་བཞིན་ཞལ་
 གྱིས་བཞེས་པར་བསྟན་པ་འདིས། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོན་པའི་མདོ། །ཀུལ་
 བས་རི་སྟོད་གསུངས་པ་ཀུན། །དེ་དག་ཀུན་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལྟོག །ཁམས་འདི་ཉམས་པར་བྱེད་མ་
 ཡིན།^{༤༡༡} །ཞེས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་མདོ་ལྟེན་བདེན་འཛིན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་དམིགས་གཏད་འཛིག་
 པ་ཡིན་གྱི། དེའི་དམིགས་གཏད་པ་ཀུན་པའི་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་ཉམས་པ་སྟེ་མེད་
 པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་མིག་སོགས་རྣམས་མིག་སོགས་
 གྱིས་སྟོང་པར་གསུངས་པས་ནི། མིག་སོགས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གསལ་
 རབ་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། མིག་ནང་གི་བྱེད་པའི་བདག་དང་བྲལ་པའི་སྟོང་པའོ་ཞེས་ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་
 འདོད་པ་དང་། མེམས་ཅམ་པས་མིག་གཟུང་འཛིན་རྒྱུ་ཐ་དད་པ་ཅམ་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་མིག་སོགས་
 རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་མི་སྟོང་པའི་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་འདོད་པ་ལྟར་
 བློ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་(སྟོང་ཉིད་ལྷག་མ་གསུམ་བཤད་པ་)ནི།

གང་བྱིར་དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ། ཡིན་བྱིར་གཞུགས་ནི་གཞུགས་གྱིས་སྟོང་། །སྒྲུ་དང་དྲི་རོ་རེག་བྱ་དང་། །ཆོས་རྣམས་ཉིད་
 གུང་དེ་བཞིན་ནོ།།[༡༣༩] གཞུགས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད། །བྱི་རོལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་འདོད། །གཉིས་ཆར་
 རང་བཞིན་མེད་ཉིད་ནི། །བྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།[༡༤༠] །ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད། །མཁས་པས་སྟོང་
 པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན། །སྟོང་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་གྱི། །ངོ་བོས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཡིན།།[༡༤༡] །སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་
 གང་། །སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ཏུ་འདོད་དེ། །སྟོང་ཉིད་དངོས་པོའི་སྟོ་ཅན་གྱི། །འཛིན་པ་བསྒྲེག་བྱིར་གསུངས་པ་ཡིན།།[༡༤༢]

རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དུག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི། བྱི་རོལ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །ཁྱིའི་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་དེའི་རང་བཞིན་ནི་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྒྲ་དང་བྱི་དང་རོ་དང་རེག་བྱ་དང་ཚོས་རྣམས་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་དང་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་མདོར་བཅུ་རྟུ་གནས་པ་མིན་པ་དང་། འཛིག་པ་མིན་པའི་བྱིར་^{༤༥༩} ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྒྲར་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་དབང་རྟེན་ཁོག་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་ཤིང་། དབང་བོས་མ་བསྐྱས་པས་ན་བྱི་ནང་གཉིས་ཆར་ཡིན་ལ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི། བྱི་ནང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལྷག་མ་སྒྲར་བཞིན་ལོ། །

བྱི་ནང་གི་ཚོས་རྣམས་སྒྲར་བཤད་པ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་ནི། དེ་ཁོ་ན་ལ་ལམས་པས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན་དོ། །བྱི་ནང་གི་ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ལམ་བཤེན་པས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་ལྟར་ན་སྟོང་གཞི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་དམ་ཚོས་ཉིད་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ཅན་གྱི་བདེན་པར་འཛིན་པ་བརྒྱུག་པར་བྱ་བའི་བྱིར་རྒྱལ་བའི་ཡུལ་ལས་གསུངས་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཡང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། གྲུ་རྟོག་ཐམས་ཅད་པས་ལ་བའི་བྱིར་། སྟོང་ཉིད་བདུད་ཅི་སྟོན་མཛད་ན། །གང་ཞིག་དེ་ལ་ཞེན་གྱུར་པ། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་སྟངས།^{༤༦༠} ། ཅེས་གསལ་པར་གསུངས་སོ། །འདི་དག་གིས་ནི་ཁ་ཅིག་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པ་བདེན་དངོས་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་ལ་བྱས་ནས་དེ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟངས་པ་དང་། གཞན་དག་དགག་བྱ་བཅད་ཅམ་མིན་པའི་སྟོ་སེར་ལྟར་གྲུབ་པ་རང་དབང་བཙོས་ཉིད་དུ་བྱས་ནས་དེ་བདེན་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྒྱལ་བས་ཤིན་ཏུ་སྟངས་པར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་(ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྒྲིགས་པ་བཞི་བཤད་པ་)མི།

མེམས་ཕྱོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ནི། །མ་ལུས་ཁྱབ་བྱེད་ཉིད་ཕྱིར་དང་། །ཆད་མེད་དཔེ་ཡིས་མུ་མཐའ་ནི། །མེད་ཕྱིར་
ཕྱོགས་རྣམས་ཆེན་པོ་ཉིད་།།༡༥༥། །འདི་དག་བཅུ་ཆར་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱིས། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གང་ཡིན་དེ། །ཆེན་པོ་
སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་དེ། །ཆེན་པོར་འཛིན་པ་བསྐྱོག་ཕྱིར་གསུངས།།༡༥༦། །དེ་ནི་དགོས་པ་མཆོག་ཡིན་པས། །དོན་
དམ་མུ་ངན་འདས་པ་ཡིན། །དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་དོན་དམ་སྟོང་ཉིད་དེ།།༡༥༧། །ཐུང་འདས་
དངོས་པོའི་སྒྲོ་ཅན་གྱི། །འཛིན་པ་བསྐྱོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །དོན་དམ་མཁུན་པས་དོན་དམ་པ། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བཅུན་
པར་མཛད།།༡༥༨། །རྒྱུན་ལས་བྱུང་ཕྱིར་ཁམས་གསུམ་པོ། །འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ངེས་པར་བསྟན། །དེ་ནི་དེ་ཡིས་
སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་འདུས་བྱས་སྟོང་ཉིད་གསུངས།།༡༥༩། །གང་ལ་སྒྲེག་ནས་མི་རྟག་ཉིད། །དེ་དག་མེད་པ་འདུས་
མ་བྱས། །དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་ཉིད།།༡༦༠།

ཤར་ལ་སྒྲིགས་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་སྟོང་པ་བཅུད་གཉིས་མེད་པས། མེམས་ཕྱོད་
དང་སྟོང་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ནི་མ་ལུས་པ་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱམས་སྒྲིགས་
ཆད་མེད་བཞི་སྟོམ་པ་ན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་མེམས་ཕྱོད་ཀྱན་ལ་སྟོམ་པས། དམིགས་པའི་སྟོམ་ནས་
ཆད་མེད་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆད་མེད་པའི་དཔེ་ཡིས་རྟེ་ཆད་མེད་པ་བཞིན་དུ། དེ་ལྟར་སྟོམ་
པ་ལ་ཡང་མུ་མཐའ་ནི་མེད་པ་སྟེ་ཆད་མེད་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་བཅུ་ནི་ཆེན་པོ་ཉིད་དོ། །ཤར་
ལ་སྒྲིགས་པ་འདི་དག་བཅུ་ཆར་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གང་ཡིན་པ་
དེ་ནི་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་རྟེ། ཕྱོགས་རྣམས་ཆེན་པོར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་བསྐྱོག་
པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་རྟེ། ཕྱོགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི་ལུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པས་ཕྱོགས་རྣམས་
རྟག་པའི་རྣམ་ཉིད་ཏུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དོན་དམ་ཞེས་པའི་དོན་གྱི་སྒྲ་ནི་འདི་ལ་དོན་ཡོད་དེ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་དགོས་པ་ལ་བྱེད་པ་དང་། དོན་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གེས་བྱ་བུ་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་ལས། འདིར་
ནི་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་རྟེ། ཐུང་འདས་དེ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དགོས་པ་མཆོག་
ཡིན་པས་སོ། །ཆོས་སྒྲ་དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དོན་
དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆོས་སྒྲ་དེ་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་
སྒྲོ་ཅན་གྱི་བདེན་པར་འཛིན་པ་བསྐྱོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དོན་དམ་མཁུན་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དམ་

པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྟན་པར་མཛད་དོ།^{༡༤} །རྒྱ་རྒྱུ་ལས་བྱུང་པ་སྟེ་རྒྱུས་པའི་ཕྱིར་ཁམས་གསུམ་པོ་
ནི་འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ངེས་པར་བསྟན་དོ། །ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་པས་སྟོང་
པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །ཚིས་གང་ལ་སྟེ་བ་དང་མི་རྟག་པ་
སྟེ་འགག་པ་འཕུ་འཛིག་པ་དང་། གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་དང་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་
བྱས་སོ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་
ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་(མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྟོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་)ནི།

དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་།།^{༡༤} གང་ལ་མཐའ་ནི་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ནི་མཐའ་
ལས་འདས་པར་བཞོད། །དེ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད། །མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་ཉིད་བསྟན།།^{༡༤} ཐོག་མ་དང་པོ་མ་
མ་མཐའ། །དེ་དག་མེད་པས་འཁོར་བ་ནི། །ཐོག་མ་ཐ་མ་མེད་པར་བཞོད། །འགྲོ་འོང་བྲལ་བྱིར་སྤྲོ་ལས་
ལྟའི།།^{༡༤} མིན་འདི་དེ་ཡིས་དབེན་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ། །མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས། །བསྟན་
བཅོས་ལས་ནི་ངེས་པར་བསྟན།།^{༡༤} །དོར་བ་ཅེས་བྱ་འཁོར་བ་དང་། །འཁོར་བ་ལ་ནི་ངེས་པར་བཞོད། །དོར་མེད་
གཏོང་བ་མེད་པ་སྟེ། །འགའ་ཡང་དོར་མེད་གང་ཡིན་པའོ།།^{༡༤} །དོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་གྱིས། །དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་
གང་ཡིན། །དེ་དེའི་ཕྱིར་ན་དོར་མེད་པ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་བཞོད།།^{༡༤} །འདུས་བྱས་ལ་སྟོགས་པོ་པོ་ཉིད། །
གང་ཕྱིར་སྟོབ་མ་རང་སངས་རྒྱལ། །རྒྱལ་སྟེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་གྱིས། །མ་མཛད་དེའི་ཕྱིར་འདུས་
བྱས་ལ།།^{༡༤} སྟོགས་པ་རྣམས་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། །རང་བཞིན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་སྟོང་ཉིད་གང་།
དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་།།^{༡༤}

མཐའ་ནི་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་གང་དུ་བརྒྱུད་ན་ལོག་པའི་གཡང་དུ་ལྷུང་པ་ཡིན་གྱི། འདུས་མ་
བྱས་རྟག་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ལས་དབང་གི་སྟེ་འཆི་བརྒྱད་པ་ཆད་པར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་
པས། གང་དུ་བརྒྱུད་ན་མི་མཐུན་སྟོགས་གྱི་གཡང་དུ་ལྷུང་བའི་རྟག་ཆད་དང་། རྟག་ཆད་ཅམ་གྱི་བྱུང་
པར་བྱེད་པར་བྱའོ། །གཞི་གང་ལ་མཐར་འཛིན་དུ་ལྷུང་བའི་རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ནི།
འདིར་མཐའ་ལས་འདས་པར་བཞོད་དོ། །མཐའ་བྲལ་དེ་ནི་མཐའ་བྲལ་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་དོ། །འདི་ནི་དྲིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་

ལས། ཡོད་མེད་དང་གཙང་མི་གཙང་གི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་ནས། དབུས་ལ་འང་གནས་པར་མི་བྱེད་
 ཏོ།^{༤༤༥} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཐའ་སྤངས་པའི་དབུས་བདེན་ནམ་སྟམ་པའི་བདེན་འཛིན་བསྒྲིག་
 པའི་བྱིར་དུ་གསུངས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སེམས་ཙམ་པས་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་དྲག་ཆད་སོགས་ཀྱི་མཐའ་
 དང་བལ་བའི་དབུས་སེམས་བདེན་གྱུ་བ་ཏུ་འདོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ཡན་ཆད་དུ་མ་བྱུང་ལ་འདི་ནས་
 བྱུང་ཞེས་པའི་ཐོག་མ་སྟེ་དང་པོ་དང་། འདི་བྱིན་ཆད་དུ་མི་འབྱུང་ཞེས་པའི་ཐ་མའི་མཐའ་དེ་དག་མེད་
 པས་འཁོར་བ་ནི་ཐོག་མ་དང་། ཐ་མ་མེད་པར་བརྟེན་དོ། །འགྲོ་ལོང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བལ་
 པའི་བྱིར་མི་ལམ་ལྟ་བུའི་སྤྱིད་པ་འདི། སྤྱིད་པ་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་དཔེན་པ་གཉིད་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ནི། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་
 ལས་ནི་ངེས་པར་བསྟན་དོ།^{༤༤༦}

དོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཐོར་བ་དང་འཁོར་བ་ལ་ནི་ངེས་པར་བརྟེན་ལ། དོར་བ་དེ་མེད་པ་
 ནི་ཐར་ལ་གཏོང་བ་མེད་པ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་འགའ་དང་དུས་འགར་ཡང་དོར་དུ་མེད་པ་སྟེ་དོར་དུ་མི་
 རུང་བ་ཐེག་ཆེན་གང་ཡིན་པའོ། །དོར་བ་མེད་པ་ནི་དོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
 པས་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་བ་དེ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་བརྟེན་
 དེ། སྟོང་ཉིད་དེ་དོར་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར་ནའོ། །འདུས་བྱས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
 ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་ཉིད་ནི། རང་བཞིན་ཉིད་དུ་བསྟན་ཅིང་བརྟེན་པ་སྟེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་བྱིར་ན་
 འདུས་བྱས་ལ། སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་ཉིད་ནི། སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་།
 རྒྱལ་ལྷས་བྱང་སེམས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་མཛད་ཅིང་། དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་
 ཡིན་ལ། གདོད་མ་ནས་དེ་དག་གི་གཤིས་སུ་གནས་པ་དེའི་བྱིར་རོ། །རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་
 བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་དོ། །འོན་ཏེན་འདི་སྟོང་བ་
 ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་འོན་ཀྱང་སྐབས་སུ་མར་
 བྱི་བྱིན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་གྱིས་གྲུབ་པས་བདེན་
 པར་གྲུབ་བམ་སྟམ་པ་བསལ་བའི་བྱིར་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་སྐུས་ཀྱང་མ་བྱས་པར་གཤིས་སུ་གྲུབ་པའི་
 རང་བཞིན་ཡིན་ན། བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྟམ་པ་བསལ་བའི་བྱིར་གསུངས་པས་མི་སྒྲོས་སོ། །དོགས་
 པའི་རྒྱ་མཚན་འདི་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡོད་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོ་གཞུགས་པ་མི་འགལ་བ་

འདི་ཤེས་ན། རོན་དམ་བདེན་པ་སློ་གང་གིས་ཀྱང་མི་རྟོགས་པར་འཛིན་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་
ལྟོག་པར་འགྱུར་རོ།

བཞི་པ་(ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་
ཉིད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་
པ་ཉིད་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི།

ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་རེ་རྒྱུ་དང་། །དེ་ལས་རྩུང་བའི་ཆོར་རྒྱུ་དང་། །གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ཅན་མིན་དེ་བཞིན། །
འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཆོས་རྣམས་།། ༡༠༠ །ཆོས་དེ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །དེ་དག་གིས་དབེན་སྟོང་ཉིད་གང་།

ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་མིག་སོགས་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་རྒྱ་ག་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་
སོགས་བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་རྒྱ་ག་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་
རྒྱ་ག་སྟེ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་། མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་བར་རེག་
པ་རྒྱུ་དང་། རེག་པ་དེ་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོར་པ་རྒྱུ་དང་། གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མིན་
པ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། །ཆོས་དེ་དག་ཐམས་
ཅད་ནི་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་དབེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི། ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།

གཉིས་པ་(རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད།
དོན་བསྟུ་བལོ། །དང་པོ་ནི།

གཟུགས་རྩུང་ལ་སོགས་དངོས་མེད་གང་། །དེ་ནི་རང་མཚན་སྟོང་པ་ཉིད་།། ༡༠༡ །

གཟུགས་རྩུང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སྤུ་རུང་པ་དང་ལ་སོགས་པས་བསྟུས་པ་རྣམ་མཁྱེན་
གྱི་བར་གྱི་ཀྱན་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དངོས་པོ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།

གཉིས་པ་(རྒྱལ་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། གཞིའི་ཚེས་དང་། ལམ་གྱི་ཚེས་དང་། འབྲས་ལུའི་
ཚེས་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི།

གཟུགས་ནི་གཟུགས་རུང་མཚན་ཉིད་ཅན། །ཚོར་བ་ཕྱོད་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། །འདུ་གཤམ་མཚན་མར་འཛིན་པ་སྟེ། །
འདུ་བྱེད་མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་པའོ།། ༡༠༩ ། ཡུལ་ལ་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ། །རྣམ་གཤམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །ལུང་
པོ་སྟུག་བསྐྱེད་པར་མཚན་ཉིད། །ཁམས་གྱི་བདག་ཉིད་སྐྱེལ་གདུག་འདོད།། ༡༠༩ ། སྟེ་མཆེད་རྣམས་ནི་སངས་
རྒྱལ་གྱིས། །སྟེ་བའི་སྒོར་གྱུར་ཉིད་དུ་གསུངས། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་འདུ་འཕྲོད་མཚན་
ཉིད་དོ།། ༡༠༩ །

ཡང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཡིན་ཞེན། གཟུགས་ནི་གཟུགས་
སུ་རུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། དེ་ཡང་མདོ་ལས། དག་སྟོང་དག་གཟུགས་སུ་ཡོད་ཅིང་གཟུགས་སུ་
རུང་བ་དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཉི་བར་ལེན་པའི་ལུང་པོ་ཞེས་བྱའོ།^{༡༠༩} །ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་གི་མཚན་
ཉིད་འདི་རྣམས་དོན་ལྟོག་ཡིན་པའི་རེས་པ་མེད་པར་རང་རང་གི་རང་བཞིན་མཚོན་པའི་གཙོ་བོ་སྟོས་
པའོ། །ཚོར་བ་ནི་བདེ་སྟུག་བཏང་སྟོམས་གྱི་ཕྱོད་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། །འདུ་གཤམ་ནི་ཕྱིའི་མཚན་
མ་སྟོ་མེར་སོགས་དང་། རང་གི་མཚན་མ་བདེ་སྟུག་སོགས་གྱི་བྱེད་པར་འཛིན་པ་སྟེ། མཚན་མ་ནི་ཡུལ་
གྱི་སྐྱེ་རིས་སོ། །འདུ་བྱེད་ནི་འདུས་བྱས་མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་སྟེ་ལུང་པོ་གཞན་བཞེད་ལས་གཞན་པའོ། །
གཟུགས་སྐྱེལ་སོགས་པའི་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི། རྣམ་གཤམ་གྱི་རང་གི་མཚན་
ཉིད་དོ། །ལུང་པོའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟུག་བསྐྱེད་དང་ཁམས་རྣམས་གྱི་བདག་ཉིད་དེ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ནི། སྐྱེལ་གདུག་པས་གཞན་ལ་བསྐྱེད་ཅན་གཞོད་པ་སྟེད་པ་དང་འདྲ་བ་སེམས་ཅན་རྣམས་
འཁོར་བར་འཛིན་པའོ། །སྟེ་མཆེད་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱལ་གྱིས་སྟུག་བསྐྱེད་འབྱུང་ཞིང་། སྟེ་བའི་སྒོར་
གྱུར་བ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་གསུམ་ནི་འཁོར་བའི་ལུང་ཁམས་དང་སྟེ་མཆེད་ལ་དགོངས་པའོ། །
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་རྒྱ་རྒྱེན་གྱི་འདུ་འཕྲོད་གྱིས་རབ་
ཏུ་བྱེད་པའོ།

གཉིས་པ་(ལམ་གྱི་ཚེས་)ནི།

གཏོང་བ་སྒྱིན་པའི་པ་རོལ་བྱིན། །ཚུལ་ཁྲིམས་གདུང་མེད་མཚན་ཉིད་བཟོད། །ཁྲོ་མེད་མཚན་ཉིད་བཟོན་འགྲུས་ཀྱི། །
 ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད་ཉིད་དོ།། ༡༠༥། བསམ་གཏན་སྤྱད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །ཤེས་རབ་ཆགས་མེད་མཚན་ཉིད་དོ།
 །པ་རོལ་བྱིན་པ་དུག་རྒྱམས་ཀྱི། །མཚན་ཉིད་འདི་དག་ཡིན་པར་བརྟུན།། ༡༠༦། བསམ་གཏན་རྒྱམས་དང་ཚད་མེད་
 དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་གང་གཟུགས་མེད་པ། །དེ་དག་ཡང་དག་མཆོན་པ་ཡིས། །མི་འབྲུགས་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་
 གསུངས།། ༡༠༧། བྱང་རྩལ་ཕྱོགས་ཚོས་སྤྱུ་རྩལ་དུན། །དེས་པར་འབྱུང་བྱེད་རང་མཚན་ཉིད། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་ནི། །དམིགས་པ་མེད་པས་རྒྱུ་དབེན་ཉིད།། ༡༠༨། མཚན་མ་མེད་པས་ཞི་ཉིད་དེ། །གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་སྤྱག་
 བསྐལ་དང་། །གདི་སྤྱག་མེད་རྒྱུ་ཐར་རྒྱམས་ཀྱི། །མཚན་ཉིད་རྒྱུ་པར་གྲོལ་བྱེད་པའོ།། ༡༠༩།

སྒྱིན་པའི་པ་རོལ་བྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། །ལུས་དང་ཡོངས་སྟོང་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་
 གཏོང་བའི་སེམས་པའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གདུང་བ་ལས་དེ་མེད་པའི་
 བསམ་པ་ཐོབ་པའོ། །བཟོད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཁྲོ་མེད་པ་སྟེ་དེ་ལ་སེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་འཇུགས་རྒྱས་
 པའོ། །བཟོན་འགྲུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། །ཁ་ན་མ་ཐོ་པ་མེད་པའི་དགེ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལ་སྟོང་བ་
 ཉིད་དོ། །བསམ་གཏན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། །དགེ་བའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྤྱད་པའི་བྱིར་དུ་དགེ་བའི་
 དམིགས་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་གཏུ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི།
 །ཆགས་པ་མེད་པ་སྟེ། བྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བགྱོད་པའི་བྱིར་དུ། །ཚོས་འགའ་ལ་ཡང་ཆགས་པ་སྟེ་
 བདེན་ཞེན་མེད་པ་སྟེ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་པ་རོལ་བྱིན་པ་དུག་པོ་རྒྱམས་ཀྱི་
 མཚན་ཉིད་ནི། །སྤྱར་བཤད་པ་འདི་དག་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བརྟུན་དོ།།

བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་རྒྱམས་དང་། བྱམས་པ་ཚད་མེད་ལ་
 སོགས་པ་ཚད་མེད་བཞི་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱུ་མ་གཉིས་ལས་གཞན་གང་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ལ་
 སོགས་པ་གཟུགས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་པོ་དེ་དག །ཡང་དག་མཆོན་པ་ཡི་སངས་རྒྱས་
 ཀྱིས་མི་འབྲུག་པ་ཁྲོ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་གསུངས་ཏེ།^{༡༠༥} དེ་རྒྱམས་ནི་ཁྲོ་པ་སྤངས་པས་
 འཐོབ་པའི་བྱིར་རོ། །བྱང་རྩལ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སྤྱུ་རྩལ་དུན་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། གང་དུ་
 དེས་པར་འབྱུང་བ་ཐར་པར་དེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་པའོ། །རྒྱུ་པར་ཐར་པའི་སྟོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་

མཚན་ཉིད་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏན་གྱི་ཉོན་པའི་བྱི་མས་མ་སྐྱུགས་པའི་བྱི་རྒྱུ་པར་དབེན་
 པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་མཚན་མ་མེད་པའི་མཚན་མ་མ་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་
 ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་གསུམ་པ་སྒྲོན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། འདུ་བྱེད་
 སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་རྣམས་ལ་སྐྱུག་བསྐྱེད་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དང་། དེ་ལོན་
 ཉིད་ཉོན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་ལ་ལྟ་བ་ན། སྤྱི་བའི་ལུན་ཚོགས་ལ་མི་སྒྲོན་
 ཞིང་། འཛིན་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་ལ་ཡང་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོན་པ་མེད་པའི་
 བྱི་རྒྱུ་ན། སྐྱུག་བསྐྱེད་དང་གཉི་སྐྱུག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱུད་པོ་རྣམས་
 ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། སྒྲོ་མས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ལས་རྣམ་པར་གོ་ལ་བར་བྱེད་པའོ། །རྣམ་པར་ཐར་པ་
 བརྒྱུད་པོ་ནང་ལ་གཞུགས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་མ་བཤིག་པར་བྱེ་རོལ་གྱི་གཞུགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། ནང་
 ལ་འདུ་ཤེས་དེ་བཤིག་ནས་བྱེ་རོལ་གྱི་གཞུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར་གཉིས་ནི། སྐྱུལ་པ་ལ་གཤེས་
 བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོའོ། །འགྲེལ་པའི་དཔེ་མང་པོ་ལ་གཉིས་པ་ལ་ནང་གཞུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་
 ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་མ་དག་པའོ། །སྐྱུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནི་
 གསུམ་པ་སྐྱེ། གཞུགས་སྐྱུག་པ་སྐྱུལ་པ་ལ་དགའ་བ་དང་། མི་སྐྱུག་པ་སྐྱུལ་པ་ལ་མི་དགའ་བའི་ཀུན་
 རས་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོའོ། །མཐོང་ཚེས་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་ལ་གཉིས་ལས་ཐར་པ་དང་
 མཐུན་པར་གནས་པའི་ལམ་ལ། གཞུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་མས་འཇུག་བཞིའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་། ཞི་བར་
 གནས་པའི་ལམ་ལ་འདུ་ཤེས་དང་ཚེར་བ་འགོག་པ་འགོག་པའི་སྒྲོ་མས་འཇུག་གི་རྣམ་ཐར་གཅིག་གོ།

གསུམ་པ་(འབྲས་བུའི་ཚོས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་)ནི།

སྒྲོ་བས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་ནི། །གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རང་བཞིན་གསུངས། །སྒྲོ་བའི་མི་འཛིགས་པ་
 རྣམས་ནི། །ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན།། ༡༡༠ ། སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་རྣམས་ནི། །སྒྲོ་བས་སོགས་ཚད་མེད་མཚན་
 ཉིད་ཅན། །འགོ་ལ་ཡན་པ་ཉིར་སྒྲུབ་པ། །བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ།། ༡༡༡ ། སྐྱུག་བསྐྱེད་ཅན་རྣམས་ཡོངས་
 སྒྲོབ་པ། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་དགའ་བ་ནི། །རབ་དགའི་མཚན་ཉིད་བཏང་སྒྲོ་མས་ནི། །མ་འདྲེས་མཚན་ཉིད་ཅན་
 ཞེས་བྱ།། ༡༡༢ ། སངས་རྒྱུས་ཚོས་ནི་མ་འདྲེས་པ། །བཙུ་དང་བརྒྱུད་དུ་གང་འདོད་དག །གང་བྱིར་སྐྱེན་དེས་མི་
 འཕྲོགས་པ། །དེ་བྱིར་མི་འཕྲོགས་རང་མཚན་ཉིད།། ༡༡༣ ། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཡོ་ཤེས་ནི། །མངོན་སུམ་མཚན་ཉིད་

ཅན་དུ་འདོད། །གཞན་ནི་ཉི་མོ་བ་ཉིད་ཀྱིས། །མདོན་སྤུལ་ཞེས་བྱ་ར་མི་འདོད་དོ།། ༡༧༥

འཆད་འགྱུར་གྱི་སྒྲོབས་བཅུ་པོ་རྣམས་ནི། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གཏན་ལ་འབབས་པའི་རང་
བཞིན་ནམ་མཁན་ཉིད་ཅན་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཡུལ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་གཏན་ལ་འབབས་པ་ཉིད་ཀྱིས།
ཡུལ་ལ་འརྱག་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲོབས་ཞེས་བྱའོ། །ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྫོགས་པར་ཏེ་མ་ལུས་པར་སངས་རྒྱས་པ་སྟེ་ཐུགས་སུ་
རྟུན་དོ། །ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་། ར་ཟག་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཟད་དོ་ཞེས་པ་དང་།
ངས་ཆགས་སོགས་ཐར་པའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། ས་ལམ་འདི་ལ་ནན་ཏན་
དུ་བྱས་ན་སྟག་བསྐྱལ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་བཞི་ལ་དེ་ལྟར་མིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཆོས་
མཐུན་གྱི་ཀྟོལ་བ་འགའ་ཡང་མ་མཐོང་པའི་སྒྲོབ་པའི་མི་འཇིགས་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ནི། ཤིན་ཏུ་བརྟན་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་མཁན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཀྟོལ་བ་སྤུས་ཀྱང་གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཆོས་དང་དོན་དང་ངེས་པའི་ཆིག་དང་སྒྲོབས་པ་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་རྣམས་ནི།
སྒྲོབས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ཆད་པ་སྟེ་གཏུགས་པ་མེད་པའི་མཁན་ཉིད་ཅན་ནོ། །འགོ་བ་རྣམས་ལ་
ཕན་པ་དང་བདེ་བ་ཉི་བར་སྒྲུབ་པ་ནི། བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་མཁན་ཉིད་དང་། སྟག་བསྐྱལ་
ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྒྲོབ་པ་ནི། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཁན་ཉིད་དོ། །དགའ་བ་ཆེན་པོ་
ནི་རབ་ཏུ་སྟེ་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་མཁན་ཉིད་ཅན་ནོ། །བཏང་སྒྲོམས་ཆེན་པོ་ནི། འགའ་ཞིག་ལ་རྗེས་
སུ་ཆགས་པ་དང་། གཞན་དག་ལ་ཁོང་ཁྱོད་བལ་སོགས་པ་དང་མ་འདྲེས་པ་སྟེ་དེ་དག་དང་བྲལ་བའི་
མཁན་ཉིད་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནི། མ་འདྲེས་པ་བརྟུན་དང་བརྟུན་དུ་གང་འདོད་
པ་དེ་དག་གཞན་གྱིས་མི་འཕྲོགས་པའི་རང་གི་མཁན་ཉིད་ཅན་ཏེ། རྒྱ་མཁོན་གང་གི་ཕྱིར་ན་སྟོན་པ་ལ་
མ་འདྲེས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འབྲུལ་པ་སོགས་མི་མངའ་བས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གྲགས་མེད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་མི་འཕྲོགས་པ་སྟེ། ཐུབ་པར་མི་རུས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །མ་འདྲེས་པ་བཙོ་བརྟུན་ནི་དུག་ཚན་གསུམ་
སྟེ། རྒྱལ་འབྲུལ་པ་དང་། གསུང་ལ་ཅུ་ཅོད་དང་། ཐུགས་ལ་བསྟེལ་བ་དང་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་
དང་། འཁོར་འདས་ཐད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་སོ་སོར་མ་བརྟགས་པའི་བཏང་སྒྲོམས་མི་
མངའ་བ་དུག་ནི་དང་པོའོ། །འདུན་པ་དང་བཙོན་འགྲུས་དང་བྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་
རབ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ་ནི་གཉིས་པའོ། །ལུས་ཀྱི་ལས་དང་དག་གི་ལས་དང་།

ཡིད་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་དུ་འགོ་ཞིང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་། འདས་མ་
འོངས་ད་ལྟར་གྱི་དུས་ལ་མ་ཆགས་པ་དང་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་འཇུག་པ་ནི་གསུམ་
པའོ། །མ་འདྲེས་པའི་ངེས་ཚིག་ནི་ཆོས་དེ་རྣམས་སངས་རྒྱལ་ཁོ་ནའི་རྟེན་ལ་ཡོད་ཀྱི། རྟེན་གཞན་ལ་
མེད་པས་རྟེན་མ་འདྲེས་པའོ། །འདི་དག་གི་བཤད་པ་ནི་འགྲེལ་པར་གསུངས་ཀྱི་དབང་ལྷན་རྒྱལ་པོས་
ཞུས་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།^{༤༩}

རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཡུལ་གྱི་ཆོ་བ་ཙམ་
ལ་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱ་བར་མི་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་
གསུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ནི། དེ་རྣམས་མཚན་བྱེད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཙམ་
ཡིན་པས། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་ཁྱད་པར་གྱིན་ཏུ་ཆེད།

གསུམ་པ་(དོན་བསྟུ་བ་)ནི།

གང་ཞིག་འདུས་བྱས་མཚན་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་། །དེ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད། །དེ་ནི་རང་
མཚན་སྟོང་པ་ཉིད།།[༡༡༥]

གང་ཞིག་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
རང་མཚན་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམས། དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་
ཉིད་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།

གསུམ་པ་(མི་དམིགས་པ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པ་)ནི།

ད་ལྟ་བུ་འདི་མི་གནས་གིང་། འདས་དང་མ་འོངས་ཡོད་མ་ཡིན། །གང་དུ་དེ་དག་མི་དམིགས་པ། །དེ་ལ་མི་དམིགས་
པ་ཞེས་བརྗོད་།།[༡༡༦] མི་དམིགས་པ་དེ་རང་ངོ་བོ། །དེ་ཡིས་དབེན་པ་ཉིད་གང་དེ། །ཐེར་ཟུག་གནས་མིན་འཇིག་
མིན་པས། །མི་དམིགས་ཞེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་དོ།།[༡༡༧] རྟེན་ལས་བྱུང་བྱིར་དངོས་རྣམས་ལ། འདུས་པ་པ་ཡི་ངོ་བོ་
མེད། འདུས་པ་པ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱིས། །སྟོང་ཉིད་དངོས་མེད་སྟོང་ཉིད་དོ།།[༡༡༨]

ད་ལྟར་བྱུང་བ་འདི་རང་གྲུབ་པའི་དུས་ལན་ཆད་དུ་མི་གནས་ཤིང་། བྱུང་ཟིན་འདས་པ་ནི་
བྱུང་བ་དེ་ཞིག་པ་ཡིན་པ་དང་། འབྱུང་འབྱུང་མ་འོངས་པ་ནི་འབྱུང་འབྱུང་དེ་ད་ལྟར་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་དེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བྱུང་ཟིན་དང་འབྱུང་འབྱུང་དང་ད་ལྟར་བ་དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
ཞིག་པ་དག་མ་སྐྱེས་པའི་དུས་གཉིས་དང་། རང་གྲུབ་པའི་འོག་གང་དུ་མི་དམིགས་པ་དེ་ལ་ནི་མི་
དམིགས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །མི་དམིགས་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཡིས་དབེན་པ་ཉིད་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི། ཐེར་རྒྱལ་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་དང་། འཇིག་པ་མེན་པས་ན་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །རྒྱ་དང་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་འདུས་པ་པ་སྟེ་རྒྱ་རྒྱུ་འདུས་
པ་ལས་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས། དེ་རྣམས་ལ་དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ།
འདུས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །

དེ་ལྟར་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བཤད་པ་ནི་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་ནི་
མིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཐེར་རྒྱལ་ཏུ་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་མེད་པའི་རིགས་པས་བསྐྱབས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གང་ཟག་གཅིག་ལ་སྤྱིར་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡང་མིན་ཏེ། གཞི་མིག་སོགས་ནང་གི་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་སྟོང་དུ་བདེན་མེད་ཆད་མས་གྲུབ་ན་གཞི་གཞན་ལ་སྟོ་ཁ་ཕྱོགས་པའི་ཆོ། གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་
བྱེད་བཀོད་པ་ལ་མི་སྒྲོམ་པར་རང་གིས་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེ་ཆོས་ཆོད་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། གཞི་སོ་སོ་ལ་བདེན་ཞེན་ཤས་ཆེ་བའི་གང་ཟག་
སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཀ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྟོང་ཉིད་བཞིར་སྟེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(སྟོང་ཉིད་བཞིར་སྟེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ནི།

དངོས་པོའི་རྒྱས་ནི་མདོར་བསྟུས་ན། །ལྷང་པོ་ལྟ་རྣམས་བརྗོད་པ་ཡིན། །དེ་རྣམས་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་དངོས་
སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །༡༧། མདོར་བསྟུས་ན་ནི་དངོས་མེད་པ། །འདུས་མ་བྱས་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྗོད། །དེ་ཉིད་
དངོས་མེད་དེས་སྟོང་ཉིད། །དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་དོ། །༡༨། རང་བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ནི། །རང་བཞིན་ཞེས་བྱའི་
སྟོང་ཉིད་དེ། །འདི་ལྟར་རང་བཞིན་མ་བྱས་པས། །རང་བཞིན་ཞེས་ནི་བྱ་བར་བསྟུང་། །༡༩། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་

དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅིས་བྱ་བ་ཡི་དངོས་པོའི་རྒྱལ་མི་ཡུང་པོ་ལྷ་རྣམས་པ་རྫོང་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 ཡང་སོ་སོར་མ་སྟེ་བར་མདོར་བསྡུས་ནས་སྦྱིར་བརྫོང་དོ། །ཡུང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་རྣམས་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱི་
 བྱུང་བས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མདོར་བཤད་དོ།^(༡༠) སོ་སོར་མ་སྟེ་
 བར་མདོར་བསྡུས་ན་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ནས་མ་ཁང་ལ་སོགས་པ་དང་མུང་འདས་
 རྣམས་ལ་བརྫོང་དོ། །འདུས་མ་བྱས་དེ་ཉིད་དངོས་པོར་མེད་པ་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་པ་
 ཉིད་ནི། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱའོ། །རང་བཞིན་ནི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་བྱ་སྟེ།
 འདི་ལྟར་རང་བཞིན་དེ་ནི་ཉན་མོས་པ་སོགས་པས་མ་བྱས་པར་དངོས་པོའི་གཤིས་ལུགས་སུ་གནས་
 པ་ཡི་ལྱིར་རོ། །རང་བཞིན་ཚོས་ཉིད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་མེད་པ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་
 ཞེས་བྱ་བར་བསྡུད་དོ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཡུང་བ་ལས་སྟེ་འཛིག་ཏེན་ཏུ་ཡུང་ཡང་རུང་། མ་ཡུང་ཡང་
 རུང་སྟེ་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟེ་རོ་བོར་རབ་ཏུ་བསྐྱགས་སོ། །
 འདིར་ནག་ཚོའི་འཕྱུར་ལས་མ་ཡུང་ཡང་ནི་རང་བཞིན་ཉིད། ཅིས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོ་བོ་སྟོང་བར་
 བསྐྱགས། །ཞེས་འཕྱུར་བ་ལྟར་བདེ་ལོ། །

གཞན་གྱི་རོ་བོ་ལྷན་དོན་ནི་མཆོག་དང་གཞན་དང་པ་རོལ་གསུམ་ལ་འཇུག་པས། །དང་
བོ་ལྷར་ན་མཆོག་རྒྱ་བྱང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །མཆོག་རྒྱ་བྱང་བའི་དོན་ནི་རྟག་རྒྱ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་མཆོག་
ཉིད་ལས་མི་འདའ་བར་ཡོད་པའོ། །གཉིས་པ་ལྷར་ན་གཞན་ནི་འཛིག་རྟེན་པ་ལས་གཞན་འཛིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ཤེ་གཤམ་ལ་དུ་བྱུང་བ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེ་གཤམ་སོ། །དངོས་པོ་སྐྱེ་རོ་བོ་ནི་ཤེ་
གཤམ་དཔལ་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །གསུམ་པ་ལྷར་ན་པ་རོལ་ན་ཡོད་པ་ནི་གཞན་གྱི་རོ་བོ་འོ། །དེ་ཡང་
འཁོར་བ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བའི་པ་རོལ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་སྟེ་མཐའ་ནི་འདིར་འཁོར་
བ་ཟད་པའི་ཕྱང་འདས་སོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་མཆོག་ཉིད་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པས་དེ་
བཞིན་ཉིད་དོ། །དེ་ཉིད་ནི་དེ་ཉིད་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བའི་མཆོག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་ནི།
གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྐྱེ་རོ་བོའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལྷར་

བཤད་ཀྱང་འདིར་བཤད་པ་མི་སྒྲོལ་བ་ནི། འདིར་དབུ་སྒྲོལ་འབྲིང་པོའི་དབང་དུ་མཛོད་པའོ། །བཤད་པ་བྱི་མ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲིང་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་ནི། ཚེས་ཉིད་དེ་དངོས་པོའི་གཤིས་ཡིན་པ་དང་། ཉག་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གནལ་བྱར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པོ་སྒྲུལ་པའི་དོགས་པ་གཙང་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་རྒྱུ་མ་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་འདྲ་པའི་སྒྲོང་པ་ཉིད་དེ་དག་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་རྒྱལ་རྒྱལ་པའི་ཡུལ་ལས་དབུ་བ་དང་སྒྲོང་རྒྱལ་དེ་དག་འདིར་བཤད་པ་དེ་སྐད་དུ་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་པ་སྟེ་བཤད་དོ། །

བཞི་པ་(སའི་ཡོན་ཏན་བཛོད་པའི་སྒྲོན་མ་འཇུག་བསྟུ་བ་)ནི།

དེ་ལྟར་སྒྲོ་གོས་ཟེར་གྱིས་སྤང་བ་གསལ་བྱས་པའི། །རང་གི་ལག་ན་གནས་པའི་སྐུ་རུ་བཞིན་དུ། སྤྱིད་གསུམ་འདི་དག་མ་ལུས་གདོད་ནས་སྟེ་མེད་པར། །རྟོགས་ཏེ་ཐ་སྟོན་བདེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགོག་པར་འགོ། །༡༩༧། ཉག་ཏུ་འགོག་པར་གདོགས་པའི་བསམ་གཏན་ཡིན་མོད་ཀྱི། །འགོ་བ་མགོན་མེད་པ་ལ་སྤྱིང་རྗེ་འང་སྟེད་པར་བྱེད། །དེ་གོང་བདེ་གཤེགས་གསུ་སྟེས་སངས་རྒྱུས་འབྲིང་བཅས་ནི། །མ་ལུས་བ་རྒྱུས་སྒྲོ་ཡིས་པམ་པར་བྱེད་པའང་ཡིན། །༡༩༨། ཀྱང་རྫོབ་དེ་ཉིད་གཤོག་ཡངས་དཀར་པོ་རྒྱས་བྱུང་བ། །རང་པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་ནི་སྟེ་པོའི་རང་བ་ཡིས། །མཉུ་དུ་བདར་ནས་དགེ་པའི་རྒྱུད་གི་ལྷགས་སྟོབས་ཀྱིས། །རྒྱལ་པའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་མཚོག་ཏུ་འགོ། །༡༩༩།

དཀྱིལ་ཤར་བྱིན་ལ་ལྷག་པར་མོས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་བཛོད་པའི་སྒྲོན་མ། ཤར་བྱིན་ཀྱི་རྒྱུ་པས་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་བཤད་པ། ལྷར་བཤད་པའི་རྒྱུ་པ་དེ་ལྟར་རྒྱུ་པར་དབྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲོ་གོས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་གཤེགས་བྱེད་པའི་ཐུན་པ་འཛོམས་པའི་སྤང་བ་གསལ་བར་བྱས་པའི་བྱང་སེམས་རང་གི་ལག་ན་གནས་པའི་སྐུ་རུ་ར་སྟོན་པའི་འབྲས་བུ་བཞིན་དུ། སྤྱིད་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་མ་ལུས་པ་གདོད་མ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་མེད་པར་མཛོད་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་ནི། ཐ་སྟོན་པ་ཀྱང་རྫོབ་བདེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ཀྱང་རྫོབ་ཏུ་འགོག་པར་འགོ་བ་སྟེ་དེ་ལ་སྟོབས་པར་འཇུག་གོ།

འགོག་པའི་རོ་བོར་མོན་ཀྱང་འགོ་བ་སྟེ་བ་པའི་བསམ་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ། བྱང་སེམས་ས་དུག་པ་བདེ་ཉག་ཏུ་འགོག་པ་འོད་གསལ་དུ་གདོགས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྷན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འགོ་བ་མགོན་མེད་པ་རྒྱུས་ལ་འདི་ཡི་སྤྱིང་རྗེ་འང་སྟེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་འཕེལ་

པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིའི་སྒྲོལ་བ་ནི་འཁོར་བར་གཏོགས་པ་དང་། །པས་མ་པ་ནི་མུ་ངན་ལས་
འདས་པར་གཏོགས་སོ། །ས་དུག་པ་བ་འདིས་ས་དུག་པ་དེའི་གོང་དུ་སྡེ་ཕྱིན་པ་དེར་གཤེགས་གསུང་
སྡེས་ཉན་ཐོས་ན་མས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་པོ་རང་རྒྱལ་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པ་ན་མས་ནི་སྒྲོ་ཡི་སྒྲོ་བས་
ཀྱིས་པམ་པར་བྱེད་པ་སྡེ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་འང་ཡིན་ནོ།།

ཀྱུ་ཚོ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་། དེ་ཁོན་ཉིད་ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གཡས་
གཡོན་གྱི་གཤོག་ག་ཡངས་པ་དཀར་པོ་རྒྱས་པར་གྱུར་བའི་རང་བའི་རྒྱལ་པོ་ས་དུག་པ་བ་དེ་ནི།
གདུལ་བྱའི་སྡེ་པོའི་རང་པ་ལུལ་དུ་བྱུང་བ་སྡེད་པ་ན་མས་ཀྱིས་མདུན་དུ་བདར་ནས། རྩོན་ལན་མང་དུ་
བསགས་པའི་དགེ་བའི་རྒྱུད་གི་ཤུགས་ཆེན་པོའི་སྒྲོ་བས་ཀྱིས། རྒྱལ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་
མཚོ་ཆེན་པོའི་པ་རོལ་མཚོག་ཏུ་འགོ་བར་འགྱུར་བས། དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲོ་བ་པར་འདོད་པ་ན་མས་ཀྱིས་
ཀྱང་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་གཤོག་པས་བགྱོད་དགོས་ཀྱི། གཤོག་པ་གཉིས་གང་ཡང་མེད་པ་དང་།
ཕྱོགས་རེ་བའི་ལམ་གཤོག་པ་གཅིག་ཆག་པ་ལྷ་བྱས་མི་ཆིམ་པར། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀ་
ཆང་བའི་ལམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བགྱོད་པར་བྱའོ།།

ད་བྱུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། །དོན་དམ་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་པ་དུག་པའི་བཤད་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པ།

༩ གསུམ་པ་འི་དུ་མོང་པ་མོགས་བཞི་བཤད་པ་ལ་བཞི། ས་བདུན་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་
དང་། ས་དགུ་པ་དང་། ས་བརྒྱུ་པ་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི།

འི་དུ་མོང་པ་འདིར་འདི་ནི་རྣམ་ཅིག་དང་། རྣམ་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འཇུག་ཞིང་།

ཐབས་ཀྱིས་ཡོལ་བྱིན་འགྲུག་འབར་བའང་འཕྱོང་།

ས་བདུན་པ་འི་དུ་མོང་པ་འདིར་ནི། ས་དྲུག་པར་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་རྣམ་ཅིག་དང་།
རྣམ་ཅིག་སྟེ་རྣམ་ཅིག་རེ་རེ་ལ་བྱང་སེམས་འདི་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་འཇུག་ཏེ། འགོག་པ་ལ་འཇུག་
པ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས། དེ་བཞིན་ནི་དེ་ལ་འགོག་པ་ཞེས་བརྗོད་
དེ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་རྣམས་སུ་དེ་བཞིན་ནི་དེ་འདིར་གཉིས་སྒྲུང་གི་སྟོམས་པ་ཐམས་ཅད་
འགོག་པར་འཇུག་པའི་བྱིར་རོ།

དེ་རྣམ་དུ་ས་བརྒྱུ་པ་ལས། གྱེ་རྒྱལ་པའི་སྐས་དག་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ས་དྲུག་པ་ཡན་
ཆད། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་སྟེ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་
པ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་ཅིག་སེམས་ཀྱི་རྣམ་ཅིག་ལ་ཡང་
འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ལྡང་སྟེ། འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཞེས་ནི་མི་བྱའོ་^(༡)ཞེས་
རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །ས་འདིར་ཐབས་མཁས་ཀྱི་པ་ཡོལ་དུ་བྱིན་པ་འགྲུག་པར་འབར་པ་སྟེ་ཆེས་
ཡོངས་སུ་དག་པར་ཡང་འཇུག་ཏེ། དག་ཚུལ་ནི་ལྷར་ས་གནས་ལ་བསྟན་པའི་རིགས་པས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཤེར་བྱིན་ནི་དེ་རྣམ་པ་བྱུང་པར་ཅན་དུ་ཞུགས་པ་ལ་ཡར་བྱིན་བྱི་མ་བཞིར་བཞག་གོ། ཆོས་རབ་
ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་གནས་རྣམས་ནི་དེ་ནི་ཤེར་བྱིན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་པ་གནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
ཐབས་མཁས་ཀྱི་པར་བྱིན་དུ་འཛོག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནི་བྱང་ས་ལས། དུག་ཚན་གཉིས་གསུངས་
པའི་དང་པོ་ནང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་པ་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཐབས་མཁས་པ་དུག་ནི། བྱང་
སེམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲིང་རྗེ་དང་ལྷན་པར་ལྷ་བ་དང་། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཡང་དག་པ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དང་། ལྷ་ན་མེད་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་འདོད་པ་དང་།

སེམས་ཅན་ལ་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བ་མི་གཏོང་བ་དང་། འདྲ་བྱེད་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་གེས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་དང་། སངས་རྒྱལ་
འདོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟོན་འགྲུས་འབར་བའོ། །ཕྱིའི་སེམས་ཅན་སྒྲིན་པར་བྱ་བ་ལས་བརྒྱམས་
པའི་ཐབས་མཁས་དུག་ནི། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱང་དུ་རྣམས་འབྲས་
བྱ་ཚད་མེད་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚོགས་རྒྱང་དུས་དགེ་རྩ་ཆེ་བ་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་
པ་དང་། བརྟན་པ་ལ་ཞེ་འགྲས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁོང་ཁྱོད་སེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། བརྟན་པ་ལ་ཡིད་བར་
མར་གནས་པ་རྣམས་དེ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཞུགས་པ་རྣམས་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་དང་། སྒྲིན་པ་རྣམས་
གྲོལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་བཅུ་གཉིས་སོ། །^{༤༢༥}

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། །དོན་དམ་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་པ་བདུན་པའི་བཤད་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱད་པ།

༡ གཉིས་པ་(ས་བརྒྱད་པ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། ས་འདིར་སྒྲོན་ལམ་ལྟག་ཅིང་འགོག་པ་
ལས་སྒོང་ཚུལ། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བརྟན་པ། དབང་བཅུ་ཐོབ་པར་བརྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི།

ཡང་ཡང་སྒྲར་དགེ་ལས་ལྟག་ཐོབ་བྱའི་བྱིར། །གང་དུ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་འགྱུར་བ། །

མི་གཞོ་དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་འཇུག། །འདི་ཡི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་རྒྱུ་ཆེད་ལོ། །^༡

རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་ལས་སྒོང་བར་མཛད། །

བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་བ་དེ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒྲར་གྱི་དགེ་བ་ལས་ལྟག་པ་ཐོབ་པར་བྱ་
བའི་བྱིར་དུ། ས་གང་དུ་བྱང་སེམས་དེ་བྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་བརྒྱད་པ་མི་གཞོ་བ་དེ་ལ།

བྱང་མེམས་དང་གཉིད་ཆེན་པོ་དེ་འཇུག་གོ། །དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ལྷར་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་དགེ་
བ་ལས་ལྷག་པ་ཐོབ་ལུགས་ནི། ས་བཅུ་པ་ལས། གྱེ་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་
པོར་འགོ་བའི་གྲུ་བོ་ཆེ་ནི། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་མ་ཐུག་གི་བར་དུ་ཆེད་དུ་བསྐྱོད་ཅིང་འགོ་བར་བྱ་བ་
ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཆོ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཕྱིན་མ་ཐུག་ཏུ་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱིས་བསྐྱོད་ནས། ཆེད་དུ་
བསྐྱོད་མི་དགོས་པར་འགོ་སྟེ། དེས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཉིན་གཅིག་ཆོད་པ་དེ་ནི་ཕྱོག་ཆེད་དུ་བསྐྱོད་
ཅིང་འགོ་བས། ལོ་བརྒྱར་ཡང་དེ་མིན་དུ་ཆོད་མེད་པར་ཕྱིན་པར་མི་ལུས་སོ། །གྱེ་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་དེ་
བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ཆོག་ས་ཤིན་ཏུ་བསགས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡང་
དག་པར་སྐྱབ་པ་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚོར་ཕྱིན་ནས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེ
ས་ཀྱིས་ཡུད་ཅམ་ཞིག་ལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྩི་ཅམ་གཞོན་པ་དེ་ནི། ཕྱོག་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱལ་བ་འབྱུང་དུ་ཡང་། དེ་སྟེང་དུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གཞོན་པར་མི་ལུས་སོ། ^(པ་) །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་རྒྱ་མཚོར་མ་ཕྱིན་པའི་བར་ནི་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་དཔེའོ། །རྒྱ་
མཚོར་ཞུགས་ནས་འགོ་བའི་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་ལམ་བཟོད་པའི་དཔེའོ། །

ས་བརྒྱད་པ་འདི་ཡི་ཕྱོག་ལམ་ཕྱོག་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱོད་པ་ན།
ཕྱོག་ལམ་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོག་ལམ་འབྱུང་སྤྲུལ་གྲངས་མེད་པ་སྤྲུལ་བཅུ་བཅུ་པ་བའི་དག་
ས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་དག་པ་སྟེ་ཕྱོག་ལམ་གྱི་པར་ཕྱིན་ལ་འདིར་ཆེས་ལྷག་པར་འགྱུར་རོ། །ས་འདི་ནི་
གཞོན་ལུང་མར་གཞག་སྟེ། དགུ་པར་རྒྱལ་ཚབ་འཛོལ་ལ། བཅུ་པར་ནི་འཁོར་ལོས་སྐྱར་བ་ལྟར་རྒྱལ་
བ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་རོ། །ས་མི་གཡོ་བར་འགོག་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཞུགས་པ་ན། རྒྱལ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་འགོག་པ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ལས་སྤོང་བར་ཡང་མཛད་དེ། ས་བཅུ་པ་ལས། གྱེ་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་དག་
དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ས་མི་གཡོ་བ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཕྱོག་གྱི་ཕྱོག་
ལམ་གྱི་སྟོབས་བསྐྱོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྟོང་རྒྱུན་དེ་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྷན་འདས་
རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉེ་བར་སྐྱབ་པར་མཛད་དེ། དེ་ལ་འདི་སྐྱད་ཅེས་གྲང་བཀའ་
སྤྲུལ་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། །སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་རྩིས་སྟོན་གསལ་བྱ་བ་ལ་འདི་ནི་
དོན་དམ་པའི་བཟོད་པ་ཡང་ཡིན་ན། འོན་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་བྱ་གང་དེད་ཀྱི་སྟོབས་བཅུ་དང་། མི་འཛིགས་
པ་བཞི་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དེ་ཁྱོད་ལ་མེད་ཀྱི། སངས་

གིས་བཞེད་པའི་སྒོ་འདི་ཉིད་ཀྱང་མ་འདོར་ཅིག་རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཞི་བའི་རྣམ་པར་ཐར་
 བ་ལ་གནས་པ་ཐོབ་ཀྱང་། བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྒྲུ་བོ་མ་ཞི་བ་རབ་རྒྱུ་མ་ཞི་བ། ཉོན་མོངས་པ་སྣ་ཚོགས་
 ཀྱང་རྒྱུ་འབྱུང་བར་གྱུར་བ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ཡིད་གཡེན་སྒྲུབ་འདི་དག་ལ་སེམས་གིས་
 གཞན་ཡང་རིགས་ཀྱི་བུ་སྒྲོན་གྱི་སྒྲོན་ལམ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཐོབ་བར་བྱ་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 སྒྲོ་བསམ་ཀྱིས་མི་བྱུང་བ་དྲན་པར་གྱིས་གིས་ཡང་རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ནི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དོ། །
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་དེ།
 འདི་ལྟར་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྒྲོང་བ་ཉིད་དང་། ཚོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའོ། །འདིས་ནི་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཉི་ཚེ་རབ་རྒྱུ་དབྱེ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཚོས་ཉིད་འདི་འཛོལ་བོ།^{༤༡༤} །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་སངས་
 རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་
 མཐོན་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་རྣམས་སུ་གཞུག་པ་མ་མཛད་དུ་ཟེན་ན། དེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ཡོངས་སུ་མུ་རན་
 ལས་འདའ་བར་འགྱུར་ཏེ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱ་བ་ཡང་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་རོ།^{༤༡༥} །
 ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་དག་གིས་ནི་ས་བརྒྱུད་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་རྒྱུར་ཐོབ་ནས། དེ་
 ཅུམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན། དེ་ལས་བསྐྱུང་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲོ་བསམ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའི་
 རྒྱུར་རྗེས་ཐོབ་རྒྱུ་ཚོགས་གསོག་པ་ལ་བསྒྲུལ་ཞིང་། ཚོས་ཉིད་མཐོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་
 ཤེས་ཉན་རང་གིས་ཀྱང་འཛོལ་བར་གསུངས་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡོད་ན་ཚོགས་གཞན་
 གསོག་པ་ལ་འབད་པ་མི་དགོས་ཀྱི། དེ་ཉིད་ལ་གོམས་པས་ཚོགས་གོ་ཞེས་པ་ནི་མི་མཐས་པའི་བབ་
 ཅོལ་དུ་སྒྲུབ་པའོ།།

གཉིས་པ་(ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བསྐྱེད་པ་)ནི།

ཆགས་པ་མེད་པའི་སྒོ་ནི་སྒྲོན་རྣམས་དག་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་ཕྱིར། །ས་བརྒྱུད་པ་ལ་བྱིས་དེ་དག་ཅུ་བཅས་ཉི་
 བར་ཞི་འགྱུར་ཞིང་། ཉོན་མོངས་ཟད་ཅིང་ས་གསུམ་སྒྲུ་མར་གྱུར་ཀྱང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི། ༡། །འབྱོར་པ་མཐའ་
 ལྟར་མཐའ་བྲལ་མ་ལྟས་འཛོལ་བར་རྒྱས་མ་ཡིན།།

གང་གི་མིར་ས་བརྒྱད་པ་འདིར་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སྤོང་བ་དེའི་མིར་ས་
 འདིར། ཆགས་པ་མེད་པའི་སྤྱོད་ལེ་གེས་ནི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་སྤོན་རྣམས་དག་དང་ལྷན་
 ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པའི་མིར། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ལེ་གེས་ཀྱི་ཉི་མ་གར་བས། ལུན་
 པ་ལྷ་བུའི་དྲི་མ་སྟེ་ཉོན་མོངས་པ་ལྷར་བྱུང་བ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ། ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་
 པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྩ་བ་སྟེ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཉི་བར་ཞི་བ་སྟེ་སྤངས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་
 ལྷར་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་ཅིང་ས་གསུམ་སྟེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་བླ་མར་གྱུར་ཀྱང་། བྱང་སེམས་
 འདིས་ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་གནས་སྐབས་དེར། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་འབྱོར་བ་
 མ་ཁའ་ལྷར་མཐའ་དང་བྲལ་བ་མ་ལུས་པ་འཛོལ་བར་རྟུལ་པ་མ་ཡིན་པས། དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་མིར་
 ས་བརྒྱད་པ་པ་འདིས་བསྐྱིམ་པར་བྱ་དགོས་སོ། །འོན་ས་འདིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་ཅིས་
 ཤེས་ཤེན། ས་བརྒྱུ་པ་ལས། འདིར་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོ་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་ཏེ།⁽¹²⁶⁾
 ཞེས་གསུངས་པའི་མིར། ས་འདིར་ཁམས་གསུམ་ལས་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཡོད་པ་
 ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཆད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ལ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་རུ་
 ས་པ་མེད་པའི་མིར་རོ།

གསུམ་པ་(དབང་བརྒྱུ་ཐོབ་པར་བརྟན་པ་)ནི།

འཁོར་བ་འགགས་ཀྱང་དབང་རྣམས་བརྒྱུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞིང་དེད་ག་གིས།

སྤྱིད་པའི་འགྲོ་བར་རང་གི་བདག་ཉིད་སྣ་ཚོགས་སྟོན་པར་བྱེད་པར་འགྱུར།[༡]

གལ་ཏེ་ས་འདིར་ཁམས་གསུམ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ན་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་འགགས་པས།
 རི་ལྷར་ན་འདི་ཡིས་སངས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱའི་ཆོས་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ས་
 བརྒྱད་པ་པ་འདི་ཡི་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ནི་འགགས་མེད་ཀྱང་། ས་འདི་
 ཐོབ་པར་ལེ་གེས་ལ་དབང་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་རྣམ་པ་བརྒྱུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། དབང་བརྒྱུ་ལོ་
 དེ་དག་གིས་བྱང་སེམས་འདིས་དཔལ་འབྱེད་གི་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྷར་གྱི་⁽¹²⁷⁾ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་
 གྱི་ལུས་ཀྱི་སྟོན་ས། སྤྱིད་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་སུ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ལུས་སྣ་ཚོགས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་
 པར་འགྱུར་བས། འདིའི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་མི་འགལ་ལོ། །དབང་བརྒྱུ་ནི་བརྒྱལ་

པ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་ཆེད་ཆོད་བྱིན་གྱིས་སྟོབ་པས་ཆེ་ལ་དབང་བ་འཛོལ་པོ། །
 ཉིང་ངེ་འཛིན་ངེས་པར་སེམས་པ་དབག་ཏུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཇུག་པས་སེམས་ལ་དབང་བ་
 འཛོལ་པོ། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་རྒྱན་བཞོད་པ་དུ་མས་རབ་ཏུ་བརྒྱན་པའི་བྱིན་གྱིས་
 བསྐྱབས་ཀྱང་ཏུ་སྟོན་པས་ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ་འཛོལ་པོ། །ལས་ཀྱི་ནམ་པར་སྟོན་པ་བྱིན་གྱིས་
 བསྐྱབས་ཀྱིས་དུས་རིམ་ལ་བཞིན་དུ་སྟོན་པས་ལས་ལ་དབང་བ་འཛོལ་པོ། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
 ཐམས་ཅད་དུ་སྟེ་བ་ཀྱང་ཏུ་སྟོན་པས་སྟེ་བ་ལ་དབང་བ་འཛོལ་པོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དང་། དུས་
 གང་དུ་ཅི་དགའ་བར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཀྱང་ཏུ་སྟོན་པས་སྟོན་ལམ་ལ་དབང་བ་
 འཛོལ་པོ། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་གང་བ་ཀྱང་ཏུ་སྟོན་པས་མོས་པ་
 ལ་དབང་བ་འཛོལ་པོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ནམ་པར་འབྲུལ་པ་ཀྱང་ཏུ་སྟོན་
 པས་རྩ་འབྲུལ་ལ་དབང་བ་འཛོལ་པོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་དང་། མི་འཛིགས་པ་དང་།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་མ་འདྲེས་པ་དང་། མཚན་དང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་པར་
 བྱང་ཆུབ་པ་ཀྱང་ཏུ་སྟོན་པས་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་འཛོལ་པོ། །མཐའ་དང་དབྱུག་མེད་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྟོ་
 ལྷང་བ་ཀྱང་ཏུ་སྟོན་པས་ཚོས་ལ་དབང་བ་འཛོལ་པོ།^{༡༧༩} །ཞེས་ས་བརྒྱུ་པ་ལས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་
 བུའོ།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་
 སེམས་བརྒྱུད་པ་བརྒྱད་པའི་བཤད་པའོ། །

॥

སེམས་བརྟེན་དགུ་པ།

༥ གསུམ་པ་(ས་དགུ་པ་བཤད་པ་)ནི།

དགུ་པ་ལ་ནི་དེའི་སྟོབས་ལྟ་ཞིག་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་དག་འགྱུར་ཞིང་།

དེ་བཞིན་ཡང་དག་ཅིག་ཆོས་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པ་འདྲ་འཛོལ།

ས་དགུ་པ་ལ་ནི་བྱང་སེམས་དེའི་སྟོབས་ལྟ་ཞིག་སྟེ་སྟོབས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མཐའ་དག་
རྫོགས་པར་དག་པར་འགྱུར་རོ། །སྟོབས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལ་སྟོབས་བཅུ་བཤད་པ་ནི་བྱུང་པ་དགོངས་ཀྱིན་
ལས། དེ་ལ་བསམ་པའི་སྟོབས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཀྱན་ཏུ་སྟོད་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ལྷག་པའི་བསམ་
པའི་སྟོབས་ནི་སའི་ཡོ་ཤེས་ཡོངས་སུ་སྒྱུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། །གཟུངས་ཀྱི་སྟོབས་ནི་ཆོས་མི་བརྟེན་
པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། །ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱི་སྟོབས་ནི་རྟག་ཏུ་རྣམ་པར་གཤེངས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། །
ཡང་དག་པར་འབྱོར་པའི་སྟོབས་ནི་མཐའ་ཡས་ཤིང་ལུས་ལྷག་པ་མེད་པའི་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་
སྟོད་པ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མ་ཁས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། །དབང་གི་སྟོབས་ནི་ཡིད་ལ་རེ་བ་ཐམས་ཅད་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐོབ་པའི་བྱིར་རོ། །སྟོབས་པའི་སྟོབས་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་
སྟོད་པ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མ་ཁས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། །སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ནི་སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་སྟོད་པ་ལ་སྟོར་བ་མི་གཏོང་བའི་བྱིར་རོ། །པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྟོབས་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སངས་
རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པའི་སྟོད་པ་མི་གཏོང་བའི་བྱིར་རོ། །བྱམས་པ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ནི་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་བརྒྱུ་བ་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་སྟོར་བ་གཏོང་བའི་བྱིར་རོ། །སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ནི་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱག་བསྟུལ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ནི་སྦྱ་མ་ལྟ་བུ་
ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་
སྟོབ་པའི་སྟོབས་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་ཐམས་ཅད་མཆོན་པའི་ཡོ་ཤེས་ལ་མངོན་དུ་བྱོགས་
པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། །ཞེས་པ་མདོ་སྟོར་བསྟན་པའི་སྟོབས་རྣམས་སོ། ^{ཕ/ཁ} །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ།

སྟོབས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་ཚོས་ཀྱི་རང་གི་ཡོན་
 ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞིའང་འཛོལ་སྟེ། ཚོས་དང་། འོན་དང་། དེས་པའི་ཚིག་དང་། སྟོབས་པ་སོ་སོ་
 ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞིའོ། །དེ་ལ་དང་པོས་ནི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་རབ་རྟེ་
 ཤེས་སོ། །གཉིས་པས་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་ཤེས་སོ། །གསུམ་པས་ནི་ཚོས་རྣམས་
 མ་འདྲེས་པར་སོ་སོར་སྟོན་པ་ཤེས་སོ། །བཞི་པས་ནི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་མཐུན་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་པ་
 རབ་རྟེ་ཤེས་པར་རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ།^{༥༠} །གཞུང་གཞན་ལས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ཚོས་
 དང་། བརྗོད་བྱའི་འོན་དང་། རྒྱའི་དེས་པའི་ཚིག་དང་། སྟོབས་པ་མི་ཟད་པ་རིག་པ་ལ་བཤད་དོ།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་རྟེ་གསལ་པ་ལས། འོན་དམ་པའི་
 སེམས་བརྩེད་པ་དགྲ་པའི་བཤད་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བཅུ་བ།

༩ བཞི་པ་(ས་བརྒྱུ་པ་བཞད་པ་)ནི།

བརྒྱུ་པ་ལ་དེ་ཡིས་ཀྱན་ནས་སངས་རྒྱུས་རྣམས་ལས་དབང་བསྐྱར་བ། །དམ་པ་འཕྱོ་བ་ཅིང་ཡེ་ཤེས་ལྷག་པར་
མཆོག་ཏུ་བྱུང་བར་གྱུར་བའང་ཡིན། །ཆར་སྒྲིན་རྣམས་ལས་ཚུམ་འབབ་པ་རི་ལྷ་པ་དེ་བཞིན་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི། །དག་
པའི་ལོ་ཐོག་ཆེད་དུ་རྒྱུ་པ་སྐྱེས་ལས་ཀྱང་ལྷན་གྱུ་ཆོས་ཆར་འབབ།།^[9]

ས་བརྒྱུ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ཡིས་ཕྱོགས་བརྒྱ་ཀྱན་ནས། སངས་རྒྱུས་རྣམས་
ལས་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་བ་དམ་པ་སྡེ་མཆོག་འཕྱོ་བ་པོ། །འཕྱོ་བ་ཚུ་ལ་ནི་བྱང་སེམས་
འདིས་ཉིང་རེ་འཛིན་གངས་མེད་པ་འབྱུང་ཐུག་བརྒྱ་ཐོབ་པའི་ཐ་མ་ལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་
ཤེས་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་དབང་བསྐྱར་བ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་མའོན་དུ་འགྱུར་
རོ། །དེ་ནས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྒྲིང་གསུམ་འབྱུང་ཐུག་བརྒྱའི་གཏོས་དང་མཉམ་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོའི་
བསྐྱེད་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། རྒྱུས་པར་སྒྲིང་གསུམ་འབྱུང་
ཐུག་བརྒྱར་ཆར་བའི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་བསྐྱེད་པོ་འོར་དང་ལྷན་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་དེ། བྱང་
སེམས་དེའི་ལུས་ཀྱང་དེ་དང་འཛོམས་པར་གནས་སོ། །ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་འདུག་
པར་ཀྱན་ཏུ་སྒྲུང་རོ། །དེ་དེ་ལ་འདུག་པ་དང་། སངས་རྒྱུས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞིང་ཀྱན་ནས་གདན་འཛོམས་
པ་རྣམས་ཀྱི་མཛོད་སྤྱན་ནས། འོད་ཟེར་བྱང་ནས་བྱང་སེམས་དེ་ལ་དབང་བསྐྱར་བར་མཛོད་དོ།^[10] །
ཞེས་བྱ་བའི་པར་དུ་ས་བརྒྱུ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

བྱང་སེམས་འདི་ལ་པར་ཕྱིན་བརྒྱའི་ནང་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་མཆོག་ཏུ་བྱུང་
བ་སྡེ་དག་པར་གྱུར་བའང་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་དེ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ནི། བྱང་ས་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རི་ལྷ་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཤེས་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་པ་འཛིན་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཀྱན་རྫོབ་འཛིན་པ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱེ་
ཐག་ནི་དེ་ཡིན་ནོ།^[11] །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆར་སྒྲིན་རྣམས་ལས་འཛིན་དེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་ཉླ་
སྟེལ་པའི་སྤྲད་དུ་ཚུམ་འབབ་པ་རི་ལྷ་པ་དེ་བཞིན་དུ། གདུལ་བྱའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དག་པའི་ལོ་

དོག་སྒེལ་པའི་ཆེད་དུ། རྒྱལ་སྐས་ས་བཙུ་བ་པ་འདི་ལས་ཀྱང་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་
ཆར་མངོན་པར་འབབ་པ་སྟེ་འབེབས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ས་འདི་ལ་ཚོས་ཀྱི་སྒྲིན་ཞེས་པ་གསུངས་སོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། རོན་དམ་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་པ་བཙུ་བའི་བཤད་པའོ། །

ས་བཅའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལས། ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

༩ གསུམ་པ་ས་བཅའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།
ས་གཉིས་པ་ནས་བརྒྱུ་པའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི།

དེ་ཆེ་འདི་ས་ནི་སངས་རྒྱུས་བརྒྱུ་མཐོང་ཞིང་། །དེ་དག་ཕྱི་གྱིས་བརྒྱབས་ཀྱང་འདི་ཡིས་རྟོགས། །དེ་ནི་དེ་ཆེན་བསྐྱལ་
པ་བརྒྱར་གནས་གིང་། །ཐོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་ཡང་ཡང་དག་འཇུག་།།༩། གློ་ལྗན་ཏིང་འཛིན་བརྒྱ་ཐུག་སྟོམས་པར་
འཇུག་ཅིང་གཏོང་བྱེད་དེ། །འཇིག་རྟེན་ཁམས་བརྒྱ་འདི་ཡིས་ཀུན་ནས་གཡོ་ཞིང་སྤང་བར་རུས། །དེ་བཞིན་རྩ་
འབྲུལ་གྱིས་དེ་སེམས་ཅན་བརྒྱ་ཐུག་སྟོན་བྱེད་ཅིང་། །བརྒྱ་ཐུག་གངས་དང་རྩེས་འབྲེལ་ཞིང་དག་ཏུ་ཡང་འགྲོ་བར་
འཇུག་།།༩། དེས་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྫོན་མས་ཡང་དག་འབྱེད་བྱེད་ཐུབ་དབང་ལྡན། །རང་གི་ལྷས་ལ་ལྷས་རྣམས་ཀུན་ནས་
སྟོན་པར་བྱེད་པའང་ཡིན། །རང་གི་འཁོར་དང་བཅས་པས་མཛོས་འབྱོར་ལྷས་ནི་རེ་རེ་ཞིང་། །རྒྱལ་བའི་ལྷས་པོ་བརྒྱ་
ཐུག་དག་དང་རྩེས་སུ་འབྲེལ་པའང་སྟོན་།།༩།

དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་ས་དང་པོ་བ་འདི་ས་ནི། རྒྱད་ཅིག་
ཐང་ཅིག་ཡུད་ཅམ་ཅིག་ལ་སངས་རྒྱུས་བརྒྱུ་མཐོང་བ་དང་། སངས་རྒྱུས་བརྒྱུ་པོ་དེ་དག་གིས་རང་ཕྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་ཀྱང་སྟེ་བརྒྱབས་པ་ཡང་བྱང་སེམས་འདི་ཡིས་རྟོགས་པ་དང་། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པ་
དེ་ནི་དེ་གྱི་ཆེན་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། བསྐྱལ་པ་བརྒྱལ་ཐོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་
ཡང་ཡང་དག་པར་འཇུག་གོ། །དེའི་དོན་ནི་ཐོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའི་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
མཐོང་བ་འཇུག་པའོ། །གློ་ལྗན་ཏེ་བྱང་སེམས་འདི་ས་ཏིང་འཛིན་བརྒྱ་ཐུག་གཅིག་ལ་སྟོམས་པར་
འཇུག་ཅིང་གཏོང་བ་སྟེ་སྤང་བར་ཡང་བྱེད་དོ། །བྱང་སེམས་འདི་ཡིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་ཀུན་
ནས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་སྤང་བར་བྱེད་རུས་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྩ་
འབྲུལ་གྱིས་བྱང་སེམས་དེས་སེམས་ཅན་བརྒྱ་ཐུག་གཅིག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། །བརྒྱ་ཐུག་གི་
གངས་དང་རྩེས་སུ་འབྲེལ་པ་སྟེ་གངས་དང་ལྗན་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞིང་དག་ཏུ་ཡང་འགྲོ་བར་འཇུག་
པ་དང་། བྱང་སེམས་དེས་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྫོན་མས་ཏེ་བརྒྱལ་དག་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐུབ་

དབང་གི་སྒྲིལ་པོ་འདིས་རང་གི་ལུས་ལ་ལུས་བརྒྱུན་མས་ཀུན་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པའང་ཡིན་པ་དང་།
ལུས་ནི་བརྒྱུ་པོ་རེ་ཞིང་ཡང་རྒྱལ་བའི་སྒྲིལ་པོ་བརྒྱ་སྟག་རེ་རེ་དག་དང་ཇེས་སུ་འབྲེལ་བའང་སྟོན་
པའི་རང་གི་འཁོར་དང་བཅས་པས་མཛོས་གིང་འབྱོར་བའོ།།

ས་གནིས་པ་ནས་བརྟན་པ་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

གནིས་པ་(ས་གནིས་པ་ནས་བརྟན་པ་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་)ནི།

སྟོ་ལྟ་རབ་ཏུ་དགའ་བར་གནས་པས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ནི། རྩོབ་པར་གྱུར་ནས་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་དྲི་མ་མེད་གནས་
པས། །དེ་དག་སྟོང་ནི་ཡང་དག་འཛོལ་པར་འགྱུར་ཏེ་ས་ལཱ་པོ། །འདི་དག་རྒྱམས་ལ་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་ཡིས་ནི་
འབྲམ་སྟག་དང་།།[༤]

སྟོ་ལྟ་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བར་གནས་པས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་སྟག་བརྒྱ་གནིས་པོ་དེ་དག་ནི་ཚོལ་
པར་གྱུར་ནས། ས་གནིས་པར་འཛོལ་པ་ན་ས་དང་པོ་ལ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་ས་དྲི་མ་མེད་པ་
ལ་གནས་པས། ཡོན་ཏན་སྟེ་ཚོན་བརྒྱ་གནིས་པོ་དེ་དག་ནི་སྟོང་དུ་བྱས་པ་ཡང་དག་པ་ས་འཛོལ་པར་
འགྱུར་རོ། །ཡོན་ཏན་སྟེ་ཚོན་བརྒྱ་གནིས་པོ་དེ་དག་ནི་ས་གསུམ་པ། བཞི་པ་ལྔ་པ་དྲུག་པ་བདུན་པ་
སྟེ་ས་ལཱ་པོ།

བྱེ་བ་སྟག་བརྒྱ་འཛོལ་ཅིང་དེ་ཡིས་བྱེ་བ་སྟོང་འགྱུར་ཐོབ། །དེ་ནས་བྱེ་བ་བརྒྱ་སྟག་སྟོང་འགྱུར་ཡང་འཛོལ་བྱེ་བ་སྟག་
ཁྲག་ཁྲིག་སྟག་བརྒྱར་རྫོགས་པར་བརྒྱུར་དང་སྒྲར་ཡང་སྟོང་སྟག་ཏུ་ཁྲར་དག་པར་ནི་བརྒྱུར་བ་མཐའ་དག་པར་འཛོལ་པར་
འགྱུར།།[༥]

འདི་དག་རྒྱམས་ལ་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་ལྔ་པོ་ཡིས་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་འབྲམ་སྟག་བརྒྱ་
གནིས་དང་། བྱེ་བ་སྟག་བརྒྱ་པ་བརྒྱ་གནིས་དང་། བྱེ་བ་སྟག་སྟོང་བརྒྱ་གནིས་དང་། བྱེ་བ་བརྒྱ་སྟག་
སྟོང་བརྒྱ་གནིས་དང་། བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་སྟག་བརྒྱར་རྫོགས་པར་བརྒྱུར་བ་སྟེ་བྱེ་བ་འབྲམ་པ་བརྒྱ་
གནིས་དང་། སྒྲར་ཡང་སྟོང་སྟག་ཡང་དག་པར་ནི་བརྒྱུར་བ་མཐའ་དག་སྟེ་ཁྲག་ཁྲིག་འབྲམ་སྟག་བརྒྱ་
གནིས་རབ་ཏུ་འཛོལ་པར་འགྱུར་རོ།།

དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

གསུམ་པ་(དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་)ནི།

མི་གཞིའི་སར་གནས་རྣམ་ཏོག་མེད་པ་དེས། །སྟོང་གསུམ་བརྒྱ་ཕྱག་སྟོང་བཞུགས་འཛིག་རྟེན་ན། །རྩལ་ཚད་རི་སྟེང་
ཡོད་པ་དེ་རྣམས་དང་། །གྲངས་མཉམ་ཡོན་ཏན་དག་ནི་འཕྲོ་བ་པར་འགྱུར། །[༥] ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས་ས་ལ་གནས་
པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དེས་ལྷར་བསྟན་ཡོན་ཏན་དག། །གྲངས་མེད་བརྒྱ་ཕྱག་སྟོང་དུ་ཡང་དག་པར་། །བཞུགས་པ་ཕྱག་
བརྩའི་རྩལ་ཚད་ཐོབ་པར་འགྱུར། །[༦] རེ་ཞིག་བརྒྱུ་པ་འདིར་དེའི་ཡོན་ཏན་དག། །དག་གི་སྟོང་ཡུལ་ལས་ཆེས་འདས་
འགྱུར་ཞིང་། །དག་གི་སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་བཞུགས་རྣམས་ནི། །རྩལ་དག་རི་སྟེང་ཡོད་པ་དེ་སྟེང་འགྱུར། །[༧] བ་སྒྲའི་ཁྱེ་
བུར་བྱང་ཆུབ་སེམས་རྣམས་དང་། །ལྷན་ཅིག་རྟོགས་སངས་རྒྱལ་སྤྱུ་བཤང་འདས་དང་། །དེ་བཞིན་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་མི་
དག་གྱུར་། །སྟོང་ཅིག་སྟོང་ཅིག་ལ་ནི་སྟོན་པར་རུས། །[༨]

ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་གྲངས་གྱི་གནས་གྱིས་བཤང་བར་མི་རུས་པས། །རྩལ་
སྤྱོད་བཞུགས་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཤང་བར་བཤད་པ། མི་གཞི་བའི་ས་ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པ། །གང་
ཟག་དང་ཚོས་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཏོག་མེད་པ་དེས་སྟོང་གསུམ་བརྒྱ་ཕྱག་སྟོང་བཞུགས་པ་སྟེ།
སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་ན་རྩལ་གྱི་གྲངས་ཚད་རི་སྟེང་ཡོད་པ་དེ་
རྣམས་དང་གྲངས་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྟེ་ཚན་དག་ནི་འཕྲོ་བ་པར་འགྱུར་རོ། །ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་
སྒོ་གྲོས་གྱི་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དེས། །ཡོན་ཏན་ལྷར་བསྟན་པའི་སྟེ་བརྒྱ་གཉིས་
དག་གྲངས་མེད་བརྒྱ་ཕྱག་སྟོང་དུ་ཡང་དག་པར་བཞུགས་པ་ཕྱག་བརྩ་སྟེ། །སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་གྲངས་མེད་པ་འབྲུམ་ཕྱག་བརྩའི་རྩལ་སྤྱོད་ཀྱི་གྲངས་ཀྱི་ཚད་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་པར་
འགྱུར་རོ། །ས་བརྒྱུ་པ་འདིར་ས་དེའི་ཡོན་ཏན་ནི། །ལྷར་བཤང་པའི་སྟེ་ཚན་བརྒྱ་གཉིས་པོ་དག་གི་སྟོང་
ཡུལ་ལས་ཆེས་འདས་པར་འགྱུར་ཞིང་། །དག་གི་སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་བཞུགས་པ་སྟེ་སངས་རྒྱལ་གྱི་
ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྩལ་གྱི་གྲངས་དག་རི་སྟེང་ཡོད་པ་དེ་སྟེང་གྱི་གྲངས་
དང་མཉམ་པ་འཕྲོ་བ་པར་འགྱུར་རོ། །རེ་ཞིག་གི་སྒྲུ་ནི་ས་བརྒྱུ་པ་ལ་ཡོན་ཏན་འདིར་བརྗོད་པ་དེ་
ཙམ་དུ་ཟད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་རེ་ཞིག་སྟོན་ལ་འདི་བརྗོད་ཅིས་འོག་ནས་ཡོན་ཏན་གཞན་སྟོན་པའི་གོ་

རེས་བརྗོད་པའོ།

གཞན་ཡང་བྱང་སེམས་འདི་ས་ནི་སྒྲུལ་པ་སྟོན་པ་ལ་རྟོག་པའི་ཀླན་སྒྲོང་རྒྱ་བ་མེད་པར།
རང་གི་ལུས་ཀྱི་བ་སྒྲུའི་ཁྱད་བྱ་རེ་རེར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབའ་རྣམས་དང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲུ་
གངས་ལས་འདས་པ་རེ་ཞིང་། བྱང་སེམས་གཞལ་གྱིས་མི་ལང་པའི་འཁོར་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་པ་
རྣམས་དང་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་ནི་རྣམ་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཡང་སྟོན་པར་རུས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
དེ་དག་ལས་གཞན་འགོ་བ་ལྟའི་འཁོར་བ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་དང་མི་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་
ཡང་མ་འདྲེས་པར་བ་སྒྲུའི་ཁྱད་བྱ་རེ་རེར་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྟོན་པར་རུས་སོ། །ཀྱང་གི་སྒྲུ་ནི་མ་སྟོས་
པ་བསྒྲུ་བའི་དོན་དུ་སྟེ། མ་སྟོས་པ་གང་སྟེད་ན་བརྒྱ་བྱིན་དང་། ཆངས་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་སྒྲོང་བ་
དང་། མིའི་རྒྱལ་པོ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གདུལ་
པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་གཞུགས་བརྩུང་ནས་ལྷན་གྱིས་བྱུང་པར་ཆོས་སྟོན་
པར་རུས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བར་གྱི་དོན་སྟེད་པའོ། །རྒྱས་པར་ནི་ས་བརྟུ་པ་ལས་ཤེས་པར་
བྱའོ།^{༤༩}

འབྲས་བུའི་ས་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ས་ལ་ལྷ། དང་པོར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ། སྒྲུ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་
གཞག་སྒྲུལ་པའི་སྒྲུ་བསྟན་པ། ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ། མདོན་པར་བྱང་ཚུབ་པ་དང་བཞུགས་པའི་
དུས་ཀྱི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཚད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།

གང་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་མེད་ལ་རྒྱ་སྤང་གསལ་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། །སྟོན་ཆེ་སྟོབས་བརྒྱབ་སྟེད་པའི་ས་
ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤར་ཡང་འབད་གྱུར་ཞིང་། །འོག་མིན་དུ་ནི་གང་གི་དོན་དུ་འབད་གྱུར་གོ་འཕང་མཆོག་ཞིབ། །ཡོན་ཏན་
མཐའ་དག་མཐར་ཐུག་མཚུངས་པ་མེད་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྟེས།^{༥༠} །འི་ལྷར་སྟོན་གྱི་དབྱེ་བས་མཁའ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་དེ་
ལྷར། །དངོས་བྱས་དབྱེ་བ་འགའ་ཡང་དེ་ཉིད་ལ་མེད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །རོ་མཉམ་ཉིད་དུ་ཡང་དག་ཐུགས་སུ་རྒྱས་པར་མཛད་
གྱུར་ན། །མཁའ་བཟང་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤང་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐུགས་སུ་རྒྱས།^{༥༡} །

རིམ་ཉེ་དཔེར་ན་སྒྲ་པའི་སྒྲ་པས་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་འགོ་བ་མ་ལུས་པ་གསལ་
 པར་རྒྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཚེས་རྒྱུས་འཛོལ་པ་ལ་གོགས་ཤེད་པའི་ཕྱན་པ་སྦྱོང་བར་
 མཛད་པ་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་བཅུ་པ་བརྟེན་པས། རང་གིས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཚེས་རྒྱུས་བརྟེན་ཕྱན་པར་
 མཁྱེན་ནས། སྒྲ་ཡང་སྟོབས་བཅུ་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་གྱིས་བཅུ་པ་དེར་སངས་རྒྱུས་
 ཀྱིས་འཛོལ་པ་ལ་འབད་པ་མཛད་པའི་བརྒྱུས་པར་གྱུར་ཅིང་། གང་གི་དོན་དུ་འབད་པ་འདི་
 བརྒྱུས་པར་གྱུར་པའི་གོ་འཕང་མཆོག་ཞི་བ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་། བཙུག་ལྷན་འདས་
 ཀྱིས་འོག་མིན་དུ་ནི་སྟེ་གནས་དེ་ཁོ་ནར་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྟེན་པར་གྱུར་ཏོ། །ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཡོན་ཏན་
 མཐའ་དག་གི་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ། དུན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་འདིར་
 མཐར་ཐུག་ཅིང་ཕུལ་དུ་བྱུང་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ནི་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་འདྲ་བ་མེད་
 པའི་བྱིར་དང་། གོང་ན་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཚིག་རྒྱུང་དང་པོའི་འགྲུར་ནི་འགྲེལ་པ་དང་བརྒྱན་ན་སྒྲ་
 བཤད་པ་ལྷར་འོང་དགོས་ལ། ཚིག་རྒྱུང་གཉིས་པ་ལ་ནག་ཚོའི་འགྲུར་ལས། སྒྲ་ཡང་སྟོབས་བཅུ་
 བསྐྱེད་པའི་སྟོན་གྱིས་དེར་འབད་པ་མཛད་གྱུར་པ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྷར་ལེགས་སོ། །འོག་མིན་ཁོ་
 བར་ཞེས་གསུངས་པས་ནི་སྒྲ་སངས་མ་རྒྱས་པ་གསར་དུ་འཛོང་རྒྱ་པའི་རྟོན་ལ་འོག་མིན་པ་དགོས་
 པར་སྟོན་ལ། སྟོན་སངས་རྒྱུས་ཟིན་གསར་དུ་འཛོང་རྒྱ་པའི་རྩལ་སྟོན་པ་འདོད་པ་ཁམས་སུ་མཛད་པ་
 ཡིན་ཏེ། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཐེག་པའི་ལུགས་སོ། །

འོག་མིན་དུ་དང་པོར་འཛོང་རྒྱ་པ་ན། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པར་སྟོན་པ་ནི། རིམ་ཉེ་དཔེར་ན་བུམ་པ་དང་འཁར་གཞིང་
 ལ་སོགས་པའི་སྟོན་གྱི་མི་འདྲ་པའི་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། མི་འདྲ་པའི་དབྱེ་བ་དེ་ཡིས་སྟོན་དེ་དག་
 ཏུ་གཏོགས་པ་སྟེ་དེར་བྱུང་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་ནི། སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་ཅམ་དུ་མཚུངས་པའི་
 བྱིར་། དེ་ལས་གཞན་པའི་དབྱེ་བ་མེད་པ་དེ་ལྷར་དུ་གཞུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་
 རང་གི་རྒྱ་སྟེན་གྱིས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་ཏུ་གཏོགས་པ་དེ་རང་བཞིན་
 གྱིས་གྲུབ་པའི་སྟེ་བ་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ། དངོས་པོས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་འགའ་ཡང་མེད་པ་དེའི་
 བྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་རོ་མཉམ་པ་སྟེ་རོ་གཅིག་ཁོ་ནར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རོ་མཉམ་དེ་ཡང་མཁྱེན་པའི་
 རྒྱུད་ཅིག་གཅིག་ཁོ་ནས་ཡང་དག་པར་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པར་མཛད་པར་གྱུར་པས་ན། མཁྱེན་པ་བཟང་

པོ་ཅན་ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲིབ་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་སྤྲུགས་སུ་རྩུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་སོ།།

གཉིས་པ་(ཚུངས་སྒྲུབ་པ་)ལ་གཉིས། རྟོགས་མུ་མ་དགོད་པ་དང་། ལྷགས་དེ་དགག་པ་ལོ། །
དང་པོ་ནི།

གང་ཆོ་ཞི་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་ལ་སློ་གྲོས་འཇུག་མི་འགྱུར། །སློ་མ་ཞུགས་པར་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ཅན་ངེས་པར་རིགས་
བཤང་མ་ཡིན་ལ། །ཀུན་ནས་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཤེས་པར་རི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་འགལ་བར་འགྱུར། །མཁུན་པོ་མེད་པར་བྱེད་
ཀྱིས་གཞན་ལ་འདི་ལྟར་ཤེས་སུ་ཞིག་སྟོན།།[༡༩]

རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །ཞེས་
རྣམ་པར་འཛོག་ཅིང་དེ་ཡང་སློས་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཛོག་ན། གང་གི་ཆོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཞི་
བ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ་ཞེས་རྣམ་པར་འཛོག་པ་དེའི་ཆོ། ཡུལ་དེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སློ་གྲོས་ཏེ་
ཤེས་རབ་མི་འཇུག་པར་ཁས་བླུང་དགོས་ཏེ། འདི་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ལ་སློ་དེ་འཇུག་པ་ན། སློ་དེ་ཡུལ་ཅིང་རྣམ་པ་ཅན་ཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཐིམ་ཡུལ་གྱི་
རྣམ་པ་གང་ཡང་འཆར་བ་མེད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སློ་མི་འཇུག་གོ། །ཡུལ་ཅན་གྱི་སློ་ཡུལ་ལ་མ་ཞུགས་
པར་ནི་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་སློས་ངེས་པར་རིགས་བཤང་མ་ཡིན་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་འདི་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པར་འགྱུར་བར་རི་ལྟར་འོས། ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་ལོ། །ཞེས་བྱ་བར་
མི་རིགས་པའི་ཐིམ་ཏེ། ཡུལ་ཀུན་ནས་ཤེས་པ་མེད་པར་ནི་ཤེས་པར་རི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་འགལ་བར་
འགྱུར་པའི་ཐིམ་རོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་སེམས་སྐྱེ་བ་སྟེ་འབྱུང་བ་མེད་ན་ཡང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མཁུན་པ་པོ་མེད་པར་འདི་ལྟར་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངས་སྤྲུགས་སུ་རྩུབ་དོ་ཞེས་བྱེད་
ཀྱིས་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ལ་སུ་ཞིག་གིས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་རིགས་ཏེ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་(ལྷགས་དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྒྲུབ་
པ། མཁུན་པ་པོ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྒྲུབ་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི།

གང་ཆོ་སྐྱེ་མེད་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་སློ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ། །དེ་ཆོ་དེ་རྣམས་སྟེན་ལས་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལྟ་
བུ་སྟེ། །རི་ལྟར་སེམས་ནི་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཡིས་ཡུལ། །དེ་ཡོངས་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་བསྟན་

བརྟེན་ནས་རིག་པ་ཡིན།།¹⁹³

འཛིག་རྟེན་འདི་ན་གཤམ་པ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཉིད་འཛིན་པ་ན། གཤམ་པ་
དེས་ཡུལ་དེ་རིག་པར་བརྟེན་དེ། རི་ལྟར་ཉེ་དཔར་ན་སེམས་ནི་ཡུལ་སྟོན་པོ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་
བར་འགྱུར་བ་ན། །སེམས་དེ་ཡིས་ཡུལ་སྟོན་པོ་དེ་ཡོངས་སུ་གཤམ་སོ་ཞེས་བརྟེན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་
ཅན་གྱི་གཤམ་པ་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རི་འདྲ་བ་དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་ན། བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་པོ་ཞེས་ཉེ་བར་གདགས་སོ། །ཞེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། གང་གི་ཆོ་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་སྟེ་ཡིན་པ་
བཞིན་དུ། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྟོ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཆུ་ལ་ཆུ་
བཞག་པ་བཞིན་དུ་ཞུགས་པ་དེའི་ཆོ། ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་སྟེན་པ་སྟེ་འཛིན་པ་ཉིད་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
རྟོགས་པར་འཛིག་པའི་ཐྱིར་སྐྱར་གྱི་ཚུད་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །ནག་ཆོའི་འགྱུར་ལས། དེའི་ཆོ་དེའི་དེ་
ཉིད་རྟོགས་པ་དེའི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་ལྟ་བུ་མེད་པ་དག་པ་ཡིན་པོ།

འདིར་རང་འགྲེལ་ལས་དེའི་ཐྱིར་བཏགས་པ་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་སོ་ཞེས་རྣམ་པར་
བཞག་གི་དངོས་སུ་ན་འགའ་ཞིག་འགའ་ཞིག་གིས་གཤམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཤམ་པ་དང་གཤམ་བྱ་གཉིས་
ཀ་ཡང་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐྱིར་རོ།¹⁹⁴ །ཞེས་གསུངས་པའི་བཏགས་པ་ལས་ཞེས་གསུངས་པའི་
དོན་ནི། བསྐྱེད་བརྟེན་ནས་རིག་པ་ཡིན།¹⁹⁵ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རིག་པ་
མིན་པར་བཏགས་པ་ཅུམ་ལས་རིག་པར་འཛིག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པ་བཏགས་པ་
བར་འཛིག་པ་མིན་པོ། །དངོས་སུ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་སྟོན་བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཅུམ་ལས་
རིག་པ་མིན་པར་སྟེ་མེར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདྲ་བ་ཅིག་ཤར་ནས་རིག་པ་མིན་ཏེ། ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཡུལ་ཅན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་སོ་
ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐོགས་སྐྱ་མ་སྐྱ་བ་པོས་སྟོ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་རྒྱ་མེད་པ་
དང་། ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་སྟོ་ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་པ་དང་། མ་ཞུགས་ན་ཡུལ་དེ་མི་གཤམ་པ་དང་།
མ་གཤམ་ན་ཡུལ་ཅན་དེ་གཤམ་པར་འགལ་ལོ་ཞེས་སྐྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་སྟོ་མི་འཇུག་པ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་རང་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་པས། དེ་ལ་ལན་མི་འདེབས་པས་སྟོ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པའི་
རྣམ་པ་འཆར་རྒྱ་མེད་པ་བཀག་ནས། དེའི་རྣམ་པ་སྟོ་ལ་འཆར་བ་དང་། དེ་ཤར་བ་ལས་ཡུལ་དེ་

རྟོགས་པར་འཛོག་ཅིས་དཔེ་དང་བཅས་པར་གསུངས་པས། ལྷགས་འདི་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་
རྟོགས་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་སྒྲུབ་ནི། འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་མཆོག་ལ་སྒྲུབ་བ་འདེབས་
པ་ཡིན་ནོ།།

འདིར་སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐུགས་སྒྲུབ་ཏུ། ཅིས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཁོ་ནས་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པ་དང་། རི་ལྟ་བུ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དངོས་སྒྲུབ་
དང་པའི་ཚུལ་དུ་སྒྲུབ་ནས་མི་མཁྱེན་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་
པ་མཁྱེན་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་དགོས་པར་སྒྲུབ་བས། མདོར་བསྒྲུས་པ་ཅིག་བརྗོད་པར་བྱའོ། །འདི་
ལ་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་དུ་སྟོ་གཅིག་གིས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆོས་ཅན་སོ་སོར་སྒྲུབ་བ་དང་།
ཆོས་ཉིད་གཉིས་ཀ་དངོས་སྒྲུབ་ཁྱེན་པ་མི་འོང་བས་དེ་གཉིས་མཁྱེན་པ་རེས་འཛོག་ཏུ་འོང་ངོ་། །བདེན་
འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པ་ཟད་དེ་སངས་རྒྱས་པ་ནས་དུས་རྟག་ཏུ་དོན་དམ་བདེན་པ་མཛོན་
སྒྲུབ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ལ་བཞུགས་པས། དེ་ལས་བཞེངས་པའི་མཉམ་རྗེས་རེས་འཛོག་
མེད་པའི་ཐྱིར་དང་། བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས། མཁྱེན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ནི། ཤེས་
བྱའི་དཀྱིལ་ལ་འཁོར་ཀྱང་བྱུང་ཅན།^{༤༤} ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་མཉམ་གཞག་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་
ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རི་སྟེང་པ་མཁྱེན་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་ཐྱིར་ན། ཡེ་ཤེས་གཅིག་
གིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་འདོད་དགོས་སོ། །གང་གི་ཆོ་ཆོས་ཉིད་ལ་
ལྟོས་ཏེ་རི་ལྟ་བུ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲུབ་པ་དེའི་ཆོ་སྟོ་དེའི་ངོར་གཉིས་སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ཉི་
བར་ཞིབས་ཡེ་ཤེས་དེ་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ལ། གང་གི་ཆོ་ཆོས་ཅན་
ལ་ལྟོས་ཏེ་རི་སྟེང་པ་མཁྱེན་པར་སོང་བ་དེའི་ཆོ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སོ་སོར་སྒྲུབ་པའི་གཉིས་སྒྲུབ་ཡོད་
ཀྱང་། གཉིས་སྒྲུབ་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་དུང་ཐུང་བས་སྒྲུབ་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་པའི་གཉིས་སྒྲུབ་ཡིན་
གྱི་འབྲུལ་པའི་གཉིས་སྒྲུབ་མིན་ཏེ། འདི་མ་འབྲུལ་པའི་ཚུལ་གཞན་དུ་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།^{༤༥} །
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་ནི་རྒྱ་དུ་བྲུ་མ་ལས།
ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་རྣམ་གྲོལ་རྣམས། གསལ་དང་འཕྲོ་དང་དག་ཐུར་དང་། ཐ་དད་མེད་ཐུར་འོད་
དང་ཟེར། ཉི་མའི་དཀྱིལ་ལ་འཁོར་རྣམས་དང་མཚུངས།^{༤༦} ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ནི། ཤེས་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་

ཉིད་དམ་པའི་ཐུན་པ་སེལ་བར་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར། །འོད་གསལ་པ་དང་ཚེས་མཚུངས་སོ། །དེའི་
 རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
 འཇུག་པས་ན་འོད་ཟེར་གྱི་དྲ་བ་འཕྲོ་བ་དང་ཚེས་མཚུངས་སོ།^{༥༥} །ཞེས་གསུངས་སོ། །འཛིག་རྟེན་
 ལས་འདས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་མཉམ་གཞག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྟོས་ནས་འཛིག་
 པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནོ། །རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་ཞེས་པའི་རྗེས་ཀྱི་དོན་ནི། མཉམ་
 གཞག་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཞེས་དུ་ས་སྒྲ་ཕྱིའི་རྗེས་མིན་གྱི། མཉམ་གཞག་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་
 པ་འཕམ་བྱུང་བའི་དོན་ནོ། །ཤེས་བྱ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཤེས་བྱ་རི་སྟེང་པ་
 ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པའི་སྟོང་ནས་འཛིག་པ་འོ། །དེས་ན་ཚེས་ཅན་ལ་སྟོས་ཏེ་རི་ལྷ་བ་མཐུན་པ་
 མིན་ལ། ཚེས་ཉིད་ལ་སྟོས་ཏེ་རི་སྟེང་པ་མཐུན་པ་མིན་ནོ། །དོན་འདི་ཡེགས་པར་ཤེས་ན་བདེན་
 གཉིས་ལས། བརྟགས་པའི་ངོ་བོས་དཔེན་པ་ཡིས། རི་ལྷ་རྒྱུང་བ་འདི་ཁོ་ན། །རྟེན་ཏེ་སྟེས་པ་ཐམས་
 ཅད་ནི། །ཐམས་ཅད་མཐུན་པས་མངོན་སུམ་གཟིགས།^{༥༦} །ཞེས་དང་། གང་ཚེ་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་
 དང་། །བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བ། །དེ་ཚེ་མཚན་མ་མི་འབྱུང་ཕྱིར། །གནས་པ་བརྟན་ཕྱིར་མི་
 བཞེངས་སོ།^{༥༧} །ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་རི་སྟེང་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཐུན་པ་དང་།
 ཡང་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བའི་རྩལ་གྱིས་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་གང་ཡང་མི་མཐོང་བར་གསུངས་པ་དང་། ཚེན་
 པོ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པ་རྣམས་ལ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་གང་ཡང་མི་
 མཐོང་བ་སངས་རྒྱས་རང་སྒྲུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་
 གསུལ་བྱ་གཞན་སྒྲུང་གི་མཐུན་རྩལ་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་ཅེས་
 ཟེར་མི་དགོས་པར་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་ཡུལ་གཉིས་ལ་སྟོས་ཏེ། མཐུན་རྩལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འོང་བ་
 ལ་འགལ་བ་རྩུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ།

འོན་དངོས་ཀྱིན་ཡང་དག་བརྟན་པའི་མཐོང་བ་ཡིས།^{༥༨} །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བདེན་པ་
 གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་གཞག་འདི་གཉིས་འགལ་བར་འགྱུར་མོ་སྟུམ་ན། མི་
 འགལ་ཏེ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྒྲར་བཤད་པ་ནི་སྒྱིར་བཏང་ལ་དགོངས་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུན་རྩལ་ནི་ས་བརྩུལ་མན་ཆད་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་དུ་
 བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུན་རྩལ་ཡང་བསྐྱེས་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ནི་

ཡང་དག་པ་མཐོང་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མས་རྟེན་པ་དང་། ཡུལ་དེ་ལ་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་ཡིན་པ་ནི།
 འོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེས་ཀྱན་ཚོལ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
 དེ་བཞིན་དུ་རི་ལྷ་བ་མཆེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟེན་ཅིང་ཡུལ་དེ་ལ་རི་ལྷ་བ་མཆེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་སོང་
 བ་དང་། རི་སྟེང་པ་མཆེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟེན་ཅིང་ཡུལ་དེ་ལ་རི་སྟེང་པ་མཆེན་པར་སོང་པའི་སྟོན་
 ས། ཡུལ་སོ་སོ་ལ་ལྷོས་ནས་ཀྱན་ཚོལ་དང་འོན་དམ་མཆེན་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་ལྷ་ར་རང་
 རིག་འཐད་མི་འཐད་དབྱེད་པ་བྱས་པའི་རང་ལྷགས་ཀྱང་བྲན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་(མཆེན་པ་པོ་མི་འཐད་པའི་རྩྭ་པ་སྟོང་བ་)ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་འཐད་
 པ་དངོས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

དེ་ཡི་ཡོངས་སྟོད་ཚོགས་སྤྱུ་བསོད་ནམས་ཀྱིས། ཁྱིན་དང་སྤྱུལ་པ་མཁའ་གཞན་ལས་དེའི་མཐུས། །སྤྱ་གང་ཆོས་ཀྱི་
 དེ་ཉིད་སྟོན་འབྱུང་བ། །དེ་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་དེ་ཉིད་རིག།[༡༥]

གང་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ལྷགས་ལྷ་ར་ན་མཆེན་པ་པོ་མེད་པར་གདུལ་བྱ་གཞན་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་
 འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་སུ་ཞིག་གིས་སྟོན་ཞེས་བཞེད་པ་དེ་ལ་ཡང་ལན་བཞེད་པར་བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 སའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇལ་པའི་ཤེས་པ་འདི་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་མེད་པའི་དོན་དམ་དང་རོ་
 གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་བདེན་མོད་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་སྤྱིད་པ་ཡང་མིན་ནོ། །དེ་
 རི་ལྷ་ར་ཞེན། རྩྭ་པ་འདིའི་དོན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟག་ཏུ་བཞུགས་པ་
 ཡིན་ན། ཆོས་སྟོན་པའི་ཀྱན་སྟོང་གི་རྣམ་རྟོག་དང་བཅས་པའི་སྟོན་པ་པོ་མེད་ལ། དེ་མེད་ན་ཆོས་སྟོན་
 པ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། འདིའི་འོག་ཉིད་ནས་རྣམ་རྟོག་མེད་ཀྱང་ཆོས་སྟོན་པ་འཐད་པའི་ལན་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྩྭ་པ་འདི་ལ་ལན་བཞེད་པར་བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་གཞུགས་ཀྱི་སྤྱ་གང་ལ་བཞུགས་
 བས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱ་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་ཡི་གཞུགས་ཀྱི་སྤྱ་ནི། བསོད་
 བམས་ཀྱི་ཆོགས་བསྐྱུ་ཤག་དུ་མས་ཟེན་པ་སྟེ་མངོན་པར་འདུ་བྱས་པའི་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་སྤྱ་
 ཆོགས་པའི་གཞུགས་མངའ་བ། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཡོངས་སྟོད་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཡོངས་
 སྟོད་ཚོགས་པའི་སྤྱ་ཡིན་པས། སྤྱ་དེ་ལས་སྤྱ་གང་ཞིག་འབྱུང་བ་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་དེ་ལས་

འཇིག་རྟེན་ཏེག་དུལ་བྱ་ཚོས་དེ་ལྟ་བུ་ཉན་པའི་སྟོན་དུ་གྱུར་པས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཐིམ་ཅི་མ་ལོག་པར་
རིག་པར་འགྱུར་རོ། །བསོད་ནམས་བརྒྱུས་བསྐྱེད་པའི་སྐྱེ་ལས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྟ་ཞོག །ལོངས་སྐྱེ་
དེའི་བྱིན་སྐབས་ཀྱིས་སྐྱུལ་བ་དང་། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཀྱི་གཞན་ཡང་སྐྱུལ་བ་དེ་ཡི་མཐུས་ན་མ་ཁལ་
དང་། གཞན་རྣམས་ཤིང་དང་ཅིག་པ་དང་བྲག་ལ་སོགས་པ་སེམས་མེད་པ་ལས་སྐྱུ་གང་ཞིག་ཚོས་ཀྱི་
དེ་ཉིད་སྟོན་པ་འབྱུང་བ་དེ་ལས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་(དེའི་འཕྲང་བ་དངོས་བསྟན་པ་)ནི།

རི་ལྟར་རྩ་མཁན་སྟོབས་ཆེན་ཡུན་པས་འདིར། །ཡུན་རིང་ཆེས་འབད་པས་བསྐྱོར་འཁོར་ལོ་ནི། །དེའི་རྩོལ་ད་ལྟར་
སྐྱེས་པ་མེད་བཞིན་དུའང་། །འཁོར་ཞིང་བུས་པ་ལ་སོགས་རྒྱར་མཐོང་ལྟར། །༡༧། དེ་བཞིན་ད་ལྟ་སྐྱེས་རྩོལ་མེད་
བཞིན་དུ། ཚོས་ཀྱི་བདག་ཅན་སྐྱེ་ཉིད་ལ་བཞགས་དེའི། །འཇུག་པ་སྐྱེ་བོའི་དགོང་དང་སྟོན་ལམ་གྱི། །ཁྱད་པར་གྱིས་
འཕངས་ལས་ཆེས་བསམ་མི་བྱུང་། །༡༨།

ཡང་རི་ལྟར་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་དུས་ད་ལྟ་ཀྱང་
སྟོང་གི་བྱ་བ་མི་སྤྱིད་ཀྱང་། ཚོས་སྟོན་པའི་བྱ་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱར་འགྱུར་སྐྱུ་མ་ན། དེ་བསྟན་པའི་བྱིར་
དཔེ་དགོང་པ་ནི། རི་ལྟ་ཏེ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་འདིར་རྩ་མཁན་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་ལྟན་པས་འབད་
པ་ཆེན་པོས་བསྐྱོར་བའི་འཁོར་ལོ་ནི། དེ་འདས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་སོང་བས་རྩ་མཁན་དེའི་འཁོར་ལོ་
བསྐྱོར་བའི་འབད་རྩོལ་ད་ལྟ་སྐྱེས་པ་མེད་བཞིན་དུའང་། འཁོར་ལོ་དེ་འཁོར་ཞིང་རྩ་བ་ལ་སོགས་
པའི་རྒྱར་མཐོང་བ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོད་ལྟ་སྐྱེས་པའི་འབད་རྩོལ་གྱི་རྟོག་པ་མེད་
བཞིན་དུ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཉིད་ལ་བཞགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེའི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་
པ་ནི། ཡིད་བཞིན་གྱི་ཁོར་བྱ་དང་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་འདྲ་བར། སངས་རྒྱས་ལས་དེ་འདྲ་བའི་
ཚོས་ཐོས་པར་འགྱུར་བའི་ལས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་དགེ་བ་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོས་བསགས་པ་དང་།
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྟོན་བྱུང་སེམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྟོན་ལམ་བྱུང་བར་ཅན་བདག་པའི་མཐུས་འཕངས་པ་
སྟེ་བྱགས་ལས་ཡིན་པས། ཆེས་ཤིན་ཏུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སྟོན་ལམ་རི་ལྟ་བུ་ཞེན། རི་
ལྟར་འཚོམ་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྐྱུལ་པ་ལྟར་མཛད་ཅིང་། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་སྐྱེད་ཅིག་ཀྱང་མི་
བསྐྱོད་ལ། སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་དུས་ལས་ཀྱང་མི་འདའ་བ་དེ་འདྲ་བར་བདག་ཀྱང་ལྟར་ཅིག །

ཅེས་པའོ། །འདིར་དེའི་ཤེས་བྱེད་གི་མདོ་དྲངས་པ་ནས་ཆོའི་འགྲུར་ལས་འབྱུང་ངོ་།

སྐྱུ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་

གཉིས་པ་(སྐྱུ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་)ལ་གཉིས། སྐྱུའི་རྣམ་གཞག་དང་། སྟོབས་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་གོ། དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་དང་། འོངས་སྟོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་དང་། རྒྱུ་མཐུན་པའི་སྐྱུ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི།

ཤེས་བྱའི་བྱད་གིང་སྐྱུ་པོ་མ་ལུས་པ། །བསྐྱེགས་པས་ཁི་དེ་རྒྱལ་རྣམས་ཆོས་སྐྱེ།

དེ་ཆོ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད། །ཁེམས་འགགས་པས་དེ་སྐྱུ་ཡིས་མཛོན་སྐྱུ་མཛོན་།།^[17]

ད་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ། ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐྱུ་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བའི་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་བྱད་གིང་སྐྱུ་པོ་དང་འབྲུ་བ་མ་ལུས་པ། ཡེ་ཤེས་མེ་དང་འབྲུ་བས་བསྐྱེགས་པ་ལས། ཤེས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་རྗེ་འབྲུ་བ་དེ་འབྲུ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཞུགས་པས། ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པའི་དེ་ལོ་ན་ཉིད་ཞི་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་འོ། །འདི་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛོན་ནས་རྩོམ་རྗེ་གཙོད་པ་ལས། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཉིད་ལྟ། །འདྲེན་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ། །ཆོས་ཉིད་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ནི་ཤེས་པར་རྒྱས་མ་ཡིན།^[18] །ཞེས་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ནི་དུས་ཀྱན་དུ་ཆོས་ཉིད་ལ་ལྟ་བུ་དེ་དེ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་། འདྲེན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་སྐྱུ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་དང་། ཆོས་ཉིད་དེ་མཁའ་པ་ནའང་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བའི་རྒྱལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་མིན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་འདི་ནི། དེའི་ཆོ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད་པ་སྐྱེ་འདིའི་དབང་དུ་མཛོན་ནས། འཇམ་དཔལ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོག་སྒྲ་དགས་སོ་ཞེས་མདོ་སྟེ་ལས་གསུངས་སོ།^[19] །དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་རྟོག་འགགས་གིང་མི་འཇུག་པས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་དེ་ལོ་ན་ཉིད་གཉིས་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་པའི་བཞིན་དུ་དབྱེར་མེད་པར་ཞུགས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་གོ་འཕང་དེ་ནི་དང་པོར་འོངས་སྟོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་

ཡིས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པ་སྟེ་བཞེས་པར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །ནག་ཚེའི་འགྱུར་ལས་
དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱིར་མི་ཞྭ་ག་པའི་ལམ་ལོའི་མདོ་བྲངས་པ་སྣང་ངོ།།

སེམས་འགགས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཚིག་གསལ་ལས། མདོ་ལས། དོན་དམ་
པའི་བདེན་པ་གང་ཞེན། གང་ལ་སེམས་གྱི་རྒྱ་བ་ཡང་མེད་ན། ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས།
ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ།^{༡༡༥} །ཞེས་སེམས་གྱི་རྒྱ་བ་རྣམ་རྟོག་
མེད་པ་ལ་གསུངས་པ་དང་། འདིར་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། ཞི་བའི་དོན་སེམས་སེམས་བྱུང་དང་བྲལ་
བ་ལ་བཤད་ནས། ཞི་བ་དེ་ཡིན་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་རྣམས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་དཔེར།
དབག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་བཞོད་པའི་མཐུར། འདི་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་དུ་
ཟིན་ཀྱང་། དབག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར།^{༡༡༦} ཞེས་རྣམ་རྟོག་གི་སེམས་
སེམས་བྱུང་དང་བྲལ་བ་ལ་གསལ་བར་གསུངས་པས། སངས་རྒྱལ་ལ་ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་ཁུངས་སུ་
འདེན་པ་ནི་གཞུང་གི་དོན་མ་རྟོགས་པའི་སྐུར་འདེབས་ཆེན་པོ་འོ།།

གཉིས་པ་(ཡོངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སྐུ)ནི།

ཞི་སྐྱད་པག་བསམ་ཤིང་ལྟར་གསལ་གྱུར་ཞིང་། ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་རི་བཞིན་རྣམས་མི་རྟོག།

འགྲོ་གྲོལ་བར་དུ་འཇིག་རྟེན་འབྱོར་སྤྲད་རྟག། འདི་ནི་སྟོན་དང་བྲལ་ལ་སྣང་བར་འགྱུར།།^{༡༡༧}

སྐུ་གང་གིས་ཚོས་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་པའི་ཡོངས་སྐུ་འདི་ནི། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་རྟོག་པ་
དང་བྲལ་བས་ན་ཞི་བའི་སྐུ་འོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པར་
རྣམས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། དབག་བསམ་གྱི་ཤིང་ལྟ་བུ་དང་། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རི་བཞིན་དུ་
རྣམས་པར་མི་རྟོག་པར་གདུལ་བྱའི་འདོད་པའི་དོན་རྒྱུ་བ་པའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ངོ། །སྐུ་འདི་ནི་འགྲོ་བ་
ཐམས་ཅད་གྲོལ་གྲོལ་གྱི་བར་དུ་གདུལ་བྱའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་འབྱོར་པའི་སྤྲད་དུ། རྟག་ཏུ་ཡུན་རིང་པོར་
གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་བྱིར་འཇིག་རྟེན་རི་སྤྲིད་པ་དང་ནམ་མཁའ་རི་སྤྲིད་པ་དེ་སྤྲིད་དུ་སངས་རྒྱལ་
རྣམས་ཚུལ་འདིས། སེམས་ཅན་གྱིས་དོན་ཁོན་མཛད་ཅིང་རྣམས་པར་བཞགས་སོ། །ཡོངས་སྐུ་འདི་ནི་
བྱུང་སེམས་སྟོས་པ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། རང་གི་ཚོགས་གཉིས་ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་མེད་པའི་མེ་ལོང་ཐོབ་
པའི་ས་ཐོབ་པ་རྣམས་ཁོན་ལ་སྣང་བར་འགྱུར་གྱི། སྟོས་པ་དང་བཅས་པ་སོ་སྟེ་རྣམས་ལ་ནི་དངོས་སུ་

སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྒྲུབ་ས་འགོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས་གྱང་། སངས་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ཀྱི་སྒྲུ། །མཚན་
 དང་དཔེ་བྱད་དག་གིས་འབར། །འགོ་བ་རང་གི་མོས་པ་ཡིས། །དབང་གིས་སྒྲ་ཚོགས་སྒྲུ་འཛིན་གང་། །
 བསོད་ནམས་ཚོགས་ནི་ཚད་མེད་ལས། །འབྲུངས་པ་དེ་ནི་རྒྱལ་བའི་སྒྲས། །ས་བཅུ་ལ་ནི་གནས་
 རྣམས་ཀྱིས། །མཐོང་བར་ཡུར་ན་སྒྲུ་དེ་ཡིན། །ཚོས་ཀྱི་ཚོགས་ལོངས་སྟོད་འདི་ནི། །རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་
 སྟོད་པ་ཡིན།^{༡༨} །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་(རྒྱ་མཐུན་གྱི་སྒྲུ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། སྒྲུ་དང་བ་སྟུའི་ཁྱད་བྱ་གཅིག་ཏུ་རང་གི་སྟོད་པ་
 ཀྱན་སྟོན་ཚུལ་དང་། གནས་དེར་གཞན་གྱི་སྟོད་པ་ཀྱན་སྟོན་ཚུལ་དང་། བཞེད་པ་ལ་མངའ་བ་སྒྲུར་བ་
 ཡུན་སུམ་ཚོགས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

བྱུང་དབང་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་དེའི་རྒྱལ་ཐུ། །གཞུགས་སྒྲུ་གཅིག་ལ་རང་གི་སྟེ་གནས་སྒྲུ་བས། །སྒྲུ་འགགས་གསལ་
 དང་མ་འཚོལ་བྱུང་ཚུལ་ནི། །མ་ལུས་ཀྱིས་བཀྲ་མཐའ་དག་སྟོན་པར་མཛད་།།^{༡༩} ། སངས་རྒྱལ་ཞིང་ནི་འདྲར་བྱུ་
 དབང་དེ་དང་། །དེ་དག་སྒྲུ་སྟོད་མཐུ་སྟོད་སའི་འདྲ་དང་། །ཉན་ཐོས་དག་འདུན་ནི་སྟེད་ནི་ལྟ་དང་། །བྱུང་རྒྱུ་མེས་ས་
 རྣམས་དེར་གཞུགས་ནི་འདྲ་དང་།།^{༢༠} ། ཇི་འདྲའི་ཚོས་དང་དེར་བདག་ནི་འདྲ་དང་། །ཚོས་ཐོས་སྟོད་པ་གང་ལ་སྟུང་
 པ་དང་། །སྟེན་གང་ནི་ཅུམ་དེ་དག་ལ་སྟུལ་བ། །དེ་ནི་མ་ལུས་སྒྲུ་གཅིག་ལ་སྟོན་མཛད་།།^{༢༡} ། དེ་བཞིན་ཚུལ་བྱིས་ས་
 བཞེད་བཙོན་ཏིང་འཛིན་དང་། །ཤེས་རབ་སྟོད་ཚེ་སྒྲར་གྱི་གནས་སྒྲུ་བས་གང་། །མ་ཚང་མེད་དེ་དག་ཉིད་སྟོད་པ་ཀྱན།
 །སྟུའི་བ་སྟུའི་ཁྱད་བྱུར་འདགས་ལ་བར་སྟོན་།།^{༢༢} །

ཚོས་ཀྱི་སྒྲུ་འམ་སྒྲར་བཤད་པའི་གཞུགས་སྒྲུའི་མཐུ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་རུང་སྟེ། སྒྲར་བཤད་
 པའི་ལོངས་སྒྲུ་ལས་གཞན་ཏུ་བྱུར་བ་སྟུལ་པའི་སྟུའི་རོ་བོ་ཉིད་ཚོས་ལོངས་ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་པ་སྟེ་འབྲས་
 བུའི་སྒྲུ་གང་དག སེམས་ཅན་འདུལ་པའི་རྒྱས་བྱུང་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་མཐུའི་ཁྱད་པར་བསམ་གྱིས་མི་
 ཁྱབ་པ་བཞིན་པའི་བྱིར་བཤད་པ། རུ་བ་པའི་དབང་པོས་ཚོས་ལོངས་ཀྱི་སྒྲུ་དེའི་རྒྱ་མཐུན་པའི་
 གཞུགས་སྒྲུ་གཅིག་ལ། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཀྱི་རང་གི་སྟེ་པའི་གནས་སྒྲུ་བས་ད་ལྟ་འགགས་
 ཟེན་པ་སྟོན་གྱི་བྱུང་བའི་མཐའ་མ་ལུས་པ་བསྟན་པའི་བྱིར། གསལ་བ་དང་མ་འཚོལ་བ་སྟེ་མན་ཚུན་
 མ་འདྲེས་པར། སྒྲར་གྱི་བྱུང་ཚུལ་ནི་མ་ལུས་པས་བཀྲ་བ་མཐའ་དག མེ་ལོང་གི་ཏུ་དག་པ་ལ་
 གཞུགས་བསྟན་ཏུ་རུས་གཅིག་ཁོ་ནར་ལུན་གྱིས་བྱུང་བར་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །

པཱུ་ལྷ་འདས་ཀྱིས་ཐོན་སྤྱོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་ན། སངས་རྒྱུས་གང་ལ་བསྐྱེན་
བཀྱར་གང་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞིང་བེད་ཀྱི་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆའི་རང་བཞིན་ཅན་ཚུ་
ཞིང་ཀྱན་ནས་རྒྱལ་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱིས་མཛེས་པ་རི་འདྲ་བ་ཞིག་ན།
ཐུབ་པའི་དབང་པོ་བལྟམས་པ་སོགས་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱུས་དེ་དག་གི་རྒྱ་དང་སྤྱོད་
པའི་མཐུ་དང་སྟོབས་ལུ་བྱུང་བ་རི་འདྲ་བ་དང་། དེ་དག་གི་ལའོར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགོ་འདུན་འདུས་
པ་རི་སྟོན་པ་དང་། ཆོས་ལ་ནན་ཏན་གང་བྱས་པས་དགོ་འདུན་དེར་ཐུར་བ་རི་ལྟ་བུ་སྟེ་རི་འདྲ་བ་དང་།
སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞིང་དེར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་རྣམས་གཟུགས་མཚན་དཔེས་སྤྱོད་པ་དང་། ཆོས་གོས་
དང་ཟས་དང་གནས་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དང་ལྷན་པ་རི་འདྲ་བ་དང་། ཐེག་པ་གཅིག་དང་
གསུམ་ལ་བརྩམས་ནས་ཆོས་རི་འདྲ་བ་བསྟན་པ་དང་། ཞིང་དེར་བདག་ཉིད་པམ་ཟེ་ལ་སོགས་པའི་
རིགས་སྤྱུ་སྟེས་པ་སྤྱོད་པ་ལྷན་པ་བྱིས་པ་དང་། རབ་བྱུང་དུ་ཐུར་པ་རི་འདྲ་བ་དང་། ཆོས་ཐོས་ནས་
བསྐྱབ་པའི་གཞི་མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པའི་བསྐྱབ་པ་ཁས་སྤངས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གང་
ལ་སྤྱོད་པ་དང་། སངས་རྒྱུས་དང་བྱང་སེམས་དང་ཉན་ཐོས་དེ་དག་ལ་བཟའ་བ་དང་ཆོས་གོས་དང་
རིན་པོ་ཆའི་རྒྱལ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པ་གང་དུས་རི་ཙམ་ཞིག་ཏུ་དང་། ཚད་རི་ཙམ་ཞིག་སྤུལ་བ་དེ་ནི་
མ་ལུས་བར་སྐྱ་གཅིག་ལ་སྟོན་པར་མཛད་དོ།

དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལས་བརྩམས་པའི་བྱུང་པའི་མཐའ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་
བཞིན་དུ། ཚུལ་བྱིས་དང་བཟོད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཉིང་འཛིན་དང་།
གཤམ་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྟོན་སྤྱོད་པའི་ཆོའི་རྒྱར་གྱི་གནས་སྐབས་གང་མཚང་བ་མེད་པ་དེ་དག་སྐྱ་
གཅིག་ལ་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་གོང་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་བཤད་པ་དང་སྐར་བར་བྱའོ། །སྐྱ་གཅིག་ལ་
ཅིག་ཅར་དུ་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་ལྟ་ཞིག་གི་ །འོན་ཀྱང་སྟོན་གྱི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཀུན་རྒྱ་ཡི་
བ་སྤྱིའི་བྱང་བྱུང་ཡང་གསལ་བར་སྟོན་པར་མཛད་དོ།

གཉིས་པ་ (གནས་དེར་གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཀུན་སྟོན་ཚུལ་)ནི།

སངས་རྒྱུས་གང་དག་འདས་དང་འཕྱར་འཕྱར་གང་། །གང་དག་ད་ལྟར་ནས་མ་ཁའི་མཐར་ཐུག་པར། །གངས་མཐོན་
ཆོས་སྟོན་སྐྱེག་བསྐྱེད་ཀྱིས་བརྒྱུ་བའི། །འགོ་དཔྱད་ཀྱིས་ཞིང་འཛིག་རྟེན་བཞུགས་པ་དང་། །༡༩། དང་པོའི་ཐུགས་

བརྒྱུད་བྱང་ཆུབ་སྤྱིར་བཏུ་བར། །དེ་དག་སྟོན་ཀྱང་དངོས་རྣམས་མིག་འབྱུང་གི། །རང་བཞིན་མཁྱེན་ནས་བདག་བཞིན་
བ་སྦྱུ་ཡི། །ཁྱེད་ཀྱི་དུས་གཅིག་ལ་ནི་གསལ་བར་སྟོན་།། ༧ །དེ་བཞིན་དུས་གསུམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དང་། །རང་
རྒྱལ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་མ་ལུས་གི། །སྟོན་དང་དེ་ལྟར་སྟེ་བོའི་གནས་སྐབས་ནི། །ཐམས་ཅད་བ་སྦྱུའི་ཁྱེད་ཀྱི་དུས་
གཅིག་ཆེ་སྟོན་།། ༨ །

སངས་རྒྱས་གང་དག་སྤྱར་འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བར་འབྱུར་བ་གང་དང་།
སངས་རྒྱས་གང་དག་ད་ལྟར་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པར་གསུང་གི་གང་སངས་མཐོན་པོས་ཆོས་སྟོན་
པས། སྦྱག་བསྐལ་གྱིས་བརྒྱུད་བ་སྟེ་གཟིར་བའི་འགྲོ་བ་རྣམས་དབུགས་འབྱེན་ཞིང་འཛིག་རྟེན་ན་
བཞུགས་པ་དང་། དང་བོའི་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱུད་བ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱིར་བཏུ་བར་དུས་གསུམ་གྱི་
རྒྱལ་བ་དེ་དག་གི་སྟོན་པ་ཀུན། བདག་གི་སྟོན་ཆུབ་ཀྱང་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་དུ། བ་སྦྱུ་ཡི་ཁྱེད་ཀྱི་དུས་གཅིག་
ཏུ་དུས་གཅིག་ལ་ནི་གསལ་བར་སྟོན་པར་རུས་ཏེ། མིག་འབྱུང་མཁན་ཐ་མལ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་
སྟགས་དང་ཇམ་གྱི་མཐུ་ཅམ་ཞིག་གིས་ཀྱང་། རང་གི་ལུས་ལ་སྟོན་བཅུད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་པ་སྟོན་
པར་རུས་ན། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མིག་འབྱུང་གི་རང་བཞིན་
དང་བདེན་བརྒྱུན་ཁྱེད་པར་མེད་པར་མཁྱེན་ནས་དེ་བརྒྱལ་བ་དུ་མར་གོམས་པར་མཛད་བ་རྣམས་
ཀྱིས། རྣམ་འབྱུང་དེ་རྣམས་མཛད་མི་རུས་པར་འབྱུར་རམ་སྟེ་མི་འབྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མཁས་པ་སྟེ་
ཞིག་དེ་འདྲ་བ་དེ་མི་རྟོག་པ་དང་། རྟོགས་ཀྱང་ཐེ་ཆོས་ཟེ་བར་འབྱུར་ཏེ་མི་འབྱུར་ཏེ། དཔེ་འདིའི་སྟོན་
ས་ལྟག་པར་མོས་པར་བྱའོ། །རི་ལྟར་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པ་དང་སངས་རྒྱས་གཞན་གྱི་སྟོན་པ་རྣམས་དུས་
གཅིག་ཏུ་བ་སྦྱུའི་ཁྱེད་ཀྱི་སྟོན་པ་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ། དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
དང་། དུས་གསུམ་གྱི་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་ཉན་ཐོས་མ་ལུས་པའི་སྟོན་པ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱག་
མ་སོ་སོ་སྟེ་བོའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་ནི། བ་སྦྱུའི་ཁྱེད་ཀྱི་དུས་གཅིག་ཏུ་དུས་གཅིག་གི་ཆེ་
སྟོན་པར་རུས་སོ།།

གསུམ་པ་(བཞེད་པ་ལ་མངའ་བ་སྦྱར་བ་ལྟན་སྦྱུ་ཆོགས་པ་བཤད་པ་)ནི།

དག་པ་འདི་ནི་བཞེད་པ་འབྱུག་པ་ཡིས། །རྟུལ་གཅིག་ལྟུང་ལ་མཁའ་གཤམས་འཛིག་རྟེན་དང་། །འཛིག་རྟེན་མཐའ་
ཡས་ཕྱོགས་ཁྱབ་རྟུལ་སྟོན་མོད། །རྟུལ་རགས་མི་འབྱུར་འཛིག་རྟེན་ཐ་མི་འབྱུར་།། ༩ ། རྣམ་རྟོག་མི་མངའ་འབྱོར་གྱིས་

སྤྱི་ལོ་མཐའི་བར། རྒྱ་དུ་ཅིག་དེ་མེ་ལ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ཆོག་ལ། རི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་དེ་སྤྱོད་འཛམ་བུ་སྤྱིར། །མ་ལུས་རྒྱལ་གང་
དེ་སྤྱོད་ལ་གངས་མེད།། ༡༥།

དེ་ལྟར་སྤྱོད་གསུམ་ལུ་ན་སྤྱོད་ཆོག་པ་བརྗོད་ནས་རྣམ་ཏོག་མི་མངའ་ཡང་བཞེད་པ་ལ་
མངའ་འཇམ་དབང་བསྐྱར་བ་ལུ་ན་སྤྱོད་ཆོག་པ་བརྗོད་པའི་བྱིར་བཤད་པ། དེ་མ་མ་ལུས་བས་དག་
པའི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་མཛད་པ་འདི་ནི། བཞེད་པ་ཙམ་གྱི་འཇུག་པ་ཡིས་ཏེ་དེའི་སྤྱོད་ནས་ནམ་མཁའ་ཡི་
མཐས་གཏུགས་པའི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་གཅིག་གི་ཡུལ་གྱི་ཁྱོན་ལ་སྤྱོད་པར་རྒྱ་ས་ལ།
འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་པ་སྤྱོད་པ་ལུས་པའི་རྟེན་གྱི་ཁྱོན། རྒྱལ་སྤྱོད་པ་གཅིག་གིས་བྱུང་བ་ཡང་སྤྱོད་
པར་མཛད་པ་ན། རྒྱལ་གཅིག་པོ་དེ་རགས་པ་ཆེ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། འཇིག་རྟེན་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ཆུང་བར་
ཡང་མི་འགྱུར་པོ། །དེ་བཞིན་རྒྱ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མི་མངའ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱིར་པ་འཁོར་བའི་མཐའི་བར་
དུ། རྒྱ་དུ་ཅིག་དེ་མེ་ལ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ཆོག་པ་རི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་གངས་ནི། འཛམ་བུ་སྤྱིར་མ་
ལུས་པ་ན་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་གྱི་གངས་གང་རི་སྤྱོད་ཡོད་པ་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་གངས་ལ་མེད་དོ། །སྤྱོད་པ་ལྟེན་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་ལ། འདི་ནི་རྒྱུ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།།

གཉིས་པ་(སྤྱོད་པ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་)ལ་བཞི། སྤྱོད་པ་བཅུ་མདོར་བསྟན་པ། དེ་རྣམས་
རྒྱུ་བར་བཤད་པ། ཡོན་ཏན་ཀུན་བརྗོད་མི་རུས་པའི་ཚུལ། ཡོན་ཏན་གཉིས་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་སྤྱོད་པ་དང་། །དེ་བཞིན་ལས་རྣམ་སྤྱོད་ལྟོ་དང་། །མོས་པ་སྤྱོད་ཆོག་པ་ལུས་ཆུང་དང་། །
སྤྱོད་ཆོག་པ་ལུས་ཆུང་ལྟོ་དང་། །དེ་བཞིན་དབང་མཆོག་མཆོག་མ་ཡིན། །མཁྱེན་དང་ཐམས་ཅད་དུ་
འགྲོ་དང་། །བསམ་གཏན་རྣམ་ཐར་ཏིང་འཛིན་དང་། །སྤྱོད་པ་པར་འཇུག་མོགས་ལྟོ་སྤྱོད་པ་དང་། །༡༩། རྟོན་གནས་
དུན་པ་མཁྱེན་པ་དང་། །དེ་བཞིན་འཆི་འཕོ་སྤྱོད་ལྟོ་དང་། །ཟག་རྣམས་ཟད་པ་མཁྱེན་སྤྱོད་པ་ཏེ། །སྤྱོད་པ་ནི་བཅུ་པོ་འདི་
དག་གོ།། ༢༠།

སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ས་ནི་སྤྱོད་པ་བཅུ་པ་བཅུ་བྱེ་བའི་བྱིར་ན། དེའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཆ་ཙམ་
ཞིག་བསྟན་པའི་བྱིར་བཤད་པ། ལུ་བའི་སྤྱོད་པ་ལ་ནི། གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་པའི་སྤྱོད་པ་

དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་སྒྲོ་སྟེ་མཁུན་པའི་སྟོབས་དང་། མོས་པ་སྒྲ་ཚོགས་པ་
 ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་སྟོབས་དང་། ཁམས་ནི་སྒྲ་ཚོགས་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དབང་
 པོ་མཚོག་དང་། མཚོག་མ་ཡིན་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁུན་པའི་
 སྟོབས་དང་། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་སོགས་
 གྲོ་སྟེ་མཁུན་པའི་སྟོབས་དང་། སྟོན་གྱི་གནས་ཆེས་སུ་བྱལ་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
 འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་སྒྲོ་སྟེ་མཁུན་པའི་སྟོབས་དང་། ཟག་པ་རྣམས་ཟད་པ་མཁུན་པའི་
 སྟོབས་སྟེ། སྟོབས་ནི་བརྒྱ་པོ་འདི་དག་ཏུ་ཡོད་དོ།

གཉིས་པ་(དེ་རྣམས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། གནས་དང་གནས་མིན་མཁུན་པ་སོགས་ཀྱི་
 སྟོབས་ལྟ་བུ་བཤད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁུན་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལྟ་བུ་བཤད་པའོ། །
 དང་པོ་ནི།

རྒྱ་གར་ཞིག་ལས་གང་ཞིག་ངེས་པར་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་གནས་སུ་དེ་མཁུན་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། །བཤད་པ་
 ལས་བརྒྱུག་གནས་མིན་གེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པ། །མཁུན་པ་སོགས་པ་སྤངས་པ་དེ་ནི་སྟོབས་སུ་བཤད།། ༡༡ །འདོད་
 དང་མི་འདོད་དེ་ལས་བརྒྱུག་དང་ཟད་དངོས་ཀྱི། །ལས་དང་དེ་ཡི་རྣམ་སྒྲིན་གིན་ཏུ་སྒྲ་ཚོགས་ལའང་། །མཁུན་པ་རྩལ་
 མཐུ་ཐོགས་མེད་སོ་སོར་འཇུག་འཕྱུར་བ། །དུས་གསུམ་གེས་བྱ་བྱུང་མཛད་དེ་ནི་སྟོབས་སུ་འདོད།། ༡༢ །འདོད་ཆགས་
 སོགས་ཀྱིས་འཕྱུར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འདོད་པ་ནི། །གིན་ཏུ་སྒྲ་ཚོགས་དམན་འབྲིང་གང་ཡང་ཁྱད་འཕགས་འདོད། །དེ་
 ལས་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་གཡོགས་སོས་ལའང་མཁུན་པ་ནི། །དུས་གསུམ་འགྲོ་བ་མ་འཇུག་བྱུང་པ་སྟོབས་ཞེས་བྱ།། ༡༣ །
 སངས་རྒྱས་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་ལ་མཁུན་རྣམས་ཀྱིས། །མིག་སོགས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་དེ་ཁམས་སུ་
 གསུངས། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མཁུན་པ་མཐའ་ཡས་ཤིང་། །རྣམ་ཀུན་ཁམས་ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་འཇུག་
 སྟོབས་སུ་དོད།། ༡༤ །ཀུན་ཏུ་ཉོག་སོགས་ཆེས་རྫོ་ཉིད་ནི་མཚོག་བཞེད་ལ། །འབྲིང་གནས་སྐབས་དང་རྒྱལ་ཉིད་མཚོག་
 མིན་པར་བཤད་དང་། །མིག་ལ་སོགས་དང་མན་རྩི་རྒྱུ་པ་རྩལ་ལྟ་བུ་པ་ལ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཆགས་མེད་
 སྟོབས་སུ་གསུངས།། ༡༥ །

རྒྱ་གར་ཞིག་ལས་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་ངེས་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་དེ་
 ཡི་གནས་སུ་དེ་ལྟར་མཁུན་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་མི་དགེ་བ་ལས་

ནམ་སྒྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱུང་བ་དང་། འཕགས་པ་སྒོ་བ་པའི་ལམ་ལས་མུང་འདས་འཛོལ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལས་བསྒྲིག་པ་ནི་གནས་མེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་དགོ་བ་ལས་
ནམ་སྒྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱུང་བ་དང་། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པས་ལས་དབང་གིས་སྤྱིད་པ་བརྒྱད་པ་
འབྱུང་བ་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་གོ་སྒྲུབས་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་འདྲ་བའི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་
པའི་གེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་མ་མཆེན་པ་ལ་ཐོགས་པ་སྤངས་པ་སྟེ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དེ་ནི་གནས་དང་
གནས་མ་ཡིན་པ་མཆེན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ།

འདོད་པ་སྟེ་དགོ་བ་དང་མི་འདོད་པ་སྟེ་ལས་མི་དགོ་བ་སྟེ་མ་འདྲེས་པ་གཉིས་དང་། དེ་
གཉིས་ལས་བསྒྲིག་པ་སྟེ་ལས་འདྲེས་མ་དང་།^{༥༧༥} ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ངན་པ་ཟད་པར་བྱེད་
པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་དངོས་པོའི་ལས་རྣམས་དང་། ལས་དེའི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་ཉ་རྟམི་འདྲ་བ་སྟེ་ཚོགས་པ་
ལའང་། མཆེན་པ་རུས་མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པར་སོ་སོར་འཇུག་པར་འགྱུར་བ། དུས་གསུམ་གྱིས་
བསྐྱས་པའི་ལས་དང་དེའི་འབྲས་ལུང་གེས་བྱ་ཀྱན་ལ་ཁུབ་པར་མཛད་པ་དེ་ནི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་
མཆེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ།

འདོད་ཆགས་དང་དེས་མཚོན་ནས་ཞེ་སྒྲུང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་དང་། ཐོགས་ཀྱི་
བསྐྱས་པ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་བ་སྟེ་ས་བོན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་འདོད་པ་ནི།
གིན་རྟམི་འདྲ་བ་སྟེ་ཚོགས་པ་དམན་པ་དང་། འབྲིང་དང་གང་ཡང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་འདོད་
པ་དང་། མོས་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚོས་ཀྱན་རྟེན་དུ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲར་བཤད་པའི་མོས་པའི་ས་
བོན་གཞིགས་པ་སྟེ་བསྐྱེད་པའི་མོས་པ་ལའང་། མཆེན་པ་རུས་གསུམ་དུ་འགོ་བ་སྟེ་འཇུག་པས་
མོས་པའི་གེས་བྱ་མ་ལུས་པ་ཁུབ་པ་ནི། མོས་པའི་སྟེ་ཚོགས་པ་མཆེན་པའི་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ།

སངས་རྒྱས་ཁམས་མཐའ་དག་གི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས། མིག་དང་
སོགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་རྣེ་བཞི་ཡིད་ཀྱི་བར་དུ་ག་དང་། གཟུགས་ནས་ཚོས་ཀྱི་བར་དུ་ག་དང་། མིག་
གི་རྣམ་གཤམ་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་གཤམ་ཀྱི་བར་དུ་ག་དང་། དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་
ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁམས་སུ་གསུངས་པའི་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་རྣམ་པ་ཀྱན་གྱི་ཁྱད་པར་
རྣམས་ལ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མཆེན་པ་མཐའ་ཡས་པ་འཇུག་པ་ནི། ཁམས་སྟེ་ཚོགས་
པ་མཆེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ།

ཡང་དག་མིན་པ་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ནི། ཆགས་སོགས་སྐྱེད་པ་ལ་
དབང་བྱེད་པས་ན་དབང་པོ་ལོ། །སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་དང་པོའི་དབང་པོ་སོགས་ཆེས་རྩོད་ཅིང་ནི་
མཆོག་ཏུ་བཞེད་ལ། དབང་པོ་འབྲིང་གི་གནས་སྐབས་དང་། དབང་པོ་རྩལ་བ་ཅིང་ཆུང་ངའི་གནས་
སྐབས་ནི་མཆོག་མིན་པར་བཤད་པ་དང་། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་དང་། དབང་པོ་
རྣམས་ཀྱི་པན་རྩལ་འབྲས་བུ་རྩལ་པ་སྟེ་སྐྱབ་རྩལ་པའི་རང་གི་ངོ་པོ་རེ་རེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པའི་ཆགས་པ་སྟེ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དེ་ནི། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་
གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ་ (ཐམས་ཅད་ཏུ་འགོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལྡ་བཤད་པ་)ནི།

ལམ་འགའ་རྒྱལ་བ་ཅིང་དང་འགའ་ཞིག་རང་རྒྱལ་གྱི། བྱང་རྒྱལ་དང་ནི་ཉན་ཐོས་བྱང་རྒྱལ་ཡི་དྲགས་དང་། ཏུང་འགོ་
ལྷ་མི་རྣམས་དང་དཔལ་བ་སོགས་འགོ་བ། །དེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་མེད་མཐའ་ལས་སྟོབས་སུ་འདོད།། ༡༥ །འཛིག་
རྟེན་མཐའ་ལས་རྣལ་འབྱོར་བྱེད་པ་ལ་ཐ་དང་། །བསམ་གཏན་རྣམ་ཐར་བརྒྱུད་གང་ཞིག་ནས་གང་དག་དང་། །སྟོམས་
འཇུག་བྱང་པར་གང་དག་གཅིག་དང་བརྒྱུད་སྐྱར་བ། །དེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཐོགས་མེད་འདི་ནི་སྟོབས་སུ་བཤད།། ༡༦ ། ཇི་
སྟོང་གཏི་མུག་དེ་སྟོང་སྟོང་གནས་འདས་བདག་དང་། །སེམས་ཅན་གཞན་རེ་རེ་ཡི་སྟོང་པའི་སེམས་ཅན་ནི། །ཇི་སྟོང་
དེ་སྟོང་མཐའ་ལས་གཞིར་བཅས་ལུལ་ཕྱོགས་དང་། །བཅས་རྣམས་ལ་བློ་གང་དང་གང་ཡིན་སྟོབས་སུ་བཤད།། ༡༧ །
སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་འཆི་འཕོ་དང་། །སྐྱེ་གང་འཛིག་རྟེན་ལ་གནས་ནས་མ་ཁའི་མཐར་ཐུག་
དང་། །བཀྲ་མང་དེ་ལ་མཁྱེན་པ་དུས་དེར་འཇུག་པ་ཡིས། །མ་ཆགས་རྣམ་ཀུན་ཡོངས་དག་མཐའ་ལས་སྟོབས་སུ་
འདོད།། ༡༨ །རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱར་དུ་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི། །ཉོན་མོངས་དག་ནི་བག་ཆགས་དང་བཅས་
འཛིག་འགྱུར་དང་། །སྟོབས་ལ་སོགས་ཉོན་མོངས་བློ་ཡིས་འགོག་པ་གང་། །དེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་མེད་མཐའ་ལས་
སྟོབས་སུ་འདོད།། ༡༩ །

ལམ་འགའ་ཞིག་རྒྱལ་བ་ཅིང་ཏུ་འགོ་བ་དང་། ལམ་འགའ་ཞིག་རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་རྒྱལ་
དང་། འགའ་ཞིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་འགོ་བ་དང་། ཡི་དྲགས་དང་ཏུ་འགོ་དང་ལྷ་དང་མི་དང་
དཔལ་བ་རྣམས་སུ་འགོ་བ་དང་། སོགས་ཀྱིས་ནི་ཡང་དག་པར་དང་ཡོག་པར་ངེས་པའི་ལམ་ལ་
སོགས་པ་རྣམ་པ་སྟེ་ཆོགས་པ་སྟོན་ཏེ། དེ་རྣམས་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པ་ནི་མཐའ་ལས་པ་

སྟེ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཆེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ།

འཛིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་ལ་སྟེ་བྱད་པར་གྱིས་རབ་
ཏུ་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་མཐའ་ཡས་པ་བསམ་གཏན་བཞིན་དང་། རྣམ་པར་ཐར་བ་བརྒྱད་དང་། གང་ཞིག་
ནས་གང་དག་སྟེ་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། སྟོམས་འཇུག་གི་བྱད་པར་གང་དག་གཅིག་དང་བརྒྱད་དུ་གྱུར་
པ་སྟེ་ཐམས་ཅད་གནས་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དགྲུ་དང་། གུན་བྱང་དེ་དག་ལ་མཆེན་པ་ཐོགས་པ་
མེད་པ་འདི་ནི། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མཆེན་པའི་སྟོབས་སུ་བགད་དོ།

རི་སྲིད་གཏི་མུག་དེ་སྲིད་པ་སྟེ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་པ་ཐོག་མ་མེད་པའི་སྲིད་པར་
གནས་པ་ན་འདས་པའི་དུས་སུ་བདག་དང་སེམས་ཅན་གཞན་རེ་རེ་ཡི་སྲིད་པའི་སེམས་ཅན་ནི། རི་
སྟེད་པ་དེ་སྟེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ། གཞི་སྟེ་རྒྱ་དང་བཅས་པར་བྱན་པ་དང་། རང་དང་
གཞན་རྣམས་ཁ་དོག་འདི་འདྲ་བར་ལྷུར་ཞེས་བྱན་པ་ནི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པར་བྱན་པ་དང་། འདི་འདྲ་
ཞིག་ནས་འདི་ཞིག་ཏུ་སྟེས་སོ་བྱན་པ་ནི། ཡུལ་ཕྱོགས་དང་བཅས་པར་བྱན་པ་སྟེ་བྱན་པའི་ཡུལ་དེ་
རྣམས་ལ་སྟོ་ཐོགས་པ་མེད་པ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱན་པ་མཆེན་པའི་
སྟོབས་སུ་བགད་དོ།

སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་རེ་རེའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་། ཡུང་པོ་ཉིད་མཚམས་སྦྱོར་བའི་སྟེ་
བ་གང་ནམ་མཁའ་མཐར་ཐུག་པའི་འཛིག་རྟེན་ལ་གནས་པ་སྟེ་ཚོགས་པའི་ལས་ཀྱི་བཟོ་བོས་བཀྲ་
བར་བྱས་པ་མང་པོ་དེ་ལ་དུ་ས་དེར་མཆེན་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཡོངས་སུ་དག་པས་མ་ཆགས་པ་སྟེ་མ་
ཐོགས་པར་འཇུག་པ་ཡིས། ཡུལ་མཐའ་ཡས་པ་མཆེན་པ་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྟེ་བ་མཆེན་པའི་སྟོབས་སུ་
འདོད་དོ།

རྣམ་པ་ཀུན་མཆེན་པའི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དག་ནི།
བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་འཛིག་པ་སྟེ་བཅོམ་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྟོབ་མ་ཉོན་ཐོས་དང་
ལ་སོགས་པས་བསྐྱེད་པ་རང་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྟོ་སྟེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་འགོག་པ་སྟེ་སྒངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་མཆེན་པ་ཆགས་པ་སྟེ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ནི། མཐའ་ཡས་
པ་ཟག་པ་ཟད་པ་མཆེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ། །ལྷུར་དུ་ཞེས་པ་ནི་བག་ཆགས་ལྷག་མ་གཅིག་ཏུ་སྒྲ་བ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་དེ་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་སྒྲངས་པར་སྟོན་པའོ། །འདིར་ཉོན་མོངས་པའི་བག་

ཆགས་ནི། འགྲེལ་པ་ལས། གང་གིས་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་འབག་པར་བྱེད་ཅིང་བསྒོ་བར་བྱེད་ལ། རྗེས་སུ་
བསྐྱོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བག་ཆགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ་ལྟག་པ་དང་། གོམས་པ་དང་། ལྷ་བ་
དང་། བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་དག་གོ^{༥༩} །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཉན་རང་དགྲ་བཙུམ་
པས་ཉོན་མོངས་སྤངས་ཀྱང་བག་ཆགས་དེ་སྤོང་མི་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་མ་
རིག་པའི་བག་ཆགས་ནི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་གོགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ།^{༦༠} ཞེས་ཤེས་སྒྲིབ་
ཏུ་ཡང་གསུངས་སོ། །ལྷགས་འདི་ལ་ཚོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ནི་ཉོན་མོངས་སུ་བཞེད་པས། ཤེས་སྒྲིབ་
ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི་གཉིས་སྤང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། འདི་ནི་འཕགས་པ་ཡབ་ཕྲས་ཀྱིས་
གཞན་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ངོས་འཛིན་གསལ་བར་མ་གསུངས་པས། འདིར་གསུངས་པ་ཉིད་ལ་བཞེན་
པར་བྱའོ། །ཡང་འགྲེལ་པ་ལས། མ་རིག་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་དེ་ཡང་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཆེན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཁོན་ལ་ལྷོག་པར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ།^{༦༡} །ཞེས་གསུངས་པས་ཉན་རང་དགྲ་བཙུམ་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བོན་
ཟད་པར་གསུངས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བོན་ནི། འདིར་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་མི་
གཅིག་གོ། །བག་ཆགས་འདི་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ནི་ས་བརྒྱ་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྲ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྒྲེ་བ་ལ་
ཕྱོགས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་འགག་པ་ལ་ཕྱོགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་ལ། དེ་ཐོག་མར་སྤངས་པའི་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྲོད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཀུན་མཆེན་
པའི་སྤྲོབས་ཀྱིས་འཛིག་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་སྤྲོབས་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་མཆེན་པར་
གསུངས་པ་ནི་མངོན་གྱུར་དུ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་ཤུགས་རྟོགས་མི་རུང་བས་སྤང་
ནས་མཆེན་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་མཆེན་པ་འདིའི་ལྷགས་མིན་པ་ནི་རིགས་པ་དུག་
ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་གསལ་བར་བཤད་དོ།^{༦༢} །དེའི་ཕྱིར་ད་ལྟར་བ་མངོན་སུམ་དུ་འཇལ་བའི་
ཤུགས་ལ་འདས་མ་འོངས་གཉིས་འཇལ་པ་ཡང་མིན་ནོ། །འདི་ཡང་ཉི་མ་དེ་རིང་ལྟ་བུའི་དུས་ད་ལྟ་བ་
འདིའི་དུས་སུ། དེ་ལ་ལྷོས་པའི་འདས་མ་འོངས་གཉིས་མེད་པས་དུས་དེར་དེ་གཉིས་མ་གཞལ་ཡང་། །
དེ་རིང་གི་དུས་མཆེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འདས་མ་འོངས་ཐམས་ཅད་མཆེན་པ་མི་འགལ་ཏེ།
དཔེར་ན་ས་བོན་གྱི་དུས་ཀྱི་ལྷ་གུ་དེ་ས་བོན་གྱིས་མི་སྦྱེད་ཀྱང་། ས་བོན་གྱིས་ལྷ་གུ་སྦྱེད་པ་མི་འགལ་བ་
བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་(ཡོན་ཏན་ཀུན་བཟོད་མི་རྣམས་པའི་རྒྱལ་)ནི།

ནམ་མཁའ་མེད་པས་འདབ་ཆགས་ལྷོག་པར་མི་འགྱུར་གྱི། །འདིར་ནི་རང་མཐུན་པས་ལྷོག་པར་འགྱུར་དེ་བཞིན།།
སྒྲོབ་མ་དང་བཅས་སངས་རྒྱས་སྤྱན་རླབས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་མ་བཟོད་ལྷོག་པར་
གྱུར། །[༧]དེ་ཕྱིར་བདག་འདྲས་ཁྱོད་ཡོན་འདི་དག་ཅི། །ཤེས་པ་དང་ནི་བཟོད་པར་རྣམས་འགྱུར་རམ། །ཡོན་ཀྱང་དེ་
དག་འཕགས་པ་ཤུ་རྒྱུ་ཡིས། །བཤད་ཕྱིར་དོགས་སྤངས་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཞིག་སྒྲུས། །[༨]

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱལ་པ་གྲངས་མེད་
པས་སྒྲུ་ཆེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་། འཕྲིན་ལས་གཞན་མི་འདའ་པར་སྒྲིན་པ་སྒྲིན་པར་གསུངས་ཀྱང་།
ཡོན་ཏན་ལྷོགས་པར་མི་འགྱུར་ན། བྱང་མེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་སྒྲོས། དེས་ན་རང་སངས་རྒྱས་དང་
ཏན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་མཐའ་བྱིན་པར་ཤེས་པའམ་བཟོད་པར་རྣམས་པ་ལྟ་སྒྲོས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་
དགོས། དོན་འདི་ཉིད་པའི་སྒྲོན་མ་བཤད་པ། འདི་ལྟར་ནམ་མཁའ་འདབ་གཤོག་ཡངས་པའི་རྒྱང་
གི་ཤུགས་ཀྱིས། བ་འོ་གཞོན་པ་ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་འཕྱར་བ་ན། ནམ་མཁའ་མེད་པ་སྟེ་ཟད་པས་
འདབ་ཆགས་ཀྱི་དབང་པོ་དེ་ལྷོག་པར་མི་འགྱུར་གྱི་འདིར་ནི་འཕྱར་འཕྱར་བས་ནམ་ཞིག་ན་རང་གི་
མཐུ་སྟོབས་ཟད་པས་ལྷོག་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། སྒྲོབ་མ་ཏན་ཐོས་དང་དེ་དང་བཅས་པའི་རང་
སངས་རྒྱས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་རླབས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་པ་མ་བཟོད་པར་ལྷོག་པར་འགྱུར་བ་ནི། ཡོན་ཏན་ལྷོགས་པས་མ་
ཡིན་གྱི་རང་གི་སྒྲོའི་སྟོབས་ཉམས་པས་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྷོགས་པར་བཟོད་མི་རྣམས་
པ་དེའི་ཕྱིར་འགྲལ་པ་མཛད་པ་བདག་འདྲ་བས་སངས་རྒྱས་ཁྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ནི་ཅི་ཤེས་པ་
དང་ནི་བཟོད་པར་རྣམས་པར་འགྱུར་རམ་ཅི་སྟེ་མི་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟར་བདག་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཤེས་ཅམ་ཞིག་ཤེས་པའང་མེད་པ་འོན་ཀྱང་། བདག་གིས་དོགས་པ་སྤངས་པ་སྟེ་
ཆོས་ཆོས་མེད་པར་ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཞིག་སྒྲུས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་དེ་དག་འཕགས་པ་ཤུ་རྒྱུ་ཡིས་
བཤད་པའི་ཕྱིར་ཉེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་ནོ།

བཞི་པ་(ཡོན་ཏན་གཉིས་ཤེས་པའི་ཡོན་པསྟན་པ་)ནི།

ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་གཞན་རྣམས་སྐྱེ་ཆེད།

ཟབ་དང་སྐྱེ་ཆེད་ཚུལ་ཤེས་པས། ཡོན་ཏན་འདི་དག་འཐོབ་པར་འགྱུར།།[༤༩]

མདོར་བསྟན་ན་བསྟན་པ་ཅོས་འདི་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཟབ་པ་དང་སྐྱེ་ཆེ་བ་གཉིས་
བསྟན་པའི་ཟབ་མོ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། གཞི་དང་ལམ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལས་གཞན་
པ་ས་བཅུ་གཅིག་གི་ཡོན་ཏན་དང་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་བཤད་བ་རྣམས་ནི་སྐྱེ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དེ་
འདྲ་བའི་ཟབ་པ་དང་སྐྱེ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་པས་ནི། དོན་དེ་གཉིས་ཤེས་ནས་
བསྟོམས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་པོ་འདི་དག་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།

སྐྱུ་ལ་པའི་སྐྱ་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་(སྐྱུ་སྐྱ་བསྟན་པ་)ནི།

སྐྱར་ཡང་མི་གཞི་སྐྱ་མངའ་བཞིན་གྱིས་སྤྱིད་གསུམ་བྱོན་ནས་སྐྱུ་ལ་རྣམས་ཀྱིས། །ག་ཤེགས་པ་དང་ནི་བལྟས་དང་
བྱང་ཚུ་ཞི་བའི་ལའོར་ལོའང་སྟོན་པར་མཛད། །དེ་ལྟར་བྱོན་གྱིས་འཛིག་རྟེན་གཞི་བཟུང་ཅན་རེ་བའི་ཞགས་
པ་ནི། །མང་པོས་བཅིངས་པ་མ་ལུས་ཐུགས་རྗེས་སྐྱ་དན་འདས་པར་བ་གྱི་བར་མཛད།།[༥༠]

ད་ནི་སྐྱུ་ལ་པའི་སྐྱ་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དང་ཐབས་སྟོན་མོང་བ་འབྱུང་
ཞིང་། སོ་སྟེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཅི་རིགས་པར་འབྱུང་བ། བདེ་འགོ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་བྱེད་དུ་གྱུར་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་བཞེས་སུ་ཟེན་གྱི་སྐྱར་ཡང་དེ་ལོན་ཉིད་ལ་མཉམ་
པར་བཞག་པ་ལས་མི་གཞི་བའི་སྐྱ་མངའ་བཞིན་གྱིས་ས་འོག་ས་སྟེང་ས་བླའི་སྤྱིད་པ་གསུམ་དུ་བྱོན་
ནས། སྐྱུ་ལ་པའི་སྐྱ་རྣམས་ཀྱིས་དག་འཕྲན་ནས་མི་ལུལ་དུ་ག་ཤེགས་པ་དང་ནི། བལྟས་པ་ལ་སོགས་
པས་ཡབ་ཡུམ་དང་སྲས་དང་འབྲེལ་བར་སྟོན་ཞིང་། བྱང་ཚུ་བ་པ་ཞི་བ་བྱང་འདས་ཀྱི་གྲོ་བཞེད་དུ་
འཇུག་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལའོར་ལོའང་དབང་པོ་དང་འཆོམ་པར་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱོན་གྱིས་
འཛིག་རྟེན་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་ལམས་སྟོན་པ་སྐྱ་ཆོགས་པ་ཅན་རེ་བ་སྟེ་སྤྱིད་པའི་ཞགས་པ་ནི་མང་པོས་

བཅིངས་པ་མ་ལུས་པ་གྲགས་པ་དང་ཡན་ལན་བཞིན་པ་སོགས་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཕྱི་
རན་ལས་འདས་པར་བཀྱིབ་སྟེ་འགོད་པར་མཛད་དོ། །གཡོ་བག་སྟོན་ཅན་ཞེས་པ་ལ་འགྲེལ་བཤད་
གྱི་འགྲུར་ལ། ལྷ་ཚོགས་སྟོན་ཅན་ཞེས་འབྲུང་བ་^{༥༠} འགྲེལ་བ་དང་མཐུན་ནོ།

ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ།

བཞི་པ་(ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་)ནི།

གང་ཕྱིར་འདི་ན་དེ་ཉིད་ཤེས་ལས་དྲི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི། ལྷུར་བྱེད་གཞན་མེད་ཚོས་རྣམས་དེ་ཉིད་རྣམས་འགྲུར་
དབྱེ་ལའང་བསྟེན་མིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་ལྷུ་ཅན་སྟོ་གྲོས་འདི་ཡང་ཐ་དད་འགྲུར་བ་མ་ཡིན་པ། དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་
འགྲོ་ལ་ཐེག་པ་མི་མཉམ་དབྱེར་མེད་བསྟན།[༥] གང་ཕྱིར་འགྲོ་ལ་ཉེས་པ་སྟེད་བྱེད་སྟེགས་མ་འདི་དག་ཡོད་ཀྱང་
པ། དེ་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་སངས་རྒྱུན་སྟོན་ལྷུ་ཡ་གཏིང་ཟབ་ལ་འཇུག་མི་འགྲུར་ཞིང་། བདེ་གསེགས་གང་ཕྱིར་ཁྱོད་ལ་
མཁྱེན་རབ་ཐུགས་རྗེ་ཐབས་དང་ལྷན་ཅིག་པ། མངའ་དང་གང་ཕྱིར་བདག་གིས་སེམས་ཅན་དགོལ་ཞེས་ཁྱོད་ཀྱིས་
ཞལ་བ་ཞེས་ཏེ།[༥] དེ་ཕྱིར་མ་ལས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡི་གླིང་དུ་རྣམས་པའི་སྟེ་ཚོགས་ཀྱི། རལ་བ་ཉེར་སེལ་གོང་ཁྱོད་ཡིད་
འོང་བར་དུ་རྣམས་པར་བཀོད་པ་ལྟར། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་པ་འདི་ནི་སྟོབ་མ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་རྒྱུ་ལ་ཡིད། ལྷུར་ཞིང་རྣམས་པར་
དབེན་ལའང་སྟོ་སྐྱབས་རྣམས་ལ་ལོགས་སུ་གསུངས།[༥]

དེ་ལྷུར་སྐྱུ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་ནས། ཐེག་པ་གཅིག་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་
དགོངས་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ། ལྷུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་འདི་ན་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་
ལས་གཞན་སྐྱིབ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི། ལྷུར་བྱེད་པ་སྟེ་གཙོ་བོ་གྲུར་པ་མེད་ལ། ཚོས་
རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱང་མི་འདྲ་བའི་རྣམས་འགྲུར་གྱི་དབྱེ་བ་ལྟོན་པའང་མིན་ཞིང་སྟེ་མིན་པས། དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྷུ་ཅན་གྱི་སྟོ་གྲོས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་འདི་ཡང་ལྷུ་ལ་འཇལ་བའི་རྣམས་པ་ཐ་དད་པ་མི་འདྲ་བར་
འགྲུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་དེ་ཡི་ཕྱིར་ན། ཐུབ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་འགྲོ་བ་ལ་ཐེག་པ་གཞན་གང་དང་
ཡང་མི་མཉམ་པ་དབྱེར་མེད་པའི་ཐེག་པ་གཅིག་བསྟན་ཏེ། རི་རྒྱན་དུ། འོད་སྒྲངས་ཚོས་ཐམས་ཅད་
མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ན་ཕྱི་རན་ལས་འདའ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཅིག་ཡིན་གྱི་གཉིས་དང་གསུམ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ།^{༥༡} ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འཕགས་པས་ཀྱང་། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་

ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་ཐེག་པའི་དབྱེ་བ་མེད། ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ནི། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་གཞུག་
ཕྱིར་རོ།^{ཕྱག་} །ཞེས་འཇུག་པ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གིས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ནི་དམ་ཏྟགས་པར་
ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་མི་རུས་པ་ལ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ནི་དམ་ཏྟགས་པ་ཆེན་པོ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ན། བྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བཤོད་པ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ནི་དམ་ཏྟགས་མ་ཏྟགས་ཀྱི་རྒྱའི་ཐེག་
པ་མི་འདྲ་བ་བཤད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་བྱང་འདས་ཙམ་ཐོབ་ནས། ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་
འགོ་བའི་འབྲས་བུའམ་ཐེག་པ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་ནི། གདུལ་བྱ་རེ་ཞིག་དྲང་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པར་
བསྟན་པ་འདི། ལེགས་པར་ཏྟགས་ན་ཐེག་དམན་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཏྟགས་པ་མེད་པར་བཤད་པ་
རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཏྟགས་པར་འགྱུར་རོ། །

གལ་ཏེ་གང་ཐོབ་ནས་ལམ་གཞན་དུ་འགོ་མི་དགོས་པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཅིག་ཁོ་ན་
ཡིན་ན། ཉན་རང་གི་ཐེག་པས་ཀྱང་བྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བསྟན་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེན། དེ་ལྟར་
བསྟན་པ་འདི་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ། གང་གི་ཕྱིར་འགོ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་པ་སྟེ་ཉོན་མོངས་
གས་ཆེན་པོ་སྟེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱར་རྒྱར་པ་ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་
དང་སྐལ་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྟ་བ་དང་ཆེད་སྟེགས་མ་ལུ་པོ་འདི་དག་ནི་ཡོད་པར་གྱུར་པ། དེ་
དག་གིས་ལྷག་པར་མོས་པ་བྱེད་པར་དུ་འབགས་པ་འཛོམས་པར་བྱེད་པས། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ལ་དོན་གཉེན་བྱེད་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ཏེ་གདུལ་བྱ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྟོད་ཡུལ་
ཟབ་པས་གཏིང་དབག་དཀའ་བ་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། གང་གི་ཕྱིར་བདེ་བར་གསེགས་པ་
ཁྱོད་ལ་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་ལ་བསྟེལ་བ་
མི་མངའ་བའི་ཐུགས་རྗེའི་ཐབས་དང་ལྷན་ཅིག་པ་མངའ་བ་དང་། གང་གི་ཕྱིར་སྟོན་བྱང་སེམས་ཀྱི་
དུས་སུ་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དགོལ་བར་བྱའོ་ཞེས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དེ་ནི་ད་
ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ངེས་པར་བསྟུབ་དགོས་སོ། །

གང་གི་ཕྱིར་འགོ་བ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པ་ལགགས་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་། འགོ་བ་
རྣམས་ཀྱང་བྱང་འདས་ལ་ངེས་པར་དགོད་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། བད་དཀར་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དེད་
དཔོན་མཁས་པས་རྒྱ་མཚོན་གནས་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་ཆས་པའི་ཆོ་སྟེ་པོའི་ཆོགས་ཀྱིས། ཡུན་
རིང་པོར་བཤོད་པའི་ངལ་བ་ཉེ་བར་སེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་མ་སྟེབ་པའི་བར་དུ་གོང་

ཁྱེར་ཡིད་དུ་འོང་བ་རྣམ་པར་བཀོད་པ་སྟེ་སྒྲུལ་པ་ལྟར་དུ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ཐེག་པ་
 ཆེན་པོའི་ཚུ་རྩལ་ཏུ་ཐེག་ཆེན་དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་ཡུར་པ་འདི་ནི། ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཚུལ་གྱི་བདེ་བ་ལ་
 ཡིད་སྡུར་བའི་བྱིར་དུ། སྒྲོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་དེས་མཚོན་པའི་རང་རྒྱལ་ལ་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གཉིས་
 གསུངས་ཤིང་། དེ་ནས་འཁོར་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབེན་པའི་གྲོ་སྒྲུངས་པ་རྣམས་ལ་ལོགས་
 སུ་སྟེ་བྱི་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཁོ་ན་གསུངས་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཀྱང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལྟར་ཚོགས་
 རྒྱུགས་པར་བྱས་ནས། གདོན་མི་ཟ་བར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་
 པ་འདི་མདོ་ཀུན་ལས་བརྒྱས་པ་ལས། ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ཟད་པར་ནི་མདོ་མེ་དུ་མ་ལས་གསུངས་པའི་
 བྱིར་རོ།^{༡༠༩} །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

མདོན་པར་བྱང་རྒྱལ་པ་དང་བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་བཤད་པ།

ལྷ་པ་(མདོན་པར་བྱང་རྒྱལ་པ་དང་བཞུགས་པའི་དུས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མདོན་པར་བྱང་རྒྱལ་པའི་དུས་
 ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་པ་དང་། བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་པ་འོ། །དང་པོ་ནི།
 བདེ་བར་གཤེགས་པ་མ་ལུས་ཕྱོགས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ལྟུང་དག་ན། །ལྷ་རབ་རྩལ་གྱི་རྩལ་རྣམས་བདོག་པར་ཡུར་པ་རི་
 སྟེང་པ། །བྱང་རྒྱལ་མཚོག་རབ་དམ་པར་གཤེགས་པའི་སྒྲུལ་པ་འདར་དེ་སྟེང་དེ། །འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་གསང་བ་འདི་ནི་
 བསྟན་བགྱིམ་ལགས་སོ།།^{༡༡༠}

ཕྱོགས་བརྒྱའི་ཞིང་མ་ལུས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྟུང་དུ་ཡུར་པ་དག་རི་སྟེང་པ་དེ་ན། རྩལ་ལྷ་
 རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱི་གྲངས་རྣམས་བདོག་པར་ཡུར་པ་རི་སྟེང་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཁྱོད་བྱང་རྒྱལ་གྱི་
 མཚོག་རབ་དམ་པར་གཤེགས་པའི་བསྒྲུལ་པ་ཡར་དེ་སྟེང་དེ། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང་སྟོན་དགེ་རྩ་
 མ་བསགས་པ་རྣམས་མོས་པར་དཀའ་བའི་བྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་གསང་བ་འདི་ནི་བསྟན་པར་བགྱི་བ་མ་
 ལགས་སོ། །དེ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་རྣམས་ལ་ནི་བསོད་ནམས་གཞལ་དུ་མེད་པ་བསག་པར་བྱ་བའི་
 བྱིར་འདིར་བཤད་དོ། །འདི་ལ་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པས་འདི་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་
 རྒྱ་གཅིག་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྟེན་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་སངས་རྒྱས་གཞན་འབྱུང་བར་མི་འབྱུར་
 བས་སོ།^{༡༡༡} །ཞེས་འཆད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འགྲེལ་པ་ལས་སྒྲུལ་བའི་སྒྲུ་འབྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་

པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།^{༡༠༥} །སྤྱལ་པའི་སྤྱ་འབྲུང་པའི་རྒྱ་ཞེས་པ་ཚོས་ཀྱི་སྤྱ་ལ་དགོས་ཞེས་འཆད་
 པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཚོས་ཀྱི་སྤྱར་གཤེགས་པའི་ཚད་དེ་ཙམ་དུ་འདོད་ན་གང་ཟག་གཞན་སངས་རྒྱ་
 པའི་སྤྱ་བས་མེད་པའི་སྟོན་དེར་ཡང་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚོས་སྤྱ་གཅིག་
 ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་སྤྱ་མ་རྣམས་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོ། སྤྱར་སངས་མ་རྒྱས་པ་དང་འཆོང་རྒྱ་རྒྱའི་ཚོས་སྤྱ་
 ཡང་སྟོན་དུ་ཐོབ་ཟེན་པ་གིན་ཏུ་འགལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱིར་པོར་གཤེགས་པའི་ཚད་
 སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྟོན་དུ་སངས་རྒྱས་ནས་ཀྱི་ཡུན་ཚད་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་ནས་
 སྤྱར་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱིར་པོར་སྤྱལ་སྤྱའི་འཆོང་རྒྱ་རྒྱལ་སྟོན་པའི་བྱངས་ཚད་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་
 བྱག་ཚེའི་འགྲུར་ལས། སངས་རྒྱས་ཡུལ་གྱུར་ཞིང་རྣམས་ཕྱོགས་བརྩམ་ལུས་ན། །ཕྱ་རབ་རུལ་ནི་རི་
 སྟོད་ཡོད་པ་དེ་སྟོད་དུ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་མཆོག་གྱུར་ཁྱོད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་། །འབྲུང་འགྲུར་ཞེས་
 འགྲུར་བ་ལྟར་ལེགས་སོ། །དེ་ལྟར་མ་བྱས་པར་འགྲེལ་བཤད་ལྟར་བཤད་ན། ཅ་བ་ལས་གསང་བ་
 འདི་བཤད་པར་མི་བྱ་བར་གསུངས་པའི་ཡུལ་དུ་འགོ་བ་ཡིན་ནོ།།

གཞིས་པ་(བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་པ་)ནི།

རྒྱལ་པ་རི་སྟོན་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དག་མཆོག་ཏུ་རབ་ཞི་བར། །འགོ་བ་མིན་ཞིང་ནམ་མཁའ་རྣམས་འཛིག་འགྲུར་མིན་
 དེ་སྟོན་དུ། །ཤེས་རབ་ལྷུ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཁྱོད་ལ་ལྷགས་བརྩེ་མ་མ་ཡིས། །ཚུམ་ལྷགས་ཤེད་པས་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགྲུར་
 བ་གང་ལ་མངའ།།^{༡༠༦} །གཏི་མྱག་སྟོན་གྱིས་འཛིག་རྟེན་ཁ་ཟས་དུག་བཅས་ཟ་བ་ཡི། །སྟོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ནང་མི་དེ་ལ་ཁྱོད་
 བརྩེ་རི་ལྟ་བ། །དེ་ལྟར་དུག་ཟོས་ཉེན་པའི་བྱ་ལ་མི་ཡི་སྟུག་བསྟུལ་མིན། །དེས་ན་མགོན་པོ་མཆོག་ཏུ་རབ་ཞིར་
 གཤེགས་པར་འགྲུར་མ་ལགས།། ^{༡༠༧} །གང་གི་ཕྱིར་ན་མི་མཁས་དངོས་དང་དངོས་མེད་པར་ཞེན་པ་ཡི་སྟོ་ཅན་གྱིས།།
 སྟེད་དང་འཛིག་གནས་སྒྲིབས་དང་སྟུག་དང་མི་སྟུག་ཐུལ་བྱས་ཀྱིས་བསྐྱེད་སྟུག་བསྟུལ་དང་། །ཕྱིག་ཅན་འགོ་བ་འཕོ་བ་
 པ་དེ་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་ལྷགས་བརྩེའི་ཡུལ་དུ་རབ་དོང་བས། །བཙོམ་ལུན་ལྷགས་རྗེས་ཁྱོད་ལྷགས་ཞི་ལས་བརྟོག་པས་
 ཁྱོད་ལ་ཕྱ་རབ་འདས་མི་མངའ།།^{༡༠༨} །

རྒྱལ་པའི་མ་འོངས་པའི་སྤྱ་ཚེའི་ཚད་ནི་རི་སྟོད་དུ་འཛིག་རྟེན་གདུལ་བྱ་མཐའ་དག་གོ་
 འཕང་མཆོག་ཏུ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགོ་བ་མིན་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་སྤྱ་མ་གྱུར་པའི་བར་དང་། རི་སྟོད་དུ་
 འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་རྣམས་པར་འཛིག་པར་འགྲུར་བ་མིན་པ་དེ་སྟོན་ཏུ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ནི་

གེས་རབ་ཀྱི་པ་ཐོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཡུམ་གྱིས་བསྐྱེད་ནས་བྱགས་བཅེ་བ་ཆེན་པོ་ཡི་མ་མ་ལ་གཏད་པ་
 ལས་སྐར་བཤད་པའི་ཚུལ་ལྟགས་འདི་བྱེད་པས། དེ་འདྲ་བ་ཁྱོད་ལ་ཞི་བ་ཚྭོགས་གཅིག་པར་འགྱུར་
 བ་ག་ལ་མངའ་སྟེ་མི་མངའ་བའི་བྱིར་རོ། །གང་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བརྒྱུབ་པར་བྱ་
 བའི་བྱིར་དུ་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་པར་སེམས་ཅན་འདི་དག་གསོ་བར་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་བྱགས་རྩེ་དེ་
 རི་འདྲ་བ་ཞིག་ཅེན། བདེན་འཛིན་གྱི་གཏི་མུག་གི་སྟོན་གྱི་དབང་གིས་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཁ་ཟས་
 ཏེ་འདོད་ཡོན་ལྷ་ལ་མདོན་པར་ཞེན་པས་ཟོས་པས། སྐྱག་བསྐྱེལ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་བྱིར་དུ་ག་དང་
 བཅས་པ་ཟ་བ་པོ་ཡི་སྟེ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ནང་མི་སྟེ་བདག་གི་བར་བྱས་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཁྱོད་བཅེ་བ་སྟེ་བ་རི་
 ལྷ་བ་དེ་ལྷར་དུ་དུག་ཟོས་ནས་ཉེན་པའི་བྱ་གཅིག་བྱ་ལ་མ་ཡི་སྐྱག་བསྐྱེལ་གྱི་ཡིད་སྟེ་བ་མིན་ཏེ། དེ་
 བས་ན་མགོན་པོ་སངས་རྒྱས་རྣམས་མཆོག་ཏུ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ཚྭོགས་གཅིག་པར་ག་གེགས་པར་འགྱུར་བ་
 མ་ལགས་སོ།།

གང་གི་བྱིར་ན་དེ་ཁོན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མི་མཁས་པས་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མདོན་པར་
 ཞེན་པའི་སྟོ་ཅན་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པས་ལྷ་དང་མིར་སྟེ་བ་ཡོད་པར་ལྷ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། སྟེ་
 བ་དང་འཛིག་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ་འཆི་བའི་སྐྱག་བསྐྱེལ་ངེས་པར་འཕྱོང་ཅིང་། ཡུལ་སྐྱག་བ་དང་
 བྲལ་བ་དང་། མི་སྐྱག་བ་དང་སྐད་པ་ཡིས་བསྐྱེད་པའི་སྐྱག་བསྐྱེལ་ཁྱོད་བར་འགྱུར་ལ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་
 དངོས་པོ་མེད་པར་ཞེན་པའི་སྟོ་ཅན་ལོག་པར་ལྷ་བ་དང་ལྷན་པས་ནི། སྟེ་ག་ཏོ་ཅན་གྱི་འགོ་བ་དབྱལ་
 བ་ལ་སོགས་པའི་རན་འགོ་དང་། སྐར་བཤད་པའི་སྐྱག་བསྐྱེལ་ཡང་འཕྱོང་བ་དཔེ་བྱིར་དང་། འཛིག་
 རྟེན་གྱི་སྟེ་བོ་དེ་རྣམས་བྱགས་བཅེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡུལ་དུ་རབ་ཏུ་དོང་བ་སྟེ་སོང་བས། བྱགས་རྩེ་ཆེན་
 པོས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་བྱགས་ཞི་བ་ཚྭོགས་གཅིག་པ་ལ་གཞོལ་བ་ལས་བརྒྱུག་པས་ཁྱོད་ལ་
 ཞི་བ་ཚྭོགས་གཅིག་པའི་བྱ་རན་ལས་འདས་པ་མི་མངའ་བར་འཛིག་རྟེན་དུ་བཞུགས་སོ།།

ག་སྐུམ་པ་བསྐྱར་བཅོས་རི་ལྷར་བརྒྱམས་པའི་ཚུལ་ནི།

ལྟགས་འདི་དག་སྟོང་རྒྱ་གྲགས་ཀྱིས། །དབུ་མའི་བསྐྱར་བཅོས་ལས་བཞུགས། །འུ་རི་བ་ཞེན་དང་མན་ངག་ནི། །རི་
 ལྷ་བ་བ་ཞེན་བརྟེན་པ་ཡིན།།[༡༩] འདི་ལས་གཞན་ན་ཆོས་འདི་ནི། །རི་ལྷར་མེད་པ་དེ་བ་ཞེན་བྱ། །འདིར་འཕྱར་ལྟགས་
 ཀྱང་གཞན་ན་ནི། །མེད་ཅེས་མཁས་རྣམས་ངེས་པར་མཛོད།།[༢༠] རྒྱ་རྒྱུ་བ་སྟོ་མཆོ་གིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེའི་ཁ་དོག་གིས་

འཛིགས་པས། རྒྱེ་པོས་ལྷགས་པ་ཟང་གང་དག་རྒྱུད་རིང་སྤངས་པས་དེ་ཡི་ཚིག་། ཁེ་ལུ་བྱས་པའི་ཁ་འབྲས་ཀུ་མཉུ་ཁ་
 བྱེ་བའི་རྩམ། འདྲ་ལྷ་བྱ་བ་གྲགས་པ་རེ་རྣམས་རབ་ཏུ་སྒྲོང་བར་བྱེད།།^{༡༧} དེ་ཉིད་བཤད་ཟིན་ཟབ་མོ་འཛིགས་ཏུ་
 འདི་ནི་སྒྲོན་གོམས་ཉིད་ལས་རྒྱེ་པོ་ཡིས། ཁངས་པར་རྟོགས་འགྱུར་འདི་ནི་གསལ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་གཞན་གྱིས་སྤྲུགས་སུ་རྒྱུད་
 མི་འགྱུར། འདྲ་ལྷ་ལྷགས་རང་ལྷོས་སྤྱར་བ་འདི་དག་མཐོང་ནས་བདག་ཏུ་བརྟེན་པ་ཡི། གཞུང་ལྷགས་རྣམས་
 ལྟར་གཞན་ལྷགས་བཞེད་གཞུང་འདི་ལས་གཞན་ལ་དགའ་བློ་དོར་བར་བྱ།།^{༡༨}

མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་བའི་ལུགས་འདི་དག་སྒྲོང་
 དཔལ་ལྷན་རྒྱ་གྲགས་ཀྱིས། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་བ་གཤམ་རབ་སོགས་ལས་བརྒྱུས་ནས། དེས་
 དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལུང་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དང་། འཕགས་པ་ལྷ་རྒྱུད་ཀྱི་མན་རག་ནི་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་
 བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། རི་ལྷར་དབུ་མའི་གཞུང་ལྷགས་འདི་ལས་མ་གཏོགས་པར་བསྟན་བཅོས་གཞན་ན་
 སྒྲོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོས་འདི་ནི། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བརྟེན་པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཁོ་པོ་ཅག་
 གིས་འདིར་ལུགས་གང་ཞིག་བཀྲལ་ལན་དང་བཅས་པར་བསྟན་པ་འདིར་འབྱུང་བའི་ལུགས་ཀྱང་།
 སྒྲོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལྟར་བསྟན་བཅོས་གཞན་ན་ནི་མེད་དོ་ཞེས་མ་ཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེས་པར་མཛད་
 དུ་གསོལ་ལོ། འདྲི་ཕྱིར་དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 གང་དོན་དམ་པར་སྒྲུབ་པ་དེ་ཉིད། དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་དེ་ནི།
 དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་གཤམ་པས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
 ཆོས་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཆོས་དང་མཐུངས་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།^{༡༩} ཞེས་རང་འགྲེལ་ལས་
 གསུངས་སོ། འདིས་ནི་རང་གིས་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཁས་སྤངས་པ་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་
 ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་ལ་འཛོག་པས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའི་སྟེང་ནས་རྣམ་
 གཞག་བྱས་པའི་དོན་སྒྲུབ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་རང་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་དུ་མ་ཟད་
 ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གྲུབ་པ་མེད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། འདིས་ན་རང་གི་ལུགས་འདི་སེམས་ཅམ་པ་དང་
 ཡང་སྤུང་མོང་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད། མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱུད་དང་འཕགས་པ་ལྷའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་
 དབུ་མ་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་དང་ཡང་སྤུང་མོང་མ་ཡིན་པར་གཤམ་པར་གྱིས་གིག་ཅེས་འདོམས་པའོ། འདྲི་
 ལ་སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ནི་ཆད་མར་སྒྲོབ་དཔོན་འདི་བཞེད་པས། དེ་ལ་ཟུར་
 ཟུར་མིན་ལ། རྒྱལ་སྤྱི་ཞིབ་ལྷའི་ལུགས་དང་ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་འདི་ལྷགས་གཉིས་གིན་ཏུ་མཐུན་

པར་སྒྲུང་ངོ་། །ཐ་སྐད་དུ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་ནས། བདེན་གཉིས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་མཛད་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དང་། ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་པ་སོགས་
ཀྱི་བཤད་སློབ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་ནི། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལ་སོགས་པར་རྒྱས་པར་
བཤད་པས་འདིར་མ་སྒྲོས་སོ།།

ཁ་ཅིག་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཐ་སྐད་ལས་འདས་པ་གཞན་ལུགས་
དང་། འཛིག་རྟེན་པ་ནི་རང་གི་ལུགས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འབྲེལ་པ་ལས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
ཆོས་འདི་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་^{༡༡} ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བས་ན། བརྒྱུག་སྟེ་བྱ་དགོས་ལ་
འཛིག་རྟེན་པ་དང་དེ་ལས་འདས་པའི་དོན་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རི་བཞིན་མ་རྟོགས་པ་དང་རྟོགས་པའི་
ལུགས་སོ། །འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་ལུགས་འདི་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འཕགས་པའི་ཐུགས་དགོངས་མི་ཤེས་ཤིང་། གསུང་རབ་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པ་མེད་པར། སྟོང་པ་
ཉིད་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཙམ་ལ་འཛིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་འདི་
སྤངས་པས། དེའི་ཕྱིར་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་འདི་སྤྱར་བ་ཡིན་ནོ་^{༡༢} ཞེས་བཤད་པ།

འཕགས་པ་ཀྱུ་སྐབ་ཀྱི་ཟབ་མོ་རྟོགས་པའི་སྒྲིའི་རྒྱ་མཚོ་གིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ལ་གཏིང་དཔག་པར་
དཀའ་བའི་རམ་གཞག་པའི་ཁ་དོག་གིས་འཛིགས་པས། སེམས་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟེ་བོས་
ཀྱུ་སྐབ་ཀྱི་ལུགས་བཟང་པོ་གང་དག་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་མོད་ཀྱང་། དབུ་མའི་གཞུང་གི་ཆོག་ལེའུ་བྱས་
པ་ཁ་འབུས་པའི་ཀུ་མུད་ཁ་བྱེ་བའི་རྒྱས་ཀུ་མུ་དེ་ཁ་འབྱེད་བྱེད་ཆེན་པ་གྲགས་པ་ད་ལྟ་ཡིད་ལ་རེ་བ་
རྣམས་སྟོང་བར་བྱེད་དོ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་གནས་བཟུང་དབྱིག་གཉེན་དང་། ཐོགས་ཀྱི་སྤྱང་པོ་
དང་། ཆོས་སྟོང་ལ་སོགས་པ་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པ་པོ་བྱོན་ཟེར་པར་ཀྱུར་པ་དེ་དག་གིས་
ཀྱང་ཡི་གེ་ཙམ་ཐོས་པས་འཛིགས་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་
པ་འདི་ཡོངས་སུ་སྤངས་སམ་ཞེན། དེ་སྐད་དུ་སྒྲུའོ། ^{༡༣} །དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་དབྱིག་གཉེན་དང་
ཐོགས་སྤྱང་གི་གཞུང་ཚོད་མེད་རྣམས་ནས་ནི། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཀྱི་ལུགས་སུ་བཀལ་མོད་ཀྱང་།
སྟོབ་དཔོན་དེ་དག་གི་བཞེད་པ་རི་ལྟར་ཡིན་པ་ནི་བདག་ཅག་འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གིན་ཏུ་རྟོགས་པར་
དཀའོ།

ཡང་ཟབ་མོའི་དོན་འདི་སྤྱི་ཞིག་གིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཟབ་མོ་
 ལྟར་བཤད་ཟིན་པ་འཛིགས་སུ་ཤུང་བ་འདི་ནི་སྤྱོད་པའི་ས། སྟོན་ཆེ་རབས་གཞན་དུ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་
 ལྟག་པར་མོས་པའི་བག་ཆགས་གོམས་པ་ཉིད་ལས་ངེས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་སྟངས་རོ། །འདིར་
 བག་ཆོའི་འགྱུར་ལས། ལུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དམན་པར་གྱུར་བ་འདི་བདེན་པར་ལྟ་བུ་ཅན་དག་
 ལས་ཀྱང་། རྒྱའི་སྟོང་ས་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པར་གྱུར་པ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྲུང་བ་བཙུག་
 ཀྱི་འགྱུར་ལས་ལེགས་པར་སྟངས་རོ། །རི་ལྟར་གཞན་སྟེ་སྟོན་མེམས་རྒྱུད་ལ་སྟོང་ཉིད་ལ་ལྟག་པར་མོས་
 པའི་བག་ཆགས་མ་བཞག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་སྟོང་ཅེ་མག་རྟོགས་པའི་ཁམས་
 གསུམ་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་སྤངས་གིང་། གྲུབ་པའི་མཐའ་གཞན་ཉེ་བར་སྦྱོར་རྩས་པར་
 མཐོང་ཡང་། སངས་རྒྱལ་ཀྱིས་གསུངས་པའི་དོན་དམ་པ་སྟོང་བ་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་ལྟག་པར་མོས་མི་རུས་
 པ་དེ་བཞིན་དུ། སྟོབ་དཔོན་དེ་དག་ལ་གསུང་རབ་མང་དུ་གསན་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་མངའ་བ་ཡིན་ཡང་། ཟབ་
 མོའི་དོན་འདི་ནི་གཞན་ཀྱིས་བྱགས་སུ་རྒྱུད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་བྱིར་དབུ་མའི་ལུགས་ལས་གཞན་
 པའི་དོན་དམ་པ་སྟོན་པའི་རྒྱལ་ལུགས་སངས་རྒྱལ་གྱི་དགོངས་པར་མ་སོང་བས་རང་གི་སྟོས་རྒྱུར་བ་
 འདི་དག་མཐོང་བ་སྟེ་བལྟས་ནས། གང་ཟག་གི་བདག་དུ་བརྟེན་པ་སྟེ་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་གཞུང་
 ལུགས་རྣམས་ལ་བྱ་བ་ལྟར། སྟོབ་དཔོན་གཞན་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་བཞེད་པའི་གཞུང་དབུ་མའི་ལུགས་འདི་
 ལས་གཞན་པ་རྣམས་ལ་དགའ་བའི་སྟོད་རྟེན་པར་བྱ་བ་སྟེ། ལུགས་གཞན་རང་གི་སྟོས་རྒྱུར་བ་ལ་ལ་
 མཚན་པར་མི་བྱའི། རང་གི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ་ལྟག་པར་མོས་པ་ཁོ་ན་ལ་ལ་མཚན་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་བསྟན་བཅོས་བརྒྱམས་པའི་དགོ་བ་བསྟོ་བ་ནི།

སྟོབ་དཔོན་གྲུ་རྒྱུ་པ་ལུགས་བཟང་བསྟན་ལས་བདག་གིས་བསྟན་ནམས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐར། །བྱབ་ཅིང་ཡིད་མཁའ་ཉོན་
 མོངས་ཀྱིས་སྟོ་སྟོན་ཀའི་རྒྱ་རྒྱར་ལྟར་དཀར་བའམ། །མེམས་ཀྱི་རྒྱལ་ལ་གདེངས་ཀའི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་གང་ཞིག་ཐོབ་
 པ་དེས། །འཛིག་རྟེན་མ་ལུས་དེ་ཉིད་རྟོགས་ནས་རྒྱུར་དུ་བདེ་གཤེགས་སར་བཞུད་ཤོག། ༥༦།

སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་གྲུ་རྒྱུ་པ་གྱི་དབུ་མའི་ལུགས་བཟང་པོ་ལུང་དང་རིགས་པའི་
 ཆོགས་ཤིན་དུ་གསལ་བས། བསྟན་པ་སྟེ་བཤད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདག་གིས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐར་བྱུབ་
 པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་བསྟན་ནམས་བསགས་པ། ཡིད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོགས་ཀྱིས་སྟོ་ཞིང་

གནག་པར་བྱས་པའི་དཀྱིལ་དུ། མེན་ཀའི་རྒྱ་རྒྱར་ལྷར་ཤིན་ཏུ་དཀར་བའམ། ཚུམ་པ་པོའི་སེམས་ཀྱི་
རྒྱལ་ལ་སྟེ་གི་གདངས་ཀའི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་བ་གང་ཞིག་ཐོབ་པ་དེ་ཡི་མཐུས། སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་
རྟེན་མ་ལུས་པས་ཟབ་མོའི་དེ་ལོ་ན་ཉིད་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་ནས། ལྷར་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་
པའི་ས་ཀུན་ཏུ་འོད་ཅེས་བྱ་བར་བཟོད་པར་ཤོག་ཅིག། འག་ཆོའི་འལྱར་ལས། ལྷ་རྒྱལ་ལུགས་མཛེས་
ཕྱོགས་སུ་གསལ་བ་བཞོད་ལས་ཐོབ་པའི་བསོད་ནམས་གང་། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་།

བཞི་བ་མཐུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། སྟོབ་དཔོན་གང་གིས་མཛད་པ་དང་། ལོ་བཅ་གང་གིས་
བརྒྱར་པའོ། །དང་པོ་ནི།

དབུ་མ་ལ་འཐུག་པ་ལྟའི་ལུགས་ཀྱི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་རྩལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལུལ་ས་
མནར་སྒྲུ་འབྱུངས་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གསལ་བ་རིག་པ་འཛིན་པ་དང་། ལྷ་མ་
ལྷ་ལྟའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཞེས་པར་གསལ་བ་ཐོག་པ་བླ་ན་མེད་པའི་མཆོག་ལ་ཐུགས་རབ་ཏུ་གཞིལ་བ།
མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་འཕྱོགས་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་ཐུགས་རྗེ་ལུལ་དུ་བྱུང་བ་མངའ་བ། རི་
མོར་བྱས་པའི་བ་དུས་མ་ལ་འོ་མ་བཞེས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྟོག་པར་མཛད་པས་
རྒྱར་བ་རྫོགས་སོ།

མཐུག་གི་དོན།

གཉིས་པ་(ལོ་བཅ་གང་གིས་བརྒྱར་བ་)ནི།

ཁ་ཆེའི་ལུལ་གྱི་གོང་ཁྱེད་དཔེ་མེད་ཀྱི་དཔུང་སྟེ་དབུས། རིན་ཆེན་སྤྲས་པའི་གཙུག་ལག་
ཁང་དུ་ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་འཕགས་པ་ལྷའི་སྒྲུ་རིང་ལ། རྒྱགར་གྱི་མཁན་པོ་ཉི་ལ་ཀ་ཀ་ལ་ཤ་སྟེ་
ཐིག་ལེ་བུམ་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ལྷ་བ་པ་ཆབ་ཉི་མ་གསལ་གྱིས་ཁ་ཆེའི་དཔེ་དང་མཐུན་པར་བརྒྱར།
ཐིས་ར་སར་མོ་ཆེར་རྒྱགར་གྱི་མཁན་པོ་ཀ་ན་ཀ་ཟམ་སྟེ་གསེར་གྱི་གོ་ཆ་དང་། ལོ་ལྷ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
ཉི་འོག་ཤར་ཕྱོགས་པའི་དཔེ་དང་གཙུགས་ཤིང་། ལེགས་པར་བཅོས་ནས་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་
ལཔ་པའོ། །^{ཡ་ཏ་པ་}

འདིར་འགྲེལ་པའི་མཛད་བྱུང་དང་། འལྱར་བྱང་གི་སྟེང་ནས་ཐུན་མོང་བ་རྣམས་བཞོད་
པ་ནི། ཅུ་བ་ལོགས་སུ་བརྒྱར་བ་དང་འགྲེལ་པའི་ནང་གི་ཅུ་བ་གཉིས་སྒྱར་ནས་ཞུས་དག་བྱས་པའི་

དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།

རྒྱལ་པོའི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་མཆོག། ཟུང་མོ་དབུ་མ་མཐའ་བྲལ་དྲེན་འབྱུང་ལམ།།
མཐའ་གཉིས་སྒྲངས་ཏེ་སྟོན་པར་ལུང་བསྟན་བཞིན། རི་བཞིན་འགྲེལ་མཛད་འཕགས་མཆོག་གྲུ་
རྒྱལ་ཞབས། རྟེན་ཡི་རིང་ལྷགས་དམ་བུ་འཕགས་པ་ལྟ་ལེ། རྟོག་ངས་པ་འགྲེལ་པའི་མཐས་པའི་ལྷགས་
མང་ཡང་། ཡོངས་རྫོགས་འགྲེལ་མཛད་དཔལ་ལྷན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། རྒྱལ་པོའི་ཞབས་དང་ཞི་བ་
ལྟ་ཡི་ལྷགས། རྒྱལ་པོའི་དབང་ལྷག་གསུམ་གྱི་བཞེད་པའི་སྟོ། གཅིག་ཏུ་དྲིལ་ནས་གནད་རྣམས་
མཐའ་ཆོད་པར། ཆིག་ཟུར་བྱིན་པར་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིས། ཐལ་འགྱུར་ལྷགས་མཆོག་དྲི་མ་
མེད་པར་བྱས། བྱང་སྟོགས་འདི་ན་ལྷགས་འདིར་མོས་རྣམས་ཀྱང་། ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་རིགས་ལམ་མི་
བྱེད་ཅིང་། ཟུང་མོའི་དོན་ལ་སྐལ་བ་དམན་བ་རྣམས། རང་གིས་མ་རྟོགས་ལྷགས་མཆོག་འདིར་
སྟོད་པ། མང་དུ་མཐོང་བའི་དྲི་མ་བསལ་བྱིར་དང་། སྐལ་བ་ཟང་འགའ་ལ་ཟབ་ལམ་གསལ་བྱིར་
དང་། བདག་ཀྱང་སྟེ་བ་ཀྱང་ཏུ་ལམ་གྱི་མཆོག་ འདི་དང་མི་འབྲལ་བྱིར་དུ་འབད་བ་བྱས། དེར་ངལ་
བ་ལས་བྱུང་བའི་དགོ་བ་ཡིས། འགོ་ཀྱན་ཟུང་མོའི་གནད་རྣམས་ཀྱང་རྟོགས་ནས། ཉིན་མཚན་ཀྱན་
ཏུ་རྒྱལ་བ་ལྟར་ལེན་པ། རྟོག་ཏུ་སྤྲས་བཅས་རྒྱལ་བ་མཉེས་བྱེད་ཤོག།

ཅེས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི།
དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྟ་ལ་དཀའ་བཅུ་བ་ལེགས་པ་དཔལ་གྱིས་དབུ་མ་སྒྲང་བཞི་བཅུ་འི་མརྒྱལ་
ལུལ་ཏེ་ནན་ཆེར་བསྐྱལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆོས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་མོས་ཤིང་།
དོན་རྟོགས་པའི་སྟོའི་རྒྱ་ས་པ་མི་དམན་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་འགྲེལ་པའི་དཀའ་གནས་རྣམས་གྱི་
བཤད་བ་རྣམས་ཆང་བ། ཆིག་དོན་གསལ་ཞིང་སྟེ་དོན་གྱི་མཐའ་གཅོད་བ་རྒྱས་བ་ཅིག་གྱིས་ཤིག་
ཅེས་ནན་ཏན་གྱིས་བསྐྱལ་བའི་དོན་དུ། དབུ་མ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་བ་མང་དུ་སྟོས་པའི་དགོ་
སྟོང་ཤར་ཅོང་ཁ་བ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས། འགོག་རི་བོ་ཆེ་དགོ་ལྷན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་
གྲིང་དུ་སྐྱར་བའོ།།

॥

བསྟན་བཅོས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་ས་བཅད་
དབུམ་འཇུག་པའི་རྩ་ཆོག་གི་སྟོན་པའི་ཨང་གྲངས་དང་སྒྲུབ་པ།

སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ།

བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རང་གི་འགྲེལ་བ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པ་ལ་
བཞི། མཚན་གྱི་དོན། འགྲུར་གྱི་བྱ་གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་དོན་ནོ། །གཞུང་གི་དོན་ལ་བཞི། དང་པོ། བསྟན་
བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཚན་པར་བརྟེན་པ། གཉིས་པ། བརྒྱམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས།
གསུམ་པ། བསྟན་བཅོས་རིམ་བཞུགས་པའི་ཚུལ། བཞི་པ། བསྟན་བཅོས་བརྒྱམས་པའི་དགོངས་པ་བསྟོན་པའོ། །དང་པོ་
བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཚན་པར་བརྟེན་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་བསྟོན་
པ་དང་། (སྟོན་ ༡-༢) སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་བྱེ་བྱ་བྱ་གཞུག་འཆལ་བའོ། །(སྟོན་ ༣-༤) འདི་ལ་གཉིས། སྤྱིར་རྗེ་བྱང་
སེམས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱུ་བསྟན་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྩ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་སྤྱིར་རྗེ་
བྱང་སེམས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱུ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། ཉན་རང་གཉིས་བྱུང་དབང་ལས་སྤྱེས་ཚུལ་དང་། སངས་རྒྱལ་རྣམས་
བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་ཚུལ་དང་། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་གསུམ་བསྟན་པའོ། །གཉིས་པ་སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་
པོ་ལ་སོ་སོར་བྱེ་བྱ་བྱ་གཞུག་འཆལ་བ་ལ་གཉིས། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་རྗེ་ལ་བྱ་གཞུག་འཆལ་བ་དང་། ཆོས་དང་
དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་རྗེ་ལ་བྱ་གཞུག་འཆལ་བའོ། །

གཉིས་པ་བརྒྱམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་ལ་གཉིས། རྒྱུ་མཐུད་པ། འབྲས་བུའི་སའོ། །
དང་པོ་རྒྱུ་མཐུད་པ་གསུམ། ལྷག་ས་འདིའི་ལམ་ཉམས་སྤུལ་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། བྱེ་བྱ་བྱ་སྤྱེའི་སར་ཉམས་
སྤུལ་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པའོ། །གསུམ་པ་བྱང་སེམས་འཕགས་
པའི་སའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། ས་བརྩའི་བྱུང་མོང་གི་རྣམ་གཞག་ས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ས་བརྩའི་ཡོན་ཏན་
བསྟན་པའོ། །གཉིས་པ་ས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ལ་གསུམ། རབ་དགའ་སོགས་ས་ལྔ་བཤད་པ་དང་། ས་དྲུག་པ་མཛོན་
དུལྲུབ་པ་བཤད་པ་དང་། རིང་དུ་སོང་བ་སོགས་ས་བཞི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་རབ་དགའ་སོགས་ས་ལྔ་བཤད་པ་ལ་ལྔ།
ས་དང་པོ་རབ་དུང་གའ་བ་དང་། ས་གཉིས་པ་དྲིམ་མེད་པ་དང་། ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་དང་། ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་
དང་། ས་ལྔ་པ་སྤྱད་དགའ་བ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ས་དང་པོ་རབ་དུང་གའ་བ་ལ་གསུམ། བྱང་གཞི་སའི་རོ་པོ་མདོར་བསྟན། (སྟོན་ ༤-༥) བྱང་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད། (སྟོན་ ༦-༧) སའི་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པའི་སྟོན་མཇུག་བསྟན་པའོ། །

སྟོག ༡༧) གཉིས་པ་བྱུང་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། རང་གི་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་
 པའི་ཡོན་ཏན། (སྟོག ༡༩-༢) གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན། (སྟོག ༤༡) ས་དང་པོར་ལྷག་པའི་ཡོན་
 ཏན་བསྟན་པའོ། (སྟོག ༤༩-༥༥) །དང་པོ་རང་གི་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་སོ་སོར་བྱེ་
 གྱེ་བཤད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་མདོར་བསྟུན་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ཡོན་ཏན་སོ་སོར་བྱེ་གྱེ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། དོན་
 ལཱ་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན། རིགས་ལྷན་བསྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། ས་གོང་མ་གཞོན་པ་སོགས་གསུམ་གྱི་ཡོན་
 ཏན་ནོ། །གཉིས་པ་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ། ས་འདིར་ཉན་རང་རྣམས་རིགས་གྱི་སྟོ་
 རས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། ས་བརྩུ་པར་ཉན་རང་གཉིས་སྟོའི་སྟོ་རས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། དེ་ལྟར་གསུངས་
 པས་གྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །གསུམ་པ་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ས་བརྩུ་པའི་
 མདོས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་རྒྱུབ་པའི་རྩམས་བསྟན་པ་དང་། དེ་
 ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ས་བརྩུ་པའི་མདོས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་
 པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། འགྲེལ་པ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་བཤད་པ་དང་། དེ་ཉིད་རྫོད་འཇུག་གི་ལྟགས་
 ལྟར་བསྟན་པའོ། །གཉིས་པ་དེ་རྒྱུབ་པའི་རྩམས་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང་།
 བསྟན་པའི་སྤྱི་དང་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པའོ། །ཁ་སྟེར་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས།
 འགྲེལ་པ་ནས་བཤད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། དེར་ས་བཤད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །ཁ་སྟེར་པ་ས་དང་པོར་ལྷག་པའི་
 ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་བཞི། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སྤྱིན་པ་བཤད་པ། (སྟོག ༩) རྟེན་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་
 བཤད་པ། (སྟོག ༡༠-༡༩) བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་བཤད་པ། (སྟོག ༡༩-༡༥) སྤྱིན་པའི་ཕར་ཤིན་གྱི་
 དབྱེ་བ་བསྟན་པའོ། (སྟོག ༡༥) །གཉིས་པ་རྟེན་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིན་པས་འཁོར་བའི་
 བདེ་བ་འཕོབ་པ་དང་། སྤྱིན་པས་སྤང་འདས་གྱི་བདེ་བ་འཕོབ་པར་བསྟན་པའོ། །ཁ་སྟེར་པ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་རྣམས་
 ཀྱི་སྤྱིན་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱིན་པའི་ཕར་ཡོན་ལྷན་མོང་མ་ཡིན་པ་བསྟན་པ། རྟེན་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱིན་
 པའི་གདམ་གཅོད་པར་བསྟན་པ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྤྱིན་པའི་ཆེད་གཤམ་པ་རི་འདྲ་བ་འཕོབ་པ་བསྟན་པ། བྱང་སེམས་
 ཀྱིས་ལྷས་སྤྱིན་པ་ལ་སྤྱག་བསྟེན་ཡོད་མེད་བསྟན་པའོ།

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པ།

གཉིས་པ་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ་ལ་ལྷ། ས་འདིར་རྩལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པར་
 བསྟན་པ་དང་། (སྟོག ༡-༩) རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྟུགས་པ་བསྟན་པ་དང་། (སྟོག ༩-༢) རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་

ཕྱོགས་དང་མ་འདྲིས་པའི་དབེ་བསྟན་པ་དང་། (སྟོག ༥) ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་གྱི་དབེ་བ་བསྟན་པ་དང་། (སྟོག ༩) སའི་ཡོན་ཏན་བཟོད་པའི་སྟོན་ས་མཇུག་བསྟུ་བའོ། (སྟོག ༡༠) །དང་པོ་ས་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པར་བསྟན་པ་ལ་བཞི། ས་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལུན་སྟུ་ཚོགས་པར་བསྟན་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པར་བསྟན་པ། ས་དང་པོ་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལུག་པར་བསྟན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་རྒྱག་ཞན་བསྟན་པའོ། །གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྟུགས་པ་བསྟན་པ་ལ་ལྷ། སྤྱིན་འབྲས་བདེ་འགྲོར་སྟོད་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རག་ལས་པ། སྤྱིན་འབྲས་ལ་སྟེ་བ་བརྒྱུ་མར་སྟོད་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རག་ལས་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བྲལ་ན་རན་འགོ་ལས་ཐར་པ་གིན་ཏུ་དག་པར་བསྟན་པ། སྤྱིན་པའི་གཏན་གྱི་རྗེས་སུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏམ་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཛན། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྟུགས་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ།

གསུམ་པ་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། རྩད་པར་གྱི་གཞི་སའི་ངེས་ཚོག (སྟོག ༡) རྩད་པར་གྱི་ཚོས་སའི་ཡོན་ཏན། (སྟོག ༡-༡༡) ཡར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྩད་པར་གྱི་ཚོས། (སྟོག ༡༩) སའི་ཡོན་ཏན་བཟོད་པའི་སྟོན་ས་མཇུག་བསྟུ་བའོ། (སྟོག ༡༩) །གཉིས་པ་རྩད་པར་གྱི་ཚོས་སའི་ཡོན་ཏན་ལ་བཞི། ས་འདིར་བཟོད་པ་ལུག་པར་བསྟན་པ། (སྟོག ༢-༩) བཟོད་པ་གཞན་རི་ལྟར་བསྟེན་པའི་རྒྱལ། (སྟོག ༩-༩) བཟོད་པའི་ཡར་ཕྱིན་གྱི་དབེ་བ། (སྟོག ༡༠) ས་འདིར་འབྱུང་པའི་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པའོ། (སྟོག ༡༡) །གཉིས་པ་བཟོད་པ་གཞན་རི་ལྟར་བསྟེན་པའི་རྒྱལ་ལ་གཉིས། ཁོང་ཁྲོ་བྱ་བར་མི་རིགས་པ་དང་། བཟོད་པ་བསྟེན་པར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ཁོང་ཁྲོ་བྱ་བར་མི་རིགས་པ་ལ་བཞི། དགོས་པ་མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བས་ཁོང་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ། ཕྱིས་སྟུག་བསྟུ་ལ་མི་འདོད་པ་དང་གཞོད་ལན་བྱེད་པ་གཉིས་འགལ་བར་བསྟན་པ། སྤྱིར་སྤྱི་རིང་བསམགས་པའི་དག་པ་འཛོམས་པས་ཁོང་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ་ལ་གཉིས། དུས་ཀྱི་དོན་དང་། ཞར་བྱུ་གི་དོན་བཤད་པའོ། །གཉིས་པ་བཟོད་པ་བསྟེན་པར་རིགས་པ་ལ་གཉིས། བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་བསམ་པ་དང་། དོན་བསྟུས་ཏེ་བཟོད་པ་བསྟེན་པར་གདམས་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པ།

བཞི་པ་ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ས་འདིར་བརྩོན་འགྲུས་ལུག་པར་བསྟན་པ། སའི་ངེས་པའི་ཚོག་བསྟན་པ། སྤངས་པའི་རྩད་པར་བསྟན་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ལྟ་བུ།

ལྟ་བུ་སྐྱེ་བུ་སྐྱེད་དཀའ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ས་ལྟ་པའི་ངེས་པའི་ཚིག་བཤད་པ། བསམ་གཏན་ལྟ་བུ་
ཅིང་བདེན་པ་ལ་མ་ཁས་པར་བསྟན་པ་ལོ།

སེམས་བསྐྱེད་དུག་པ།

གཉིས་པ་ས་དུག་པ་མདོན་དུ་ལྟར་བ་བཤད་པ་ལ་བཞི། སའི་ངེས་ཚིག་དང་ཤེར་ཕྱིན་ལྟ་བུར་
བསྟན་པ། (སྟོག 1) ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་གྱི་བསྟན་པ། (སྟོག 2) ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་ག་ཟིགས་པའི་དེ་ལོན་
ཉིད་བཤད་པ། (སྟོག 3-4) སའི་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པའི་སྟོན་ས་མཐུག་བསྟན་པའོ། (སྟོག 5-6) །གསུམ་
པ་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་ག་ཟིགས་པའི་དེ་ལོན་ཉིད་བཤད་པ་ལ་ལྔ། ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ། (སྟོག 7)
ཟབ་མོའི་དོན་བཤད་པའི་སྟོན་ངོས་བརྒྱུད་པ། (སྟོག 8-9) དེ་ལ་བཤད་ན་ཡོན་ཏན་འབྱུང་རྒྱལ། (སྟོག 10-11)
སྟོན་ལྟ་བུ་གི་གང་ཟག་ལ་ཉན་པར་བསྟན་པ། (སྟོག 12) རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱལ་ལོ། (སྟོག
13-14) ལྟ་བུ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱལ་ལ་གསུམ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལྟར་གིས་བསྟན་པའི་
རྒྱལ། ལྟར་གི་དོན་དེ་རིགས་པས་བསྟན་པ། དེས་གྲུབ་པའི་སྟོན་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པའོ། (སྟོག 15-16)།
དང་པོ་ཡང་དག་པའི་དོན་ལྟར་གིས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་ལ་གཉིས། ལྟར་ལས་གསུངས་པའི་རྒྱལ་དགོད་པ་
དང་། དེ་ལོན་ཉིད་ཤེས་པའི་མི་མཐུན་སྟོགས་ངོས་བརྒྱུད་པའོ། །དེ་འཆད་པ་ལ་གཉིས། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་
ཀྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དབུ་མ་ཐལ་འཕྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་དབུ་
མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གསུམ། བདེན་གྲུབ་དང་བདེན་འཛིན་ངོས་གཟུང་བ།
འཛིག་རྟེན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་བདེན་རྒྱུ་སྟེ་མའི་དཔེས་བསྟན་པ། དཔེ་དེ་དོན་ལ་སྐྱུར་ནས་བཤད་པའོ། །འདི་ལ་
གཉིས། ཚེས་རྒྱུ་རྟེན་པའི་དབང་གིས་འཛིན་རྒྱལ་དང་། དེ་ལས་བསྐྱོག་སྟེ་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་བསྟན་པའོ།

གཉིས་པ་ལྟར་གི་དོན་དེ་རིགས་པས་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་
བསྟན་པ་དང་། (སྟོག 17-18) གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྟན་པའོ། (སྟོག 19-20) །དང་པོ་ཚེས་
ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྟན་པ་ལ་བཞི། མཐའ་བཞིའི་སྟེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དགག་པ། (སྟོག 21-
22) དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ། (སྟོག 23-24) རྟེན་འབྱུང་གི་སྟེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཐར་འཛིན་གྱི་
ལོག་རྟོག་འགོག་རྒྱལ། (སྟོག 25-26) རིགས་པས་དབྱུང་པ་བྱས་པའི་འབྲས་ལུ་ངོས་གཟུང་བའོ། །(སྟོག
27-28) དང་པོ་མཐའ་བཞིའི་སྟེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དགག་པ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་མེད་པའི་

དམ་བཙའ་བཞག་པ། (སྟོན་ ༡ ཀ ༣) དེ་རིགས་པས་སྦྱབ་པའི་སྦྱབ་བྱེད་བསྟན་པ། (སྟོན་ ༡ག-༡༠༩) མཐའ་བཞིའི་སྦྱབ་བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། (སྟོན་ ༡ཁ ༣ ཀ ༣) གཉིས་པ་དེ་རིགས་པས་སྦྱབ་པའི་སྦྱབ་བྱེད་བསྟན་པ་ལ་བཞི། བདག་སྦྱེད་གསལ་པ། (སྟོན་ ༡ ཀ-༡༩) གཞན་སྦྱེད་གསལ་པ། (སྟོན་ ༡ཁ-༢༡) གཉིས་ཀ་ལས་སྦྱེད་དགས་པ། (སྟོན་ ༢) རྒྱ་མེད་པར་སྦྱེད་དགས་པའོ། (སྟོན་ ༢༤)

དང་པོ་བདག་སྦྱེད་གསལ་པ་ལ་གཉིས། འགྲེལ་པ་མཛད་པའི་རིགས་པས་དགས་པ། (སྟོན་ ༡ག-༡༩) ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་པས་དགས་པའོ། (སྟོན་ ༡༩) །དང་པོ་འགྲེལ་པ་མཛད་པའི་རིགས་པས་དགས་པ་ལ་གསུམ། དེ་ལོན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་མཁན་གྱི་ལུགས་དགས་པ། (སྟོན་ ༡ ཀ-༡༡) གྲུབ་མཐའ་སྟོམ་བསྐྱར་བའི་ཐ་སྟན་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ། (སྟོན་ ༡༩ ཀ ༣) དེ་ལྟར་བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྟན་པའོ། (སྟོན་ ༡༩ ཀ ༥) །དང་པོ་དེ་ལོན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་མཁན་གྱི་ལུགས་དགས་པ་ལ་གཉིས། རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱལ་སྦྱེད་དགས་པ། རྒྱུད་འབྲས་བྲག་ཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དགས་པའོ། །དང་པོ་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱལ་སྦྱེད་དགས་པ་ལ་གསུམ། རོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱལ་སྦྱེད་དོན་མེད་དུ་བྲལ་བ་དང་། རོ་བོ་གཅིག་པ་ལས་སྦྱེད་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། དེ་དག་གི་ཉེས་སྦྱོར་གི་ལན་དགས་པའོ། །གཉིས་པ་རྒྱུད་འབྲས་བྲག་ཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དགས་པ་ལ་གསུམ། ས་རྒྱུག་གཉིས་ལ་དབྱིབས་ཐོགས་ཐ་དང་མེད་པར་ཐལ་བས་དགས་པ། དེའི་ཉེས་སྦྱོར་གི་ལན་དགས་པ། གནས་སྐབས་གཉིས་ཀྱི་འཕྲིན་ལྷན་གཉིས་ཀ་འཛིན་མི་འཛིན་མཆོངས་པར་ཐལ་བས་དགས་པའོ།

གཉིས་པ་གཞན་སྦྱེད་གསལ་པ་ལ་གཉིས། རྟོགས་སྦྱུ་མ་བཞུགས་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགས་པའོ། །གཉིས་པ་ལུགས་དེ་དགས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་སྦྱེད་འདོད་པའི་ལྟོགས་སྦྱིར་དགས་པ་དང་། (སྟོན་ ༡ཁ-༢༤) མེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགས་པའོ། (སྟོན་ ༢༤-༢༥) དང་པོ་གཞན་སྦྱེད་འདོད་པའི་ལྟོགས་སྦྱིར་དགས་པ་ལ་གྲུ། གཞན་སྦྱེད་གསལ་པ་དངོས། (སྟོན་ ༡ཁ-༢༩) བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་སྦྱང་བ། (སྟོན་ ༢༩-༣༡) དེ་ལྟར་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ། (སྟོན་ ༣༠-༣༩) རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱེད་འགར་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ། (སྟོན་ ༣༩-༤༡) བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་འང་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱེད་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། (སྟོན་ ༤༡ ང-༤༤) དང་པོ་གཞན་སྦྱེད་གསལ་པ་དངོས་ལ་གསུམ། གཞན་སྦྱེད་སྦྱིར་དགས་པ། (སྟོན་ ༡ཁ-༣༦) གཞན་སྦྱེད་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགས་པ། (སྟོན་ ༣༦-༤༠) འབྲས་བྲུ་ལ་ལྷ་བཞིར་དབྱུང་ནས་གཞན་སྦྱེད་གསལ་པའོ། (སྟོན་ ༤༡) །དང་པོ་གཞན་སྦྱེད་དགས་པ་ལ་གཉིས། ཏུ་ཅང་ཐལ་བས་དགས་པ། སྟོན་སྟོང་གི་ལན་དགས་པའོ། །དང་པོ་ཏུ་ཅང་ཐལ་བས་

དགག་པ་ལ་གཉིས། ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དངོས་དང་། དེ་དག་གི་མཐའ་དབྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་དེ་དག་གི་མཐའ་དབྱེད་པ་
ལ་གཉིས། གཞན་སྟེ་ལ་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་འདྲེག་པའི་རྒྱ་མཚན། ཐལ་བ་ལས་བསྐྱེག་པ་ལས་ལེན་པ་ཡི་འགལ་པའོ། །
གཉིས་པ་སྟོན་སྟོང་གི་ལན་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྟོན་སྟོང་གི་ལན། ལན་དེ་དགག་པའོ། །གཉིས་པ་གཞན་སྟེ་བྲག་
ཏུ་དགག་པ་ལ་གཉིས། རྒྱ་འབྲས་ལྷ་ཁྱི་བ་ལ་གཞན་སྟེ་དགག་པ། རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ལ་གཞན་སྟེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་རྒྱ་འབྲས་ལྷ་ཁྱི་བ་ལ་གཞན་སྟེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། བཀག་པ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་པའོ། །

གཉིས་པ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་སྤང་པ་ལ་གཉིས། འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་སྤང་པ་ལ་གཉིས་སྟེ་ཁས་བླངས་ནས་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་སྤང་པ། (སྟོག ༡༩-༢༠) འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟངས་དུ་ཡང་གཞན་
སྟེ་མེད་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་སྤང་པའོ། (སྟོག ༢༡) །དང་པོ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་སྤང་པ་ལ་གཉིས་སྟེ་ཁས་བླངས་ནས་
འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་སྤང་པ་ལ་གཉིས། འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པའི་ཚོད་པ་དང་། (སྟོག ༢༢) དེས་མི་གཞོད་
པའི་ལན་བསྟན་པའོ། (སྟོག ༢༣-༢༤) ། དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བསྟན་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་
པ་ལ་ལྟ། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་རྣམ་གཞག་ (སྟོག ༢༥-༢༦) སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྤྱད་པ། (སྟོག ༢༧) བདེན་
གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ། (སྟོག ༢༨-༣༠) བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པ། (སྟོག
༣༡-༣༢) འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པའི་གཞོད་ཚུལ་བསྟན་པའོ། (སྟོག ༣༣ ག ༡) །དང་པོ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་
སྤྱི་རྣམ་གཞག་ལ་བཞུ། བདེན་གཉིས་སྤྱད་བྱེད་པས་ཚོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་བརྟེན་པ། (སྟོག ༣༤)
བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་བསྟན་པ། འཛིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེད་པ་བཤད་པ། (སྟོག ༣༥-༣༦)
ཞེན་ལུལ་ལ་འཕྱུལ་བའི་ཞེན་ལུལ་ཐ་སྟངས་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པའོ། (སྟོག ༣༧) །གསུམ་པ་བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་
ངོ་བོ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བཤད་པ་དང་། (སྟོག ༣༨) དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བཤད་
པའོ། (སྟོག ༣༩) །དང་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ཀུན་རྫོབ་པ་གང་གི་ངོར་བདེན་ལ་གང་གི་ངོར་
མི་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཅུམ་དེ་གང་ཟག་གསུམ་ལ་སྤྱད་པ་དང་མི་སྤྱད་པའི་རྒྱུ་དང་། མོ་སྟེ་དང་འཕགས་པ་ལ་
ལྟོས་ཏེ་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ཀུན་རྫོབ་པ་གང་གི་ངོར་བདེན་ལ་གང་གི་ངོར་མི་
བདེན་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཉན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པ་བཤད་པའོ། །གཉིས་པ་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རྩ་བའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་པའོ། །སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཐུན་ཚུལ་ལ་གཉིས། དོན་དམ་བདེན་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཚུལ་དང་། ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཚུལ་ལོ། །

བཞི་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགར་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། རང་གི་མཚན་ཉིད་
 གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། (སྟོག ༣༤-༣༥) དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བའོ། (སྟོག ༣༧-
 ༣༨) །དང་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ། འཕགས་འདི་མཉམ་གཞག་
 དངོས་པོའི་འཛིག་རྒྱུ་ཐལ་བས་དགག་པ། (སྟོག ༣༤) བ་སྟན་བདེན་པ་རིགས་པས་དབྱད་བརྩོད་དུ་ཐལ་བས་དགག་
 པ། (སྟོག ༣༥) རོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁྲིགས་པར་ཐལ་བས་དགག་པའོ། (སྟོག ༣༥) །ལྟ་བ་བདེན་པ་གཉིས་
 ཆར་དུ་འང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ཉག་ཆད་གྱི་ལྟ་བ་སྤང་སྤྱོད་པའི་
 ཡོན་ཏན་དང་། (སྟོག ༣༨ ག) ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་ལོ། (སྟོག ༣༩-༤༠) །གཉིས་པ་
 ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འདོད་པ་ལ་ཀུན་གཞི་
 སོགས་ཁས་བླུང་མི་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། (སྟོག ༣༩) ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་སུ་འཇུག་པའི་དཔེ་བསྟན་པ་
 དང་། (སྟོག ༤༠) དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བའོ། (སྟོག ༤༡-༤༢) །དང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འདོད་
 པ་ལ་ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་བླུང་མི་དགོས་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། མཚན་སྐྱོད་ཀྱི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ཅུ་བའི་
 ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །གསུམ་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས།
 འགག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་དང་། ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་གྱང་
 བག་ཆགས་ཀྱི་གཞི་འཛིག་པའོ། །གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། རྣམ་སྤྲིན་སྤྱད་མེད་དུ་འབྱེན་
 པའི་ཚུད་པ་སྤང་བ་དང་། (སྟོག ༤༡-༤༢) ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བའི་ཚུད་པ་སྤང་བའོ།
 (སྟོག ༤༢-༤༣) །གཉིས་པ་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བའི་ཚུད་པ་སྤང་བ་ལ་གསུམ། ལུང་
 འགལ་སྟོང་བའི་ཚིག་དོན་དངོས། ཡིད་ཤེས་ལས་རོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་བཤད་མ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུ། དགོངས་པའི་
 དབང་གིས་གསུངས་པའི་དཔེ་བསྟན་པའོ།

གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་གསུམ། བྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ། (སྟོག ༤༤-༥༡) གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཆད་མ་
 དགག་པ། (སྟོག ༥༢-༥༣) སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་རྒྱས་བྱི་དོན་འགོག་པ་མིན་པར་བསྟན་པའོ། (སྟོག
 ༥༤-༥༥) །དང་པོ་བྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ལྷགས་
 བརྩོད་པ་དང་། (སྟོག ༥༤-༥༥) ལྷགས་དེ་དགག་པའོ། (སྟོག ༥༤-༥༥) །གཉིས་པ་ལྷགས་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས།
 དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྩོད་པ་དང་། (སྟོག ༥༤-༥༥ ག) དེ་ལྟར་བཀག་པའི་མཇུག་བསྟུ་བའོ། (སྟོག

ཡ། ཀ ༥) དང་པོ་དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྟེན་པ་ལ་གསུམ། བྱི་ལོ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དཔེ་
 དགག་པ། (སྟོན་ ༤༤-༤༥) བག་ཆགས་གྱི་རྒྱས་པ་ལས་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་བའི་དོན་དགག་པ། (སྟོན་ ༤༤-
 ༤༥) དེ་ལྟར་བགག་པ་དང་མི་སྡུག་པ་སྟོམ་པ་གཉིས་མི་འགལ་བར་བསྟན་པའོ། (སྟོན་ ༤༤-༥༡ ཁ) །དང་པོ་བྱི་ལོ་
 མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དཔེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། མི་ལམ་གྱི་དཔེ་དགག་པ། (སྟོན་ ༤༤-༤༩) ལྷ་
 འད་མཐོང་བའི་དཔེ་དགག་པའོ། (སྟོན་ ༤༤-༤༥) །དང་པོ་མི་ལམ་གྱི་དཔེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། མི་ལམ་གྱི་དཔེས་
 ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མི་འབྱུང་པ། མི་ལམ་གྱི་དཔེས་སང་དུས་སྟེ་ལོ་མེད་པ་མི་འབྱུང་པ། མི་ལམ་གྱི་
 དཔེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པར་འབྱུང་པའོ། །གཉིས་པ་བག་ཆགས་གྱི་རྒྱས་པ་ལས་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་
 སྟེ་བའི་དོན་དགག་པ་ལ་གསུམ། བག་ཆགས་སྒྲིན་མ་སྒྲིན་ཉིད་ལས་དོན་སྟངས་གི་རྣམ་ཤེས་སྟེ་བ་དང་མི་སྟེ་བ་དགག་
 པ། (སྟོན་ ༤༤-༤༩) ལྷར་ཡང་བྱི་ལོ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་ཡོད་ཚུལ་བརྟེན་པ་དགག་པ། (སྟོན་ ༤༩-༥༤ ཁ) སེམས་
 ཅུམ་གྱི་ལྷགས་བགག་པ་ལ་ལུང་གི་གཞོད་པ་མེད་པར་བསྟན་པའོ། (སྟོན་ ༥༤ ཀ ༥) དང་པོ་བག་ཆགས་སྒྲིན་མ་
 སྒྲིན་ཉིད་ལས་དོན་སྟངས་གི་རྣམ་ཤེས་སྟེ་བ་དང་མི་སྟེ་བ་དགག་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ལྷགས་བརྟེན་པ་དང་། (སྟོན་ ༤༤
 ཀ-ག) ལྷགས་དེ་དགག་པའོ། (སྟོན་ ༤༤ ང-ཆ) །གཉིས་པ་ལྷགས་དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། དེ་ལྟར་བ་ལ་རྒྱས་པ་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ། (སྟོན་ ༤༥ ཀ) མ་འོངས་པའི་རྒྱས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ། (སྟོན་
 ༤༥-༤༩) འདས་པ་ལ་རྒྱས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། (སྟོན་ ༤༤-༤༩) །གཉིས་པ་སྐར་ཡང་བྱི་ལོ་
 མེད་པར་རྣམ་ཤེས་ཡོད་ཚུལ་བརྟེན་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལྷགས་བརྟེན་པ་དང་། (སྟོན་ ༤༩-༥༤) ལྷགས་
 དེ་དགག་པའོ། (སྟོན་ ༥༤-༥༤ ཁ)

གཉིས་པ་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་ཚད་མ་དགག་པ་ལ་བཞི། གཞན་
 དབང་གི་རྒྱུ་བྱེད་རང་རིག་དགག་པ། (སྟོན་ ༥༩-༥༩) སེམས་ཅུམ་པའི་ལྷགས་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ལས་ཉམས་
 པར་བསྟན་པ། (སྟོན་ ༥༩) དེས་ན་རྒྱུ་རྒྱུ་བ་གྱི་ལྷགས་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བར་རིགས་པ། (སྟོན་ ༥༩-༦༠) གཞན་
 དབང་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་འགོག་པ་གཉིས་མི་མཆུངས་པར་བསྟན་པའོ། (སྟོན་ ༥༩-༦༩) །དང་པོ་གཞན་དབང་
 གིས་རྒྱུ་བྱེད་རང་རིག་དགག་པ་ལ་བཞི། གཞན་དབང་གི་རྒྱུ་བྱེད་དྲིས་ནས་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ། (སྟོན་ ༥༩-
 ༥༩ ཀ) དེ་འཐད་པའི་གཞན་གྱི་ལན་དགག་པ། (སྟོན་ ༥༩ ཁ-༥༩) རིགས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རང་རིག་མི་འཐད་
 པར་བསྟན་པ། (སྟོན་ ༥༩) གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱུང་དམཆུངས་པར་བསྟན་པའོ། (སྟོན་
 ༥༩) །གཉིས་པ་དེ་འཐད་པའི་གཞན་གྱི་ལན་དགག་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལྷགས་བརྟེན་པ་དང་། ལྷགས་དེ་དགག་

པའོ། །གཉིས་པ་ལྷགས་དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། གཞན་ལྷགས་དགག་པ་དངོས། (སྟོག ༡༩-༢༤) རང་ལྷགས་ལ་
རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྒྲེ་བའི་ཚུལ། (སྟོག ༢༥) དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཚུད་པ་སྒྲང་བའོ། །གཉིས་པ་རང་ལྷགས་ལ་
རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྒྲེ་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། གཞུང་འདི་ཉིད་ནས་བཤད་པའི་ལྷགས་དང་། གཞུང་གཞན་ནས་
བཤད་པའི་ལྷགས་སོ། །གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཚུད་པ་སྒྲང་བ་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་གཞན་དང་
རྗེས་དཔག་ལ་ཚུད་པ་སྒྲང་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་གཞན་གྱི་ཚུད་སྒྲང་ངོ། །

གསུམ་པ་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་རྒྱས་ཕྱི་དོན་འགོག་པར་མིན་པར་བརྟན་པ་
ལ་གསུམ། ས་བཙུཔ་ལས་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ། (སྟོག ༤༩-༥༠) བྱི་ལོ་དང་ནང་གི་
སེམས་གཉིས་ཡོད་མེད་མཆུངས་པར་བརྟན་པ། (སྟོག ༥༡-༥༢) ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་
པའི་དགོངས་པ་བཤད་པའོ། (སྟོག ༥༩-༥༧) །དང་པོ་ས་བཙུཔ་ལས་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་
པ་ལ་གསུམ། ཙམ་གྱི་རྒྱས་ཕྱི་ལོ་མི་འགོག་པ་ས་བཙུཔ་པའི་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པ། (སྟོག ༥༩) དོན་དེ་ཉིད་མདོ་གཞན་
གྱིས་ཀྱང་བསྒྲུབ་པ། (སྟོག ༥༩-༦༠) ཙམ་གྱི་རྒྱས་སེམས་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པའོ། (སྟོག ༥༧-༥༠) །གསུམ་པ་
ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། བྱི་ལོ་མེད་པའི་སེམས་ཙམ་
དུ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བརྟན་པ། (སྟོག ༥༩-༦༠) མདོའི་དྲང་ལེས་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་བརྟན་པའོ། (སྟོག
༥༧) །དང་པོ་བྱི་ལོ་མེད་པའི་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བརྟན་པ་ལ་གཉིས། དྲང་དོན་དུ་ལུང་གིས་
བརྟན་པ། (སྟོག ༥༩-༥༧) རིགས་པས་བརྟན་པའོ། (སྟོག ༥༧) །དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་ལུང་གིས་བརྟན་པ་ལ་གཉིས།
དངོས་གྱི་དོན་དང་། (སྟོག ༥༩) དེ་འདྲ་བའི་མདོ་གཞན་ཡང་དྲང་དོན་དུ་བརྟན་པའོ། (སྟོག ༥༧)

གཉིས་པ་མཐའ་བཞིའི་སྒྲེ་བ་བཀག་པ་ལ་ཚུད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་གྱི་དོན་དང་། (སྟོག ༡༠༩
ག-༡༡༠) དེའི་དོན་བསྒྲུས་ཏེ་བརྟན་པའོ། (སྟོག ༡༡༡-༡༡༢)

གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་ལ་གསུམ། ཐར་འདོད་ཀྱིས་ཐོག་མར་
བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་དགག་དགོས་པར་བརྟན་པ། (སྟོག ༡༢༠) བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚུལ། (སྟོག ༡༢༡-༡༢༤) བདག་དང་གིང་རྟའི་དབྱེད་པ་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡང་བསྒྲེ་
བར་བརྟན་པའོ། (སྟོག ༡༢༤-༡༢༥) །གཉིས་པ་བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
འགོག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། (སྟོག ༡༢༡-༡༢༤)

བདག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་ལོ། (སྟོན་ ༡༥) །དང་པོ་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
 དགག་པ་ལ་རྒྱག་གཞན་སྡེས་བཏགས་པའི་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་དགག་པ། (སྟོན་ ༡༢༡-༡༢༢) རང་
 སྡེས་བཏགས་པའི་ཕུང་པོ་ཉིད་བདག་རྟུའདོད་པ་དགག་པ། (སྟོན་ ༡༢༥-༡༢༦) དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མའི་ཕྱོགས་རྟེན་
 དང་བརྟེན་པ་སོགས་གསུམ་དགག་པ། (སྟོན་ ༡༢༩-༡༣༠) དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་རྟུའདོད་པའི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་
 དགག་པ། (སྟོན་ ༡༣༤-༡༣༥) བདག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་རྟུ་བཞག་པ་དཔེ་དང་བཙས་པར་བཤད། (སྟོན་
 ༡༣༠-༡༣༥) དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤངས་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལོ། (སྟོན་ ༡༤༠-༡༤༡) །དང་
 པོ་གཞན་སྡེས་བཏགས་པའི་ཕུང་པོ་ཉིད་བདག་རྟུའདོད་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྡེ་མ་བརྟོན་པ་དང་། ལྷགས་དེ་དགག་
 པ་ལོ། །འདི་ལ་གཉིས་ཀྱི་གངས་ཙན་གྱི་ལྷགས་བརྟོན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྷགས་བརྟོན་པ་ལོ།

གཉིས་པ་རང་སྡེས་བཏགས་པའི་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་དགག་པ་ལ་ལྷ། ཕུང་
 པོ་བདག་རྟུའདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པ། (སྟོན་ ༡༢༤-༡༢༥ ག) དེ་ལྟར་འདོད་པར་མི་རིགས་པའི་རྒྱབ་བྱེད་
 བསྟན་པ། (སྟོན་ ༡༢༥ ག ང) ཕུང་པོ་བདག་རྟུ་སྤྲོ་བ་ལ་གཞོད་བྱེད་གཞན་བསྟན་པ། (སྟོན་ ༡༣༠-༡༣༡) ཕུང་པོ་
 བདག་རྟུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཤད་པ། (སྟོན་ ༡༣༩-༡༤༠) གཞན་གྱི་ལྷགས་འབྲེལ་མེད་རྟུ་བསྟན་
 པ་ལོ། (སྟོན་ ༡༤༠-༡༤༡) །དང་པོ་ཕུང་པོ་བདག་རྟུའདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དང་།
 (སྟོན་ ༡༢༤-༡༢༥) སྟོན་སྤྲོད་གི་ལམ་དགག་པ་ལོ། (སྟོན་ ༡༢༥ ཀ-ག) །དང་པོ་དངོས་ཀྱི་དོན་ལ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་
 སྡེ་མ་བརྟོན་པ་དང་། ལྷགས་དེ་དགག་པ་ལོ། །བཞི་པ་ཕུང་པོ་བདག་རྟུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཤད་པ་ལ་
 ལྷ། བདག་རྟུ་གང་ལྟར་བམས་ཙན་ཕུང་པོ་ཁོན་ལ་ལྷ་བར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ། (སྟོན་ ༡༣༩-༡༤༠) མདོ་
 གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་མིན་པར་བཤད་པ། (སྟོན་ ༡༣༤) ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་ཙམ་གྱི་དབྱིབས་
 ཀྱི་བཞོད་པ་བདག་ཡིན་པ་དགག་པ། (སྟོན་ ༡༣༤-༡༣༥ ག) ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་རྟུའདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་
 གཞན་བསྟན་པ། (སྟོན་ ༡༣༥ ག ང) ཕུང་པས་བདག་དེ་ཁམས་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་
 གསུངས་པ་ལོ། (སྟོན་ ༡༣༤-༡༣༥) །དང་པོ་བདག་རྟུ་ལྟར་བམས་ཙན་ཕུང་པོ་ཁོན་ལ་ལྷ་བར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་
 པ་ལ་གསུམ། ལུང་གི་དགོངས་པ་དགག་བྱ་གཙོད་པའི་དགག་ཕྱོགས་ནས་ཡིན་པར་བསྟན་པ། རྒྱབ་ཕྱོགས་ནས་ཡིན་
 རྟུ་ཀྱང་ཕུང་པོ་བདག་རྟུ་སྟོན་པ་མིན་པ། དེ་དག་ལ་གཞན་གྱི་རྟོན་པ་སྤངས་པ་ལོ།

གསུ་མ་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མའི་ཕྱོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སོགས་གསུ་མ་དགག་པ་ལ་
 གཉིས་ཀྱི་རྟེན་དང་རྟེན་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ། (སྟོན་ ༡༤༩-༡༥༠) བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བརྟོགས་དེ་

བསྟན་པའོ། (སྟོག ༡༤༤-༡༤༥) །བཞི་པ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་
དགག་པ་ལ་གཉིས། རྟོགས་སྒྲུབ་བརྗོད་པ་དང་། (སྟོག ༡༤༤) །ལུགས་དེ་དགག་པའོ། (སྟོག ༡༤༥-༡༤༦) །ལྷ་
པ་བདག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བཞག་པ་དཔེ་དང་བཅས་པ་ལ་བཞི། བདག་མཐའ་བདུན་དུ་
མེད་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་གིང་རྟ་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པ། (སྟོག ༡༤༠-༡༤༡) །སྒྲུབ་པ་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ལྷག་
མ་གཉིས་རྒྱུ་པར་བཤད་པ། (སྟོག ༡༤༢-༡༤༣) །དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གཞན་གྱིས་ཚུད་པ་སྤང་པ། (སྟོག ༡༤༤) །མིང་
གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་གཞན་ཡང་གྲུབ་པར་བསྟན་པའོ། (སྟོག ༡༤༥) །གཉིས་པ་སྒྲུབ་པ་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ལྷག་མ་གཉིས་
རྒྱུ་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན། (སྟོག ༡༤༦-༡༤༧) །རིགས་པ་དེ་གཞན་ལ་ཁ་སློབ་པའོ། (སྟོག ༡༤༨-
༡༤༩) །དང་པོ་དངོས་ཀྱི་དོན་ལ་གཉིས། ཚོགས་པ་གིང་རྟ་དང་འདྲོད་པ་དགག་པ། (སྟོག ༡༤༩) །དེ་བྱིབས་ཙམ་གིང་རྟ་
འདྲོད་པ་དགག་པའོ། (སྟོག ༡༤༩-༡༥༠) །དུག་པ་དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་མཐར་འཇོག་གིས་རྟོག་པ་སྤང་སྤྱོད་
པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་ལྷ། དངོས་ཀྱི་དོན། (སྟོག ༡༥༠) །དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་པ། (སྟོག ༡༥༡) །གིང་རྟ་དང་
བདག་གི་ཐ་སྙད་རྣམས་དཔེ་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ། (སྟོག ༡༥༢) །རྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པའི་ཡོན་ཏན་
གཞན་བསྟན་པ། (སྟོག ༡༥༣) །མཁས་སློངས་ཀྱི་འཆིང་གྲོལ་གྱི་གཞིའི་བདག་དོས་གཟུང་པའོ། (སྟོག ༡༥༤)

གསུམ་པ་བདག་དང་གིང་རྟའི་དབྱེད་པ་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡང་བསྟེན་པར་བསྟན་པ་ལ་
གསུམ། བུམ་སྒྲུབ་ཚོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་བསྟེན་པ། (སྟོག ༡༥༥-༡༥༦) །རྒྱད་འབྲས་ལུང་དངོས་པོ་ལ་བསྟེན་པ། (སྟོག
༡༥༧-༡༥༨) །དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཚུད་པ་སྤང་པའོ། (སྟོག ༡༥༩-༡༦༠) །གསུམ་པ་དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཚུད་པ་སྤང་པ་ལ་གཉིས།
རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་སྟོན་མ་མཆོངས་པའི་ཚུད་པ། (སྟོག ༡༦༡-༡༦༢) །རང་ལ་སྟོན་མི་མཆོངས་
པའི་ལན་བསྟན་པའོ། (སྟོག ༡༦༣ - ༡༦༤) །གཉིས་པ་རང་ལ་སྟོན་མི་མཆོངས་པའི་ལན་བསྟན་པ་ལ་བཞི། རང་གི་
ཕྱོགས་ལ་སྟན་ཕྱིན་དང་རྒྱབ་པ་འཐད་ཚུལ། (སྟོག ༡༦༥-༡༦༦) །གཞན་གྱི་ཐལ་པ་མི་མཆོངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གསལ་
བར་བཤད་པ། (སྟོག ༡༦༧) །རང་བཞིན་མེད་པ་རྒྱབ་ཕྱུས་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་བརྟོག་སྟེ་བརྒྱབ་མི་ཕུས་པ། (སྟོག
༡༦༨) །འདིར་མ་བཤད་པའི་སྟན་འཕྱིན་ལྷག་མ་གསལ་བར་བྱེད་ཚུལ་ལོ། (སྟོག ༡༦༩) །དང་པོ་རང་གི་ཕྱོགས་ལ་
སྟན་འཕྱིན་དང་རྒྱབ་པ་འཐད་ཚུལ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་དུ་གཞན་ཕྱོགས་སྟན་འཕྱིན་པ་ཁས་ལེན་ཚུལ་དང་། (སྟོག ༡༧༠)
རང་གི་ཕྱོགས་རྒྱབ་པ་ཁས་ལེན་ཚུལ་ལོ། (སྟོག ༡༧༡-༡༧༢)

གསུམ་པ་དེས་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེར་མདོར་བསྟན་པ། (སྟོག ༡༢༩ - ༡༤༠) བྱེ་བ་མོ་མོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། (སྟོག ༡༤༡-༡༤༩) །གཉིས་པ་བྱེ་བ་མོ་མོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྟོང་ཉིད་བརྟུག་ཏུ་བྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། (སྟོག ༡༤༡-༡༥༡) སྟོང་ཉིད་བཞིར་བྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། (སྟོག ༡༥༢-༡༥༩) །དང་པོ་སྟོང་ཉིད་བརྟུག་ཏུ་བྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི། རྣམ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། (སྟོག ༡༥༩-༡༦༥) ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། (སྟོག ༡༦༥-༡༧༢) མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། (སྟོག ༡༧༢-༡༧༩) ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པའོ། (སྟོག ༡༧༩-༡༨༦) །དང་པོ་རྣམ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པ་དང་། (སྟོག ༡༨༦-༡༩༣) སྟོང་པ་ཉིད་ལྷག་མ་གསུམ་བཤད་པའོ། (སྟོག ༡༩༣-༡༩༩) །དང་པོ་རྣམ་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཞར་ལ་རང་བཞིན་ཁས་ལེན་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །བཞི་བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། (སྟོག ༡༩༩-༢༠༦) ར་ར་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། (སྟོག ༢༠༦-༢༡༣) མི་དམིགས་པ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པའོ། (སྟོག ༢༡༣-༢༡༩) །གཉིས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། (སྟོག ༢༡༩-༢༢༦) རྒྱས་པར་བཤད། (སྟོག ༢༢༦-༢༣༣) དོན་བསྟར་པའོ། (སྟོག ༢༣༣) །གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། གཞིའི་ཆོས་དང་། (སྟོག ༢༣༣-༢༤༠) ལམ་གྱི་ཆོས་དང་། (སྟོག ༢༤༠-༢༤༧) འབྲས་བུའི་ཆོས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། (སྟོག ༢༤༧-༢༥༤)

སེམས་བསྐྱེད་བརྟན་པ། གསུམ་པ་མིང་དུ་སོང་བ་སོགས་བཞི་བཤད་པ་ལ་བཞི། ས་བརྟན་པ་དང་། ས་བརྟན་པ་དང་། ས་དགྲུབ་པ་དང་། ས་བརྟན་པ་བཤད་པའོ། །སེམས་བསྐྱེད་བརྟན་པ། གཉིས་པ་ས་བརྟན་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ས་འདིར་སྟོན་ལམ་ལྷག་ཅིང་འགོག་པ་ལས་སྟོང་ཚུལ། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བསྟན་པ། དབང་བརྟུ་ཐོབ་པར་བསྟན་པའོ། །སེམས་བསྐྱེད་དགྲུབ་པ། སེམས་བསྐྱེད་བརྟན་པ།

ས་བརྟན་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ས་བརྟན་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་གསུམ། ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། (སྟོག ༡-༢) ས་གཉིས་པ་ནས་བརྟན་པ་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། (སྟོག ༣-༤) དག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། (སྟོག ༥-༧) འབྲས་བུའི་ས་བསྟན་པ། (སྟོག ༧-༩) གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ས་ལ་ལྟ། དང་པོར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ། (སྟོག

༡༡-༡༦) སྐྱ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག། (སྟོག ༡༢-༩) སྐུལ་པའི་སྐུ་བསྐྱེད་བ། (སྟོག ༩) ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་བ། (སྟོག ༩-༩) མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་བཤད་པའོ། (སྟོག ༩-༡༡) །དང་པོ་དང་པོར་སངས་རྒྱུས་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། (སྟོག ༡༠-༡༡) རྩོད་པ་སྤང་བའོ། (སྟོག ༡༡-༡༢) གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། རྒྱུགས་ལྷ་མ་དགོད་པ་དང་། (སྟོག ༡༢) ལྷགས་དེ་དགག་པའོ། (སྟོག ༡༢-༡༣) །གཉིས་པ་ལྷགས་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ། (སྟོག ༡༣) མཁྱེན་པ་པོ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། (སྟོག ༡༣-༡༤) །གཉིས་པ་མཁྱེན་པ་པོ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་འཐད་པ་དངོས་བསྐྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་སྐྱ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་གཉིས། སྐྱའི་རྣམ་གཞག་དང་། (སྟོག ༡༢-༡༥) རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་གོ། (སྟོག ༡༥-༩) །དང་པོ་སྐྱའི་རྣམ་གཞག་ལ་གསུམ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་དང་། (སྟོག ༡༥) འོངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སྐྱ་དང་། (སྟོག ༡༥) རྒྱུ་མཐུན་པའི་སྐུ་བཤད་པའོ། (སྟོག ༡༥-༡༦) །གསུམ་པ་རྒྱུ་མཐུན་པའི་སྐུ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། སྐྱ་དང་སྐྱའི་ཁུང་བྱ་གཅིག་ཏུ་རང་གི་སྤྱོད་པ་ཀུན་རྟོན་ཚུལ་དང་། (སྟོག ༡༥ - ༡༦) གནས་དེར་གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཀུན་རྟོན་ཚུལ་དང་། (སྟོག ༡༦-༡༧) བཞེད་པ་ལ་མངའ་བསྐྱར་བ་ལུན་སུ་ཆོགས་པ་བཤད་པའོ། (སྟོག ༡༦-༡༧) གཉིས་པ་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་བཞི། རྟོགས་བཅུ་མདོར་བསྐྱེད། (སྟོག ༡༦-༡༨) དེ་རྣམས་རྒྱུས་པར་བཤད། (སྟོག ༡༧-༡༨) ཡོན་ཏན་ཀུན་བརྟེན་མི་རུས་པའི་ཚུལ། (སྟོག ༡༧-༡༩) ཡོན་ཏན་གཉིས་ཤེས་པའི་ཡན་ཡོན་བསྐྱེད་པའོ། (སྟོག ༡༩) གཉིས་པ་དེ་རྣམས་རྒྱུས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་པ་ཐོགས་ཀྱི་རྟོགས་ལྷ་བཤད་པ་དང་། (སྟོག ༡༧-༡༩) ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པ་ཐོགས་ཀྱི་རྟོགས་ལྷ་བཤད་པའོ། (སྟོག ༡༩-༢༠) །ལྷ་པ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་བཞུགས་པའི་དུས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་པ་དང་། (སྟོག ༢༠) བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་པའོ། (སྟོག ༢༠-༢༡)

བཞི་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། རྟོག་དཔོན་གང་གིས་མཛད་པ་དང་། འོ་པར་གང་གིས་བསྐྱར་བའོ།

འཕྲིན་པའི་མཆན།

དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་མཆན།

༡ ཟླ་དགེ ༣༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༩༠ ན།

༢ བྱིངས་ལས། ཞོལ་དབར། བྱིངས་ལ། སྐྱེ་འབྱུང་།

༣ ཟླ་དགེ ༣༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཆ ལེགས་ལྡན་བྱེད། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ། འོག ༣༩༠ བ༥

༤ ཟླ་དགེ ༣༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༩༧ ན༧

༥ གོང་མཆུངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༩༧ བ༡

༦ ཟླ་དགེ ༣༥༠ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། རྟོག་གསལ། འོག ༣༩ ན༥

༧ མ་དབེ་དང་སྐྱེ་འབྱུང་དབར་མ་གཉིས་ཀར། གཞུང་དེ་ནི། ཞེས་བྱུང་ཡང་ཞོལ་དབར་ལྟར། འདི་ནི་ཞེས་བཅོས།

༨ ཟླ་དགེ ༣༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༩༩ ན༡

༩ བསྐངས། སྐྱེ་འབྱུང་། ཁ་བཀང་ན། ཞོལ།

༡༠ ཟླ་དགེ ༡ བཀའ། འདུལ་བ། ཁ འདུལ་བ་ལུང་གཞི། འོག ༣༥ བ༧

༡༡ འུ་བ་ཀ སྐྱེ་འབྱུང་། སྐ་བ་ཀ ཞོལ།

༡༢ ཟླ་དགེ ༡༡༩ བཀའ། མདྲོ་ཟླ། ར དམ་ཚེས་བདུད་ཀར། ལེལ། ༥ འོག ༤༥ ན༥ མགོན་པོ་དེ་རིང་བདག་ཅག་

སྒྲིགས་གྱུར་དེ། །བྱང་རྒྱུད་དམ་པ་ཡང་དག་བསྒྲགས་བར་གྱི། །བྱང་རྒྱུད་པ་ཡི་སྐྱེ་ཡང་རབ་རྒྱུ་བརྒྱན། །དེ་བས་བདག་

ཅག་སྒྲིགས་པ་མི་བཟད་འདྲ།

༡༣ ཟླ་དགེ ༣༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༩༡ ན༥

༡༤ མ་དབེར། ཡེ་ཤེས་སྟན་པ། ཞེས་བྱུང་ཡང་། སྐྱེ་འབྱུང་དང་ཞོལ་དབར་ལྟར་བཅོས།

༡༥ ཟླ་དགེ ༣༥༧༠ བསྟན། དབུ་མ། ར བརྟེན་རྩ་ཡ་ཨ་མ་ན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། འོག ༧ བ༩

༡༦ ཟླ་དགེ ༣༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༩༡ ན༥

༡༧ གོང་མཆུངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༩༡ ན༥

༡༨ མ་དབེར། སངས་རྒྱུས་གྱི། ཞེས་འབྲེལ་སྐྱབྱུང་ཡང་། སྐྱེ་འབྱུང་དང་ཞོལ་དབར་བཞིན་བྱེད་སྒྲུབ་བཅོས།

༡༩ གསོག་ སྐྱེ་འབྱུང་དབར་མ། ལས་སོག་ ཞོལ།

- [illegible]

- ༤༦ རྗེ་དགོ ༢༤༥ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༢༤༥ བ༢
- ༤༧ གོང་དུ་ཤོག་གངས་ ༡༥ བྱང་ ༡༥ རྒྱང་བཤད་ཟེན།
- ༤༨ རྗེ་དགོ ༢༤༥༠ བསྟན། དབུ་མ། ཁི ཞི་བ་ལྷ། བསྐྱབ་པ་ཀུན་བདུས། ཤོག ༡༤༢ བ༥
- ༥༠ རྗེ་དགོ ༤༠༤༧ བསྟན། སེམས་ཅམ། རི ཐོགས་མེད། མངོན་པ་ཀུན་བདུས། ཤོག ༡༠༧ བ༨
- ༥༡ རྗེ་དགོ ༢༤༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཁི རྒྱ་རྒྱལ། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བདུས་པ། ཤོག ༡༤༠ བ༡
- ༥༢ རྗེ་དགོ ༢༤༥༥ བསྟན། དབུ་མ། འ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༢༤༥ བ༢ རྗེ་དགོ ༢༤༡ བཀའ། མངོན་པ་མེད་པ་
- དཀོན་མཆོག་སྤྱི་ལྟོ་ཤོག ༤༧ བ༥
- ༥༣ རྗེ་དགོ ༧ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ༧ ཞི་ཁྱི། ཤོག ༢༠ བ༤
- ༥༤ ཀུན་བདུགས། རྒྱ་འབྲུམ་དབར་མ། རྒྱ་བས་མང་པོར་ཀུན་བདུགས་སམ་ཀུན་བདུགས་ཞེས་བྱི་རྩལ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་།
- ༥༥ རྗེ་དགོ ༤༠༥༧ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ དབྱིག་གཉེན། མངོན་པ་མངོན། གནས། ༥ རྒྱུ་ག ༤༥ ཤོག ༡༧ བ༣
- ༥༦ རྗེ་དགོ ༤༠༤༧ བསྟན། སེམས་ཅམ། རི ཐོགས་མེད། མངོན་པ་ཀུན་བདུས། ཤོག ༥༥ བ༣
- ༥༧ རྗེ་དགོ ༤༥ བཀའ། སལ་ཆེན། ཨ རྩོད་པོ་བརྒྱན་པའི་མངོ། ཤོག ༢༤༡ བ༡
- ༥༨ རྗེ་དགོ ༤༥ བཀའ། སལ་ཆེན། ཨ རྩོད་པོ་བརྒྱན་པའི་མངོ། ཤོག ༢༡༨ བ༥
- ༥༩ རྗེ་དགོ ༢༤༧༠ བསྟན། དབུ་མ། ར བརྟེན་ཇ་ཡ་ལྷ་ནན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ༤༨ བ༥
- ༦༠ ལྷོ་སྤྱི་ཞོལ་དབར། བལྷོ་སྤྱི་ལྷོ་འབྲུམ་དབར།
- ༦༡ རྗེ་དགོ ༤༠༤༠ བསྟན། སེམས་ཅམ། བྱི བྱམས་པ་མགོན་པོ། མངོན་པ་བརྒྱན། ལེལ ༥ ཤོག ༤ བ༣
- ༦༢ རྗེ་དགོ ༤༥ བཀའ། སལ་ཆེན། ཨ རྩོད་པོ་བརྒྱན་པའི་མངོ། ཤོག ༢༤༢ བ༥
- ༦༣ བསྤྱི་ཞོལ་དབར། བ། རྒྱ་འབྲུམ་དབར།
- ༦༤ རྗེ་དགོ ༤༥ བཀའ། སལ་ཆེན། ཨ ས་བརྩལ་པའི་མངོ། ཤོག ༢༤༤ བ༡
- ༦༥ རྗེ་དགོ ༢༤༧༠ བསྟན། དབུ་མ། ར བརྟེན་ཇ་ཡ་ལྷ་ནན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ༤༨ བ༥
- ༦༦ རྗེ་དགོ་མེད་མཁའ་བཀའ་ཞོན་ལྷོ་གྲོས། དབུ་མ་འཇུག་པའི་རྣམ་པའདྲ་དེ་ཞོན་ཉིད་གསལ་བའི་རྒྱུན་མ། ཤོག ༤༧ བྱང་
- ༡༢ སྤྱི་ལྷོ་ལེགས་ལྷུང་རབ་པོད་བརྒྱུགས་པ། མཆོག་མེད་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩
- ༦༧ རྗེ་དགོ ༤༥ བཀའ། སལ་ཆེན། ཨ ས་བརྩལ་པའི་མངོ། ཤོག ༢༤༢ བ༥
- ༦༨ རྗེ་དགོ ༤༥ བཀའ། སལ་ཆེན། ཨ ས་བརྩལ་པའི་མངོ། ཤོག ༢༤༢ བ༥
- ༦༩ རྗེ་དགོ ༤༠༤༨ བསྟན། སེམས་ཅམ། རི ཐོགས་མེད། མངོན་པ་ཀུན་བདུས། ཤོག ༥༥ བ༣

- ༩༠ ཟླ་འཁོར་ ༤༡༠ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ་ཚེས་གསལ་མ། ཚད་མ་རྒྱུ་བའི་ལེའུ་ སྟོག་ ༡༡༥ འོག་ ༡༡༥ འུ་
- ༩༡ ཟླ་འཁོར་ ༤༡༥ བསྟན། དབུ་མ། འུ་ཚེས་གསལ་མ། འུ་མཁུ་བ་རང་འགྲེལ་ འོག་ ༤༡༥ འུ་
- ༩༢ ཟླ་འཁོར་ ༤༡༥ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ ཞི་བ་ལྷ། སྟོང་འཇུག་ ལེའུ་ ༩ སྟོག་ ༤༠ འོག་ ༤༡ འུ་
- ༩༣ ཞོང་མཆུང་མ། སྟོང་འཇུག་ ལེའུ་ ༩ སྟོག་ ༤༠ འོག་ ༤༡ འུ་
- ༩༤ ཟླ་འཁོར་ ༤༡༥ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ ཞི་བ་ལྷ། སྟོང་འཇུག་འགྲེལ་ཆེན། འོག་ ༤༡༥ འུ་
- ༩༥ ཟླ་འཁོར་ ༤༡༥ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ ཞི་བ་ལྷ། སྟོང་འཇུག་ ལེའུ་ ༩ སྟོག་ ༤༤ འོག་ ༤༡ འུ་
- ༩༦ ཞོང་མཆུང་མ། སྟོང་འཇུག་ ལེའུ་ ༩ སྟོག་ ༤༤ འོག་ ༤༡ འུ་
- ༩༧ ཞོང་མཆུང་མ། སྟོང་འཇུག་ ལེའུ་ ༩ སྟོག་ ༤༠ འོག་ ༤༡ འུ་
- ༩༨ ཞོང་མཆུང་མ། སྟོང་འཇུག་ ལེའུ་ ༩ སྟོག་ ༤༤ འོག་ ༤༡ འུ་
- ༩༩ ཞོང་མཆུང་མ། སྟོང་འཇུག་ ལེའུ་ ༩ སྟོག་ ༤༤ འོག་ ༤༡ འུ་
- ༡༠༠ མ་དབེ་དང་སྟེ་འཇུག་ མི་འཆད། ཅེས་འཇུག་ལེའུ་ཡང་། ཞེས་དཔར་ལྷ་མོ་ཆད། ཅེས་པར་བཅོས།
- ༡༠༡ ཟླ་འཁོར་ ༤༡༥ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ ཞི་བ་ལྷ། སྟོང་འཇུག་ ལེའུ་ ༩ སྟོག་ ༤༤ འོག་ ༤༡ འུ་
- ༡༠༢ ཞོང་མཆུང་མ། སྟོང་འཇུག་ ལེའུ་ ༩ སྟོག་ ༤༤ འོག་ ༤༡ འུ་
- ༡༠༣ ཞོང་མཆུང་མ། སྟོང་འཇུག་ ལེའུ་ ༩ སྟོག་ ༤༥ འོག་ ༤༡ འུ་
- ༡༠༤ མི་སྟོང་མ། སྟེ་འཇུག་དཔར་མ།
- ༡༠༥ ཟླ་འཁོར་ ༤༡༥ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ ཞི་བ་ལྷ། སྟོང་འཇུག་ ལེའུ་ ༩ སྟོག་ ༤༤ འོག་ ༤༤ འུ་
- ༡༠༦ ཟླ་འཁོར་ ༤༡༥ བསྟན། དབུ་མ། ཅེ་ རྒྱ་ལྷ། རིགས་པ་དུག་ཅུ་ལ། འོག་ ༤༤ འུ་
- ༡༠༧ ཆ་པ་ཆོས་མེད། སྟོང་འཇུག་བསྟན་དོན། འོག་ ༡༤༡ འུ་ ༡༤༤ བཀའ་ཤེས་པ་གསུང་འཇུག་ཕྱོགས་བསྟོགས་དོན།
- ༡༠༨ ཟླ་འཁོར་ ༤༡༥ བསྟན། དབུ་མ། ར་ ར་ལ་ལ་ལྷ། འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། འོག་ ༤༡ འུ་
- ༡༠༩ མ་དབེ་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པ་བསྟན་པས་ཞུས་པ། ཞེས་བྱུང་ཡང་ཟླ་འཁོར་བཀའ་ཤེས་དང་སྟེ་འཇུག་དང་སྟེ་འཇུག་ལྷ་མོ་བཅོས།
- ༡༡༠ ཟླ་འཁོར་ ༤༡༥ བཀའ་ཤེས་མེད་ཟླ། ར་ ལྷག་པའི་བསམ་པ་བསྟན་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་ཐོག་ཆེན་གྱི་མདོ། འོག་ ༡༤༤ འུ་
- དང་། རྒྱ་གསལ་མ། ཚེས་གསལ་མ། ཟླ་འཁོར་ ༤༡༥ བསྟན། དབུ་མ། འུ་མཁུ་བེད། ༡ འོག་ ༡༤ འུ་
- ༡༡༡ ཟླ་འཁོར་ ༤༡༥ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ རྒྱ་གསལ་མ། ཚེས་གསལ་མ། མཁུ་བེད། ༡༤ འོག་ ༡༥ འུ་
- ༡༡༢ བསྟན་པ། སྟེ་འཇུག་ རིགས་པ། ཞེས་དཔར་ལྷ་མོ་
- ༡༡༣ ཟླ་འཁོར་ ༤༡༥ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ ཞི་བ་ལྷ། བསྟན་པ་ལྷ་མོ་བཅོས། འོག་ ༤༡ འུ་

- ༡༡༤ རྩེ་དགེ་ ༡༤ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ཀ་ རོ་རྩེ་གཙོང་པ། ཤོག་ ༡༩༩ བལ།
 ༡༡༥ རྩེ་དགེ་ ༤༡༥༧ བསྟན། སྤྱིངས་ཡིག་ བེ་ གྲུ་རྒྱུ་པ། རིན་ཆེན་འབྲེང་པ། ལེའུ་ ༡ སྟོག་ ༣༥ བསྟན་ ༣༧ ཤོག་ ༡༠༧ བལ།
 ༡༡༦ རྩེ་དགེ་ ༤༡༥༨ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག་ ༤༩༤ བལ།
 ༡༡༧ མ་དབེར་གཞུང་འཇུགས་པར་སྒྲིམ་ཞིང་། ཞེས་བྱུང་ཡང་། ཞེས་དབར་ལྟར་མགོ་ཞིང་ཞེས་པར་བཅོས།
 ༡༡༨ རྩེ་དགེ་ ༤༡༥༩ བསྟན། སྤྱིངས་ཡིག་ བེ་ གྲུ་རྒྱུ་པ། རིན་ཆེན་འབྲེང་པ། ལེའུ་ ༤ སྟོག་ ༤༥ ཤོག་ ༡༩༠ བལ།
 ༡༡༩ རྩེ་དགེ་ ༤༡༥༩ བསྟན། སྤྱིངས་ཡིག་ བེ་ གྲུ་རྒྱུ་པ། རིན་ཆེན་འབྲེང་པ། ལེའུ་ ༤ སྟོག་ ༤༤ ཤོག་ ༡༩༠ བལ།
 ༡༢༠ ལུང་འདི་པུ་ལིའི་རྒྱུད་དུ་བཞུགས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡང་དག་ལྟར་བཤམ་སྤྱོད་ནི་ཀྱ་ཡའི་ནང་ཚན་དབུ་བ་བསྟོས་
 པའི་མདོར་ཆོག་རི་ལྟ་བུ་ཞིན་བཞུགས། དེ་བཞིན་དུ་ལུང་འདི་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཆོག་ལྷག་དུ་བཞུགས་པ་ཞིག་རྩེ་དགེ་ ༤༩༩
 མདོ་ལྟེ། ཞ་ ཆོས་ཡང་དག་པར་སྟེང་པའི་མདོ། ཤོག་ ༤༩ བསྟན་ ༣༩ བྱུང་ལ། ཆོག་རྒྱུང་ཐ་ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ
 བཅུལ་ཏེ། ཞེས་པ་མགོན་པ་ལྟར་མ་རྒྱུས་ཆོགས་བཅད་དུ། རྩེ་དགེ་ ༤༤ བཀའ། མདོ་ལྟེ། ལ་ འཇམ་དབལ་རྒྱམ་
 པར་རོལ་པའི་མདོ། ཤོག་ ༤༩༩ བལ། ལའང་བཞུགས།
 ༡༢༡ རྩེ་དགེ་ ༡༤༠༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ མགོན་པོ་གྲུ་རྒྱུ་པ། བྱང་རྒྱུ་ཐེམས་གྱི་འགྲེལ་པ། ཤོག་ ༤༡ བསྟན་
 ༡༢༢ རྩེ་དགེ་ ༤༡༥༩ བསྟན། སྤྱིངས་ཡིག་ བེ་ གྲུ་རྒྱུ་པ། རིན་ཆེན་འབྲེང་པ། ལེའུ་ ༤ སྟོག་ ༤༤ ཤོག་ ༡༩༡ བལ།
 ༡༢༣ རྩེ་དགེ་ ༤༡༥༩ བསྟན། སྤྱིངས་ཡིག་ བེ་ མི་ལམ་བཤེས་གཉེན། རིན་ཆེན་འབྲེང་པའི་རྒྱུ་ཆེར་བཤད་པ། ཤོག་ ༡༤༡ བསྟན་
 ༡༢༤ རྩེ་དགེ་ ༤༡༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག་ ༡༠ བསྟན་
 ༡༢༥ རྩེ་དགེ་ ༤༠༩༤ བསྟན། ཐེམས་ཙམ། མི་ བྱམས་པ་མགོན་པོ། རྒྱུད་རྒྱུ་མ། རྒྱལ་མ། ༡ སྟོག་ ༡༥ ཤོག་ ༥༥ བལ།
 ༡༢༦ རྩེ་དགེ་ ༤༡༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ གྲུ་རྒྱུ་པ། ཅ་ ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༥ སྟོག་ ༧ ཤོག་ ༩ བསྟན་
 ༡༢༧ རྩེ་དགེ་ ༤༡༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག་ ༤༩༧ བལ།
 ༡༢༨ རྩེ་དགེ་ ༤༡༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ མངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་པ། བྱུང་པ་ལྟེ། རབ་བྱེད། ༧ ཤོག་ ༡༩༩ བསྟན་
 ༡༢༩ རྩེ་དགེ་ ༤༡༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཆ་ ཤེས་རབ་རྒྱོན་པ། རབ་བྱེད། ༧ ཤོག་ ༡༡༩ བལ།
 ༡༣༠ གཞུང་། རྒྱུ་འབྱུང་དབར་མ།
 ༡༣༡ རྩེ་དགེ་ ༡༡༩༠ བསྟན། བསྟོད་ཆོགས་ ཀ་ གྲུ་རྒྱུ་པ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ། ཤོག་ ༤༤ བལ།
 ༡༣༢ མ་དབེར། ཆོས་ཉིད་རྒྱུ་བ་པའང་དབང་པ། ཞེས་བྱུང་ཡང་ནོར་བས། ཞེས་དབར་ལྟར་བཅོས།
 ༡༣༣ རྩེ་དགེ་ ༤༡༥༩ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། ཀ་ བྱམས་པ་མགོན་པོ། མདོན་རྟོགས་རྒྱུན། རྒྱལ་མ། ༩ སྟོག་ ༩ ཤོག་ ༥ བསྟན་
 ༡༣༤ བོད་མཚུངས། མདོན་རྟོགས་རྒྱུན། རྒྱལ་མ། ༩ སྟོག་ ༩༩ ཤོག་ ༤ བསྟན་

[illegible]

- ༡༥༡ རྩེ་དགོ ༣༤༥ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གཤམ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ། འོག ༤༩ བཅ
 ༡༥༢ རྩེ་དགོ ༤༡༥༡ བསྟན། སྤྱིང་མིག གེ གྲུ་རྒྱུ་བ། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ། ལེའུ ༥ རྩོག ༤༥ རྩ་ ༤༤ འོག ༡༩༩ བཅ
 ༡༥༣ རྩེ་དགོ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༩༩༤ རྩ
 ༡༥༤ མི་འཛིན། ཞེལ་དབར།
 ༡༥༥ རྩེ་དགོ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༩༩༤ རྩ
 ༡༥༦ ཞེལ་རྒྱུ་བ། རྒྱ་འབུམ་དབར་མ།
 ༡༥༧ རྒྱ་བས་ཕྱིན་པས། རྒྱ་འབུམ་དབར་མ།
 ༡༥༨ རྩེ་དགོ ༣༤༥༠ བསྟན། དབུ་མ། ར རྩ་ཡ་ལྷ་རྩ། དབུ་མ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། འོག ༤༥ རྩ
 ༡༥༩ རྩེ་དགོ ༧༤ བཀའ། མདོ་རྩེ། ར འཇུག་དབལ་རྩ་མ་བར་རོལ་པའི་མདོ། འོག ༩༩༡ བཅ
 ༡༦༠ རྩེ་དགོ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༩༩༤ བཅ
 ༡༦༡ རྩེ་དགོ ༣༤༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཀ གྲུ་རྒྱུ་བ། མདོ་ཀུན་ལས་བརྟུས་བ། འོག ༡༤༧ བཅ
 ༡༦༢ རྩེ་དགོ ༣༤༥༡ བསྟན། དབུ་མ། ལ ཞེལ་ལྷ། རྩྱིད་འཇུག ལེའུ ༥ རྩོག ༡ འོག ༡༥ བཅ
 ༡༦༣ རྩེ་དགོ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ལ ཤེར་འབྱུང་རྩོ་གོས། རྩྱིད་འཇུག་འགྲེལ་ཆེན། ལེའུ ༥ འོག ༡༡༠ བཅ
 ༡༦༤ འདི་གོང་དུ་མདོ་ཀུན་བརྟུས་ལུ་དབལ་པའི་བུམས་པ་མེད་ཅེང་མོའི་མདོ་ཆོག་ལ་གོ་དགོས། མ་དབེ་དང་ཞེལ་དབར་དུ། རྒྱུ་
 བར་མི་འབྱུར་བའི། ཞེས་བྱུང་ཡང་རྒྱ་འབུམ་དབར་མ་ལྟར། རྒྱུ་མ་བར་མི་འབྱུར་བའི། ཞེས་བཅོས།
 ༡༦༥ རྩེ་དགོ ༡༩ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ༡ ཤེས་རབ་མཐོན་ལུ་དབལ་པའི་ཆོག་ལ་མུ་བཅད་བ། འོག ༡༤ བཅ
 ༡༦༦ རྩེ་དགོ ༣༤༥༡ བསྟན། དབུ་མ། ལ ཞེལ་ལྷ། རྩྱིད་འཇུག ལེའུ ༡ རྩོག ༣༥ འོག ༩ བཅ
 ༡༦༧ རྩེ་དགོ ༩༩༥ བཀའ། མདོ་རྩེ། ར འཇུག་པ་རྩ་མ་བར་འཇུག་པ་བསྟུས་བ། འོག ༡༤༥ བཅ
 ༡༦༨ རྩེ་དགོ ༣༤༤༠ བསྟན། དབུ་མ། ཁི ཞེལ་ལྷ། བསྟུབ་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་བ། འོག ༩༤ རྩ
 ༡༦༩ རྩེ་དགོ ༣༤༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཀ གྲུ་རྒྱུ་བ། མདོ་ཀུན་ལས་བརྟུས་བ། འོག ༡༤༠ རྩ
 ༡༧༠ རྩེ་དགོ ༣༤༥༡ བསྟན། དབུ་མ། ལ ཞེལ་ལྷ། རྩྱིད་འཇུག ལེའུ ༥ རྩོག ༡ འོག ༡༤ བཅ
 ༡༧༡ རྩེ་དགོ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༩༩༤ བཅ
 ༡༧༢ རྩེ་དགོ ༣༤༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཀ གྲུ་རྒྱུ་བ། མདོ་ཀུན་ལས་བརྟུས་བ། འོག ༡༤༥ རྩ
 ༡༧༣ རྩེ་དགོ ༤༤ བཀའ། མལ་པོ་ཆེ། ལ རྩྱིད་པོ་བཀོད་པའི་མདོ། འོག ༩༡༥ རྩ
 ༡༧༤ རྩེ་དགོ ༤༠༧༠ བསྟན། མདོན་བ། ར དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། འོག ༧༤ བཅ

- [illegible]

- ༡༠༧ ཟླ་དགེ ༡༩༩ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༩ འཕགས་པ་སྤྱི་ཚེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། འོག ༡༥༧ ན་༧
 ༡༠༨ ཟླ་དགེ ༡༩༩ བཀའ། རྒྱུད། ན འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད། འོག ༡༠༩ ན་༧
 ༡༠༩ ཟླ་དགེ ༡༩༩ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༩ འཕགས་པ་རྩ་པོ་ཆེ་ཆེན་པོའི་ལེ་ལུ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། འོག ༡༠༠ བཤ
 ༡༡༠ ཟླ་དགེ ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཆ བྱང་རྒྱལ་བཟང་པོ། ཡེ་ཤེས་སྤྱི་དཔོ་ཀུན་ལས་བརྒྱས་པའི་བཤད་སྟུང། འོག ༡༩༩༧
 ༡༡༡ ཟླ་དགེ ༡༩༩༠ བསྟན། དབུ་མ། ཀ མཐའ་མཛེད་ཡེ་ཤེས། དབུ་མའི་མན་དག་རིན་པོ་ཆེ་མ་ཉོག་ལ་བྱེ་བ། འོག ༡༡༩ ན་༧
 ༡༡༢ ཟླ་དགེ ༡༩༩ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༩ འཕགས་པ་རྩ་པོ་ཆེ་ཆེན་པོའི་ལེ་ལུ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། འོག ༡༠༠ བཤ
 ༡༡༣ ཟླ་དགེ ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ མགོན་པོ་ལྷ་ལྷུ་བ། རྩ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༩ ལྷོ་ཀ ༡༡ འོག ༡༥ ན་༩
 ༡༡༤ ཟླ་དགེ ༡༩༩༠ བསྟན། དབུ་མ། ཆ རྒྱ་གཞུང་ཆོས་གསལ། འོག ༡༩༩ ན་༧
 ༡༡༥ ཟླ་དགེ ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཇ འཕགས་པ་ལྷ། བཞི་བརྒྱུད། རབ་བྱེད། ༡༩ ལྷོ་ཀ ༡༩ འོག ༡༩ བཤ
 ༡༡༦ ཟླ་དགེ ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཉ རྒྱ་གཞུང་ཆོས་གསལ། བཞི་བརྒྱུད་པའི་རྩ་ཆེར་འགྲེལ། འོག ༡༩༠ ན་༧
 ༡༡༧ རེགས་ནི། ཞེལ་དཔར།
 ༡༡༨ ཟླ་དགེ ༡༩༠༠ བསྟན། རྒྱུད། ཇ མགོན་པོ་ལྷ་ལྷུ་བ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ། འོག ༩༡ བཤ
 ༡༡༩ ཟླ་དགེ ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཉ རྒྱ་གཞུང་ཆོས་གསལ། བཞི་བརྒྱུད་པའི་རྩ་ཆེར་འགྲེལ། འོག ༡༩༩ བཤ
 ༡༢༠ ཟླ་དགེ ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཀ མགོན་པོ་ལྷ་ལྷུ་བ། མདོ་ཀུན་ལས་བརྒྱས་པ། འོག ༡༠༥ ན་༧
 ༡༢༡ ཟླ་དགེ ༡༩ བཀའ། ཤེས་ལྷན་སྤྱི་ཆོས་ཀྱི་ཀློང་པོ་ཆེན་པོའི་མདོ། འོག ༡༩༩ ན་༧
 ༡༢༢ ཟླ་དགེ ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཀ མགོན་པོ་ལྷ་ལྷུ་བ། མདོ་ཀུན་ལས་བརྒྱས་པ། འོག ༡༠༥ ན་༧
 ༡༢༣ ཟླ་དགེ ༡༩༩ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༩ འཕགས་པ་ལྷ་ལྷུ་བ། རབ་བྱེད་འདུལ་བའི་ལེ་ལུ། འོག ༡༩༡ ན་༩
 ༡༢༤ ཟླ་དགེ ༡༩༩ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༩ མ་སྤྱེས་དགའི་འགྲོ་དཔ་བསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་ཆེན་མདོ། འོག ༡༩༧ བཤ
 ༡༢༥ ཟླ་དགེ ༢༠༩༠ བསྟན། མདོ་ཚུལ། ཀ དཔྱིག་གཞུང་། ཆོས་མདོ་ཚུལ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། གནས། ༩ འོག ༡༩༩ བཤ
 ༡༢༦ ཟླ་དགེ ༢༩ བཀའ། ཡལ་ཆེན། ལ ས་བརྒྱུད་པའི་མདོ། འོག ༡༡༩ ན་༩
 ༡༢༧ ཟླ་དགེ ༡༩༩༩ བསྟན། མདོ་འགྲེལ། ཇ དཔྱིག་གཞུང་། འཕགས་པ་ས་བརྒྱུད་པའི་རྩ་ཆེར་འགྲེལ་བཤད། འོག ༡༩༩ བཤ
 དང་། ཟླ་དགེ ༢༠༩༧ བསྟན། སེམས་ཅུམ་། རྩི ཐོགས་མེད། བྱང་རྒྱལ་སེམས་པའི་ས། འོག ༡༧༩ ན་༩
 ༡༢༨ ཟླ་དགེ ༡༩༧༡ བསྟན། དབུ་མ། ཉ ཞི་བ་ལྷ། རྒྱུད་འཇུག་ལེལ། ༩ ལྷོ་ཀ ༡༩༩ འོག ༡༩ ན་༧
 ༡༢༩ ཟླ་དགེ ༡༠༧ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༩ འཕགས་པ་ལའང་ཀར་གསེགས་པའི་མདོ། འོག ༡༧༩ བཤ
 ༡༣༠ ཟླ་དགེ ༡༩༩༧ བསྟན། དབུ་མ། ས ཀ་མ་ལ་གྱི་ལ། དབུ་མ་སྟངས། འོག ༡༩༩ བཤ

- ༡༣༡ ཟླ་དགེ ༡༤༤༡ བསྟན། དབུ་མ། ས ཡེ་ཤེས་སྒྲིང་པོ། བདེན་གཉིས་རྒྱུ་པར་འབྱེད་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༤ ར་༣༡
 ༡༣༢ ཟླ་དགེ ༡༤༤༢ བསྟན། དབུ་མ། ས ཀ་མ་ལ་གྱི་ལ། དབུ་མ་སྒྲིང་པ། ཤོག ༡༤༤ བ༡
 ༡༣༣ ཟླ་དགེ ༤༤ བཀའ། དཀོན་བརྟེན་པ། ཅ ཉེ་བར་ལའོར་གྱིས་ལྷ་ས་པའི་མདོ། ཤོག ༡༤༤ བ༥
 ༡༣༤ ཟླ་དགེ ༡༤༤༥ བསྟན། དབུ་མ། ཅ མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲིང་པ། རིགས་པ་དུག་རྩུབ། ཤོག ༡༡ བ༤
 ༡༣༥ ཟླ་དགེ ༡༤༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་བ་གྲགས་པ། རིགས་པ་དུག་རྩུབའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༩ ར་༤
 ༡༣༦ ཟླ་དགེ ༡༤༤༥ བསྟན། དབུ་མ། ཆ འཕགས་པ་ལྷ། བཞི་བརྒྱུལ། རབ་བྱེད། ༡ སྟོག ༩ ཤོག ༤ ར་༤
 ༡༣༧ ཟླ་དགེ ༡༤༤༥ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས་པ། བཞི་བརྒྱུལའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༣༩ ར་༤
 ༡༣༨ བོད་མཆོངས། བཞི་བརྒྱུལའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༣༩ ར་༤
 ༡༣༩ ཟླ་དགེ ༤༡༥༤ བསྟན། དབུ་མ། སྒྲིང་ཡིག བེ རིན་ཆེན་འཕྲེང་པ། ལྷ་སྒྲིང་ལེལ ༡ སྟོག ༤༠ ཤོག ༡༠༤ བ༢
 ༡༤༠ ཟླ་དགེ ༡༡༥ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༥ ཉིང་པེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ། ལེལ ༡༩ ཤོག ༤༤ ར་༥
 ༡༤༡ ཟླ་དགེ ༡༡ བཀའ། ཤེར་ཐུན། ༡ ཤེས་རབ་གྱི་པ་ལོ་ལྷ་ཐུན་པ་སྒྲིང་པའི་ཆོག་ས་སྤྱུང་པ་ཅད་པ། ཤོག ༩ ར་༤
 ༡༤༢ ཟླ་དགེ ༤༡༥༤ བསྟན། དབུ་མ། སྒྲིང་ཡིག བེ རིན་ཆེན་འཕྲེང་པ། ལྷ་སྒྲིང་ལེལ ༡ སྟོག ༡༡ ཤོག ༡༡༠ ར་༡
 ༡༤༣ བོད་མཆོངས། ལེལ ༩ སྟོག ༤༤ ར་ས ༡༠༠ ཤོག ༡༡༠ བ༣
 ༡༤༤ བོད་མཆོངས། ལེལ ༩ སྟོག ༡༣ ཤོག ༡༡༡ ར་༤
 ༡༤༥ ཟླ་དགེ ༡༤༤༥ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས་པ། བཞི་བརྒྱུལའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། ཤོག ༡༤༠ ར་༩
 ༡༤༦ ཟླ་དགེ ༡༤༤༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས་པ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། སེམས་བསྐྱེད། ༤ སྟོག ༡༢༤ ཤོག ༡༡༩ ར་༤
 ༡༤༧ བོད་མཆོངས། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། སེམས་བསྐྱེད། ༤ སྟོག ༡༥༠ ཤོག ༡༡༡ བ༤
 ༡༤༨ ཟླ་དགེ ༡༤༤༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས་པ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༡༤༩ ར་༢
 ༡༤༩ བོད་མཆོངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༡༤༩ བ༢
 ༡༥༠ བོད་མཆོངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༡༤༩ ར་༤
 ༡༥༡ བོད་མཆོངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༡༤༩ ར་༥
 ༡༥༢ ཟླ་དགེ ༡༤༤༢ བསྟན། དབུ་མ། ཅ མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲིང་པ། རྩོད་ཉིད་བདུན་རྩུབ། ཤོག ༡༤ བ༣
 ༡༥༣ ཟླ་དགེ ༡༤༤༢ བསྟན། དབུ་མ། ཅ མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲིང་པ། རྩོད་ཉིད་བདུན་རྩུབ། ཤོག ༡༤ བ༤
 ༡༥༤ ཟླ་དགེ ༡༡༡༤ བསྟན། བརྟོད་ཆོག་པ། ༡ མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲིང་པ། ཆོས་དབྱིངས་བརྟོད་པ། ཤོག ༤༤ ར་༣
 ༡༥༥ ཟླ་དགེ ༡༡༡༤ བསྟན། བརྟོད་ཆོག་པ། ༡ མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲིང་པ། ཆོས་དབྱིངས་བརྟོད་པ། ཤོག ༤༤ བ༥

[illegible]

- ༡༠༩ རྩེ་དགོ ༡༤༥༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༩༧ ཅུ།
 ༡༠༩ རྩེ་དགོ ༡༤༥༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༩༧ བཟ།
 ༡༠༩ རྩེ་དགོ ༡༩༠ བཀའ། མདོ་སྟེ ཚ སྤྱུ་འཛིན་པ་འཛིན་པོ། འོག ༡༩༡ བཟ།
 ༡༠༧ རྩེ་དགོ ༡༤༥༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༩༡ ཅུ།
 ༡༠༩ ཅིག་ཆར། སྤྱུ་འཇུག་དབར་མ།
 ༡༠༩ རྩེ་དགོ ༡༤༥༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༩༡ བཟ།
 ༡༡༠ རྩེ་དགོ ༡༤༥༠ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། རྩོག་གསལ། རབ་བྱེད། ༡ འོག ༤ ཅུ།
 ༡༡༡ རྩོག་གསལ། སྤྱུ་འཇུག་དབར་མ།
 ༡༡༡ མེད་དེ། སྤྱུ་འཇུག་དབར་མ།
 ༡༡༡ རྩེ་དགོ ༡༤༥༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༩༡ ཅུ།
 ༡༡༩ རྩེ་དགོ ༤༠ བཀའ། དགོན་བརྟེན་གསལ ང ཡབ་སྐུ་མ་མཛལ་བའི་མདོ། འོག ༤༠ བཟ། རྩེ་དགོ ༡༩༩༠ བསྟན། དབུ་
 མ། འི ཞིབ་ལྟ། བསྟན་བཅུས། འོག ༡༩༡ བཟ།
 ༡༡༩ རྩེ་དགོ ༡༩༠༡ བསྟན། རྒྱུ། ང་ མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱུ། རྒྱུ་རྒྱུ་མེས་འགྲེལ། འོག ༩༡ ཅུ།
 ༡༡༩ རྩེ་དགོ ༡༤༧༡ བསྟན། དབུ་མ། འ ཞིབ་ལྟ། སྤྱོད་འཇུག། ཡེལ་ ༩ འོག ༡ འོག ༡༡ ཅུ།
 ༡༡༧ རྩེ་དགོ ༤༠ བཀའ། དགོན་བརྟེན་གསལ ང ཡབ་སྐུ་མ་མཛལ་བའི་མདོ། འོག ༤༠ བཟ། རྩེ་དགོ ༡༩༩༠ བསྟན།
 དབུ་མ། འི ཞིབ་ལྟ། བསྟན་བཅུས། འོག ༡༩༡ བཟ།
 ༡༡༩ རྩེ་དགོ ༤༠ བཀའ། དགོན་བརྟེན་གསལ ང དེ་ཞོན་ཉིད་ཅེས་པར་བསྟན་པའི་ཉིད་ཅེ་འཛིན་མདོ། འོག ༤༡ བཟ།
 ༡༡༩ རྩེ་དགོ ༡༤༥༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༩༡ བཟ།
 ༡༢༠ རྩེ་དགོ ༡༤༥༧ བསྟན། དབུ་མ། མ ཀ་མ་ལ་གྱི་ལ། དབུ་མ་སྤྱང་བ། འོག ༡༩༡ ཅུ།
 ༡༢༡ རྩེ་དགོ ༡༤༥༧ བསྟན། དབུ་མ། མ ཀ་མ་ལ་གྱི་ལ། དབུ་མ་སྤྱང་བ། འོག ༡༩༡ བཟ།
 ༡༢༡ འགོག་པ་མེད་ལ། སྤྱུ་འཇུག།
 ༡༢༡ རྩེ་དགོ ༡༠༧ བཀའ། མདོ་སྟེ ཅ ཡང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། འོག ༡༧༩ བཟ།
 ༡༢༩ རྩེ་དགོ ༡༤༥༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༩༩ བཟ།
 ༡༢༩ རྩོག་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༩༩ བཟ།

༡༩༤ གོང་མཆོངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༥ ན།

༡༩༥ གོང་མཆོངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༥ ན།

༡༩༦ གོང་མཆོངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༥ ན། དང་། རྗེ་དགོ ༡༩༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས། ཞི་བརྒྱ་
པའི་འགྲེལ་པ། རབ་བྱེད། ༡༤ འོག ༡༩༡ བ་༩

༡༩༧ རྗེ་དགོ ༡༩༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས། ཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། རབ་བྱེད། ༡༤ འོག ༡༩༡ བ་༩

༡༩༨ རྗེ་དགོ ༢༠༧༠ བསྟན། མདོན་པ། ཀུ དཔྱིག་གཞེན། ཆོས་མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བཤད་པ། གནས། ༧ འོག ༡༥ བ་༤

༡༩༩ རྗེ་དགོ ༡༩༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཆ འབགས་པ་ལྷ། བཞི་བརྒྱ་པ། རབ་བྱེད། ༤ འོག ༡༠ འོག ༥ བ་༩

༢༠༠ རྗེ་དགོ ༡༩༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཆ རྒྱ་གྲགས། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། རབ་བྱེད། ༡༤ འོག ༡༡༩ བ་༥

༢༠༡ རྗེ་དགོ ༡༩༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཅ མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱལ། རྗེ་དགོ་བདུན་ཅུ་པ། འོག ༡༥ བ་༩

༢༠༢ རྗེ་དགོ ༡༩༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཅ མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱལ། རྗེ་དགོ་བདུན་ཅུ་པ། འོག ༡༥ བ་༩

༢༠༣ རྗེ་དགོ ༡༩༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཅ མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱལ། རྗེ་དགོ་བདུན་ཅུ་པ། འོག ༡༥ བ་༩

༢༠༤ རྗེ་དགོ ༡༩༥༤ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས། རྗེ་དགོ་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། འོག ༡༩ ན། མདོན་པ། བསྟན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱུང་ཡང་དབར་མ་གཞན་དང་རྗེ་དགོ་བསྟན་འཇུག་པ་དུ་བཞགས་པའི་རྗེ་དགོ་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པའི་
གཞུང་ལྷ་པ། བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཅོས།

༢༠༥ རྗེ་དགོ ༡༩༥༤ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས། རྗེ་དགོ་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། འོག ༡༩ ན།

༢༠༦ རྗེ་དགོ ༡༩༥༤ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས། རྗེ་དགོ་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། འོག ༡༩ ན།

༢༠༧ རྗེ་དགོ ༡༩༥༡ བསྟན། དབུ་མ། ཡ ཞི་བ་ལྷ། རྗེ་དགོ་ལེན། ༧ འོག ༤༥ འོག ༡༩ བ་༤

༢༠༨ རྗེ་དགོ ༡༩༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༩ ན།

༢༠༩ རྗེ་དགོ ༡༩༥༥ བསྟན། མདོན་པ། མ རྗེ་དགོ་མཛོད་པ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱུང་པའི་མདོན། འོག ༡༩༩ བ་༩

༢༡༠ རྗེ་དགོ ༡༩༥༠ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས། རྗེ་དགོ་ལེན། རབ་བྱེད་༡༩ འོག ༡༩༠ ན།

༢༡༡ རྗེ་དགོ ༡༩༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༥ ན།

༢༡༢ གོང་མཆོངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༥ ན།

༢༡༣ གོང་མཆོངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༥ ན།

༢༡༤ རྗེ་དགོ ༡༩༥༠ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས། རྗེ་དགོ་ལེན། རབ་བྱེད་༡༩ འོག ༡༡༧ བ་༥

- ༡༤༧ རྩེ་དགོ ༡༤༤༡ བསྟན། དབུ་མ། མ་ཡི་ཤེས་སྒྲིབ་པོ། བདེན་གཉིས། འོག ༡༤ བུ
 ༡༤༨ རྩེ་དགོ ༡༤༤༢ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༤༩ ན་༩
 ༡༤༩ རྩེ་དགོ ༡༤ བཀའ། ཤེས་ལྡན་སྒྲུ་ཆོགས། ༧ སྒྲུབ་པ་ཆོགས་སྒྲུབ་ཅན་པ། འོག ༥ བུ
 ༡༥༠ རྩེ་དགོ འདྲི་སྒྲུབ་པ་མིན་དེས། ཡལ་ཆེར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ཡིན་དགོས་པས་དེར་མཆོད་འདོགས་དགོས
 ༡༥༡ རྩེ་དགོ ༡༧༩ བཀའ། མདོ་རྩེ། མ་ ལྷན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པའི་མདོ། འོག ༡༤༧ ན་༩
 ༡༥༢ རྩེ་དགོ ༡༧༩ བཀའ། མདོ་རྩེ། མ་ ལྷན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པའི་མདོ། འོག ༡༤༧ ན་༩
 ༡༥༣ རྩེ་དགོ ༡༤༤༠ བསྟན། དབུ་མ། འ ཆོག་གསལ། རྒྱ་གྲགས། རབ་བྱེད། ༡ འོག ༡༤ བུ
 ༡༥༤ རྩེ་དགོ ༡༤༤༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༤༩ བུ
 ༡༥༥ རྩེ་དགོ ༡༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༤༩ ན་༤
 ༡༥༦ རྩེ་དགོ ༡༤༤༠ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། ཆོག་གསལ། རབ་བྱེད། ༡ འོག ༡༤ བུ
 ༡༥༧ རྩེ་དགོ ༡༤༤༠ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། ཆོག་གསལ། རབ་བྱེད། ༡ འོག ༡༤ བུ
 ༡༥༨ རྩེ་དགོ ༡༤༤༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༧ ན་༤
 ༡༥༩ རྩེ་དགོ ༡༥ བཀའ། མདོ་རྩེ། འ འཇུག་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ། འོག ༥༩ བུ
 ༡༦༠ རྩེ་དགོ ༡༥ བཀའ། མདོ་རྩེ། འ འཇུག་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ། འོག ༥༩ བུ
 ༡༦༡ རྩེ་དགོ ༡༤༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ མགོན་པོ་ཀླུ་པ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༤ རྒྱུ་གྲགས། ༡༤ འོག ༤ བུ
 ༡༦༢ རྩེ་དགོ ༡༤༤༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༧ ན་༤
 ༡༦༣ རྩེ་དགོ ༡༤༤༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༩ ན་༩
 ༡༦༤ རྩེ་དགོ ༡༤༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ མགོན་པོ་ཀླུ་པ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༤ རྒྱུ་གྲགས། ༡༤ འོག ༤ བུ
 ༡༦༥ རྩེ་དགོ ༡༤༤༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༩ ན་༤
 ༡༦༦ རྩེ་དགོ ༡༤༤༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༩ ན་༤
 ༡༦༧ རྩེ་དགོ ༡༤༤༠ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། ཆོག་གསལ། འོག ༥༡ ན་༩
 ༡༦༨ རྩེ་དགོ ༡༤༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས། རིག་པ་དྲུག་རྩེ་པའི་འགྲེལ་པ། འོག ༧ བུ
 ༡༦༩ རྩེ་དགོ ༡༤༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གྲགས། རིག་པ་དྲུག་རྩེ་པའི་འགྲེལ་པ། འོག ༤ ན་༡

[illegible]

༡༧༩ ཟླ་དགེ ༤༠༧༠ བསྟན། མདོན་པ། རུ་དབྱིག་གཉེན། ཆོས་མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བཤད་པ། གནས། ༧ འོག ༧༤ ལྟ་

༡༨༤ ཟླ་དགེ ༩༩༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ རྒྱ་སྒྲུབ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༧ འོག ༩༧ འོག ༡༠ ལྟ་

༡༨༥ ཟླ་དགེ ༤༠ བཀའ། དགོན་བརྟེན་གས། ང་ ཡབ་སྐུ་མཛུ་པ་འཛི་མདོ། འོག ༥༡ བཟ

༡༨༦ ཟླ་དགེ ༩༩༩༠ བསྟན། དབུ་མ། འ་ རྒྱ་གསལ། ཆོས་གསལ། རབ་བྱེད། ༡༡ འོག ༩༥ བཟ

༡༨༧ ཟླ་དགེ ༤༤ བཀའ། ཡལ་ཆེན། ར་ ས་བརྟུ་པ་འཛི་མདོ། འོག ༩༩༡ བཟ

༡༨༨ ཟླ་དགེ ༤༤ བཀའ། ཡལ་ཆེན། ར་ ས་བརྟུ་པ་འཛི་མདོ། འོག ༩༩༡ བཟ

༡༨༩ ཁྱི་ས། རྒྱ་འབྲུམ་དབར་མ།

༤༠༠ ཟླ་དགེ ༩༩༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ མགོན་པོ་རྒྱ་སྒྲུབ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༩༥ འོག ༡༩ འོག ༡༤ བཟ

༤༠༡ ཟླ་དགེ ༩༩༩༥ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ མགོན་པོ་རྒྱ་སྒྲུབ། རིགས་པ་དུག་རྩུབ། འོག ༩༡ ལྟ་

༤༠༩ ཟླ་དགེ ༩༩༩༥ བསྟན། དབུ་མ། འ་ རྒྱ་གསལ། འབྲུག་པ་རང་འབྲེལ། འོག ༩༩༧ བཟ།

༤༠༩ མོང་མཚུངས། འོག ༩༤༩ བཟ

༤༠༤ མོང་མཚུངས། འོག ༩༤༩ བཟ

༤༠༥ ཟླ་དགེ ༩༩༥ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ར་ རྒྱ་པ་འཛི་མདོ། འོག ༡༧༥ བཟ

༤༠༥ མོང་མཚུངས། རྒྱ་པ་འཛི་མདོ། འོག ༡༧༥ ལྟ་

༤༠༧ མོང་མཚུངས། རྒྱ་པ་འཛི་མདོ། འོག ༡༧༥ ལྟ་

༤༠༩ མོང་མཚུངས། རྒྱ་པ་འཛི་མདོ། འོག ༡༧༥ ལྟ་

༤༠༩ ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་མདོན་པ་འཛི་མདོ་ཞེས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཐེག་བསྟན་དང་རྒྱ་སྒྲུབ་ཐོགས་འབྲེལ་གཉིས་སུ་འདུངས།

༤༡༠ རྒྱ་པ་འཛི་མདོ་གང་ནས་དུངས་དོས་འཛིན་མ་ཐུབ་ཀྱང་། དབྱིག་གཉེན་ཀྱིས་མཛོད་འབྲེལ་གནས་དགུ་པར་མདོ་ལུང་འདི་

རང་ལུགས་ཀྱིས་ཐུང་པོ་གང་ཆག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གནས་མ་ཐུབ་སྐྱོད་པ་སྦྱོང་བའི་ཐད་དུ་འདུངས།

༤༡༡ ཟླ་དགེ ༤༡༥༩ བསྟན། རྒྱ་པ་འཛི་མདོ། མགོན་པོ་རྒྱ་སྒྲུབ། རིན་ཆེན་འབྲེལ་པ། ཡེལ། ༡ འོག ༩༥ འོག ༡༠༩ ལྟ་

༤༡༩ ཟླ་དགེ ༩༩༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཆ་ འཕགས་པ་ལྷ། བཞི་བརྒྱུ་པ། རབ་བྱེད། ༥ འོག ༡༠ འོག ༤ བཟ

༤༡༩ ཟླ་དགེ ༤༠༩༥ བསྟན། བེམས་ཙམ། རི་ ཐོགས་མེད། རྒྱ་སྒྲུབ་པ་འབྲེལ་པ། འོག ༡༡༡ བཟ

༤༡༤ ཟླ་དགེ ༤༠༤༩ བསྟན། བེམས་ཙམ། རི་ ཐོགས་མེད། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ། འོག ༩ ལྟ་

༤༡༥ ཟླ་དགེ ༡༩༠༡ བསྟན། རྒྱ་པ། རི་ མགོན་པོ་རྒྱ་སྒྲུབ། རྒྱ་རྒྱུ་པ་ཐེམས་འབྲེལ། འོག ༩༧ བཟ

- ༤༡༤ ཟླ་དགེ ༡༥༡ བསྟན། ལྷ། རི་མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲིག་ བྱང་རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ། ཤོག ༡༧ བ༢
- ༤༡༥ ཟླ་དགེ ༤༠༥༧ བསྟན། མདོན་པ། ཀྱ དབྱིག་གཉེན། མཛོད། གནས། ༩ སྟོག ༤༩ ཤོག ༥ བ༩
- ༤༡༥ མ་དཔེར། མ་རྟོགས་པ། ཞེས་བྱུང་ཡང་། སྐུ་འབྱུང་དཔར་མར། མ་གཏོགས་པ། ཞེས་བྱུང་བ་དག་པས་བཅོས།
- ༤༡༧ ཟླ་དགེ ༩༠༠ བཀའ། མདོ་སྟེ། ཅ་ འཛིག་རྟེན་གྱི་རྩེས་སྐུ་མཐུན་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ཤོག ༩༠༩ བ༢
- ལུང་འདི་དང་དེ་དང་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་བྱངས་པའི་ཆོགས་བཅད་རྣམས་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ་འདྲངས་པས། འདིར་དེ་
- ལས་བཀོད་པར་མདོན། ཟླ་དགེ ༩༥༧ བསྟན། དབུ་མ། འ་ ལྷ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༥༩ བ༩
- ༤༩༠ ཟླ་དགེ ༩༠༠ བཀའ། མདོ་སྟེ། ཅ་ འཛིག་རྟེན་གྱི་རྩེས་སྐུ་མཐུན་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ཤོག ༩༠༩ བ༩
- ༤༩༡ ལོང་མཆུངས། འཛིག་རྟེན་གྱི་རྩེས་སྐུ་མཐུན་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ཤོག ༩༠༩ བ༩
- ༤༩༩ ད་ལྷ་བཀའ་འཇུག་ དུ་བཞུགས་པའི་མདོ་འདིའི་ནང་། དངོས་མེད་ཉེ་བར་སྟོན་མཛད་ཅིང་། ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་
- མི་བཞུགས།
- ༤༩༩ ཟླ་དགེ ༩༠༠ བཀའ། མདོ་སྟེ། ཅ་ འཛིག་རྟེན་གྱི་རྩེས་སྐུ་མཐུན་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ཤོག ༩༠༩ བ༩
- ༤༩༤ ལོང་མཆུངས། འཛིག་རྟེན་གྱི་རྩེས་སྐུ་མཐུན་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ཤོག ༩༠༩ བ༩
- ༤༩༥ ལོང་མཆུངས། འཛིག་རྟེན་གྱི་རྩེས་སྐུ་མཐུན་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ཤོག ༩༠༩ བ༩
- ༤༩༥ ཟླ་དགེ ༩༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ར་ ལེགས་ལྡན་འབྱེད། རྟོག་གོ་འབར་བ། ཤོག ༡༤༩ བ༥
- ༤༩༥ མ་དཔེར། འགྲེལ་པའི། ཞེས་བྱུང་ཡང་སྐུ་འབྱུང་དཔར་མ་ལྟར་བཅོས།
- ༤༩༩ ཆོགས་བཅད་འདི་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྟོག་གོ་འབར་བའི་ནང་དུ་འདྲངས་བཞུགས་ལ། དེར་བྱི་རྩེལ་པའི་འདོད་པ་བཀོད་པའི་
- ཐད་དུ་ཡོད་མོད། ལེགས་ལྡན་གྱིས་བྱི་རྩེལ་པའི་གཞུང་ཞིག་ལས་བྱངས་སམ་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱི་རྩེལ་པའི་འདོད་པ་བཀོད་
- པའི་དོན་བསྐྱེད་ལུ་བྱར་མཛད་ཏུ་དགའ། ཟླ་དགེ ༩༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ར་ ལེགས་ལྡན་འབྱེད། རྟོག་གོ་འབར་བ།
- ཤོག ༡༡༡ བ༩
- ༤༩༧ ཟླ་དགེ ༤༠༤༩ བསྟན། སེམས་ཅམ། རི་ ཐོགས་མེད། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱུས་པ། ཤོག ༩ བ༩
- ༤༩༠ ཟླ་དགེ ༤༠༤༩ བསྟན། སེམས་ཅམ། རི་ ཐོགས་མེད། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱུས་པ། ཤོག ༩ བ༩
- ༤༩༡ ཟླ་དགེ ༤༠༩༩ བསྟན། སེམས་ཅམ། ཞི་ རྣལ་འབྱོར་སྟོད་པ་སྐྱུ་མཐུན་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ། ༡ན རས་ ༩༧ བ
- ༤༩༩ ཟླ་དགེ ༩༥༥ བསྟན། མདོ་འགྲེལ། ཆི་ དབྱིག་གཉེན། རྟེན་འབྲེལ་དང་པོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ཤོག ༩༠ བ༤
- ༤༩༩ ཟླ་དགེ ༤༠༩༢ བསྟན། སེམས་ཅམ། ཞི་ ཐོགས་མེད། བྱང་རྒྱལ་སེམས་པའི་ས། ཤོག ༩༥ བ༥ དང་། ཟླ་དགེ

- ༤༠༩༧ བསྟན། མེས་མཚམ། དེ་དཀྱིག་གཞིན། དབུ་མ་མཐའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༩ བ༩
 ༤༩༩ ཟླ་དག ༤༠༩༥ བསྟན། མི་ཐོག་མཐོང་། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༡༩ ན༩
 ༤༩༥ ཟླ་དག ༤༠༩༥ བསྟན། མེས་མཚམ། དེ་སྒྲོ་བརྟན། དབུ་མ་མཐའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ༡༢༥ བ༥
 ༤༩༥ ཟླ་དག ༩༥༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༧༡ བ༩
 ༤༩༧ ཟླ་དག ༩༥༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ། མེས་མཐའི་བསྟེན། ༥ སྟོག ༥༩ ཤོག ༩༠༩ བ༡
 ༤༩༩ ཟླ་དག ༩༥༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༧༩ བ༩
 ༤༩༩ ཟླ་དག ༤༩༡༠ ཚད་མ། ཅེ་ཚད་མ་རྒྱུ་འགྲེལ། མཛོན་སྒྲུ་ལེལ། ༩ སྟོག ༤༧༠ ཤོག ༡༩༥ ན༡
 ༤༩༠ ཟླ་དག ༩༥༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༧༩ བ༥
 ༤༩༡ ཟླ་དག ༩༥༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༧༥ ན༩
 ༤༩༩ མ་དབེར། མཁས་པའི་དབང་པོ་ཡིན། རོ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི། ཞེས་བར་དུ་གད་བྱུང་ཡང་། རྒྱ་འབྲུམ་དབར་མར་མི་བྱུང་བ་
 བཞིན་འདིར་བཅོས་ཡོད།
 ༤༩༩ ཟླ་དག ༩༥༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ར་ལེགས་ལྟན། རྟོག་གོ་འབར་བ། ཤོག ༩༠༥ ན༩
 ༤༩༩ ཟླ་དག ༩༥༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༧༥ ན༥
 ༤༩༥ འདི་དང་འདིའི་མཇུག་ཐོག་མ་དེ་མཐུག་དུ་དངས་པའི་མདོ་ལུང་གཞིས་ཀ་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ་བྱུང་ཡང་། མདོའི་ངོས་
 འཛིན་མ་མཛད།
 ༤༩༥ ཟླ་དག ༩༥༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༧༥ ན༧
 ༤༩༧ ཟླ་དག ༤༠༩༩ བསྟན། མཛོན་པ། ཀུ་དཀྱིག་གཞིན། གནས། ༩ སྟོག ༡༧ ཤོག ༧ བ༩
 ༤༩༩ ཟླ་དག ༩༥༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༧༧ ན༥
 ༤༩༩ བར། རྒྱ་འབྲུམ་དབར་མ།
 ༤༩༠ ཟླ་དག ༤༠༩༡ བསྟན། མེས་མཚམ། བུ་མས་པ་མགོན་པོ། དབུ་མ་མཐའི་རྣམ་འབྱེད། ཤོག ༤༠ ན༩
 ༤༩༡ ཟླ་དག ༩༥༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༧༥ ན༡
 ༤༩༩ ཟླ་དག ༩༥༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༧༥ ན༡
 ༤༩༩ ཟླ་དག ༡༠༧ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༣ ལང་ཀར་གསེགས་པའི་མདོ། ཤོག ༡༩༩ ན༩
 ༤༩༩ ཟླ་དག ༡༠༧ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༣ ལང་ཀར་གསེགས་པའི་མདོ། ཤོག ༥༥ ན༥

- ༤༥༥ ཟླ་དགེ་ ༣༤༥༢ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ལ་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག་ ༣༧༠ བ༥
- ༤༥༦ ཟླ་དགེ་ ༤༣༡༠ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ་ ཆོས་གཤམ་ལ་ཚད་མ་རྒྱུ་འགྲེལ། མང་དོན་ལེའུ་ སྟོག་ ༣༤༣ ཤོག་ ༡༠༣ བ༥
- ༤༥༧ ཟླ་དགེ་ ༣༤༥༣ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ལ་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག་ ༣༧༠ བ༥
- ༤༥༨ ཟླ་དགེ་ ༣༤༥༣ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ལ་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག་ ༣༧༡ བ༥
- ༤༥༩ ཟླ་དགེ་ ༣༤༥༣ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ལ་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག་ ༣༧༡ བ༥
- ༤༦༠ ཟླ་དགེ་ ༤༠༤༤ བསྟན། མེམ་མ་ཅམ། རི་ ཐོག་མ་མེད། ཐོག་བསྟན། ཤོག་ ༡༤ བ༥
- ༤༦༡ ཟླ་དགེ་ ༤༠༥༠ བསྟན། མེམ་མ་ཅམ། རི་ ཐོག་པོ་ཆོན་པོ་བསྟན་པའི་བཤད་སྟུང། ཤོག་ ༣༣༥ བ༥
- ༤༦༢ ཟླ་དགེ་ ༤༡༤༣ བསྟན། སྤྱིང་ཡིག་ རི་ གྲུ་སྟུང། བཤེས་སྤྱིང་ས། ཤོག་ ༤༥ བ༥
- ༤༦༣ ཟླ་དགེ་ ༤༠༤༤ བསྟན། མེམ་མ་ཅམ། རི་ ཐོག་མ་མེད། ཐོག་བསྟན། ཤོག་ ༡༤ བ༥
- ༤༦༤ ཟླ་དགེ་ ༡༡༤༠ བསྟན། བསྟོད་ཆོག་ལ། ཀ གྲུ་སྟུང། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ། ཤོག་ ༥༩ བ༥
- ༤༦༥ ཟླ་དགེ་ ༣༤༤༣ བསྟན། དབུ་མ། ཅེ་ མངས་རྒྱུ་བསྟུངས། བརྒྱ་པུ་ལི་དྲ། ཤོག་ ༡༧༩ བ༥ འདི་ཡིན་ནམ་སྟུང།
- ༤༦༦ ཟླ་དགེ་ ༡༤༠༡ བསྟན། སྟུང། རི་ མགོན་པོ་གྲུ་སྟུང། བྱང་ཆུབ་མེམ་མ་འགྲེལ། ཤོག་ ༣༩ བ༥
- ༤༦༧ ཟླ་དགེ་ ༣༤༥༤ བསྟན། དབུ་མ། རྩ་ ལེགས་ལྷན་འབྲེད། རྟོག་གོ་འབར་པ། ཤོག་ ༣༠༥ བ༥
- ༤༦༨ ཟླ་དགེ་ ༣༤༤༣ བསྟན། དབུ་མ། མ་ ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོ། བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ། ཤོག་ ༤ བ༥
- ༤༦༩ ཟླ་དགེ་ ༣༤༥༣ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ལ་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག་ ༣༧༣ བ༥
- ༤༧༠ ཟླ་དགེ་ ༣༤༧༠ བསྟན། དབུ་མ། རྩ་ ཡེ་ལ་ལ་ནས། དབུ་མ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག་ ༣༧༡ བ༥
- ༤༧༡ ཟླ་དགེ་ ༤༣༡༠ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ་ ཆོས་གཤམ་ལ་རྒྱུ་འགྲེལ། མང་དོན་སྟུང་ལེའུ་ སྟོག་ ༤༠༣ ཤོག་ ༡༣༧ བ༥
- ༤༧༢ ཟླ་དགེ་ ༤༣༡༠ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ་ ཆོས་གཤམ་ལ་ཚད་མ་རྒྱུ་འགྲེལ། མང་དོན་སྟུང་ལེའུ་ སྟོག་ ༡༣༣ ཤོག་ ༥ བ༥

ཐད་ལ་དགོངས་མཚན་དབྱེད་པར་འཆོལ།

- ༤༧༣ ཟླ་དགེ་ ༣༤༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅེ་ གྲུ་སྟུང། རྩ་ཤེས། རབ་བྱེད། སྟོག་ ༡༣ ཤོག་ ༥ བ༥
- ༤༧༤ མ་དབེད་དང་སྟུང་ལུ་མཚན་པར་མཚན། དེ་བཞིན་དུ་ཞོལ་དཔར་གསུམ་གར་འདིར། རང་མཆོན་གྱིས་ཐ་སྟོད་དུ་འཛིན་པ། ཞེས་
- བྱུང་ཡང་། རང་མཆོན་གྱིས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པ། ཞེས་པ་ཡིན་དགོས་པེས་པས་དེ་ལྟར་བཅོས།
- ༤༧༥ ཟླ་དགེ་ ༣༤༥༣ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ལ་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག་ ༣༧༣ བ༥
- ༤༧༦ ཟླ་དགེ་ ༣༤༥༣ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ལ་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག་ ༣༧༣ བ༥

- ༤༣༥ རྩེ་དགོ ༣༤༣༡ བསྟན། དབུ་མ། ཡ ཞི་བ་ལྷ། རྩོད་འཇུག། ཡེལ ༩ རྩོག ༩༩ འོག ༣༡ བཤ
- ༤༣༦ རྩེ་དགོ ༣༤༤༥ བསྟན། དབུ་མ། རྩ ཡེགས་ལྷན་འབྱེད། དབུ་མ་སྤྱིང་པོ། འོག ༩༠ བཙ རྩེ་དགོ ༣༤༤༡ བསྟན། དབུ་མ། ས ཡེགས་སྤྱིང་པོ། བདེན་གཉིས། འོག ༡ ནལ དང། རྩེ་དགོ ༣༤༤༩ བསྟན། དབུ་མ། ས ཡེགས་སྤྱིང་པོ། བདེན་གཉིས་རྩམ་པར་འབྱེད་པའི་འགྲེལ་པ། འོག ༤ ནཤ
- ༤༣༧ རྩེ་དགོ ༣༤༥༠ བསྟན། དབུ་མ། འ རྩ་གསལ། རྩོག་གསལ། རབ་བྱེད། ༡ འོག ༣༥ བཤ
- ༤༤༠ རྩེ་དགོ ༣༤༥༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ རྩ་རྩུབ། ཅོད་བརྩོག འོག ༤༤ ནལ
- ༤༤༡ རྩེ་དགོ ༣༤༥༠ བསྟན། དབུ་མ། འ རྩ་གསལ། རྩོག་གསལ། འོག ༣༥ བཤ
- ༤༤༩ རྩེ་དགོ ༣༤༥༠ བསྟན། དབུ་མ། འ རྩ་གསལ། རྩོག་གསལ། འོག ༣༥ བལ
- ༤༤༩ རྩེ་དགོ ༣༤༥༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ རྩ་རྩུབ། ཅོད་བརྩོག འོག ༤༥ ནལ དང། རྩེ་དགོ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ རྩ་རྩུབ། ཅོད་བརྩོག་འགྲེལ་པ། འོག ༡༤༩ ནཤ
- ༤༤༤ རྩེ་དགོ ༣༤༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྩ་གསལ། བཞི་བརྩུ་པའི་འགྲེལ་པ། འོག ༡༤༥ བལ
- ༤༤༥ ཞོང་མཚུངས། འོག ༡༤༠ བཤ
- ༤༤༥ རྩེ་དགོ ༣༤༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྩ་གསལ། བཞི་བརྩུ་པའི་འགྲེལ་པ། འོག ༡༣༡ བལ
- ༤༤༥ རྩེ་དགོ ༣༤༥༠ བསྟན། དབུ་མ། འ རྩ་གསལ། རྩོག་གསལ། རབ་བྱེད། ༡ འོག ༣༥ བཤ
- ༤༤༤ རྩེ་དགོ ༣༤༥༠ བསྟན། དབུ་མ། འ རྩ་གསལ། རྩོག་གསལ། རབ་བྱེད། ༡ འོག ༣༥ བལ
- ༤༤༤ རྩེ་དགོ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ས ཡེགས་སྤྱིང་པོ། བདེན་གཉིས་འགྲེལ་པ། འོག ༡༩ བཤ
- ༤༤༠ རྩེ་དགོ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ས ཡེགས་སྤྱིང་པོ། བདེན་གཉིས་འགྲེལ་པ། འོག ༡༩ བལ
- ༤༤༡ རྩེ་དགོ ༡༠༥ བཀའ། མདོ་རྩེ ཅ ཡང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། འོག ༡༣༤ བལ
- ༤༤༩ འདིར་སྐབས་དོན་ལ་བརྟག་ན། མི་རྟོགས་པར་བསྟན་པའོ། །ཞེས་ས་མཐའ་ཅན་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་མདོན་ནའང་། མ་དཔེ་དང་དཔར་མ་གཞན་དུ་འདར་མཚུངས་པར་ས་མཐའ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་བྱུང་བས་རང་སོར་བཞག་ཡོད།
- ༤༤༩ རྩེ་དགོ ༥༠ བཀའ། དགོན་བརྟེན་ས། ང་ འཕགས་པ་ཡཔ་རྩས་མཇལ་པའི་མདོ། འོག ༥༡ བལ
- ༤༤༤ ཞོང་མཚུངས། ཡཔ་རྩས་མཇལ་པའི་མདོ། འོག ༥༡ བཤ
- ༤༤༥ ཞོང་མཚུངས། ཡཔ་རྩས་མཇལ་པའི་མདོ། འོག ༥༡ བལ
- ༤༤༥ ཞོང་མཚུངས། ཡཔ་རྩས་མཇལ་པའི་མདོ། འོག ༥༢ ནཤ

༤༧༧ གོང་མཆོངས། ཡབ་སྐུ་མཇུག་པའི་མདོ། ཤོག ༥༩ ན་༩

༤༧༨ གོང་མཆོངས། ཡབ་སྐུ་མཇུག་པའི་མདོ། ཤོག ༥༩ ན་༩

༤༧༩ གོང་མཆོངས། ཡབ་སྐུ་མཇུག་པའི་མདོ། ཤོག ༥༩ ན་༩

༥༠༠ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པས། རྩེ་དགོ ༣༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༣༧༩

༥༠༡ རྩེ་དགོ ༣༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ མགོན་པོ་ཀྲུ་ལྷུ་བ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༩༩ ལྷོ་ཀ ༡༠ ཤོག ༡༥ ན་༩

༥༠༢ རྩེ་དགོ ༣༥༩ བསྟན། མེས་མ་ཙམ། ཤི དབྱིག་གཉེན། ལུ་ལྷུ་བ། ཤོག ༩ བ༥

༥༠༣ རྩེ་དགོ ༣༥ བསྟན། དགོན་བརྩེགས། ཀ རྩེ་པ་གསུམ་བསྟན་པའི་ལེའུ། ཤོག ༩ བ༥

༥༠༤ རྩེ་དགོ ༣༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ ཀྲུ་ལྷུ་བ། རྩེ་ཉིད་བདུན་ལྷུ་བ། ཤོག ༩༩ ན་༩

༥༠༥ རྩེ་དགོ ༣༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཆ འཕགས་པ་ལྷ། བཞི་བརྒྱ་བ། རབ་བྱེད། ༡༥ ལྷོ་ཀ ༩༩ ཤོག ༡༩ ན་༩

༥༠༦ རྩེ་དགོ ༣༩ བསྟན། ཡལ་ཆེན། ལ ས་བརྩུ་པའི་མདོ། ཤོག ༣༩༠ བ༩

༥༠༧ གོང་མཆོངས། ས་བརྩུ་པའི་མདོ། ཤོག ༣༩༠ ན་༩

༥༠༨ གོང་མཆོངས། ས་བརྩུ་པའི་མདོ། ཤོག ༣༩༠ བ༩

༥༠༩ གོང་མཆོངས། ས་བརྩུ་པའི་མདོ། ཤོག ༣༩༠ བ༩

༥༡༠ རྩེ་དགོ ༣༩༩ བསྟན། མེས་མ་ཙམ། རི འཕགས་པ་ཐོག་མེད། ཐོག་བསྟན། ཤོག ༡༩ ན་༩

༥༡༡ རྩེ་དགོ ༣༩༩ བསྟན། མེས་མ་ཙམ། ཤི དབྱིག་གཉེན། ཉི་ལྷུ་པའི་འགྲེལ་བ། ཤོག ༩ ན་༩

༥༡༢ རྩེ་དགོ ༡༠༧ བསྟན། མདོ་ལྷོ། ཅ ལང་ཀ་ར་གསེགས་པའི་མདོ། ཤོག ༡༠༩ ན་༩

༥༡༣ རྩེ་དགོ ༣༡༩ བསྟན། རྩེ་ལྷོ་ག ཤི ཀྲུ་ལྷུ་བ། དབུ་མ་རིན་ཆེན་འབྲེང་བ། ལེའུ ༡ ལྷོ་ཀ ༥༡ ན་ས་ ༥༩ ཤོག ༡༠༩

ན་༩

༥༡༤ རྩེ་དགོ ༣༥༧ བསྟན། དབུ་མ། ར ར་ལ་ལ་ན་ལ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ༣༥༩ བ༧

༥༡༥ རྩེ་དགོ ༣༩ བསྟན། ཡལ་ཆེན། ལ ས་བརྩུ་པའི་མདོ། ཤོག ༣༩༩ ན་༩

༥༡༦ རྩེ་དགོ ༣༩ བསྟན། ཡལ་ཆེན། ལ ས་བརྩུ་པའི་མདོ། ཤོག ༣༩༩ བ༥

༥༡༧ རྩེ་དགོ ༣༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ མགོན་པོ་ཀྲུ་ལྷུ་བ། རིགས་པ་དུག་ལྷུ་བ། ཤོག ༩༡ བ༥

༥༡༨ ལུང་འདྲི་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས་ཀྱང་ཁྱེད་མཇུག་པའི་མདོ། རྩེ་དགོ ༣༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་

གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༣༧༩ བ༥

- ༡༡༩ ཟླ་དགེ ༤༤ བཀའ། བལ་ཆེན། ༡༦ ས་བརྩུཔའི་མདོ། འོག ༡༩༠ བཟ
 ༡༢༠ ཟླ་དགེ ༡༥༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ། དབུ་མ་འཇུག་པ། སེམས་བསྐྱེད། ༤ འོག ༤༩ འོག ༡༠༧ བཟ
 ༡༢༡ ཟླ་དགེ ༡༥༢ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༤ བཟ
 ༡༢༢ ཟླ་དགེ ༡༥༢ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༧ བཟ
 ༡༢༣ ཟླ་དགེ ༤༠༤༤ བསྟན། སེམས་ཅམ། ༢ རོགས་མེད། ཐེག་བསྟན། འོག ༩ བཟ
 ༡༢༤ ཟླ་དགེ ༤༠༤༤ བསྟན། སེམས་ཅམ། ༢ རོགས་མེད། ཐེག་བསྟན། འོག ༩ བཟ
 ༡༢༥ ཟླ་དགེ ༡༡ བཀའ། ཤེས་ཕྱིན། ༡ ཤེས་རབ་སྒྲིབ་པ། འོག ༡༤༥ བཟ
 ༡༢༦ ཟླ་དགེ ༤༠༩༠ བསྟན། མདོ་ན་པ། ༡༢ དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། བཀའ། ༩ འོག ༡༡ བཟ
 ༡༢༧ ཟླ་དགེ ༡༠༧ བཀའ། མདོ་སྟེ། ཅ ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། འོག ༡༡༤ བཟ
 ༡༢༨ ཟླ་དགེ ༡༥༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཆ ལེགས་ལྡན་འབྱེད། ཤེས་རབ་སྒྲིབ་པ། འོག ༡༤༥ བཟ
 ༡༢༩ ཟླ་དགེ ༡༠༤ བཀའ། མདོ་སྟེ། ཅ དགོངས་པ་རང་འགྲེལ། ལེལ ༧ འོག ༡༡ བཟ
 ༡༣༠ ཟླ་དགེ ༡༠༤ བཀའ། མདོ་སྟེ། ཅ དགོངས་པ་རང་འགྲེལ། ལེལ ༥ འོག ༡༡ བཟ
 ༡༣༡ ཟླ་དགེ ༡༥༤༤ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༡ བཟ
 ༡༣༢ ཟླ་དགེ ༡༠༤ བཀའ། མདོ་སྟེ། ཅ དགོངས་པ་རང་འགྲེལ། ལེལ ༤ འོག ༡༡ བཟ ༡༣ བཟ ༡༣ བཟ ༤༠༤༤ བསྟན།
 སེམས་ཅམ། ༢ རོགས་མེད། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ། འོག ༡༤ བཟ
 ༡༣༣ ཟླ་དགེ ༡༩༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ༡ རྒྱ་ལྷུང། མདོ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ། འོག ༡༤༤ བཟ
 ༡༣༤ ཟླ་དགེ ༡༠༧ བཀའ། མདོ་སྟེ། ཅ ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། འོག ༡༡༤ བཟ
 ༡༣༥ ཟླ་དགེ ༡༥༤༤ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༡ བཟ
 ༡༣༦ ཟླ་དགེ ༡༥༧༠ བསྟན། དབུ་མ། ༢ ར་ལ་ཨ་ནུ། འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། འོག ༡༡༡ བཟ
 ༡༣༧ ཟླ་དགེ ༡༥༤༤ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༡ བཟ
 ༡༣༨ ཟླ་དགེ ༡༠༧ བཀའ། མདོ་སྟེ། ཅ ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། འོག ༡༤ བཟ
 ༡༣༩ ཟླ་དགེ ༡༠༧ བཀའ། མདོ་སྟེ། ཅ ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། འོག ༡༤ བཟ
 ༡༤༠ རྒྱ་རང་ལེགས་བཤད་སྒྲིབ་པ། རྒྱ་ལྷུང་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ། བོད། བ འོག ༩༡ བཟ ༩༡ བཟ
 ༡༤༡ ཟླ་དགེ ༡༥༤༤ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༥༤ བཟ

- ༥༤༩ ཟླ་དགེ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༤༩ ཅེ
 ༥༤༩ ཟླ་དགེ ༣༤༥༠ བསྟན། དབུ་མ། ར དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ༩༥༠ བཟ
 ༥༤༩ ཟླ་དགེ ༣༤༥༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། མེམས་བསྐྱེད། ༤ ལྷོག ༡༥ ཤོག ༩༠༤ བཟ
 ༥༤༥ ཟླ་དགེ ༡༡༡ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༨ རྒྱ་ལྷོག་པོ་བཞོད་པའི་མདོ། ཤོག ༩༥ བཟ
 ༥༤༤ ཟླ་དགེ ༡༠༧ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༣ ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། ཤོག ༡༤༩ བཟ
 ༥༤༧ ཟླ་དགེ ༣༤༥༠ བསྟན། དབུ་མ། ར ར་ལ་མ་ནན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ༩༥༡ བཟ
 ༥༤༤ ཟླ་དགེ ༡༠༧ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༣ ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། ཤོག ༡༥ བཟ
 ༥༤༤ ཟླ་དགེ ༡༤༠༡ བསྟན། རྒྱུད། རི་ རྒྱ་ལྷོག། བྱང་རྒྱུབ་མེམས་འགྲེལ། ཤོག ༩༤ བཟ
 ༥༥༠ ཟླ་དགེ ༣༤༥༡ བསྟན། དབུ་མ། ར འཕགས་པ་ལྷ། མེ་ཤེས་སྒྲིབ་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ། ཤོག ༩༧ བཟ
 ༥༥༡ ཟླ་དགེ ༡༡༩༠ བསྟན། བསྐྱེད་ཆོགས། ༡ རྒྱ་ལྷོག། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྐྱེད་པ། ཤོག ༤༤ བཟ
 ༥༥༩ ཟླ་དགེ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༡༤༩ བཟ ལུང་འདྲེན་མཛད།
 ༥༥༩ ཟླ་དགེ ༡༤༧ བཀའ། ༥ རྒྱུ་ལྷོག་པའི་མདོ། ཤོག ༩༠ བཟ
 ༥༥༩ ཟླ་དགེ ༡༤༧ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༥ རྒྱུ་ལྷོག་པའི་མདོ། ཤོག ༡༠༩ བཟ
 ༥༥༥ ཟླ་དགེ ༡༤༧ བཀའ། མདོ་ཟླ་ ༥ རྒྱུ་ལྷོག་པའི་མདོ། ཤོག ༩༠ བཟ མ་དབེད་དང་
 གསུང་འབྲུམ་དབར་མ་གཞན་དུང། གངས་རེས་སྒྲིག་སྒྲུངས་པ། ཞེས་བྱུང་ཡང་། རྒྱ་བསྐྱོད་ཀྱི་ལ་བརྟག་ན། དྲང་དེས་
 སྒྲིག་སྒྲུངས་པ། ཞེས་དགོས་པར་མདོན་པས་བརྟག་
- ༥༥༤ ཟླ་དགེ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༤༩ བཟ
 ༥༥༧ ཟླ་དགེ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ༣ རྒྱ་ལྷོག། ༣ ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༥ ལྷོག ༩ ཤོག ༤ བཟ
 ༥༥༤ ཆོགས་བཅད་འདི་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ་འདྲུངས། ཟླ་དགེ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་
 འགྲེལ། ཤོག ༩༥༥ ཅེ
 ༥༥༤ འདི་ཡང་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ་འདྲུངས་པ་བཞོད། བོད་མཆོངས། ཤོག ༩༥༥ བཟ
 ༥༥༠ རྒྱ་ཆོག་གི་འགྱུར་འདི་རང་འགྲེལ་དུ་བྱུང། བོད་མཆོངས། ཤོག ༩༥༤ བཟ
 ༥༥༡ ཟླ་དགེ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གྲགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༤༧ ཅེ
 ༥༥༩ བོད་མཆོངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༩༤༧ ཅེ

- ༥༤༩ གོང་མཆུངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༡༤༧ བཟ
 ༥༤༩ ཟླ་དག ༡༡༩ བཀའ། མདོ་སྒྲེ ཚ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ། འོག ༡༩ བཟ
 ༥༤༧ ཟླ་དག ༡༩ བཀའ། ཤེར་བྱིན་སྒྲུ་ཚོགས། ༧ ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྟེང་པ། འོག ༡༤ བཟ
 ༥༤༤ ཟླ་དག ༤༠ བཀའ། དཀོན་པ་རྟེན་གས། ང་ ཡབ་སྐུ་མཇུག་པ་འདི་མདོ། འོག ༤༩ བཟ
 ༥༤༧ གོང་མཆུངས། ཡབ་སྐུ་མཇུག་པ་འདི་མདོ། འོག ༥༡ བཟ
 ༥༤༩ གོང་མཆུངས། ཡབ་སྐུ་མཇུག་པ་འདི་མདོ། འོག ༤༩ བཟ
 ༥༤༩ གོང་མཆུངས། ཡབ་སྐུ་མཇུག་པ་འདི་མདོ། འོག ༥༡ བཟ
 ༥༥༠ གོང་མཆུངས། ཡབ་སྐུ་མཇུག་པ་འདི་མདོ། འོག ༥༠ བཟ
 ༥༥༡ ཟླ་དག ༡༡༡ བཀའ། མདོ་སྒྲེ ཡ་ དཀོན་པ་ཚོགས་སྒྱིན་གྱི་མདོ། འོག ༩ བཟ
 ༥༥༡ ཟླ་དག ༤༠༤༩ བསྟན། མདོན་པ། ཀུ དབྱིག་གཉེན། ཚོས་མདོན་པ་མཛོད། གནས། ༤ སྟོག ༤ འོག ༡༩ བཟ
 ༥༥༡ ཟླ་དག ༤༠༩༠ བསྟན། མདོན་པ། རུ དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། འོག ༧ བཟ
 ༥༥༤ ཟླ་དག ༡༠༡ བཀའ། མདོ་སྒྲེ ས་ མཛོན་པ་ར་འབྱུང་པ་འདི་མདོ། འོག ༥༥ བཟ
 ༥༥༥ ཟླ་དག ༤༡༥༩ བསྟན། སྤྱིང་ཡིག བོ གྲུ་རྒྱུ་པ། རིན་ཆེན་འབྲེང་པ། འཕྲུ ༡ སྟོག ༤༩ འོག ༡༠༩ བཟ
 ༥༥༤ ཟླ་དག ༡༩༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ གྲུ་རྒྱུ་པ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༩ སྟོག ༡༩ བཟ ༡༩ འོག ༤ བཟ
 ༥༥༧ ཟླ་དག ༡༩༩༥ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ གྲུ་རྒྱུ་པ། རིག་པ་དུག་ཅུ་པ། འོག ༡༡ བཟ
 ༥༥༨ ཟླ་དག ༡༩༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ མགོན་པོ་གྲུ་རྒྱུ་པ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༤ སྟོག ༡༩ འོག ༡༥ བཟ ༡༥ ཟླ་དག
 བསྟན་འཇུག་གི་ཅ་ཤེས། ཚོགས་རྒྱུ་པ་པ་ དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། ཞེས་བྱུང་།
 ༥༥༩ ཟླ་དག ༡༥༤ བཀའ། མདོ་སྒྲེ ཡ་ མདོན་པ་སྐུ་པ་འདི་མདོ། འོག ༡༩༠ བཟ
 ༥༥༠ ཟླ་དག ༡༠༧ བཀའ། མདོ་སྒྲེ ཅ་ ཡང་ཀ་ར་གཤེགས་པ་འདི་མདོ། འོག ༥༤ བཟ ༡༥༠ བསྟན། དབུ་མ། འ
 རྒྱ་གས། ཚོགས་གསལ། རབ་བྱེད། ༡༤ འོག ༡༥༤ བཟ
 ༥༥༡ ཟླ་དག ༡༩༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཚ་ འཕགས་པ་ལྷ། བཞི་བརྒྱུ་པ། རབ་བྱེད། ༡༤ སྟོག ༡༩ འོག ༡༩ བཟ
 ༥༥༡ ཟླ་དག ༡༩༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཡ་ རྒྱ་གས། བཞི་བརྒྱུ་པ་འདི་འགྲེལ་པ། རབ་བྱེད། ༡༤ འོག ༡༩༩ བཟ
 ༥༥༡ ཟླ་དག ༡༩༥༧ བསྟན། དབུ་མ། ས་ ཀ་མ་ལ་གྱི་ལ། དབུ་མ་སྒྲུང་པ། འོག ༡༥༩ བཟ
 ༥༥༤ ཟླ་དག ༡༩༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཚ་ འཕགས་པ་ལྷ། བཞི་བརྒྱུ་པ། རབ་བྱེད། ༡༩ སྟོག ༡༥ འོག ༡༩ བཟ

- ༥༡༥ ཟླ་དགེ ༣༤༥ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱུ་བ། རིག་པ་དུག་ཅུ་པ། ཤོག ༣༩ རྩ་
 ༥༡༦ ཟླ་དགེ ༣༤༦ བསྟན། དབུ་མ། ཆ་འཕགས་པ་ལྷ། བཞི་བརྒྱ་པ། རབ་བྱེད། ༡ སྟོག ༡༠ ཤོག ༣ བ་
 ༥༡༧ ཟླ་དགེ ༡༩༧ བཀའ། མདོ་སྒྲེ། ༥ ཉིང་ངེ་འཛོལ་རྒྱལ་བོའི་མདོ། ཤོག ༥༧ བ་
 ༥༡༨ ཟླ་དགེ ༡༡༡༨ བསྟན། བསྟོན་ཆོག་ས། ༧ ལྷ་སྐྱུ་བ། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོན་པ། ཤོག ༣༧༩ བ་༡ དང། ཟླ་དགེ
 ༣༤༦ བསྟན། དབུ་མ། ཆ་འཕགས་པ་ལྷ། བཞི་བརྒྱ་པ། རབ་བྱེད། ༡༥ སྟོག ༣༥ ཤོག ༡༥ བ་
 ༥༡༩ ཟླ་དགེ ༥༧ བཀའ། དཀོན་བརྟེན་ས། ༧ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གསང་བའི་མདོ། ཤོག ༡༦༡ བ་༡ དང། ཟླ་དགེ
 ༣༧༥༠ བསྟན། དབུ་མ། ཁི་ཁི་བ་ལྷ། བསྐྱབ་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ། ཤོག ༡༣༩ རྩ་
 ༥༢༠ ཟླ་དགེ ༥༡༥༨ བསྟན། སྤྱིང་ཡིག ཞེ་ལྷ་སྐྱུ་བ། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ། ལེའུ ༡ སྟོག ༣༥ ཤོག ༡༠༨ རྩ་
 ༥༢༡ གངས་ཅན་གྱི་གཞུང་འདི་རང་འགྲེལ་དུ་བྱུང་བ་ལྷ་ར་འདི་ར་བཞོད། ཟླ་དགེ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་གས།
 འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༣༧༩ བ་
 ༥༢༢ ཟླ་དགེ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་གས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༣༧༥ བ་
 ༥༢༣ ཟླ་དགེ ༣༤༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ལྷ་སྐྱུ་བ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༣༧ སྟོག ༣ ཤོག ༡༨ རྩ་
 ༥༢༤ ཟླ་དགེ ༣༤༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ལྷ་སྐྱུ་བ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༨ སྟོག ༡ ཤོག ༡༠ རྩ་
 ༥༢༥ གནས་མ་བུ་བས་དྲངས་པའི་མདོ་ལུང་འདི་དབྱིག་གཞིན་གྱིས་མཛོད་འགྲེལ་དུ་འད་བཞོད། ཟླ་དགེ ༥༠༧༠ བསྟན།
 མཛོན་པ། ལུ་དབྱིག་གཞིན། མཛོད་རང་འགྲེལ། གནས། ༧ ཤོག ༤༧ རྩ་
 ༥༢༦ ཟླ་དགེ ༣༤༥ བཀའ། མདོ་སྒྲེ། མ་ཆེད་དུ་བཛོད་པའི་ཆོས་ས། ཤོག ༣༩༧ བ་
 ༥༢༧ ཟླ་དགེ ༣༤༥ བཀའ། མདོ་སྒྲེ། མ་ཆེད་དུ་བཛོད་པའི་ཆོས་ས། ཤོག ༣༥༩ རྩ་
 ༥༢༨ ཟླ་དགེ ༣༤༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ར་ལེགས་ལྷན་འབྲེད། རྟོག་གེ་འབར་བ། ཤོག ༤༠ བ་
 ༥༢༩ ཟླ་དགེ ༥༠༧༠ བསྟན། མཛོན་པ། ཏུ་ཆོས་སྒྲིབ་ས། ཆེད་དུ་བཛོད་པའི་ཆོས་ས། ཤོག ༡༨ བ་
 ༥༣༠ ཟླ་དགེ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་རྒྱ་གས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༣༧༥ རྩ་
 ༥༣༡ མདོ་ལུང་འདི་དབའ་ལྷན་ལྷ་བས་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དང་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་གཞིས་ཀར་དྲངས་ཤིང། དབྱིག་གཞིན་
 གྱིས་ཀྱང་མཛོད་འགྲེལ་དུ་འད་དྲངས། ཟླ་དགེ ༣༤༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ཡ་རྒྱ་གས། བཞི་བརྒྱ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ།
 རབ་བྱེད། ༩ ཤོག ༥༡ བ་༥ དང། ཟླ་དགེ ༥༠༧༠ བསྟན། མཛོན་པ། ལུ་དབྱིག་གཞིན། མཛོད་རང་འགྲེལ།
 གནས། ༧ ཤོག ༤༧ རྩ་

- ༤༠༩ རི་ལྷ་རྩམ་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་འདི་མདོ་གང་དུ་བཞུགས་པོས་འཛིན་མ་བྱུང་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོས་དུང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྒྲིབ་པོར་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་ལས་ཞེས་བཞོད། འདིར་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ
བྱུང་བ་དུངས་པར་མཛད་དོ། །སྡེ་དགེ་ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག་ ༣༩༥ ན་༧
- ༤༠༩ སྡེ་དགེ་ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཙ རྒྱ་སྒྲུབ། ཙ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༣༧ སྟོག་ ༤ ཤོག་ ༡༩ ན་༡
- ༤༠༩ སྡེ་དགེ་ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཙ རྒྱ་སྒྲུབ། ཙ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༩ སྟོག་ ༡ ཤོག་ ༡༠ བ་༤
- ༤༠༩ སྡེ་དགེ་ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཙ རྒྱ་སྒྲུབ། ཙ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༣༧ སྟོག་ ༡༠ ན་ས་ ༡༡ ཤོག་ ༡༩ ན་༩
- ༤༠༩ སྡེ་དགེ་ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཙ རྒྱ་སྒྲུབ། ཙ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༣༧ སྟོག་ ༡༤ ཤོག་ ༡༩ ན་༤
- ༤༠༧ མདོ་ལུང་འདི་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་འགྲེལ་དུ་དུངས། སྡེ་དགེ་ ༤༠༩༠ བསྟན། མདོན་པ། ཁ དབྱིག་གཉེན། མཛོད་
རང་འགྲེལ། གནས། ༩ ཤོག་ ༤༧ ན་༩
- ༤༠༩ སྡེ་དགེ་ ༤༠༡ བཀའ། མདོ་སྡེ། ས མདོན་པར་འབྱུང་བའི་མདོ། ཤོག་ ༤༩ ན་༤
- ༤༠༩ སྡེ་དགེ་ ༤༠༡ བཀའ། མདོ་སྡེ། ས མདོན་པར་འབྱུང་བའི་མདོ། ཤོག་ ༤༩ ན་༤
- ༤༡༠ སྡེ་དགེ་ ༤༢༤ བཀའ། མདོ་སྡེ། ས ཆེད་དུ་བཛོད་པའི་མདོ། ཤོག་ ༤༩༩ བ༡ མ་དབེ་དང་གསུང་འབྲུམ་དབར་མ་
གཞན་ལ་འད་སྒྲུབས་འགའ། དབང་པོ། ཞེས་པར། དབང་པོ། ཞེས་ཀྱང་བྱུང་།
- ༤༡༡ སྡེ་དགེ་ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག་ ༣༩༩ བ་༩
- ༤༡༩ ལུང་འདི་གོང་དུ་ཞུས་པ་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་དུ་འད་བྱུང་། སྡེ་དགེ་ ༤༠༩༠ བསྟན། མདོན་པ། ཁ དབྱིག་གཉེན། མཛོད་
འགྲེལ། གནས། ༩ ཤོག་ ༤༤ ན་༤
- ༤༡༩ སྡེ་དགེ་ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཙ རྒྱ་སྒྲུབ། ཙ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༠ སྟོག་ ༡ ཤོག་ ༤ བ་༤
- ༤༡༩ གོང་མཚུངས། ཙ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༠ སྟོག་ ༡༥ ཤོག་ ༧ ན་༤
- ༤༡༩ གོང་མཚུངས། ཙ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༤ སྟོག་ ༡༩ ཤོག་ ༤ ན་༤
- ༤༡༤ སྡེ་དགེ་ ༣༤༥༠ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གསལ། ཚིག་གསལ། རབ་བྱེད། ༤ ཤོག་ ༤༤ བ་༤
- ༤༡༧ སྡེ་དགེ་ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། ཙ རྒྱ་སྒྲུབ། དབུ་མ་རྩ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༣༧ སྟོག་ ༤ ཤོག་ ༡༩ ན་༩
- ༤༡༩ ལུང་འདི་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ་བཞོད་པ་ལྟར་འདིར་དུངས། སྡེ་དགེ་ ༣༤༥༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གསལ། འཇུག་
པ་རང་འགྲེལ། ཤོག་ ༣༠༩ ན་༩ འདིར་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མདོ་གསུངས་པོས་འཛིན་མ་བྱུང་།
- ༤༡༩ སྡེ་དགེ་ ༣༡༩ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཆ རྗེན་འགྲེལ་གྱི་མདོ། ཤོག་ ༡༩༩ བ་༤

- ༤༩༠ ཟླ་དགེ ༤༠༧། བསྟན། མེས་མཆོད། སྒྲིག་གཞིན། རྒྱལ་བཤད་རིག་པ། འོག ༡༠༩ བ༤
- ༤༩༡ ཟླ་དགེ ༤༠ བཀའ། དཀོན་བརྟེན་མ། ར་ ཡཔ་སྒྲུལ་མཇལ་བའི་མདོ། འོག ༡༩༧ བ༩
- ༤༩༨ ཟླ་དགེ ༤༠ བཀའ། དཀོན་བརྟེན་མ། ར་ ཡཔ་སྒྲུལ་མཇལ་བའི་མདོ། འོག ༡༩༧ བ༩
- ༤༩༩ ཟླ་དགེ ༤༡༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ གྲུ་སྒྲུབ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༩༩ གློག ༡ འོག ༡༩ བ༩
- ༤༩༤ ཟླ་དགེ ༤༡༧༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་ གྲུ་སྒྲུབ། འཇུག་པ་རང་འབྱེད། འོག ༤༠༩ བ༧
- ༤༩༥ བོད་མཆོད་མ། འཇུག་པ་རང་འབྱེད། འོག ༤༠༩ བ༥
- ༤༩༦ བོད་མཆོད་མ། འཇུག་པ་རང་འབྱེད། འོག ༤༠༩ བ༩
- ༤༩༧ བོད་མཆོད་མ། འཇུག་པ་རང་འབྱེད། འོག ༤༠༩ བ༡
- ༤༩༨ ཟླ་དགེ ༤༡༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ གྲུ་སྒྲུབ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༩ གློག ༡ འོག ༡༠ བ༡
- ༤༩༩ ཟླ་དགེ ༤༡༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ གྲུ་སྒྲུབ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༩༩ གློག ༡༡ འོག ༡༩ བ༩
- ༤༩༠ ཟླ་དགེ ༤༡༧༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་ གྲུ་སྒྲུབ། འཇུག་པ་རང་འབྱེད། འོག ༤༠༩ བ༩ ལུང་འདྲེན་མཛད།
- ༤༩༡ ཟླ་དགེ ༤༡༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ གྲུ་སྒྲུབ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༩ གློག ༤ འོག ༡༠ བ༧
- ༤༩༨ ཟླ་དགེ ༤༩ བཀའ། དཀོན་བརྟེན་མ། ༡ རྒྱལ་བཤད་མཇལ་བསྟན་པ། འོག ༩ བ༥
- ༤༩༩ ཟླ་དགེ ༤༡༧༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་ གྲུ་སྒྲུབ། འཇུག་པ་རང་འབྱེད། འོག ༤༠༩ བ༩
- ༤༩༤ ཟླ་དགེ ༤༡༧༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་ གྲུ་སྒྲུབ། འཇུག་པ་རང་འབྱེད། འོག ༤༡༠ བ༧
- ༤༩༥ བོད་མཆོད་མ། འཇུག་པ་རང་འབྱེད། འོག ༤༡༡ བ༡
- ༤༩༦ ཟླ་དགེ ༤༡༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ གྲུ་སྒྲུབ། ཅོད་བརྟེན། འོག ༩༩ བ༡
- ༤༩༧ ཟླ་དགེ ༡༠ བཀའ། ཤེས་ལྡན། ༡ ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་ལོ་ལྟ་བུ་ལྡན་པ་ཞི་བརྟེན་པ། འོག ༩༩༤ བ༩
- ༤༩༨ ཟླ་དགེ ༤༡༧༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ འཇུག་པ་རང་འབྱེད། འོག ༡༩ གློག ༩༥ འོག ༡༩ བ༩
- ༤༩༩ ཟླ་དགེ ༤༡༩༤ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ གྲུ་སྒྲུབ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༤ གློག ༩ འོག ༩ བ༧
- ༤༩༠ མ་དབེ་དང་དབར་མ་གཞན་རྒྱལ་སྒྲུང་། འཇུག་རྟེན་གྱི་སྒྲིག་དངོས་པོ་རྒྱལ་སྒྲུང་ལུང་། རབ་བྱེད་ལྟ། འཇུག་
རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་རྒྱལ་སྒྲུང་ལས། ཡལ་ཆེར། འཇུག་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་རྒྱལ་སྒྲུང་ལས། རྒྱུ་དགོས་མཁས་སྒྲུང་།
- ༤༩༡ ཟླ་དགེ ༤༡༧༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་ གྲུ་སྒྲུབ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། མེས་མཆོད་དབུ་མ། གློག ༩
- ༤༩༨ བོད་མཆོད་མ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། མེས་མཆོད་དབུ་མ། གློག ༡༡༩

- ༤༤༩ གོང་མཆུངས། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། སེམས་བསྐྱེད་དུག་པ། ལྷོག ༡༩༠
- ༤༤༩ ཟླ་དག ༩ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ཀ ཉི་མེ། ཤོག ༡༩༡ ཅུ
- ༤༤༥ ཟླ་དག ༩ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ཀ ཉི་མེ། ཤོག ༡༩༩ བཅ དང་། ཟླ་དག ༡༠ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ཀ ཁྱི་བརྒྱད་ཚྭ་
པ། ཤོག ༡༩༦ ཅུ
- ༤༤༦ ཟླ་དག ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ གྲུ་རྒྱུ་བ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༩ ལྷོག ༥ ཤོག ༩ ཅུ
- ༤༤༧ ཟླ་དག ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ གྲུ་རྒྱུ་བ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༩ ལྷོག ༡༡ ཤོག ༡༩ བཀ
- ༤༤༨ འདི་དུས་བསྟན་འཇུག་དུ་བཞུགས་པའི་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་པ་ཚབ་ཀྱིས་བསྐྱུར་པ་དེའི་ནང་བཞུགས། པ་ཚབ་
ཀྱི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་མཆན་འགྲེལ་ཞིག་ཡོད་པར་གྲགས་ལ། མཆན་འགྲེལ་དེར་ཀླུ་པ་མི་བསྟོད་དོ་རྗེའི་དུགས་
བརྒྱད་ཀྱུ་བ་པའི་ཤིང་རྩ་ཡང་ཞལ་འཕངས་སྐབས་འགའ་ཤས་བྱུང་། ཉེ་དུས་འབྲས་སྤངས་པོད་ནས་བཀའ་གདམས་
གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཤིག་ཐོན་པ་དེའི་ནང་པ་ཚབ་ཀྱི་ཅ་ཤེས་འགྲེལ་པ་ལས་འཇུག་པའི་མཆན་འགྲེལ་མི་
བཞུགས་པས། ལལ་ཆེར་དེད་དཔེ་མཇལ་དུ་མེད་པར་མཛོན།
- ༤༤༩ ཟླ་དག ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༡༡༩ ཅུ
- ༤༤༠ ཟླ་དག ༡༩༩༠ བསྟན། དབུ་མ། ར རྩ་ལ་མ་རྒྱ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ༡༩༩ བཅ
- ༤༤༡ ཟླ་དག ༡༠ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ཀ ཁྱི་བརྒྱད་ཚྭ་པ། ཤོག ༡༩༩ ཅུ
- ༤༤༢ ཟླ་དག ༡༩༩༠ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། ཀ ཅས་ ཅ སེང་བཟང་པོ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྩ་ལ་ཕྱིན་པ་ལྟོད་པས་ཉི་ཤུ་པ།
- ༤༤༣ ཟླ་དག ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ གྲུ་རྒྱུ་བ། ཅ་ཤེས། རབ་བྱེད། ༡༩ ལྷོག ༡ ཅས་ ༩ ཤོག ༩ བཅ
- ༤༤༤ མདོ་ལུང་འདི་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས། ཟླ་དག ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ཤོག ༡༡༩ ཅུ
- ༤༤༥ ཟླ་དག ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༡༡༩ ཅུ
- ༤༤༦ ཟླ་དག ༡༩༡༡ བཀའ། མདོ་ཟླ། ར དཀོན་མཆོག་སྤྱིན་གྱི་མདོ། ཤོག ༡༩ ཅུ
- ༤༤༧ ཟླ་དག ༡༩༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གསལ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༡༡༩ ཅུ
- ༤༤༨ གོང་མཆུངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༡༡༩ བཀ
- ༤༤༩ གོང་མཆུངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༡༡༩ ཅུ
- ༤༥༠ གོང་མཆུངས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༡༡༩ ཅུ
- ༤༥༡ ཟླ་དག ༡༩༡༡ བསྟན། བསྟོད་ཆོགས། ཀ གྲུ་རྒྱུ་བ། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ། ཤོག ༥༩ བཀ

- ༤༤༩ རྩེ་དགོ ༡༠ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ༧ ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། འོག ༡༤༤ ན་༩
- ༤༤༩ རྩེ་དགོ ༡༡༩༠ བརྒྱན། བསྟོད་ཆོག་པ། ༧ གྲུ་སྒྲིབ། འཛིན་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ། འོག ༤༩ བ༡
- ༤༤༤ རྩེ་དགོ ༡༠ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ༧ ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། འོག ༡༤༤ བ༩
- ༤༤༥ རྩེ་དགོ ༡༩༧ བཀའ། མདོ་སྒྲེ། ༥ ཉིང་པེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ། ལེལ། ༩ འོག ༩༧ ན༡ ཡོད་དང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་
གཉིས་མཐའ། །གཙང་དང་མི་གཙང་འདི་ཡང་མཐའ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ནི་རྣམ་སྤངས་ནས། །མཁའ་
པ་དབུས་ལ་འད་གནས་པར་ཡོང་མི་བྱེད།
- ༤༤༤ རྩེ་དགོ ༡༠ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ༧ ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། འོག ༡༤༥ ན༡
- ༤༤༧ མདོ་འདི་ཞིབ་བརྒྱུད་ཞུས་ཀྱང་ངོས་འཛིན་མ་ཐུབ།
- ༤༤༤ རྩེ་དགོ ༩ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན། ༧ ཉི་ཁྱི། འོག ༡༤༤ ན་༩
- ༤༤༩ རྩེ་དགོ ༢༤༤༩ བརྒྱན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༡༩ ན༡ དང་། རྩེ་དགོ ༡༤༧
བཀའ། མདོ་སྒྲེ། བ དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྟིང་རྩེ་དེས་པར་བསྟན་པའི་མདོ་འཇུག། གཟུང་གི་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོས་
ཞུས་པའི་མདོ། འོག ༣༠༥ བ༤
- ༤༥༠ རྩེ་དགོ ༢༤༤༩ བརྒྱན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༡༩ ན༡ དང་། རྩེ་དགོ ༡༤༧
བཀའ། མདོ་སྒྲེ། བ འཕགས་པ་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྟིང་རྩེ་དེས་པར་བསྟན་པའི་མདོ་འཇུག། འཕགས་པ་གཟུང་གི་
དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ། འོག ༣༠༥ བ༤
- ༤༥༡ རྩེ་དགོ ༤༤ བཀའ། ཡལ་ཆེན། །ས་བརྩུ་པའི་མདོ། འོག ༣༣༤ བ༡
- ༤༥༢ རྩེ་དགོ ༤༠༩༧ བརྒྱན། མེས་མཆོད། ཞེ་ཐོགས་མེད། བྱང་ས། འོག ༣༣༤ ན༧
- ༤༥༣ རྩེ་དགོ ༤༤ བཀའ། ཡལ་ཆེན། །ས་བརྩུ་པའི་མདོ། འོག ༣༤༩ ན༡
- ༤༥༤ ཞོང་མཆོད་སྤྲེལ། ས་བརྩུ་པའི་མདོ། འོག ༣༤༠ བ༩
- ༤༥༥ ཞོང་མཆོད་སྤྲེལ། ས་བརྩུ་པའི་མདོ། འོག ༣༤༡ ན༧
- ༤༥༤ ཞོང་མཆོད་སྤྲེལ། ས་བརྩུ་པའི་མདོ། འོག ༣༠༤ བ༧
- ༤༥༧ རྩེ་དགོ ༩༩ བཀའ། དཀོན་བརྟེན་མཆོད་པའི་མདོ། འོག ༣༤༤ བ༧
- ༤༥༨ རྩེ་དགོ ༤༤ བཀའ། ཡལ་ཆེན། །ས་བརྩུ་པའི་མདོ། འོག ༤༥ ན༥ ནས་ ༤༥ བ༩
- ༤༥༩ རྩེ་དགོ ༣༤༠༩ བརྒྱན། དབུ་མ། ཨ འཛིན་མེད་འབྱུང་གནས་སྤྲེལ་པ། ཐུབ་པའི་དགོངས་པའི་རྒྱན། འོག ༣༥༤ བ༩

- ༤༤༠ ཟླ་དགེ ༣༤༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༠༧ བཅ
 ༤༤༡ ཟླ་དགེ ༤༤ བཀའ། བལ་ཆེན། ཁ ས་བརྩ་པའི་མདོ། འོག ༣༤༩ བཅ
 ༤༤༢ ཟླ་དགེ ༤༠༣༧ བསྟན། མེམས་ཅམ། ཇི འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། བྱང་ས། འོག ༣༤༡ བཅ
 ༤༤༣ ཟླ་དགེ ༤༤ བཀའ། བལ་ཆེན། ཁ ས་བརྩ་པའི་མདོ། འོག ༣༤༤ བཅ
 ༤༤༤ ཟླ་དགེ ༣༤༩༣ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༣༠ བཅ
 ༤༤༥ ཟླ་དགེ ༣༤༩༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ འཇུག་པ། འོག ༣༡༤ བཅ
 ༤༤༦ ཟླ་དགེ ༣༤༩༣ བསྟན། དབུ་མ། ས བེ་ཤེས་སྒྲིང་པོ། བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ། འོག ༡༤ བཅ
 ༤༤༧ ལྷ་ཤེ་རིག་ཆེན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ། བོད། བ འོག ༣༤༩ བཅ
 ༤༤༨ ཟླ་དགེ ༤༠༣༤ བསྟན། མེམས་ཅམ། ཇི བྱམས་པ་མགོན་པོ། རྒྱུད་སྒྲུ་མ། འོག ༤༩ བཅ
 ༤༤༩ ཟླ་དགེ ༤༠༣༥ བསྟན། མེམས་ཅམ། ཇི ཐོགས་མེད། རྒྱུད་སྒྲུ་མའི་འགྲེལ་པ། འོག ༡༠༥ བཅ
 ༤༥༠ ཟླ་དགེ ༣༤༩༡ བསྟན། དབུ་མ། ས བེ་ཤེས་སྒྲིང་པོ། བདེན་གཉིས། འོག ༣ བཅ
 ༤༥༡ ཟླ་དགེ ༣༤༩༡ བསྟན། དབུ་མ། ས བེ་ཤེས་སྒྲིང་པོ། བདེན་གཉིས། འོག ༣ བཅ
 ༤༥༢ ཟླ་དགེ ༣༤༩༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། མེམས་བསྐྱེད། ༥ གློག ༣༣ འོག ༣༠༥ བཅ
 ༤༥༣ ཟླ་དགེ ༡༤ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན་སྐྱ་ཆོག་ས། ༡ རྗེ་རྗེ་གཙོང་པ། འོག ༡༣༡ བཅ
 ༤༥༤ མདོ་ལུང་འདི་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ་དྲངས། ཟླ་དགེ ༣༤༩༣ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ འཇུག་འགྲེལ།
 འོག ༣༣༣ བཅ
 ༤༥༥ ཟླ་དགེ ༣༤༩༠ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ ཆོག་གསལ། འོག ༡༣༠ བཅ
 ༤༥༦ ཟླ་དགེ ༣༤༩༣ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༣༣ བཅ
 ༤༥༧ ཟླ་དགེ ༣༤༩༡ བསྟན། དབུ་མ། ཇི རྒྱ་གཤམ་ རྒྱུ་པས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ། འོག ༣༤༡ བཅ
 ༤༥༨ མ་དབང་། དེ་གཉིས་ལས་བསྐྱོག་པ་སྟེ་ལས་འདྲེན་མ་དང་། ཞེས་བྱུང་ཡང་། ཞོལ་དཔར་ལྟར་དེ་གཉིས་ལས་བསྐྱོག་པ་སྟེ་
 ལས་འདྲེན་མ་དང་། ཞེས་བར་བཅོས།
 ༤༥༩ ཟླ་དགེ ༣༤༩༣ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཤམ་ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༤༩ བཅ
 ༥༠༠ བོད་མཆུང་ས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༤༩ བཅ
 ༥༠༡ བོད་མཆུང་ས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། འོག ༣༤༩ བཅ

- ཡོ་༩ ཟླ་དགེ ༣༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་གཞུགས། རིག་པ་དྲུག་རྩེ་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༩ བཤ
- ཡོ་༩ ཟླ་དགེ ༣༤༥ བསྟན། དབུ་མ། ར ར་ཡ་ཨ་ནན། འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ༣༥༩ བཤ
- ཡོ་༩ ཟླ་དགེ ༣༤༦ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཞུགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༣༥༩ ར་༩
- ཡོ་༩ ཟླ་དགེ ༡༡༡༧ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ༡ གྲུ་རྒྱུབ། དཔེ་མེད་པར་བསྟོད་པ། ཤོག ༥༥ ར་༩
- ཡོ་༩ ཟླ་དགེ ༣༤༧ བསྟན། དབུ་མ། ༡ གྲུ་རྒྱུབ། མདོ་ཀུན་ལས་བརྟན་པ། ཤོག ༡༤༩ བཤ
- ཡོ་༩ ཟླ་དགེ ༣༤༨ བསྟན། དབུ་མ། ར ར་ཡ་ཨ་ནན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ༣༥༧ བཤ
- ཡོ་༩ ཟླ་དགེ ༣༤༩ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་གཞུགས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༣༥༩ ར་༩
- ཡོ་༩ བོད་མཆོད་སྤྱོད། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༣༥༩ ར་༩
- ཡོ་༩ བོད་མཆོད་སྤྱོད། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༣༥༩ ར་༩
- ཡོ་༩ བོད་མཆོད་སྤྱོད། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༣༥༩ ར་༩
- ཡོ་༩ བོད་མཆོད་སྤྱོད། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ། ཤོག ༣༥༩ བཤ
- ཡོ་༩ འདི་ར་མཛད་བྱང་དང་འཇུག་བྱང་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ་བྱུང་བ་དེར་ཚོགས་པེ་གཉིས་གསལ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟར་
- བསྟན་པ་ལས་གཞན་རང་འགྲེལ་ཇི་ལྟར་བཞེན་བཞུགས།

ལུང་འདྲེན་ཕྱག་དཔེའི་མཚན་གཞུང་།

བཀའ་འགྲུར།

ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༢༧ བཀའ། མདོ་ཟླ ༩ བེ་ཅིང་། ༤༤ ལུ
འཕགས་པ་དགོན་མཚོག་སྤྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༣༡ བཀའ། མདོ་ཟླ ༩ བེ་ཅིང་། ༤༧ ལུ
ལྷའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པས་ཞུས་པའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༤༥ བཀའ། མདོ་ཟླ ༩ བེ་ཅིང་། ༤༩ ལུ
འཕགས་པ་དགོངས་པ་དེས་པར་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༥༥ བཀའ། མདོ་ཟླ ༩ བེ་ཅིང་། ༥༢ ལུ
འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༥ བཀའ། མདོ་ཟླ ༡༥ བེ་ཅིང་། ༥༣ ལུ
རྒྱན་རྒྱལ་པོ་བཀོད་པའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༡༠ བཀའ། མདོ་ཟླ ༥ བེ་ཅིང་། ༥༥ ལུ
མདོན་པར་འབྱུང་བའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༠༡ བཀའ། མདོ་ཟླ ༩ བེ་ཅིང་། ༥༦ ལུ
འཕགས་པ་པ་རྩ་ཆེན་པོའི་ལུ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༡༡ བཀའ། མདོ་ཟླ ༩ བེ་ཅིང་། ༥༥ ལུ
ཆེད་དུ་བརྫོད་པའི་ཆོས་ལ། ཟླ་དག ༡༡༥ བཀའ། མདོ་ཟླ ༩ བེ་ཅིང་། ༥༧ ལུ
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་མཉམ་པ་ཉིད་རྣམ་པར་སྦྱོས་པ་ཉིད་དེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༡༢ བཀའ། མདོ་ཟླ
༩ བེ་ཅིང་། ༥༧ ལུ

འཕགས་པ་ཆོས་ལའང་དག་པར་སྦྱང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༡༤ བཀའ། མདོ་ཟླ ༩ བེ་ཅིང་། ༥༨ ལུ
འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་རྩ་བའི་རྒྱུད། ཟླ་དག ༡༤༩ བཀའ། རྒྱུད། ༩ བེ་ཅིང་། ༡༦༩ ལུ
འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་འབྱུལ་བའི་ལུ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༢ བཀའ། མདོ་ཟླ ༡༥ བེ་ཅིང་། ༥༧ ལུ
འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་རོལ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༥ བཀའ། མདོ་ཟླ ༡༥ བེ་ཅིང་། ༥༧ ལུ
འཛིན་རྟེན་གྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༠༠ བཀའ། མདོ་ཟླ ༩ བེ་ཅིང་། ༥༥ ལུ
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༡༩ བཀའ། མདོ་ཟླ ༥ བེ་ཅིང་། ༥༥ ལུ
དམ་པའི་ཆོས་པ་དྲུག་པ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༡༩ བཀའ། མདོ་ཟླ ༩ བེ་ཅིང་། ༥༥ ལུ
འདུལ་བ་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་ཉི་པར་ལམོར་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ། ཟླ་དག ༥༤ བཀའ། དགོན་བརྒྱུགས། ༩
བེ་ཅིང་། ༥༥༠-༥༥ ཟླ

འདུལ་བ་གཞི། ཟླ་དག ༡ བཀའ། འདུལ་བ། ༡༥ བེ་ཅིང་། ༡༠༩༠ ཟླ
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེས་པར་བསྟན་པའི་མདོ་འཇམ། གཟུང་གྱི་དབང་ལྷན་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ། ཟླ་དག

༡༩༧ བཀའ། མདོ་སྡེ། བ བེ་ཅིང། ༡༡༩ ལྷ

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསལ་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༧ བཀའ། དགོན་བརྩེགས། ཀ
བེ་ཅིང། ༡༢༠་༩ ཆོ

སྤྱོད་པོ་བཀོད་པའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༩ བཀའ། བལ་ཆེན། ཁ བེ་ཅིང། ༡༢༡

སྤྱོད་པ་གསུམ་བསྟན་པའི་ལེལ། རྗེ་དགེ་ ༩༩ བཀའ། དགོན་བརྩེགས། ཀ བེ་ཅིང། ༡༢༠་༡ ཆོ

འཕགས་པ་ནམ་མཁའ་སྤྱོད་པོའི་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༩༠ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཟ བེ་ཅིང། ༡༩༩ ལྷ

འཕགས་པ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱིས་ཞུས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༡༩༥ བཀའ། མདོ་སྡེ། བ བེ་ཅིང། ༡༡༩ ལྷ

འཕགས་པ་ནམ་པར་འཐག་པ་ཐམས་ཅད་བསྟན་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༩༧ བཀའ། མདོ་སྡེ། ར བེ་ཅིང། ༡༧༩ ལྷ

འཕགས་པ་སྤྱིན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༩༩ བཀའ། མདོ་སྡེ། བ བེ་ཅིང། ༡༧༩ ལྷ

འཕགས་པ་བུམ་པ་སྤྱི་ལྟོས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༩ བཀའ། དགོན་བརྩེགས། ཆ བེ་ཅིང། ༡༢༠་༩༩ འི

གྲོ་གྲོས་མི་ཟད་པ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༡༧༥ བཀའ། མདོ་སྡེ། མ བེ་ཅིང། ༡༩༩ ལྷ

མ་སྤྱོད་དགའི་འགྲོད་པ་བསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༡༩ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཆ བེ་ཅིང། ༡༩༩ ལྷ

འཕགས་པ་འོད་སྤངས་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༧ བཀའ། དགོན་བརྩེགས། ཆ བེ་ཅིང། ༡༢༠་༩༩ འི

ལཔ་སྤྱས་མཛའལ་བའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༠ བཀའ། དགོན་བརྩེགས། ང་ བེ་ཅིང། ༡༢༠་༡༩ ཞི

འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༡༠༧ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ བེ་ཅིང། ༡༧༩ ལྷ

ཤེས་རབ་ཀྱི་ལ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྤྱོད་ཐེག་ཀི་ལུ་ལྷ་བ། (ནི་ཁྱི།) རྗེ་དགེ་ ༡༩ བཀའ། ཤེས་ཕྱིན། ཀ བེ་ཅིང། ༡༩༡ ཆི

འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྩོད་ཐེག་ཀི་ལུ་ལྷ་བ། རྗེ་དགེ་ ༡༩ བཀའ། ཤེས་ཕྱིན། ཀ བེ་ཅིང། ༡༩༡ ཆི

ཤེས་རབ་ཀྱི་ལ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཁྱི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༡༡ བཀའ། ཤེས་ཕྱིན། ཀ བེ་ཅིང། ༡༩༩ ཆི

འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྤྱོད་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༩ བཀའ། ཤེས་ཕྱིན། ཀ བེ་ཅིང། ༡༩༩ ཆི

ཤེས་རབ་ཀྱི་ལ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཁྱི་བརྒྱད་སྤྱོད་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༠ བཀའ། ཤེས་ཕྱིན། ཀ བེ་ཅིང། ༡༩༩ ཆི

ས་བརྩུ་བའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༩ བཀའ། བལ་ཆེན། ཁ བེ་ཅིང། ༡༢༡

འཕགས་པ་སྤྱི་ལེའུ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༡༠ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཆ བེ་ཅིང། ༡༧༩ ལྷ

སྤྱོད་པ་འཕྲོ་བའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༩༩ བཀའ། མདོ་སྡེ། ར བེ་ཅིང། ༡༧༩ ལྷ

ལྷ་མོ་དཔལ་བྱེད་ཀྱི་མེདྲེའི་སྤྱི་ལེའུ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༡༩ བཀའ། དགོན་བརྩེགས། ཆ བེ་ཅིང། ༡༢༠་༩༩ འི

འཕགས་པ་ལྷ་ག་པའི་བསམ་པ་བསྟན་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༩ བཀའ། དགོན་བརྩེགས། ཅ བེ་ཅིང། ༡༢༠་༩༩ ཆི

འཕགས་པ་ལྷ་ག་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པའི་ལེའུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། རྗེ་དགེ་ ༩༩༩ བཀའ། མདོ་སྡེ། ར བེ་ཅིང། ༡༧༩ ལྷ

བསྟན་འགྲུལ་།

སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལ། སྟོམ་པའི་རིམ་པ། ཟླ་དགེ ༣༧༡༥ བསྟན། དབུ་མ། ཀི་ བེ་ཅིང་། ༥༣༡༠ ཨ

དབུ་མ་སྟངས་པ། ཟླ་དགེ ༣༤༤༥ བསྟན། དབུ་མ། ས་ བེ་ཅིང་། ༥༤༤༥ ས

དགོན་མཆོག་འབངས། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོན་པ། ཟླ་དགེ ༡༡༥༥ བསྟན། བསྟོན་ཆོག་མ། ཀི་ བེ་ཅིང་། ༩༠༩༩ ཀ

མགོན་པོ་ལྷ་སྟུབ། རྒྱལ་པོ་གདམ་བྱ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐེངས་པ། ཟླ་དགེ ༩༡༥༤ བསྟན། སྤྲིང་ཡིག་ བེ་ བེ་ཅིང་། ༥༦༥༤ ད

ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྟོན་པ། ཟླ་དགེ ༡༡༡༤ བསྟན། བསྟོན་ཆོག་མ། ཀི་ བེ་ཅིང་། ༩༠༡༠ ཀ

འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོན་པ། ཟླ་དགེ ༡༡༩༠ བསྟན། བསྟོན་ཆོག་མ། ཀི་ བེ་ཅིང་། ༩༠༡༩ ཀ

སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༥ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ བེ་ཅིང་། ༥༤༩༥ ཅ

མདོ་གུན་ལས་བདུས་པ། ཟླ་དགེ ༣༧༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཀི་ བེ་ཅིང་། ༥༣༩༠ ཨ

དཔེ་མེད་པར་བསྟོན་པ། ཟླ་དགེ ༡༡༡༧ བསྟན། བསྟོན་ཆོག་མ། ཀི་ བེ་ཅིང་། ༩༠༡༡ ཀ

དབུ་མ་རྩ་བའི་ཆོག་ལེའུ་བྱས་པ་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ། (རྩ་བ་ཤེས་རབ།) ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་
མ། ཅ་ བེ་ཅིང་། ༥༤༩༩ ཅ

བྱང་རྒྱལ་མེས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ། ཟླ་དགེ ༡༤༠༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ རི་ བེ་ཅིང་། ༩༦༧༥ ཀི

བྱང་རྒྱལ་མེས་ཀྱི་འགྲེལ་བ། ཟླ་དགེ ༡༤༠༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ རི་ བེ་ཅིང་། ༩༦༧༥ ཀི

ཚྱོད་རྒྱུག་ ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ བེ་ཅིང་། ༥༤༩༩ ཅ

ཚྱོད་བརྒྱུག་འགྲེལ་བ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ བེ་ཅིང་། ༥༤༩༩ ཅ

རིག་མཁའ་བདུག་ཅུ་པ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༥ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ བེ་ཅིང་། ༥༤༩༥ ཅ

བཤེས་སྤྲིངས། ཟླ་དགེ ༩༡༤༩ བསྟན། སྤྲིངས་ཡིག་ རི་ བེ་ཅིང་། ༥༩༠༧ ཀི

འཕགས་པ་ཤོ་ལ་ཟླ་ ཉི་ཤི་སྟངས་པ། ཟླ་དགེ ༣༥༤༥ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། ཀི་ བེ་ཅིང་། ༥༡༤༥ ཀ

སྟོབ་དཔོན་ངོ་པོ་ཉིད་མེད་པ། ཐེག་པོ་ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་བཤད་སྟུང་། ཟླ་དགེ ༩༠༥༡ བསྟན། མེས་མཚན། རི་ བེ་ཅིང་།

༥༥༥༩ རི

སྟོབ་དཔོན་ཆོས་སྟོབས། ཆེད་དུ་བརྟེན་པའི་ཆོས་མ། ཟླ་དགེ ༩༠༧༧ བསྟན། མདོན་པ། རུ་ བེ་ཅིང་། ༥༧༠༠ རུ

དཔལ་ལྷན་ཆོས་གསལ། ཆད་མ་རྩམ་འགྲེལ། ཟླ་དགེ ༩༤༡༠ བསྟན། ཆད་མ། ཅ་ བེ་ཅིང་། ༥༥༠༧ ཅ

སྟོབ་དཔོན་འཛིག་མེད་འཕྲུང་གནས་སྟུངས་པ། ཐུབ་པའི་དགོངས་པའི་རྒྱན། ཟླ་དགེ ༣༧༠༩ བསྟན། དབུ་མ། ཨ་ བེ་ཅིང་།

༥༣༧༧ རུ

——— ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ། ཟླ་དག ༤༠༥༧ བསྟན། སེམས་ཅན་མ། ཤི་ཤེའིང་། ༥༥༥༥ མི

——— རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་བྱུང་བ་དང་པོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ཟླ་དག ༣༧༧༥ བསྟན། མདོ་འགྲེལ། ཆི་
ཤེའིང་། ༥༤༧༥ ཆི

——— རྣམ་པར་བཤད་པའི་རིགས་པ། ཟླ་དག ༤༠༥༡ བསྟན། སེམས་ཅན་མ། ཤི་ཤེའིང་། ༥༥༥༥ མི

——— འཕགས་པ་ས་བརྩུ་བའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། ཟླ་དག ༣༧༧༥ བསྟན། མདོ་འགྲེལ། ཇི་ཤེའིང་། ༥༤༧༥ ཇི་

——— དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་འགྲེལ་པ། ཟླ་དག ༤༠༥༧ བསྟན། སེམས་ཅན་མ། ཤི་ཤེའིང་། ༥༥༥༥ ཤི་

——— སུམ་རྩུ་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། ཟླ་དག ༤༠༥༥ བསྟན། སེམས་ཅན་མ། ཤི་ཤེའིང་། ༥༥༥༥ མི

དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡོ་ཤེས། དབུ་མའི་མན་དག་རིན་པོ་ཆེ་མ་ཏོག་ཁ་བྱེ་བ། ཟླ་དག ༣༧༣༠ བསྟན། དབུ་མ། ཤི་ཤེའིང་།

༥༥༥༥ མ

སྟོབ་དཔོན་མི་མཁ་བཤེས་གཉེན། རིན་ཆེན་འབྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། ཟླ་དག ༤༡༧༧ བསྟན། སྦྱིངས་ཡིག་གེ་ཤེའིང་།

༥༥༥༥ ཇི་

སྟོབ་དཔོན་ཅན་གྱི་མི། སྟོབ་མ་ལ་སྦྱིངས་པའི་སྦྱིང་ཡིག་ ཟླ་དག ༤༡༥༥ བསྟན། སྦྱིང་ཡིག་ ཇི་ཤེའིང་། ༥༥༥༥ ཇི་

པ་རྟེན་ཇི་ལ་ལྟན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཟླ་དག ༣༥༧༠ བསྟན། དབུ་མ། རི་ཤེའིང་། ༥༥༧༡ རི་

མ་ལན་ཆེན་ཆེ་བའི་འཛོ། དབུ་མ་རྒྱུན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། ཟླ་དག ༣༥༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ས་ཤེའིང་། ༥༥༥༥ ས་

སྟོབ་དཔོན་ཆེ་བའི་ལྷ། བྱང་རྩུབ་སེམས་དཔའི་སྟོབ་པ་ལ་འཇུག་པ། ཟླ་དག ༣༥༧༡ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ཤེའིང་། ༥༥༧༡ ལ་

——— བསྟན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ། ཟླ་དག ༣༧༥༠ བསྟན། དབུ་མ། ཁི་ཤེའིང་། ༥༥༥༥ ཤི་

སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་གྲགས། སྟབས་འགྲོ་བདུན་བྱེ་བ། ཟླ་དག ༣༥༧༡ བསྟན། དབུ་མ། ཤི་ཤེའིང་། ༥༥༥༥ ཤི་

——— དབུ་མ་རྩུབ་པའི་འགྲེལ་པ་ཆོག་གསལ་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཟླ་དག ༣༥༧༠ བསྟན། དབུ་མ། འ་ཤེའིང་། ༥༥༧༠ འ་

——— བྱང་རྩུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་བཞི་བརྒྱ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ཟླ་དག ༣༥༥༥ བསྟན། དབུ་མ།

ལ་ཤེའིང་། ༥༥༥༥ ལ་

——— དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། ཟླ་དག ༣༥༧༡ བསྟན། དབུ་མ། འ་ཤེའིང་། ༥༥༥༥ འ་

——— དབུ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ། (འཇུག་པ་རང་འགྲེལ།) ཟླ་དག ༣༥༥༥ བསྟན། དབུ་མ། འ་ཤེའིང་།

༥༥༥༥ འ་

——— རིགས་པ་དུག་རྩུབ་པའི་འགྲེལ་པ། ཟླ་དག ༣༥༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ཤེའིང་། ༥༥༥༥ ལ་

སྟོབ་དཔོན་ཡོ་ཤེས་སྦྱིང་པ། བདན་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་འགྲེལ་པ། ཟླ་དག ༣༥༥༥ བསྟན། དབུ་མ། ས་ཤེའིང་།

བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་ལེན་བྱས་པ། ཟླ་དགེ་ ༣༤༡ བསྟན། དབུ་མ། ས་ བེ་ཅིང་།
 རྒྱུ་བ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་འབྱེད། དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་གེས་རབ་རྒྱུན་མ། ཟླ་དགེ་ ༣༤༣ བསྟན། དབུ་མ། ཚ་ བེ་ཅིང་།

༥༣༥༣ ཚ

དབུ་མ་སྒྲིང་བོའི་འགྲེལ་པ་རྟོག་གི་འབར་པ། ཟླ་དགེ་ ༣༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ར་ བེ་ཅིང་། ༥༣༥༤ ར་
 དབུ་མ་སྒྲིང་བོ། ཟླ་དགེ་ ༣༤༥ བསྟན། དབུ་མ། ར་ བེ་ཅིང་། ༥༣༥༥ ར་

རྒྱུ་བ་དཔོན་གེར་འབྱུང་རྒྱ་གོས། རྒྱུ་བ་འཇུག་འགྲེལ་ཆེན། ཟླ་དགེ་ ༣༤༦ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ བེ་ཅིང་། ༥༣༥༦ ལ་
 རྒྱུ་བ་དཔོན་མངས་རྒྱས་བསྐྱངས། དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བརྒྱ་པྱ་ལི་ཏ། ཟླ་དགེ་ ༣༤༧ བསྟན། དབུ་མ། ཅ་ བེ་ཅིང་།

༥༣༥༧ ཅ

རྒྱུ་བ་དཔོན་མེད་འབྱུང་བོ། འཕགས་པ་གེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་
 རྒྱང་པ། (བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན།) ཟླ་དགེ་ ༣༤༨ བསྟན། གེར་ཕྱིན། ཆ་ བེ་ཅིང་། ༥༣༥༨ ཆ་

གེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་པ་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་པ། ཟླ་དགེ་ ༣༤༩ བསྟན། གེས་ཕྱིན། ཀ་ བེ་ཅིང་། ༥༣༥༩ ཀ་
 རྒྱུ་བ་དཔོན་རྒྱ་བུའི། དབུ་མ་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱུན་མ། ཟླ་དགེ་ ༣༥༠ བསྟན། དབུ་མ། ཁ་ བེ་ཅིང་། ༥༣༥༠ ཁ་

པོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་།

རྩེ་ཚོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། (༡༣༥༢ ༡༤༡༩) ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། གསུང་འབུམ། བ། བྱེ་ལོ་ ༡༩༢༥ ལོར་ཞོལ་དཔར་མ་ལ་དཔར་
 བཤུས་ཀྱིས་མོག་པོ་སྒྲ་མས་ལྗིད་འཛུགས་ཏུ་བསྟན།

རྩ་གཤེད་ཀྱི་ཆེན། གསུང་འབུམ། བ།

དྲུང་ལེས་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་བོ། གསུང་འབུམ། བ།

རྩེ་བཙུན་རེད་མདའ་བཀའ་ལྟར་རྒྱ་གོས། (༡༣༤༩ ༡༤༡༩) དབུ་མ་འཇུག་པའི་རྣམ་པ་ཤད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བའི་རྒྱུན་མ།
 ས་རྒྱུ་པའི་གསུང་རབ་པོད་བཙུགས་པ། མཚོ་ལྷན་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་། བྱེ་ལོ་ ༡༩༩༩

ཕྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་མེད་ཀྱི། (༡༣༠༩ ༡༣༤༩) རྒྱུ་བ་འཇུག་བསྟན་དོན། ཤོག་ ༡༣༡ ནས་ ༡༤༥ བཀའ་གདམས་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་
 བསྐྱེད་པོད། ༢

ཁྱུ་རྒྱུག་པའི་ཁུངས་བཅོལ་གྱི་ཡིག་ཆ་བཀ

- ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་བ་བསྟན་པའི་མདོ། ཟླ་དགེ ༡༣༧ བཀའ། མདོ་སྡེ། མ་ བེ་ཅིང་། ༡༩༧ ལུ
- མདོ་སྡེ་པས་ཁུངས་པའི་མདོ། ཟླ་དགེ ༡༥༧ བཀའ། མདོ་སྡེ། བ་ བེ་ཅིང་། ༡༩༩ ལུ
- ཡབ་སྐུ་མ་མཁའ་པའི་མདོ། ཟླ་དགེ ༥༠ བཀའ། དཀོན་བཟུགས། ང་ བེ་ཅིང་། ༣༥༠་༡༧ ཞི
- ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ། ཟླ་དགེ ༩༡ བཀའ། ཤེས་ཕྱིན། ལྷ་ཚོགས། ༧ བེ་ཅིང་། ༡༥༠ ཅི
- སློབ་དཔོན་ཀུ་མ་ལ་གྱི་ལ། དབུ་མ་སྟངས། ཟླ་དགེ ༣༤༤ བསྟན། དབུ་མ། མ་ བེ་ཅིང་། ༤༩༤ མ
- ཚུལ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གྱུ་བ་པ། ཟླ་དགེ ༣༤༥ བསྟན། དབུ་མ། མ་ བེ་ཅིང་། ༤༩༥ མ
- མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲུབ། ཁུངས་ལུ་མེས་པ་འགྲེལ། ཟླ་དགེ ༡༤༠༠ བསྟན། རྒྱུ་འགྲེལ། ཇི་ བེ་ཅིང་། ༤༥༥ ཀི
- ཕ་བ་ཤེས་རབ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅི་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ ཅི
- དེགས་པ་དུག་རྩུབ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅི་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ ཅི
- རྩོད་ཉིད་པདུན་རྩུབ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅི་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ ཅི
- རྩོད་པ་བསྟོགས་པ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅི་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ ཅི
- རྩོད་ཉིད་པདུན་རྩུབ་པའི་འགྲེལ་པ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅི་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ ཅི
- བཅོད་པ་བསྟོགས་པའི་འགྲེལ་པ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཅི་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ ཅི
- སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱུ་བ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཆ་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ ཆ་
- རྩོ་བཅོན་ཁུངས་པ་མགོན་པོ། མདོ་སྡེ་རྟོགས་རྒྱུན། ཟླ་དགེ ༣༥༤༩ བསྟན། ཤེས་ཕྱིན། ༧ བེ་ཅིང་།
- སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཛོ། དབུ་མ་རྒྱུན། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། མ་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ མ་
- སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ། རྩོད་འཇུག་ ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ལ་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ ལ་
- བསྟན་བུ་ལྷ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཞི་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ ཞི་
- སློབ་དཔོན་རྒྱ་བ་ཤེགས་པ། ཚོགས་པ་ལ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ འ་
- དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ འ་
- དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། འ་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ འ་
- དེགས་པ་དུག་རྩུབ་པའི་འགྲེལ་པ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཡ་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ ཡ་
- བཞི་བརྒྱུ་པའི་འགྲེལ་པ། ཟླ་དགེ ༣༤༩༩ བསྟན། དབུ་མ། ཡ་ བེ་ཅིང་། ༤༩༩༩ ཡ་

———ཐུང་པོ་ལའི་རབ་རྒྱུད་པ། ཟླ་དག ༡༥༤ བཟུང། དབུ་མ། ཡ བེ་ཅིང། ༡༩༤༧ ཡ

———སྤོང་ཉིད་བདུན་རྩ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། ཟླ་དག ༡༥༧ བཟུང། དབུ་མ། ཡ བེ་ཅིང། ༡༩༤༨ ཡ

སྒྲོབ་དཔོན་ཡོ་ཤེས་སྤྱིང་པོ། བདེན་གཉིས། ཟླ་དག ༡༥༡ བཟུང། དབུ་མ། ས བེ་ཅིང། —

———བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ། ཟླ་དག ༡༥༩ བཟུང། དབུ་མ། ས བེ་ཅིང། —

སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་འབྲེད། རྟོག་གོ་འབར་བ། ཟླ་དག ༡༥༤ བཟུང། དབུ་མ། ར བེ་ཅིང། ༡༩༤༤ ར

སྒྲོབ་དཔོན་ཤེར་འབྲུང་སྒོ་གོས་སྒྲོང་འཇུག་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། ཟླ་དག ༡༥༩ བཟུང། དབུ་མ། ཡ བེ་ཅིང། ༡༩༥༩ ཡ

སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བསྐྱབས། འགྲེལ་བ་བརྒྱ་པ་ལི་ཏ། ཟླ་དག ༡༥༩ བཟུང། དབུ་མ། ཅ བེ་ཅིང། ༡༩༥༩ ཅ

ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་དག་དབང་བརྩོན་འགྲེལ། (༡༤༤—༡༥༩) གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ། དེབ། མཚོ་སྒྲོན་མི་

རིགས་དཔེ་སྐྱུ་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ལོར་དཔར་དུ་བཏབ།

གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེངྒེ། (༡༤༩༩—༡༥༤༩) རྩ་བའི་ཤེན་འབྲེད་ཐེག་མཆོག་གནད་གྱི་རྒྱ་ཟེར། གསུང་འབུམ། ཅ ཟླ་དག

དཔར་མ། ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། བོད་བརྒྱུག་ཉིས་པ།

རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྒྱལ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རྣམ་རྒྱལ། (དུས་རབས་ ༡༩ འགོ་) རྒྱལ་ཐུག་ཐུག་ཆེན་མོ། མཚོ་སྒྲོན་མི་རིགས་དཔེ་

སྐྱུ་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་དཔར་དུ་བཏབ།

ལུང་སྒྲུ་རྩལ་པའི་རྩོ་རྒྱ། (༡༥༡༥—༡༥༤༩) གསུང་འབུམ། བོད། ང་ ལྟ་མགུར་ཨ་མ་ངོས་འཛིན། ར་ས་བོད་གྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་

ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོར་ལྷོ་ལིར་དཔར་དུ་བཏབ།

ཆ་ཏར་དགེ་བཤེས་སྒོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས། (དུས་རབས་ ༡༥) རྣམ་ཐར་རྒྱལ་བ་བདེ་ལེགས་འབྲུང་གནས། གསུང་འབུམ། བོད།

ཁ ཆ་ཐེད་ཐན་སར་བཟུན་འཛིན་ནས་བེ་ཅིང་དཔར་མ་ལ་དཔར་བཤུས་གྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་ལྷོ་ལིར་དཔར་དུ་

བཏབ།

ཆོས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྟན། (༡༥༠༤—༡༥༤༩) གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ལུགས་གྱི་བདེན་གཉིས་རྣམ་བཞག་ གསུང་འབུམ། བོད།

འཇུ་མི་ལམ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། (༡༥༤༩—༡༩༡༩) དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བ་རྒྱ་བའི་ཞལ་ལུང་དྲི་མེད་ཤེལ་ལྷེང། གསུང་འབུམ།

མོ་ བསོད་ནམས་སྒོ་བས་རྒྱལ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་ལྷོ་ལིར་དཔེ་ཆེན་གྱི་གཟུགས་སུ་དཔར་དུ་བཏབ།

རྒྱུ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། (༡༩༥༥—༡༩༡༩) མཐས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་(༡༩༤༩—༡༩༩༩)གིས་མཛོད་པའི་རྣམ་ཐར་དང་

པའི་འཇུག་ངོགས། གསུང་འབུམ། ཀ ལྟ་ས་ཞོལ་དཔར་རྩིང་ལ་དཔར་བཤུས་གྱིས་སོག་པོ་སྐྱུ་ཁང་ལྷོ་ལིར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩

ལོར་དཔར་དུ་བཏབ།

———གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆའི་སྒྲེམ། གསུང་འབུམ། བོད། ཀ

- འཇམ་དབྱངས་ཚོས་ཇི་བཀྱ་ཤིས་དཔལ་ལྷན་(༡༩༧༩-༡༩༩༡)གྱིས་མཛད་པའི་སང་བའི་རྩམ་ཐར་ཚིག་ས་
བཅད་མ། གསུང་འབུམ། བོད། ༡
- རྟོག་ས་ལྷན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་(༡༩༧༩-༡༩༩༡)མཛད་པའི་རྩམ་ཐར་ཟུར་འདེབས་ལེགས་བཤད་ཀྱན་
བརྒྱས། གསུང་འབུམ། བོད། ༡
- རྟོན་འབྲེལ་བརྟན་པ། གསུང་ཐོར་བ། གསུང་འབུམ། བོད། ༡༥ ལྷ་ས་ཞོལ་དཔར་རྫིང་ལ་དཔར་བཤུས་གྱིས་
སོག་པོ་སྒྲ་མས་ལྷི་ལིར་བྲི་ལོ་ ༡༩༧༥ ལོར་དཔར་དུ་བཏབ།
- ཇི་སྒྲ་མས་ཇི་བརྟན་རེད་མདའ་བའི་ལུ་ཡིག་གི་ལན་ཇི་བརྟན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཞེས་ནས་ཉམས་ལེན་གྱི་
གནད་རྩམས་ཐུགས་ཉམས་སུ་བྱལ་བ། གསུང་འབུམ། བོད། ༡༥ སོག་པོ་སྒྲ་མས་ལྷི་ལིར་བྲི་ལོ་ ༡༩༧༥ ལོར་དཔར་དུ་
བཏབ།
- བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། གསུང་འབུམ། བ སོག་པོ་སྒྲ་མས་ལྷི་ལིར་བྲི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་དཔར་དུ་བཏབ།
- དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ། གསུང་འབུམ། བ སོག་པོ་སྒྲ་མས་ལྷི་ལིར་བྲི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་དཔར་དུ་
བཏབ།
- ཇི་བརྟན་རེད་མདའ་བ་ལ་བྱལ་བའི་ཤོག་དྲིལ། གསུང་འབུམ། བ སོག་པོ་སྒྲ་མས་ལྷི་ལིར་བྲི་ལོ་ ༡༩༧༩
ལོར་དཔར་དུ་བཏབ།
- རྩ་ཤིས་ཁྱིམ་ཆེན། གསུང་འབུམ། བོད། བ སོག་པོ་སྒྲ་མས་ལྷི་ལིར་བྲི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་དཔར་དུ་བཏབ།
- ཇི་བརྟན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱི་གསུང་ཇི་ཙོང་ལ་བས་བྱུག་བྲིས་སུ་མཛད་པ། གསུང་འབུམ། བོད། ༣ སོག་
པོ་སྒྲ་མས་ལྷི་ལིར་བྲི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་དཔར་དུ་བཏབ།
- སྒྲིག་ཚད་ལོ་རྒྱུ་བ་ཤིས་རབ་རིན་ཆེན།(༡༩༠༧)བྱུང་མཐའ་ཀྱན་ཤིས། དེལ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ལག་ནས་བྲི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་
དཔར་དུ་བཏབ།
- ཐུབ་བརྟན་སྦྱིན་པ། རྫོན་གླེང་ངོ་སྤྱོད། དཔལ་དགེ་ལྷན་པའི་ལུགས་གྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་
བརྒྱས་གྱི་བོད་ཐེང་། ༩༡ བྲི་ལོ་ ༢༠༠༤ ལོར་ལྷི་ལིར་དཔར་དུ་བཏབ།
- རྫོན་གླེང་ངོ་སྤྱོད། ཐབ་མོ་ལྷ་བའི་བྱང་པར་བཤད་པའི་གཞུང་གཅེས་བརྒྱས། བོད་ཀྱི་གཙུག་གཅེས་བརྒྱས་གྱི་
བོད་ཐེང་། ༡༥ བྲི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལོར་ལྷི་ལིར་དཔར་དུ་བཏབ།
- བོད་ཀྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་བྱང་རྒྱལ་ལམ་བརྒྱམས་པའི་འབེལ་གཏམ། «དཔལ་དགེ་ལྷན་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་
གཞུང་གཅེས་བརྒྱས།» བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བརྒྱས་བོད་ཐེང་། ༩༡ རྫོན་གླེང་ངོ་སྤྱོད། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་

ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས་ ༡༩༩༤ ལོར་ཕྱི་ལོར་དཔར་དུ་བཏབ།

----- འཕགས་པོད་གཉིས་ཟུ་ཟབ་མོ་དབུ་མ་འི་ལྷ་བའི་འཕེལ་རིམ་ལས་བརྒྱམས་པའི་འབེལ་གཏམ།

«ཟབ་མོ་ལྷ་བའི་བྱད་པར་བཤད་པ།» བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་བོད་མེད། ༡༥ རྩོན་གླེང་ངོ་རྒྱུད། བོད་

ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས་ ༡༩༩༠ ལོར་ཕྱི་ལོར་དཔར་དུ་བཏབ།

ཕྱི་དགེ་བཀའ་འབྱུང་དང་བརྟན་འབྱུང་གི་དཀར་ཆག་ཉི་ཉོང་ཉོ་རྟ་ཀྱམ་ཐོ་སློབ་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་གཞུང་སོ་སོར་ཨང་

རྟགས་དང་བཅས་དཔར་དུ་བརྒྱན་པ།

ནི་རིངས་པ་བདེ་ལེགས་རྒྱལ་མཚན། (༡༩༩༥—༡༩༩༩)ནོར་བུའི་བང་མཛོད།

----- བུ་ཆེན་བློན་རྒྱལ་གསེར་གི་མཛོད་མོང་།

ལྷ་སེར་བརྟན་པའི་རྒྱོན་མེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་གཙོས་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རིམ་བྱུང་གི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་

བརྒྱགས་པའི་དྲི་མེད་རྒྱ་གཤེལ་གཙང་མའི་མེ་ལོང་། བོད་ཕྱོངས་མི་མང་དབེ་སྐྱན་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་དཔར་དུ་

བརྒྱན།

ཉུ་རྒྱིག་པ་དག་སྒོར་ཐུན་ཚོགས་དོན་གྲུབ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་པ། ལྷ་རྩ་མཐོ་སློབ་

དགེ་ལྷན་སྤྱི་ལས་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་དེབ་གཟུགས་ཟུ་དཔར་དུ་བཏབ།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བུ་ས་ཕྱོགས་སྒྲིག་འགན་འཛིན། ཟུང་བསྟན་སྒྲིག་པ།
དཔེ་འདིའི་ཞུ་སྒྲིག་པ་གཙོ་བོ། ཟུང་བསྟན་སྒྲིག་པ། གློ་བཟང་ཚོས་དང་། བསྟན་འཛིན་དོན་ཡོད།
མ་དཔེ་ཀམ་ལུ་ར་འཇུག་སྒྲིའི་འགན་འཛིན། དག་འགར་དཔེ་མཛོད་ཁང་།
དབར་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ། དག་དབང་ཚེད་པག གློ་བཟང་ཚོས་དང་།
དཔེ་སྟན་འགན་འཁུར་བ། གློ་བཟང་ཚོས་དང་།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བུ་ས་ཕྱོགས་བོད་སྐད་ ༡༩

དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་གློ་བཟང་གྲགས་པས་མཛད།

བཛོད་བྱ། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་དང་དབར་བསྟན་ཞུས།
ལྷོ་ལོ་ ༢༠༡༠ ལོར་ཕྱི་ལོར་དབར་ཐེངས་དང་ཕོ་བསྟན།